

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מפכת סנהדרין

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
ללמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר במדבר ברוך ו' וספר במדבר ברוך ו'
לפי ספר הזוהר 10 פרקים (70-79 פרקים) עמומים ח"ו תכו עד ח"ו קעח
[מפרשת בלק דף רג: עד פרשת פנחס דף רמו:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי הז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"י לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעוץ הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעוץם
ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ל ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארזים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה.

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך
מואב ומה ענה אתו בלעם בן
בעור (מיכה ו). זכר נא, היה זוכר
בבקשה ממך, מה יעץ. כעת יש
להסתפלל מה היתה עצת בלק על
העם הקדוש, והתורה לא
החשיבה את בלק כלום, כמו
שהיה ללבן, שפתיב (דברים כו)
ארמי אבד אבי.

אשורנו וגו', ציור ודמות אביו
נרשם בו ממש. ומאותו זמן
שהיה במעי אמו, מצד שלה
התפתח והושיט פסיעה לחוץ
יותר. פי מראש צרים אראנו, זו
דמות וציור אביו (ממש). כיון
שהיה במעי אמו, אשורנו,
הושיט פסיעה לחוץ, כמו זה ת'
(^ו).

וזהו ומגבעות אשורנו. בישיבה
העליונה גבעת חסר ו' (גבוהת הכל
אותה עליונת הכל). בישיבת הרקיע
ומגבעות, באות ו'. ומשלים
לשני צדדים. אחד, שהרי הגבעת
הזו לא נפרדת מבנה לעולמים
ואינה עוזבת אותו, ועל פן נכלל
ו' אתה לעולם. ואחד, שהרי
גבעה שלמטה, בנה שנכלל עמה
צריך לעתיד לבא כשיבא מלך
המשיח לקחת לו גבעת עליונה,
ולהכניסו תוך כנפיה כדי לחזק
אותו ולהעמידו בחיים עליונים,
וממנה יצא באותו יום מלך
המשיח.

יסוד זה - (תהלים ב) אספרה אל חק
ה' אמר אלי בני אתה אני היום
ילדתיך. עתיד אני לומר לאותו
מקום שנקרא חק ולבשרו, (ה' אמר
אלי בני אתה אני היום ילדתיך). באותו יום
ממש יוציא אותו החק שהוא
מתחת כנפיה בכמה חיים, בכמה
עטרות, בכמה ברכות פראוי.
ואותו חק לא ישאר לבדו. יכלל
בו משיח אחר, בן יוסף, ושם
יתחזק, ולא במקום אחר. ומשום

עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה
אותו בלעם בן בעור. זכר נא, הוי דכיר
במטו מינך מה יעץ. השתא אית לאסתפללא,
מה הוה עיטא דבלק על עמא קדישא (חסר כאן)
ואורייתא לא חשיבת ליה לבלק כלום, כמה
דהוה ללבן, דכתיב, (דברים כו) ארמי אבד אבי.
אשורנו וגו', ציורא ודיוקנא דאבוי, אתרשים
ביה ממש. ומהוהא זמנא דהוה
במעא דאמיה, מסטרא דילה, אתמתח
ואושיט פסיעה לבר יתיר. פי מראש צורים
אראנו, דא דיוקנא וציורא דאבוי (ממש). כיון
דהוה במעא דאמיה, אשורנו, אושיט פסיעה
לבר, כגוונא דאת' (נ"א ו').

ורא הוא ומגבעות אשורנו, במתיבתא עלאה,
גבעת חסר ו'. (רמאה דכלא תהיא עלאה דכלא)
במתיבתא דרקיעא, ומגבעות באת ו'. ואשלים
לתרין סטריין. חד, דהא האי גבעת לא
אתפרשא מן ברה לעלמין, ולא שבקת ליה.
ועל דא אתפליל ו' בהדה לעלם. וחד, דהא
גבעה דלתתא ברה דאתפליל בה, אצטריף
לזמנא דאתי כד ייתי מלכא משיחא, לנטלא
ליה גבעת עלאה, ולא עלא ליה גו גדפהא,
בגין לאתקפא ליה, ולאוקמא ליה בחיין
עלאין, ומנה יפוק בהוה יומא משיחא דדוד.
ורוא דא, (תהלים ב) אספרה אל חק יי אמר אלי
בני אתה אני היום ילדתיך. זמין אנא
לומר להוה אתר דאקרי חק, ולבשרא ליה,
(ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך). בהוהא יומא ממש,
יפיק ליה ההוה חק מתחות גדפהא, בכמה
חיין, בכמה עטריין, בכמה ברכאן, כדקא
יאות.

וההוה חק לא ישתאר בלחודוי, יתפליל ביה
משיחא אחרא בריה דיוסף, ותמן

יִתְתַּקֶּף, וְלֹא בְּאֶתְרֵי אַחֲרָא. וּבִגְיִן דְּאִיהוּ גְבַעָה
 תַּתְּאָה, דְּלִית בָּהּ חֵיּוֹן, יָמוּת מְשִׁיחַ דָּא,
 וַיִּתְּקֹטֵל, וַיְהִי מִית עַד דְּתִלְקוּט חֵיּוֹן גְּבַעָה
 דָּא, מִהֵיחֵיא גְבַעָה עֵילְאָה, וַיְקוּם.

וּבְגִין כְּךָ, בְּמַתִּיבְתָא דְרִקִיעָא וּמַגְבַּעוֹת שְׁלִים
 בְּאוֹת ו', עַל תְּרִין סְטָרִין אֲלִין (כְּתִיב). אֲבָל
 בְּמַתִּיבְתָא עֵלְאָה, חֶסֶר, בְּלֹא ו', לְאַחֲזָא מְלָה
 דְּלִית בָּהּ קוּשְׂיָא וְסַפְקָא. הֵן עִם לְבַדְדֵי יִשְׁפוּן,
 בְּיַחְוּדָא, בְּלֹא עֲרֻבוּבֵיא אַחֲרָא.

כִּל יַחְוּדָא שְׁלִים, הֵכָא אִיהוּ. יִי אֱלֹהֵינוּ יִי.
 דְּהָא רְזָא דִּילֵיהּ, מְרַאשׁ צוּרִים אִיהוּ,
 וְאַתְיִיחַד בְּרִישָׁא, בְּגִזְעָא וּשְׁבִילָא. יִי: דָּא
 רִישָׁא עֵלְאָה, אֲוִירָא דְסִלְקָא. אֱלֹהֵינוּ: דָּא
 גִּזְעָא, דְאַתְמַר (יִשְׁעִיָּה יא) גִּזְעֵי יִשְׁרָאֵל. יִי: דָּא שְׁבִילָא
 דְלַתְתָּא. וְעַל רְזָא דָּא אַתְיִיחַד בֵּיהּ כְּדִקָּא יָאוּת.
 וּבִגְיִן דְּאַתְמַתַּח בֵּיהּ שְׁבִילָא אֲצִטְרִיךְ (כַּאן חֶסֶר).
 רְזָא דְאַתְגִּזֹר בְּתַרֵּי מַתִּיבְתֵי.

זְבָאָה חוּלְקָה רַבֵּי שְׁמַעוֹן, דְּזָכִית לְמַלִּין עֵלְאִין
 דְּמֵאֲרִיף, וּמֵאֲרִיף אַתְרַעֵי בָּךְ, כְּמָה
 שִׁיעוּרָא דְמַתִּיחֵן דְשְׁבִילָא דָּא בְשִׁיעוּרָא
 עֵלְאָה, דְרִישָׁא (דף ר"ד ע"א) וּגִזְעָא וּשְׁבִילָא,
 וְאַתְלַבְּשֵׁן בְּמַתִּיחוּ דָּא. (ג"א ועל דא מתיחו דאחך, שיעורא
 דשית סמרון. ובלא אתיחד כהאי את ד' אח ד'), ועל דא מתיחו
 ד'א' (ג"א ה') שִׁיעוּרָא דְשִׁית סְטָרִין. וְכֹלְא אַתְיִיחַד
 בְּהֵאי אַת (ג"א אח) וּבִגְיִן כְּךָ, לְבַדְדֵי יִשְׁפוּן כְּדִקָּא
 יָאוּת.

וּבְגוּזִים לֹא יִתְחַשְׁב, יִשְׂרָאֵל אִית לוֹן כְּתָב
 וְלִשׁוֹן. וּבְכָל אַת, יְכַלִּין לְאַסְתְּפִלָּא
 כְּדִיוּקְנָא וְצִיּוּרָא כְּדִקָּא יָאוּת. אֲבָל בְּגוּזִים
 עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, לֹא יִתְחַשְׁב. רְזָא דְנָא,
 בְּגִין דְּלִית לוֹן כְּתָב וְלִשׁוֹן, וְלִית לוֹן לְאַסְתְּפִלָּא
 וּלְמַנְדַּע פְּלוּם, דְּהָא (ירמיה י) הֵבֵל הַמָּה מַעֲשֵׂה

שֶׁהוּא גְבַעָה תַּחְתּוֹנָה שְׂאִין בָּהּ
 חֵיּים, יָמוּת מְשִׁיחַ זֶה וַיְהִיג,
 וַיָּמוּת עַד שְׁתִּלְקוּט גְּבַעָה זֶה חֵיּים
 מֵאוֹתָהּ גְּבַעָה עֵלְיוֹנָה, וַיְקוּם.

וּמִשּׁוּם כְּךָ בִּישִׁיבַת הַרְקִיעַ
 וּמַגְבַּעוֹת שְׁלֵם, בְּאוֹת ו', עַל שְׁנֵי
 צְדָדִים אֵלּוּ (כְּתוּב). אֲבָל בִּישִׁיבָה
 הַעֲלִיּוֹנָה חֶסֶר, בְּלִי ו', לְהִרְאוֹת
 דְּכַר שְׂאִין בּוֹ קִשְׂיָה וְסַפְקָא. הֵן עִם
 לְבַדְדֵי יִשְׁפוּן, בְּיַחְוּד, בְּלִי
 עֲרֻבוּבֵיא אַחֲרָת.

כִּל יַחְוּד שְׁלֵם כְּאֵן הוּא. ה'
 אֱלֹהֵינוּ ה'. שְׁתַּרֵּי סוּדוֹ מְרַאשׁ
 צְרִים הוּא, וְהַתִּיחַד בְּרַאשׁ, בְּגִזְעֵי
 וּשְׁבִיל. ה' - זֶה הַרְאשׁ הַעֲלִיּוֹן,
 אֲוִיר שְׁעוּלָה. אֱלֹהֵינוּ - זֶה הַגִּזְעֵי,
 שְׁנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָּה יא) גִּזְעֵי יִשְׂרָאֵל. ה' - זֶה
 הַשְּׁבִיל שְׁלֵמָתָה. וְעַל סוּד זֶה
 הַתִּיחַד בּוֹ כְּרַאוּי. וּמִשּׁוּם שְׁנִמְתַּח
 בּוֹ שְׁבִיל, צְרִיךְ סוּד שְׁנִגְזֹר בְּשִׁתִּי
 יִשִּׁיבוֹת.

אֲשֶׁרֵי חֲלָקָה רַבֵּי שְׁמַעוֹן, שְׁזִכִּית
 לְדַכְרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל רַבּוּנְךָ,
 וְרַבּוּנְךָ הִתְרַצָּה בָּךְ. כְּמָה שְׁעוּר
 שֶׁל הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל שְׁבִיל זֶה
 כְּשִׁיעוּר עֲלִיּוֹן שֶׁל רֹאשׁ וּגִזְעֵי
 וּשְׁבִיל, וְהַתְּלַבְּשׁוּ בְּהַתְּפִשְׁטוֹת
 זֶל. (ועל זה התפשטות של אחר, שעור של
 ששה צדדים. והכל התיחד באות ד' הוה, אח ד'
 ועל זה התפשטות של א' ה')
 שְׁעוּר שֶׁל שְׁשֵׁה צְדָדִים. וְהַכֵּל
 הַתִּיחַד בְּאוֹת (אח) הַזֶּה. וּמִשּׁוּם כְּךָ
 לְבַדְדֵי יִשְׁפוּן כְּרַאוּי.

וּבְגוּזִים לֹא יִתְחַשְׁב. לְיִשְׂרָאֵל יִשׁ
 כְּתָב וְלִשׁוֹן, וּבְכָל אוֹת יְכוּלִים
 לְהִסְתַּפֵּל בְּדַמוּת וְצִיּוּר כְּרַאוּי,
 אֲבָל בְּגוּזִים - עוּבְדֵי כּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת - לֹא יִתְחַשְׁב. הַסּוּד
 שְׁלָנוּ, מִשּׁוּם שְׂאִין לְהֵם כְּתָב
 וְלִשׁוֹן, וְאִין לְהֵם לְהִסְתַּפֵּל וְלַדְעַת
 פְּלוּם, שְׁתַּרֵּי (ירמיה י) הֵבֵל הַמָּה
 מַעֲשֵׂה תַּעֲתוּעִים, וְלֹא יִתְחַשְׁב סוּד

תַּעֲתוּעִים. וְלֹא יִתְחַשְׁב רְזָא דְנָא בְּמַחְשָׁבָה וּבְאַסְתְּפִלוּתָא דְלַהוֹן, הוּאִיל

שִׁלְנוּ בְּמַחְשָׁבָה וּבְהַסְתַּפְּלוּת שְׁלָהֶם, הוֹאִיל וְאִין לָהֶם פְּתָב. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל.

מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל. (מ"ח) אוֹתָהּ נִקְדָּה עֲלֵיוֹנָה, רֹאשׁ וְגֹזַע וּשְׂבִיל, בְּנִסְתָּר הִיא, וְלֹא עוֹמְדָת לְשֹׁאֵלָה לְחוּץ. אֲבָל מַשְׁעָתָה שְׁמַתְחִילָה לְהַבְנֹת וְלַעֲשׂוֹת הֵיכַל בְּרִצּוֹנוֹ, וְנִקְרָאת מ"י, מַתְחִילָה לְהַבְנֹת. הַדְּמוּת, שֶׁלּוֹ מִמֶּשׁ. מוֹצִיא נִקְבָּה שֶׁלּוֹ בְּדְמוּת אִמּוֹ.

מַה זֶה מִי? זֶה רֹאשׁ וְגֹזַע וּשְׂבִיל. (י"ח) וְהַתְּפִשֵּׁט לְהַבְנֹת בְּפִשְׁטוֹת הֵיכַל אַחַד, לְשֵׁנֵי צְדָדִים בּוֹנֶה. וְאָף עַל גֵּב שְׁהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא ו' - גַּם כֶּף הוֹצִיא אֶת נִקְבָּתוֹ כְּאֶחָד וְהוֹמִינָה אֵלָיו. מָנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבִיאל א) וַיִּמֶן לָהֶם הַמֶּלֶךְ, (אֶסְתֵּר ט) וַיִּמְשְׁלוּחַ מְנוּת. נִתֵּן לוֹ אוֹצֵר גְּדוֹל וַיִּקַּר, וְהוֹצִיא אוֹתָהּ כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ. בְּאוֹתָהּ פִּשְׁטוֹת שֶׁהַתְּפִשֵּׁט, הוֹצִיא שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד, (כְּדָמָה זו פִּשְׁט לְכָאן וּלְכָאן, הוֹצִיא בֵּן וּבַת בְּרַגַע אַחַד, וְעַל זֶה שְׁמִים וְאָרֶץ בְּרַגַע אַחַד נִבְרָאוּ כְּאֶחָד) בְּשִׁעָתָה אַחַת.

וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל. רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, סוּד זֶה בְּגִלְלוֹךְ, רַבִּי, נִמְסֵר. אֲשֶׁרֵי חִלְקֶךָ! רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, רַבִּיעִית מִמְדִּידוֹת יִשְׂרָאֵל, הִיא בְּרִית. לָמָּה נִקְרָא רִבְעֵי? אֵלָּא שְׁעוֹר הַגּוֹף, אַרְבַּע בְּרִיתוֹת הָיוּ בְּשְׁעוֹר שֶׁלּוֹ. וּבְרִית רִבְעֵי הוּא בְּשְׁעוֹר שֶׁל מְדִידוֹת הַגּוֹף. הַכֹּל הוֹצִיא מִי.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי חֲמִיו, רַבִּי אַבָּא וְחֲבָרָיו הִלְכוּ עִמּוֹ. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תְּהִלִּים ה) ה' בִּקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוֹלִי וְגוֹ'. ה' בִּקְרָתְךָ, אֵיזָה בִּקְרָתְךָ? אֵלָּא זֶה בִּקְרָתְךָ שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁהִתְעוֹרַר בְּעוֹלָם, שֶׁפָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כב) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָתְךָ. שֶׁהָרִי בְּשִׁמְגִיעַ הַבִּקְרָת, אוֹתוֹ בִּקְרָתְךָ.

וְלִית לֹוֹן כְּתָב. זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל. מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל. (מ"ח) הַהוּא נִקְוֵדָה עֲלָאָה, רִישָׁא וְגֹזַעָא וּשְׂבִילָא, בְּטַמִּירוֹ אִיהוּ, וְלֹא קִיַּמָּא לְשֹׁאֵלָה לְבַר. אֲבָל מַשְׁעָתָה דְשֹׁאֵרֵי לְאַתְבְּנָאָה, וְלִמְעַבְדַּי הֵיכְלָא בְרַעוּתִיהּ, וְאִקְרִי מ"י, שֹׁאֵרֵי לְאַתְבְּנָאָה, דִּיוֹקְנָא, דִּילִיָּה מִמֶּשׁ. אֲפִיק נִוִּקְבָּא דִּילִיָּה, בְּדִיוֹקְנָא דְאִמִּיהָ.

מַאי מִי. דָּא רִישָׁא וְגֹזַעָא וּשְׂבִילָא. (י"ח) וְאַתְפִּשֵּׁט לְאַתְבְּנָאָה בְּפִשְׁטוֹ דְחַד הֵיכְלָא, לְתַרִּין סְטָרִין בְּאִנִּי. וְאָף עַל גֵּב דְאִפִּיק לְיִשְׂרָאֵל. דְאִיהוּ ו', אוֹף הָכִי אֲפִיק לְנוֹקְבָא דִּילִיָּה פְּחָדָא, וְאַזְמָנָה לְגַבִּיהָ. מָנָה, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (דְּבִיאל א) וַיִּמֶן לָהֶם הַמֶּלֶךְ (אֶסְתֵּר ט) וַיִּמְשְׁלוּחַ מְנוּת. יְהִיב לִיָּה נְבוֹזְבָּא רַב וַיִּקְרָא, וְאֲפִיק לָהּ פְּחָדָא מְנִיָּה. בְּהַהוּא פִּשְׁטוֹ דְאַתְפִּשֵּׁט אֲפִיק תְּרוּוִיָּהּ כְּחָדָא, (כְּנוּנָא דָא פִּשְׁט לְהָכָא וּלְהָכָא, אֲפִיק בְּרָא וּבְרֵתָא בְּרַגַעָא חָדָא, וְעַל דָּא שְׁמִים וְאָרֶץ בְּרַגַעָא חָדָא אַתְבְּרָאוּ כְּחָדָא)

בְּשִׁעָתָה חָדָא.

וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל רָזָא דָּא בְּגִינְךָ רַבִּי אֶתְמָסֵר, זְכָאָה חוֹלְקֶךָ. רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, רַבִּיעִית, מִן מְדִידוֹ דִּישְׂרָאֵל, אִיהוּ בְּרִית. אֲמַאי אִקְרִי רִבְעֵי. אֵלָּא שְׁעוֹרָא דְגוֹפָא אַרְבַּע בְּרִיתוֹת הָיוּ בְּשְׁעוֹרָא דִּילִיָּה. וּבְרִית רִבְעֵי אִיהוּ בְּשְׁעוֹרָא דְמְדִידוֹ דְגוֹפָא. כֹּלָּא אֲפִיק מִי. (ע"ב).

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי חֲמִיו, רַבִּי אַבָּא וְחֲבָרָיו אֲזִלוּ עִמֵּיהּ. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תְּהִלִּים ה) יי בִּקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוֹלִי וְגוֹ'. יי בִּקְרָתְךָ מַאי בִּקְרָתְךָ. אֵלָּא דָּא בִּקְרָתְךָ דְאַבְרָהָם, דְאַתְעַר בְּעֵלְמָא. דְכָתִיב, (בְּרֵאשִׁית כב) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָתְךָ. דְהָא כַּד אֶתִּי צְפָרָא, הַהוּא בִּקְרָתְךָ אַתְעַר בְּעֵלְמָא, וְהוּא עֵידֵן רַעוּא לְכֹלָּא,

מתעורר בעולם, והוא עת רצון לכל, ולעשות טוב לכל העולם, לצדיקים ולרשעים. ואז זמן תפלה הוא להתפלל לפני המלך הקדוש.

ועל זה, בשעה שבא הבקר, כל אותם אסירי המלך מוצאים מנוחה, זמן תפלה הוא עליהם, וכל שכן אותם שחוזרים בתשובה ומבקשים בקשותיהם לפני המלך הקדוש, משום שבשעה זו יוצא ממנה אחד לצד דרום, ורפאל שמו, וכל מיני רפואה בידו. ומצד דרום יוצאת רוח אחת ומגיעה לאותו הממנה שממנה על הרפואה. וכשמגיעה הרפואה לפני הקדוש ברוך הוא, הוא פוקד לבית דינו שלא יפתחו בדין, משום שהחיים ביד הקדוש ברוך הוא, ולא בידיהם.

ומתוך שהוא עת רצון, רצה הקדוש ברוך הוא זכות אותו האיש. אם ימצא בתפלה (יפה. ואם לא - נחשב לו בשוגג) או שהוא בעל תשובה - חס עליו. באותה שעה נשמע קול צפרים המקננות, שכתוב (תהלים קד) אשר שם צפרים יקננו. ואותן צפרים מודות ומשבחות לקדוש-ברוך-הוא. ואותה אילת השחר מתעוררת בעולם ואומרת, (שם לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. אז אותו ממנה יוצא, ועושה כל מה שנוצטוה.

ואם תאמר שמיני רפואה בידו כמו שאמרנו - לא כף! שהרי רפואה לא היתה, רק בידי המלך הקדוש. אבל בשעה שפוקד הקדוש ברוך הוא רפואה לאותו האדם, הוא יוצא, וכל המקטרגים הממנים על מחלות רעות פוחדים ממנו. אז אותה הרוח שנסעה מצד דרום מושיטה לו לאותו אדם, והרי הרפואה נמצאת, והכל בידי הקדוש ברוך הוא.

ולמעבד טיבו לכל עלמא, לזכאין ולחייבין. וכדין עידן צלותא הוא, למצלי קמי מלכא קדישא.

ועל דא, בשעתא דאתי צפרא, כל אינון אסירי מלכא, אשפחו נייחא, עידן צלותא איהו עלייהו. וכל שפן אינון דתייבין בתויבתא, ובעאן בעותהון לקמי מלכא קדישא. בגין, דהאי שעתא, חד ממנא נפיק לסטר דרום, ורפאל שמיה, וכל זיני אסוותא בידוי. ומסטר דרום, נפק חד ריחא, ומטי לגבי ההוא ממנא, דממנא על אסוותא. וכד מטי צלותא לקמי קדשא בריך הוא, פקיד לבי דינא דיליה, דלא יפתחון בדינא, בגין דחיים בידא דקודשא בריך הוא, ולא בידיהון.

ובגו דאיהו עידן רעוא, בעא קדשא בריך הוא זכותא דההוא בר נש, אי ישתכח בצלותא, (איות, ואי לא חשיב ליה בשוגג) או דאיהו מאריה דתיובתא, חס עליה. בההיא שעתא קל צפרין דמקננן אשתמעו, דכתוב, (תהלים קד) אשר שם צפרים יקננו. ואינון צפרין אודאן ומשבחן לקודשא בריך הוא. וההוא אילת השחר אתער בעלמא ואמר, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. בדין ההוא ממנא נפיק, ועביד כל מה דאתפקד.

ואי תימא דזיני אסוותא בידוי כמה דאמרן. לאו הכי. דהא אסוותא לא הוי, אלא בידוי דמלכא קדישא. אבל בשעתא דפקיד קדשא בריך הוא אסוותא לההוא בר נש, איהו נפיק, וכל אינון מקטרגין דממנן על מרעין בישין, דחלין מגיה. בדין ההוא ריחא דקא נסע מסטרא דדרום, אושיט ליה לההוא בר נש, והא אסוותא אשתכח, וכלא בידוי דקודשא בריך הוא.

וְעַרְיָה כְּתוּב (שם ה) בְּקָר תִּשְׁמַע קוּלִי, וְלֹא כְּתוּב ה' בְּבִקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוּלִי. אֵלֶּא לְגַבֵּי הַבְּקָר שֶׁל אֲבָרְהָם הוּא אָמַר. בְּקָר אֶעֱרָךְ לָךְ וְאַצְפָּה. שְׁנֵי בְּקָר לְמָה? אֵלֶּא אֶחָד בְּקָר שֶׁל אֲבָרְהָם, וְאֶחָד בְּקָר שֶׁל יוֹסֵף, שְׁפָתוֹב (בראשית מד) הַבְּקָר אִוֵּר, וּמִתְרַגְּמִים: בְּקָר מֵאִיר, מֵאִיר וְדֹאֵי. אֶעֱרָךְ לָךְ וְאַצְפָּה, מָה זֶה אֶעֱרָךְ לָךְ? אֵלֶּא אֶסְדֵּר לָךְ גֵּר שֶׁלֹּךְ לְהַדְלִיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קלב) עֲרַכְתִּי גֵר לְמִשְׁיַחִי. וְלְגַבֵּי הַבְּקָר שֶׁל יוֹסֵף הוּא אָמַר, שְׁאוֹתוֹ סְדוּר שֶׁל גֵּר שְׁלוֹ הוּא.

וְאַצְפָּה, מָה זֶה וְאַצְפָּה? הֲרִי כֵל בְּנֵי הָעוֹלָם מְצַפִּים וּמְחַפְּיִים לְטוֹב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַפְלוּ בְּהִמּוֹת הַשְּׂדֵה, וּמָה שֶׁבַח שֶׁל דָּוִד יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם? אֵלֶּא דָּבָר זֶה שֶׁאֶלְתִּי, וְכַךְ אָמְרוּ לִי, וְהוּא דָּבָר אֲמַת שֶׁבָּא מִרְחוֹק. אִוֵּר רֵאשׁוֹן שֶׁבָּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה מֵאִיר עַד שֶׁלֹּא יָכְלוּ הָעוֹלָמוֹת לְסַבֵּל אוֹתוֹ. מָה עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? עָשָׂה אִוֵּר לְאוּרוֹ לְהַתְּלַבֵּשׁ זֶה בְּנֵה. וְכֵן כָּל שְׂאֵר הָאוֹרוֹת, עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת הִתְקַיְּמוּ בְּקִיּוּמָם וְיָכְלוּ לְסַבֵּל.

וּמִשּׁוּם כֵּן הִתְפַּשְׁטוּ דְרָגוֹת וְהִתְלַבְּשׁוּ אוֹרוֹת, וְהֵם נִקְרְאוּ כְּנָפִים עֲלִיוֹנִים, עַד שֶׁמְגִיעִים לְבִקְרָתְךָ זֶה שֶׁל יוֹסֵף, וְהוּא לֹקַח כָּל הָאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים. וּמִתּוֹךְ שֶׁכָּל הָאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים בּוֹ תְּלוּיִים, זִיוו עוֹלָה מִסּוֹף הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם שְׁלֹמְעָלָה, עַד שֶׁהָעוֹלָמוֹת שְׁלֹמְטָה לֹא יְכוּלִים לְסַבֵּל. בָּא דָּוִד וְהִתְקִין גֵּר זֶה, כְּסוּפֵי לְבִקְרָתְךָ זֶה שֶׁל יוֹסֵף לְהִתְכַּפֹּת בּוֹ וּלְהַעֲמִיד עוֹלָמוֹת שְׁלֹמְטָה בְּסְדוּר הַגֵּר הַזֶּה, וְעַל זֶה כְּתוּב בְּקָר אֶעֱרָךְ לָךְ וְאַצְפָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לו) וַיִּצְפְּהוּ זָהָב

וְעַרְיָה כְּתוּב, יִי בְּקָר תִּשְׁמַע קוּלִי. וְלֹא כְּתוּב יִי בְּבִקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוּלִי. אֵלֶּא לְגַבֵּי בְּקָר דְּאֲבָרְהָם קָאֵמַר. (תהלים ה) בְּקָר אֶעֱרָךְ לָךְ וְאַצְפָּה. תְּרִי בְּקָר אֲמַאי. אֵלֶּא חַד בְּקָר דְּאֲבָרְהָם. וְחַד בְּקָר דִּיוֹסֵף. דְּכְתוּב, (בראשית מד) הַבְּקָר אִוֵּר, וּמִתְרַגְּמִין צְפָרָא (דף ר"ד ע"ב) נְהִיר, נְהִיר וְדֹאֵי. אֶעֱרָךְ לָךְ וְאַצְפָּה, אֶעֱרָךְ לָךְ מָהוּ. אֵלֶּא אֶסְדֵּר לָךְ בּוֹצִינָא דִּילָךְ לְאַדְלָקָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קלב) עֲרַכְתִּי גֵר לְמִשְׁיַחִי. וְלְגַבֵּי בְּקָר דִּיוֹסֵף קָאֵמַר, דִּהֵוּא סְדוּרָא דְּבוֹצִינָא דִּילִיָּה הוּא. וְאַצְפָּה, מָהוּ וְאַצְפָּה. הָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מְצַפְּאֵן וּמְחַפְּאֵן לְטִיבּוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַפִּילוּ בְּעִירֵי דְּחַקְלָא, וּמָה שֶׁבְּחָא דְּדוּד יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא, אֵלֶּא, מְלָה דָּא שְׁאִילָנָא, וְהָכִי אָמְרוּ לִי, וְאִיהִי מְלָה קְשׁוּט דְּאַתִּי מִרְחִיק. נְהוּרָא קְדָמָאָה דְּבָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָוָה נְהִיר עַד דְּלֹא הָוּוּ יְכַלִּין עֲלָמִין לְמַסְבְּלִיָּה. מָה עֲבַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבַד נְהוּרָא לְנְהוּרִיָּה, לְאַתְּלַבְּשָׁא דָּא בְּדָא. וְכֵן כָּל שְׂאֵר נְהוּרִין, עַד דְּעֲלָמִין פְּלָהוּ אֶתְקַיְּמוּ בְּקִיּוּמֵיהוּ, וְיְכַלִּין לְמַסְבֵּל.

וּבְגִין כֵּן אֶתְפַּשְׁטוּ דְרָגִין, וְאַתְּלַבְּשׁוּ נְהוּרִין, וְאִינוּן אֶקְרוּן כְּנָפִים עֲלָאִין, עַד דְּמָטוּ לְהֵאִי בְּקָר דִּיוֹסֵף, וְאִיהוּ נְטִיל כָּל נְהוּרִין עֲלָאִין, וּמַגּוֹ דְּכָל נְהוּרִין עֲלָאִין בֵּיה תְּלִיין, זִיוִיָּה סְלִיק מִסִּיפֵי עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא דְּלְעִילָא, עַד דְּעֲלָמִין דִּלְתַתָּא לֹא יְכַלִּין לְמַסְבֵּל. אֶתָּא דוּד וְאַתְקֵן הָאִי בּוֹצִינָא, חוּפְּאָה לְהֵאִי בְּקָר דִּיוֹסֵף, לְאַתְחַפְּאָה בֵּיה, וְלְקַיְּמָא עֲלָמִין דִּלְתַתָּא, בְּסְדוּרָא דְּבוֹצִינָא דָּא וְעַל דָּא כְּתוּב, בְּקָר אֶעֱרָךְ לָךְ וְאַצְפָּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לו) וַיִּצְפְּהוּ זָהָב טְהוֹר. (ג"א וּבְגִין דִּהֵוּא בּוֹצִינָא דוּד בֵּיה תְּלִיָּא וְכו') בְּגִין דִּהֵוּא בּוֹצִינָא דְּדוּד אִיהִי,

ובָּהּ תִּלְיָא, אָמַר דְּאִיהוּ לִיהוּי חוּפְאָה לְהָאֵי בְּקָר. אָתָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר אֶלְמָלָא לֹא נִפְקָנָא בְּאַרְחָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מַלְּה דָּא דִּי.

עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, הָא יוֹנָה חַד מְטָא לְגַבֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר. שְׂרִיאַת, וְקָא מְצַפְצָפָא קַמֵּיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹנָה כְּשֶׁרָה מְהִימְנָא הוּוּיַת תְּדִיר בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ, זִילִי וְאִימָא לֵיה, הָא חֲבַרְיָא אָתָּאן לְגַבְהּ, וְאָנָּא עֲמָהוּן. וְנִסָּא יִתְרַחֵשׁ לֵיה לְתַלְתָּא יוּמִין, וְלֹא יִנְפוּל עֲלֵיה דְחִילו, דְּהָא בְּחֻדָּה אֲנִן אֲזִלִּין לְגַבֵּיהּ. אָתִיב זְמַנָּא אַחְרָא וְאָמַר, לֹא חֲדִינָא סְגִיָּא, וּבְאִישׁ בְּעִינֵי סְגִי, עַל חַד רְמוּנָא מְלִינָא דְאִתְיָהִיב תְּחוּתֵיהּ, וְיוּסִי שְׁמִיָּה. אֲזִלַּת הֵהִיא יוֹנָא מִקַּמֵּיהּ, וְאִינוּן חֲבַרְיָא אֲזִלוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, מָאי הָאֵי, תְּוֹהֵנָּא סְגִי, מַמָּה דְחֲמִינָא. אָמַר לֵיה, יוֹנָה דָּא אָתָּא לְגַבֵּי בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ דְרַבִּי יוּסִי חָמִי, דְּאִיהוּ בְּבֵי מְרַעֵיהּ, וְיַדְעָנָא מְהֵאֵי יוֹנָה דְאִשְׁתַּזִּיב, וְחִלוּפָא אִתְיָהִיב עֲלֵיהּ וְאִתְסִי.

עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, הָא עוֹרְבָא חַד קָאִים לְקַמֵּיהוּ, קָרִי בְּחִילָא, וּמְצַפְצָפָא צְפֻצְפָא סְגִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְהֵכִי אִתְּ קִימָא, וְלְהֵכִי אֲנַתְּ מִתְקַן, זִיל לְאַרְחָךְ, דְּהָא יַדְעָנָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲבַרְיָא גִיזִיל וְנִגְמוּל חֶסֶד לְרְמוּנָא, דְּהוּוּ מְלִינָא מְכֻלָּא, וְרַבִּי יוּסִי דְפָקִיעִין שְׁמִיָּה אִיהוּ, דְּהָא אִסְתַּלַּק מְעֻלְמָא דִּין, וְלִית מָאן דְּחִזִּי לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיה, וְאִיהוּ קָרִיב לְגַבְהּ.

סְטוּ מְאַרְחָא, וְאֲזִלוּ לְתַמָּן. פִּיּוּן דְּחִמוּ לֹוּן כֹּל בְּנֵי מְאַתָּא, נִפְקוּ לְגַבֵּיהוּ. וְעָאֵלוּ תַמָּן בְּבֵי רַבִּי יוּסִי דְפָקִיעִין, אִינוּן חֲבַרְיָא אֲלִין. בְּרָא זְעִירָא הָוָה לֵיה לְרַבִּי יוּסִי, וְלֹא שְׁבִיק לְבַר נֶשׁ דִּימְטִי לְעֶרְסָא דְאַבּוּי, בְּתַר דְּמִית.

טְהוּר. (ומשום שאותו נר, דוד תלוי בו וכו') ומשום שאותו הנר הוא של דוד ובו תלוי, אמר שהוא יהיה כסוי לבקר הזה. בא רבי אבא ונשקו, ואמר, אלמלא לא יצאתי לדרך רק לשמע דבר זה - די לי!

עד שהיו הולכים, באה יונה אחת לרבי אלעזר, שרתה וצפצפה לפניו. אמר רבי אלעזר, יונה פשרה, תמיד היית נאמנה בשליחותך. לכי ואמרי לו, הרי החברים באים אליך, ואני עמקם, ונר יתרחש לנו לשלשה ימים, ולא יפל עליו פחד, שהרי בחדוה אנו הולכים אליו. השיב פעם אחרת ואמר, לא שמחנו מספיק, ורע בעיני הרבה על רמון אחד מלא שנתן תחתיו, ויוסי שמו. הלכה אותה היונה מלפניו, ואותם החברים הלכו.

אמר רבי אבא לרבי אלעזר, מה זה? תמתי הרבה ממה שראיתי. אמר לו, היונה הזו באה אלי בשליחות רבי יוסי חמי, שהוא בבית חליו, וידעתי מהיונה הזו שהוא נצל, וחלוף נתן עליו ונתרפא.

עד שהיו הולכים, הרי עורב אחד עמד לפניכם, קורא בכח ומצפצף צפצוף גדול. אמר רבי אלעזר, לכה אתה קים ולכה אתה מתקן. לך לדרךך, שהרי ידעתי. אמר רבי אלעזר, חברים, גלף ונגמל חסד לרמון שהיה מלא מהפל, ורבי יוסי מפקיעין הוא שמו, שהרי הסתלק מהעולם הזה ואין מי שראוי להשפדל בו, והוא קרוב אלינו.

סטו מהדרך והלכו לשם. פיין שראו אותם כל בני העיר, יצאו אליהם, ונכנסו שם לבית רבי יוסי מפקיעין אותם החברים הללו. בן קטן היה לו לרבי יוסי, ולא נתן לשום אדם שיגיע למשת

אָלֵא הוּא בְּלַחֲדוּדֵי הָהָה סְמִיךְ לִיה, וּבְכִי עָלֶיהָ,
פּוּמִיָּה בְּפּוּמִיָּה מִתְּדַבְּקָא.

פְּתַח הַהוּא יַנּוּקָא וְאָמַר, מְאֲרִיָּה דְעֵלְמָא,
כְּתִיב בְּאוּרִייתָא, (דברים כב) כִּי יִקְרָא קִן
צְפוּר לְפַנְיָךְ וְגו', שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְגו'.
הָהָה גְּעִי הַהוּא יַנּוּקָא וּבְכִי, אָמַר, מְאֲרִיָּה
דְעֵלְמָא, קִיִּים מְלָה דָא דְאוּרִייתָא, תְּרִין בְּנִין
הוּינָא מֵאֲבָא וְאִמִּי, אֲנָא וְאַחֲתִי זְעִירְתָא מִנָּאִי.
הָהָה לָךְ לְמִיסַב לָן, וּלְקִיִּמָּא מְלָה דְאוּרִייתָא.
וְאִי תִימָא מְאֲרִיָּה דְעֵלְמָא, אִם כְּתִיב, וְלֹא אָב,
הָא הֲכָא כּוּלָּא הוּא, אֲבָא וְאִמָּא. אִימָא מִיתַת,
וְנִסְיַבַת לָהּ מֵעַל בְּנִין. הַשְׁתָּא אֲבָא דְהוּי חֲפִי
עֲלֵן, אֲנִסְיַב מֵעַל בְּנִין, אֲן דִּינָא דְאוּרִייתָא.
כְּכוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְחִבְרִיָּיא, לְקַבֵּל בְּכִיָּה וְגַעוּ
דְהַהוּא יַנּוּקָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי כה) שָׁמַיִם לְרוּם
וְאָרֶץ לְעוֹמֵק וְגו'. עַד דְּהָהָה אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר קָרָא דָא, הָהָה עֲמוּדָא דְאַשָּׁא פְּסִיק
בִּינֵייהוּ, וְהַהוּא יַנּוּקָא הָהָה דְבִיק בְּפּוּמִיָּה
דְאַבּוּי, וְלֹא הוּוּ מִתְּפַרְשָׁאן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
אוּ בְּעֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַרְחֵשׁ נִיסָא, אוּ
בְּעֵי דְלָא יִשְׁתַּדַּל בַּר נֶשׁ אַחְרָא עָלֶיהָ, אֲבָל
עַל מְלִין דְּהַהוּא יַנּוּקָא וְדַמְעוּי, לָא יִכִּילָנָא
לְמַסְבַּל.

עַד דְּהוּוּ יַתְבִּין, שְׁמַעוּ חַד קָלָא, דְּהָהָה (דף ר"ה
(א"ד) אָמַר, זַפְּאָה אֲנִתְּ רַבִּי יוֹסִי, דְּמְלִין דְּהָאִי
גְּדִיא זְעִירָא, וְדַמְעוּי, סְלִיקוּ לְגַבִּי כְּרִסְיָא
דְּמַלְפָּא קַדִּישָׁא, וְדַנּוּ דִינָא, וְתִלְיִסְר בְּנֵי נֶשׁא
אֲזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאָךְ הַמּוֹת בְּגִינְךָ,
וְהָא עֲשָׂרִין וְתַרְיִין שְׁנִין אוֹסִיפוּ לָךְ, עַד דְּתוּלִיף
אוּרִייתָא, לְהָאִי גְּדִיא שְׁלִימָא, חֲבִיבָא קַמִּי
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כְּמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְחִבְרִיָּיא, וְלֹא שְׂבָקוּ לְבַר נֶשׁ

אָבִיו אַחַר שְׁמַת, אֲלֵא הִיָּה לְבַדּוּ
סְמוּךְ לוֹ, וּבְכָה עָלָיו, פִּיו בְּפִיו
מִתְּדַבֵּק.

פְּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר: רַבּוֹן
הָעוֹלָם, כְּתוּב בַּתּוֹרָה (דברים כב) כִּי
יִקְרָא קִן צְפוּר לְפַנְיָךְ וְגו', שְׁלַח
תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְגו'. הִיָּה צוּעֵק
אוֹתוֹ תִּינוּק וּבּוֹכָה, וְאָמַר: רַבּוֹן
הָעוֹלָם, קִיִּים דְּבַר זֶה שֶׁל הַתּוֹרָה!
שְׁנֵי בָנִים הִיִּינוּ מֵאֲבָא וְאִמִּי, אֲנִי
וְאַחֲוֵי הַקְּטָנָה מִמֶּנִּי, הִיָּה לָךְ
לְקַחַת אוֹתָנוּ וּלְקַיֵּם דְּבַר הַתּוֹרָה.
וְאִם תֵּאמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִם
כְּתוּב, וְלֹא אָב - הֲרִי כָּאֵן הַכֹּל
הוּא, אֲבָא וְאִמָּא. אִמָּא מִתָּה,
וּלְקַחַת אוֹתָהּ מֵעַל הַבָּנִים. כַּעַת
אֲבָא שְׁהִיָּה מְכַסֶּה עֲלֵינוּ נְלַקַּח
מֵעַל הַבָּנִים. אִיפֹה דִּין הַתּוֹרָה?
כְּכוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבָרִים מוּל
הַבְּכִי וְהַצְעָקָה שֶׁל אוֹתוֹ תִּינוּק.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי כה)
שָׁמַיִם לְרוּם וְאָרֶץ לְעוֹמֵק וְגו'. עַד
שְׁהִיָּה אוֹמַר רַבִּי אֶלְעָזָר פְּסוּק זֶה,
הִיָּה עֲמוּד אֵשׁ מִפְּסִיק בִּינֵיהֶם,
וְאוֹתוֹ תִּינוּק הִיָּה דְבַק בְּפִי אָבִיו
וְלֹא הָיוּ גִפְרִדִּים. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, אוּ שְׂרוּצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַרְחִישׁ נֶס, אוּ שְׂרוּצָה שְׁלֹא
יִשְׁתַּדַּל אָדָם אַחַר עָלָיו, אֲבָל עַל
דְּבַרֵּי אוֹתוֹ הַתִּינוּק וְדַמְעוֹתָיו אִינִי
יִכּוֹל לְסַבֵּל.

עַד שְׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, שְׁמַעוּ קוֹל
אֶחָד שְׁהִיָּה אוֹמַר: אֲשַׁרְיָךְ רַבִּי
יוֹסִי שְׂדַבְּרֵי הַגְּדִי הַקְּטָן הַזֶּה
וְדַמְעוֹתָיו עָלוּ אֵל פְּסָא הַמְּלָךְ
הַקְּדוּשׁ, וְדַנּוּ דִין, וְשַׁלְשָׁה עֶשֶׂר
בְּנֵי אָדָם הִזְמִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמַלְאָךְ הַמּוֹת בְּגִלְלָךְ, וְהָרִי
עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שְׁנִים הוֹסִיפוּ לָךְ
עַד שֶׁתִּלְמַד תּוֹרָה אֶת הַגְּדִי הַשְּׁלֵם
הַזֶּה הַחֲבִיב לְפָנַי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

כְּמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבָרִים, וְלֹא
הִשְׁאִירוּ אָדָם לְעַמֵּד בְּבֵית. מִיָּד

רְאוּ אוֹתוֹ עֲמוּד אֵשׁ שְׁעוּלָה, וְרַבִּי יוֹסִי פָּתַח עֵינָיו, וְאוֹתוֹ תִּינוּק דְּבוּק פִּי בִּפְיוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ שְׂרָאִינוּ תַּחֲמִית הַמֵּתִים עֵין בְּעֵין. קָרְבוּ אֵלָיו, וְהָיָה אוֹתוֹ תִּינוּק יֶשֶׁן כְּאֵלוֹ שְׁנוּעַ מִהָעוֹלָם הַזֶּה. אָמְרוּ, אֲשֶׁרֵי חֲלַקְךָ רַבִּי יוֹסִי, וּכְרוּף הַרְחֵמֵן שֶׁהִרְחִישׁ לְךָ גַּם עַל הַצְּעָקָה וְהַבְּכִי שֶׁל בְּנֶךָ וּבְדַכְרֵיו, שֶׁפָּךְ דַּחַק בְּדַכְרֵים יָפִים לְשַׁעַר הַשָּׁמַיִם, בְּדַכְרֵיו וּבְדַמְעוֹתָיו הוֹסִיפוּ לְךָ חַיִּים.

רָקְחוּ אֶת אוֹתוֹ תִּינוּק וּנְשַׁקּוּהוּ, וּבְכוּ עִמּוֹ מֵרַב חֲדוּדָה, וְהוֹצִיאָהוּ לְבַיִת אַחֵר, וְהִתְעוֹרְרוּ עֲלָיו, וְלֹא הוֹדִיעַ לוֹ מִיָּד, אֶלֶּא אַחֵר כֶּף. שָׁמְחוּ שֵׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְחִדְּשׁוּ יַחַד עִם אוֹתוֹ רַבִּי יוֹסִי כִּמְהַ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, חֲבָרִים, לֹא נִתְּנָה לִי רְשׁוּת לְגַלּוֹת מִמֶּה שְׂרָאִיתִי בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, אֶלֶּא לְאַחַר שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שָׁנִים. אָבָל שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְחֲמֵשׁ דְּמַעוֹת שֶׁשָּׁפַךְ בְּנִי, נִכְנְסוּ בַּחֲשׁבוֹן לְפָנַי הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, וְאֲנִי נִשְׁבַּע לָכֶם, חֲבָרִים, שֶׁבִּשְׂעָה שִׁפְתַּח בְּאוֹתוֹ הַפְּסוּק וְצַעַק בְּדַכְרֵים הַהֵם, הִזְדַּעְזְעוּ שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת אֶלֶף סְפָסְלֵי יְשִׁיבַת הַרְקִיעַ, וְכֻלָּם עוֹמְדִים לְפָנַי הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, וּבִקְשׁוּ עָלַי רַחֲמִים וְעָרְבוּ לִי, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְמַלֵּא רַחֲמִים עָלַי.

וַיִּנָּח לְפָנָיו אוֹתָם דַּכְרֵים וְאִיךְ מָסַר נַפְשׁוֹ עָלָי. וְאַפּוֹטְרוֹפּוֹס אַחַד הָיָה לְפָנָיו, וְאָמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הָרִי כְּתוּב (תהלים ח) מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים יִסְדֶּתָּ עוֹז לְמַעַן צוֹרְרִיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂזֻכּוֹת הַתּוֹרָה וְזֻכּוֹת אוֹתוֹ הַתִּינוּק שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ עַל אֲבִיו, שֶׁתְּחוּס עָלָיו וַיִּנְצַל.

לְמִיָּקָם בְּבֵיתָא, מִיַּד חָמוּ הָהוּא עֲמוּדָא דְאַשָּׁא דְסָלִיק, וְרַבִּי יוֹסִי פָּתַח עֵינָיו. וְהָהוּא יִנוּקָא דְבִיק פּוּמִיָּה בְּפוּמִיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זַכָּאָה חוֹלְקָנָא דְחַמִּינָא תַּחֲמִית הַמֵּתִים, עֵינָא בְּעֵינָא. קָרִיבוּ לְגַבִּיָּה, וְהוּהוּ הָהוּא יִנוּקָא נְאִים, כְּמָה דְגּוּעַ מֵהָאֵי עֲלָמָא, אָמְרוּ זַכָּאָה חוֹלְקָךָ רַבִּי יוֹסִי, וּבְרִיךְ רַחֲמָנָא דְאַרְחִישׁ לְךָ נִיסָא, עַל גַּעֲזָא וּבְכִיָּא דְבִנְךָ, וּבְמַלּוּי, דְהִכִּי דַחִיק בְּמַלְיָן שְׁפִירִין לְתַרַע שְׁמִיָּא, בְּמַלּוּי וּבְדַמְעוּי אוֹסִיפוּ לְךָ חַיִּין.

נִמְלִיחוּ לְהָהוּא יִנוּקָא, וּנְשַׁקּוּהוּ וּבְכוּ עִמִּיָּה מַחֲדוּהַ סְגִיָּא. וְאַפְקוּהוּ לְבֵיתָא אַחֲרָא, וְאַתְעֵרוּ עָלֶיהָ, וְלֹא אוֹדְעוּ לִיה מִיַּד, אֶלֶּא לְבַתֵּר הָכִי. חֲדוּ תַפְּזָן תַּלְתָּא יוּמִין, וְחִדְּשׁוּ בַּהֲדִי הָהוּא רַבִּי יוֹסִי, כְּמָה חֲדוּשֵׁין בְּאוּרִיָּתָא.

אָמַר לוֹן רַבִּי יוֹסִי, חֲבָרִיָּא, לֹא אֲתִיָּהִיבַת לִי רְשׁוּ לְגַלְתָּה מֵהָהוּא דְחַמִּינָא בְּהָהוּא עֲלָמָא, אֶלֶּא לְבַתֵּר תְּרִיסַר שָׁנִין. אָבָל תַּלְתַּת מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמֵשׁ דְּמַעַין, דְּאוּשִׁיד בְּרִי, עָאֵלוּ בַּחוּשְׁבָּנָא קָמִי מְלָפָא קְדִישָׁא, וְאוּמִינָא לְכוּ חֲבָרִיָּא, דְּבִשְׂעָתָא דְפָתַח בְּהָהוּא פְּסוּקָא, וְגַעַז בְּאִינוּן מַלְיָן, אֲזִדְעַזְעוּ תַּלְתַּת מָאָה אֶלְפִי סְפָסְלֵי דְהוּוּ בְּמִתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא, וְכֻלְהוּ קְיִימִי קָמִיָּה דְמְלָפָא קְדִישָׁא, וּבְעוּ רַחֲמֵי עָלַי, וְעָרְבוּ לִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַמְלִי רַחֲמִין עָלַי.

וְשִׁפּוּר קָמִיָּה, אִינוּן מַלְיָן, וְהִיךְ מָסַר נַפְשִׁיָּה עָלַי. וְיַחַד אַפְטְרוֹפּוֹסָא הָוָה קָמִיָּה,

וְאָמַר, מְאִרֵי דְעֲלָמָא, הָא כְּתִיב (תהלים ח) מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים יִסְדֶּתָּ עוֹז לְמַעַן צוֹרְרִיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. יְהִי רַעַזָא קָמְךָ, זְכוּ דְאוּרִיָּתָא, וְזְכוּ דְהָהוּא רַבִּיָּא, דְקָא מָסַר נַפְשִׁיָּה עַל אֲבוּהָ דְתַחוּס עָלֶיהָ, וַיִּשְׁתַּזִּיב.

וְשִׁדְשָׁה עֶשֶׂר בְּנֵי אָדָם הַזְּמִין לוֹ תַּחְתֵּי, וְעָרְבוּן נָתַן לוֹ מִדִּין קִשָּׁה זֶה. אִזְּ קָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִלְאֲפֵי הַמָּוֹת, וְצוּהוּ אוֹתוֹ עָלֵי שִׁיחֹזֵר לְאַחַר עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים, שֶׁהָרִי אֵין הָעָרְבוּן לְפָנָיו, אֲלֵא לְהַשִּׁיב לִידוֹ מִשְׁכּוֹנוֹת שֶׁהָיוּ בְּיָדוֹ. כְּעַת חֲכָרִים, מִשׁוּם שֶׁרָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאֵתָם צְדִיקֵי אָמֶת, הַתְּרַחֵשׁ הַגֵּס לְעִינֵיהֶם.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שְׁמוּאֵל א-ב) ה' מְמִית וּמְחִיָּה מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, וְכִי ה' מְמִית? וְהָרִי שֵׁם זֶה סֵם חַיִּים הוּא לְכָל, וְדָבָר זֶה שֶׁל מוֹת לֹא שׁוֹרֵה בוֹ, וּבְכָל מְקוֹם שֵׁם זֶה נֹתֵן חַיִּים לְכָל הָעוֹלָם, אִזְּ מַה זֶה ה' מְמִית? חוֹשְׁבִים בְּנֵי אָדָם שֶׁהוּא הוֹרֵג לְכָל בְּנֵי הָאָדָם! אֲלֵא ה' מְמִית בְּיָדָיו. אֵיךְ הוּא מְמִית? אִם תֹּאמַר מִשׁוּם שֶׁהַסְתַּלַּק מֵעַל בְּנֵי אָדָם, שֶׁהָרִי בְּעוֹד שֶׁהוּא עָלָיו, לֹא יִכּוֹלִים כָּל מְקַטְרְגֵי הָעוֹלָם לְהוֹזִיק לוֹ. בְּשַׁעַת שֶׁמְסַתַּלַּק מִמֶּנּוּ, מִיָּד כָּל הַמְקַטְרְגִים יִכּוֹלִים לוֹ וּמֵת הַבֶּן אָדָם. לֹא כַּךְ?!

אֲלֵא ה' מְמִית, אֵת מִי הוּא מְמִית? לְאוֹתָהּ הַתְּפִשְׁטוֹת הַצַּד הָאֲחֵר הָרַע. בִּיּוֹן שֶׁמְשִׁיכּוֹת הַצַּד הָרַע רוֹאָה אֵת זֵיו כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִיָּד מֵתָה, וְאֵין לָהּ קִיוּם אֲפִלּוּ רִגַע אֶחָד. בִּיּוֹן שְׂאוֹתָהּ הַתְּפִשְׁטוֹת צַד הָאֲחֵר מֵתָה וְעִבְרָה מִן הָעוֹלָם, מִיָּד מְחִיָּה. אֵת מִי הוּא מְחִיָּה? אוֹתָהּ הַתְּפִשְׁטוֹת רוּחַ הַקְּדוּשׁ שֶׁבָּאָה מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, מְחִיָּה אוֹתָהּ וּמְעַמְדָּהּ בְּקִיּוּם שְׁלָם. הַכָּל עוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזִמְן אֶחָד. וּמַה שְׂאֵמַר מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל - מוֹרִיד אוֹתָהּ רוּחַ קְדוּשָׁה לְשְׂאוּל, וְעוֹשֶׂה לָהּ שֵׁם טְבִילָה לְהַטְהֵרָה, וּמִיָּד מְעַלָּה

וְתִלְיָסָר בְּנֵי נֶשֶׁא אֲזַמִּין לִיָּה תַּחְתֵּי, וְעָרְבוּנָא יִהְיֶה לִיָּה, מִדִּינָא תְּקִיפָא דָא. כְּדִין קָרָא קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִלְאֲפֵי הַמָּוֹת, וּפְקִיד לִיָּה עָלֵי, דְּלִיתָב לְבַתָּר עֶשְׂרִין וּתְרִין שָׁנִין, דְּהָא לָאו עָרְבוּנָא קָמִיָּה, אֲלֵא לִיתוּב לִידוֹי, מִשְׁכּוֹנֵין דְּהוּוּ בִּידוֹי, הַשְׂתָּא חֲבַרְיָא, בְּגִין דְּחָמָא קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאֵתוֹן זְפָאֵי קְשׁוּט, אַתְּרַחִישׁ נִיסָא לְעִינֵיכּוֹ.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שְׁמוּאֵל א-ב) יי מְמִית וּמְחִיָּה מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל. הָאֵי קָרָא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא בֵּיה, וְכִי יי מְמִית, וְהָא שְׂמָא דָא סְמָא דְּחִיִּין אִיהוּ לְכָלְא. וּמְלָה דָא דְּמוֹתָא, לֹא שְׂרִיָּא בֵּיה, וּבְכָל אַתְר שְׂמָא דָא יִהְיֶה חִיִּין לְכָל עֲלָמָא, מַהוּ יי מְמִית, חֲשַׁבִּין בְּנֵי נֶשֶׁא דְּאִיהוּ קְטִיל לְכָל בְּנֵי נֶשֶׁא. אֲלֵא יי מְמִית וְדָאֵי הֵיאָף אִיהוּ מְמִית, אֵי תִימָא בְּגִין דְּכַד אֲסַתַּלַּק מֵעַל בְּנֵי נֶשֶׁא דְּהָא בְּעוֹד דְּאִיהוּ עָלִיָּה, לֹא יִכְלִין כָּל מְקַטְרְגִין דְּעֲלָמָא לְנַזְקָא לִיָּה, בְּשַׁעַתָּא דְּאֲסַתַּלִּיק מִנֵּיה, מִיָּד כָּל מְקַטְרְגִין יִכְלִין לִיָּה, וּמִית בְּר נֶשׁ. לָאו הָכִי.

אֲלֵא יי מְמִית, לְמֵאן מְמִית. לְהַהוּא מְשִׁיכּוֹ דְּסַטְרָא אַחְרָא בִּישָׂא. בִּיּוֹן דְּמְשִׁיכּוֹ דְּסַטְרָא בִּישָׂא, חָמִי לִיָּה לְזִיו יִקְרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיָּד מִית. וְלִית לִיָּה קִיוּמָא אֲפִילוּ רִגַעָא חָדָא. בִּיּוֹן דְּהַהוּא מְשִׁיכּוֹ דְּסַטְרָא אַחְרָא מִית וְאֵתְעֵבֵר מִן עֲלָמָא, מִיָּד מְחִיָּה. לְמֵאן מְחִיָּה. לְהַהוּא מְשִׁיכּוֹ דְּרוּחַ קְדֻשָׁא, דְּאֵתִי מְסַטְרָא דְּקְדוּשָׁה, מְחִיָּה לִיָּה, וְאוֹקִים לִיָּה בְּקִיוּמָא שְׁלָים. כָּלְא עֵבִיד קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּזִמְנָא חָדָא. וּמַה דְּאָמַר מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל. מוֹרִיד לְהַהוּא רוּחַ קְדֻשָׁא לְשְׂאוּל, וְעֵבִיד לִיָּה תַּמָּן טְבִילָה, לְאַתְדַּכְּאָה, וּמִיָּד סְלִיק לִיָּה, (לְשְׂאוּל, לְאַתְדַּכְּאָה תַּמָּן, וּמִיָּד סְלִיק לִיָּה וְעֵבִיד

אוֹתָהּ, (לשאל, להודין שם, ומיד מעלה אותה ועושה לה טבילה) וּנְכַנְס לְמָקוֹם שְׂצִירָךְ בְּגוֹן עֲדוֹן.

וְאֵנִי, חִבְרִים, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהִסְתַּלַּקְתִּי מֵהָעוֹלָם, רוּחִי עָלְתָה וְנִדְדָמָה מִיָּד, עַד שְׁעָה קְלָה שֶׁהִחְיִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַגּוֹף הָיָה מֵת. בְּשְׁעָה שֶׁפָּתַח בְּנֵי בְּאוֹתָם דְּבָרִים, אֲזַי פָּרְחָה נִשְׁמָתוֹ (בְּשִׁמְתוֹ), וּפְגִשָּׁה בְּנִשְׁמָתִי שֶׁהִיְתָה עוֹלָה מִתּוֹךְ טְהוֹרָה וּמִתּוֹךְ טְבִילָה, וְנִכְנְסָה בְּמָקוֹם שֶׁנִּכְנְסָה, וְשֵׁם דָּנוּ אֶת דֵּינָהּ, וְנִתְּנוּ לִי עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנוֹת חַיִּים בְּגִלְל דְּמַעוֹת וְדִבְרֵי בְּנֵי מִכָּאן וְהִלְאָה יֵשׁ לִי לְהִשְׁתַּדֵּל בְּמָה שְׂרָאִיתִי, שֶׁהָרִי אֵין לִי לְהִשְׁתַּדֵּל בְּדִבְרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. כִּינּוּן שְׂרָאִיתִי מֵה שְׂרָאִיתִי, וְרוּצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא יֵאבֵד וְיִשְׁכַּח מִמֶּנִּי כְּלוּם.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיח) יִסּוֹר יִסְרֵנִי יְהוָה וְגוֹ', דָּוִד מִלְּפָא אָמַר דָּא, עַל כָּל מָה (ס"א דְּאֶעְבֵּר) דְּעַבַּד בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְהוּהוּ לִיָּה בְּהוּוּא עֲלָמָא. עַל כָּל מָה דְּאֶעְבֵּר בְּהָאֵי עֲלָמָא, דְּרִדִּיפוּ לִיָּה, וְהוּהוּ (לִיָּה) עָרִיק בְּאַרְעָא נּוּכְרָאָה, בְּאַרְעָא דְּמוּאָב, וּבְאַרְעָא דְּפִלְשִׁתַּי, וּמִכְּלָהּוּ שְׂזִיב לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא שְׂבִיק לִיָּה לְמוּתָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְהוּוּא עֲלָמָא.

אָמַר דָּוִד, אֵי הָכָא חִבְנָא לְגַבִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא אֶלְקִינָא, וְקַבִּילְנָא עוֹנְשָׁא דִילִי, וְאֶדְכִּי לִי מִכָּל מָה דְּחִבְנָא, וְלֹא שְׂבִיק עוֹנְשָׁא דִילִי לְהוּוּא עֲלָמָא, בְּתַר מִיתָהּ. וְדָאֵי יִסּוֹר יִסְרֵנִי יְהוָה, בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּגִין לְנִקְאָה לִי. וְלַמּוֹת לֹא נִתְּנִי, בְּהוּוּא עֲלָמָא, לְנִטְלָא נִקְמָתָא מִנָּאֵי, וְאֵנָּא, הָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנִקִּי לִי זְמָנָא חָדָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, מִכָּאן וְלְהִלְאָה אֶצְטְרִיכְנָא דְלֹא אָהָא בְּכִסּוּפָא בְּעֲלָמָא דָּאֵתִי.

לִיָּה טְבִילָה) וְעָאֵל לְאַתְר דְּאַצְטְרִיךְ בְּגוֹן עֲדוֹן. וְאֵנָּא, חִבְרִיָּא, בְּהוּוּא שְׁעָתָא דְאַסְתַּלְקָנָא מִעֲלָמָא, רוּחָא דִילִי אֶסְתַּלַּק וְדַמְךָ מִיָּד, עַד שְׁעָתָא זְעִירָא דְאַחֲיָא לִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְגוּפָא הוּוּה מִיָּת. בְּשְׁעָתָא דְפָתַח בְּרִי בְּאֵינוֹן מְלִין, כְּדִין פָּרְחָה נִשְׁמָתִיהָ (נ"א נִשְׁמָתִי), וְאַעֲרַעַת בְּנִשְׁמָתָא דִילִי, דְהוּוּ סִלְקָא מְגוֹ דְכִיּוּ וּמְגוֹ טְבִילָה, וְעָאֵלָת בְּאַתְר דְּעָאֵלָת, וְתַמְן אֶתְדַן דֵּינָהּ, וְאַתִּיָּהִיבוּ לִי עֲשָׂרִין וְתָרִין שָׁנִין דְּחַיִּין, בְּגִין דְּמַעֲיָן (דְּרַח"ו ע"ב) וּמְלִין דְּבָרִי, מִכָּאן וְלְהִלְאָה, אֵית לִי לְאַשְׁתַּדֵּלָא בְּמָה דְּחִמִּינָא, דְהָא לִיָּת לִי לְאַשְׁתַּדֵּלָא בְּמְלִין דְּהָאֵי עֲלָמָא. כִּינּוּן דְּחִמִּינָא מֵה דְּחִמִּינָא, וּבְעֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלֹא יִתְאַבִּיד וְיִתְנַשֵּׂי מִנָּאֵי כְלוּם.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיח) יִסּוֹר יִסְרֵנִי יְהוָה וְגוֹ', דָּוִד מִלְּפָא אָמַר דָּא, עַל כָּל מָה (ס"א דְּאֶעְבֵּר) דְּעַבַּד בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְהוּוּהוּ לִיָּה בְּהוּוּא עֲלָמָא. עַל כָּל מָה דְּאֶעְבֵּר בְּהָאֵי עֲלָמָא, דְּרִדִּיפוּ לִיָּה, וְהוּוּהוּ (לִיָּה) עָרִיק בְּאַרְעָא נּוּכְרָאָה, בְּאַרְעָא דְּמוּאָב, וּבְאַרְעָא דְּפִלְשִׁתַּי, וּמִכְּלָהּוּ שְׂזִיב לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא שְׂבִיק לִיָּה לְמוּתָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְהוּוּא עֲלָמָא.

אָמַר דָּוִד, אֵי הָכָא חִבְנָא לְגַבִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא אֶלְקִינָא, וְקַבִּילְנָא עוֹנְשָׁא דִילִי, וְאֶדְכִּי לִי מִכָּל מָה דְּחִבְנָא, וְלֹא שְׂבִיק עוֹנְשָׁא דִילִי לְהוּוּא עֲלָמָא, בְּתַר מִיתָהּ. וְדָאֵי יִסּוֹר יִסְרֵנִי יְהוָה, בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּגִין לְנִקְאָה לִי. וְלַמּוֹת לֹא נִתְּנִי, בְּהוּוּא עֲלָמָא, לְנִטְלָא נִקְמָתָא מִנָּאֵי, וְאֵנָּא, הָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנִקִּי לִי זְמָנָא חָדָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, מִכָּאן וְלְהִלְאָה אֶצְטְרִיכְנָא דְלֹא אָהָא בְּכִסּוּפָא בְּעֲלָמָא דָּאֵתִי.

פָּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק בְּנוֹ וְאָמַר, (במדבר כו) אָבִינוּ מֵת בְּמִדְבָּר וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה וְגו'. אָבִינוּ, הָרִי הַטַּעַם לְמַעַלָּה, הָאָרֶץ בְּמִלָּה וּמִשָּׁף אוֹתָהּ. אֵי חֲסִידִים קְדוּשִׁים, כְּמָה מְשִׁיכוֹת צֶעַר בְּקִרְיַת אָבִינוּ. אֵין צֶעַר וְאֵין כָּאֵב שֶׁל רוּחַ וְנִפְשׁ אֲלֵא כְּשֶׁקְרָאנוּ כֶּף, אָבִינוּ, בְּכָאֵב מִלֵּב. מֵת בְּמִדְבָּר, וְכִי אַחֲרִים לֹא מֵתוּ בְּמִדְבָּר שְׁפָאן רֶשֶׁם אוֹתוֹ וְאָמַר שֶׁהוּא מֵת בְּמִדְבָּר? וְהָרִי אֲלֵפִים וְרַבְּכוּת מֵתוֹ בְּמִדְבָּר!

אֲרֵא כְּמָה בְּנֵי אָדָם מְעֻרְטִלִים עַל זֶה, מֵהֶם אוֹמְרִים שֶׁהוּא הָיָה מְקוּשָׁשׁ הַעֲצִים, שְׁכַתוֹב פִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת. וּמֵהֶם אָמְרוּ כֶּף, וּמֵהֶם אָמְרוּ כֶּף, וְאֵנִי כֶּף לְמִדְתִּי: יוֹם שֶׁאָבָא נֶפֶל בְּבֵית חֲלִיו, לְמִדְנֵי אֵת זֶה, וְאֵנִי רְאִיתִי מָה שֶׁרְאִיתִי, שְׁצִוָּה אוֹתִי אָבָא שְׁלֵא לְגַלּוֹת. אֲלֵא כְּמָה וְכְמָה הָיוּ שְׁמֵתוֹ בְּמִדְבָּר, וְלֹא עַל חֻטְא קִרְחָ וְלֹא עַל חֻטְא הַמְרַגְּלִים. כֶּף נִגְזְרָה הַגְּזֵרָה. (וְלֹא עַל חֻטְא הַעֲגֵל שֶׁעָשׂוּ וְכו') אֲלֵא קָדָם (שְׁמֵתוֹ עַל חֻטְא קִרְחָ, עַל חֻטְא הַמְרַגְּלִים, כֹּאֲשֶׁר נִגְזְרָה הַגְּזֵרָה, וְקֹדֶם) מִתַּן תּוֹרָה, וְאַחַר הַעֲגֵל שֶׁעָשׂוּ אוֹתָם מִטְעֵי הָעוֹלָם וְאֵלוֹ שֶׁנִּמְשְׁכוּ אַחֲרֵיהֶם.

אָבֵר טַעֲנָה שֶׁטַּעֲנֵנו אוֹתָן בְּנוֹת, שְׁמֵת בְּמִדְבָּר הוּא, וְהָיָה צְלֶפְחָד גְּדוֹל לְבֵית יוֹסֵף, וּמֵתוֹף שְׁלֵא יָדַע דְּרַכֵּי הַתּוֹרָה כְּרֵאוּי, לֹא הָיָה נָשִׂיא, וְהוּא הָיָה שְׁלֵא שָׁמַר פִּיּוֹ וּדְבָרָיו מוֹל מִשָּׁה, וְעָלְיוֹ פְתוּב (שם כא) וַיִּמֵּת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל. גָּבַר שְׁלֵא יָדַע אֵת הַתּוֹרָה, (לֹא גְדוֹל בְּתוֹרָה) וְהוּא גְדוֹל הַמְשַׁפְּחָה. גְּדוֹל שֶׁל זֶרַע יוֹסֵף, מְבַנֵּי מְנַשָּׁה. וּמִשׁוֹם שְׁחֻטָּא בְּמִדְבָּר בְּדַבּוּר לְמִשָּׁה, חֲשָׁבוּ שֶׁמִּשָּׁה שָׁמַר לוֹ שְׂנֵאָה, וּמִשׁוֹם כֶּף קָרְבוּ לְפָנֵי מִשָּׁה וְאֲלַעְזָר וְכָל הַנְּשִׂאִים וְכָל רְאֵשֵׁי הָאֲבוֹת, וְלֹא דַבְּרוּ עִם מִשָּׁה אֲלֵא לְפָנֵיהֶם,

פָּתַח הֵהוּא יַנוּקָא בְּרִיָּה וְאָמַר, (במדבר כז) אָבִינוּ מֵת בְּמִדְבָּר וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה וְגו'. אָבִינוּ, הָא טַעֲמָא לְעִילָא, אָרֶץ מִלָּה וּמְשִׁיף לָהּ, אֵי חֲסִידֵי קְדִישִׁין, כְּמָה מְשִׁיכוֹ דְצֶעַרָא בְּמִקְרֵי אָבִינוּ. לֵית צֶעַרָא, וְלֵית כְּאָבָא דְרוּחָא וְנִפְשָׁא, אֲלֵא כַד קָרְאָן הָכִי, אָבִינוּ, בְּכָאֵב מִלֵּבָא. מֵת בְּמִדְבָּר, וְכִי אַחֲרָנִין לֹא מֵיתוּ בְּמִדְבָּרָא, דְהִכָּא רִשִׁים לִיָּה, וְאָמַר דְאִיהוּ מֵת בְּמִדְבָּר, וְהָא אֲלֵף וְרַבְּכָן מֵיתוּ בְּמִדְבָּרָא.

אֲרֵא כְּמָה בְּנֵי נִשְׂא עֲרֻטִילָאִין עַל דָּא, מְנַהוֹן אֲמַרִי דִּיהוּא מְקוּשָׁשׁ עֲצִים הָוָה, דְכַתִּיב פִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת. וּמְנַהוֹן אֲמַרִי הָכִי, וּמְנַהוֹן אֲמַרִי הָכִי, וְאֵנָּה הָכִי אוֹלִיפְנָא, יוֹמָא דְאָבָא נֶפֶל בְּבֵי מְרַעִיָּה, אוֹלִפִּי לִי דָא. וְאֵנָּה חֲמִינָא מָה דְחֲמִינָא, דְפָקִיד לִי אָבָא דְלֹא לְגַלּוֹתָהּ. אֲלֵא כְּמָה וְכְמָה הָיוּ דְמֵיתוּ בְּמִדְבָּרָא, וְלֹא עַל חוּבָא דְקִרְחָ, וְלֹא עַל חוּבָא דְמְרַגְּלִים, כַּד אַתְּגַזֵּר גְּזֵרָה, (ס"א וְלֹא עַל חוּבָא דְעִנְיָא דְעָבְדוּ וְכו') אֲלֵא קוֹדָם (ס"א דְמֵיתוּ עַל חוּבָא דְקִרְחָ, עַל חוּבָא דְמְרַגְּלִים, כַּד אַתְּגַזֵּר גְּזֵרָה, וְקוֹדָם) מִתַּן תּוֹרָה, וּבְתַר עֲגָלָא דְעָבְדוּ, אֵינוֹן מִטְעֵי עֲלֵמָא, וְאֵינוֹן דְאֵתְמַשְׁכוּ אַבְתְּרִיָּהוּ.

אָבֵר טַעֲנָה דְטַעֲנֵנו אֵינוֹן בְּנֵתִין, דְמֵית בְּמִדְבָּר, אִיהוּ, וְהָוָה צְלֶפְחָד רַב לְבֵי יוֹסֵף, וּמִגּוֹ דְלֹא הָוָה יָדַע אֲרַחוּי דְאוֹרִייתָא כְּדָקָא יָאוֹת, לֹא הָוָה נָשִׂיא. וְהוּא הָוָה דְלֹא נָטַר פּוּמִיָּה וּמְלוּי לְקַבְלִיָּה דְמִשָּׁה, וְעָלִיָּה פְתִיב, (במדבר כא) וַיִּמֵּת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל.

גָּבַר דְלֹא יָדַע אוֹרִייתָא, (ס"א לֹאוּ רַב כְּאוֹרִייתָא) וְאִיהוּ רַב מְשַׁפְּחָה. רַב דְזִרְעָא דְיוֹסֵף, מְבַנֵּי דְמְנַשָּׁה. וּבְגִין דְחַב בְּמִדְבָּר בְּמְלוּלָא לְגַבֵּי מִשָּׁה, חֲשִׁיבוּ דְמִשָּׁה אֲנָטִיר דְכָבוּ. וּבְגִין כֶּף קָרְיָבוּ לְקַמִּיָּה דְמִשָּׁה, וְאֲלַעְזָר, וְכָל הַנְּשִׂאִין, וְכָל רִישֵׁי אֲבָהֶן, וְלֹא מְלִילוּ עִם

מִשֶׁה אֶלָּא לְקַמְיֵיהוּ, בְּגִין דְּקַנְיָאוּ קַנְיָאָה מְנִיָּה. מִכְּבָּאן, מָאן דְּחֵישׁ מִן דִּינָא, יְקָרְב אַחֲרֵינִין, וְיִסְגִי בְּגוֹבְרִין בְּהַדִּי הֵהוּא דִּינָא, בְּגִין דִּישְׁמַעוֹן דִּינָא מְנִיָּה, וְיִדְחַל מְנִיָּהוּ, וְלֹא יִהְיֶה דָן אֶלָּא כְּדָקָא יָאוּת, וְאִי לֹא, יִדְחֵי לֵיה מִן דִּינָא. וְאִינוֹן לֹא יִדְעוּ דְהָא (במדבר יב) מִשֶׁה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְלֹא יִדְעוּ דְמִשֶׁה לֹאוּ הֵכִי.

בֵּינָן דְּחָמָא מִשֶׁה כֶּף, אָמַר חֲמִינָא דְכָל פְּנוּפִיָּא דְגוֹבְרִין רְבֻרְבִין מִיִּשְׂרָאֵל, וְכָל רִישֵׁי אַבְהֵן וְכָל נְשִׂאֵי פְנִישְׁתָּא, עָלֵי קָרִיבוּ. מִיַּד אַתְּפָרֶשׁ מִשֶׁה מִן דִּינָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר כז) וַיִּקְרַב מִשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנָי יי. (אמר משה לא אתחוו לי לדינא דא) עֲנוּתְנוּתָא דְמִשֶׁה, אֶקְרִיב אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנָי יי. דִּינִין אַחֲרֵינִין, אֶרְחָא דָּא לֹא נְטָלִי, דְּאָף עַל גַּב דְּכְנוּפִיָּא סָגִי עֲלֵיהוֹן. אִינוֹן דִּינֵי אֶקְרוּן עֲזִי פְּנִים, לֵית בְּהוּ מַעֲנוּתְנוּתָא דְמִשֶׁה כָּלִל. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְמִשֶׁה. חֲדוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְחֲבֵרִיָּא.

אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא, אַהֲדַרְנָא לְמַלִּין קַדְמָאִין. אָבִינוּן מֵת בְּמַדְבָּר אָבִינוּ הַאי טַעְמָא דְאִמִּי, לְנַחֲשׁ תַלְיָיא עַל קַדְלֵיהּ, וּמְשִׁיף זְנַבֵּיהּ בְּפוּמִיָּה, בְּטַעְמָא, דִּיהוּא דְאַתְמִשְׁף עֲלֵיהּ לְעִילָא. מֵת בְּמַדְבָּר, בְּמַלּוּלָא דְפוּמִיָּה. אַתְּבַהִיל הֵהוּא יְנוּקָא בְּבַהִילוּ, וְאַתְקִיף בְּקוּדְלָא דְאָבוּי, וּבְכָה וְאָמַר, צִלְפָּחֵד דָּא בְּמַלּוּלָא מִית, וְאַנְתָּ אָבָא בְּמַלּוּלָא אַהֲדַרְתָּ לְעִלְמָא דָּא. אַהֲדַר אָבוּי וְנָשִׁיק (דף ר"ו ע"א) לֵיה, וְגַפִּיף לֵיה. בְּכוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר, וְחֲבֵרִיָּא כְּלָהוּ, וְאָבוּי בְּכָה בְּהַדִּיָּהוּ, נְטָלוּהוּ כְּלָהוּ וְנָשְׁקוּהוּ בְּפוּמוּי, עַל רִישֵׁיהּ, וְעַל עֵינוּי, וְאַבוּהָ הָהּ בְּכִי בְּהַדִּיָּה.

מִשׁוּם שְׁקָנָאוּ מִמְּנוּ קַנְיָאָה. מִכְּבָּאן, מִי שְׁחֹשֵׁשׁ מִן הַדִּין, יְקָרְב אַחֲרֵים וּיְרַבֵּה אַנְשִׁים אֶצֶל אוֹתוֹ דִּין, כְּדִי שִׁישְׁמַעוּ דִּין מִמְּנוּ וַיִּפְחַד מֵהֶם, וְלֹא יֵהָא דָן אֶלָּא כְּרִאוּי, וְאִם לֹא - יִדְחָה אוֹתוֹ מִן הַדִּין. וְהֵם לֹא יִדְעוּ שְׁהָרִי (שם יב) מִשֶׁה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, וְלֹא יִדְעוּ שְׁמִשֶׁה לֹא כֶּף.

בֵּינָן שְׂרָאָה מִשֶׁה כֶּף, אָמַר, רִאִיתִי שְׂכָל הַתְּפֻנְסוֹת שֶׁל אַנְשִׁים גְּדוֹלִים מִיִּשְׂרָאֵל וְכָל רִאִשֵׁי הָעַבּוֹת וְכָל נְשִׂאֵי הַכְּנֻסֹת קָרְבוּ אֵלַי. מִיַּד פָּרַשׁ מִשֶׁה מִן הַדִּין, זֶהוּ שְׂכָתוּב (שם כז) וַיִּקְרַב מִשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנָי ה'. (אמר משה, לא ראו לי לדין זה) עֲנוּתְנוּתוֹ שֶׁל מִשֶׁה, הֶקְרִיב אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנָי ה'. דִּינֵים אַחֲרֵים לֹא לוֹקְחִים דֶּרֶךְ זוֹ, שְׂאָף עַל גַּב שֶׁהַתְּפֻנְסוֹת גְּדוֹלָה עֲלֵיהֶם. הֵם נִקְרָאִים דִּינֵים עֲזִי פְּנִים, אֵין בְּהֶם מַעֲנוּתְנוּתוֹ שֶׁל מִשֶׁה כָּלִל. אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ שֶׁל מִשֶׁה. שְׁמַחוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבֵרִים.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, חֲזַרְנוּ לְדַבְרֵים הַרְאִשׁוֹנִים. אָבִינוּ מֵת בְּמַדְבָּר. אָבִינוּ, הַטַּעַם דּוּמָה לְנַחֲשׁ שְׁתָּלוּי עַל עַרְפוֹ, וּמוֹשֵׁף זְנָבוּ בְּפִיו בְּטַעַם שְׂאָתוֹ שְׁנַמְשֵׁף עָלָיו לְמַעֲלָה. מֵת בְּמַדְבָּר, בְּדַבּוּר פִּי. הַתְּבַהֵל אוֹתוֹ תִּינוּק בְּבַהֵלָה וְתַפְס בְּעַרְףְּ אָבִיו, וּבְכָה וְאָמַר, צִלְפָּחֵד זֶה מֵת בְּדַבּוּר, וְאַתָּה אָבָא, בְּדַבּוּר חֲזַרְתָּ לְעוֹלָם הַזֶּה. חֲזַר אָבִיו וְנָשְׁקוּ וְחִבְּקוּ. בְּכוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְכָל הַחֲבֵרִים, וְאָבִיו בְּכָה אַתָּם. לְקַחוּהוּ כָּלֶם וְנָשְׁקוּהוּ בְּפִיו, עַל רִאִשוֹ, וְעַל עֵינוּי, וְאָבִיו תִּהְיֶה בּוֹכָה עִמוֹ.

אָמַר לוֹ רַבֵּי אֶלְעָזָר, בְּנִי, הוּאִיל וְאַמְרַתְּ דְּבַר זֶה, מַה זֶה כִּי בְּחֻטְאוֹ

אָמַר לֵיה רַבֵּי אֶלְעָזָר, בְּרִי, הוּאִיל וְאַמְרַתְּ מְלָה דָּא, מַהוּ כִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת.

מת? אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, אָבָא אָבָא, בְּדָבָר אֶחָד מִסְפִּיק לָהֶם, בְּחֻטְאוֹ שֶׁל אוֹתוֹ (בִּין שְׁאוֹתוֹ) נָחַשׁ הַכְּרוּף בְּזַנְבוֹ לְמַעְלָה, מִשָּׁךְ טַעַם בְּחֻטְאוֹ. מַה זֶה בְּחֻטְאוֹ? בְּחֻטְאוֹ אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ (וְלֹא בְּחֻטְאֵי אַחֵר). וּמַהוּ? דְּבוּר פִּי, כִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת, טַעַם אוֹתָהּ מְשִׁיכוֹת שֶׁל אוֹתוֹ נָחַשׁ הַכְּרוּף בְּזַנְבוֹ, בְּחֻטְאוֹ וְדָאֵי.

לְקַחוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר בְּכַחוּ בֵּין זְרוּעוֹתָיו, וּבְכוּ כָּל הַחֲבָרִים. אָמַר לָהֶם, רַבּוֹתֵינוּ, הַשְּׂאִירוּנִי אֶצֶל אָבָא, שְׂעֵד עֲכָשׁוּ לֹא הִתְיַשְׁבָּה רוּחִי (רוּחִי). אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר לְרַבֵּי יוֹסִי, אָמַר כְּמָה יָמִים וְשָׁנִים לְתִינוּק הַזֶּה? אָמַר לָהֶם, חֲבָרִים, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, אֵל תְּבַקְשׁוּ זֶה, שְׁהָרִי עוֹד לֹא הִגִּיעוּ עָלָיו חֲמֵשׁ שָׁנִים.

אָמַר לוֹ רַבֵּי אֶלְעָזָר, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁהָרִי בְּעֵין טוֹבָה אֲנִי מְשַׁגְּיחִים בּוֹ. וְמָה שְּׂאִמְרַת חֲמֵשׁ שָׁנִים, אוֹתָם חֲמֵשׁ שָׁנִים (בְּרֵאשִׁית מַה) אֶשֶׁר אֵין חֲרִישׁ וְקָצִיר, שְׁלֹא תִקְצַר אוֹתוֹ לְעוֹלָמִים. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר לְרַבֵּי אָבָא, נָשַׁב כְּאֵן עַד שְׁבַעַה יָמִים כְּדִי שֶׁהִתְיַשַׁב הַבֵּית. שְׁהָרִי כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים שֶׁהִנְשָׁמָה יוֹצֵאת מִהַגּוֹף, הוֹלֶכֶת עֲרֻמָּה. וְכַעַת שְׁחֻזָּה, עַד עֲכָשׁוּ לֹא הִתְיַשְׁבָּה בְּמִקּוּמָה עַד שְׁבַעַה יָמִים.

אָמַר רַבֵּי אָבָא, כְּתוּב (דְּבָרִים טו) פִּתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לְאַחִיךָ לְעִנְיָךְ וּלְאַחִינְךָ. פְּסוּק זֶה הָרִי לְמַדְנֹו אוֹתוֹ, שְׁלֹא יִשְׁאִיר אָדָם אֶת הָעֵנִי שְׁלוֹ וְיִתֵּן לְאַחֵר. הָרִי רַבֵּי יוֹסִי חֲמִיד בְּבֵית חֲלִי, גִּלְף וּנְגַמֵּל אִתּוֹ חֶסֶד, וְאַחַר שְׁנַחְזוֹר, נִכְנָס בְּזֶה. וְהָרִי כָּל זְמַן שְׁגִלְף וְנַחְזוֹר בְּדָרְךָ זוֹ, נִרְאֶה תַּחֲתֵת הַמַּתִּים. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר, וְדָאֵי כִּף הוּא. נִשְׁקוּ אֶת אוֹתוֹ תִּינוּק, בְּרַכּוּהוּ וְהִלְכוּ.

אָמַר רַבֵּי אָבָא, תְּמַהֲנִי עַל

אָמַר הֵהוּא נְנוּקָא, אָבָא, אָבָא, בְּחַד מְלָה סָגִי לֹן, בְּחֻטְאוֹ דִּהֵהוּא (ס"א בֵּין דִּהֵהוּא) נָחַשׁ דְּכָרִיךְ בְּזַנְבִּיהּ לְעִילָא, מְשִׁיךְ טַעַמָא בְּחֻטְאוֹ, מָאִי בְּחֻטְאוֹ. בְּחֻטְאוֹ דִּהֵהוּא נָחַשׁ. (וְלֹא בְּחֻטְאֵי אַחֵרָא) וּמָאִי אִיהוּ. מְלוּלָא דְּפוּמִיָּה, כִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת, טַעַמָא דִּהֵהוּא מְשִׁיכוֹ דִּהֵהוּא נָחַשׁ דְּכָרִיךְ בְּזַנְבִּיהּ, בְּחֻטְאוֹ וְדָאֵי.

נְטַלְיָה רַבֵּי אֶלְעָזָר בְּתוּקָפִיָּה, בֵּין דְּרוּעוּי, וּבְכוּ כְּלָהוּ חֲבָרֵיָּא. אָמַר לֹן, רַבָּנָן, שְׁבוּקוּ לִי בְּהַדֵּי אָבָא, דְּעַד פְּעֵן לֹא אִתְיַשְׁבָּא רוּחִי (ס"א רוּחִי). אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר לְרַבֵּי יוֹסִי, אִימָא כְּמָה יוֹמִין וְשָׁנִין לְהָאֵי נְנוּקָא. אָמַר לֹן, חֲבָרֵיָּא, בְּמִטּוֹ מְנִיכּוֹ לֹא תַבְעוֹן דָּא, דִּהָא עַד לֹא מְטוֹן עָלוּי חֲמֵשׁ שָׁנִין.

אָמַר לִיָּה רַבֵּי אֶלְעָזָר, חֵס וְשְׁלוֹם, דִּהָא בְּעֵינָא טָבָא אֲשַׁגְּחָנָא בִּיהּ. וְמָה דְּאִמְרַת חֲמֵשׁ שָׁנִין, אֵינּוֹן חֲמֵשׁ שָׁנִין (בְּרֵאשִׁית מַה) אֶשֶׁר אֵין חֲרִישׁ וְקָצִיר. דִּלָּא תִקְצוֹר לִיָּה לְעִלְמִין. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר לְרַבֵּי אָבָא, נִיתִיב הָכָא עַד ז' יוֹמִין, בְּגִין דְּאִתְיַשְׁבָּא בֵּיתָא. דִּהָא כָּל שְׁבַעַה יוֹמִין דְּנִשְׁמַתָּא נִפְקַת מִן גּוּפָא, אֲזִלַּת עֲרִטִילָאָה. וְהִשְׁתָּא דְּאִהְדַּרַת, עַד פְּעֵן לֹא אִתְיַשְׁבַּת בְּדוּכְתָּהָא, עַד שְׁבַעַה יוֹמִין.

אָמַר רַבֵּי אָבָא, כְּתִיב (דְּבָרִים טו) פִּתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לְאַחִיךָ לְעִנְיָךְ וּלְאַחִינְךָ, קָרָא דָּא, הָא תְּנִינָן לִיָּה, דִּלָּא יִשְׁבוּק בְּרַ נֶשׁ עֲנִיָּא דִּילִיָּה, וְיָהֵב לְאַחֵרָא. הָא רַבֵּי יוֹסִי חֲמוּף בְּבִי מְרַעִיָּה, נִיזִיל וּנְגַמֵּל חֶסֶד עֲמִיָּה. וּבְתַר דִּנְהַדְר, נִיעוּל בְּהָאֵי. וְהָא כָּל זְמַנָּא דִּנְהַדְר וְנְהַדְר בְּאַרְחָא דָּא, נְחֲמִי תַּחֲתֵית הַמַּתִּים. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר וְדָאֵי הָכִי הוּא, נִשְׁקוּהוּ לְהֵהוּא נְנוּקָא, בְּרַכּוּהוּ וְאֲזַלוּ.

אָמַר רַבֵּי אָבָא, תּוּוּהֵנָּא עַל דְּרִדְקֵי דְּדָרָא דָּא,

הַדְרָדְקִים שֶׁל דּוֹר זֶה, כַּמָּה חֲזַק כַּחַם, וְהֵם סְלַעִים גְּדוֹלִים רַמִּים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל אָבָא בְּעַל הַדּוֹר הַזֶּה, שֶׁהָרִי בְּיָמָיו רָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְקִין שְׁתֵּי יְשִׁיבוֹת שֶׁלוֹ וּלְעִשׂוֹת לָהֶם יְשׁוּב גְּדוֹל וְעֲלִיּוֹן פְּרָאוּי, שֶׁהָרִי לֹא יִהְיֶה כְּדוֹר הַזֶּה עַד שְׂיָבֵא מְלֶכֶךְ הַמְּשִׁיחָא. הֲלָכוּ.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי אָבָא, הָרִי שְׁנֵינוּ, עַל אֶחָד עֶשֶׂר דְּבָרִים בָּאִים נִגְעִים עַל בְּנֵי אָדָם, וְאֵלוּ הֵם: עַל עֲבוּדָה זָרָה, וְעַל קָלְלַת הַשֵּׁם, וְעַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת, וְעַל גְּנֻבָה, וְעַל לְשׁוֹן הָרַע, וְעַל עֲדוּת שֶׁקָּר, וְעַל דִּין שֶׁמְקַלְקֵל אֶת הַדִּין, וְעַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא, וְעַל שְׁנִכְנֹס בְּתַחוּם חֲבֵרוֹ, וְעַל הַחוּשֵׁב מִחֻשְׁבוֹת רְעוּת, וְעַל הַמְּשַׁלַּח מְדָנִים בֵּין אַחִים. וְיֵשׁ אוֹמְרִים אִף עַל עֵין הָרַע. וְכֻלָּם שְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה.

עֲבוּדָה זָרָה מִנֵּין? שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת לב) וַיִּרְא מֹשֶׁה אֶת הָעָם כִּי פָרַע הוּא כִּי פָרַעַה אֶהְרֵן. מַה זֶה כִּי פָרַע הוּא? שֶׁלְקוֹ בְּצַרְעַת. כְּתוּב כָּאֵן כִּי פָרַע הוּא, וְכְתוּב שָׁם, (ויקרא יג) וְהִצְרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הִנְגַע בְּגִדָיו יִהְיוּ פְרָמִים וְרָאוּ שׁוֹ יִהְיֶה פְרוּעַ. וְעַל קָלְלַת הַשֵּׁם, שְׁכָתוּב (שְׁמוּאֵל א יז) הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרוּ ה' בְּיָדֵי, וְכְתוּב (ויקרא יג) וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן.

אָמַר רַבִּי אָבָא, דְּבַר זֶה לֹא הִתְיָשֵׁב, וְצָרִיף לַעֲיֵן בּוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּף הוּא בּוֹדָאֵי, פְּלִשְׁתִּי זֶה קְרוֹב לַיְחֻסּוֹ שֶׁל דּוֹד הַזֶּה, וְכֵן עֲרָפָה הַזֶּה, וְהֵינּוּ מֵה שְׁכָתוּב (שְׁמוּאֵל א יז) מִמַּעַרְכוֹת פְּלִשְׁתִּים. אֵל תִּקְרִי מִמַּעַרְכוֹת, אֵלָּא מִמַּעַרוֹת פְּלִשְׁתִּים, שְׁשָׂמוּ אֶת אִמּוֹ כַּמַּעַרָה הַזֹּאת. וְכֵינֵן שְׁכָתוּב וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת דּוֹד בְּאֵלֵהֶיו, וְכָכָל הַסְּתַפְּל בּוֹ דּוֹד בְּעֵין רַעָה. וְכָכָל מְקוֹם שֶׁהָיָה מִסְתַּפְּל בְּעֵין רַעָה,

כַּמָּה תִּקְיָפָא חִילֵיָהּ, וְאֵינוֹן טְנָרִין רַבְרָבִין רַאמִּין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זַכָּאָה חוֹלְקִיהָ דְאָבָא, מְאִרִּיהָ דְדָרָא דָא. דְּהָא בְיוֹמוֹי, בְּעֵי קִדְשָׁא בְרִיף הוּא לְאַתְקָנָא, תְּרִין מְתִיבְתִּין דִּילֵיהָ, וְלִמְעַבְד לוֹן יְשׁוּבָא רַבְרָבָא וְעֲלָאָה כְּדָקָא יֵאוּת. דְּהָא לֹא יְהָא כְּדָרָא דָא, עַד דִּיִּיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא. אֲזֵלוּ.

עַד דִּהְיוּ אֲזֵלִי, אָמַר רַבִּי אָבָא, הָא תְּנִינֵן, עַל חַד סְרִי מְלִין נִגְעִין אֲתִיין עַל בְּנֵי נָשָׂא. וְאֵלִין אֵינוֹן: עַל עֲבוּדָה זָרָה. וְעַל קָלְלַת הַשֵּׁם. וְעַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת. וְעַל גְּנֻבָה. וְעַל לְשׁוֹן הָרַע. וְעַל עֲדוּת שֶׁקָּר. וְעַל דִּינָא דְמְקַלְקֵל יֵת דִּינָא. וְעַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא. וְעַל דְּעֵאל בְּתַחוּמָא דְחֲבֵרִיהָ. וְעַל דְּמַחְשָׁב מַחְשְׁבִין בִּישִׁין. וְעַל דְּמַשְׁלַח מְדָנִים בֵּין אַחִים. וְאֵית דְּאִמְרֵי, אִף עַל עֵינָא בִישָׂא. וְכֻלְהוֹ תְּנִינֵן בְּמִתְנִיתָא.

עֲבוּדָה זָרָה מִנֵּין. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת לב) וַיִּרְא מֹשֶׁה אֶת הָעָם כִּי פָרוּעַ הוּא כִּי פָרַעַה אֶהְרֵן. מְאִי כִי פָרוּעַ הוּא. דְּאֵלְקוֹ בְּצַרְעַת. פְּתִיב הָכָא כִּי פָרוּעַ הוּא, וְכְתִיב הָתָם, (ויקרא יג) וְהִצְרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הִנְגַע בְּגִדָיו יִהְיוּ פְרוּמִים וְרָאוּ שׁוֹ יִהְיֶה פְרוּעַ. וְעַל קָלְלַת הַשֵּׁם, דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א יז) הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרוּ יְיָ בְּיָדֵי, וְכְתִיב, (ויקרא יג) וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן.

אָמַר רַבִּי אָבָא, מְלָה דָא לֹא אֲתִיִּישְׁבָא, וְאֶצְטְרִיף לַעֲיִינָא בִּיהָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא וְדָאֵי, פְּלִשְׁתִּי דָא קְרִיב לַיְחֻסָּא דְדוֹד הָוָה, וְכֵרָה דְעֲרָפָה הָוָה, וְהֵינּוּ דְכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א יז) מִמַּעַרְכוֹת פְּלִשְׁתִּים, אֵל תִּקְרִי מִמַּעַרְכוֹת, אֵלָּא מִמַּעַרוֹת פְּלִשְׁתִּים, דִּישׁוּיָהּ לְאִמִּיהָ כַּמַּעַרְתָּא דָא. וְכֵינֵן דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א יז) וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת דּוֹד בְּאֵלֵהֶיו, אִסְתַּפְּל בִּיהָ דּוֹד בְּעֵינָא בִישָׂא. וְכָכָל אֲתֵר דִּהְוָה מִסְתַּפְּל

כָּל מִינֵי צָרַעַת נִמְשָׁכוּ מֵעֵינֵי דָּוִד.
וְכִף הָיָה בְּיוֹאֵב, כִּינּוֹן שֶׁהִסְתַּפֵּל
בּו בְּדוֹד בְּעֵינֵי רָעָה, מֵה כְּתוּב?
(שם-ב א) וְלֹא יִכְרַת מִבֵּית יוֹאֵב זָב
וּמְצָרַע וְגו'.

וְכֵאן בְּפִלְשְׁתֵי הַזֶּה, כִּינּוֹן שֶׁקָּלַל
אֶת הַשֵּׁם, הִסְתַּפֵּל בּו בְּעֵינֵי רָעָה,
וְרָאָה שֶׁהֶצְטָרַע בְּמִצְחוֹ. מִיָּד -
וּתְטַבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ, וְדָבְקָה
הַצָּרַעַת בְּמִצְחוֹ. וְהַכֹּל הָיָה;
הַשְׁתַּקְּעָה עֵינֵי רָעָה שֶׁל צָרַעַת
בְּמִצְחוֹ, וְהַשְׁתַּקְּעָה אֶבֶן מִמֶּשׁ
בְּמִצְחוֹ, וְדָאֵי מְצָרַע הָיָה.

בְּרַעֲם הַרְשָׁע עֵינָו הִיטָה בְּהַפּוּף
מֵעֵינֵי דָּוִד. עֵינֵי דָּוִד הִיטָה מִרְקַמַת
מִפֶּל מִינֵי גְנוּנִים. לֹא הִיטָה עֵינֵי
בְּעוֹלָם יָפָה לְמִרְאָה כְּעֵינֵי דָּוִד. כָּל
גְּנוּי הָעוֹלָם נּוֹצֵצִים בָּהּ, וְהַכֹּל
בְּאַהֲבָה לְמִי שִׁירָא חֲטָא, שֶׁכְּתוּב
(תהלים קיט) 'רִאֲיֶךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׁמְחוּ,
שְׂמֵחִים כְּשִׂרְוֹאִים אוֹתִי. וְכֹל
אוֹתָם רִשְׁעִים פּוֹחֲדִים מִפְּנֵי.
אֲבָר עֵינָו שֶׁל בְּלַעַם הַרְשָׁע, עֵינֵי
רָעָה בְּכֹל. בְּכֹל מְקוֹם שֶׁהָיָה
מִסְתַּפֵּל, כְּשֶׁלְּהִבַּת שׁוֹרֵף אוֹתוֹ.
שְׁהָרִי אֵינֵן עֵינֵי רָעָה בְּעוֹלָם כְּעֵינֵי
אוֹתוֹ רִשָׁע, שֶׁהָיָה בְּהַפּוּף מֵעֵינָו
שֶׁל דָּוִד.

עַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת - שֶׁכְּתוּב (ישעיה א)
וְשִׁפַּח ה' קֶדְקֶד בְּנוֹת צִיּוֹן, וְכְתוּב
(ויקרא יד) וְלִשְׂאֵת וְלִסְפַּחַת. עַל
הַגְּנֵבָה - שֶׁכְּתוּב (זכריה ה)
הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם ה' צְבָאוֹת וּבָאָה
אֶל בֵּית הַגְּנֵב וְגו' וְכִלְתּוּ וְאֵת
עֲצֵיו וְאֵת אֲבָנָיו. מֵהוּ הַדְּבָר
שֶׁמְכִלָּה עֲצִים וְאֲבָנִים? זֶה צָרַעַת,
שֶׁכְּתוּב (ויקרא יד) וְנִתַּן אֶת הַבֵּית
אֶת אֲבָנָיו וְאֵת עֲצָיו.

עַל לְשׁוֹן הָרַע - שֶׁכְּתוּב (במדבר יב)
וּתְדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁהָ וְגו',
וְכְתוּב (שם) וַיִּפֶן אֶהָרֹן אֶל מִרְיָם
וְהִנֵּה מְצָרַעַת. עַל עֲדוּת שֶׁקָּר -

בְּעֵינָא בִישָׂא, כָּל זֵינֵי צָרַעַת אֶתְמַשְׁכֵּן מֵעֵינֵיהָ
דְּדָוִד. וְהָכֵי הָיָה בְּיוֹאֵב, כִּינּוֹן דְּאִסְתַּפֵּל בֵּיה
דְּדָוִד בְּעֵינָא בִישָׂא, מֵה כְּתִיב, (שמואל ב ג) וְלֹא יִכְרַת
מִבֵּית יוֹאֵב זָב וּמְצָרַע וְגו'.

וְהָבֵא בְּפִלְשְׁתֵי דָא, כִּינּוֹן שֶׁקָּלַל אֶת הַשֵּׁם,
אִסְתַּפֵּל בֵּיה בְּעֵינָא בִישָׂא, וְחֲמָא
בְּמִצְחֵיהָ דְּאֶצְטָרַע. מִיָּד (שמואל א יז) וְתְטַבַּע הָאֶבֶן
בְּמִצְחוֹ, וְאֶתְדָבְקַת הַצָּרַעַת בְּמִצְחוֹ. וְכֹלֵא הָיָה
אֶשְׁתַּקְּעַת עֵינָא בִישָׂא דְּצָרַעַת בְּמִצְחוֹ,
וְאֶשְׁתַּקְּעַת אֲבָנָא מִמֶּשׁ בְּמִצְחוֹ, וְדָאֵי מְצָרַע
הָיָה.

רִשָׁע חֲיִיבָא (דף ר"ו ע"ב) דְּבִלְעָם, עֵינָא דִּילֵיהָ,
הָיָה בְּהַפּוּכָא מֵעֵינָא דְּדָוִד עֵינָא דְּדָוִד
הָיָה מִרְקַמָּא מִפֶּל זֵינֵי גְוּוֹנִין, לֹא הָיָה עֵינָא
בְּעֵלְמָא שֶׁפִּירָא לְמַחְזִי, כְּעֵינָא דְּדָוִד. כָּל גְּוּוֹנִין
דְּעֵלְמָא מְנַצֵּץ בֵּיה, וְכֹלֵא בְּרַחֲמֵי לְמֵאן
דְּדָחִיל חֲטָאָה, דְּכְתִיב, (תהלים קיט) 'רִאֲיֶךָ יִרְאוּנִי
וְיִשְׁמְחוּ. חֲדָאן פֶּד חֲמָאן לִי. וְכֹל אֵינּוֹן חֲיִיבִין
דְּחֵלִין מִקַּמֵּיהָ.

אֲבָר עֵינָוֵי דְּבִלְעָם חֲיִיבָא, עֵינָא בִישָׂא בְּכֹלֵא,
בְּכֹל אֶתְרֵי דְּהָיָה מִסְתַּפֵּל, כְּשֶׁלְּהוֹבָא שְׂצִי
לֵיה. דְּהָא לֵית עֵינָא בִישָׂא בְּעֵלְמָא, כְּעֵינָא
דְּהָהוּא רִשָׁע, דְּאִיהוּ בְּהַפּוּכָא מֵעֵינָוֵי דְּדָוִד.

עַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת, דְּכְתִיב, (ישעיה ג) וְשִׁפַּח יִי קֶדְקוֹד
בְּנוֹת צִיּוֹן. וְכְתִיב (ויקרא יד) וְלִשְׂאֵת וְלִסְפַּחַת.
עַל הַגְּנֵבָה, דְּכְתִיב, (זכריה ה) הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם יי
צְבָאוֹת וּבָאָה אֶל בֵּית הַגְּנֵב וְגו' וְכִלְתּוּ וְאֵת
עֲצֵיו וְאֵת אֲבָנָיו. מֵאן הוּא מְלָה דְּמְכִלָּה עֲצִים
וְאֲבָנִים. דָּא צָרַעַת. דְּכְתִיב, (ויקרא יד) וְנִתַּן אֶת
הַבֵּית אֶת אֲבָנָיו וְאֵת עֲצָיו.

עַל לְשׁוֹן הָרַע, דְּכְתִיב, (במדבר יב) וּתְדַבֵּר מִרְיָם
וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁהָ וְגו', וְכְתִיב (במדבר יב) וַיִּפֶן
אַהֲרֹן אֶל מִרְיָם וְהִנֵּה מְצָרַעַת. עַל עֲדוּת שֶׁקָּר,

בְּגִין דְּסֵהִידוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁקָּר,

משום שהעידו עדות שקר ואמרו (שמות לב) אלה אלהיך ישראל, בקל תקיף, דכתיב (שמות לב) קול מלחמה במחנה. בגין דא, (במדבר ה) וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו'.

על דייני דמקלקל דינא, דכתיב, (ישעיה ה) פאכול קש לשון אש וחשש וגו' ופרחם פאבק יעלה וגו', מאי טעמא. פי מאסו את תורת יי צבאות. ואין פרחם, אלא צרעת. דכתיב, (ויקרא יא) ואם פרוח בתחומא דחכריה מנין. מעוזיהו. דעאל בתחומא דכהונה. דכתיב, (דברי הימים ב כו) והצרעת זרחה במצחו. ועל דמשלח מדנים בין אחים. דכתיב, (בראשית יב) וינגע יי את פרעה, דאיהו שלח מדנים בין אברהם ושרה. ועל עין הרע, כמו שנאמר. וכלם היו באותו בלעם הרשע.

בא וראה מה פתוב, פתורה אשר על הנקה. מה זה על הנקה? שנתן עין הרע על אותו נהר שעומד על ישראל, שכתוב (ישעיה סו) הנני נטה אליה כנהר שלום. והוא בא באותו שלחן והתגרה בהם.

אמר רבי אבא, כל הדברים הללו היו בודאי בבלעם. אבל גלוי עריות מנין? שכתוב (במדבר לא) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בני וגו'. הא הכא עבודה זרה וגלוי עריות. סהדותא דשקרא, דכתיב וידע דעת עליון, ודעת פהמתו לא הוה ידע. קלקל ית דינא, דכתיב לך איעצך. דהא כדינא קיימא, ויהב עיטא בישא לאבאשא, וסטא מן דינא, ואמליך בישין עלייהו.

עאל בתחומא דלאו דיליה, דכתיב ואעל פר ואיל במזבח, וכתיב את שבעת המזבחות ערכתי. משלח

לאביהם שבשמים. לשון

ואמרו (שמות לב) אלה אלהיך ישראל, בקל תקיף, דכתיב (שמות לב) קול מלחמה במחנה. בגין דא, (במדבר ה) וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו'.

על דייני דמקלקל דינא, דכתיב, (ישעיה ה) פאכול קש לשון אש וחשש וגו' ופרחם פאבק יעלה וגו', מאי טעמא. פי מאסו את תורת יי צבאות. ואין פרחם, אלא צרעת. דכתיב, (ויקרא יא) ואם פרוח בתחומא דחכריה מנין. מעוזיהו. דעאל בתחומא דכהונה. דכתיב, (דברי הימים ב כו) והצרעת זרחה במצחו. ועל דמשלח מדנים בין אחים. דכתיב, (בראשית יב) וינגע יי את פרעה, דאיהו שלח מדנים בין אברהם ושרה. ועל עינא בישא, כמה דאתמר. וכלהו הוו ביה ביהווא רשע דבלעם.

תא חזי, מה כתיב, פתורה אשר על הנקה. מאי על הנקה. דיהב עינא בישא, על ההוא נהר, דקיימא בהו בישראל. דכתיב, (ישעיה סו) הנני נוטה אליה כנהר שלום. והוא אתא בההוא פתורה, ואגרי בהו.

אמר רבי אבא, כל הני מלין הוו ודאי בבלעם. אבל גלוי עריות מנין, דכתיב, (במדבר לא) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בני וגו'. הא הכא עבודה זרה וגלוי עריות. סהדותא דשקרא, דכתיב וידע דעת עליון, ודעת פהמתו לא הוה ידע. קלקל ית דינא, דכתיב לך איעצך. דהא כדינא קיימא, ויהב עיטא בישא לאבאשא, וסטא מן דינא, ואמליך בישין עלייהו.

עאל בתחומא דלאו דיליה, דכתיב ואעל פר ואיל במזבח, וכתיב את שבעת המזבחות

ערכתי. משלח מדנים בין אחים, בין ישראל

מִדְּנִים בֵּין אַחִים, בֵּין יִשְׂרָאֵל
 לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים. לְשׁוֹן הִרְעָ לֹא
 הָיָה בְּעוֹלָם כְּמוֹתוֹ. קָלָל הַשֵּׁם,
 שְׁפָתוֹב וְאֹנְכֵי אֶקְרָה כֹּה. וְכֹלָם
 הָיוּ בּוֹ. עֵין רָעָה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמֵר.
 וְהַפֵּל עַל אוֹתוֹ נִהַר שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 נִתַּן עֵינוֹ לְהִתְגַּרְוֹת בּוֹ. אֶרֶץ בְּנֵי
 עַמּוֹ, וְכִי לֹא יִדְעֵנוּ שֶׁהִיא אֶרֶץ
 בְּנֵי עַמּוֹ? אֲלֹא סוֹד זֶה שֶׁפֵּל בְּנֵי
 עַמּוֹ מִתְדַבְּקִים בּוֹ, וְהָרִי נִתְפָּאֵר.
 וַיֵּרָא בָּלֶק בֶּן צְפוּר וְגוֹ'. רַבִּי יוֹסִי
 פִּתַח, (משלי כב) אֵל תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם
 רַע עֵין וְגוֹ' - זֶה בִלְעָם שֶׁבְּרוּךְ אֶת
 יִשְׂרָאֵל. וְאֵל תִּתְּאוּ לְמִטְעַמְתֵּינוּ -
 זֶה בָּלֶק, שֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
 הִתְרַצָּה לְאוֹתָן עוֹלוֹת שֶׁהִתְקִין
 לָפָנָיו.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעֲהַ שְׂרָאָה בָּלֶק
 שְׁפִיחוֹן וְעוֹג נִהְרָגוּ וְאַרְצָם
 נִלְקַחָה, רָאָה מַה שְׂרָאָה, שֶׁהוּא
 אָמַר וַיֵּרָא. אֲלֹא רָאָה בְּחֻכְמָתוֹ
 שֶׁהוּא, וְחֻמְשָׁה עֲלִיוֹנֵי מִדֵּין וְעַמּוֹ
 נוֹפְלִים בְּיַדֵי יִשְׂרָאֵל. רָאָה וְלֹא
 יָדַע. וְעַל זֶה הִקְדִּים לְבִלְעָם,
 שֶׁכָּחוּ בְּפִיו, כְּמוֹ שִׁישְׂרָאֵל כִּחַם
 בְּפִיהֶם.

וְאַפְּלִדוּ בִלְעָם הָיָה תָּאֵב יוֹתֵר
 מִבָּלֶק, וְאוֹתָהּ יָדִיעָה שֶׁהוּא יָדַע
 הָיָה יוֹדַע בְּלִילָה, מִשּׁוּם שְׁאוֹתָם
 כְּתָרִים תְּחַתּוֹנִים וְחֻמּוּרִים לֹא
 נִמְצְאִים אֲלֹא בְּמִשְׁמֶרֶת
 הִרְאִישׁוֹנָה שֶׁל הַלִּילָה, וְלִכֵּן הִיָּתַר
 לוֹ אֶתּוֹן שֶׁל צַד זֶה, לְהִתְחַבֵּר
 חֻמּוּרִים אִתָּהּ בְּרֵאשִׁית הַלִּילָה.
 וְאִם תֹּאמַר, הָרִי פְּתוּב וַיִּכָּא
 אֱלֹהִים אֵל בִּלְעָם לִילָה? כִּף זֶה
 בְּיָדָיו. וּבִאֲרָנוּ, אוֹתוֹ מִמְּנָה
 שֶׁמְּנָה עֲלֵיהֶם, וְהוּא בָּא לְמִלּוֹ.
 כְּגוֹן זֶה, (בראשית לא) וַיִּכָּא אֱלֹהִים
 אֵל לְבָן הָאֲרָמִי וְגוֹ'. וְהַפֵּל דְּבַר
 אַחַד. בְּגִלָּל זֶה הוּא אָמַר לְגִדּוּלֵי
 בָּלֶק לִינוּ פַּה הַלִּילָה.

בֵּינָן שֶׁהָיָה בָּא אוֹתוֹ מִמְּנָה, בִּלְעָם
 הָיָה בָּא עַל אֲתוֹנוֹ, וְעָשָׂה מַעֲשָׂהוּ

הִרְעָ, לֹא הָוָה בְּעֶלְמָא כְּגִינְיָה. קָלָלֵת הַשֵּׁם,
 דְּכִתִּיב וְאֹנְכֵי אֶקְרָה כֹּה. וְכֹלְהוּ הָיוּ בֵּיהּ. עֵינָא
 בִּישָׂא כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְכֹלָא עַל הַהוּא נִהַר
 דִּישְׂרָאֵל, יִהֵב עֵינוֹי לְאֶתְגַּרָּא בֵּיהּ. אֶרֶץ בְּנֵי
 עַמּוֹ, וְכִי לֹא יִדְעֵנָא דְּאֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹ הִיא. אֲלֹא
 רְזָא דָא, דְּכָל בְּנֵי עַמּוֹ מִתְדַבְּקוֹן בֵּיהּ וְהָא
 אֶתְמַר.

וַיֵּרָא בָּלֶק בֶּן צְפוּר וְגוֹ'. (במדבר כב) רַבִּי יוֹסִי פִּתַח,
 (משלי כג) אֵל תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם רַע עֵין וְגוֹ'.
 דָּא בִלְעָם, דְּבְרִיף לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְאֵל תִּתְּאוּ
 לְמִטְעַמְוֹתֵינוּ, דָּא בָּלֶק, דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא לֹא
 אֶתְרַעֵי לְאִינוֹן עֲלוֹוֹן דְּאֶתְקִין קַמֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּחֻמָּא בָּלֶק דְּהָא סִיחוֹן וְעוֹג
 אֶתְקַטְלוּ, וְאֶתְנַסְיַבַת אֶרְעֵהוּן, חֻמָּא מַה
 חֻמָּא, דְּאִיהוּ אָמַר וַיֵּרָא. אֲלֹא חֻמָּא בְּחֻכְמָתָא
 דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ, וְחֻמְשָׁה עֲלָאֵי דְּמִדֵּין, וְעַמֵּיהּ,
 נְפִלִין בִּידָא דִּישְׂרָאֵל. חֻמָּא, וְלֹא יָדַע, וְעַל דָּא
 אֶקְדִּים לְבִלְעָם, דְּחִילֵיהּ בְּפּוֹמֵיָהּ, כְּגוֹוֹנָא
 דִּישְׂרָאֵל דְּחִילֵיהּוֹן בְּפּוֹמֵיָהּוֹן.

וְאַפְּלִדוּ בִלְעָם תָּאִיב הָוָה יִתִּיר מִבָּלֶק. וְהִיָּתַר
 יָדִיעָא דְּאִיהוּ הָוָה יָדַע, בְּלִילָא הָוָה
 יָדַע, בְּגִין דְּאִינוֹן פְּתָרִין תְּתָאִין וְחֻמְרֵי, לֹא
 שְׁכִיחוּ אֲלֹא בְּמִשְׁמֶרֶת רֵאשׁוֹנָה דְּלִילָא, וְעַל
 דָּא הָוָה לֵיהּ אֶתְנָא, דְּהָאֵי גִיסָא, לְאֶתְחַבְּרָא
 (דף ר"ז ע"א) חֻמְרֵי בְּהִדָּה בְּרִישָׁא דְּלִילָא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב וַיִּכָּא אֱלֹהִים אֵל בִּלְעָם
 לִילָה. הָכִי הוּא וְדָאֵי, וְאוֹקִימָנָא הַהוּא
 מְמָנָא דְּמִמְּנָא עֲלֵיהּוּ, וְהוּא הָוָה אֶתִּי לְקַבְּלֵיהּ.
 כְּגוֹוֹנָא דָּא (בראשית לא) וַיִּכָּא אֱלֹהִים אֵל לְבָן
 הָאֲרָמִי וְגוֹ'. וְכֹלָא חֲדָ מְלָה. בְּגִין דָּא אִיהוּ
 אָמַר לְרַבְרַבֵי בָּלֶק לִינוּ פַּה הַלִּילָה.

בֵּינָן דְּהָוָה אֶתִּי הַהוּא מְמָנָא, בִּלְעָם הָוָה אֶתִּי
 לְגַבֵּי אֶתְנֵיָהּ, וְעַבְדַּ עוֹבְדֵיהּ, וְאָמַר מִלֵּי,

ואמר דברים, ואז האתון היתה מודיעה לו, והוא מראה מעשה להשרות עליו אותה רוח. ומה הראה? הוא היה יודע שחמורים משוטטים ושורים בתחלת הלילה, ואז הראה מעשה והעמיד את אתונו במקום מתקן, ועשה מעשהו וסדר דבריו. ואז היה בא מי שבא, והודיע לו על ידי אותה האתון.

בין שלילה אחד אמר לו לא תלך עמהם, מדוע שב פעם שנית לזה? אלא הם ברשות עליונה עומדים, והרי שנינו, בדרך שאדם רוצה ללכת, בה מוליכין וכו'. בהתחלה כתוב לא תלך עמהם. בין שראה הקדוש ברוך הוא שרצונו ללכת, אמר לו, קום לך אתם ואף את הדבר וגו'. מה עשה בלעם כל אותו הלילה? היה מהרהר ואומר: ואיפה הוא הפכוד שלי? האם בקשר אחר התקשרתי? השגיח כל אותו הלילה בכשפיו ולא מצא צד שיהיה הוא ברשותו, אלא מצד אתונו.

והינו מה שאמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, בפתחים התחתונים הללו יש זמין ויש שמאל. מצד זמין חמורים, כפי שבארנו, ומצד שמאל אתונות. ושנינו, עשרה הם לזמין, ועשרה לשמאל. וזהו שאמר רבי יוסי, יוסף פשנפרד מאביו ידע בחכמה העליונה בסוד פתחים קדושים עליונים. בין שהיה במצרים, למד באותה חכמה שלהם באותם פתחים תחתונים, איך אחוים אלה של זמין ואלה של שמאל. עשרה של זמין ועשרה של שמאל חמורים ואתונות. ומשום זה רמז לאביו ממה שלמד שם, שכתוב (שם מה) ולאביו שלח פזאת עשרה חמורים וגו'.

וכדין אתנא אודעא ליה. ואיהו אחזי עובדא למשרי עלוי ההוא רוחא. ומאי אחזי. הוא הוה ידע דחמרי שטאן ושראן בקדמיתא דליליא, כדין אחזי עובדא, וקאים לאתניה באתר מתתקן, ועביד עובדוי וסדר מלוי. וכדין הוה אתי מאן דאתי, ואודע ליה על ידא דההיא אתון.

בין דליליא חד אמר ליה לא תלך עמהם, מאי טעמא תב תניינות להאי. אלא אינון ברשותא דלעילא קיימי, והא תנינו, בדרך שאדם רוצה ללכת בה מוליכין וכו'. בקדמיתא כתיב, לא תלך עמהם. בין דחמא קדשא בריך הוא, דרעותא הוא למיהו. אמר ליה קום לך אתם ואף את הדבר וגו'. מה עבד בלעם כל ההוא ליליא הוה מהרהר ואמר ומה אן הוא יקרא דילי, אי בקטורא אחרא אתקטורא. אשגח כל ההוא ליליא בתרשוי, ולא אשפח סטרא, דיהא הוא ברשותיה, אלא מסטרא דאתניה.

והינו דאמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, באלין פתחין תתאין אית ימינא ואית שמאלא. מסטרא דימינא חמרי, כמה דאוקימנא. ומסטרא דשמאלי אתני. ותאנא, עשרה אינון לימינא, ועשרה לשמאלא. ודא הוא דאמר רבי יוסי, יוסף כד אתפרש מאבוי, ידע בחכמתא דלעילא, ברזא דכתרין קדישין עלאין. בין דהוה במצרים, אוליה ביהיא חכמתא דלהון, באינון פתחין תתאין, היך אחידן אינון דימינא, ואינון דשמאלא. עשרה דימינא ועשרה דשמאלא חמרי ואתני. ובגין כך רמז לאבוי כמה דאוליה תמן, דכתיב (בראשית מה) ולאביו שלח פזאת עשרה חמורים וגו'.

אמר רבי יוסי, אלו של ימין כלולים כלם באחד שנקרא חמו"ר. וזהו אותו חמור שכתוב (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמ"ר יחדו. וזהו חמור שעתיד מלך המשיח לשלט עליו, כמו שבארנו. ואותם של שמאל כלולים כלם באחד שנקרא אתון, שהרי מצדה נקרא עירה, מקטרג התינוקות, כמו שבארנו. והינו שכתוב (זכריה ט) עני ורכב על חמור ועל עיר בן אתנות. אתנת חסר. עשרה שכלולים באחד.

וזהו שאמר רבי שמעון, מהו שאמר (בראשית מט) אסרי לגפן עירה? אסרי לגפן, עתיד הקדוש ברוך הוא לקשר משום שישראל נקראו גפן. עירה, שהיא קטגור שלקחם, ומשום שנקראים שורק, שכתוב (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק. בני אתנו, אותו שיוצא מצד האתון הזה.

ואלו עשרה מימין ועשרה משמאל, ונכללים בשנים האלה, כלם נמצאים בקס"ם. ויש עשרה אחרים של ימין ועשרה של שמאל שנמצאים בנח"ש. ולכן כתוב כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. מה הטעם? בגלל כי ה' אלהיו עמו. מצד הנח"ש יצא שור, מצד הקס"ם יצא חמו"ר, וזהו שור וחמו"ר. ועל זה בלעם, כיון שידע שנקשר ברשות אחרת, ואמר לו אף את הדבר וגו' - הדיק לו, ואמר, ואיפה כבודי? מיד הסתכל בכשפיו ולא מצא שיהיה ברשותו, רק אתון זו.

מיד - ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו, לעשות את רצונו בה ורצון בלק. ועל זה, ויחר אף אלהים כי הולך הוא. הוא דוקא, שהוציא עצמו מרשותו, ממה שאמר לו ואף את הדבר וגו'. בא

אמר רבי יוסי, אינון דימינא כלילין בלהו בחד, דאקרי חמו"ר. והאי הוא ההוא חמור, דכתיב, (דברים כב) לא תחרוש בשור ובחמו"ר יחדיו. והאי הוא חמור, דזמין מלפא משיחא למשלט עליה, כמה דאוקימנא. ואינון דשמאלא, כלילין בלהו בחד דאקרי אתון, דהא מסטרהא נפיק עירה, קטרוגא דדרדקי, כמה דאוקימנא. והיינו דכתיב, (זכריה ט) עני ורכב על חמור ועל עיר בן אתנות, אתנת חסר, עשרה דכלילין בחד.

ודא הוא דאמר רבי שמעון, מאי דכתיב, (בראשית מט) אסרי לגפן עירה. אסרי לגפן, זמין קדשא בריה הוא לקשרא בגיניהון דישראל דאקרון גפן. עירה. דאיהו קטיגורא דילהון, ובגין דאקרון שורק, דכתיב, (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק. בני אתנו, ההוא דנפיק מסטרא דהאי אתון.

והני י' מימינא, וי' משמאלא, ואתכלילין בהני תרי, כלא אינון משתכחי בקס"ם. ואית עשרה אחרנין דימינא ועשרה דשמאלא, דמשתכחי בנח"ש. ועל דא כתיב, כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. מאי טעמא, בגין כי יי אלהיו עמו. מסטרא דנח"ש, נפק שור, מסטרא דקס"ם, נפק חמו"ר. ודא הוא שור וחמור, ועל דא בלעם, כיון דידע דאתקשר ברשותא אחרא, ואמר ליה אף את הדבר וגו', אבאיש ליה, ואמר, ומה אן היא יקרא דילי. מיד אסתפל בחרשו, ולא אשפח דיהא ברשותיה, אלא האי אתון.

מיד (במדבר כ"ב) ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתונו למעבד רעותיה בה, ורעותא דבלק. ועל דא ויחר אף אלהים כי הולך הוא. הוא דייקא, דאפיק גרמיה מרשותיה, ממה

תראה שפך הוא, שהרי בהתחלה נתן לו רשות, ואמר קום לך אתם. עכשו שהיה הולך, למה ויחר אף אלהים? אלא משום שהולך הוא, הוא ברשותו, להוציא מאותו שאמר לו ואף את הדבר.

אמר לו הקדוש ברוך הוא, רשע, אתה מתקן ומזרז וזינך לנפקא מן רשותי, חייך אנת ואתנך ברשותי תהוון. מינד ויתיצב מלאך יי. מאי ויתיצב. אמר רבי אבא, נפק וקאים באומנותא אחרא, מאומנותא דיליה, דהאי מלאכא דרחמי הוה. והיינו דאמר רבי שמעון, חייביא מהפכי רחמי לדינא. לשטן לו, דהא לא אומנותא דיליה הוה.

אמר רבי אלעזר, לא שני מלאכא, ולא נפק מאומנותא דיליה, אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי, וקאים לקבליה, סתיר חכמתא דיליה, וקלקל רעותיה. הדא הוא דכתיב לשטן לו. לו הוה שטן, ואשתכח שטן, אבל לאחרא לא הוה שטן.

תאנא, אמר רבי שמעון, פמה חפים הוה בלעם בחרשוי, על כל בני עלמא, דהא בשעתא דאשגח, לאשפחא עיטא לנפקא מרשותיה דקודשא בריך הוא, מההיא מלה דכתיב, ואף את הדבר וגו'. אסתפל בחרשוי, ולא אשכח בר ההיא אתון, מה כתיב, ויחבוש את אתונו, אטעין לה בכל חרשין, ובכל קסמין דהוה ידע, ואעיל בה, ואכליל לה מפלהו, בגין למילט להו לישראל. מינד ויחר אף אלהים פי הולך הוא. הוא דייקא כמה דאתמר. מה עבד קדשא בריך הוא, אקדים למלאכא דרחמי. לקיימא לקבליה, ויסתיר חרשוי וקסמיו.

אמר ליה ואף את הדבר וגו'. תא חזי דהכי הוא, דהא בקדמיתא ירב ליה רשותא, ואמר קום לך אתם, השפא דהוה אזיל, אמאי ויחר אף אלהים. אלא בגין דהולך הוא, הוא ברשותיה דיליה, לנפקא מההוא דאמר ליה ואף את הדבר.

אמר ליה קדשא בריך הוא, (דף ר"ז ע"ב) רשע, את מתקן ומזרז וזינך לנפקא מן רשותי, חייך אנת ואתנך ברשותי תהוון. מינד ויתיצב מלאך יי. מאי ויתיצב. אמר רבי אבא, נפק וקאים באומנותא אחרא, מאומנותא דיליה, דהאי מלאכא דרחמי הוה. והיינו דאמר רבי שמעון, חייביא מהפכי רחמי לדינא. לשטן לו, דהא לא אומנותא דיליה הוה.

אמר רבי אלעזר, לא שני מלאכא, ולא נפק מאומנותא דיליה, אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי, וקאים לקבליה, סתיר חכמתא דיליה, וקלקל רעותיה. הדא הוא דכתיב לשטן לו. לו הוה שטן, ואשתכח שטן, אבל לאחרא לא הוה שטן.

תאנא, אמר רבי שמעון, פמה חפים הוה בלעם בחרשוי, על כל בני עלמא, דהא בשעתא דאשגח, לאשפחא עיטא לנפקא מרשותיה דקודשא בריך הוא, מההיא מלה דכתיב, ואף את הדבר וגו'. אסתפל בחרשוי, ולא אשכח בר ההיא אתון, מה כתיב, ויחבוש את אתונו, אטעין לה בכל חרשין, ובכל קסמין דהוה ידע, ואעיל בה, ואכליל לה מפלהו, בגין למילט להו לישראל. מינד ויחר אף אלהים פי הולך הוא. הוא דייקא כמה דאתמר. מה עבד קדשא בריך הוא, אקדים למלאכא דרחמי. לקיימא לקבליה, ויסתיר חרשוי וקסמיו.

ובא וראה, שעד עכשו לא כתוב ה', ולא נראה בקסמיו ובכשפיו, והרי פשוטה. ועכשו, פיון שהתקין את אתונו וזוה בתקוני כשפיו בצד הדין לקלל את ישראל, הקדים הקדוש ברוך הוא את מלאך הרחמים למולו, ובשם הרחמים, כדי לסתור חכמתו ולהטות את אתונו מאותו הדרך, כמו שכתוב ותט האתון מן הדרך. וזקא מן הדרך. ועל זה לא כתוב ויתיצב מלאך האלהים, ויעמד מלאך האלהים, אלא מלאך ה', של רחמים.

אמר הקדוש ברוך הוא, רשע, אפה הטענת את אתונך בכשפך בכמה צדדי דין מול בני - אני אעביר את המטען שלך ויהפך מדרך זה. מיז הקדים מלאך רחמים לשטן לו. וזקא לו, כמו שנתבאר.

ותרא האתון את מלאך ה' וגו'. אמר רבי יצחק, וכי למה ראתה היא, ובלעם שהיה חכם כל כך לא ראה? אמר רבי יוסי, חס ושלום שאותו רשע יסתפל במראה קדש. אמר לו, אם כך, הרי כתוב נפל וגלוי עינים! אמר לו, לא שמעתי בזה דבר, ולא אמר. אמר לו, אני שמעתי. כשהיה צריך להסתפל, היה נופל ורואה, וכעת לא הצטרף להסתפל.

אמר לו, אם כך, בדרגה עליונה יותר היה על כל נביאי האמונה, שהוא גלוי עינים, רואה ומסתפל בכבוד הקדוש ברוך הוא. והרי רבי שמעון אמר, בלעם היה יודע בכשפיו באותם פתרים פחתונים שלמטה, כמו שכתוב (יהושע יג) ואת בלעם בן בעור הקוסם. קראו הפתוב קוסם, של טנפת הטנפות, איך יסתפל בכבוד רבוננו? ועוד, הרי אמר רבי

ותא חזי, דעד השתא לא כתיב יי ולא אתחזי בקסמיו וחרשוי. והא אוקמוה. והשתא כיון דאתקין אתניה, וזרזה בתקוני תרשוי, בסטרא דדינא למילט לישראל, אקדים קדשא בריך הוא למלאכא דרחמי לקבליה, ובשמא דרחמי, בגין לסתור חכמתא דליה, ולאסטאה לאתניה מההוא ארחא, כמה דכתיב, ותט האתון מן הדרך. מן הדרך דייקא. ועל דא לא כתיב ויתיצב מלאך האלהים, ויעמד מלאך האלהים, אלא מלאך יי דרחמי. אמר קדשא בריך הוא, רשע, את אטענת לאתנך בחרשך, בכמה סטרי דדיני לקבל בני. אנא אעפר טעונך, ויהפך מארחא דא, מיז אקדים מלאכא דרחמי לשטן לו. לו דייקא. כמה דאתמר.

ותרא האתון את מלאך יי וגו'. (במדבר כב) אמר רבי יצחק, וכי אמאי חמאת היא, ובלעם דהיה חפים כל כך לא חמא. אמר רבי יוסי, חס ושלום דההוא רשע יסתפל בחיזו קדישא. אמר ליה, אי הכי, הא כתיב נופל וגלוי עינים. אמר ליה לא שמענא בהא מידי ולא אימא. אמר ליה אנא שמענא, דכד הוה אצטריך לאסתפל, הוה נפיל ורחמי. והשתא לא אצטריך לאסתפל.

אמר ליה, אי הכי, בדרגא עלאה יתיר הוה על כל נביאי מהימנותא, דאיהו גלוי עינים, חמי ואסתפל ביקרא דקודשא בריך הוא. והא רבי שמעון אמר, בלעם בחרשוי, הוה ידע באינון פתרי תתאין דלתתא, כמה דכתיב, (יהושע יג) ואת בלעם בן בעור הקוסם, קוסם קרייה קרא, דטנופא דטנופי, היך יסתפל ביקרא דמאריה. ועוד, הא אמר רבי שמעון, בחיזו חד דחזא לפום שעתא, דכתיב

שמעון, במראה אחד שראה לפי שעה, שפתיב ויגל ה' את עיני בלעם, התעקמו עיניו, ואתה אומר שהרי רואה בגלוי עינים ומסתפל בכבוד הקדוש ברוך הוא?

אמר לו, אני אחזר למולך, שלי ושליך צריך צחות. ודאי סודות תורה עליזים, ולא יכולים בני אדם לעמד עליהם. לכן אסור להקדים בדבר תורה עד שישמע דבר וידע אותו על בריו. באו לפני רבי שמעון ואמרו דבר לפניו.

פתח ואמר, (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרנו וגו'. פסוק זה פשוטו שממני העולם אמרו אותו בשעה שעלה ברצון הקדוש ברוך הוא לברא אדם. קרא לכתות פתות של מלאכי עליון והושיבם לפניו. אמר להם, אני רוצה לברא אדם. אמרו לפניו, (שם מט) ואדם ביקר בל ילין וגו'. הושיט הקדוש ברוך הוא אצבעו ושרף אותם. הושיב פתות אחרות לפניו. אמר להם, אני רוצה לברא אדם. אמרו לפניו, מה אנוש פי תזכרנו? מה טיבו של אדם זה? אמר להם, בן אדם שיהיה בצלם שלנו, שתהיה חכמתו עליונה מחכמתכם.

ביון שברא אדם, וחסא, ויצא זכאי לפניו, באו עז"א ועז"ל, אמרו לפניו: פתחון פה יש לנו אליך, הרי בן אדם שעשית חטא לפניך! אמר להם: אלמלא תהיו מצויים אצלם וכו'. מה עשה הקדוש ברוך הוא? הפילם מדרגתם הקדושה מהשמים.

אמר רבי שמעון, כעת השבתי לשאלתכם, שבלעם אמר נפל ויגלוי עינים. אם נאמר שלא היה כן, ושבחים היה משבח את עצמו - איך יכתב הקדוש ברוך הוא דבר כוזב בתורה?! ואם

ויגל יי את עיני בלעם, אתעקמו עיניו, ואת אמרת דהוה חמי בגלוי דעיינין, ואסתפל ביקרא דקודשא בריה הוא.

אמר ליה, אנא אהדרנא לקבלך. דידי ודידך בעי צחותא. ודאי רזי אורייתא עלאין, ולא יכלין בני עלמא למיקם עליהו. בגין כן אסיר לאקדמא במלה דאורייתא, עד דישמע מלה וידע לה על ברייה. אתו לקמיה דרבי שמעון אמרו מלה קמיה.

פתח ואמר, (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרנו וגו', האי קרא אוקמוה, דממנן דעלמא אמרוה, בשעתא דסליק ברעותיה דקודשא בריה הוא למברי אנשא. קרא לכתות פתות דמלאכי עלאה, ואותיב לון קמיה. אמר לון, בעינא למברי אדם. אמרו קמיה, (תהלים מט) ואדם ביקר בל ילין וגו'. אושיט קדשא בריה הוא אצבעא דיליה, ואוקיד לון. אותיב פתות אחרנין קמיה, אמר לון בעינא למברי אדם. אמרו קמיה, (דף ר"ח ע"א) מה אנוש פי תזכרנו. מה טיבו דבר נש דא. אמר לון, בר נש דיהא בצלמא דידן, דיהא חכמתא דיליה, עלאה מחכמתכון.

ביון דברא אדם, וחסא, ונפק בדימוס קמיה, אתו עז"א ועז"ל, אמרו קמיה, פתחון פה אית לן גבך, הא בר נש דעבדת חטי קמך. אמר להו, אלמלא תהוון שכיחי גבייהו וכו'. מה עבד קדשא בריה הוא. אפיל לון מדרגא קדישא דלהון מן שמיא.

אמר רבי שמעון, השתא אהדרנא לתויבתייכו. דבלעם אמר נופל ויגלוי עינים, אי נימא דלא הוה הכי, ושבוחי קא משבח גרמיה, הין יכתוב קדשא בריה הוא מלה כדיבא באורייתא. ואי מלה דקשוט היא,

דבר אמת הוא, איך ישתבח אותו רשע בדרגה עליונה על כל נביאי האמת? ועוד, שהרי אין שורה קדשה העליונה, רק במקום הראוי לה.

בעת חזרנו לדבר הראשון. אחרי שהפילם הקדוש ברוך הוא ממקומם הקדוש, טעו אחר נשות העולם והטעו את העולם. כאן יש להסתכל, והרי פתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות וגו'. והרי מלאכים אלו היו, איך יכלו להתקיים בארץ? אלא בא וראה, כל אותם (מלאכים) שלמעלה לא עומדים ולא יכולים לעמד, רק באור עליון שמאיר להם ומקיים אותם. ואם פוסק מהם אותו האור, לא יכולים לעמד. כל שפן אותם שהפילם הקדוש ברוך הוא והפסיק מהם אותו האור שלמעלה שהשתנה זיום. וכשירדו ושלט בהם אור העולם, השתנו בדרגה אחרת.

בא וראה, המן שהיה יורד לישראל במדבר, אותו מן היה מטל שלמעלה, שהיה יורד מהעתיק הנסתר של כל הנסתרים. וכשהיה נוחת, היה אורו מאיר בכל העולמות, וממנו נזון שדה התפוחים ומלאכים עליונים. וכשהיה יורד למטה ושלט בו אור העולם, היה מגלד נקפא, ומשתנה זיוו, ולא היה זיוו אלא כמו שכתוב (במדבר יא) והמן פרע גד הוא וגו', ולא יותר. וכל שפן המלאכים, כיון שירדו ושלט בהם אור, השתנו מאותה דרגה ראשונה שהיו בה. מה עשה הקדוש ברוך הוא? ראה שהטעו את העולם, קשרם בשלשלאות ברזל בהר החשף. באיזה מקום יושבים? בעמק ההר. הושיב את עז"א, וזרק חשף הפנים. משום שבאותה שעה שקשרם הקדוש ברוך הוא, התחזק והרגיז כלפי מעלה, והקדוש

היה ישתבח ההוא רשע בדרגה עלאה על כל נביאי מהימנותא. ועוד, דהא לא שריא קדשה דלעילא, אלא באתריה דאתחזי ליה.

השתא אהדרנא למלה קדמאה. בתר דאפיל לון קדשא בריך הוא, מאתר קדישא דלהון. טעו בתר נשי עלמא, ואטעו עלמא. הכא אית לאסתפלא, והא כתיב (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות וגו'. והא אלין מלאכין הוו, איך יכילו לאתקיימא בארעא. אלא תא חזי, כל אינון (מלאכים) דלעילא, לא קיימין, ולא יכלין למיקם, בר בנהורא עלאה דנהיר לון, וקיים לון. ואי פסיק מנייהו ההוא נהורא דלעילא, לא יכלין למיקם. כל שפן אלין דאפיל לון קדשא בריך הוא. ופסק מנייהו ההוא נהורא דלעילא, דאשתגי זיווייהו. וכך נחתו ושלטי בהו אוריא דעלמא, אשתנו בדרגא אחרא.

תא חזי, מנא דהוה נחית להו לישראל במדברא, ההוא מנא הוה, מטלא דלעילא, דהוה נחית מעתיקא סתימא דכל סתימין. וכד הוה נחית, הוה נהוריה נהיר בכלהו עלמין, ומניה אתזן חקל דתפוחין, ומלאכי עלאי. וכד הוה נחית לתתא, ושלטי ביה אוריא דעלמא, אגליד, ואשתגי זיויה, ולא הוה זיויה אלא כמה דכתיב, (במדבר יא) והמן פרע גד הוא וגו', ולא יתיר. וכל שפן מלאכין, כיון דנחתו ושלטי בהו אוריא, אשתנו מההוא דרגא קדמאה דהוו.

מה עבד קדשא בריך הוא. חמא דאטעיין עלמא, קשר לון בשלשלאי דפרזלא בטורא דחשוכא, באן אתר יתבי. בעמיקא דטורי. אותיב ליה לעז"א, ורמי חשוכא דאנפין. בגין דההיא שעטא דקשר לון קדשא

הפנים. משום שבאותה שעה שקשרם הקדוש ברוך הוא, התחזק והרגיז כלפי מעלה, והקדוש

ברוך הוא הפילו בעמק עד צוארו, ונרק חשף בפניו. עזא"ל שלא התחזק, הושיבו לפניו, והאיר לו החשף.

ובני העולם שיודעים מקומם, באים אליהם ומלמדים את בני האדם כשפים ונחשים וקסמים. ואותם הרי החשף נקראים הברי קדם. מה הטעם? משום שהחשף מקדים לאור, ומשום זה הרי החשף נקראים הברי קדם. לכן ובלעם למדו מהם כשפים, והיננו מה שאמר בלעם, מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהברי קדם וגו'. בא וראה, בלעם היה משבח את עצמו ממקום זה, ואמר, נאם שמע אמרי אל וגו'. משום שעז"א ועזא"ל אומרים לאותם בני העולם מאותם דברים עליונים שידעו בתחלה למעלה, ומדברים מעולם הקדוש שהיו בו. זהו שכתוב שמע אמרי אל. לא כתוב שומע קול אל, אלא אמרי אל, אותן אמירות שאומרים ממנו. מי שבא מהשעור ושואלים אותו מאיפה אתה בא - אומר: מלשמע דברי המלך הקדוש. כך נאם שמע אמרי אל. וידע דעת עליון, שהיה יודע בשעה שהדין תלוי בעולם, ומכון השעה בכשפיו.

אשר מחזה שדי יחזה. מה זה מחזה שדי? אלא הם נפל וגלוי עינים. ואלו הם עז"א ועזא"ל. נפל - זה עז"א, שהעמיקו הקדוש ברוך הוא בעמק החשף, ויושב בעמק עד צוארו כמו שאמרנו, וחשף נרק בפניו, ולכן נקרא נפל. נפל פעם אחת מהשמים, ונפל פעם אחרת אחר כך בעמק החשף. עזא"ל - הוא גלוי עינים, שהרי לא נרק חשף עליו, שלא התחזק ולא הרגיו למעלה כמו אותו שלמעלה. ובלעם קרא להם

ברוך הוא, אתתקף וארגזו כלפי מעלה, וקודשא בריך הוא אפיל ליה בעומקא עד קדליה, וזריק חשוכא באנפוי. עזא"ל דלא אתתקף, אותביה גביה, ונהיר ליה חשוכא.

ובני עלמא דיידעין אתרייהו, אתיין לגבייהו, ואולפין לון לבני נשא חרשין ונחשין וקסמין. ואינון טורי חשוכא, אקרון הרי קדם. מאי טעמא. בגין דחשוכא אקדים לנהורא. ובגין כך, טורי חשוכא, הרי קדם אקרון. לכן ובלעם מנייהו אולפי חרשין. והיננו דאמר בלעם, מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהברי קדם וגו'.

תא חזי, בלעם הוה קא משבח גרמיה מהאי אתר, ואמר נאם שומע אמרי אל וגו'.

בגין דעז"א ועזא"ל, אמרי לאינון בני עלמא, מאילין מלין עלאין, דהוו ידעי בקדמיתא לעילא. ומשתעי מעלמא קדישא דהו ביה, הדא הוא דכתיב שומע אמרי אל. שומע קול אל, לא כתיב, אלא אמרי אל, אינון אמירן דאמרי מניה. מאן דאתי מפרקא, ושאלין ליה מאן את אתי. אמר, מלמשמע מלין דמלבא קדישא. כך נאם שמע אמרי אל. ויודע דעת עליון, דהוה ידע שעתא דתליא דינא בעלמא, ומכוין שעתא בחרשוי.

אשר מחזה שדי יחזה, מאן מחזה שדי. אלין אינון נפל וגלוי עינים. ואלין אינון עז"א ועזא"ל. נפל: דא עז"א, דאעמיק ליה קדשא בריך הוא בעומקא חשוכא, ויחזיק בעומקא עד קדליה כדקאמרן, וחשוכא אזדרק באנפוי. ועל דא אקרי נופל. נפל זמנא חדא מן שמיא, ונפל זמנא אחרא, לבתר, בעומקא דחשוכא. עזא"ל: הוא גלוי עינים, דהא לא אזדרק חשוכא עליה, דלא אתתקף, ולא ארגזו לעילא

מחזה שדי, שהם נפל וגלוי עינים.

ובאותו זמן לא נשאר בעולם מי שימצא לפניהם, פרט לו. ובכל יום היה נסתר באותם הרים עמהם. זהו שכתוב ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם. מהררי קדם בודאי, ולא מארץ בני קדם. אמר רבי שמעון, כמה פעמים אמרתי לך דבר זה, ולא מסתכלים החכמים, שהרי הקדוש ברוך הוא לא משרה שכניתו, רק במקום קדוש, במקום שראוי להשרות עליו. וכן הקדוש ברוך הוא מכריז ואומר, (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו וגו', והוא שבא (כא) להתערב אתם.

אמא אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא קדשם לשרות ביניהם. והינו מה שכתוב, (שם כג) כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנה וגו'. ומשום שהוא מתהלך בקרב מחנה, כתוב והיה מחניף קדוש וגו'. וכתוב (ויקרא ב) והייתם קדשים וגו'. וכתוב (שם יח) אל תטמאו בכל אלה וגו'. וכתוב (שם כ) ואקץ בם וגו'. שלא יכלתי לקרב אליהם, והשרו אותי בחוץ. אשרי חלקם של ישראל, ואשרי חלק הנביאים הנאמנים הקדושים, שהם קדושים, ויש להם חלק להשתמש בקדשה העליונה.

ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו. (בדרך) באותו דרך שהיה שוקע (נמצא) בתוכה. וחרבו שלופה בידו, וכי אם הוא יצא מול האתון הו', לשם מה צריך חרב? ואם הוא יוצא מול בלעם, למה ראתה האתון שלו, והוא לא ראה? אלא הכל הודמן. אותו מלאך מזדמן מול האתון להוציאה מאותו

כה הוא דלעילא. (דף ר"ח ע"ב) ובלעם קרי לון מחזה שדי, דאינון נפל וגלוי עינים.

ובההוא זמנא, לא אשתאר בעלמא, דישתכח גבייהו, בר איהו. ובכל יומא, הוה אסתים באינון טורי עמהון. הדא הוא דכתיב, ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם. מהררי קדם ודאי, ולא מארץ בני קדם.

אמר רבי שמעון, כמה זמנין אמיןא מלה דא, ולא מסתפלי חברייא, דהא קדשא בריך הוא לא שריא שכינתא, אלא באתר קדישא, באתר דאתחזי לשריא עלוי. וכן קדשא בריך הוא מכריז ואמר, (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו וגו'. והוא דאתי (ס"א אתי) לאתערב בהדייהו.

אמא זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריך הוא קדיש לון לשריא ביניהו. והיינו דכתיב, (דברים כג) פי יי אלהיך מתהלך בקרב מחניף וגו'. ובגין דהוא מתהלך בקרב מחניף, כתיב והיה מחניף קדוש וגו'. וכתוב (ויקרא כ) והייתם קדושים וגו'. וכתוב (ויקרא יח) אל תטמאו בכל אלה וגו'. וכתוב (ויקרא כ) ואקץ בם וגו'. דלא יכילנא לקרבא גבייהו, ושרו לי לבר. זכאה חולקיהון דישראל, וזכאה חולקיהון דנביאי מהימני קדישי, דאינון קדישין, ואית לון חולקא לאשתמשא בקדושה עלאה.

ותרא האתון את מלאך יי נצב בדרך וחרבו שלופה בידו, (במדבר כב) (ס"א בדרך), בההוא ארחא דהוה אשתקע (ס"א אשתבח) בגווה. וחרבו שלופה בידו, וכי אי איהו נפיק לקביל האי אתון, מאי בעי חרבא. ואי איהו נפיק לקבליה דבלעם, אמאי חמאת אתניה, ואיהו לא חמא. אלא כלא אזדמן. ההוא מלאכא מזדמן לקבליה דאתון, לאפקא לה מן ההוא ארחא

הַדְרֵךְ שֶׁנִּטְעָן בָּהּ. וּבַמָּה?
בְּרַחֲמִים. וְהַזְדַּמָּן מוּל בִּלְעָם,
לְהַעֲנִישׁוֹ עַל שְׂרָצָה לְלַכֵּת
בְּרִשׁוֹתָיו וְלֹא בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת

(שלמעלה).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּעַת יֵשׁ לְשָׁאֵל:
אִם דְּבָרָיו הָיוּ בָּאִים מִצַּד כְּתָרִים
הַתַּחְתּוֹנִים וְלֹא מִמְּקוֹם אַחֵר,
לָמָּה כְּתוּב וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל
בִּלְעָם וְגו', וְאֵךְ אֵת הַדְּבָר וְגו'?
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, (בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל חֹזֵר
הַמִּלְאָךְ לְדַבֵּר אִתּוֹ. שָׂאֵם תֹּאמַר שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא דָּבַר אִתּוֹ, וְהוּא אָמַר אֵךְ אֵת הַדְּבָר וְגו') –
חֵס וְשְׁלוֹם: שְׁהָרִי אוֹתוֹ מִלְאָךְ אָמַר לוֹ, וְאַפְסֵי אֵת
הַדְּבָר וְגו'. שָׂאֵם תֹּאמַר, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם
(וְגו') כִּךְ לְמַדְתִּי, שְׁהָרִי אֱלֹהִים שֶׁל
כָּאֵן, כִּלְמֵ מִלְאָךְ הָיָה. וְאוֹתוֹ הוּא
מְקוֹם שֶׁבֹא מִצַּד דֵּין הַקְּשָׁה שְׁבוּ
אֲחוּזִים כַּח וְתַקֵּף אוֹתָם כְּתָרִים
תַּחְתּוֹנִים שֶׁבִּלְעָם הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ
בָּהֶם. וּמִשׁוֹם כֵּךְ, וַיִּבֹא אֱלֹהִים
אֶל בִּלְעָם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל
בִּלְעָם. שְׁלַפְעָמִים נִקְרָא מִלְאָךְ
בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן.

וְהַטְּ הָאֵתוֹן מִן הַדְרֵךְ, סִטְתָּה
מֵאוֹתוֹ הַדְרֵךְ, שֶׁהִיָּתָה טְעוּנָה
מִצַּד דֵּין הַקְּשָׁה כִּנְגַד יִשְׂרָאֵל.
וּבַמָּה רָאָה בִלְעָם שֶׁהִיא סִטְתָּה
מֵאוֹתוֹ הַדְרֵךְ? אֵלָּא כִּךְ אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, שֶׁאִפְלוּ בְּדֵרֵךְ רָצָה לְהִזִּיק
לְיִשְׂרָאֵל בְּכַח אֲתוֹנּוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁלֹּא
עָלְתָה בְּדוֹ, מֵה כְּתוּב? וַיֵּךְ אֵת
הָאֵתוֹן בַּמֶּקֶל. הִטְעִין אוֹתָהּ
וְהִלְבִּישׁ אוֹתָהּ בְּזוּרוּזֵי דֵּין קֶשֶׁה
וְחִזְק. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב בַּמֶּקֶל, בַּמֶּקֶל
דְּנֻקָּא, שֶׁהוּא דֵּין קֶשֶׁה תְּקִיף.
בַּמֶּקֶל לֹא כְּתוּב, אֵלָּא בַּמֶּקֶל.
צָא וְרֹאֵה כַּמָּה תְּקִיפָה חֲכֵמַת
אוֹתוֹ רָשַׁע וְתֹארוֹתוֹ לְהִזִּיק לָהֶם
לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַשְּׂגִיחַ לְצֵאת
מִרְשׁוֹת שְׁלַמְעֵלָה בְּגִלְל תַּאֲרוֹתוֹ
לְהִתְכַּפֵּד וּלְהִזִּיק לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל.

וְהַטְּ הָאֵתוֹן מִן הַדְרֵךְ, סִטְתָּת מִן הַהוּא אַרְחָא,
דְּהוֹת טְעִינָא מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא,
לְקַבְּלִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. וּבַמָּה חֲמָא בִלְעָם, דְּהִיא
סִטְתָּת מֵהַהוּא אַרְחָא. אֵלָּא הָכִי אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, דְּאִפִּילוּ בְּאַרְחָא, בְּעָא לְאַבְאָשָׁא לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל, בְּחִילָא דְאַתְנִיָּה. וְכִיּוֹן דְלֹא סְלִיק
בִּידוּי, מֵה כְּתִיב, וַיֵּךְ אֵת הָאֵתוֹן בַּמֶּקֶל. אֲטַעֵן
לָהּ, וְאַלְבֶּשׁ לָהּ, בְּזוּרוּזֵי דִינָא קְשִׁיא תְּקִיפָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב בַּמֶּקֶל. בַּמֶּקֶל דִּיִּיקָא. דְּאִיהוּ
דִּינָא קְשִׁיא תְּקִיפָא. בַּמֶּקֶלוֹ לֹא כְּתִיב, אֵלָּא
בַּמֶּקֶל.

דְּאֵתְטַעֵן בָּהּ. וּבַמָּה. בְּרַחֲמִי. וְאֵזְדַּמָּן לְקַבְּלִיהָ
דְּבִלְעָם, לְאַעֲנֹשָׂא לִיָּהּ, עַל דְּאִיהוּ הָוָה בְּעֵי
לְמִיָּהוּ בְּרִשׁוֹתֶיהָ, וְלֹא בְּרִשׁוֹתָא אַחֲרָא (ס"א
דלעילא).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַשְׁתָּא אֵית לְשָׁאֵלָא, אִי מְלוּי
הוּו אֲתִינִן מִסְטָרָא דְכְּתָרִין תַּתְּאִין, וְלֹא
מֵאַתָּר אַחֲרָא, אָמַאי כְּתִיב וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל
בִּלְעָם וְגו', וְאֵךְ אֵת הַדְּבָר וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק
(בְּגִינִיָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל אֲתַתְּדָר מִלְאָכָא לְמִלְלָא עֲמִיתָ. דְּאִי תִימָא דְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ
הוּא מְלִיל עֲמִיתָ וְהוּא אָמַר אֵךְ אֵת הַדְּבָר וְגו'. חֵס וְשְׁלוֹם דְהָא הַהוּא מִלְאָכָא
אָמַר לִיָּה וְאַפְסֵי אֵת הַדְּבָר וְגו', דְּאִי תִימָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם וְגו').
הָכִי אוֹלִיפְנָא. דְּהִיא אֱלֹהִים דְּהָכָא כְּלָהוּ
מִלְאָכָא הָוָה. וְהַהוּא אִיהוּ אֲתָר דְּאֲתִי מִסְטָרָא
דְּדִינָא קְשִׁיא, דְּבִיָּה אַחֲדוֹן חִילָא וְתוּקְפָא
דְּאִינוֹן כְּתָרִין תַּתְּאִין, דְּהוּו מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּ
בִלְעָם. וּבְגִין כֵּךְ, וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם.
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. דְּלִזְמַנִּין אַתְּקִרִי
מִלְאָכָא בְּשָׂמָא עֲלָאָה.

וְהַטְּ הָאֵתוֹן מִן הַדְרֵךְ, סִטְתָּת מִן הַהוּא אַרְחָא,
דְּהוֹת טְעִינָא מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא,
לְקַבְּלִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. וּבַמָּה חֲמָא בִלְעָם, דְּהִיא
סִטְתָּת מֵהַהוּא אַרְחָא. אֵלָּא הָכִי אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, דְּאִפִּילוּ בְּאַרְחָא, בְּעָא לְאַבְאָשָׁא לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל, בְּחִילָא דְאַתְנִיָּה. וְכִיּוֹן דְלֹא סְלִיק
בִּידוּי, מֵה כְּתִיב, וַיֵּךְ אֵת הָאֵתוֹן בַּמֶּקֶל. אֲטַעֵן
לָהּ, וְאַלְבֶּשׁ לָהּ, בְּזוּרוּזֵי דִינָא קְשִׁיא תְּקִיפָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב בַּמֶּקֶל. בַּמֶּקֶל דִּיִּיקָא. דְּאִיהוּ
דִּינָא קְשִׁיא תְּקִיפָא. בַּמֶּקֶלוֹ לֹא כְּתִיב, אֵלָּא
בַּמֶּקֶל.

בּוּק חֲמִי, כַּמָּה תְּקִיפָא חֲכֵמַתָּא דְהַהוּא רָשַׁע,
וְתִיאוּבְתָא דִילִיָּה לְאַבְאָשָׁא לְהוֹן
לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ אֲשַׁגַּח לְנַפְקָא מִרְשׁוֹתָא
דְּלַעֲלִיא, בְּגִין דְּתִיאוּבְתִיָּה לְאַתְיִיקָרָא, וְלְאַבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.

ויעמד מלאך ה' במשעול הפרמים וגו'. מה פתוב למעלה? בהתחלה פתוב ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה. ותלך בדרך ישר, מצד השדה, (התעוררה) ונטתה ממה שהיה בה. ויך בלעם את האתון להטתה הדרך, להסתותה מאותו דרך של השדה. אמר רבי יוסי, בין המלאך ובין בלעם הייתה האתון במצוקה. אחר כך ראה בלעם שלא היה יכול, אז ויך את האתון במקל, כמו שנתבאר.

ויעמד מלאך ה' וגו'. אמר רבי אבא, כמה יש לנו להסתכל בדברי התורה. פסוקים אלו רמוזים בחכמה עליונה. וכי לחנם יצא מלאך זה להראות לאתון אחת, או לעמד מולה בין הפרמים פעם כפאן ופעם כפאן? אלא הכל סוד עליון הוא, והכל רצה הקדוש ברוך הוא כדי להגן על ישראל ולא ישלטו בהם מינים רעים, משום שהם חלקו של הקדוש ברוך הוא.

ויעמד מלאך ה' וגו'. למדנו מצד האמא, פשהיא מתעטרת, יוצאים בעטרותיה אלף וחמש מאות צדדים חקוקים בתכשיטיה. וכשרוצה להזדוג במלך, מתעטרת בעטרה אחת של ארבעה גונים. אותם גונים לוחטים בארבעת צדדי העולם, כל גון וגון לוחט שלש פעמים באותו צד, שהם שנים עשר תחומים חקוקים, ונכנסים ונכללים בשנים עשר אחרים. בראש העטרה יש ארבע חומות לארבעה צדדים, והם מגדלות, כמו שנאמר (שיר השירים ה) מגדלות מרקחים. מה זה מרקחים? כמו שנאמר (שם א) מפל אבקת רוכל. ועל כל מגדל ומגדל שלשה פתחים קבועים באבנים טובות

ויעמד מלאך ה' במשעול הפרמים וגו'. (במדבר כב) מה פתיב לעילא, בקדמיתא כתיב, ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה, ותלך בארץ מישר, מסטרא דשדה, (אתער) ואתרכינת ממה דהוה בה. ויך בלעם את האתון להטותה הדרך לאסטאה לה מההוא ארחה דשדה. אמר רבי יוסי, בין מלאכא ובין בלעם הות אתנא בעאקו. לבתר פד חמא בלעם, דלא הוה יכול, פדין ויך את האתון במקל. כמה דאתמר.

ויעמד מלאך ה' וגו'. אמר רבי אבא, כמה אית לן לאסתפלא במלי דאורייתא, הגי קראי רמיזי (דף ר"ט ע"א) בחכמתא עלאה. וכי למגנא נפק האי מלאכא, לאתחזאה לחד אתנא. או למיקם בין פרמיא לקבלה, זמנא הכא וזמנא הכא. אלא כלא רזא עלאה הוא, וכלא בעי קדשא בריה הוא בגין לאגנא עלייהו דישראל, ולא ישלטו בהו זינין בישין, בגין דאינון חולקיה דקודשא בריה הוא.

ויעמד מלאך ה' וגו'. תאנא, מסטרא דאמא, פד איהי מתעטרא, נפקין בעטרהא אלף וחמש מאה סטרי גליפין בתכשיטה. וכד בעאת לאזדווגא במלפא, מתעטרא בחד עטרא דארבע גוונין. (גוונין) אינון גוונין מתלהטן בארבע סטרי עלמא, פל גוונא וגוונא מתלהטא תלת זמנין בההוא סטרא. דאינון תריסר תחומי גליפין. ועאלין ואתפלילו בתריסר אתרנין.

ברישא דעטרא, אית ארבע שורין לארבע סטרין, ואינון מגדלות, כמה דאת אמר (שיר השירים ה) מגדלות מרקחים. מהו מרקחים. כמה דאת אמר, (שיר השירים ג) מפל אבקת רוכל. ועל פל מגדלא ומגדלא ג' פתחין, קביעין באבנין טבין, מפל סטרא

מִכָּל צַד וְצַד. עֲטָרָה זוֹ מֵאִירָה
(טְהוּרָה) (טְמִירָה) בְּדִלּוּגִים שֶׁל אֹפִיר
בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה יג) אֹקִיר אָנוּשׁ מִפְּזוֹ וְגו'.

תַּחַת הָעֲטָרָה תְלוּיִים זְגֵי זָהָב
סְבִיבוֹתֶיהָ, זָג זָהָב מְצַד זֶה, וְזָג
זָהָב מְצַד זֶה, וְרִמּוֹן אֶחָד. (בתוך)
כְּגוֹן אוֹתוֹ רִמּוֹן יֵשׁ אֶלֶף זְגִים,
וְכָל זָג מֵהֶם לוֹהֵט בְּאֵדָם וְלִכְן.
אוֹתוֹ רִמּוֹן נִחְלַק לְאַרְבָּעָה
חֻלְקִים, וְיֵשׁ פֶּתַח לְרֵאוֹת זְגֵיו.
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה
זְגִים לְצַד זֶה, וְכֵן לְכָל צַד וְצַד,
עַד שְׁלוֹשֵׁים אַרְבָּעָה צְדָדֵי
הָעוֹלָם מִמֶּרְאֵה כָּל פֶּלַח וּפְלַח,
וְהֵם נִקְרָאִים פֶּלַח הָרִמּוֹן, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (שיר השירים ד) כְּפֶלַח הָרִמּוֹן
רִקְתָּ מִבְּעַד לְצִמְתָּךְ.

אַרְבָּעָה גִלְגָּלִים בְּפִלְחֵי אַרְבַּע
הַזְוִיּוֹת לּוֹקְחִים בְּגִלְגוּל אֶת אוֹתָהּ
עֲטָרָה, וּכְשִׁלּוֹקְחִים אוֹתָהּ,
מִזְדַּקְפִּים לְמַעַלָּה. עַד שְׁמִינֵיעִים
לְגִלְגוּל פֶּלַח הָעֲלִיּוֹן, שְׁנוֹהֵם
יּוֹמֵם וְלַיְלָה, מִתְחַבְּרִים כָּל אוֹתָם
פְּלָחִים, וְלוֹקְחִים הָעֲטָרָה
וְזוֹקְפִים אוֹתָהּ. וְקוֹל אוֹתָם
הַגִּלְגָּלִים נִשְׁמָע בְּכָל הָרְקִיעִים.
לְקוֹל נְעִימוֹתָם רּוֹעֵשִׁים כָּל כַּחוֹת
הַשָּׁמַיִם, וְכֹלֶם שׂוֹאֲלִים זֶה לְזֶה,
עַד שֶׁכֹּלֶם אוֹמְרִים: (יחזקאל ג) בְּרוּךְ
כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

כְּשִׁמּוֹדוֹ הַמֶּלֶךְ בְּמִלְכָּה, עוֹלָה
עֲטָרָה זוֹ וּמִתְיַשְׁבֵּת בְּרֵאשׁ
הַמֶּלְכָּה, וְאֵז יוֹרֶדֶת עֲטָרָה אַחַת
עֲלִיּוֹנָה קְבוּעָה שֶׁל כָּל אֶבֶן טוֹבָה,
וְכַפְתּוֹר וּפְרַח סְבִיבָה. בְּשֵׁשׁ
גִלְגָּלִים בָּאָה לְשֵׁשׁ צְדָדֵי
הָעוֹלָם, שֵׁשׁ כְּנָפֵי נֶשֶׁר לּוֹקְחִים
אוֹתָהּ. בְּפִלְחֶיהָ חֲמִשִּׁים (פֶּלַח)
עֲנָבִים סְבִיבָה שֶׁחֻקְקָה בָּהּ הָאֵם
הָעֲלִיּוֹנָה, קְבוּעִים בְּאֶבֶן טוֹבָה,
לְכֵן וְאָדָם, יֵרֵק וְשָׁחַר, תְּכַלֵּת
וְאַרְגָּמָן. שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
זְוִיּוֹת לְכָל צַד וְצַד.

וְסִטְרָא. הָאֵי עֲטָרָא, נְהִירָא (כ"א טְהוּרָא) (כ"א טְמִירָא)
בְּדִלּוּגִין דְּאֹפִיר, בְּגִין יְקָרָא דְּמִלְכָּא, כְּמָה
דְּכִתְיב, (ישעיה יג) אֹקִיר אָנוּשׁ מִפְּזוֹ וְגו'.

תַּחוֹת עֲטָרָא, תְלוּיִין זְגֵי דְדִהָבָא בְּסַחְרָנְהָא, זְגָא
דְדִהָבָא מִסִּטְרָא דָא, וְזְגָא דְדִהָבָא
מִסִּטְרָא דָא, וְיָחַד רִמּוֹנָא. (כ"א בְּגִין) כְּגוֹוִן הֵהוּא
רִמּוֹנָא, אֵית בָּהּ אֶלֶף זְגִין, וְכָל זְגָא מִנִּיּהוּ,
מִתְלַהֲטָא בְּסוּמְקָא בְּחַוּוֹרָא. הֵהוּא רִמּוֹנָא
אַתְפְּלַג בְּפִלּוּגִין אַרְבַּע, וְקִיּוּמָא פְּתִיחָא,
לְאַתְחַזְזָא זְגָהָא. תְּלַת מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ זְגִין
לְסִטְרָא דָא, וְכֵן לְכָל סִטְרָא וְסִטְרָא, עַד
דְּמִתְלַהֲטִין אַרְבַּע סִטְרֵי עֲלֵמָא, מִחִיזוּ דְכָל פֶּלְכָא
וּפְלְכָא, וְאֵינּוּן אַקְרוּן פֶּלַח הָרִמּוֹן. כְּמָה דְכִתְיב,
(שיר השירים ד) כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רִקְתָּ מִבְּעַד לְצִמְתָּךְ.

אַרְבַּע גִּלְגָּלִין בְּפִלְחֵי אַרְבַּע זְוִיּוֹן, נְטֻלִין
בְּגִלְגוּלָא לְהֵהוּא עֲטָרָא, וְכַד נְטֻלֵי
לָהּ, אֲזִדְקֶפֶן לְעִילָא. עַד דְּמִטּוּ לְגִלְגוּלָא
דְּפִלְכָא עֲלָאָה, דְּנָהִים יִמְמָא וְלִילִיָא, מִתְחַבְּרִין
כָּל אֵינּוּן פְּלְכִין, וְנְטֻלִין לְעֲטָרָא, וְזִקְפֶן לָהּ.
וְקָלָא דְּאֵינּוּן גִּלְגָּלִין, אֲשֶׁתְּמַע בְּכִלְהוּ רְקִיעִין.
לְקַל נְעִימוֹתָא מִתְרַעֲשִׁין כָּל חִילֵי שְׁמִיָא,
וְכִלְהוּ שְׂאֵלִין דָּא לְדָא, עַד דְּכִלְהוּ אִמְרֵי (יחזקאל
ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ.

כַּד מְזִדְוּוּג מִלְכָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא, סִלְקָא עֲטָרָא
דָא, וְאַתְיַשְׁבֵּת בְּרֵישָׁא דְּמִטְרוֹנִיתָא. כְּדִין
נְחִית חַד עֲטָרָא עֲלָאָה, קְבִיעָא דְכָל אֶבֶן טוֹבָא,
וְחִיזוּר וְשׁוּשָׁן, בְּסַחְרָנְהָא. בְּשִׁית גִּלְגָּלִין
אַתְיָא, לְשִׁית סִטְרִין דְּעֲלֵמָא, שִׁית גְּדַפִּין דְּנֶשֶׁר
נְטֻלִין לָהּ. בְּפִלְכוּי חֲמִשִּׁין (כ"א פֶּלַחִין) עֲנָבִין
סַחְרָנְהָא, דְּגִלְיָה בָּהּ אִימָא עֲלָאָה. קְבִיעָאן
בְּאֶבֶן טוֹבָא, חַוּוֹר וְסוּמְקָ יְרוּק וְאוּכְם תְּכַלָּא
וְאַרְגָּוּנָא. שִׁית מָאָה וְתַלְתַּת עֶשְׂרֵה זְוִיּוֹן, לְכָל
סִטְרָא וְסִטְרָא.

אֲרָה וְשֵׁשׁ מֵאוֹת מִגְדָּלִים לְכָל
צֵד וְצֵד, וְכָל מִגְדָּל וּמִגְדָּל הָרִים
קְבוּעִים. פּוֹרְחִים לְמַעְלָה,
נִשְׂאָבִים בְּכַתְנַת (בשלח) הָאֵם
הָעֲלִינָה בְשֶׁמֶן מִשְׁחָה שְׁלֶה. אִז
הָאֵמָא בְּלַחַשׁ מִשְׁפִּיעָה מִתְּנוֹת
עֲלִינּוֹת, וְשׁוֹלַחַת וְקוֹבְעַת אוֹתָם
בְּאוֹתָהּ הָעֵטְרָה. אַחַר כֵּן
מִשְׁפִּיעָה נְחָלֵי שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ
עַל רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, וּמִהֲרֹאשׁ יוֹרֵד
אוֹתוֹ שֶׁמֶן טוֹב עֲלִיּוֹן עַל זָקְנוֹ
הַמְּכַבֵּד, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ עַל אוֹתָם
לְבוּשֵׁי הַמֶּלֶךְ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים
קל) בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד
עַל הַזָּקֵן וְגו'.

אַחַר כֵּן חוֹזְרֵת הָעֵטְרָה, וּמַעֲטָרַת
אוֹתָהּ הָאֵם הָעֲלִינָה בְּאוֹתָהּ
עֵטְרָה, וּפּוֹרֶשֶׁת אוֹתָהּ עֲלִיו וְעַל
הַמֶּלֶכָה, לְבוּשֵׁי כְבוֹד בְּאוֹתָהּ
עֵטְרָה. וְאִז נִשְׁמָע קוֹל בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת, (שיר השירים א) צְאִינָה
וּרְאִינָה וְגו'. אִז חֲדוּהָ הִיא בְּכָל
בְּנֵי הַמֶּלֶךְ. וּמִי הֵם? כָּל אוֹתָם
שְׂבָאוֹ מִצֵּד יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי לֹא
מִזְדוּגִים בָּהֶם וְלֹא עוֹמְדִים
עִמָּהֶם, פָּרַט לְאוֹתָם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם
בְּנֵי הַבַּיִת וּמִשְׁמָשִׁים אוֹתָם. וְאִז
בְּרֻכּוֹת שִׁיּוּצָאוֹת מֵהֶם, שֶׁל
יִשְׂרָאֵל הֵן.

וְיִשְׂרָאֵל לּוֹקָחִים הַכֵּל, וְשׁוֹלְחִים
חֶלֶק מִמֶּנּוּ לְשָׂאֵר הָעַמִּים,
וּמֵאוֹתוֹ חֶלֶק נְזוּנִים כָּל אוֹתָם
הָעַמִּים. וְלִמְדָנוּ, מִבֵּין צִדְדֵי
חֶלְקָם שֶׁל הַמְּמָנִים עַל שָׂאֵר
הָעַמִּים יוֹצֵא שְׁבִיל דְּקִיק אֶחָד
שִׁמְשָׁם נִשְׁפָּע חֶלֶק לְאוֹתָם
תַּחְתּוֹנִים, וּמִשָּׁם נִפְרָד לְכַמָּה
צִדְדִים. וְלִזְהָ קוֹרְאִים תַּמְצִית,
שִׁיּוּצָאֵת מִצֵּד הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה.
וְעַד זֶה כָּל הָעוֹלָם שׁוֹתֶה
מִתַּמְצִית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מִי זֶה אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל? הָרִי בְּאֶרְנֹנו. וּבֵין לְמַעְלָה
וּבֵין לְמַטָּה, כָּל אוֹתָם שָׂאֵר עַמִּים
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת לֹא נְזוּנִים

אֲרָה וְשֵׁשׁ מֵאוֹת מִגְדָּלִין, לְכָל סֵטְרָא וְסֵטְרָא.
וְכָל מִגְדָּלָא וּמִגְדָּלָא, טוֹרִין קְבִיעִין.
פְּרַחִין לְעִילָא, אֲשַׁתְּאֲבֹן בְּכִיתוּנָא (כ"א בפתורא)
דְּאִימָא עֲלָאָה, בְּמִשַׁח רְבוּת דִּילָהּ. פְּדִין אִימָא,
בְּלַחִישׁוֹ, נְגִיד מִתְּנָן עֲלָאִין, וְשִׁדְר וְקִבֵּעַ לֹוֹן
בְּהֵוֹא עֵטְרָא. לְבַתָּר אֲנְגִיד נְחָלֵי דְמִשַׁח רְבוּת
קְדִישָׁא, עַל רִישָׁא דְמִלְפָּא. וּמִרִישֵׁיהּ, נְחִית
הֵוֹא מִשַׁחַת טָבָא עֲלָאָה, עַל דִּיקְנִיָה יִקְרָא.
וּמִתְּמָן נְגִיד עַל אִינוֹן לְבוּשֵׁי מִלְפָּא. הָדָא הוּא
דְכַתִּיב, (תהלים קלג) בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד
עַל הַזָּקֵן וְגו'.

לְבַתָּר אַתְהֵדֵר עֵטְרָא, וּמַעֲטָרָא לִיה אִימָא
עִילָאָה בְּהֵוֹא עֵטְרָא, וּפְרִישָׁא עֲלִיהּ,
וְעַל מְטוֹרֵנִיתָא, לְבוּשֵׁי יִקְר בְּהֵוֹא עֵטְרָא.
פְּדִין קָלָא אֲשַׁתְּמַע בְּכִלְהוּ עֲלִמִין, (שיר השירים ג)
צְאִינָה וּרְאִינָה וְגו'. פְּדִין חֲדוּוֹתָא הוּא בְּכָל
אִינוֹן בְּנֵי מִלְפָּא. וּמֵאֵן אִינוֹן. כָּל אִינוֹן דְּאֵתוּ
מִסְטְרִיָהוּ דִּישְׂרָאֵל. דְּהָא לָא מְזַדְוִיגֵי בְּהוּ,
וְלֹא קִיִּמִין עִמָּהוֹן, בְּר אִינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוֹן
בְּנֵי בֵיתָא, וּמִשְׁמָשִׁי לְהוּ. פְּדִין בְּרַכָּאן דְּנִפְיָקֵי
מִנִּיָהוּ, דִּישְׂרָאֵל הוּא.

וְיִשְׂרָאֵל נְטֻלִין כְּלָא, וּמִשְׁדְּרֵי חוּלְקָא מַנִּיָה
לְשָׂאֵר עַמִּין, וּמִהֵוֹא חוּלְקָא אַתְזָנוּ
כָּל אִינוֹן שָׂאֵר עַמִּין. וְתֵאנָא, מִבֵּין סֵטְרֵי
חוּלְקִיהוֹן דְּמִמְנָן עַל שָׂאֵר עַמִּין, נְפִיק (דף ר"ט
ע"ב) חֵד שְׁבִיל דְּקִיק, דְּמִתְּמָן, אַתְנַגִּיד חוּלְקָא
לְאִינוֹן תַּתְּאִי, וּמִתְּמָן מִתְּפָרַשׁ לְכַמָּה סֵטְרִין.
וְדָא קְרִינָן לִיה תַּמְצִית, דְּנִפְיָק מִסֵּטְרָא דְּאֶרְעָא
קְדִישָׁא.

וְעַד דָּא עֲלָמָא כּוֹלִיָה מִתַּמְצִית דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
קָא שְׁתִי. מֵאֵן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הָא אוֹקִימָנָא.
וּבֵין לְעִילָא, וּבֵין לְתַתָּא, כָּל אִינוֹן שָׂאֵר עַמִּין
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, לָא אַתְזָנוּ אֶלָּא מִהֵוֹא

אֵלָא מֵאוּתָהּ תַּמְצִית. וְאֵל תֹּאמַר שְׁהִים בְּלִבְדָם, אֵלָא אֶפְלוּ אוֹתָם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שׁוֹתִים מֵאוּתָהּ תַּמְצִית. וְזֶהוּ בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, שְׁבִיל מַגְדוּלֵי שְׂאֵר הָעֲמִים שְׁמִתְבָּרְכִים מִמֶּנּוּ.

בְּשִׂרְאָה אוֹתוֹ מִלְאָף שְׁבִלְעָם מִסְטָה אֵת הָאֵתוֹן לְאוֹתוֹ שְׁבִיל, שְׁכָתוּב לְהִטָּה הַדְּרָף, מִיָּד - וַיַּעֲמֵד מִלְאָף ה' בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, לְהִסְתִּיר הַשְּׁבִיל, שְׁלֹא יִסְתַּיְעוּ בוֹ שְׂאֵר עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת וְאוֹתָם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים. וְהִלְכָה זוֹ, כְּזוֹ שְׂאֵמֵר רַבִּי יִצְחָק. כְּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁמִי נִטְרָה וְגו', לְשִׁמֵר וּלְבָרֵךְ אֵת שְׂאֵר הָעַמִּים בְּגִלוֹת. וַיִּשְׂרָאֵל שְׁהִים כְּרָמֵי שְׁלִי - לֹא נִטְרָתִי, מִשּׁוֹם שְׁהִים בְּגִלוֹת וְלֹא מִתְבָּרְכִים כְּרָאוּי.

גֵּרֵר מִזָּה וְגֵדֵר מִזָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֵיךְ יִכּוֹל אוֹתוֹ מִלְאָף לְהִסְתִּיר אוֹתוֹ הַשְּׁבִיל? אֵלָא מִשּׁוֹם שְׁסִיּוּעַ אַחַר הִיָּה לוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַתּוֹרָה סִיּוּעָה לוֹ, שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת לב) מִזָּה וּמִזָּה הֵם כְּתוּבִים.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מַה כְּתוּב? וַתֵּרָא הָאֵתוֹן וְגו', וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר. מַה זֶה וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר? כְּמוֹ שְׁנֹאֵמֵר (יִשְׁעִיָּה כב) מִקְרָקֵר קִיר וְגו'. קִיר - פְּטְרוֹן, אוֹתוֹ שְׁשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם. וַתִּלְחֹץ אֵת רִגְלָם בְּלָעָם אֶל הַקִּיר, הִיא לֹא נִתְּנָה לוֹ כָּלֵל סִיּוּעַ. וּבְמִצְוָה (וַרְקָה) הַנִּיחָה (שְׁלַחָה) אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ קִיר וְרִמְזָה לוֹ זֶה. אֲזַ וַיִּסַּף לְהַפְתָּהּ, בְּצַד הַזֶּה.

וַיִּוָּסֵף מִלְאָף ה' עֲבוּר וַיַּעֲמֵד בְּמִקוֹם צָר וְגו'. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הִסְתִּיר לָהּ כָּל הַדְּרָכִים וְכָל הַסִּיּוּעִים, שְׁלֹא נִמְצָא בָּהּ סִיּוּעַ מִכָּל צֶדֶד שְׁבִעוּלָם. אֲזַ וַתִּרְבֹּץ תַּחַת בְּלָעָם. כְּשִׂרְאָה בְּלָעָם שְׁלֹא

תַּמְצִית. וְלֹא תִימָא דַּאֲיִנוֹן בְּלַחְדוּי, אֵלָא אֶפְלוּ אֲיִנוֹן כְּתָרִין תַּתְּאִין, מַהֲהוּא תַּמְצִית שְׁתִּיין. וְדָא הוּא בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, שְׁבִיל מִרְבְּרְבֵי שְׂאֵר עַמִּין דְּמִתְבָּרְכִין מִנֵּיהּ.

כַּד חָמָא הֵהוּא מִלְאָכָא, דְּהָא בְּלָעָם אִסְטֵי לְאֵתוֹן לְהֵהוּא שְׁבִילָא, דְּכָתִיב לְהִטוֹתָהּ הַדְּרָף, מִיָּד וַיַּעֲמֵד מִלְאָף יי בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, לְאִסְתִּמָּא שְׁבִילָא, דְּלֹא יִסְתַּיְעוּן בֵּיהּ אֲיִנוֹן שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְאֲיִנוֹן כְּתָרִין תַּתְּאִין. וְאֵזְלָא הָא, כְּהָא דְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁמוֹנֵי נוֹטְרָה וְגו', לְנִטְרָא וּלְבָרְכָא לְשְׂאֵר עַמִּין בְּגִלוֹתָא. וַיִּשְׂרָאֵל דַּאֲיִנוֹן כְּרָמֵי שְׁלִי, לֹא נִטְרָתִי, בְּגִין דַּאֲיִנוֹן בְּגִלוֹתָא, וְלֹא מִתְבָּרְכִין כְּדָקָא חֲזִי.

גֵּרֵר מִזָּה וְגֵדֵר מִזָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הִיךְ יִכּוֹל הֵהוּא מִלְאָכָא לְאִסְתִּמָּא הֵהוּא שְׁבִילָא. אֵלָא בְּגִין דְּסִיּוּעָא אַחְרָא הָוָה לֵיהּ, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אוֹרִייתָא מְסִיּוּעָא לֵיהּ, דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת לב) מִזָּה וּמִזָּה הֵם כְּתוּבִים.

בְּהֵיחָא שְׁעָתָא מַה כְּתִיב. וַתֵּרָא הָאֵתוֹן וְגו', וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר, מָאִי וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר. כְּמַה דְּאֵתָא אָמַר (יִשְׁעִיָּה כב) מִקְרָקֵר קִיר וְגו'. קִיר: פְּטְרוֹנָא, הֵהוּא דְשִׁלְטָא עֲלֵיהּוּ. וַתִּלְחֹץ אֵת רִגְלָם בְּלָעָם אֶל הַקִּיר, הִיא לֹא יְהָבָא לֵיהּ סִיּוּעָא כָּלֵל. וּבְעֵקוּוֹתָא, (ס"א אֲשֶׁרֶת) אֲשֶׁרֶת (ס"א אֲשֶׁרֶת) לֵיהּ לְהֵהוּא קִיר. וְרִמְזָא לֵיהּ הָאִי, כְּדִין וַיִּוָּסֵף לְהַכּוֹתָהּ בְּהָאִי סְטְרָא.

וַיִּוָּסֵף מִלְאָף יי עֲבוּר וַיַּעֲמֵד בְּמִקוֹם צָר וְגו'. בְּהֵיחָא שְׁעָתָא, אִסְתִּים לָהּ כָּל אַרְחִין, וְכָל סִיּוּעִין, דְּלֹא אֲשֶׁתַּכַּח בָּהּ מִכָּל סְטְרָא דְעֵלְמָא סִיּוּעָא. כְּדִין וַתִּרְבֹּץ תַּחַת בְּלָעָם. כַּד חָמָא בְּלָעָם דְּלֹא הָוָה יִכּוֹל, מַה כְּתִיב. וַיַּחַר

היה יכול, מה כתוב? ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל, כמו שנתפאר, שהתקינה והלבישה בזרזי דין קשה ומקיף.

ויפתח יי את פי האתון וגו'. זה אחד מאותם דברים שנבראו ערב שבת בין השמשות. אמר רבי יצחק, מה הגדלה היו לבלעם או לאתון או לישראל בדברים הללו? אמר רבי יוסי, שצחקו עליו אותם גדולים שהיו עמו, וכשהגיעו לבלק, אמרו לו: וכי לשוטה הזה שלחת לכבד? לא תמצא בו ממש ולא בדבריו. ובאותו דבור של האתון התבונה מפבדו. רבי חייא אמר, אלמלא לא אמרה האתון את זה, לא השאיר בלעם אותו שלו, ובדברי האתון ידע שנשכר פחו.

רבי אבא שאל, כתוב (במדבר טו) ותפתח הארץ וגו', וכתוב ויפתח ה' את פי וגו'. מה שונה ארץ מאתון שלא כתוב בה ויפתח ה' את פי הארץ? אלא שם משה גזר על הפה, ופתחה ועשתה הארץ את מצות משה, ולא נאה שהקדוש ברוך הוא יעבר מצותו, שהרי משה גזר וצוה, ופצתה האדמה את פיה. ולכן היא עשתה מצותו, שכתוב ותפתח הארץ את פיה. אבל כאן לא נמצא מי שגזר, אלא רצון הקדוש ברוך הוא היה, והואיל ורצונו היה בכך, פתוח ויפתח ה' את פי האתון. ממנו בא הדבר, וממנו נמצא.

רבי יהודה אמר, הסתפלת בפרשה זו ובדברים הללו, ונראה שאלו דברים שלא צריכים. וכי מאחר שכתוב ויפתח ה' את פי האתון, צריך להיות דברים הללו דברים מעלים, דברי חכמה?! ואם כמו שהתעוררו חברינו, שהוא משתבח שפוסתו רועה

אף בלעם ויך את האתון במקל, כמה דאתמר, דאטען לה, ואלבש לה, בזרזי דינא קשיא תקיפא.

ויפתח יי את פי האתון וגו'. (במדבר כב) היינו חד מאינון מלין, דאתבריאו ערב שבת בין השמשות. אמר רבי יצחק, מאי סגי האי לבלעם, או לאתון, או לישראל. בהני מלין. אמר רבי יוסי, דחייכין ביה אינון רברבין דהוו עמיה, וכד מטו לבלק, אמרו ליה, וכי להאי שטיא שדרת ליקרא, לא תשפח ביה ממשות, ולא במלוי. ובאינון מלה דאתנא, אתפזא מן יקריה. רבי חייא אמר אלמלא לא אמרת אתנא האי, לא שביק בלעם ההוא דיליה, ובמלי דאתנא ידע דאתבר חיליה.

רבי אבא רמי, פתיב (במדבר טו) ותפתח הארץ וגו'. וכתוב ויפתח יי את פי וגו'. מאי שנא ארץ מאתון, דלא פתיב בה ויפתח יי את פי הארץ. אלא, התם משה גזר על פומא, ופתחת, ועבדת ארעא פקודא דמשה, ולא יאות דקודשא בריך הוא יעבר פקודיה, דהא משה גזר ופקיד, (במדבר טו) ופצתה האדמה את פיה. ועל דא היא עבדת פקודיו. דכתיב ותפתח הארץ את פיה. אבל הכא, לא אשתכח מאן דגזר, אלא רעותא דקודשא בריך הוא הוה, והואיל ורעותיה הוה בכך, פתיב ויפתח יי את פי האתון. מניה אתא מלה, ומניה אשתכח.

רבי יהודה אמר, אסתפלנא בפרשתא דא, ובאלין מלין, ואתחזיין דלאו מלין דצריכין אינון. וכי מאחר דכתיב ויפתח יי את פי האתון, בעיין למיהוי אינון מלין מלי מעלייתא, מלי דחכמתא, ואי כמה דאתערו חברנא, דאיהו משבח דסוסיא דיליה רעי

בְּאָחוּ, וְהִיא שָׁבָה וְאוֹמְרָת: הֲלוֹא אֲנֹכִי אֲתֹנָךְ - מִכָּאֵן הִיָּה לָּהּ לִפְתּוֹחַ! וְהִיא לֹא פִתְחָהּ, אֲלֵא - מָה עֲשִׂיתִי לָךְ. וְאִם כֵּן, לְמָה טָרַח הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לִפְתּוֹחַ אֶת פִּיהָ בְּדַבְרִים הַלְלוֹ?

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְדַאי בְּדַבְרִים הַלְלוּ לְמַדְנֵנוּ עַל דַּעַת בְּלָעַם שְׂאִינוּ כְדַאי לְשֵׁרוֹת עֲלֵיו רֹחַ הַקְדוּשׁ. וְלַמְדְּנוּ שְׁהָרִי אֵין בְּאֲתוֹנוּ יְכַלֵּת לְהִזְיֵק אוֹ לְהִיטִיב. וְלַמְדְּנוּ מֵאֲתוֹן זֶה שְׁהָרִי אֵין פִּתּוֹ בְּבִהְמוֹת לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶן דַּעַת שְׁלָמָה. בֵּא תִרְאֶה, בְּלָעַם, בְּאוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁל אֲתוֹנוּ וּבְאוֹתָהּ דַּעַת טַפְשָׁה לֹא יְכוּל לַעֲמֵד. בְּדַעַת עֲלִיוֹנָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וְהֵאמַר לְבַלְעָם מָה עֲשִׂיתִי לָךְ. וְכִי בְרִשׁוֹתֵי הָיָה לַעֲשׂוֹת טוֹב וְרַע? לֹא. שְׁהָרִי בְּהִמּוֹת לֹא מִתְנַהֲגוֹת אֲלֵא כַּמָּה שְׁמַנְהִיגִים אוֹתָן. וְאֵף עַל גַּב שְׂאוֹתָהּ אֲתוֹן בְּעַמְקָא (בְּמַצּוּקָה) יוֹתֵר, זֶה לֹא בְרִשׁוֹתָהּ, שְׁהָרִי הוּא הַטְעִינָה בְּכַשְׁפֵּי, וְעוֹמְדַת בְּרִשׁוֹתָהּ.

וַיֹּאמֶר בְּלָעַם לְאֲתוֹן כִּי הִתְעַלְלֵת בִּי הָיָה לּוֹ לְצַחֵק מִמֶּנָּה, וְהוּא הַשִּׁיב כְּטַפְשׁוֹת דְּבָרֶיהָ לַעֲמֵתָהּ. אִזְ צַחֵקוֹ מִמֶּנּוּ, וְנִהְיָה קָל בְּעִינֵיהֶם, וַיִּדְעוּ שֶׁהוּא שׁוֹטָה. וּמָה אָמַר? כִּי הִתְעַלְלֵת בִּי לּוֹ יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי. אָמְרוּ: שׁוֹטָה זֶה יְכוּל לְהַשְׁמִיד עַמִּים בְּפִיו, אֵיךְ לֹא יְכוּל לְהַשְׁמִיד אֶת אֲתוֹנוּ וְהוּא צָרִיךְ חֶרֶב?! וְלַמְדְּנוּ שְׂאֵין פִּתּוֹ בְּבִהְמוֹת לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶן רֹחַ אַחֲרֵת. שְׂאֵם יֵאמְרוּ בְּנֵי אָדָם, אִם יְדַבְּרוּ בְּבִהְמוֹת כַּמָּה דַּעַת שְׁלָם יוֹצִיאוּ לְעוֹלָם - צֵא וְלַמַּד מֵאֲתוֹן זֶה, שְׁהָרִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פִתְחָה פִּיהָ, רֵאָה דְּבָרֶיהָ.

וַיְהִי בְּבִקְרָא וַיִּקַּח בָּלָק אֶת בְּלָעַם וַיְהִי רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בָּלָק הָיָה חֶסֶם בְּכַשְׁפִּים יוֹתֵר מִבְּלָעַם, פִּרְט

בְּרִטְיָבָא, וְהִיא תְּבַת וְאִמְרַת, הֲלֹא אֲנֹכִי אֲתוֹנָךְ. מִהֲכָא הָיָה לָּהּ לְמַפְתַּח, וְהִיא לֹא פִתְחָהּ אֲלֵא מָה עֲשִׂיתִי לָךְ. וְאִי הָכִי, אֲמַאי קָא טָרַח קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַפְתַּח פּוּמָה לְהֵנִי מַלְיָן.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְדַאי בְּאֵלִין מַלְיָן אוֹלִיפְנָא דַּעֲתָא דְּבַלְעָם, דְּלֹאוּ כְדַאי הוּא לְמַשְׁרֵי עֲלֵיהּ רֹחַ קְדָשָׁא, וְאוֹלִיפְנָא, דְּהָא לִית יְכִילוּ בְּאֲתַנְיָה, לְאַבְאָשָׁא אוֹ (דף ר"י ע"א) לְאוֹטְבָא. וְאוֹלִיפְנָא מֵהֵא אֲתוֹן, דְּהָא לִית חִילָא בְּבַעֲרֵי לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהֶו דַּעֲתָא שְׁלִים. תָּא חֲזִי, בְּלָעַם, בְּהֵיָא מְלָה דְּאֲתַנְיָה, וּבְהֵהוּא דַּעֲתָא טַפְשָׁא לֹא יְכִיל לְמִיקָם. בְּדַעֲתָא עֲלָאָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וְהֵאמַר לְבַלְעָם מָה עֲשִׂיתִי לָךְ. (במדבר כב) וְכִי בְרִשׁוֹתֵי הָיָה לְמַעֲבַד טַב וּבִישׁ. לֹאוּ. דְּהָא בַעֲרֵי לֹא מִתְנַהֲגֵן, אֲלֵא כַּמָּה דְּנַהֲגוּ לֹוֹן. וְאֵף עַל גַּב דְּהֵיָא אֲתַנָּא בְּעַמְיִקְתָּא (ס"א בעקמא) יִתִּיר, לֹאוּ בְרִשׁוֹתָהּ הִיא, דְּהָא הוּא אֲטַעֲיֵן לָּהּ בְּחַרְשׁוֹי, וּבְרִשׁוֹתֶיהָ קִיָּמָא.

וַיֹּאמֶר בְּלָעַם לְאֲתוֹן כִּי הִתְעַלְלֵת בִּי הָיָה לִיָּה לְחַיִּיכָא מְנָה, וְהוּא אֲתִיב לְקַבְּלָא טַפְשׁוֹתָא דְּמַלְהָא, כְּדִין חַיִּיכוּ מְנָה, וְאֲתַקְּלִיל בְּעִינֵיהֶו, וַיִּדְעוּ דְּאִיהוּ שְׁטִיָּא. וּמָה אָמַר. כִּי הִתְעַלְלֵת בִּי לּוֹ יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי. אָמְרוּ, שְׁטִיָּא דָּא אִיהוּ יְכִיל לְשִׁיצָאָה עַמִּין בְּפּוּמִיָּה, הֵיךְ לֹא יְכִיל לְשִׁיצָאָה לְאֲתַנְיָה, וְהוּא בְּעֵי חַרְפָּא. וְאוֹלִיפְנָא, דְּלִית חִילָא בְּבַעֲרֵי לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהֶו רֹחַא אַחֲרָא, דְּאִי יִמְרוֹן בְּנֵי נֶשָׂא, אִי יִמְלָלוֹן בְּעִירֵי, כַּמָּה דַּעֲתָא שְׁלִים יִפְקוֹן לְעַלְמָא, פּוּק וְאוֹלִיף מֵהֵא אֲתַנָּא, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲפִתַּח פּוּמָה, חֲמֵי מַלְוִי.

וַיְהִי בְּבִקְרָא וַיִּקַּח בָּלָק אֶת בְּלָעַם וַיְהִי רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בָּלָק חֶסֶם בְּכַשְׁפִּים יוֹתֵר מִבְּלָעַם, פִּרְט

שלא היה מכוון השעיה לקלל. משל וכו'. משום כך, ויקח בלק את בלעם וגו'. הוא היה מתקין אותו ואוחזו לכל.

ויעלהו במות בעל. מה זה ויעלהו במות בעל? אלא השגיח בכשפיו באיזה צד יאחזו בהם, ומצא שעתידים ישראל לעשות במות ולעבד לבעל, כמו שכתוב, וילכו אחרי הבעל. וירא משם קצה העם, ראה את גדולי העם ומלכם שעובדים לו, כמו שכתוב (מלכים א-יח) ויקראו בשם הבעל, וכתוב (שם) אם ה' האלהים וגו'. פיון שראה בלעם שעתידים ישראל לזה, מיד - ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחת.

רבי יוסי ורבי יהודה. אחד אמר, כנגד מזבחות של הראשונים הקריב אותם שבעה מזבחות. ואחד אמר, בחכמה עשה הכל, ומצא שחלק ישראל בשבע דרגות נקשרו. ומשום זה סדר שבעה מזבחות.

לאדם שהיה לו אהוב אחד שהשאיר לו אביו, ובני אדם פחדו להתקוטט עמו בגלל אותו אוהב. לימים בא אדם אחד ורצה לעורר קטטה עמו. אמר: מה אעשה? אם אעיר קטטה עמו, הרי אותו אוהב שקשור אתו, ואני לא אוכל. אמר: מה אעשה? שלח דורון לאותו אוהב. אמר אותו אוהב: וכי מה יש לאיש הזה איתי?! ידעתי שזה בגלל אותו בן אהובי. אמר: דורון זה לא יפגס לפני. ורקו אותו לכלבים שיאכלוהו.

כך בלעם בא לעורר קטטה בישראל, וראה שלא יכול, בגלל אותו אוהב עליון שלהם. (בבב)

מבלעם, בר דלא הוה מכוון שעתא ללטייא. משל וכו'. בגין כך ויקח בלק את בלעם וגו'. הוא הוה אתקין ליה ו אחיד ליה לכלא.

ויעלהו במות בעל. מאי ויעלהו במות בעל. אלא אשגח בחרשוי, במאי סטרא יתאחיד בהו, ואשפח דזמינין ישראל למעבד במות, ולמפלח לבעל. כמה דכתיב, וילכו אחרי הבעל. וירא משם קצה העם, חמא רברבי דעמא, ומלפא דלהון, דפלחין ליה, כמה דכתיב (מלכים א יח) ויקראו בשם הבעל, וכתיב (מלכים א יח) אם יי האלהים וגו'. פיון דחמא בלעם, דזמינין ישראל להאי, מיד ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחת.

(חסר כתיב).

רבי יוסי ורבי יהודה, חד אמר לקבלי מדבחן דקדמאי, אקריב אינון שבעה מדבחן. וחד אמר, בחכמתא עבד פלא, ואשפח דחולקיהון דישראל בשבעה דרגין אתקשרו. בגין כך אסדר שבעה מדבחן.

לבר נש דהוה ליה רחימא חד, דשבק ליה אבוי. ובני נשא מסתפו לקטטה בהדיה, בגין ההוא רחימא. ליומין, אתא בר נש חד, ובצא לאתערא קטטו בהדיה. אמר, מה אעביד, אי אתער ביה קטטא, הא ההוא רחימא דאתקשר בהדיה, ולא יכילנא, אמר מה עבד, שדר ליה דורון לההוא רחימא. אמר ההוא רחימא, וכי מה אית ליה להאי בר נש גפאי, ידענא דבגין ההוא בר רחימאי הוא. אמר, האי דורון לא ייעול קמאי, זמינו ליה לכלפי ויכלונייה.

כך בלעם, אתא לאתערא קטטו בהו בישראל, וחמא דלא יכיל בגין ההוא רחימא עלאה

דלהון, (כמה דאת אמר (משלי כז) רעד ורע אביו אל תעזוב). שארי

שנאמר (משלי כז) רעך ורע אביך אל תעזב
התחיל לתקן לפניו דורון. אמר
הקדוש ברוך הוא: רשע! ומה
יש לך אלי? ! אתה רוצה להודווג
אתי? הרי דורונך מזמן לכלבים.
בא וראה מה כתוב, ויקר אלהים
אל בלעם. ואמר רבי שמעון,
לשון קרי וטמאה. דורונך נמסר
לאלה ולא יכנס לפני.

רבי אבא אמר, ויקר - כמו
שנאמר (תהלים קמו) לפני קרתו מי
יעמד. הוא היה עתיד שבאותו
דורון יוכל לישראל. מה כתוב?
ויקר אלהים. קרר עצמו ממה
שניה חושב, ויקר אלהים, כמו
שנחבאר, שהתעורר עליו מצד
הטמאה.

רבי אלעזר אמר, ויקר - בלעם
חשב שבאותו דורון יכנס להזיק
את ישראל, והקדוש ברוך הוא
עקר אותו מלפני אותו דורון.
ועקר את בלעם ממה שחשב,
ועקר (אותו מאותה דרגה) את אותה
דרגה. זהו שכתוב ויקר, כמו
שנאמר (משלי ז) יקרונה ערבי נחל.
אמר לו: רשע! אינך פדאי
להתקשר אלי ולהכנס לפני.
דורונך נמסר לכלבים.

אמר רבי שמעון, בא ראה, רשע
זה היה גצל הכל, שלא תמצא
בכל הפרשה הזו ויאמר ה' אל
בלעם, או וידבר ה', חס ושלום.
מה כתוב? וישם ה' דבר בפי
בלעם וגו', כמי שישם מחסום
בפי החמור שלא יסטה פאן או
פאן. כך - וישם ה' דבר בפי וגו'.
אמר לו הקדוש ברוך הוא:
רשע! אתה חושב שעל ידך
תהיה ותתקנים ברכה בבני או
ההפך - לא צריכים הם לך, כמו
שאומרים לצרעה וכו'. אלא אתה
שוב אל בלק, וכשתפתח פיך, לא
יהיה ברשותך. ולא בפיך תלוי
הדבור, אלא וכה תדבר. הרי פה,

קדשא בריך הוא, רשע ומה אית לך גבאי,
את בעי לאזדווגא בבני, הרי דורונך זמין
לכלבי. תא חזי, מה כתוב, ויקר אלהים אל
בלעם. ואמר רבי שמעון, לשון קרי וטומאה.
דורונך לאלין אתמסר ולא ייעול קמאי.

רבי אבא אמר, ויקר: כמה דאת אמר, (תהלים
קמו) לפני קרתו מי יעמוד. הוא היה זמין,
דבה הוא דורון, יכיל בהו בישראל. מה כתוב.
ויקר אלהים. קריר גרמיה מן דא דהיה חשיב.
ויקר אלהים, כמה דאתמר, דאתער עליה
מסטרא דמסאבותא.

רבי אלעזר אמר, ויקר, בלעם חשיב דבה הוא
דורון ייעול לאבאשא להו לישראל,
וקודשא בריך הוא אעקר ליה מקמיה לההוא
דורון. ואעקר ליה לבלעם, ממה דהיה חשיב.
ואעקר (ס"א ליה מההוא דרגא), לההוא דרגא הדא הוא
דכתיב ויקר. כמה דאת אמר (משלי לו) יקרונה
עורבי נחל. אמר ליה, רשע, לית אנת פדאי
לאתקשרא בהדאי (דף ר"י ע"ב) ולמיעל קמאי.
דורונך לכלבי אתמסר.

אמר רבי שמעון, תא חזי, האי רשע, געלא
דכלא הוה. דלא תשפח בכל פרשתא
דא, ויאמר יי אל בלעם, או וידבר יי, חס
ושלום. מה כתוב. וישם יי דבר בפי בלעם
וגו', כמאן דישוי חסמא בפום חמרא, דלא
יסטי הקא או הקא, פה וישם יי דבר בפי וגו'.
אמר ליה קדשא בריך הוא, רשע, את חשיב
דעל ידך יהא ויתקיים ברכה בבני, או
אפכא. לא צריכין אינון לך, כמה דאמרין
לצרעה וכו'. אלא את שוב אל בלק, וכד
תפתח פומך, לא יהא ברשותך. ולא בפומך
תלייא מלולא, אלא וכה תדבר. הרי כ"ה,
דזמינא לברכא לון. פה, תמליל ברכה בבני,

שעתיד לברכם פה, תדבר ברכת בני, ששפתפתח פיך היא תדבר מלים להתקיים על בני, שלא אשאיר דברים לך.

בא וראה שפך הוא. כיון שבא בלק, ובלק שמע כל אותם דברים, הנה חושב שמפי בלעם יצאו, ואמר: לקב איבי לקחתיך. אמר בלעם: קח כשפים אלו בידך, כדי לעכב פאן את הכה הזאת. ואם תוכל לעכבה (לעקרה) כשפים הללו, אני אעקר אותה מאותם דברים שהיא אמרה.

מה כתוב? התיצב פה על עלתך. בזה ובכשפים הללו תעכב אותה, ואנכי אקרה כה. כלומר, אעקר אותה מהדברים הללו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: רשע! אני אעקר אותך! מה כתוב אחריו? ויקר אלהים אל בלעם. ואתו דבר הרים קול בדבורים של פה. ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר. כה תדבר בודאי.

בא וראה, בפתח לא כתוב התיצב פה על עלתך, אלא התיצב על עלתך ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי. כיון שראה שפה אמרה אותן ברכות, אז אמר, התיצב פה על עלתך ואנכי אקרה כה.

לכה ארה לי יעקב, כלומר לקט. רבי יוסי אמר, זרק אותם מאותה דרגה שהם עומדים בה, כמו שנאמר (שמואל א-ב) צדה אורה. אמר, אם תוכל לזרק (אותם מאותה דרגה) את אותה דרגה שלהם, הרי כלם יעקרו מהעולם. ולכה זעמה ישראל - ישראל שלמעלה, שימצא רגז לפניו, כמו שנאמר (תהלים ז) ואל זעם בכל יום.

כי מראש צרים וגו'. אמר רבי יצחק, מראש צרים - אלו הם האבות, שכתוב (ישעיה נא) הביטו אל צור חצבתם. ומגבעות

דכד תפתח פומך, היא תמליל מלין, לאתקימא על בני, דלא אשבוק מלין לך.

תא חזי, דכך הוא, כיון דאתא לבלק, ובלק שמע כל אינון מלין, הוה חשיב דהא מפומיה דבלעם נפקין, אמר, לקוב אויבי לקחתיך. אמר בלעם. סב אלין חרשין בידך, בגין לאעפכא הכא להאי כה, ואי את תיכול לאעפכא (כ"א לאעקרה) לה בהאי חרשין, אנא אעקר לה מאינון מלין דהיא אמרה.

מה פתיב, התיצב פה על עלתך, בהאי ובאלין חרשין, תעכב לה, ואנכי אקרה כ"ה, כלומר, אעקר לה מאלין מלין. אמר ליה קדשא בריך הוא, רשע, אנא אעקר לך. מה כתיב בתריה. ויקר אלהים אל בלעם. והוא דבר ארים קלא, במלולי דכ"ה. ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר, כ"ה תדבר ודאי.

תא חזי, בקדמיתא לא כתיב התיצב פה על עלתך, אלא התיצב על עלתך ואלכה אולי יקרה יי לקראתי. כיון דחמא דכ"ה אמר אינון ברכאן, כדון אמר התיצב כ"ה על עלתך, ואנכי אקרה כ"ה.

לכה ארה לי יעקב, כלומר, לקוט. רבי יוסי אמר, אשדי לון מהווא דרגא דאינון קיימי, כמה דאת אמר (שמואל א ב) צדה אורה. אמר, אי תיכול למשדי (כ"א לון מהווא דרגא) להווא דרגא דלהון, הא כלהו אתעקרו מעלמא. ולכה זועמה ישראל, ישראל דלעילא, דישתכח רוגזא קמיה, כמה דאת אמר (תהלים ז) ואל זועם בכל יום.

כי מראש צורים וגו'. (במדבר כג) אמר רבי יצחק, מראש צורים, אלין אינון אבהתא. דכתיב (ישעיה נא) הביטו אל צור חוצבתם. ומגבעות אשורנו, אלין אמנהן, בין מהאי סטרא ובין

אֲשׁוּרְנוֹ - אֵלּוּ הָאֲמֵהוּת. בֵּין מֵצֵד
זֶה בֵּין מֵצֵד זֶה לֹא יְכוּלִים
לְהִתְקַלֵּל.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, כִּי מֵרֵאשׁ צָרִים
- מִי יְכוּל לְיִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי הוּא
אֲחוּז מֵרֵאשׁ שְׁכָל הַצּוּרִים
יוֹצְאִים. וּמִי אֵלּוּ צָרִים? גְּבוּרוֹת,
שְׁהָרִי כָּל דֵּינֵי הָעוֹלָם יוֹצְאִים
מֵאוֹתָן גְּבוּרוֹת, וְהֵם נֹאחֲזִים בָּהֶן.
וּמִגְּבֻעוֹת אֲשׁוּרְנוֹ - אֵלּוּ שְׁאֵר
הַמִּחְנוֹת (בְּתָרִים) שְׁאֲחֻזִים בָּהֶם.
הֵן עִם לְבַדְד וְגוֹ', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(דְּבָרִים לב) ה' בְּדַר יִנְחֹנוּ.

מִי מְנַה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגוֹ', הָרִי
פָּרְשׁוּהוּ. אֲלֵא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁתִּי
דְּרַגּוֹת הֵן - יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל.
בְּתַחֲלָה יַעֲקֹב, וְאַחַר כֵּן יִשְׂרָאֵל.
וְאָף עַל גַּב שֶׁהִפְלֵ אֶחָד - שְׁתִּי
דְּרַגּוֹת הֵן, שְׁהָרִי דְרַגָּה עֲלִיוֹנָה
הִיא יִשְׂרָאֵל.

מִי מְנַה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגוֹ'. לְמַטָּה,
מַה זֶה עֶפֶר? רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
זֶה שְׁכֵתוֹב בּוֹ (ישעיה מא) יִתֵּן כַּעֲפֹר
חֲרָבוֹ וְגוֹ'. מִי חֲרָבוֹ? הָרִי יְדוּעַ,
שְׁכֵתוֹב (שם לד) חֲרָב לֵה' מְלֹאָה
דָּם. עֶפֶר, אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁמַמְנוֹ
נִבְרָא אָדָם הֵרֵאשׁוֹן, שְׁכֵתוֹב
(בראשית א) וַיִּצְרֵ ה' אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם עֶפֶר וְגוֹ'. וּמֵאוֹתוֹ עֶפֶר
כְּמַה חֲלִילוֹת וְכְמַה מִחְנוֹת יֵצְאוּ,
כְּמַה שְׁלֵהָבוֹת, כְּמַה שׁוֹמְרֵי חֵק
וּמְנַהֲגִים, כְּמַה חֲצִים, כְּמַה
פְּלִיסְטְרָאוֹת, כְּמַה רְמָחִים
וְחֲרָבוֹת וְכֵלִי זֶזֶן נִמְצְאוּ מֵאוֹתוֹ
עֶפֶר. מִי מְנַה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב

כה) הַיֵּשׁ מִסְפָּר לְגִדּוּדָיו.
וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל. רֹבַע
יִשְׂרָאֵל הִיא ה"א, וְדָבָר אֶחָד הִיא.
רֹבַע יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת
כה) רֹבֵץ פִּתַח מִשְׁאוֹ, רֹבִיעַ. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) מִטָּתוֹ
שֶׁלְשָׁלְמָה. דְּבָר אֶחָד רֹבַע - כְּמוֹ
רֹבִיעִית מִיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה, רֹבַע
נִקְרָא לְפִי הַכְּתָרִים מִשְׁמַע דָּוִד, שֶׁהוּא רִגְלֵ רֹבִיעִית שֶׁל הַכֶּסֶף.

מֵהֵאֵי סְטָרָא, לָא יְכַלִּין לְאִתְלַטְיָא.
רַבִּי אֲבָא אָמַר, כִּי מֵרֵאשׁ צוּרִים, מֵאֵן יְכִיל
לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל, דִּהָא הוּא אֶחָיד מֵרֵישָׁא
דְּכָל צוּרִים נְפָקִין (שְׁמוֹת ס"ד), וּמֵאֵן אֵינוֹן צוּרִים.
גְּבוּרוֹן. דִּהָא כָּל דֵּינִין דְּעֵלְמָא מֵאֵינוֹן גְּבוּרוֹן
נְפָקִי, וְאֵינוֹן אֲתֵאֲחֻדָּן בַּהוּ. וּמִגְּבֻעוֹת אֲשׁוּרְנוֹ,
אֵלִין שְׁאֵר מִשְׁרִיין (כ"א בְּתָרִין) דִּאֲתֵאֲחֻדָּן בַּהוּ. הֵן
עִם לְבַדְד וְגוֹ'. כְּמַה דֵּאֲתָ אָמַר (דְּבָרִים לב) ה' בְּדַר
יִנְחֹנוּ.

מִי מְנַה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגוֹ', הָא אוֹקְמוּהֵ. אֲלֵא
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תְּרִין דְּרַגִּין אֵינוֹן, יַעֲקֹב
וְיִשְׂרָאֵל. כְּקִדְמִיתָא יַעֲקֹב, וּלְבַתֵּר יִשְׂרָאֵל. וְאָף
עַל גַּב דְּכֹלָא חַד, תְּרִין דְּרַגִּין אֵינוֹן, דִּהָא דְרַגָּא
עֲלָאָה יִשְׂרָאֵל הוּא.

מִי מְנַה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגוֹ'. לְתַתָּא, מֵאֵן הוּא עֶפֶר.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאֵי דְכֵתִיב בֵּיה (ישעיה מא)
יִתֵּן כַּעֲפֹר חֲרָבוֹ וְגוֹ'. מֵאֵן חֲרָבוֹ. הָא יְדִיעָא,
דְּכֵתִיב (ישעיה לד) חֲרָב לִי מְלֹאָה דָּם. עֶפֶר, הֵהוּא
אֲתֵר דִּאֲתַבְרֵי מִנֵּיה אָדָם הֵרֵאשׁוֹן, דְּכֵתִיב (בראשית
ב) וַיִּצְרֵ יי אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפֶר וְגוֹ'. וּמַה הֵהוּא
עֶפֶר, כְּמַה חֲיִילִין, וְכְמַה מִשְׁרִיין נְפָקוּ, כְּמַה
טְפָסִין, כְּמַה גְּרִדִּינֵי נְמוּסִין, כְּמַה גִּירִין, כְּמַה
פְּלִיסְטְרָאוֹת, כְּמַה רוּמְחִין, וְסִיפִין, וְזִינִין,
אֲשֶׁתְּכַחוּ מֵהֵהוּא עֶפֶר. (מִי מְנַה) כְּמַה דֵּאֲתָ אָמַר,
(איוב כה) הַיֵּשׁ מִסְפָּר לְגִדּוּדָיו.

וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל. רֹבַע יִשְׂרָאֵל הִיא
ה"א, וְחַד מְלָה הִיא. רֹבַע יִשְׂרָאֵל,
כְּמַה דֵּאֲתָ אָמַר (שְׁמוֹת כג) רֹבֵץ פִּתַח מִשְׁאוֹ, רֹבִיעַ
הָדָא הוּא דְכֵתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִטָּתוֹ שֶׁלְשָׁלְמָה.
דְּבָר אֶחָד רֹבַע, כְּמוֹ רֹבִיעִית מִיִּשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
רֹבַע אֲתֵקְרִי לְפּוֹם כְּתָרִין מִשְׁמַע דָּוִד, דִּאֵיהוּ
רְגְלָא רֹבִיעָא דְכּוּרְסִיָא.

נִקְרָא לְפִי הַכְּתָרִים מִשְׁמַע דָּוִד, שֶׁהוּא רִגְלֵ רֹבִיעִית שֶׁל הַכֶּסֶף.

דָּבַר אַחַר מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וְגו', כָּל אֵינוֹן
 - כָּל אֵלוֹ שִׁחְשׁוּבִים עֵפֶר, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוֹ. וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל,
 שִׁפְתוֹב הַיֵּשׁ מִסְפָּר לְגִדּוּדָיו. רִבְעֵי
 יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. דָּבַר אַחַר
 מִי מָנָה עֵפֶר - אֵלוֹ מִצְוֹת שֶׁהֵם
 בְּעֵפֶר, בְּזָרִיעָה, בְּנֻטִיעָה,
 בְּקִצְיָה, וְהָרִי פְרֹשֶׁה הַחֲכָרִים.
 וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ויקרא יא) בְּהִמְתָּךְ לֹא תִרְבִּיעַ. (אמר
 רבי אבא, בלק חכם היה בכשפיו כבלעם. פרט
 שלא ידע לכון השעה לקלל).

וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר. וַיְדַבֵּר לֹא
 כְּתוּב. מַה זֶה וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ? רַבִּי
 חֲזִי אָמַר, הוּא הָיָה מְרִים קוֹל
 לְאוֹתוֹ מְדַבֵּר, וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ בְּלָעַם.
 וַיֹּאמֶר הִפָּה הַזֹּאת, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב
 וְכֵה תְדַבֵּר, וְאַמִּירָה הִיא מִמֶּנָּה.
 בֹּא וּרְאֵה, פִּיּוֹן שֶׁרְאָה בְּלָעַם
 שֶׁבְּכָל כִּשְׁפָיו וּבְכָל אוֹתוֹ דוֹרוֹן
 לֹא יָכַל לַעֲקֹר אֶת אוֹתָהּ כֹּה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר וְאַנְכִי אֶקְרָה כֹּה, אֶעֱקֹר
 אֶת הַכֹּהֵן הַזֶּה - אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: רָשָׁע! אֶתָּה סְבוּר
 לַעֲקֹר אוֹתָהּ?! אֲנִי אֶעֱקֹר אוֹתָךְ
 מִשְׁלֹשׁוֹתֶיךָ. מַה כְּתוּב? וַיִּקֶּר
 אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר.
 אַחֲרַי כֹּה, פִּיּוֹן שֶׁרְאָה שְׁלֹא יָכַל,
 חֲזֹר וְאָמַר, וּבִרְךָ וְלֹא אֲשִׁיבֶנָּה.
 וְלֹא אֲשִׁיבֶנּוּ הִיָּה צְרִיף לוֹ לוֹמַר!
 אֲלֵא וַדָּאִי וְלֹא אֲשִׁיבֶנָּה לְאוֹתָהּ
 שִׁפְתוֹב עָלֶיהָ כִּי, וְכֵה תְדַבֵּר.
 אֵינִי יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ.

אָמַר בְּלָעַם: בְּשִׁפְתֵי דְרָגוֹת רְצִיתִי
 לְהַפְּנֵס בְּהֵם; רְצִיתִי לְהַפְּנֵס בְּהֵם
 מִדְּרָגַת יַעֲקֹב וְלֹא יָכַלְתִּי. רְצִיתִי
 לְהַפְּנֵס בְּהֵם מִצַּד אַחֲרֵי שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָכַלְתִּי. מַה הִטְעַם?
 מִשּׁוֹם שֶׁשָּׂם זֶה אוֹ זֶה לֹא נִקְשֶׁר
 בְּמִינִים רָעִים. זֶהוּ שִׁפְתוֹב לֹא
 הִבִּיט אֹן בְּיַעֲקֹב וְגו'.

לְמַדְנֵנוּ, שְׁפִי דְרָגוֹת הֵן: נַחֲשׁ
 וְקִסָּם. כְּנֻגָן - עֲמַל וְאֹן. אָמַר
 בְּלָעַם: הָרִי וַדָּאִי נִמְצָאתִי כְּנֻגָן

דָּבַר אַחֲרֵי מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וְגו', כָּל אֵינוֹן
 דְּחֻשְׁבִּין עֵפֶר, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.
 וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב הַיֵּשׁ מִסְפָּר
 לְגִדּוּדָיו. רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָה (דף רי"א ע"א)
 דְּאוּקִימָנָא. דָּבַר אַחֲרֵי מִי מָנָה עֵפֶר, אֵינוֹן
 פְּקוּדִין דְּאֵינוֹן בְּעֵפֶר, בְּזָרִיעָה, בְּנֻטִיעָה,
 בְּחִצְיָה, וְהֵא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. וּמִסְפָּר אֶת
 רִבְעֵי, כְּמָה דְּאֵתָּ אָמַר (ויקרא יט) בְּהִמְתָּךְ לֹא תִרְבִּיעַ.
 (אמר רבי אבא, בלק חכים הוה בחרשיו כבלעם. פר דלא ידע לבוון שעתא
 ללטיא).

וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר. (במדבר כג) וַיְדַבֵּר לֹא כְּתִיב,
 מַאי וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ. רַבִּי חֲזִי אָמַר, הוּא
 הָוָה זְקִיף קָלָא לְגַבֵּי הַהוּא מְמַלֵּל, וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ
 בְּלָעַם. וַיֹּאמֶר הֵאֵי כֹה כְּמָה דְּכִתִּיב וְכֵה תְדַבֵּר,
 וְאַמִּירָה מִנָּה הָוָה.

הָא חֲזִי, פִּיּוֹן דְּחֻמָּא בְּלָעַם דְּבְכָל חֲרָשׁוֹי וּבְכָל
 הַהוּא דוֹרוֹן, לֹא יָכִיל לְאַעְקָרָה הַהוּא כֹּה,
 כְּמָה דְּאֵתָּ אָמַר וְאַנְכִי אֶקְרָה כֹּה, אֶעֱקֹר לְהֵאֵי
 כֹּה. אָמַר לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, אֲנִתָּ
 סְבוּר לְאַעְקָרָה לָהּ, אֲנָא אֶעֱקֹר לָךְ מִשְׁלֹשׁוֹךְ,
 מַה כְּתִיב. וַיִּקֶּר אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם, כְּמָה
 דְּאֵתָּמַר. לְבַתֵּר, פִּיּוֹן דְּחֻמָּא דְּלֹא יָכִיל, הָדָר
 וְאָמַר, וּבִרְךָ וְלֹא אֲשִׁיבֶנָּה, וְלֹא אֲשִׁיבֶנּוּ מִיבְעִי
 לִיָּה. אֲלֵא וְלֹא אֲשִׁיבֶנָּה וַדָּאִי, לְהֵהִיא דְּכִתִּיב
 כֹּה, וְכֵה תְדַבֵּר. לִית אֲנָא יָכִיל לְאַהֲדָרָה לָהּ.
 אָמַר בְּלָעַם, בְּתַרְיִן דְּרָגִין בְּעֵינָא לְאַעְלָה בְּהוּ.
 בְּעֵינָא לְאַעְלָה בְּהוּ מִדְּרָגָא דְּיַעֲקֹב, וְלֹא
 יָכִילָנָא. בְּעֵינָא לְאַעְלָה בְּהוּ מִסְטָרָא אַחֲרָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא יָכִילָנָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּשָׂמָא דָּא אוֹ דָּא, לֹא אֵתְקַשֶׁר בְּזִינִין בִּישְׁיִן,
 הָדָא הוּא דְּכִתִּיב לֹא הִבִּיט אֹן בְּיַעֲקֹב וְגו'.

תַּאנָּא, תַּרְיִן דְּרָגִין אֵינוֹן: נַחֲשׁ, וְקִסָּם,
 לְקַבְּלֵיהוֹן: עֲמַל, וְאֹן. אָמַר בְּלָעַם,

אלה - יעקב וישראל. און פנגד יעקב, שהוא קשור בנחש. עמל כנגד ישראל, שקשור בקסם. פיין שראה שלא יכל, אמר, ודאי לא הביט און בייעקב וגו'. מה הטעם? משום שה' אלהיו עמו וגו'.

ואם תאמר, באלה לא יכלתי, בקסם ונחש וכלתי - פתוב כי לא נחש בייעקב וגו'. ולא עוד, אלא שכל הפחות שלמעלה וכל מחנותיהם כלם, לא יודעים ולא מסתכלים בנימוסי המלך העליון עד ששואלים לשנים הללו - יעקב וישראל. ומה אומרים? מה פעל אל. אמר רבי אלעזר, כל הדברים הללו, כה אמר. והוא הרים קול כנגדה ולא ידע מהו, ולא נשמע פרט לקולו.

הן עם פלביא יקום וגו'. מי עם תקיף כמו ישראל. בשעה שמאיר הבקר, קם ומתגבר פארי לעבודת רבונם בכמה שירים, בכמה תשבחות. משתדלים בתורה כל היום, ובלילה לא ישכב וגו'. פשרוזה האדם לשכב על מטתו, מקדש את השם העליון, ממליכו למעלה ולמטה. כמה שומרי החקים מתקשרים לפנייהם בשעה שפותחים פיהם על משתם בשמע ישראל, ומבקשים רחמים לפני המלך הקדוש בכמה פסוקי רחמים.

רבי אבא אמר, הן עם פלביא יקום - עתידים העם הזה לקום על כל עמים עובדי כוכבים ומזלות פאריה גבור ותקיף, ויתנפלו עליהם. דרך כל האריות לשכב על טרפם, אבל עם זה לא ישכב עד יאכל טרף.

דבר אחר הן עם פלביא יקום - להקריב קרבנות ועולות לפני מלכם על גבי המזבח. ולמדנו, בשעה שהקרבן היה נשרף על

הא ודאי אשפחנא לקבלי דהני יעקב וישראל. און, לקבליה דייעקב, דאיהו קטיר בנחש. עמל, לקבליה דישראל, דאיהו קטיר בקסם. פיין דחמא דלא יכיל, אמר, ודאי לא הביט און בייעקב וגו'. מאי טעמא. בגין דיי אלהיו עמו וגו'.

ואי תימא, בהני לא יכילנא. בקסם ונחש יכילנא. פתיב פי לא נחש בייעקב וגו'. ולא עוד, אלא דכל חילין דלעילא, וכל משריין פלהו, לא ידעי ולא מסתכלי בנמוסא דמלפא עלאה, עד דשאלי להני תרי יעקב וישראל. ומאי אמרי. מה פעל אל. אמר רבי אלעזר, כל הני מלין, כה אמר, והוא ארים קלא לקבליה, ולא ידע מאי הוא, ולא אשתמע בר קליה.

הן עם פלביא יקום וגו', מאן עמא תקיפא כישראל. בשעתא דאתנהיר צפרא, קם ומתגבר פאריא, לפולחנא דמאריהון, בכמה שירין, בכמה תשבחון. משתדלי באורייתא כל יומא, ובלילה לא ישכב וגו'. פד בעי בר נש למשכב על ערסיה, מקדש שמא עלאה, אמליך ליה לעילא ותתא. פמה גרדיני נמוסין מתקשרין קמיייהו, בשעתא דפתחין פומהון על ערסייהו, בשמע ישראל. ובעאן רחמי קמי מלפא קדישא, בכמה קראי דרחמי.

רבי אבא אמר, הן עם פלביא יקום. זמינין האי עמא, למיקם על כל עמין עובדי כוכבים ומזלות, פאריה גיבר ותקיף, ויתרמי עלייהו. ארחייהו דכל אריוותא למשכב על טרפייהו, אבל עמא דא לא ישכב, עד יאכל טרף.

דבר אחר הן עם פלביא יקום, לקרבא קרבנין ועלוון קמי מלכהון, על גבי מדבחא.

גבי המזבח, היו רואים דמות אריה אחד רבוץ על אותו קרפן ואוכל אותו.

ואמר רבי אבא, אוריאל מלאך עליון היה, וראו אותו בדמות אריה תקיף רבוץ על המזבח ואוכל את הקרפנות. וכשישראל לא היו זכאים כל כך, היו רואים דמות כלב אחד חצוף רבוץ עליו, אז היו ישראל יודעים שצריכים תשובה, ואז שבים. לא ישכב וגו' - אלו קרפנות הלילה, כמו עולות. ודם חללים ישתה, שהקדוש ברוך הוא עורך קרב שלהם על שונאיהם.

רבי אלעזר אמר, לא ישכב, מהו לא ישכב? אלא בכל לילה ולילה כשבן אדם הולך במצוות רבוננו, לא שוכב על משתו עד שהורג אלה ומאה ועשרים וחמש מאותם מינים רעים ששורים עמו. רבי אבא אמר, אלה הם מצד שמאל, שכתוב (תהלים צא) יפל מצדך אלה, כמו שכתוב (שם קמט) יעלזו חסידים בכבוד וגו', רוממות אל בגרונם וגו', לעשות נקמה וגו'. זהו שכתוב לא ישכב וגו', וזהו לעשות בהם משפט וגו'.

אמר רבי חזקיה, כנגד שלש הפעמים שהפה את אתונו והטעינה בכשפיו, התברכו ישראל שלש פעמים. רבי חייא אמר, כנגדו התברכו ישראל שלש פעמים, שעולים ישראל להראות לפני המלך הקדוש.

וירא בלעם פי טוב בעיני ה' וגו', ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים וגו'. מה זה לקראת נחשים? אמר רבי יוסי, שהפעמים הראשונות הללו היה הולך בכל כשפיו ורצה לקלל את

ותאנא, בשעתא דקורבנא אתוקד על גבי מדבחא, הוו חמן דיוקנא דחד אריה רביע על ההוא קרבנא, ואכיל ליה.

ואמר רבי אבא, אוריאל מלאכא עלאה הוה, וחסמאן ליה בדיוקנא דאריא תקיפא, רביע על מדבחא, ואכיל לון לקרבנין. וכד ישראל לא הוו זכאין כל כך, הוו חמאן דיוקנא דחד כלבא חציפא רביע עליה, כדין הוו ידעי ישראל דבעיין תשובה, וכדין תייבן. לא ישכב וגו', אליו קרבנין דליליא כגון עלוון. ודם חללים ישתה, דקודשא בריה הוא אגח קרבא דלהון על שנאיהון.

רבי אלעזר אמר, לא ישכב, מהו לא ישכב. אלא בכל ליליא וליליא, כד בר נש איהו אזיל בפקודי דמאריה, לא (דף רי"א ע"ב) שכיב על ערסיה, עד דקטיל אלה ומאה ועשרים וחמש, מאינון זיינין בישין, דשריין עמיה. רבי אבא אמר, אלה אינון דסטר שמאלא, דכתיב, (תהלים צא) יפול מצדך אלה. כמה דכתיב, (תהלים קמט) יעלזו חסידים בכבוד וגו', רוממות אל בגרונם וגו', לעשות נקמה וגו', הדיא הוא דכתיב לא ישכב וגו' ודיא הוא לעשות בהם משפט וגו'.

אמר רבי חזקיה, לקבלי תלת זמנין דהוא מחא לאתניה, ואטעין לה בחרשוי, אתברכון ישראל תלת זמנין. רבי חייא אמר, לקבליה אתברכון ישראל תלת זמנין, דסלקין ישראל לאתחזאה קמי מלפא קדישא.

וירא בלעם פי טוב בעיני יי וגו', (במדבר כג) ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים וגו'.

מאי לקראת נחשים. אמר רבי יוסי, דהני תריין זמנין קדמאי, הוה אזיל בכל חרשוי, ובקעא למילט לישראל. פיון דחמא רעותיה דקודשא בריה הוא, דאמר שוב

ישראל. כיון שראה רצון הקדוש ברוך הוא שאמר שוב אל בלק, שהרי דבוריך לא רוצים בני - דבור אחר מזמן מהכה הזאת, כמו שכתוב וכה תדבר. כה תדבר - ולא אתה. כה תדבר - ששולטת על כל השליטים, מכשפים וקוסמים ומינים רעים שלא יכולים להרע לבני. ואז רצה להסתפל בהם בעין רעה.

בא וראה, רשע זה פשהסתפל בישראל, היה מסתפל בשתי דרגות אלו - יעקב וישראל - להרע להם, או בזה או בזה בכשפיו. בגלל כך כל ברכות וברכות, יעקב וישראל התברכו. וירא בלעם כי טוב וגו'. במה ראה? ראה שבשעה שפני המלך מאירות, מינים רעים לא עומדים בקיומם, וכל הכשפים וכל הקוסמים לא עולים בכשפיהם.

בא וראה, בשתי הפעמים האלה כתוב ויקר; ויקר אלהים. ויקר ה' אל בלעם וגו'. וכתוב וכה תדבר. ועכשו, כיון שראה שהרי לא נמצא רגז וכשפיו לא עלו, אז - ולא הלך בפעם בפעם וגו'. כיון שהפריד והעלה עצמו מכשפיו, התחיל (ברוח אחרת) בהתעוררות אחרת - לשבח את ישראל. אמר רבי יהודה, איזו התעוררות פאן? אמר לו, (רוח אלהים ולא רוח ה' / אלא) התעוררות של רוח אחת מצד שמאל, אותו שהתקשרו תחתיו אותם מינים וכשופים שלו.

אמר רבי אלעזר, כך למדנו, שאפלו בזמן הזה לא שרתה בו רוח הקדש. אמר לו רבי יוסי, אם כך, הרי כתוב ותהי עליו רוח אלהים, ובכל אותן פעמים אחרות לא כתוב בהן כך. אמר לו, כך זה. בא וראה, כתוב (משלי) טוב עין הוא יברך, ויהרי פרשוה, אל תקרי יברך אלא יברך. ובלעם היה רע עין, שלא נמצא

אל בלק, דהא מלוולך לא בעיין בני. מלוולך אוחרא זמין מהאי כה, כמה דכתיב וכה תדבר. כה תדבר, ולא אנת. כה תדבר, דשלטא על כל שליטין חרשין וקסמין וזניין בישין, דלא יכלין לאבאשא לבני. כדין בעא לאסתפל באהו, בעינא בישא.

תא חזי, האי רשע פד אסתפל בהו בישראל, הוה מסתפל באלין תרין דרגין יעקב וישראל, לאבאשא לון, או בהאי או בהאי בחרשוי, בגין כך פל ברפן וברפן יעקב וישראל אתבריכו. וירא בלעם פי טוב וגו'. במה חמא חמא די בשעתא דאנפי מלפא נהירין, זניין בישין לא קיימי בקיומיהו, וכל חרשין וכל קסמין לא סלקאן בחרשייהו.

תא חזי, בהני תרי זמני כתיב ויקר. ויקר אלהים. ויקר יי אל בלעם וגו'. וכתוב וכה תדבר. והשתא כיון דחמא דהא לא אשתכח רוגזא, וחרשוי לא סלקין, כדין ולא הלך בפעם בפעם וגו'. כיון דאפריש ואסתלק גרמיה מחרשוי, שארי (ברוח אחרת) באתערוותא אחרא לשבחא לישראל. אמר רבי יהודה, מאי אתערוותא הכא. אמר ליה, (רוח אלהים ולא רוח ה' / אלא) אתערוותא דרוחא חדא מסטרא דשמאלא, ההוא דאתקשרו תחותי אינון זניין וחרשין דיליה.

אמר רבי אלעזר, הכי אוליפנא, דאפילו האי זמנא לא שריא ביה רוחא דקודשא. אמר ליה רבי יוסי, אי הכי, הא כתיב ותהי עליו רוח אלהים, ובכל אינון זמנין אחרנין לא כתיב בהו הכי. אמר ליה הכי הוא. תא חזי, פתיב (משלי כב) טוב עין הוא יברך, והא אוקמוה אל תקרי יברך. אלא יברך. ובבלעם

(כ) טוב עין הוא יברך, ויהרי פרשוה, אל תקרי יברך אלא יברך.

רע עין בעולם כמותו, שבכל מקום שהיה מסתפל בעיניו, היה מתקלל.

וע"ז זה אמרו, מי שמעביר בנו בשוק ופוזח מעין רעה, ישים סודר על ראשו כדי שיעין רעה לא תוכל לשלט בו. גם כאן, כיון שראה בלעם שלא יכול בכשפיו ובקסמיו להזיק לישראל, רצה להסתפל בהם בעין רעה, בגלל שבכל מקום שהיה מסתפל בעיניו הרעות, היה מתקלל.

בא וראה מה רצונו כנגד ישראל. כתוב וישת אל המדבר פניו, כתרגומו: (ושם פניו בפני העגל) לעגל שעשו ישראל במדבר, כדי שיהיה לו צד סיוע להרע להם.

בעת ראה מה כתוב, וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל. רצה להסתפל בהם בעין רעה. בשעה זו אלמלא הקדים הקדוש ברוך הוא רפואה, היה מאבד אותם בהסתכלות עיניו. ואיזו רפואה נתן הקדוש ברוך הוא לישראל באותה שעה? זהו שכתוב ותהי עליו רוח אלהים. ותהי עליו, על ישראל הוא אומר. כמי שפורש סודר על ראש התינוק כדי שלא תשלט בו עינו.

אז התחיל ואמר, מה טבו אהליך יעקב. בא וראה, כל מי שרוצה להסתפל בעין רעה, לא יכול, אלא כשמשבח ומכבד את אותו הדבר שרוצה לקלל בעין רעה. ומה דרפו? אמר, ראו כמה טוב זה, כמה נאה זה! כדי שתשלט בו עין רעה. גם כאן אמר, מה טבו אהליך יעקב, כמה יפים הם, כמה נאים הם, כמה נטיעות יפות שנטעו מהם, דומים לאותן נטיעות שנטע הקדוש ברוך הוא בגן עדן נאות. מי יתן ואלו (שאלו)

היה רע עין, דלא אשתכח רע עין בעלמא כוותיה, דבכל אתר דהיה מסתפל בעיניו, היה מתלטייא.

וע"ז דא אמרו, האי מאן דאעבר בריה בשוקא, ומסתפי מעינא בישא, יחפי סודרא על רישיה, בגין דלא יכיל עינא בישא לשלטאה עליה. אוף הכא, כיון דחמא בלעם, דלא יכיל בחרשוי וקסמוי לאבאשא לישראל, בעא לאסתפל בהו בעינא בישא, בגין דבכל אתר דהיה מסתפל בעיניו בישין, היה מתלטייא.

תא חזי מה רעותיה דיליה לקבלהון דישראל, כתיב וישת אל המדבר פניו, כתרגומו,

(ושו"י ס"א לקבל עגלא) לעגלא די עברו ישראל במדברא אפיהו, בגין דיהא ליה סטר סיועא, לאבאשא להו.

השתא חמי מה כתיב, וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל. בעא לאסתפל בהו בעינא בישא. ביה שעתא, אלמלא דאקדים לון קדשא בריך הוא אסוותא, היה מאבד לון באסתכלותא דעיניו. ומאי אסוותא יהב קדשא בריך הוא לישראל בההיא שעתא. דא הוא דכתיב ותהי עליו רוח אלהים. ותהי עליו, על ישראל קאמר. כמאן דפריש סודרא על רישיה דינוקא, בגין דלא ישלוט בהו עיניו.

כדין שארי ואמר, מה טבו אהליך יעקב. תא חזי, כל מאן דבעי לאסתפל בעינא בישא, לא יכיל, אלא כד משבח ואוקיר לה הוא מלה, דבעי לאלטייא בעינא בישא. ומה ארחיה. אמר, חמו כמה טבא דא. כמה יאה דא. בגין דישלוט ביה עינא בישא. אוף הכא אמר, מה טבו אהליך יעקב, כמה אינון יאן, כמה (דף רי"ב ע"א) אינון שפירן, כמה נטיעין שפירן דאתנטען מנייהו, דמיינן לאינון נטיעין דנטע קדשא בריך הוא בגנתא דעדן יאין. מאן יתן,

וְאֵלֶיךָ (נ"א דאליו) נְטִיעֵן אֲשֶׁתְּכֶחָו מְאִינוֹן מִסְכְּנֵי, דְּבָהּוּ.

הַנְטִיעוֹת נִמְצְאוּ מֵאוֹתָם עֲנִיִּים שְׂבָהֵם.

יִזְרְ מִים מְדֻלְיוּ וְגו'. לְאָדָם שְׁהִיו לֹו יָדִים יְפוֹת נְאוֹת לְמֵרְאָה. עֵבֶר אָדָם אֶחָד בְּעַל עֵין הָרַע, הִסְתַּכַּל בְּאוֹתָן יָדִים, וְהִתְחִיל לְשַׁבַּח. אָמַר: כְּמָה יְפוֹת הֵן, כְּמָה נְאוֹת הֵן, רְאוּ אֶצְבְּעוֹת שְׁנֹגְזָרוּ מִיפֵי עֲלִיוֹן! אַחַר כֵּן אָמַר: מִי יִתֵּן יָדִים אֵלוֹ שְׁשׁוּרוֹת בֵּין אֲבָנִים יְקָרוֹת וּבִלְבוּשֵׁי כְבוֹד שֶׁל אֲרָגְמָן (בְּבִיתָנוּ וְכו') בְּתַבְּחָה שְׁלוֹ) בְּבִיתוֹ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, וְיִהְיוּ גְנוּזוֹת בְּתַבְּחָה שְׁלוֹ.

כֵּן בְּלַעַם, הִתְחִיל לְשַׁבַּח: מַה טָבוּ אֵהְלִיךְ, רְאוּ כְּמָה יְפִים, כְּמָה נְאִים וְכו'. אַחַר כֵּן אָמַר, יִזְרְ מִים מְדֻלְיוּ, לֹא תִמְצָא נְטִיעָה יְפָה זוּ, נְטִיעַת הַתּוֹרָה, מִחוּץ לְאוֹתָם עֲנִיִּים (דְּלִיו, בְּלוֹמֵר מִסְכְּנִים) (מִשְׁכָּנוֹת). וְזָרְעוּ בְּמִים רַבִּים, שְׁלֹא יִגְדֵל וְלֹא יִרְבֶּה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

אָמַר לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא: רִשְׁעִי! לֹא יוּכְלוּ עֵינֶיךָ לְהִזְיֵק, הָרִי פְרִישַׁת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם. וְאִז אָמַר: אֵל מוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְגו', הָרִי לֹא יִכּוּלִים כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לְהִזְיֵק לָהֶם, שְׁהָרִי פֶת תְּקִיף עֲלֵינוּ אַחֲזוּ בָהֶם, וּמִיָּהוּ? אֵל מוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא כְּתוּבָת רְאִים לוֹ, שְׁלֹא יִכּוּל בֶּן אָדָם לְהוֹשִׁיט יָדוֹ עָלֵינוּ מִתּוֹךְ גְּבָהּוּ. וּמִשְׁנֵמְצָא בְּזִקְיָנוֹת עֲלֵינוּ כֵּן, יֵאָכֵל גּוֹיִם צָרִיו וְגו', וְאִין מִי שְׂיִכּוּל לְהִזְיֵק לָהֶם.

וְאִפְּלִי בְּזִמְן שְׁלֹא זְקוּף, לֹא יִכּוּלִים. זֶהוּ שְׂכָתוֹב פְּרַע שְׂכָב. לֹא פוֹחַד, בְּגִלְל שְׁנֵמְצָא גְבוּר כְּאָרִי וּכְלָבִיא, אִפְלוּ כְּשֵׁהֶם בֵּין הָעַמִּים, וְכָרַע וְשָׂכָב בִּינֵיהֶם, כְּאָרִי הוּא יִמְצָא בְּנִימוּסֵי הַתּוֹרָה, בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה. (וְאִף עַל פִּי כֹן) יֵשׁ לָהֶם

יִזְרְ מִים מְדֻלְיוּ וְגו'. (בְּמִדְבָר כֹּד) לְבַר נֶשׁ דֵּהוּו לִיָּה יָדָן שְׁפִירָן, יָאָן לְמַחְזִי. אַעֲבַר חַד בַּר נֶשׁ דְּעִינָא בִישָׁא, אִסְתַּכַּל בְּאִינוֹן יָדִין, נְקִיט בְּהוּ, שְׂאָרֵי לְשַׁבְּחָא, אָמַר, כְּמָה אִינוֹן שְׁפִירָן, כְּמָה אִינוֹן יָאָן, חָמוּ אֶצְבְּעָאן מְגֻזְרָה דְשְׁפִירוּ עֲלָאָה. לְבַתֵּר אָמַר, מָאן יִתֵּן יָדִין אֵלֶיךָ דְשְׁרִיין בֵּין אֲבָנִין יְקִירִין, וּבִלְבוּשֵׁי יְקָר דְאַרְגָּוֹנָא (ס"א בְּבִיתָאֵי וְכו') בְּתִיבּוֹתָא דִּילִיָּה) בְּבִיתִיָּה לְאֲשֶׁתְּמִשָּׂא בְּהוּ, וְיִהוֹן גְּנִיזִין בְּתִיבּוֹתָא דִּילִיָּה.

כֵּן בְּלַעַם, שְׂרִי לְשַׁבְּחָא, מַה טָבוּ אֵהְלִיךְ, חָמוּ כְּמָה שְׁפִירָן, כְּמָה יָאָן וְכו', לְבַתֵּר אָמַר יִזְרְ מִים מְדֻלְיוּ, לֹא יִשְׁתַּכַּח נְטִיעָא שְׁפִירָא דָּא, נְטִיעָא דְאוֹרֵייתָא, לְבַר מְאִינוֹן מִסְכְּנֵין (דְּלִיו, בְּלוֹמֵר מִסְכְּנֵין) (נ"א מִשְׁכְּנֵין), וְזָרְעוּ בְּמִים רַבִּים, דְּלֹא יִסְגִי וְלֹא יִרְבִּי רוּחָא דְקוּדְשָׁא.

אָמַר לִיָּה קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, רִשְׁעִי, לֹא יִכְלִין עֵינֶיךָ לְאַבְּאָשָׁא, הָא פְרִיסוּ דְקוּדְשָׁא עֲלֵייהוּ, כְּדִין אָמַר, אֵל מוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְגו', הָא לֹא יִכְלִין כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לְאַבְּאָשָׁא לֹוֹן, דִּהָא חִילָא תְקִיפָא עֲלָאָה אֶחִיד בְּהוּ, וּמֵאֵי אִיהוּ. אֵל מוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא כְּתוּבָת רְאִים לוֹ, דְּלֹא יִכּוּל בַּר נֶשׁ לְאוֹשִׁיט יָדֵיהּ עֲלֵיהּ, מְגוּ רומִיָּה. וּמִדְּאֲשֶׁתְּכֶחָו בְּזִקְיָנוּ עֲלָאָה הָכֵי, יֵאָכֵל גּוֹיִם צָרִיו וְגו'. וְלִית מָאן דְּיִכּוּל לְאַבְּאָשָׁא לֹוֹן.

וְאִפְּלִי בְּזִמְנָא דְלֹא זְקִיף, לֹא יִכְלִין, הָדָא הוּא דְכְתִיב פְּרַע שְׂכָב. לֹא דְחִיל, בְּגִין דְּאֲשֶׁתְּכֶחָו גִּיבַר פְּאָרִי וּכְלָבִיא, אִפְּלִיו כַּד אִינוֹן בִּינֵי עַמִּמָּיָא, וְכָרַע וְשָׂכָב בִּינֵיהֶם, פְּאָרִי הוּא יִשְׁתַּכַּח בְּנִימוּסֵי אוֹרֵייתָא, בְּאוֹרְחֵי אוֹרֵייתָא.

(וְאִף עַל פִּי כֹן) שׁוֹלְטָנוּתָא אֵית לָהּוּ בְּמֵאֲרִיהוֹן, דְּאִפְּלִיו כָּל מְלָכֵיָא דְעֲלָמָא,

שלטון ברבונם שאפלו כל מלכי העולם לא יעקרו אותו, פאריה זה כששוכב על טרפו לא יכולים להקימו ממנו. זהו שכתוב פרע שכב פארי וגו'.

אמר רבי אלעזר, לא נמצא בעולם חכם להזיק כמו בלעם הרשע, שהרי בתחלה היה נמצא במצרים, ועל דו קשרו המצרים קשר על ישראל שלא יצאו מעבודתם לעולמים. וזהו שאמר, מה איכל להזיק להם? שהרי אני עשיתי שלא יצאו מעבודות המצרים לעולמים, אבל אל מוציא ממצרים, ונגדם (ונגדו) לא יכולים חכמים ומכשפים של העולם.

ועתה הנני הולך לעמי וגו'. רבי יהודה פתח, (דברים כג) לא תסגיר עבד אל אדניו וגו' עמך ישב בקרבך. פמה חביבים דברי התורה. פמה חביבה התורה לפני הקדוש ברוך הוא. פמה חביבה התורה שהוריש אותה הקדוש ברוך הוא לכנסת ישראל. בא וראה, בשעה שיצאו ממצרים, שמע בלעם שהרי כשפיו וקסמיו וכל אותם קשרים לא עלו בישראל, התחיל לגרד עצמו ולמרט ראשו. הלך לאותם הרי החושך, והגיע לפני אותם שלשלאות ברזל.

וכך הוא דרך מי שמגיע אליהם. פיו שנוכנס האדם בראש ההרים, וראה אותו עזא"ל, אותו שנקרא גלוי עינים, מיד אומר לעז"א. אז נותנים קול, ומתכנסים אליהם נחשים גדולים שבוערים וסוככים אותם. שולחים חיה קטנה מול האדם, ולמדנו, כמין חתול היא, וראשה פראש הנחש, ושני זנבות לה, וידיה ורגליה קטנות. בן אדם שראה אותה, מכסה פניו, והוא מביא קטרת

לא יעקרונו להו. פאריא דא פד שכב על טרפיה, לא יכלין לאקמא ליה מניה, הדא הוא דכתיב פרע שכב פארי וגו'.

אמר רבי אלעזר, לא אשתכח בעלמא חפים לאבאשא, כבלעם רשיעא, דהא בקדמיתא הוה אשתכח במצרים, ועל ידוי, קשירו מצראי עליהו דישראל קשורא, דלא יפקון מעבודתהון לעלמין. ודא הוא דאמר, מה איכול לאבאשא להו, דהא אנא עבידנא דלא יפקון מעבידתא דמצראי לעלמין, אבל אל מוציא, ממצרים ולקבליהון (נ"א ולקבליה) לא יכלין חפמין וחרשין דעלמא.

ועתה הנני הולך לעמי וגו'. (במדבר כד) רבי יהודה פתח, (דברים כג) לא תסגיר עבד אל אדניו וגו' עמך ישב בקרבך. פמה חביבין מלי דאורייתא. פמה חביבה אורייתא קמי קדשא בריך הוא. פמה חביבה אורייתא, דאורית לה קדשא בריך הוא לפנסת ישראל. תא חזי, בשעתא די נפקו ממצרים. שמע בלעם דהא חרשוי וקסמוי, וכל אינון קשרין, לא סליקו בהו בישראל, שארי לגררא גרמיה, ולמירט רישיה. אזל לאינון טורי חשוכא, ומטא לגבי אינון שלשלאי דפרזלא.

וכך הוא ארחא דמאן דמטי גביהו, פיון דעאל בר נש פרישי טוריא, חמי ליה עזא"ל, ההוא דאקרי גלוי עינים. מיד אמר לעז"א, פדין יהבין קלא, ומתפנשין גביהו חוין רבירבי דמתוקדן, וסחרין לון. משדרי אונימתא זעירתא לקבליה דבר נש, ותנא, פמין שונרא, היא, ורישה פרישא דחוויא, ותירין זנבין בה, וידהא ורגלהא זעירין. בר נש דחמי לה, חפי אנפוי, והוא מייתי חד קטורתא, מאוקידו דתרנגולא

חנורא, שדי באנפאה והיא אתת עמיה. עד דמטי לגבי רישא דשלשלאי, וההיא רישא דשלשלאי, נעיץ בארעא, ומטי עד תהומא. ותמן בתהומא. חד סמך, והוא נעיץ בתהומא תתאה, ובההוא סמך אתקשר רישא דשלשלאי. בד מטי בר נש לרישא דשלשלאה, בטש בה ג' זמנין, ואינון קראן ליה, כדין פרע וסגיד על ברפוי, ואזיל ואטים עינוי, עד דמטי גבייהו. כדין יתיב קמיהו, וכל אינון חויין סחרין ליה מהאי סטרא ומהאי סטרא. פתח עינוי, וחמי לון, אזדעזע, ונפל על אנפוי, וסגיד לקבלייהו.

כרתר אולפין ליה חרשין וקסמין, ויתיב גבייהו (דף ר"ב ע"ב) נ' יומין. כד מטא זמנא למיהו לארחיה, ההיא אונימתא, וכל אינון חויין, אזלין קמיה, עד דנפיק מן טוריאי, בין ההוא חשוכא תקיפא. וברעם כד מטא גבייהו, אודע לון מלה, ואסגר גרמיה בטוריאי עמהון. ובצא לקטרגא לון, לאתבא לון למצרים. וקודשא ברין הוא בלבל וקלקל כל חכמתא דעלמא, וכל חרשין דעלמא, דלא יכילו לקרבא בהדייהו.

תא חזי, השתא כיון דחמא בלעם דלא יכיל לאבאשא לישראל, אהדר גרמיה, ואמליך ליה לבלק, מה דלא בעא מגיה, בגין לאבאשא לון. ועיטא דיליה הוה באינון נוקבי דמדן דאינון שפירן, ואלמלא דאמר ליה משה, לא הוינא ידע, דכתוב, (במדבר לא) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם.

בין דחמא קדשא ברין הוא עיטא דיליה, אמר, הא ודאי גרמך בעיטך יפול. מה עבד, ההוא חילא דשלט על כל חרשין, אחמי

ליה סופא דכלא. וכי אית

ששולט על כל הפשפים, הראה לו סוף הכל, וכי יש להם רשות לזמן רחוק. אמר רבי יצחק, עין ראה, ודברים נאמרו מאותו שעומד עליו, והרי פשוטה. וישא משלו ויאמר. מי שיש לו לומר. מה הטעם? בשביל שלא יתקיימו דברי געל ברצון עליו, (ובשביל שיתקיימו דברים שלמעה) בדעת עליונה בתורה.

אראנו ולא עתה, שהרי דברים אלו - מהם התקיימו באותו זמן, ומהם לאחר זמן, ומהם בזמן מלך המשיח. שנינו, עתיד הקדוש ברוך הוא לבנות את ירושלים ולהראות כוכב אחד קבוע נוצץ בשבעים רצים, ובשבעים רוחות מאירות ממנו באמצע הרקיע, ויבלעו בו שבעים כוכבים אחרים, ויהא מאיר ולוהט שבעים יום.

וביום הששי יראה בכ"ה לחדש הששי, ויתפנס ביום השביעי לסוף שבעים יום. יום ראשון יראה בעיר (אחת) של רומא, ואתו יום יפלו שלש חומות עליונות מאותה עיר של רומי, והיכל גדול יפל, ושליט אותה העיר ימות. אז יתפשט אותו כוכב להראות בעולם, ובאותו זמן יתעוררו קרבות חזקים בעולם לכל ארבעה צדדים, ונאמנה לא תמצא ביניהם.

ובאמצע העולם, פשיאיר אותו כוכב באמצע הרקיע, יקום מלך אחד גדול ושולט בעולם, ויתנאה רוחו על כל שאר המלכים, ויעורר קרבות בשני צדדים ויתגבר עליהם.

וביום שיבא (שיתפסה) הכוכב, תזדעזע הארץ הקדושה ארבעים וחמשה מילים סביב המקום שבו היה בית המקדש, ותתגלה מערה אחת מתחת הקרקע. וימאנה

להו רשותא לזמן רחיק. אמר רבי יצחק, עינא חמא, ומלין אתמריו מההוא דקאים עליה, והא אוקמוה. וישא משלו ויאמר. מאן דאית ליה למימר. מאי טעמא. בגין דלא יתקיימו מלין דגעלא, ברעותא עלאה, (ס"א ובגין דיתקיימו מלין דלעילא) בדעתא עלאה באורייתא.

אראנו ולא עתה, (במדבר כד) דהא מלין אלין מנייהו אתקיימו בההוא זמנא, ומנייהו לבתר, ומנייהו בזמנא דמלכא משיחא. תנן, זמין קדשא ברוך הוא למבני ירושלים, ולאחזאה חד ככבא קביעא, מנצצא בע' רהטין, ובע' זיקין נהרין מגיה באמצעות רקיע, וישתאלון ביה ע' ככבין אחרנין, ויהא נהיר ולהיט ע' יומין.

וביומא שתיתאה, יתחזי בכ"ה יומין לירחא שתיתאה, ויתפניש ביומא שביעאה, לסוף ע' יומין, יומא קדמאה יתחזי בקרפא (תרא) דרומא. וההוא יומא ינפלו ג' שורין עלאין מההיא קרפא דרומי, והיכלא רברבא ינפול, ושליטא דההיא קרפא ימות. כדן יתפשט ההוא ככבא לאתחזאה בעלמא. ובההוא זמנא יתערוז קרבין תקיפין בעלמא, לכל ארבע סטרין, ומהימנותא לא ישתפח ביניהו.

ובאמצעות עלמא, פד יתנהיר ההוא ככבא באמצעות רקיעא. יקום מלכא חד רב ושליט בעלמא, ויתנאה רוחיה על כל מלכין, ויתער קרבין בתרין סטרין, ויתגבר עלייהו.

וביומא דיתברי (ס"א דיתפסי) ככבא, יזדעזע ארעא קדישא מ"ה מילין, סחרניה אתר דהוה בי מקדשא. ומערפא חדא מן תחות ארעא יתגלי. ומההיא מערפא יפוק אשא

תקיפא לאוקדא עלמא. ומההיא מערתא יסגי
 חד עופא (ס"א ענפא), רברבא עלאה, דישלוט
 בכל עלמא, וליה אתיהיב מלכותא. וקדישי
 עליונין יתפנשוון גביה. וכדין יתגלי מלכא
 משיחא בכל עלמא, וליה אתיהיב מלכותא.
 ובני עלמא בשעתא דיתגלי, יהון משתפחין
 בעקתא פתר עקתא. ושנאיהון דישראל
 יתגברון, פדין יתער רוחא דמשיחא עלייהו,
 וישיצי לאדום חייבא, וכל ארעא דשעיר
 יוקיד בנורא. פדין פתיב, וישראל עשה חיל.
 הדא הוא דכתיב, והיה אדום ירשה והיה
 ירשה שעיר איביו. אויביו דישראל. וכדין
 וישראל עשה חיל. ובההוא זמן, יקים קדשא
 בריה הוא למתיא דעמיה, ויתנשי מנהון
 מיטה, הדא הוא דכתיב, (תהלים קיח) ימין יי עשה
 חיל. לא אמות פי אחיה. וכתיב (עובדיה א) ועלו
 מושעים וגו'. וכדין (זכריה יד) והיה יי למלך.
 אמר רבי אבא, מאי דכתיב, (ישעיה נה) פי בשמחה
 תצאו וגו'. אלא כד יפקון ישראל מן
 גלותא, שכינתא נפקא עמהון, ועמה יפקון.
 הדא הוא דכתיב, (ישעיה נא) פי בשמחה תצאו.
 ששון דא קדשא בריה הוא. רבי יצחק אמר
 דא צדיק. הדא הוא דכתיב, (ישעיה נה) ששון
 ושמחה ימצא בה.

אמר רבי שמעון, צדיק ששון אקרי. ומן
 יומא דכנסת ישראל נפלת בגלותא.
 אתמנעו ברפן מלנחתא לעלמא מהאי צדיק.
 בההוא זמןא מה כתיב, (ישעיה יב) ושאתם מים
 בששון, דא צדיק. ממעני הישועה, אלין
 אבא ואמא. דבר אחר, אלין נצ"ח והו"ד.
 וכלא ממבועי נביעין עמיקן. פדין (ישעיה יב)
 ואמרת פיום ההוא אודך יי וגו', (ישעיה יב)
 צהלי ורני ישבת ציון וגו'. ברוך יי לעולם
 אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

מערה תצא אש חזקה לשרף את
 העולם. ומאותה מערה יגדל עוף
 (עוף) אחד גדול עליון שישלט בכל
 העולם, ולו תנתן המלכות.
 וקדושים עליונים יתפנסו אליו,
 ואז יתגלה מלך המשיח בכל
 העולם, ולו תנתן המלכות.
 ובני העולם, בשעה שיתגלה,
 יהיו נמצאים בצרה אחר צרה,
 ושונאיהם של ישראל יתגברו, אז
 יתעורר רוח המשיח עליהם
 ויכרית לאדום הרשעה, וכל ארץ
 שעיר ישראל עשה חיל. אז פתוב,
 וישראל עשה חיל. זהו שכתוב,
 והיה אדום ירשה והיה ירשה
 שעיר איביו. אויביו של ישראל.
 ואז - וישראל עשה חיל. ובזמן
 ההוא יקים הקדוש ברוך הוא
 למתים של עמו וישתפח מהם
 המות. זה שכתוב (תהלים קיח) ימין
 ה' עשה חיל. לא אמות פי אחיה.
 וכתוב (עובדיה א) ועלו מושעים
 וגו'. ואז (זכריה יד) והיה ה' למלך.
 אמר רבי אבא, מהו שכתוב (ישעיה
 נה) פי בשמחה תצאו וגו'? אלא
 כאשר יצאו ישראל מן הגלות,
 שכינה יוצאת עמהם ועמה יצאו.
 זהו שכתוב פי בשמחה תצאו.
 ששון - זה הקדוש ברוך הוא.
 רבי יצחק אמר - זה צדיק. זהו
 שכתוב (שם נא) ששון ושמחה
 ימצא בה.

אמר רבי שמעון, צדיק נקרא
 ששון, ומיום שפנסת ישראל נפלה
 בגלות, נמנעו ברכות מלדרת
 לעולם מזה הצדיק. בזמן ההוא
 מה כתוב? (ישעיה יב) ושאתם מים
 בששון. זה צדיק. ממעני הישועה
 - אלו אבא ואמא. דבר אחר, אלו
 נצ"ח והו"ד, והכל ממקורות
 עמקים הנוכעים. ואז, (שם) ואמרת
 פיום ההוא אודך ה' וגו', צהלי ורני
 יושבת ציון וגו'. ברוך ה' לעולם
 אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן
 ואמן.

פְּרֹשֶׁת פְּנַחֵס

פְּרֹשֶׁת פְּנַחֵס

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. פִּינַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה מוֹסֵר אָבִיךָ? מוֹסֵר זו הַתּוֹרָה, שְׁלִישׁ בֵּיהַ פְּמָה תּוֹכַחְתוֹת, פְּמָה עֲנָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם א) מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאֵל תִּקַּח בְּתוֹכָחָתוֹ.

וּכְמוֹשׁ שֶׁכָּל מִי שֶׁשִּׁמְשָׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה זוֹכֵה שִׁיפְתָּחוּ לוֹ כְּמָה שְׁעָרִים לְעוֹלָם הַהוּא, כְּמָה אוֹרוֹת - בְּשַׁעַר שִׁיִּצֵּא מִהָעוֹלָם הַזֶּה הֵיא מְקַדֶּמֶה לְפָנָיו, וְהוֹלֶכֶת לְכָל שׁוֹמְרֵי הַשְּׁעָרִים, מְכַרְיָזָה וְאוֹמְרָת: (ישעיה כו) פְּתָחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צָדִיק! הַתְּקִינּוּ כְּסָאוֹת לְפָלוֹנֵי עֶבֶד הַמֶּלֶךְ! שְׁאִין שְׁמָחָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ-הוּא אֵלָּא בְּמִי שֶׁשִּׁמְשָׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, כֹּל שֶׁכֵּן אָדָם שֶׁשִּׁמְתַּעֲוָרר בְּלִילָה לְהַשְׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, שְׁהָרִי כֹל הַצְּדִיקִים שֶׁכֵּן עֵדוֹן מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בִּינֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהָ הַשְּׁמִיעֵנִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, פְּסוּק זֶה יֵשׁ בּוֹ סוּד חֲכָמָה. הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּגָלוֹת עִם יִשְׂרָאֵל וְהוֹלֶכֶת עִמָּם בְּצָרָתָם. חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהָ - מַחְנֹת עֲלִיוֹנִים כֹּלָם מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהָ, לְקוֹל תִּשְׁבַּחְתָּהּ בְּגָלוֹת.

הַשְּׁמִיעֵנִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ב) הַרְאֵנִי אֶת מְרֹאֲיֶיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלָהָ. הַשְּׁמִיעֵנִי קוֹל אוֹתָם הַחֲבָרִים שֶׁשִּׁמְשָׁתְּדֵלִים בַּתּוֹרָה,

וַיְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, פִּנַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו', (במדבר כה) רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַאי מוֹסֵר אָבִיךָ, מוֹסֵר, דָּא אוֹרְיִיתָא, דָּאִית בֵּיהַ פְּמָה תּוֹכַחְתִּין, פְּמָה עוֹנָשִׁין. פְּמָה דָּאִתְ אָמַר, (משלי ג) מוֹסֵר יי בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאֵל תִּקוּץ בְּתוֹכָחָתוֹ.

וּבְגִין דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתְּדֵל בְּאוֹרְיִיתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, זְכִי דִיפְתָחוֹן לִיהַ כְּמָה תְּרַעִין לְהַהוּא עֲלָמָא, כְּמָה נְהוֹרִין. בְּשַׁעַתָּא דִּינְפּוֹק מִהָאֵי עֲלָמָא, הִיא אֶקְדִּימַת קַמִּיהַ, וְאִזְלָא לְכָל נְטוּרֵי תְּרַעִין, מְכַרְיָת וְאוֹמְרָת, (ישעיה כו) פְּתָחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צָדִיק. אִתְקִינּוּ כְּרִסְיִין לְפִלְגְּנֵי עֶבְדָּא דְּמִלְפָּא. דְּלִית חֲדוֹ לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵלָּא מָאן דְּאִשְׁתְּדֵל בְּאוֹרְיִיתָא, כֹּל שֶׁכֵּן בַּר נֶשׁ דְּמִתְעַר בְּלִילָה לְאִשְׁתְּדָּלָא בְּאוֹרְיִיתָא, דְּהָא כֹּל צְדִיקָיָא דְּבַגְנָתָא דְּעֵדוֹן, צִיִּיתִין לְקַלִּיהַ, וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתְּכַח בִּינֵיהוּ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהָ הַשְּׁמִיעֵנִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הֵיא קְרָא רְזָא דְּחֲכָמָתָא אִית בֵּיהַ. הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּגָלוֹתָא עִם יִשְׂרָאֵל, וְאִזְלָא עִמָּהוֹן בְּעַקְתִּייהוּ. חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהָ, מְשַׁרְיִין עֲלָאִין. כְּלָהוּ צִיִּיתִין לְקוֹלָהָ, לְקוֹל תִּשְׁבַּחְתָּהּ בְּגָלוֹתָא. הַשְּׁמִיעֵנִי, כְּמָה דָּאִתְ אָמַר (שיר השירים ב) הַרְאֵנִי אֶת מְרֹאֲיֶיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלָהָ. הַשְּׁמִיעֵנִי, קָלָא דְּאִינוֹן חֲבָרָיָא דְּמִשְׁתְּדֵלִי בְּאוֹרְיִיתָא דְּהָא לִית

שְׁהָרִי אֵין תְּשַׁבַּחַת לְפָנָי כְּאוֹתָם
שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִיכּוּל כָּל
אוֹתָם שׁוֹכְאִים לְהַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה,
וּמְכַשְׁנֵחֶצֶה הַלֵּילָה וּבָאִים עִם
הַמְּלָכָה כְּשִׁמְאִיר הַיּוֹם לְקַבֵּל פְּנֵי
הַמְּלָךְ, מִתְחַזֵּק יוֹרֵשׁ בְּשִׁכְנֵיהָ.
וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁשׂוּרָה בּוֹ חוֹט
שֶׁל חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

בֵּא וְרָאָה, כָּל מִי שְׁזוֹכָה לְהַתְחַזֵּק
בְּשִׁכְנֵיהָ, יִשְׁמַר עֲצָמוֹ מֵאוֹתָם
דְּבָרִים שְׁאַחֲזוּזִים מוֹלָה, כְּמוֹ מִי?
אוֹתָם שְׁלֹא מְשַׁקְרִים בְּאוֹת
הַקְּדוֹשׁ, כְּגוֹן בַּת אֵל נְכָר. וְכָל מִי
שְׁשׂוֹמֵר עֲצָמוֹ, כְּבִיכּוּל כְּנִסַּת
יִשְׂרָאֵל אַחֲזוּזָה בּוֹ וְשׁוֹמֵרֶת אוֹתוֹ
וְהִיא מְקַדֶּימָה לוֹ שְׁלוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן
אִם זוֹכָה וְקוֹנֶה אֶת זֶה.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רְאוּיִים הֵיוּ
יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת מְשַׁמְדִים בְּאוֹתָהּ
שְׁעָה, פָּרַט לְזֶה שֶׁהַקְּדִים פְּנִיחַס
לְמַעֲשֵׂה הַזֶּה וְשִׁכַּף אֶת הַרְגָּו. זֶהוּ
שִׁכְתוּב פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן
הַכֹּהֵן הַשֵּׁיבִי וְגו'. דְּבָר אַחַר
פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו' - אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, בֶּן בֶּן פְּעֻמִּים, כֹּא
לְהַשְׁלִים הָאֲבָדָה (הַמַּעֲשֵׂה).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָדָם זֶה שְׁנוֹטֵל
גְּלוּל הַנְּשֵׁמָה וְלֹא זָכָה לְהַתְתַּקֵּן
בּוֹ, כְּאִלוֹ מְשַׁקֵּר בְּאֵמַת הַמְּלָךְ,
וְאֵין קוֹרָא עָלָיו פְּסוּקָה זֶה, (וַיִּקְרָא
ה) אוֹ מֵצָא אֲבָדָה וְכַחֵשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל שִׁקְרָהּ. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טוֹב
לוֹ שְׁלֹא נִכְרָא.

שְׁנֵינוּ, צְדִיק גְּמוּר אֵינוֹ נִדְחָה,
וְצְדִיק שְׂאִינוֹ גְּמוּר נִדְחָה. מִיֵּהוּ
צְדִיק גְּמוּר וּמִיֵּהוּ צְדִיק שְׂאִינוֹ
גְּמוּר? וְכִי מִי שְׁלֹא שְׁלָם בְּדַכְרֵיו
נִקְרָא צְדִיק? אֶלָּא צְדִיק גְּמוּר,
יְדוּעַ שְׁהָרִי לֹא לוֹקַח גְּלוּלִים
עַקְמִים, וּבִירְשׁתּוֹ בּוֹנֶה בְּנֵן,
וּמְתַקֵּן חוֹמוֹת, וְחוֹצֵב בּוֹרוֹת
וְנוֹטֵעַ אֵילָנוֹת.

תּוֹשְׁבַחְתָּא קַמָּאִי, כְּאֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִיכּוּל, כָּל אֵינוֹן דְּזַפְּאֵן
לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא, וּמַכַּד פְּלִיג
לֵילֵיאָה, וְאַתֵּיין בְּמִטְרוּנֵיתָא פַּד נְהִיר יְמָמָא,
לְקַבְּלָא אֲנָפִי מְלָכָא, אַתְקִיף וְאַחֲסִין
בְּשִׁכְנֵיתָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְשִׁרְיָא בֵּיהּ חוֹט
שֶׁל חֶסֶד, כְּמָה דְאוֹקִימְנָא.

הָא חֲזִי, כָּל מָאן דְּזָכִי לְאַתְתַּקֵּף בְּשִׁכְנֵיתָא,
יִסְתַּמַּר גְּרַמּוּהֵי מְאֲנוֹן מְלִין דְּאַחֲזִידֵן
לְקַבְּלָהּ. כְּגוֹן מָאן. אֵינוֹן דְּלֹא מְשַׁקְרִי בְּאֵת
קְדִישָׁא, כְּגוֹן בַּת אֵל נְכָר. וְכָל מָאן דְּנִטְיִר
גְּרַמִּיָּה, כְּבִיכּוּל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אַחֲזִידָא בֵּיהּ,
וְנִטְרָא לֵיהּ, וְהִיא אַקְדִּימַת לֵיהּ שְׁלָם. וְכָל
שֶׁכֵּן אִי זָכִי וְקָנִי לְהָאִי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַתְחַזֵּיין יִשְׂרָאֵל לְאַשְׁתַּצָּאָה
בְּהֵהוּא שְׁעֵתָא, בַּר דְּאַקְדִּים פְּנִיחַס לְהָאִי
עוֹבְדָא, וְשִׁכִּיף רוּגְזָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, פְּנִיחַס
בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיבִי וְגו'. דְּבָר
אַחַר, פְּנִיחַס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
בֶּן בֶּן תְּרֵי זְמַנִּי, לְאַשְׁלֵמָא אוֹבְדָא (נ"א עוֹבְדָא) קָא
אַתִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי בַר נֶשׁ דְּנִטְיִל גְּלוּלָא
דְּנִשְׁמַתָּא, וְלֹא זָכִי דִיתְתַּקֵּן בֵּיהּ, כְּאִלוֹ
מְשַׁקֵּר בְּקוֹשְׁטָא דְּמְלָכָא. וְאַנָּא קְרִינָא עָלֵיהּ
הָאִי קָרָא (וַיִּקְרָא ה) אוֹ מֵצָא אֲבָדָה וְכַחֵשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל שִׁקְרָהּ. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טַב לֵיהּ דְּלֹא
אַבְרִי.

תְּנִינֵן צְדִיק גְּמוּר, אֵינוֹ נִדְחָה. וְצְדִיק שְׂאִינוֹ
גְּמוּר, נִדְחָה. מָאן הוּא צְדִיק גְּמוּר, וּמָאן
הוּא צְדִיק שְׂאִינוֹ גְּמוּר, וְכִי מָאן דְּלֹא שְׁלָם
בְּמַלּוּי, צְדִיק אַקְרִי. אֶלָּא, צְדִיק גְּמוּר, יְדִיעַ,
דְּהָא לֹא נִטְיִל גְּלוּלִין עַקִּימִין, וּבְאַחֲסַנְתֵּיהּ
בְּנֵי בְנֵיין, וְאַתְקִין שׁוּרִין, וְחָצַב בִּירִין, וְנוֹטֵעַ אֵילָנִין.

צדיק שאינו גמור, ובני בניין באחסנתא
 אחרת, חפר בה בירין, ואעדר, הא
 אתקין אבני יסודא כמלקדמין, ואעמל בה,
 ולא ידע אי אשתאר דיליה. מסטרא דיליה,
 טב וצדיק אקרי. ומסטרא דהוא אחסנתא,
 לאו הכי.

לבר נש דבני בניין שפירן, יאן למחזי, אסתפל
 ביסודא, וחמי ליה שקיע עקימא מכל
 סטרין. הא בנינא לא שלים, עד דסתר ליה,
 ואתקין ליה כמלקדמין. מסטרא דהוא
 בנינא דיליה, אשתכח טב ושפיר. (דף רי"ג ע"ב)
 מסטרא דיסודא, ביש ועקים. ובגין כה, לא
 אקרי עובדא שלים, לא אקרי בנינא שלים.
 בגין כה צדיק שאינו גמור אקרי, ונדחה. ועל
 דא (חבוקא א) כבלע רשע צדיק ממנו.

בא וראה, מי שמקנא לשם
 הקדוש של הקדוש ברוך הוא,
 שאפלו לא יזכה לגדלה ולא יהיה
 ראוי לה, (שירש אותה) ירויח אותה
 ויקח אותה. פנחס לא היה ראוי
 לה באותו זמן, ומשום שקנא
 לשם רבונו הרויח את הכל, ועלה
 לכל והתפקן בו הכל, וזכה
 להשפמש בכהנה עליונה.
 מאותה שעה - פינחס בן אלעזר
 בן אהרן הכהן, שהשלים לשתי
 דרגות משום שקנא לשם רבונו,
 שתקן מה שהתעקם.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים פו)
 שמרה נפשי כי חסיד אני הושע
 עבדך וגו'. יש להסתפל בסוף
 הפסוק, ואחר כך על כל הפסוק.
 בסוף הפסוק כתוב הבוטח אליך,
 צריך לו להיות הבוטח בך! מה
 זה הבוטח אליך? אלא כפיכול
 דוד מבטיח לו שלא יעבר עליו
 חצות הלילה בשנה, כמו שכתוב
 (שם קט) חצות לילה אקום להודות
 לך. קמתי הנה לו להיות! אלא
 אקום, ואתקשר בך לעולמים.

אקום להודות לך. קמתי מיבעי ליה. אלא, אקום, ואתקשר בך לעלמין.

צדיק שאינו גמור, ובני בניין באחסנתא
 אחרת, חפר בה בירין, ואעדר, הא
 אתקין אבני יסודא כמלקדמין, ואעמל בה,
 ולא ידע אי אשתאר דיליה. מסטרא דיליה,
 טב וצדיק אקרי. ומסטרא דהוא אחסנתא,
 לאו הכי.

לבר נש דבני בניין שפירן, יאן למחזי, אסתפל
 ביסודא, וחמי ליה שקיע עקימא מכל
 סטרין. הא בנינא לא שלים, עד דסתר ליה,
 ואתקין ליה כמלקדמין. מסטרא דהוא
 בנינא דיליה, אשתכח טב ושפיר. (דף רי"ג ע"ב)
 מסטרא דיסודא, ביש ועקים. ובגין כה, לא
 אקרי עובדא שלים, לא אקרי בנינא שלים.
 בגין כה צדיק שאינו גמור אקרי, ונדחה. ועל
 דא (חבוקא א) כבלע רשע צדיק ממנו.

תא חזי, מאן דמקנא לשמא קדישא דקודשא
 בריך הוא, דאפילו לא יזכי לגדולה, ולא
 אתחזי לה, (ס"א דרית לה) רווח לה ונטיל לה. ודא
 ירית לה ועייל לה. פנחס לא אתחזי ליה
 בההוא זמנא, ובגין דקנא לשמא דמאריה,
 רווח לכלא, וסליק לכלא, ואתתקן ביה כלא
 וזכה לאשתמשא בכהונה עלאה. מההיא
 שעתא, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
 דאשלים לתרין דרגין, בגין דקנא לשמא
 דמאריה, דאתתקן מה דאתעקם.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים פו)
 שמרה נפשי
 כי חסיד אני הושע עבדך וגו'. סופיה
 דקרא אית לאסתפל, ולבתר קרא כלא,
 סופיה דקרא כתיב, הבוטח אליך, הבוטח בך
 מיבעי ליה, מאי הבוטח אליך. אלא כפיכול
 דוד מבטיח ליה, דלא יעבר ליה פלגות ליליא
 בשנתא, כמה דכתיב, (תהלים קט) חצות לילה

אקום להודות לך. קמתי מיבעי ליה. אלא, אקום, ואתקשר בך לעלמין.

שְׁמֵרָה נִפְשִׁי, שְׁמוֹר מִיבְעֵי לִיָּהּ. וְהָא תְּנִינָן
 דְּלִית אַתְּ בְּאוֹרֵייתָא דְּלֹא אִית בְּהָ רְזִין
 עֲלָאִין וְנִקְרִין. שְׁמֵרָה. לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קָאָמַר, שְׁמֵרָה לְהֵוּא חוּלְקָא, דְּאִתְאַחַד בֵּיהּ
 נִפְשִׁי. דְּכַד נִפְשָׁא נִפְקָא מֵהָא עֲלָמָא, אִתְּנָא
 לְמִירַת עֲלָמָא (דְּאִתְּ). אִי זְכִי, כְּמָה חִילִין עֲלָאִין
 נִפְקִין לְקַבְּלָא, וְלִנְטָרָא לָהּ, וְלֹאֲעֲלָא לָהּ
 בְּמִדּוּרָא דְּדוּכְתָהָא, וְהָאִי ה' נְטִיל לָהּ,
 לְאִתְאַחַדָּא עִמָּה בְּרִישׁ יְרֵחִי וְשַׁבְּתִי.

וְאִי לֹא זְכִי, כְּמָה גְּרִדִּינִי טְהִירִין אֲזַדְמָנָן
 לְקַבְּלָהּ, וְדָחוּ לָהּ לְבַר. וְוִי לְהֵהִיא נִפְשָׁא,
 דְּמִתְגַּלְגְּלָא בְּרִיקְנִיא, כְּפִאֲבָנָא בְּקוּסְפִיתָא. הָדָא
 הוּא דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א כה) וְאִתְּ נִפְשִׁי אִיבִידָּהּ יְקַלְעֵנָהּ
 בְּתוֹךְ כַּף הַקְּלָע. וְדוּד בְּעֵי בְּעוּתִיהָ קָמִי קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר, שְׁמֵרָה נִפְשִׁי, דְּלֹא יִדְחוּן לָהּ
 לְבַר. וְכַד מְטִי (ס"א לְקַבְּלָהּ יִפְתָּחוּן לָהּ) לְקַבְּלָהּ, יִפְתָּחוּן
 לָהּ פְּתָחִין, וְתִקְבַּל לָהּ קַמָּךְ. פִּי חֲסִיד אֲנִי, וְכִי
 חֲסִיד אֲקָרִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִין. דְּכְתִיב,
 (ישעיה נה) חֲסִידֵי דְּוֹד הִנְאָמְנִים. בְּגִין כַּף שְׁמֵרָה
 נִפְשִׁי, דְּלֹא תִשְׁבּוּק לָהּ לְמַהֲךְ לְבַר.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל בַּר נִשׁ דְּאִית לִיָּהּ חוּלְקָא
 בְּצַדִּיק, יָרִית לְהָאִי אַרְץ, כְּמָה דְּכְתִיב,
 (ישעיה ס) וְעַמְּךָ כָּלָם צַדִּיקִים וְגו'. וְהָאִי צַדִּיק
 חֲסִיד אֲקָרִי. אָמַר דְּוֹד בְּתַר דְּבַהֲאִי אֲתָר
 אַחִידְנָא, חֲסִיד אֲנִי, וּבְגִין כַּף שְׁמֵרָה נִפְשִׁי,
 לְאִתְקַשְׂרָא בָּךְ.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (תהלים פא) עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ
 וְגו'. הָא אוֹקְמוּהָ, דְּאוּלִּיף שְׁבַעֲיָן פְּתָקִין,
 וְלִשׁוֹן הַקְּדָשׁ יִתִּיר. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים פא)
 שְׁפַת לֹא יִדְעֵתִי אֲשַׁמְעַ. אָבַל מָאִי עֲדוּת. תָּא
 חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְתִּיהָ דְּפוּטִיפֵר הוּת אַחִידָא
 בִּיהּ לְהֵהִיא מְלָה, הָוָה יוֹסֵף עֲבִיד גְּרַמִּיהָ כְּמָאֵן
 שְׁאֲשַׁת פּוּטִיפֵר אַחֲזָהּ בּוּ לְאוּתוֹ הַדְּבַר, עָשָׂה יוֹסֵף עֲצָמוֹ כְּמִי
 שְׁלֹא יוֹדַע לְשׁוֹנָה, וְכֵן בְּכָל יוֹם

שְׁמֵרָה נִפְשִׁי, שְׁמוֹר הִיָּה צְרִיךְ לִי
 לְהִיתּ! וְהִי לְמַדְנִי שְׁאִין אוּת
 בְּתוֹרָה שְׁאִין בְּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים
 וְנִכְבְּדִים. שְׁמֵרָה - לְקוּדְשׁ-כְּרוּף-
 הוּא הוּא אָמַר, שְׁמֵרָה אַתְּ אוּתוֹ
 חֶלֶק שְׁנֵאֲחֻזַּת בּוּ נִפְשִׁי.
 שְׁפִשְׁיֻצְאָת הַנִּפְשׁ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה,
 כְּמָה לְרִשְׁתָּ עוֹלָם (הַבָּא). אִם זוֹכָה,
 כְּמָה חִילוֹת עֲלִיוֹנִים יוֹצְאִים
 לְקַבְּלָהּ וּלְשְׁמֵר אוּתָהּ וּלְהַכְנִיסָהּ
 לְמִדּוּר מְקוּמָה. וְהִי הוּא לְקַחְתָּהּ
 לְהִתְאַחַד עִמָּה בְּרִישׁ יְרֵחִי וְשַׁבְּתִי.
 וְשַׁבְּתוֹת.

וְאִם לֹא זוֹכָה, כְּמָה שׁוֹמְרֵי חֶק
 בְּעֲלֵי דִינִים מְזַדְמָנִים מוּלָהּ
 וְדוּחִים אוּתָהּ הַחוּצָה. אוּי
 לְאוּתָהּ נִפְשִׁי שְׁמֵרָה לְגַלְתָּ
 בְּרִיקְנוֹת, כְּמוֹ אֲבֹן בְּכַף הַקְּלָע.
 זְהוּ שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל א כה) וְאִתְּ נִפְשִׁי
 אִיבִידָּהּ יְקַלְעֵנָהּ בְּתוֹךְ כַּף הַקְּלָע.
 וְדוּד בְּקַשׁ בְּקַשְׁתוֹ לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ
 בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר שְׁמֵרָה נִפְשִׁי,
 שְׁלֹא יִדְחוּ אוּתָהּ הַחוּצָה.
 וְכִשְׁפִּיגֵעַ (לְמוּלָהּ יִפְתָּחוּ לָהּ) מוּלָהּ,
 יִפְתָּחוּ לָהּ פְּתָחִים, וְתִקְבַּל אוּתָהּ
 לְפָנֵיךְ. פִּי חֲסִיד אֲנִי, וְכִי חֲסִיד
 נִקְרָא? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֵּן,
 שְׁפָתוֹב (ישעיה נה) חֲסִידֵי דְּוֹד
 הִנְאָמְנִים. בְּגַלְל כַּף שְׁמֵרָה נִפְשִׁי,
 שְׁלֹא תַעֲזוֹב אוּתָהּ לְלֶכֶת הַחוּצָה.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אָדָם שִׁישׁ
 לוֹ חֶלֶק בְּצַדִּיק, יוֹרֵשׁ אַרְץ זוֹ,
 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שם ס) וְעַמְּךָ כָּלָם
 צַדִּיקִים וְגו'. וְצַדִּיק זֶה נִקְרָא
 חֲסִיד. אָמַר דְּוֹד, אַחַר שְׁבַמְקוּם
 זֶה נִאֲחֻזְתִּי, חֲסִיד אֲנִי, וְלִכְן
 שְׁמֵרָה נִפְשִׁי לְהִתְקַשֵּׁר בָּךְ.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (תהלים פא) עֲדוּת
 בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ וְגו'. הִי פְּרִשׁוּהָ
 שְׁלֵמֵד שְׁבַעֲיָן לְשׁוֹן, וְלִשׁוֹן
 הַקְּדָשׁ יוֹתֵר. זְהוּ שְׁפָתוֹב (שם)
 שְׁפַת לֹא יִדְעֵתִי אֲשַׁמְעַ. אָבַל מָה
 זֶה עֲדוּת? בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעֲה
 שְׁלֹא יוֹדַע לְשׁוֹנָה, וְכֵן בְּכָל יוֹם

עד אותה שעה אחרונה, שכתוב (בראשית לט) ותתפשוהו בכבדו. מה זה ותתפשוהו? אלא משום שעשה עצמו כמי שלא יודע לשונה, ורוח הקדש צונחת כנגדו: (משלי ז) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מה פא להשמיענו? אלא כל מי ששומר עצמו מזה, מתקשר לשכינה ואחוז באותה עדות. ומהי? ה' שנתוספה בו, שכתוב עדות ביהוסף שמו. גם כאן התוספה י' בפניחס על שקנא בזה.

רבי ייסא פתח, (תהלים קלז) על נהרות ככל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלים היה צריך לו להיות, כמו שכתוב אם אשכחך ירושלים תשכח מיני! מה זה בזכרנו את ציון? לאדם שהיה לו היכל נכבד, נאה ויפה, באו לסטים ושרפו אותו. צערו של מי הוא? לא של בעל ההיכל? גם כאן השכינה שרויה בגלות, צער של מי הוא? לא של הצדיק?! וזה הולך פפי שבארובה, שכתוב (ישעיה נז) הצדיק אבד, אבד ממש. גם כאן בזכרנו את ציון, בזכרנו את אותו צער שלו על זוגתו, צער שלו הוא.

אמר רבי ייסא, מי שמוקיר שם רבנו בזה ושומר זה, זוכה שיוקיר אותו רבנו על הכל. מנין לנו? מיוסף, שכתוב (בראשית מא) וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו, וכתוב ונתן אתו על כל ארץ מצרים. ולא עוד, אלא כשעברו ישראל את הים, ארונו של יוסף נכנס בפנים בהתחלה, ולא היו המים עומדים על עמדם לפניו. זהו שכתוב (תהלים קיד) הים ראה וינס. מה זה וינס? אלא ראה אותו שכתוב בו (בראשית לט) וינס ויצא החוצה.

דלא ידע לישנא דילה, וכן בכל יומא עד ההיא שעתיא בתרייתא, דכתיב (בראשית לט) ותתפשוהו בכבדו. מאי ותתפשוהו. אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא. ורוח הקדש צווח לקבליה, (משלי ז) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מאי קא משמע לן. אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי, אתקשר בה בשכינתא, ואחיד בההוא עדות. ומאי הוא. ה' דאתוסף ביה. דכתיב, עדות ביהוסף שמו. אוף הכא י' אתוסף בפניחס, על דקני בהאי.

רבי ייסא פתח, (תהלים קלז) על נהרות ככל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלים מיבעי ליה, כמה דכתיב, (תהלים קלז) אם אשכחך ירושלים תשכח מיני, מאי בזכרנו את ציון. לפר נש דהוה ליה היכלא יקירא, יאה ושפירא, אתו לסטין ואוקידו ליה. צערא דמאן הוא, לאו דמאריה דהיכלא. אוף הכא שכינתא בגלותא שריא, צערא דמאן הוא, לאו דצדיק. ואזלא הא כמה דאוקמוה, דכתיב (ישעיה נז) הצדיק אבד, אבד ממש. אוף הכא בזכרנו את ציון, בזכרנו ההוא צערא דילה על זוגתא, צערא דילה הוא.

אמר רבי ייסא, מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי, ונטיר האי, זכה דיוקיר ליה מאריה על כלא. מנלן. מיוסף. דכתיב, (בראשית מא) וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו, וכתוב ונתן אתו על כל ארץ מצרים. (דף ר"ד ע"א) ולא עוד, אלא כד עברו ישראל ית ימא, ארונא דיוסף עאל בגו בקדמיתא, ולא הו מיא קיימין על קיומיהו קמיה, הדא הוא דכתיב, (תהלים קיד) הים ראה וינס. מאי וינס. אלא ראה ההוא דכתיב ביה (בראשית לט) וינס ויצא החוצה.

החוצה.

בא וראה, זוכה לכבוד בחייו וזוכה לכבוד במיתתו. בחייו מדוע? בגלל אותו זמן שלא רצה להתדבק בה, שכתוב (שם) וימאן ויאמר אל אשת אדניו. וכתוב, ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה. בגלל זה זכה בזה העולם. כיון שכתוב ותתפשהו בכבודו, וכתוב ויגס ויצא החוצה, זכה לבסוף שנקנס לתוך מחצה עליונה, וכך ראוי לו - את שלו לקח בזה העולם, ואת שלו לקח בעולם האחר.

פנחס זכה בזה העולם, וזכה בעולם הבא, וזכה להתקיים יותר מכל אלו שיצאו ממצרים, וזכה לכהנה גדולה, הוא וכל בניו אחריו. ואם תאמר שלא (שהרי) זכה לכהנה עד שלא עשה מעשה זה - נכון (א). שהרי אותם שאומרים (שלא) זכה קדם - לא כך. אלא כמו שבאנו - תחת אשר קנא לאלהיו, שמשמע שבגלל מעשה זה הרויח הפהנה, מה שלא היה מקדם.

בא וראה, כל כהן שהורג נפש, נפסלה כהנתו לעולמים, שהרי ודאי פסל אותה דרגה שלו אליו. ופנחס מהדין היה פסול לכהנה, ובגל שקנא לקדוש-ברוך-הוא, הצטרף ליחס לו פהנת עולמים, לו ולבניו אחריו לדורי דורות. אמר רבי יצחק, בא וראה, פנחס רשום הוא למעלה, ורשום הוא למטה, עד שלא יצא לעולם, שהרי עם אותם שיצאו ממצרים נמנה.

רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא היו הולכים במדבר. אמר רבי יוסי, זה שכתוב בפנחס הנני נתן לו את בריתי שלום. שלום ממלאך המות שלא שולט בו לעולמים ולא נדון בדיניו. ואם תאמר שלא מת - ודאי לא מת

תא חזי, זכי ליקרא בחייו וזכי ליקרא במיתתיה. בחייו אמאי. בגין ההוא זמן דלא בעא לאתדבקא בה, דכתיב, (בראשית לט) וימאן ויאמר אל אשת אדניו. וכתוב ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה. בגין כן זכה בהאי עלמא. כיון דכתיב ותתפשהו בכבודו, וכתוב ויגס ויצא החוצה, זכי לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה, והכי אתחזי ליה, ידידיה נטל בהאי עלמא, ודידיה נטל בעלמא אחרא.

פנחס זכי בהאי עלמא, וזכה בעלמא דאתי, וזכה לקיימא יתיר מפל אינון דנפקו ממצרים, וזכה לכהנא עלאה, הוא וכל בנוי אבתריה. ואי תימא דלא (ניא דהא) זכה לכהנא עד לא עבד עובדא דא. אין (ס"א לא). דהא אינון דאמרי (דלא) דזכה קודם. לאו הכי אלא במאי אוקימנא תחת אשר קנא לאלהיו, דמשמע דבגין עובדא דא רווח פהונתא, מה דלא הוה קודם.

תא חזי, כל כהן דקטיל נפש, פסיל ליה פהונתיה לעלמין. דהא ודאי פסיל ההוא דרגא דיליה לגביה. ופנחס מן דינא פסיל לכהנא הוה, ובגין דקנא ליה לקודשא בריהו הוא, אצטריך ליחסא ליה פהונת עלמין, ליה, ולבנוי אבתריה, לדרי דרין. אמר רבי יצחק, תא חזי, רשים הוא פנחס לעילא, ורשים הוא לתתא, עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון דנפקו ממצרים אתמני.

רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא, הוו אזלי במדברא, אמר רבי יוסי, הא דכתיב בפנחס הנני נותן לו את בריתי שלום. שלום ממלאך המות, דלא שליט ביה לעלמין, ולא אתדן בדינוי. ואי תימא דלא מית. ודאי לא מית כשאר בני עלמא, ואוריף יומין על כל

כשאר בני העולם, והאריך ימים על כל בני דורו, משום שהתאחז בברית העליונה הזו. וכשהסתלק מהעולם, בתאנה עליונה ובדבקות נאה הסתלק משאר בני העולם.

רבי אלעזר פתח ואמר, (זכריה א) ויראני את יהושע את יהושע הפהן הגדול עמד לפני מלאך ה' וגו'. בא וראה, אוי לאותם בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם, וכל יום ויום הפרוז קורא עליהם, ולא משגיחים. בא אדם להסתכל במצוות התורה - כמה סגורים עומדים להזכירו לטוב. בא אדם ועובר על מצוות התורה - אותם מעשים מקטרגים עליו לרע לפני הקדוש ברוך הוא. יהושע פהן גדול היה, ופרשוהו, מה כתוב בו? והשטן עמד על ימינו לשטנו. ומה בזה פך, בשאר בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם על אחת כמה וכמה.

ראה מה פתוב, ויהושע היה לבש בגדים צואים, ופרשוהו. אבל בגדים צואים, ודאי אותם לבושים שהרוח התלבשה בהם באותו עולם. אשרי חלקו של מי שלבושיו מתקנים ושלמים באותו עולם. והרי נתבאר, כל מי שצריכים להכניסו לגיהנם, אותם לבושים שמלבישים אותו איך הם? מה פתוב פאן? ויהושע היה לבש בגדים צואים ועמד לפני המלאך. איזה מלאך? זה המלאך הממנה על גיהנם וממנה על מי שראה באותם לבושים. עד שבא קול ואמר: הסירו הבגדים הצואים מעליו.

מכאן יש להסתכל, שמעשים רעים של אדם עושים לו בגדים צואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות. הלבשוהו לבושים

בני דרא, בגין דבהאי ברית עלאה אחיד, וכד אסתלק מעלמא, בתיאובתא עלאה ובדביקותיה שפירא אסתלק משאר בני עלמא.

רבי אלעזר פתח ואמר, (זכריה א) ויראני את יהושע הפהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'. תא חזי, ווי לאינון בני נשא, דלא מסתכלאן ביקרא דמאריהון, וכל יומא ויומא כרוזא קארי עליהו, ולא משגיחין. אתא בר נש לאסתכלא בפקודי אורייתא, כמה סניגורין קיימין לאדפרא עליה לטב. אתא בר נש ואעבר על פקודי אורייתא, אינון עובדין קטיגורין עליה לביש, קמי קדשא בריך הוא. יהושע פהן גדול הוה, ואוקמוהו, מה פתיב ביה. והשטן עומד על ימינו לשטנו. ומה בהאי פך, בשאר בני עלמא דלא מסתכלי ביקרא דמאריהון, על אחת כמה וכמה.

חמי מה כתיב, ויהושע היה לבש בגדים צואים, ואוקמוהו. אבל בגדים צואים, ודאי אינון לבושין דאתלבשא ביה רוחא בהווא עלמא. זפאה חולקיה דמאן דלבושוי מתתקנין ושלמין בהווא עלמא. והא אתמר, כל מאן דבעיין לאעלא לגיהנם, אינון לבושין דמלבשין ליה, היך אינון. מה כתיב הכא, ויהושע היה לבש בגדים צואים ועומד לפני המלאך. מאן מלאך. דא מלאך דממנא על גיהנם, וממנא על מאן דחמי באינון לבושין. עד דאתיב קלא ואמר, הסירו הבגדים הצואים מעליו.

מהכא אית לאסתכלא, דעובדין בישין דבר נש, עבדין ליה אינון לבושים צואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות. אלבישיניה לבושין אתרנין

אחרים מתקנים שבהם מסתפל
אדם בזיו כבוד רבנו.

בא וראה, כמו זה פנחס, שלא
הסתלק מהעולם עד שהתקינו
לפניו לבושים אחרים שהרוח
נהנית בהם לעולם הבא. בשעה
אחת התפשט מאלה והתלבש
באלה, לקיים את הכתוב הנני נתן
לו את בריתי שלום. עד שהיו
הולכים, השמש היתה חזקה,
וישבו תחת צל של סלע אחד של
המדבר. אמר רבי אלעזר, ודאי
צל חדות הנפש הוא.

אמר רבי חייה לרבי אלעזר,
זמים אלו מראש השנה עד יום
האחרון של חג בראשית לעמד
עליהם. אמר רבי אלעזר, זה
נאמר, והחברים התעוררו בזה.
אמר רבי חייה, ודאי כך הוא,
אבל אני שמעתי מהמנורה
הקדושה עליונה דבר בהם. אמר
לו, אמר אותו דבר. אמר לו, עדין
לא עמדת בו. אמר רבי אלעזר,
אף על גב שהחברים בארו דבר
ויפה הוא, אבל סדור הימים
הללו הוא סוד חכמה בין קוצרי
השדה.

בא וראה, הרי נאמר סדור של
יחוד הכל באחד איך היה, והרי
נתבאר. פתח ואמר, (ישעיה נב) חשף
ה' את זרוע קדשו - זו זרוע אחת
שבה תלויה הישועה, שבה
תלויה הנקמה, שבה תלויה
הגאולה. ולמה? להקים את כנסת
ישראל מהעפר ולקבלה אליו
להודיג כחד. וכשה מתעורר
לקבלה, כמה פחד שרוי בעולם,
עד שיניח אותה זרוע תחת ראשה
להתחבר, כמו שנאמר (שיר השירים
ב) שמאלו תחת לראשי וגו'. ואז
נח הדין ומכפר על חטאים.

אחר כך באה הימין לחבק, ואז
חדוה שרויה בעולם וכל הפנים
מאירות. אחר כך מזדווגת בגוף,

מתתקנו, דבהו אסתפל בר נש בזיו יקרא
דמאריה.

תא חזי, פגוונא דא פנחס, דלא אסתלק
מעלמא, עד דאתתקנו קמיה לבושין
אחרנין, דרוחא אתהני בהו, לעלמא (דף ר"ד
ע"ב) דאתי. בשעתא חדא אתפשט מאלין.
ואתלבש באלין, לקיימא דכתיב הנני נתן לו
את בריתי שלום. עד דהו אולי, שמשא הוה
תקיפא, ויתבו תחות צלא דחד טנרא דמדברא.
אמר רבי אלעזר, ודאי צלא חדוותא דנפשא
הוא.

אמר רבי חייה לרבי אלעזר, אלין יומין,
מראש השנה עד יומא בתראה דחג,
בעינא למיקם עלייהו. אמר רבי אלעזר, הא
אתמר וחברייה אתערו בהו. אמר רבי חייה,
ודאי הכי הוא, אבל אנא שמענא לבוצינא
קדישא עלאה מלה בהו. אמר ליה, אימא
ההוא מלה. אמר ליה עד לא קאימנא ביה.
אמר רבי אלעזר, אף על גב דחברייה אוקמו
מלה, ושפיר הוא, אבל סדורא דהני יומי,
רזא דחכמתא הוא, בין מחצדי חקלא.

תא חזי, הא אתמר סדורא דיחודא כלא בחד
היך הוי. והא אתמר. פתח ואמר, (ישעיה נב)
חשף יי את זרוע קדשו, דא דרועא חדא,
דביה תליא ישועה, דביה תליא נוקמא, דביה
תליא פורקנא. ולמה, למיקם לה לכנסת
ישראל מעפרא, ולקבלא לה לגביה,
לאזדווגא כחדא. וכד האי אתער לקבלה,
כמה דחילו שריא בעלמא, עד דינח ההוא
דרועא תחות רישא לאתחברא. כמה דאת
אמר, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וגו',
וכדין נייחא דינא, ומכפר חובין.

דבתר אתי ימינא לחבקא, כדין חדוותא

וְאִזּוּ הַכֹּל נִקְרָא אֶחָד, כְּלִי פְרוּד,
וְאִזּוּ הוּא שְׁלֹמֹת וְחֲדוּת הַכֹּל,
וְאִחְזוּזִים בְּיָדָיו מֵה שְׁלֹא נִמְצָא
כִּף בְּיָתֵר הַזְּמַנִּים.

כְּמוֹ שֶׁל זֶה, סִדּוּר הַיָּמִים הִלְלוּ
מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הָאֲחֵרוֹן שֶׁל
חֹג. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מִתְעוֹרֶרֶת זְרוּעַ
שְׂמָאל לִקְבֵּל אֶת הַמַּלְכָּה, וְאִזּוּ כָּל
הָעוֹלָם בְּפֶחַד בְּדִין, וְצָרִיף אוֹתוֹ
הַזְּמַן בְּתִשְׁבּוּחַ שְׁלֹמֵה שְׂיִמְצָא
הָעוֹלָם לְפָנָיו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
אֲחֵר כִּף בָּאָה הַמַּלְכָּה,
וּמִתְבַּקְּשִׁים בְּנֵי הַהֵיכָל בְּתִשְׁבּוּעֵי
לְחַדֵּשׁ לַעֲשׂוֹת חֲדוּה וְלִטְבֹּל
בְּנֶהֱר, לְטַהֵר עֲצָמָם בְּזוּג הַמַּלְכָּה
בַּיּוֹם הָאֲחֵר, הוּא זְוִיג שְׁלֵה לְשִׁים
שְׂמָאל תַּחַת רֵאשָׁה (רֵאשׁ הַמַּלְכָּה),
כְּמוֹ שְׂנָאֵמֵר שְׂמָאלוֹ תַּחַת
לְרֵאשִׁי.

וְאִזּוּ יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִית עַל חַטָּאֵיהֶם,
וּמִכְפָּרֶת לָהֶם. שְׁהַרִי הָאֵם
הָעֲלִינָה מֵאִרְה פְּנִיָה לְמַלְכָּה
בְּזוּגָה, וּמִתְכַּפְּרִים כָּל בְּנֵי
הַהֵיכָל, פִּיּוֹן שֶׁהַשְּׂמָאל מְקַבֵּל
אוֹתָהּ בַּיּוֹם הַזֶּה, שְׂרֵאשׁ הַמַּלְכָּה
עַל הַשְּׂמָאל.

בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַחֹג יִתְעוֹרֵר
הַיָּמִין לִקְבֵּלָה בְּשִׁבִיל לְחַבְקָה,
וְאִזּוּ כָּל הַחֲדוּה וְכָל הַפְּנִים
מֵאִירוֹת, וְחֲדוּת הַפְּנִים הַצְּלוּלִים
לְנִסְף עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְצָרִיכִים בְּנֵי
אָדָם לְשִׂמַח בְּכָל מִינֵי חֲדוּה,
שְׁהַרִי הַיָּמִין גּוֹרֵם. בְּכָל מְקוֹם
שְׁשׂוּרֵי יָמִין, חֲדוּה צְרִיכָה בְּכָל,
וְאִזּוּ חֲדוּה הִיא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ.

אֲחֵר כִּף בַּיּוֹם הַשְּׂמִינִי חֲדוּת
הַתּוֹרָה הִיא, שְׁהַרִי אִזּוּ זְוִיג הַגּוֹף
הוּא, זְוִיג הַכֹּל, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד,
וְזֵהוּ שְׁלֹמֹת הַכֹּל, וְזֵהוּ יוֹם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל וְדָאִי וְחֵלֶק שְׁלֵהָם לְבָדָם,
שְׂאִין בּוֹ חֵלֶק לְאֲחֵר. אֲשֶׁרֵיהֶם

שְׂרֵיָא בְּעֵלְמָא, וְכָל אֲנַפִּין נְהִירִין. לְבַתֵּר
אֲזִדְוִיגַת בְּגוּפָא, וְכַדִּין כְּלָא אֶקְרִי אֶחָד, כְּלָא
פְרוּדָא, כְּדִין הוּא שְׁלִימוֹ דְכְלָא, וְחֲדוּוֹתָא
דְכְלָא, וְאֲחִידוֹ וְדָאִי, מַה דְלָא אֲשַׁתְּכַח הָכִי
בְשָׂאֵר זְמַנִּי.

בְּגוּזָנָא דְהָאִי, סִדּוּרָא דְהַנִּי יוֹמִין, מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה
עַד יוֹמָא בְּתָרָאָה דְחֹג. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה,
אֲתַעֵר דְרוּעָא דְשְׂמָאלָא, לִקְבֵּלָא לָהּ
לְמִטְרוֹנִיתָא, וְכַדִּין כָּל עֵלְמָא בְּדַחִילוֹ בְּדִינָא,
וּבְעֵי הַהוּא זְמַנָּא בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִים, לְאֲשַׁתְּכַחָא
עֵלְמָא קַמִּי קַדְשָׁא בְרִיף הוּא. לְבַתֵּר אֲתִיָּאת
מִטְרוֹנִיתָא, וּבְעֵינִין בְּנֵי הַיְכָלָא בְּתִשְׁבּוּעָה לִירְחָא,
לְמַעַבְד חֲדוּוֹתָא, וְלְמַטְבֵּל בְּנֶהֱרָא, לְדַכְּאָה
גְרַמִּיָּהוּ בְּזוּגָא דְמִטְרוֹנִיתָא, בַּיּוֹמָא אֲחֵרָא,
הוּא זְוִיגָא דִילָהּ לְשׁוּוָאָה שְׂמָאלָא תַּחַת
רִישָׁהָ, (נ"א רִישָׁא הַמַּלְכָּה) כְּמַה דְאֲתָא אֲמֵר שְׂמָאלוֹ
תַּחַת לְרֵאשִׁי.

וְכַדִּין יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא עַל חוֹבֵיָהוּ, וּמִכְפָּרָא
לָהּ. דְהָא אֵימָא עֲלָאָה אֲנֶהֱרִית אֲנַפְהָא
לְמִטְרוֹנִיתָא בְּזוּגָהָא, וּמִתְכַּפְּרִין כָּל בְּנֵי
הַיְכָלָא. פִּיּוֹן דְשְׂמָאלָא מְקַבֵּלָה לָהּ בְּהָאִי
יוֹמָא, דְרִישָׁא דְמִטְרוֹנִיתָא שְׂרֵיָא עַל שְׂמָאלָא.
בַּיּוֹמָא קְדַמָּאָה דְחֹג, יִתְעֵר יְמִינָא לְקַבֵּלָהּ, בְּגִין
לְחַבְקָה וְכַדִּין כָּל חֲדוּוָא וְכָל אֲנַפִּין
נְהִירִין, וְחֲדוּוֹתָא דְמִים צְלִילָן, לְנִסְכָּא עַל
מִדְבַּחָא. וּבְעֵינִין בְּנֵי נֶשֶׁא לְמַחְדֵי בְּכָל זִינִין
דְחֲדוּה, דְהָא יְמִינָא גְרִים. בְּכָל אֲתֵר דְשָׂאֵרִי
יְמִינָא, חֲדוּוֹתָא אֲצִטְרִיף בְּכְלָא, כְּדִין חֲדוּוֹתָא
הִיא לְאֲשַׁתַּעֲשֵׂא.

לְבַתֵּר בַּיּוֹמָא תְּמִינָאָה, חֲדוּוֹתָא דְאוּרִיָּתָא
הוּא, דְהָא כְּדִין זְוִיגָא דְגוּפָא, הוּא
זְוִיגָא דְכְלָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד, וְדָא הוּא שְׁלִימוֹ
דְכְלָא, וְדָא יוֹמָא דִישְׂרָאֵל אִיהוּ וְדָאִי, וְעַדְבָּא

דִּידְהוּ בְּלַחְדוּיָהוּ, דְלִית

ישראל בעולם הזה ובעולם הבא,
עליהם פתוב (דברים יד) כי עם קדוש
אתה לה' אלהיך וגו'.

פינחם בן אלעזר בן אהרן הפהן
השיב את חמתי מעל בני ישראל
וגו' רבי יהודה פתח, (איוב ד) זכר
נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים
נכחדו. שם שנינו, מי שרואה
קשת בגוניה (מאירים), צריך לברך
ברוך זוכר הברית, משום שזהו
ברית הקים הקדוש ששם הקדוש
ברוך הוא בארץ כדי שלא יבא
עליה מי המבול. משום
שפשמטרבים ורשעים בעולם,
רוצה הקדוש ברוך הוא להאביד
אותם, ואז זוכר להם שבועה זו
שנשבע לארץ, שפתוב פעמים
לא לא: (בראשית ח) לא אסף לקלל,
ולא אסף עוד להכות. זוהי
השבועה, כמו שכתוב (ישעיה נד)

אשר נשבעתי מעבר מי נח.

רבי יוסי אמר, הקשת באה להגן
על העולם. למלך שכל הפעמים
שבנו חטא כנגדו, בא המלך
להלקותו - התגלתה עליו
המלכה בלבושי כבוד של
מלכות. כשהמלך רואה אותה,
מסתלק הרגז של בנו, ושמת בה,
שפתוב (בראשית ט) וראייתה לזכר
ברית עולם. ועל כך לא נראית
הקשת בעולם אלא בלבושי כבוד
של מלכות. ובשעה שיש צדיק
בעולם, הוא ברית להעמיד ברית
ומגן על העולם. אם אין צדיק,
הרי הקשת, להראות שהעולם
עומד להאבד, אלא בגלל קשת
זו.

רבי אלעזר אמר, לעולם לא
מתלפשת קשת זו, אלא בלבוש
האבות הראשונים, ירק אדם
ולבן. ירק, זה לבוש אברהם,
נצבע לבוש (גון) זה כשיצא ממנו
ישמעאל. אדם זה הגון של יצחק,
שבא אדם ונצבע כשיצא ממנו

ביה חולקא לאחרא. זפאין אינון ישראל
בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (דברים
י) כי עם קדוש אתה ליי אלהיך וגו'.

פינחם בן אלעזר בן אהרן הפהן השיב את
חמתי מעל בני ישראל וגו' (במדבר כה)

רבי יהודה פתח, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי
אבד ואיפה ישרים נכחדו, תמן תנינן, מאן
דחמי קשת בגונוני (ס"א נהר"ז), אצטריך לברכא
ברוך זוכר הברית. בגין דדא איהו ברית קיימא
קדישא, דשוי קדשא בריך הוא (דף רט"ו ע"א)
בארעא דלא ייתי עליה מי טופנא. בגין דכד
סגיאנו חייבין בעלמא, פעי קדשא בריך הוא
לאובדא לון, וכדין דכיר לון האי אומא
דאומי לארעא, דכתיב תרי זמני לא לא. (בראשית
ח) לא אוסיף לקלל, ולא אוסף עוד להכות,
דא איהו אומא. כמה דכתיב, (ישעיה נד) אשר
נשבעתי מעבור מי נח.

רבי יוסי אמר, קשת אתא לאגנא על עלמא.
למלכא, דכל זמנין דבריה חב לקבליה,
אתא מלכא לאלקאה ליה, אתגליא עליה
מטרוניתא בלבושי יקר דמלכו, מלכא חמי
לה סליק רוגזא דבריה, וחדי בה, דכתיב,
(בראשית ט) וראייתה לזכור ברית עולם. ועל דא,
לא אתחזי קשת בעלמא, אלא בלבושי יקר
דמלכו. ובשעתא דאית צדיק בעלמא, איהו
ברית, למיקם ברית, ואגין על עלמא. לא הוי
צדיק, הא קשת, לאתחזאה דהא עלמא איהו
קיימא לאובדא, אלא בגין קשת דא.

רבי אלעזר אמר, לעולם לא אתלפש קשת
דא, אלא בלבושא דאבהן קדמאי. ירוק
וסומק וחיור. ירוקא, דא לבושא דאברהם,
אצטבע לבושא (ס"א גוון) דא, כד נפק מגייה
ישמעאל. סומקא, דא גוון יצחק. דאתיא

עשו, ונמשך אותו האדם למטה עד כוכב מאדים, שנאחז בו עשו. לכן זהו לבוש טוב של יעקב, שהרי לא השתנו פניו לעולמים. רבי אבא אמר, יפה הוא, אבל כף אמר המנורה הקדושה, לכן זה אברהם, שהתלבן בלבו האש. אדם זה ודאי יצחק. ירק זהו יעקב, שעומד בין שני גוונים, וכתוב בו ביעקב, (ישעיה כט) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, שהרי כל מטתו היתה שלמה. וכך הוא לא עתה יבוש יעקב - להראות בגון אדם פניצחק שיצא ממנו עשו, ולא עתה פניו יחורו - כמו אברהם, להראות בגון לכו, שיצא ממנו ישמעאל. אלא לקח גוונים להתעטר בהם על האבות שלו. ובלבושים הללו מתלבשת הקשת בשעה שנראית לפני המלך.

בא וראה, סוד הברית הקדושה היא אות יו"ד שמתעטרת ברשם עליון, והרי (ח) הוא שגורשם בברית תמיד לעולמים, ומשום שקנא פנחס על הברית, נרשמה בשמו האות הזו כאן, פינחס, יו"ד קטנה, היא יו"ד שהיא ברית ודאי, שיוצאת מתוך יו"ד עליונה קדושה. ולכן הוא עומד בקיום שלם לפני המלך הקדוש, שלא נאבד מתוך העולם. וכך הוא נקי מאותו חטא של פעור, ולא נאבד תמיד בתוך קדש העולם (ולא נאבד מתוך העולם). (איוב ד) ואיפה ישרים נכחדו - אלו נדב ואביהוא שלא נשמדו מאותו העולם בגללו.

רעיא מהימנא

אמר לו הרועה הנאמן, יפה אמרת, אבל משום שאלוהו,

סומקא ואצטבע, פד נפיק מגיה עשו. ואתמשך ההוא סומקא לתתא, עד ככבא דמאדים, דאתאחיד ביה עשו. חוורא, דא איהו לבושא טבא דיעקב, דהא לא אשתנו אנפוהי לעלמין.

רבי אבא אמר יאות הוא, אבל הכי אמר בוצינא קדישא, חוור, דא אברהם. דאתלבן בתוורא דנורא. סומקא, דא יצחק ודאי. ירוק, דא הוא יעקב, דקיימא בין תרין גוונין, וכתוב ביה ביעקב, (ישעיה כט) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה. והכי הוא לא עתה יבוש יעקב, לאתחזא בגוון סומק, פניצחק דנפק מגיה עשו. ולא עתה פניו יחורו, פאברהם לאתחזא בגוון חוור, דנפק מגיה ישמעאל. אלא נטל גוונין, לאתעטרא בהו, על אבהן דיליה, (דף רט"ו ע"ב) ובאלין לבושין מתלבשת קשת, בשעתא דאתחזי קמי מלכא.

תא חזי, רזא דברית קדישא, היא את יו"ד, דמתעטרא ברשימו עלאה, והא (ס"א ודא) איהו דאתרשים בברית תדיר לעלמין, ובגין דקני פנחס על ברית, אתרשים בשמיה הכא את דא, פנחס יו"ד זעירא, איהו יו"ד דאיהו ברית ודאי, דנפיק מגו יו"ד עלאה קדישא. ועל דא, איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא, דלא אתאביד מגו עלמא. והכי הוא נקי מהווא חובא דפעור, ולא אתאביד תדיר מגו קדישא דעלמא. (ס"א ולא אתאביד מגו עלמא) (איוב ד) ואיפה ישרים נכחדו, אלן נדב ואביהוא, דלא אשתציאו מן ההוא עלמא בגיניה.

רעיא מהימנא

אמר ליה רעיא מהימנא, שפיר קאמרת, אבל בגין דאלוהו דאיהו פנחס, קני על ברית,

שהוא פנחס, קנא על הברית, צריך לחדש דברים רבים בה, שהרי הפרשה כתובה בתורה על שמו, שעליו נאמר (מלכים א-ט) קנא קנאתי, שתי קנאות. אחת בשד"י שלמעלה, והשנית בשד"י שלמטה. ולכן עשה שתי שבועות (בשני לא לא) (בפעמים) בשתיהן, ופעמים לא לא.

אבל רבי יהודה אמר, מי שרואה קשת בגונים מאירים, צריך לברך ברוך זוכר הברית. ובגלות, שאינה מאירה בגוניה פראוי, ולא עוד, אלא שלפעמים מאירה מעט ולפעמים לא מאירה בכלל, לפעמים נראית בשלמות ולפעמים לא. שקשת רומזת גוניה לזכיות הפהנים לויים וישראלים כשהם יפים, שהקשת מאירה בגוניה שהם שלשה.

קום אתה רבי יוסי הגלילי ואמר, שהרי דברים יפים אמרת בחבור הראשון, שקשת לא באה אלא להגן על העולם. למלך, שבכל זמן שבנו חוטא והמלך רואה את המלכה, מסתלק רגז בנו, שכתוב (בראשית ט) וראייתה לזכר ברית עולם. ולכן לא נראית קשת אלא להגן על העולם. ולא נגלית אלא בלבוש נכבד של מלכות, ובשעה שיש צדיק בארץ, הוא הברית, להעמיד ברית.

וכי בגלות התרחק הקדוש ברוך הוא מהמלכה? ואיך המלכה התלבשה לבושי מלכות בגלות? לא. אבל בגלות לבושה של קדרות, והיא אומרת, (שיר השירים א) אל תראני שאני שחרחרת. אלא ודאי אותה קשת שנגלית בגלות אינה אלא מטטרו"ן, שנקרא שד"י, והוא עבדו זקן, ובני המלכה בנים, ומשום זה אם כבנים אם כעבדים.

ובשחרב בית המקדש, פרשה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה

צריך לחדתא מלין סגיאיין ביה, דהאי פרשתא כתיבא באורייתא על שמייה, דעליה אתמר (מלכים א ט) קנא קנאתי, תרי קנאות, חד בשד"י דלעילא, ותנינא בשד"י דלתתא, ובגין דא עביד תרין שבועות (נ"א בתרין לא) (כ"א בתרין זמנין) בתרווייהו, ותרין זמנין לא לא.

אבל רבי יהודה אמר, מאן דחמי קשת בגונוני נהירין, צריך לברכא ברוך זוכר הברית. ובגלותא דלאו איהו נהיר בגונוני כדקא יאות, ולא עוד אלא דלזמנין נהיר זעיר, וזמנין לא נהיר כלל, זמנין אתחזי בשלימו, וזמנין לאו. דקשת קא רמיז גונוני, לזכוון דכהנים לויים וישראלים, כד אינון שפירין, דנהיר קשת בגונוני דאינון תלת.

קום אנת רבי יוסי הגלילי, ואימא, דהא מלין שפירין קאמרת בחבורה קדמאה, דקשת לא אתיא אלא לאגנא על עלמא. למלכא, דבכל זמנא דבריה חב, ומלכא חזי למטרוניתא, סליק רוגזא דבריה, דכתיב, (בראשית ט) וראייתה לזכור ברית עולם. ועל דא לא אתחזי קשת, אלא לאגנא על עלמא. ולא אתגלגא, אלא בלבוש יקר דמלכו, ובשעתא דאית צדיק בארעא, איהו ברית. למיקם ברית.

וכי בגלותא, קדשא בריך הוא אתרחק ממטרוניתא, ואיך מטרוניתא אתלבשת לבושי מלכותא בגלותא (כ"א ל"ג לא) לא. אבל בגלותא, לבושה דקדרות, ואיהו אמרת (שיר השירים א) אל תראני שאני שחרחרת. אלא ודאי ההוא קשת דאתגלגיא בגלותא, לאו איהו אלא מטטרו"ן, דאתקרי שד"י ואיהו (בראשית כד) עבדו זקן ביתו, דשליט בכל דיליה (בגלותא), ובנוי, אתקריאו עבדים דקודשא בריך הוא. ובני מטרוניתא בנים, ובגין דא, אם כבנים אם כעבדים.

ובזמנא דאתחרב בי מקדשא, אוקמוה דעבדים חפו ביתו ששולט בכל אשר לו (בגלות), ובניו נקראים עבדי הקדוש ברוך הוא. ובני המלכה בנים, ומשום זה אם כבנים אם כעבדים.

ובשחרב בית המקדש, פרשה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה

נקראו על שם המלכה, שנאמר עליה (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה. אבל אם יש צדיק שזכיותו ומעשיו להאיר בהם את המלכה, ולפשט ממנה לבושי קדרות הפשוטים ולקשט אותה בלבושים של גונים מאירים של סודות התורה, מה כתוב בו? וראייתה לזכר ברית עולם. וראייתה, בסודות מאירים של התורה, שאו"ר נקרא ר"ז. זהו שכתוב (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור. ובסודות הללו נאמר וראייתה.

ובאותו זמן עולה ממנו רגז בנו, (אסתר ו) וחמת המלך שככה, ויאמר לה המלך בתפלת העמידה לפניו, (שם) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך. באותו זמן שואלת על גאלתה ובניה עמה, זהו שכתוב (שם) תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי. אבל קשת שנראית בעולם בגלות, שעבד הוא, לפעמים יוצא בשלמות, כשבניו מכשירים מעשיהם, ולפעמים לא נמצא בשלמות, כשבניו לא מכשירים מעשיהם.

ואם לא בגלל אות יו"ד של שד"י שקנא עליה פנחס שהגנה עליו משבטו של שמעון, היו הורגים אותו ומאבדים אותו מן העולם. ומשום זה, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד זה - זה פנחס. ואיפה רשעים נכחדו - אלו שמעשיהם כשרים לפני המלך ומקנאים על שמו ומקדשים אותו ברבים, כן מקדשים אותו למעלה בין ממני שאר העמים, ונודעים לו כל ממנה בכניו. אבל ישראל נודעים למעלה הכל בשם יהו"ה, שהוא מחיה כל הפנויים.

וכך שם וכנוי מעיד עליו. א"ל מעיד עליו שיש לו יכלת על כל אל, זהו שכתוב אני אדרש אל אל. אל - בעל האל. אלהים מעיד עליו שהוא אלהי האלהים. אדנ"י מעיד עליו שהוא אדוני

ראשם, ונתדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה אתקריאו, על שם מטרוניתא, דאתמר עליה (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה. אבל אי אית צדיק, דזכווי ועובדוי לאנהרא, בהון מטרוניתא, ולמפשט מנה לבושי קדרותא דפשטין ולקשטא לה בלבושין דגוונין נהירין דרזין דאורייתא, מה כתיב ביה, וראייתה לזכור ברית עולם. וראייתה, ברזין נהירין דאורייתא, דאו"ר ר"ז אתקרי, הדא הוא דכתיב, (משלי ו) פי נר מצוה ותורה אור. ובאלין רזין אתמר וראייתה.

ובההוא זמנא סליק מגיה רוגזא דבריה, (אסתר ו) וחמת המלך שככה, ויניא לה מלכא בצלותא דעמידה קמיה, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך. בההוא זמנא, שאלתא על פורקנא דילה, ובנהא עמיה, הדא הוא דכתיב, (אסתר ו) תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי. אבל קשת דאתחזיא בעלמא בגלותא, דעבדא איהו, זמנין דנפיק בשלימו, פד בנוי מכשירין עובדוי, ולזמנין לא אשתכח בשלימו, פד בנוי לא מכשירין עובדוי (כאן חסר).

ואי לאו בגין אות יו"ד דשד"י דקני עליה פנחס דאגין ליה משבטא דשמעון הוה קטלין ליה ואובדין ליה מעלמא. ובגין דא (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד דא פנחס. ואיפה ישרים נכחדו, אליו דמכשירין עובדיהון קמי מלכא, ומקנין על שמיה, ומקדישין ליה ברבים. הכי מקדשין ליה לעילא, בין ממנן דשאר עמין, ואשתמודעין ליה כל ממנא בכנויה. אבל ישראל אשתמודעין לעילא כלא בשם יהו"ה, דאיהו חיי כל פנויין.

וכל שם וכנוי סהיד עליה, א"ל סהיד עליה, דאית ליה יכולת על כל אל, הדא הוא דכתיב, (איוב ה) אני אדרוש אל אל. אל, מארי דאל. אלהים סהיד עליה,

הַאֲדוֹנִים. גַּם כִּף כָּל שֵׁם. שְׁלָכְל (ספירה ומלאך) מְלֹאֲךָ יֵשׁ שֵׁם יְדוּעַ, לְהוֹדִיעַ לְכָל פֶּת בְּאוֹתוֹ שֵׁם שֶׁל מַלְכוּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל נִדְעִים לוֹ בִּיהו"ה.

יְסוּד הַדְּבָר - לְכֵן אָדָם אַחַד יְכוּלִים לְהִיּוֹת כְּמֵה סוּסִים, גַּם כִּף כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם בְּנֵי שֶׁל אָדָם, וְכָל בֶּן צְרִיף לְהִיּוֹת לוֹ לְאָבִיו כְּסוּס וּכְחֹמֶר לְמִשְׁא וְלְהִיּוֹת כְּפוּף תְּחִתּוֹ, וְזֶהוּ סוּד (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'. שֶׁהוּא בֶּן שֶׁל אָדָם, וְעוֹשֶׂה עֲצָמוּ כְּבֵהמָה תְּחִתּוֹ.

וְכֵן זֶהוּ מִצְוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹרָה לְהִיּוֹת אֶח מִיבֶם אֵת אֲשֶׁת אַחִיו לַעֲשׂוֹת בֶּן לְאָחִיו, כְּדִי שֶׁלֹּא יֵאבֵד מֵאוֹתוֹ עוֹלָם. וְזֶהוּ כְּמוֹ סוּד כְּלָאִים בְּצִיצִית. שְׂאֲמָרוּ, מֵה שְׂאֲסֶרְתִּי לָךְ כָּאֵן, מֵה אֲסֶרְתִּי לָךְ כְּלָאִים שֶׁל הָעוֹלָם - הַתְּרַתִּי לָךְ כְּלָאִים שֶׁל צִיצִית. אֲסֶרְתִּי לָךְ אֲשֶׁת אֶח - הַתְּרַתִּי לָךְ יְבָמָה. כְּגוֹן מְרֻכְבִּים תְּפוּחִים אוֹ דְקָלִים מִן בְּמִינוֹ, וְאֲסוּר לְהִרְכִּיב מִן בְּשִׂאֵינוֹ מִינוֹ. וְנֹאמְרוּ בּוֹ (דברים ט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׁדָה. וּבִיבָמָה מְרֻכְבִּים מִן בְּשִׂאֵינוֹ מִינוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא תֵאבֵד (להאבד) נֶפֶשׁ הַמֵּת, (שם כה) וְלֹא יִמְחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ סוּד הַגְּלָגוּל. לְגַלְגַּל אֵין תְּנוּעָה בְּלִי אֲמַת הַמַּיִם, גַּם כִּף אֲמַת הַמַּיִם סוּד שֶׁל אוֹת ו', בְּהַ נַעֲשֶׂה הַגְּלָגַל גְּלָגוּל. וְסוּד הַדְּבָר - מֵה גְּלָגַל אֵין לוֹ תְּנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם - גַּם כִּף גְּלָגַל הוּא י' וְאֵין לוֹ תְּנוּעָה בְּלִי אֲמַת מַיִם, שֶׁהִיא ו'. יְבָמָה ה'. לְזֶה הוּא בִּינִי"ה בִּין י"ה. בְּאוֹת י' בְּרָא אֵת הָעוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם אֶרֶץ, שֶׁהוּא ו'.

דְּאִיהוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. אֲדַנְי"י סְהִיד עָלֶיךָ, דְּאִיהוּ אֲדוֹנֵי הַאֲדוֹנִים. אוֹף הָכִי כָּל שֵׁם. דְּכָל (ספירה ומלאך) מְלֹאֲךָ אֵית לְכָל חַד שֵׁם יְדִיעַ, לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא לְכָל פֶּת בְּהוּא שֵׁם דְּמַלְכָּא דִּילֵיךָ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אֲשַׁתְּמוּדְעָן לִיה בִּיהו"ה.

וְרִזָּא דְמַלְכָּה, בְּר נֶשׁ חַד יְכִיל לְמַהוּי לִיה כְּמֵה סוּסוֹן, אוֹף הָכִי כָּל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּנוֹי דְאָדָם, וְכָל בְּרָא צְרִיף לְמַהוּי לִיה לְאָבִיו כְּסוּס וּכְחֹמֶר לְמִשְׁוִי, וְלְמַהוּי כְּפִיף תְּחוֹתוֹ, וְהֵאֵי אִיהוּ רִזָּא (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ י'. דְּאִיהוּ בְּרָא דְאָדָם, וְעַבִּיד גְּרַמִּיה כְּבֵהמָה תְּחוֹתוֹ.

וּבְגִין דָּא אִיהוּ פְקוּדָא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא בְּאוּרִייתָא, לְמַהוּי אֶח מִיבֶם לְאֲתַתִּיה דְאֶח, לְמַעַבְד בְּרָא לְאֶחֻי, בְּגִין דְלָא יִתְאַבִּיד מֵהוּא עַלְמָא. וְהֵאֵי אִיהוּ כְּגוֹן רִזָּא דְכְּלָאִים בְּצִיצִית. דְאֶמְרוּ, מֵה שְׂאֲסֶרְתִּי לָךְ כָּאֵן, הַתְּרַתִּי לָךְ כָּאֵן. אֲסֶרְתִּי לָךְ כְּלָאִים דְעַלְמָא, הַתְּרַתִּי לָךְ כְּלָאִים דְצִיצִית. אֲסֶרְתִּי לָךְ אֲשֶׁת אֶח, הַתְּרַתִּי לָךְ יְבָמָה. כְּגוֹן מְרֻכְבִּים תְּפוּחִים אוֹ דְקָלִים מִן בְּמִינוֹ. וְאֲסוּר לְאֲרַכְבָּא מִן בְּשִׂאֵינוֹ מִינוֹ. וְאֲתַמַּר בֵּיה (דברים ט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׁדָה. וּבִיבָמָה מְרֻכְבִּין מִן בְּשִׂאֵינוֹ מִינוֹ, בְּגִין דְלָא לְתַתְּאֲבִיד (להאבד) נֶפֶשׁ הַמֵּת. (דברים כה) וְלֹא יִמְחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְהֵאֵי אִיהוּ רִזָּא דְגְלָגוּל. גְּלָגַל לִית לִיה תְּנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם, אוֹף הָכִי, אֲמַת הַמַּיִם רִזָּא דְאֵת ו', בֵּיה אֲתַעַבִּיד גְּלָגַל גְּלָגוּל. וְרִזָּא דְמַלְכָּה, מֵה גְּלָגַל אֵין לוֹ תְּנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם, אוֹף הָכִי, גְּלָגַל אִיהוּ י', וְלִית לִיה תְּנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם דְאִיהוּ ו'. יְבָמָה ה'. לְהֵאֵי אִיהוּ בִּינִי"ה בִּין י"ה. בְּאוֹת י' בְּרָא עַלְמָא דְאֵתִי, עוֹלָם אֶרֶץ, דְאִיהוּ ו'.

בְּגִין דָּא, מֵאֵן דְלִית לִיה בֶּן, לָאו אִיהוּ מְבַנֵי עַלְמָא דְאֵתִי, דִּימָא לְקַבְלֵיה, וּמַגִּיה נְפִיק, מְבַיְנִייהו ו', וּמַגִּיה

בְּגִינָּה זֶה מִי שֶׁאֵין לוֹ בֶּן אֵינוֹ מְבַנֵי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵם לְמוּלוֹ, וּמִמֶּנּוּ יֵצֵא, מְבַיְנֵיהֶם ו', וּמִמֶּנּוּ נִחְלָקִים כְּמֵה נְחָלִים שֶׁמְסוּכְבִּים אֵת הָעוֹלָם, עַד שֶׁחֲזָרִים לָיִם שֶׁיֵּצְאוּ מִשָּׁם, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר

הפסוק (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים והים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים יגו'. עד שחוזרים כמו שיצאו.

גם כף - (שם יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתְנָהּ. כמו שנתן אותה שלמה אם תשוב בתשובה, שהיא בינ"ה, ב"ן י"ה, עליון. אות ה' עולה באות י' לחמשים, עשר פעמים חמש. הרי היא י"ם, י"ה. ב"ן, נחל שיוצא מהים ונחלק לכמה נחלים, כמו אילן שמתפשט לכמה ענפים.

ואם לא חזרה נשמה שלמה כמו שהשתלמה, נאמר בה (שם א) שם הם שבים ללכת, היא וכל הנשמות האחרות. גם כף איננו שלם בכך אם אין לו בת, שהיא העולם הזה, להיות שלם בעולם הזה שנברא בה. זהו שכתוב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. (אלא)

יה"ו, (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. והרשעים שנאמר בהם (קהלת ח) ובכך ראיתי רשעים קברים וכאו, גרמו (שמות לב) אלה אלהיך ישראל, שנאמר עליהם (עמוס ב) על שלשה פשעי ישראל. אחרי שקלקלו עצמם שלוש פעמים ולא זכו ביה"ו, שנאמר בו (קהלת יא) מקום שיפול העץ שם יהוא. [על ארבעה לא אשיכנו, דהינו ה'. ונדונו בגיהנם במשחית אף וחמה.

ורבנשים של שלש אותיות הללו נודעים בקשת, שהם לבן, אדם וירק. מי שיבא בזמן אחד הוא לבן, בשני אדם, בשלישי ירק. ומשום שביעקב נכללו האותיות, ונשרש האילן ונטע והתגדל ונעשה פרי טוב - (ישעיה כט) לא

עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, להיות מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש וכל מיני חיה רעה, ומשום זה - (הושע יב) וישר אל מלאך ויוכל. ומשום שאדם נקרא אילן, הוא סוד זה לאילן

מתפלגין כמה נחלי, דאינון מסבבין עלמא, עד דחזרו לימא דנפקו מתמן, ובגין דא אמר קרא, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים יגו'. עד דאהדרו כגוונא דנפקו.

אוף הכי, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתְנָהּ. כגוונא דיהיב לה (דף רט"ו ע"ב) שלימתא. אם תשוב בתשובתא, דאיהו בינ"ה ב"ן י"ה, עלאה. את ה' סליקת באת י' לחמשים, עשר זמנין חמש. הא איהו י"ם, י"ה. ב"ן, נחל דנפק מן ימא, ואתפליג לכמה נחליו, כגוונא דאילנא דאתפשט לכמה ענפין.

ואי לא חזר נשמתא שלימתא, כגוונא דאשתלמת. אתמר בה, שם הם שבים ללכת, איהי וכל נשמתין אחרנין. אוף הכי לאו איהו שלים בכך, אי לית ליה בת, דאיהו עלמא דין, למהוי שלים בהאי עלמא דאתפרי בה', הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. (אלא)

יה"ו, (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. ורשיעייא דאתמר בהון, (קהלת ח) ובכך ראיתי רשעים קבורים וכאו, גרמו אלה אלהיך ישראל, דאתמר עליהו, (עמוס ב) על שלשה פשעי ישראל. בתר דקלקלו גרמיהו תלת זמנין, ולא זכי ביה"ו, דאתמר ביה (קהלת יא) מקום שיפול העץ שם יהוא. על ארבעה לא אשיכנו, דהינו ה'. ואתדנו בגיהנם, במשחית אף וחימה.

ולבושין דתלת אתוון אליו, אשתמודעין בקשת, דאינון חינור סומק וירוק. מאן דיייתי בזמנא חדא, איהו חינור. בתנינא, סומק. בתליתאה, ירוק. ובגין דביעקב אתפלילו אתוון, ואשתרש אילנא ואתנטע ואתרפא, ואתעביד איבא טבא, (ישעיה כט) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, למהוי מרפכתייה ביצר הרע, דאיהו נחש, וכל מיני חיה בישא. ובגין דא, (הושע יב)

עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, להיות מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש וכל מיני חיה רעה, ומשום זה - (הושע יב) וישר אל מלאך ויוכל. ומשום שאדם נקרא אילן, הוא סוד זה לאילן

שננטע במקום שלא עושה פרי, מה עשה? עקר אותו ונטעו במקום אחר. ומשום זה פרושה בעלי המשנה, שלא היה מחזק להיות עקר, עד שהלך לארץ ישראל ונטע שם באשה.

גם כף צדיק, שהוא מטלטל ממקום למקום, מבית לבית, כאלו יבא בגלגול פעמים רבות, והינו (שמות ט) ועשה חסד לאלפים לאהבין, עד שיזכה לעולם (הבא) שלם. אבל לרשעים לא מביאים יותר משלש פעמים. ואם חזר בתשובה, נאמר בו גלות מכפרת עון. ומשום זה פרושה בעלי המשנה, צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם.

א"ר רומז, (ויקרא יד) ועפר אחר יקח וטח את הבית. (איוב לד) ואדם על עפר ישוב. (קהלת יב) וישוב העפר על הארץ פשהיה. משום שהוא מנגע, ואין בו אלא אשה רעה, יצר הרע, שנאמר בה אשה רעה צרעת לבעלה. מה תקנתו? יגרשנה ויתרפא, שהיא גורמת (בראשית כג) ויגרש את האדם. האדם - זו הנשמה. א"ת - בת זוג האדם. (משלי כו) כצפור נודדת מן קנה בן איש נודד ומשום זה, (תהלים פד) גם צפור מצאה בית, הינו יבמה. ודרור קן לה, הינו גואל. אשר שתה אפרחיה, בן ובת. אשרי מי שעושה להם קן, (ויקרא כה) וגאל את ממפר אחיו, שהוא מכור בעבור מה שלא שלו.

ומשום זה אמר משה, (דברים א) ויתעבר ה' בי למענכם. כאן הוא סוד העבור. רועה נאמן השאיר ששים רבוא, כמה פעמים שבא בגלגול, ומשום זה זכות כלם תלה בו הקדוש ברוך הוא.

ומשום זה פרושה חכמים, אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד. ואף על גב שחכמים פרושה בדברים אחרים - שבעים פנים לתורה.

וישר אל מלאך ויוכל. ובגין דאתקרי אדם אילנא, איהו רזא דא, לאילנא דאתנטע באתר דלא עביד איבא. מה עבד. עקר ליה ונטעיה באתר אחרא. ובגין דא אוקמויה מארי מתניתין דלא הוי מוחזק למהוי עקר, עד דאזיל לארץ ישראל, ואתנטע תמן באתתא.

אוף הכי צדיק, דאיהו מטלטל מאתר לאתר, מבית לבית, כאלו ייתי בגלגולא זמנין סגיאין. והינו (שמות ט) ועושה חסד לאלפים לאוהביו, עד דיזכה לעלמא (דאחי) שלים. אבל לחיבבא, לא אייתי ליה יתיר מתלת זמנין. ואי חזר בתיבתא, אתמר ביה גלות מכפרת עון. ובגין דא אוקמויה מארי מתניתין, צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם.

אלא קא רמיז, (ויקרא יד) ועפר אחר יקח וטח את הבית. (איוב לד) ואדם על עפר ישוב. (קהלת יב) וישוב העפר על הארץ פשהיה. בגין דהוא מנוגע, ולית ביה אלא אשה רעה, יצר הרע, דאתמר בה אשה רעה צרעת לבעלה. מאי תקנתיה. יגרשנה ויתרפא. דאיהי גרמת (בראשית א) ויגרש את האדם האדם, דא נשמתא. א"ת, בת זוגו דאדם. (משלי כו) כצפור נודדת מן קנה בן איש נודד ממקומו.

ובגין דא, (תהלים פד) גם צפור מצאה בית, הינו יבמה. ודרור קן לה, הינו גואל, אשר שתה אפרחיה, בן ובת. זכאה איהו מאן דעבד (ליוז) קינא, (ויקרא כה) וגאל את ממפר אחיו. דאיהו מכור בעבור דלאו דיליה.

ובגין דא אמר משה, (דברים א) ויתעבר יי בי למענכם. הכא הוא סוד העבור. רעיא מהימנא, שזיב שתיין רבוא, כמה זמנין דאחי בגלגולא, ובגין דא זכות פלהו תליא קדשא בריך הוא ביה. ובגין דא אוקמויה רבנן, אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד. ואף על גב דאוקמויה רבנן במלין אחרנין, שבעים פנים לתורה.

ומשום זה פרושה חכמים, אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד. ואף על גב שחכמים פרושה בדברים אחרים - שבעים פנים לתורה.

שְׁבֹן דָּרָךְ בְּעֵלֵי הַסּוּדוֹת: אוֹמְרִים מְרַגְלִית לְתַלְמִידֵיהֶם, וְלֹא נֹדְעוּ בּוֹ בְּרַמְזֵיהּ, חוּזֵר לָהֶם אוֹתוֹ דָּכַר בְּדַבְּרֵי שְׁחוֹק, כְּמוֹ אוֹתוֹ שְׁאָמַר, בִּיצָה אַחַת הַפִּילָה שְׁשִׁים כְּרָכִים. וּבָאָה בִיצָה וְנִפְלָה מְעוֹף שְׁהִיָּה פּוֹרֵחַ בְּאֵוִיר וְהִפְתָּה שְׁשִׁים כְּרָכִים אֵלָיו. וּבְעֵלֵי לִיצְנוּת אָמְרוּ שְׁלֹא אָמַר הוּא, רַק שְׁבֹן אָדָם כָּתַב שְׁשִׁים כְּרָכִים, וּבָאָה בִיצָה שִׁיצָאָה מְעוֹף וּמַחֲקָה שְׁשִׁים כְּרָכִים שֶׁל פְּתִיבָה. וְחַס וְשְׁלוֹם שְׁבַעֲלֵי הַתּוֹרָה אוֹמְרִים דְּבָרֵי שְׁחוֹק וּדְבָרִים בְּטָלִים בְּתוֹרָה.

אָרְא כִּף פְּרִשׁוּהָ, (דְּבָרִים כב) אֶפְרָחִים - אֵלָיו בְּעֵלֵי מִשְׁנָה. אוֹ בִיצָים - אֵלָיו בְּעֵלֵי מִקְרָא. וְכִמוֹ שֶׁנִּפְלָ מֵאוֹתוֹ אֶפְרוּחַ, שֶׁהוּא בַר נִפְלִי, נִפְלִית בִיצָה שֶׁהוּא אֶתְרוּג שְׁעוֹר שֶׁכַּפִּיצָה, וּבִגְלָלָה נֶאֱמַר (עֲמוּס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סִפְת דְּוִיד הַנִּפְלֵת. וְנִפְלו עֲמָה (שִׁיר ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, שֶׁהֵם כְּרוּכִים בָּהּ, כְּגוֹן פִּיצַד כּוֹרְכִים אֶת שְׁמַע. וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁשִׁים מִסְכָּתוֹת. וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, אֵלָיו (תְּהִלִּים מה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהּ בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהּ שֶׁהֵן הַלְכוֹת שְׁאֵין לָהֶן חֲשִׁבוֹן.

וְאוֹתוֹ אֶפְרוּחַ הוּא בֶן יִ"ה, הוּא בְּתוֹף חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בֵּינֵיהֶן, דְּהֵינּוּ יִ"ה חֲמֵשׁ פְּעָמִים עֶשֶׂר, ו' הוּא נִפְּוֹל, שֶׁנִּפְּוֹל אַחַר אוֹתָהּ שְׁנֶאֱמַר, (ישעיה יד) אֵיךְ נִפְּוֹת מִשְׁמַיִם הִילַל בֶּן שַׁחַר. וְנִקְרָא נִפְּוֹל, וְלֹא נִפְּוֹל, וְלֹא נִפְּוֹל. מִשּׁוּם שֶׁבּוֹ נִפְּוֹל יִשׁ יִ"ו, וְיִוֵּד בָּהֶם לְגַבֵּי ה' ה', שְׁנֶאֱמַר בָּהֶן (רות א) וּתְלַכְנָה שְׁתִּיָּהֶן. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים כב) שֶׁלַח תְּשַׁלַּח. אֶחָד מִבֵּית רֵאשׁוֹן, וְהַשְּׁנִי מִבֵּית שְׁנִי, לְהַקִּימָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים צ) יִשְׁמְחוּ הַשְּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.

בֹּא וּרְאָה, הַשְּׁמֶשׁ הַזֶּה מִתְגַּלָּה בַּיּוֹם, וּמִתְכַּסֶּה בַּלַּיְלָה, וּמֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רְבּוּא כּוֹכָבִים. גַּם כִּף רוּעָה הַנֶּאֱמָן, כְּשֶׁהִתְכַּנַּס מִהָעוֹלָם, מֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִם הַדּוֹר כְּרָאוּי. וְזֶה

דְּהָכִי אֶרַח דְּמֵאֲרֵי רִזִּין, אֶמְרִין מְרַגְלִית לְתַלְמִידֵיהוֹן, וְלֹא אִשְׁתַּמּוּדְעוֹן בֵּיהּ בְּרַמְזָא, אֶהְדָּר לּוֹן הַהוּא מְלָה בְּמִלֵּי שְׁחוֹק, כְּגוֹנוּנָא דְּהוּא דְּאָמַר, דְּבִיצָה אַחַת, אֶפִּילַת שְׁתִּין כְּרָכִין. וְאֶתָּא בִיצָה וְנִפְּוֹל מִן עוֹפָא דְּהִיָּה פְּרַח בְּאֵוִירָא, וּמַחֲקָת אֵלִין שְׁתִּין כְּרָכִין, וּמֵאֲרֵי דְּלִיצְנוּתָא אָמְרוּ, דְּלֹא אָמַר הוּא אֶלָּא דְּבַר נֶשׁ כָּתַב שְׁשִׁים כְּרָכִין, וְאֶתָּא בִיצָה דְּנִפְּקַת מִן עוֹפָא וּמַחֲקַת שְׁתִּין כְּרָכִין דְּכִתִּיבָה. וְחַס וְשְׁלוֹם דְּמֵאֲרֵי אוֹרִייתָא אֶמְרִין מֵלִין דְּשְׁחוֹק, וּדְבָרִים בְּטָלִים בְּאוֹרִייתָא.

אָלָא הָא אוֹקְמוּהָ, (דְּבָרִים כב) אֶפְרוּחִים, אֵלִין מֵאֲרֵי מִשְׁנָה. אוֹ בִיצִים, אֵלִין מֵאֲרֵי מִקְרָא. וּכְגוֹנוּנָא דְּנִפְּוֹל מֵהוּא נִפְּוֹל, דְּאִיְהוּ בַר נִפְּוֹל, נִפְּוֹל בִיצָה דְּאִיְהוּ אֶתְרוּג שִׁיעוּרָא בְּכַפִּיצָה. וּבְגִינָה אֶתְמַר (עֲמוּס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סִפְת דְּוִיד הַנִּפְּוֹל. וְנִפְּלו עֲמָה (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, דְּאֵינוּן כְּרִיכִין בָּהּ, כְּגוֹן פִּיצַד כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע. וְאֵינוּן לְקַבֵּל שְׁשִׁים מִסְכָּתוֹת. וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, אֵלִין (תְּהִלִּים מה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהּ רְעוּתֵיהּ, דְּאֵינוּן הַלְכוֹת, דְּלִית לּוֹן חוּשְׁבֹן.

וְהַהוּא נִפְּוֹל אִיְהוּ בֶן יִ"ה אִיְהוּ בְּתוֹף חֲמִשִּׁין תְּרַעֲזִין דְּבֵינֵיהֶן, דְּהֵינּוּ יִ"ה חֲמֵשׁ זְמַנִּין עֶשֶׂר ו' אִיְהוּ נִפְּוֹל, דְּנִפְּוֹל בְּתַר הַהִיא דְּאֶתְמַר, (ישעיה יד) אֵיךְ נִפְּוֹל מִשְׁמַיִם הִילַל בֶּן שַׁחַר וְאֶקְרִי נִפְּוֹל, וְלֹא נִפְּוֹל, וְלֹא נִפְּוֹל. כְּגוֹן דְּבִיָּה נִפְּוֹל יִ"ו וְנַחֲתִית בְּהוֹן לְגַבֵּי ה' ה', דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (רות א) וּתְלַכְנָה שְׁתִּיָּהֶן. הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב, (דְּבָרִים כב) שֶׁלַח תְּשַׁלַּח חֵד מִבֵּית רֵאשׁוֹן וְתִנְיִנָּא מִבֵּית שְׁנִי, לְאֶקְמָא לּוֹן. הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב, (דף רט"ז ע"ב) (תְּהִלִּים צ) יִשְׁמְחוּ הַשְּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.

תָּא חֲזִי, הָאֵי שְׁמֵשׂא אֶתְגַּלָּא בִּימְמָא, וְאֶתְכַּסֵּי בַּלַּיְלָא. וְנַהִיר בְּשְׁתִּין רְבּוּא כְּכִבְיָא. אוֹף הָכִי רְעִיָּא מֵהִימְנָא,

מִבֵּית שְׁנִי, לְהַקִּימָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים צ) יִשְׁמְחוּ הַשְּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.

בֹּא וּרְאָה, הַשְּׁמֶשׁ הַזֶּה מִתְגַּלָּה בַּיּוֹם, וּמִתְכַּסֶּה בַּלַּיְלָה, וּמֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רְבּוּא כּוֹכָבִים. גַּם כִּף רוּעָה הַנֶּאֱמָן, כְּשֶׁהִתְכַּנַּס מִהָעוֹלָם, מֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִם הַדּוֹר כְּרָאוּי. וְזֶה

בְּתֵר דְּאַתְּבְּנִישׁ מֵעֲלָמָא, נְהִיר בְּשִׁתִּין רַבּוּא נִשְׁמַתִּין דְּיִשְׂרָאֵל, אִי דְרָא כְּדָקָא יֵאוּת. וְהֵאֵי אִיהוּ רְזָא דְגִלְגּוּלָא, דְאָמַר עֲלִיָּה קְהֵלַת, (קהלת א) דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וְאוּקְמוּיָהּ דְלִית דוֹר פְּחוּת מִשְׁשִׁים רַבּוּא. וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עוֹמְדַת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הֵיא דְאַתְמַר בְּה, (ישעיה טו) וְהָאֲרָץ הַדוֹם רַגְלִי, (בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ כְּעֶפֶר הָאָרֶץ.

וְעוֹד רְזָא אַתְרָא אוּקְמוּיָהּ רַבְּנֵן, הַדוֹר שְׁהוֹלֵךְ הוּא הַדוֹר שְׁבָא, הַלֵּךְ חֲגַר בָּא חֲגַר, הַלֵּךְ סוּמָא בָּא סוּמָא. וְעוֹד אוּקְמוּיָהּ רַבְּנֵן, דְעֵתִיד הָוֵה מְשִׁיָּה לְקַבְּלָא אוּרִייתָא כְּדָרָא דְטוֹפְנָא, אֶלָּא בְּגִין דְהוּוּ רְשִׁיעִיָּא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית ו) בְּשֹׁגִים הוּא בָּשָׂר. בְּשֹׁגִים זֶה מִשְׁ"ה. וְאִמָּאי קָרִי לִיָּה בְּשֹׁגִים. אֶלָּא קְהֵלַת חֶסֶר ב' מִן בְּשֹׁגִים לְכַסָּא מְלָה. אָמַר (קהלת ח) אָמַרְתִּי שֹׁגִים זֶה הִבֵּל.

וְאוּקְמוּיָהּ עַל יְתָרו, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ קִינִי, שְׁנַפְרָד מְקִינָן. קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, עַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ד) קִנִּיתִי אִישׁ אֶת יְהוֹ"ה. דְחֻזָּאת לִיָּה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, דְעֵתִידִין בְּנוֹי לְמִיתָב בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית.

וְאוּף הָכִי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, דְהוּוּ דְחִיקָא לִיָּה שְׁעֵתָא, דְלֹא הָוֵה לִיָּה אֶלָּא קַב חְרוּבִין מְעַרְב שְׁבַת לְעַרְב שְׁבַת, כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינָא. אָמַאי הָאֵי, בְּתֵר דְהָתוּת בַּת קוּל נַפְקַת וְאוּמְרַת, כֹּל הָעוֹלָם כְּלוּ אִינוּ נִיזוֹן אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֲנִינָא כְּנִי.

אֶלָּא אִיהוּ גְרִים קוֹדֶם, דְחֶרֶב ק"ב מִן י', דְאִיהוּ יב"ק. אוּף הָכִי לֹא הָוֵה לִיָּה אֶלָּא קַב חְרוּבִין. דָּאֵת י' אִיהוּ יְחוּד, וּמַגִּיָּה אַתְיָא נְבִיעוּ לָאֵת ב', דְאִיהִי בְרָכָה, וְאִיהִי קֹדֶשׁ, וּמַגִּיָּה אַתְקַדֶּשׁ ק', דְאִיהִי קֹדֶשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת גְרִים לְמַהוּי חְרוּבִין דִּלְיָה ק"ב, דְאִינוּן ק"דוּשָׁה בְּרָכָה, אוּף הָכִי לֹא הָוֵה לִיָּה אֶלָּא קַב חְרוּבִין, אוּף הָכִי אִיּוֹב בֶּן יִבְמָה הָוֵה, וּבְגִין דָּא אַתְעַנְשׁ, עַל מַה דְאִירַע לוֹ כְּפָר.

וְאִינוּן דְלֹא יַדְעִי רְזָא דָּא, אָמַרִי בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לָאוּ לוֹ אֶלָּא קַב חְרוּבִים. גַּם כֹּף אִיּוֹב בֶּן יִבְמָה הָיָה, וּמִשׁוּם זֶה נֶעְנַשׁ עַל מַה שְׁכָּבַר אַרְעֵ לוֹ. וְהֵם שְׁלֵא יַדְעוּ סוּד זֶה, אָמַרוּ, בְּנִים חַיִּים וּמְזוּנוֹת לֹא בְּזָכוֹת תְּלוּי הַדְּבָר, אֶלָּא בְּמַזְל תְּלוּי

סוּד הַגִּלְגּוּל שְׁאָמַר עֲלֵיו קְהֵלַת (קהלת א) דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וּפְרָשׁוּיָהּ שְׁאִין דוֹר פְּחוּת מִשְׁשִׁים רַבּוּא. וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עוֹמְדַת - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אוּתָהּ שְׁנַאָמַר בְּה (ישעיה טו) וְהָאֲרָץ הַדוֹם רַגְלִי, (בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ כְּעֶפֶר הָאָרֶץ.

וְעוֹד סוּד אַחַר בְּאָרוּ הַחֲכָמִים, הַדוֹר שְׁהוֹלֵךְ הוּא הַדוֹר שְׁבָא. הַלֵּךְ חֲגַר בָּא חֲגַר, הַלֵּךְ סוּמָא בָּא סוּמָא. וְעוֹד פְּרָשׁוּיָהּ חֲכָמִים, שְׁעֵתִיד הָיָה מְשִׁיָּה לְקַבְּלָא תוֹרָה בְּדוֹר הַמְּבוּל, אֶלָּא מִשׁוּם שְׁהוּוּ רְשָׁעִים, זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם) בְּשֹׁגִים הוּא בָּשָׂר. בְּשֹׁגִים זֶה מִשְׁ"ה. וְלְמָה קָרָא לוֹ בְּשֹׁגִים? אֶלָּא קְהֵלַת חֶסֶר ב' מִבְּשֹׁגִים לְכַסוֹת הַדְּבָר. אָמַר, (קהלת ח) אָמַרְתִּי שֹׁגִים זֶה הִבֵּל.

וּפְרָשׁוּיָהּ עַל יְתָרו, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ קִינִי? שְׁנַפְרָד מְקִינָן. קָם מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וְאָמַר, עַל זֶה כְּתוּב (בראשית ד) קִנִּיתִי אִישׁ אֶת יְהוֹ"ה. שְׁרָאָתָה אוּתוּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁעֵתִידִים בְּנוֹי לְשַׁבַּת בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית.

וְגַם כֹּף רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, שְׁהִיָּתָה דְחוּקָה לוֹ הַשְּׁעָה, שְׁלֵא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חְרוּבִים מְעַרְב שְׁבַת לְעַרְב שְׁבַת, כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינָא. לְמָה זֶה? לְאַחַר שְׁיַצְאָה בַּת קוּל וְאוּמְרַת: כֹּל הָעוֹלָם כְּלוּ אִינוּ נִזוֹן אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֲנִינָא כְּנִי.

אֶלָּא הוּא גְרָם קוֹדֶם שְׁהַחְרִיב ק"ב מִן י', שְׁהוּא יב"ק. גַּם כֹּף לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חְרוּבִים, שְׁאוֹת י' הִיא יְחוּד, וּמַגִּיָּה בְּאֵה נְבִיעָה לָאוֹת ב', שְׁהִיא בְרָכָה, וְהִיא קֹדֶשׁ, וּמַגִּיָּה מִתְקַדֶּשׁ ק, שְׁהִיא קֹדֶשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת גְרָם לְהִיּוֹת חְרוּבִים שְׁלוֹ ק"ב, שְׁהֵם ק"דוּשָׁה בְּרָכָה. גַּם כֹּף לֹא הָיָה

הדָּבָר. הָרִי רָאִינוּ אֶת אֲבָרְהָם שָׂרָאָה בְּמִזְלוֹ שְׁלֵא הִיָּה עֵתִיד לְהִיּוֹת לוֹ בֶּן, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹצִיאָו הַחוּצָה, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שם טו) וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הִבֵּט וּגְו'. וּפְרָשִׁיָה שְׁאָמַר לוֹ: צֵא מֵאֲצִטְגְּנִינּוֹת שְׁלֶךְ, וְהַעֲלֵהוּ לְמַעְלָה מֵהַפְּכָכִים, וְאָמַר לוֹ: הִבֵּט נָא הַשְּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַפְּכָכִים. עַד כָּאן דְּבָרֵי רְבוּתֵינוּ, וְצָרִיךְ לְפָרֵשׁ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ נְסֻתָר. בֵּא וְרָאָה, כָּל בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם, קִדְּם שְׁנַתְנָה הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הִיוּ תְלוּיִים בְּמִזְל, וְאֶפְלוּ בְּנֵים חַיִּים וּמְזוֹנוֹת. אֲכַל אַחַר שְׁנַתְנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הוֹצִיא אוֹתָם מִחַיִּב כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, וְזֶה לְמַדְנֹו מֵאֲבָרְהָם, מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ בְּנָיו עֲתִידִים לְקַבֵּל ה' מֵאֲבָרְהָם, שְׁהִיא חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה, שְׁנֶאֱמַר בָּהּ (שם ב) אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם, בְּה' בְּרָאָם. אָמַר לְאֲבָרְהָם: בְּגַלֵּל הַה' הַזֶּה שְׁנוֹסְפָה לְשִׁמְךָ, הַשְּׁמַיִם תַּחֲתֶיךָ וְכָל הַכּוֹכָבִים וְהַמְּזֻלוֹת שְׁמֵאִירִים בָּהּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁנֶאֱמַר בָּהּ (שם מז) ה"א לְכֶם זָרַע. וְזָרַעְתֶּם בָּהּ"א. (שם כא) כִּי בִיִּצְחָק יִקְרָא לְךָ זָרַע.

וּמִשּׁוּם זֶה, כָּל הַמְּשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה בְּטַל מְמַנּוּ חַיִּיב כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, אִם לֹא מֵד אוֹתָהּ פְּדֵי לְקַיָּם מְצוּוֹתֶיהָ. וְאִם לֹא - כָּאֵלּוּ לֹא הַשְּׁתַדֵּל בָּהּ, וְלֹא בְטַל מְמַנּוּ חַיִּיב כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. כָּל שְׁפָן עֲמִי הָאָרֶץ שְׁנִמְשָׁלוּ לְבַהֲמוֹת, שְׁכָּאֲרוּ עֲלֵיהֶם (דְּבָרִים כז) אָרוּר שֹׁכֵב עִם כָּל בַּהֲמָה, שְׁלֹא אֶתְבַּטְּלוּ מֵהֶם חַיִּיב שֶׁל כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת.

אֲנוֹשׁ כְּחֻצִיר יָמִיו כְּצִיץ הַשְּׂדֵה כֵּן יִצְיֵץ, וְנֶאֱמַר בּוֹ (שם לו) נָעַר הָיִיתִי גַם זְקֵנְתִי. אַחַר כֵּן (איוב ג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוֹמִיו. שְׁאִילָן, חָזְרוּ בְּעוֹלָם כְּמַקְדָּם. מֵתוּ זְקֵנִים,

בְּזִכְרוֹתָא תְּלִיָא מְלֵתָא, אֲלֵא בְּמִזְלָא תְּלִיָא מְלֵתָא. וְהָא חֲזִינָא לְאֲבָרְהָם דְּחֻזָּא בְּמִזְלֵיהּ, דְּלֵא הָוָה עֵתִיד לְמַהְוִי לֵיהּ בְּרָא, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפִיק לֵיהּ לְבָרָא, כְּדִכְתִּיב (בראשית טו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הִבֵּט וּגְו'. וְאֹקְמוּהָ, דְּאָמַר לֵיהּ צֵא מֵאֲצִטְגְּנִינּוֹת שְׁלֶךְ, וְהַעֲלֵהוּ לְמַעְלָה מֵהַפְּכָכִים, וְאָמַר לוֹ הִבֵּט נָא הַשְּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַפְּכָכִים. עַד הָכָא מְלִין דְּרַבְּבָנ, וְצָרִיךְ לְפָרֵשׁ אֵלּוּן בְּדֶרֶךְ נְסֻתָר.

תָּא חֲזִי, כָּל בְּרִיּוֹן דְּעֵלְמָא, קוֹדְם דְּאֵתִיָּהִיבַת אוֹרִיָּיתָא לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ תְּלִיָּין בְּמִזְלָא, וְאֶפְלוּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי. אֲכַל בְּתַר דְּאֵתִיָּהִיבַת אוֹרִיָּיתָא לְיִשְׂרָאֵל, אֶפִיק לֵוִן מִחַיִּיבָא דְּכַכְבָּיָא וּמְזֻלֵי. וְדֵא אוֹלִיפְנָא מֵאֲבָרְהָם. בְּגִין דְּהוּוּ עֲתִידִין בְּנָוֵי לְקַבֵּל ה' מֵאֲבָרְהָם, דְּאִיהִי חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תּוֹרָה. דְּאֵתְמַר בָּהּ (בראשית ב) אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם, בְּה' בְּרָאָם. אָמַר לְאֲבָרְהָם, בְּגִין הָאֵי ה' דְּאֵתוֹסָף בְּשִׁמְךָ, הַשְּׁמַיִם תַּחֲתֶךָ, וְכָל כְּכַבְּיָא וּמְזֻלֵי דְּנַהֲרִין בָּהּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְּאֵתְמַר בָּהּ (בראשית מז) ה"א לְכֶם זָרַע, וְזָרַעְתֶּם בָּהּ"א. (בראשית כא) כִּי בִיִּצְחָק יִקְרָא לְךָ זָרַע.

וּבְגִין דָּא, כָּל הַמְּשַׁתְּדֵל בְּאוֹרִיָּיתָא, כְּטִיל מְנִיָּה חַיִּיבָא דְּכַכְבָּיָא וּמְזֻלֵי. אֵי אוֹלִיף לָהּ כְּדֵי לְקַיָּימָא פְּקוּדָהָ. וְאִם לֹא, כָּאֵלּוּ לֹא אֶשְׁתַּדֵּל בָּהּ, וְלֹא כְטִיל מְנִיָּה חַיִּיבָא דְּכַכְבָּיָא וּמְזֻלֵי. כָּל שְׁפָן עֲמִי הָאָרֶץ דְּאִינוּן אֶתְמַתְּלֵן לְבַעֲיָן. דְּאֹקְמוּהָ עֲלֵיהּ (דְּבָרִים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בַּהֲמָה, דְּלֹא אֶתְבַּטְּלוּן מִנְהוּן חַיִּיבָא דְּכַכְבָּיָא וּמְזֻלֵי.

אֲנוֹשׁ כְּחֻצִיר יָמִיו כְּצִיץ הַשְּׂדֵה כֵּן יִצְיֵץ, (תהלים קג) וְאֵתְמַר בֵּיהּ, (תהלים לו) נָעַר הָיִיתִי גַם זְקֵנְתִי. לְכַתָּר (איוב ג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוֹמִיו. דְּאִילְנָא דְּאֶתְקַצִּיצוּ עֲנַפִּין עֲתִיקִין דִּילֵיהּ, וְצִמְחוּ כְּמַלְקָדְמִין בְּשִׁרְשׁוֹי, אֶתְהַדְרוּ בְּעֵלְמָא כְּמַלְקָדְמִין. מֵיתוּ סְבִין, וְאֶתְהַדְרוּ לְהָאֵי עֵלְמָא עוֹלְמִין. וְהֵינּוּ רְזָא דְּמַחֲדַשׁ קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹם תְּמִיד שְׁנַקְצָצוּ עֲנַפִּים עֲתִיקִים שְׁלוּ וְצִמְחוּ כְּמוֹ מַקְדָּם בְּשִׁרְשׁוֹי, חָזְרוּ בְּעוֹלָם כְּמַקְדָּם. מֵתוּ זְקֵנִים,

וְחָזְרוּ לְעוֹלָם הַזֶּה עַלמִים. וְזָהוּ
סוּד שְׁמַחְדָּשׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
שְׁמַתִּים אֵלָּף בְּכָל יוֹם,
וּמְתַחֲדָשִׁים אֵלָּף בְּכָל יוֹם.

וַיֵּן יִשְׁמַח לְכַב אֲנוּשׁ (תהלים קד) -
זֶה יֵין הַתּוֹרָה. שְׁכַף עוֹלָה יֵין,
כְּחֻשְׁבוֹן סוּ"ד. וּמָה יֵין צְרִיף
לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם שְׁלֵא יִתְנַסֵּף
לְעַבּוּדָה זָרָה, גַּם כִּף צְרִיף לְהִיּוֹת
סְתוּם וְחֲתוּם סוּד הַתּוֹרָה, וְכָל
סוּדוֹתֶיהָ, וְלֹא מִשְׁקִים אוֹתָם, רַק
לִירְאָיו. וְלֹא לְחֻנָּם עוֹשִׂים כְּמָה
מַצּוֹת בֵּינָן וּמְבָרְכִים בּוֹ אֶת
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלֵינָן יֵשׁ שְׁנֵי
גּוֹנִים - לְכֹן וְאָדָם, דִּין וְרַחֲמִים,
וְהֵינּוּ ב' תּוֹסֶפֶת בֵּינָן. כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה
לְכַנָּה וְאָדָמָה. לְכֹן מַצַּד יָמִין,
אָדָם מַצַּד שְׂמָאל.

וּמָה זֶה לְכַב אֲנוּשׁ? לֵב הִיָּה לוֹ
לוֹמַר! אֵלָּא שֵׁישׁ לֵב מְסוּר לְלֵב,
וְהֵם ל"ב אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית, ב' מְבָרְאשִׁית, ל'
מְלַעֲיָנִי כָל יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ ל"ב שְׁנֵי.
זֶה ל"ב ל"ב (הס) שְׁנַיִם - ס"ד,
חֶסֶר שְׁמוֹנָה לַע"ב, שֶׁהוּא וַיְכַלּוּ.
הֵם שְׁבַעַה יָמֵי בְּרֵאשִׁית. שְׁמִינֵי
מַהוּ? שְׁבַעַה יָמֵי בְּרֵאשִׁית עִם
(בראשית ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם.

זֶה ע"ב בְּחֻשְׁבוֹן בֵּינָן.
מַה זֶה לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמֵן? אֵלּוּ
שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּנִים - אַרְבַּעַה שֶׁל
אַרְיָה, אַרְבַּעַה שֶׁל שׁוֹר אַרְבַּעַה
שֶׁל נֶשֶׁר, שְׁהֵם: מִיכָאֵל אַרְיָה,
אַרְבַּעַה פְּנִים שֶׁלוֹ יְהוָה. אַרְבַּעַה
פְּנֵי שׁוֹר, וְהוּא גְּבֻרִיאֵל, וְהֵם
יְהוָה. אַרְבַּעַה פְּנֵי נֶשֶׁר, וְהוּא
נּוּרִיאֵל, וְהֵם יְהוָה. וְהֵם מְמַנִּים
תַּחַת חֶסֶד פַּח"ד אֶמ"ת, דְּרַגּוֹת
שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת. וּפְרָשׁוּהָ רְבוּתֵינוּ,
הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְּרַכְּבָה. וְעוֹלָם

(נְקוּדוֹת) הָאוֹרוֹת לְחֻשְׁבוֹן יב"ק. וְהֵם מְלַף מְלַף יְמַלֵּף, יְהוָה אֶהְיֶה אֲדוֹנָי. סֵף הַכֹּל - יב"ק.
רַבִּי שְׁמַעוֹן הִיָּה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּפִרְשָׁה זו, בֹּא לְפָנָיו רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. אָמַר לוֹ, נָדָב וְאָבִיהוּא מַה
עוֹשִׂים בְּפִנְחָס? אִם פִּנְחָס לֹא הִיָּה בְּעוֹלָם כְּשִׁמְתוֹ, וְאַחַר כֵּן בֹּא לְעוֹלָם וְהַשְּׁלִים מְקוֹמָם - אִז

מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. דְּמַתִּין אֵלָּף בְּכָל יוֹמָא וּמְתַחֲדָשִׁין אֵלָּף
בְּכָל יוֹמָא.

וַיֵּן יִשְׁמַח לְכַב אֲנוּשׁ, (תהלים קד) דָּא יֵינָא דְאוּרִייתָא. דְּהַכִּי
סְלִיק יֵין, כְּחוּשְׁבֵּן סוּ"ד. וּמָה יֵין צְרִיף לְמַהוּ
סְתוּם וְחֲתוּם, דְּלֹא יִתְנַסֵּף לְעַבּוּדָה זָרָה. אוּף הַכִּי צְרִיף
לְמַהוּ סְתוּם וְחֲתוּם סוּד דְאוּרִייתָא, וְכָל רְזִין דִּילָהּ, וְלֹא
אִשְׁתַּקְּיִין אֵלָּא לִירְאָיו. וְלֹא לְמַגְנָא עַבְדִּין כְּמָה פְּקוּדִין
בֵּינָן, וּמְבָרְכִין בֵּיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיֵּן אֵית לִיהּ
תְּרֵי גּוֹנִינָן, חֵינּוּר וְסוּמְקָא, דִּינָא וְרַחֲמֵי, וְהֵינּוּ ב' תּוֹסֶפֶת
בֵּינָן. כְּגוֹנוּנָא דְשׁוֹשְׁנָה חֵינּוּרָא וְסוּמְקָא. חֵינּוּר מְסֻטְרָא
דִּימִינָא, סוּמְקָא מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא.

וּמָאֵי לְכַב אֲנוּשׁ, לֵב הָוָה לִיהּ לְמִימַר. אֵלָּא אֵית לֵב
מְסוּר לְלֵב. וְאֵינּוֹן ל"ב אֱלֹהִים דְּעוּבְדָא דְבְּרֵאשִׁית,
ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ל' מִן לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל, אֵיהוּ ל"ב
תְּנִינָא. דָּא ל"ב ל"ב (ס"א אֵינּוֹן) שְׁנַיִם ס"ד, חֶסֶר תְּמַנְיָא
לַע"ב, דְּאֵיהוּ וַיְכַלּוּ. אֵינּוֹן שְׁבַעַה יָמֵי בְּרֵאשִׁית. תְּמַינְיָא
מָאֵי הִיא. ז' יָמֵי בְּרֵאשִׁית, עִם (בראשית ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת
אָדָם. זֶה ע"ב, כְּחוּשְׁבֵּן בֵּינָן.

מָאֵי לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמֵן. אֵינּוֹן י"ב פְּנִים, אַרְבַּע דְּאַרְיָה,
אַרְבַּע דְּשׁוֹר, אַרְבַּע דְּנֶשֶׁר, (דף ר"ע"א) דְּאֵינּוֹן מִיכָאֵל
אַרְיָה, אַרְבַּע אַנְפִּין דִּילָהּ יְהוָה. אַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוֹר,
וְאֵיהוּ גְּבֻרִיאֵל, וְאֵינּוֹן יְהוָה. ד' אַנְפִּין דְּנֶשֶׁר, וְאֵיהוּ
נּוּרִיאֵל, וְאֵינּוֹן יְהוָה. וְאֵינּוֹן מְמַנָּן, תַּחַת חֶסֶד פַּח"ד
אֶמ"ת, דְּרַגּוֹן דְּתַלַּת אֲבוֹתָן. וְאוּקְמוּהָ רַבְּנָן, הָאֲבוֹת הֵן
הֵן הַמְּרַכְּבָה. וְסִלְקִין (ס"א נְקוּדוֹת) נְהוּרִין לְחֻשְׁבוֹן יב"ק.
וְאֵינּוֹן מְלַף מְלַף יְמַלֵּף, יְהוָה אֶהְיֶה אֲדוֹנָי. סֵף הַכֹּל
יב"ק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה יְתִיב וְלַעֲזֵי כְּפָרְשָׁתָא דָּא, אֶתָּא לְקַמֵּיהּ
רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, אָמַר לִיהּ, נָדָב וְאָבִיהוּא מָאֵי

זָפָה. אָבֵל פִּנְחָס הָיָה בְּעוֹלָם, (ויקרא
 ה'יח) וְנִשְׁמְתוּ בוֹ בְּקִיּוּם עוֹמְדָת.
 אָמַר לוֹ, בְּנִי, סוּד עֲלִיּוֹן כָּאֵן, וְכֹף
 הוּא. שְׂבִשְׂעָה שֶׁהִסְתַּלְּקוּ מִן
 הָעוֹלָם, לֹא הָיוּ נִסְתָּרִים תַּחַת
 כַּנְפֵי הַסֵּלַע הַקְּדוּשׁ. מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שְׂכַתוּב (במדבר א) וּבְנִים לֹא
 הָיוּ לָהֶם. שֶׁהִקְטִינוּ דַּמוֹת הַמַּלְאָךְ,
 שֶׁהָרִי הֵם לֹא רְאוּיִים לְשִׁמְשׁ
 בְּכַהֲנָה גְדוּלָה.

בְּשִׁעָה שֶׁקָּנָא פִּנְחָס עַל הַבְּרִית
 הַקְּדוּשׁ וְנִכְנַס בְּתוֹךְ כַּמָּה
 אוֹכְלוֹסִין וְהִרְיָמָם עַל הַרְמַח
 לְעֵינַי כֹּל יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁרָאָה שֶׁכֵּט
 שְׂמֵעוֹן, בָּאוּ אֵלָיו בְּכַמָּה
 אוֹכְלוֹסִין. פָּרְחָה מִמֶּנּוּ נִשְׁמְתוּ,
 וּשְׁתֵּי נִשְׁמוֹת שֶׁהָיוּ מְעַרְטֻלוֹת
 בְּלֵי מְקוֹם קָרְבוֹ אֵלֶיהָ, וְנִכְלְלוּ
 כְּאֶחָת, וְחִזְרָה נִשְׁמְתוֹ כְּלוּלַת
 רוּחַ, שֶׁנִּכְלְלָה בְּשְׁתֵּי רוּחוֹת,
 וְהִתְחַזְּקוּ בָּהּ, וְאֵז הַרוּחַ מְקוֹמָם
 לְהֵיוֹת כֶּהֵן (גְּדוּלָה), מָה שֶׁלֹּא (ה'יח)
 רָאוּי מְקַדְּם.

וְרָבֵן כְּתוּב, (איוב ד) זָכַר-נָא מִי הוּא
 נָקִי אָבֵד, שֶׁלֹּא אָבֵד בְּאוֹתָהּ שְׁעָה,
 וְלֹא אָבֵדָה רוּחַ כְּשֶׁפָּרְחָה מִמֶּנּוּ.
 וְאִיפָּה יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ - אֵלוֹ בְּנֵי
 אֶהְרֹן שֶׁחִזְרוּ לְעוֹלָם, מָה שֶׁאָבֵד
 בְּחַיֵּיהֶם. וְלִכְּנֵן כְּתוּב בוֹ בְּפִנְחָס
 בֶּן בֶּן פְּעַמִּים, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר
 בֶּן.

מָה כְּתוּב לְמַעַלָּה מִפְּרֻשָּׁה זוֹ?
 (במדבר כה) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה קַח
 אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם
 לַה' נִגְדַּת הַשִּׁמְשׁ. וְכִי עַל שֶׁהִרְגוּ
 כְּלִלְיָהּ, אוֹ עַל שֶׁהִרְגוּ בַּיּוֹם, בַּיּוֹם
 מְעַנָּן, כְּתוּב נִגְדַּת הַשִּׁמְשׁ? אָמַר
 רַבֵּי יְהוּדָה, שֶׁתְּהִיָּה מִיתָתָם בְּגִלּוּי
 כְּמוֹ שֶׁחֻטְאוֹ בְּגִלּוּי.

אָמַר רַבֵּי שְׂמֵעוֹן, לֹא בְּגִלְלָהּ זֶה
 נִגְדָה, אֶלָּא מִכָּאֵן לְמַדְנֹה, בְּדַרְגָּה
 שֶׁחֻטְא אָדָם לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 לְאוֹתוֹ מְקוֹם יֵשׁ לְעִשׂוֹת תְּקִנָּה
 לְנַפְשׁוֹ. הֵם חֻטְאוּ בְּבְרִית קֹדֶשׁ שֶׁנִּקְרְאת שִׁמְשׁ, בְּגִלְלָהּ כֹּף דִּין וְתִקּוֹן שֶׁלָּהֶם הוּא כְּנִגְדַּת הַשִּׁמְשׁ,

עֲבִידְתֵיהֶם בְּפִנְחָס. אִי לֹא הָיָה פִּנְחָס בְּעוֹלָמָא כַּד מִיתוּ,
 וְכֵתֵר אֶתָּא לְעוֹלָמָא וְאִשְׁלִים הִוְכְתִייהוּ שְׁפִיר. אָבֵל פִּנְחָס
 בְּעוֹלָמָא הָרָה, (כ"א וסגו קא) וְנִשְׁמְתִיה בֵּיהּ בְּקִיּוּמָא קָאִי.

אָמַר לִיָּה בְּרִי, רְזָא עֲלָאָה הַכָּא, וְהָכִי הוּא. דְּבִשְׂעָתָא
 דְּאִסְתַּלְּקוּ מִן עוֹלָמָא, לֹא הָווּ מִתְטַמְרֵן תַּחוּת גְּדַפֵּי
 טַנְרָא קְדִישָׁא. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַתִּיב, (במדבר א) וּבְנִים
 לֹא הָיוּ לָהֶם, דְּאִזְעִירוּ דִּיּוֹקְנָא דְּמִלְכָּא, דְּהָא אֵינּוּן לֹא
 אֶתְחַזּוּן לְשִׁמְשָׁא בְּכַהֲנָה רַבָּא.

בְּשִׁעָתָא דְקָנִי פִּנְחָס עַל בְּרִית קְדִישָׁא, וְעָל בְּגוֹ כַּמָּה
 אוֹכְלוֹסִין, וְסָלִיק לוֹן, לְגַיִּיפִין עַל רוּמְחָא,
 לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל. כַּד חָמָא שְׂבִטָא דְשְׂמֵעוֹן בְּכַמָּה
 אֶכְלוֹסִין דְּאָתוּ לְגַבֵּיהּ, פָּרְחָא נִשְׁמְתִיהּ מִגְּיָה, וְתִרִין
 נִשְׁמְתִין דְּהוּוּ עֲרֻטִירָאִין בְּלֹא דוּכְתָא, אֶתְקָרְיבוּ בָּהּ,
 וְאֶתְכְּלִילוּ כַּחְדָּא, וְאֶתְהַדְרַת נִשְׁמְתִיהּ, כְּלִילָא רוּחָא,
 דְּאֶתְכְּלִיל בְּתִרִין רוּחִין, וְאֶתְתַּקְּפוּ בֵּיהּ, כְּדִין רוּחַ
 דְּוִכְתִּייהוּ, לְמִיָּהוּי כְּהֵנָּא (רַבָּא) מָה דְלֹא (אֶתְחַזּוּ) מִן קַדְמַת
 דְנָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב ד) זָכַר נָא מִי הוּא נָקִי אָבֵד, דְלֹא
 אֶתְאָבֵד בְּהֵיא שְׁעָתָא, וְלֹא אָבֵד רוּחִיהּ כַּד פָּרְחָה
 מִגְּיָה. וְאִיפָּה יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ. אֵלִין בְּנֵי אֶהְרֹן, דְּאֶתְהַדְרוּ
 לְעוֹלָמָא, מָה דְאָבֵד בְּחַיֵּיהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּפִנְחָס
 בֶּן בֶּן, תְּרִי זְמַנֵּי. פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן.

מָה כְּתִיב לְעִילָא מִפְּרֻשָּׁתָא דָּא. (במדבר כה) וַיֹּאמֶר יי אֵל
 מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לִי נִגְדַת
 הַשִּׁמְשׁ. וְכִי עַל דְּקִטְלִין בְּלִילְיָא, אוֹ עַל דְּקִטְלִין בִּימְמָא
 בְּיוֹמָא דְעֵיבָא, כְּתִיב נִגְדַת הַשִּׁמְשׁ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, דְּתֵהָא
 מִיתְתֵהוֹן בְּאֶתְגַּלְיָא, כַּמָּה דְחִבּוּ בְּאֶתְגַּלְיָא.

אָמַר רַבֵּי שְׂמֵעוֹן, לֹא בְּגִין כֹּף אֶתְמַר. אֶלָּא מִהַכָּא
 אוֹלִיפְנָא, בְּדַרְגָּא דְחִבּוּ בְּרִי נִשְׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לְהֵהוּא אֶתְרֵי אֶצְטְרִיף לְמַעַבְדַּת תְּקִנָּתָא לְנַפְשֵׁיהּ. אֵינּוּן חִבּוּ
 בְּבְרִית קְדִישָׁא דְאֶקְרִי שִׁמְשׁ. בְּגִין כֹּף דִּינָא וְתִקּוֹנָא דִּילְהוֹן
 לְנַפְשׁוֹ. הֵם חֻטְאוּ בְּבְרִית קֹדֶשׁ שֶׁנִּקְרְאת שִׁמְשׁ, בְּגִלְלָהּ כֹּף דִּין וְתִקּוֹן שֶׁלָּהֶם הוּא כְּנִגְדַּת הַשִּׁמְשׁ,

ולא במקום אחר. מפאן דלא צריך אדם לתקן נפשו אלא באותו מקום שחטא אליו, ומי שלא יעשה כן, אין לו תקון לעולמים פראוי.

רבי חייא פתח, (תהלים קד) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע. מה כתוב למעלה? ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מה זה לזה? אלא כן למדנו, שכתוב מצמיח חציר לבהמה וגו' - וכי שבח לבהמה שיש לה חציר, בא דוד לומר ברוח הקדש? אלא מצמיח חציר - אלה הם ששים אלף רבוא של מלאכים, שליחים, שנבראו ביום השני של בראשית, וכלם אש לוחטת. אלה הם חציר. למה חציר? משום שצומחים כחציר זה בעולם, שכל יום ויום נקצרו פעת, ואחר כך צומחים וחוזרים כמקדם.

ורבן כתוב מצמיח חציר לבהמה, זהו שכתוב (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו. ושנינו, אלף הרים מעלים לה בכל יום ויום, ובכל הר ורר יש ששים רבוא, והיא אוכלת.

ועשב לעבדת האדם - אלו אותם נשמות הצדיקים, שאותו אדם שרוכב ושולט על בהמה זו אוכל ומכניסם בתוכו, ובזכותם נזון כל העולם מאותו אדם, שכתוב בו (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות פמראה אדם וגו'. ועל זה כתוב האדם, אותו שנודע, כדי להוציא לחם מן הארץ, להוציא מזון לעולם מהארץ הקדושה.

ויין - זה יין עתיק ששופע מלמעלה. ישמח לבב אנוש - אנוש זה סוד של אותו נער שעלה לשיבה וחזר כמקדם. ועל זה כתוב (תהלים קג) אנוש פחציר ימיו. להצחיל פנים - אלו אותם פנים הבא, שמן ומשחה קדוש עליון.

איהו כנגד השמש, ולא באתר אחר. מפאן דלא אצטריך בר נש לתקנא נפשיה, אלא בההוא אתר דחב לגביה ומאן דלא יעביד הכי, לית ליה תקונא לעלמין כדקא יאות.

רבי חייא פתח, (תהלים קד) ישבעו עצי יי ארזי לבנון אשר נטע, מה כתיב לעילא, ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מאי האי להאי. אלא הכי אוליפנא, דכתיב, (תהלים קד) מצמיח חציר לבהמה וגו'. וכי שבחא דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קדשא. אלא מצמיח חציר, אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין, שליחן, דאתבריוו ביומא תניינא דבראשית, וכלהו אשא מלהטא. אלין אינון חציר. אמאי חציר. בגין דצמחין כחציר דא בעלמא, דכל יומא ויומא אתקצירו השתא, ולבתר צמחין ומהדרין כמלקדמין.

ועל דא כתיב מצמיח חציר לבהמה, הדא הוא דכתיב (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו, ותנינו, אלף טורין סלקין לה בכל יומא ויומא. וכל טורא וטורא שתין רבוא הוי, והיא אכלה.

ועשב לעבדת האדם, אלין אינון נשמתהון דצדיקינא, דההוא אדם דרכיב ושלית על בהמה דא אכיל, ואעיל לון בגווייה, ובזכותהון אתגון כל עלמא מההוא אדם, דכתיב ביה, (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות פמראה אדם וגו'. ועל דא כתיב האדם, ההוא דאשתמודע, בגין להוציא לחם מן הארץ, לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא.

ויין, דא חמרא עתיקא דנגיד מלעילא. ישמח לבב אנוש, אנוש: דא רזא דההוא נער, (דף ר"ז ע"ב) דסליק לסיבו, ואתהדר כמלקדמין. ועל דא כתיב, (תהלים קג) אנוש פחציר ימיו.

להצחיל פנים: אלין אינון פנים, דאקרון אנפי רברבי, ואנפי זוטרי. משמן: מנגידו דעלמא דאתי,

שנקראים פנים גדולות ופנים קטנות. משמן, משפע העולם

וְלַחֵם לֶכֶב אָנוּשׁ יִסְעַד - אוֹתוֹ לַחֵם דְּאֲזִילוּ שְׁחָקִים, וְטַחְנָן מִנָּא לְמִיכְלָא דְצַדִּיקָיָא וְטוֹחְנִים מִן לְמֵאכְלָל שֶׁל צַדִּיקִים סֵתֵם, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ לְכֹמֶה חִילוֹת שְׁנִקְרָאִים לֶכֶב אָנוּשׁ, וְהַפֵּל בָּא מִשְׁפַּע עֲלֵיוֹן.

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' - אֵלוֹ אוֹתָם עֲצִים עֲלִיּוֹנִים פְּנִימִיִּים. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, שְׁהָרֵי נֶעְקְרוּ וְנִטְעַם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מֵה בֵּין עֲצֵי ה' לְאַרְזֵי לְבָנוֹן? עֲצֵי ה' - אֵלוֹ עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. אַרְזֵי לְבָנוֹן - אֵלוֹ חֲמֻשִׁים שְׁעָרִים שְׁנִקְרָאִים חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים לְקַנְנוּ, בְּצֵלֶם מְקַנְנוֹת נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְכָל חִילוֹת הַקְדוּשׁ נִזְוָנִים מִשָּׁם. חֲסִידָה - בְּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אַבִּינוּ, שְׁנִקְרָא חֲסִיד, וְעֵשֶׂה חֲסֵד עִם כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, בְּגִלְלַת זֶה נִקְרָאת חֲסִידָה. בְּרוּשִׁים בֵּיתָה, בֵּין זְרוּעוֹת עוֹלָם יוֹשְׁבֵת.

(עד כאן רעיא מהימנא.)

רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי יוֹסִי קָמוּ לְעִסְקָא בַּתּוֹרָה בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה. עַד שִׁישְׁבּוּ וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶה שְׁאָמַר רַבִּי חֲזִיא (תהלים ap) אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו - יָפֵה אָמַר. אָבָל בְּמָה בְּאַרְנוֹ סוּף הַפְּסוּק - כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ וְלֹא יִכְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. אָמַר לוֹ, כִּף הוּא בְּרַדְאֵי, אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו כְּמוֹ שְׁאָמַר. כְּצִיץ הַשְּׂדֵה - כְּצִיץ אוֹתוֹ שְׂדֵה הַנוֹדֵעַ - כֵּן יִצִּיץ, שֶׁהַתְּחַדָּשׁ וְחִזּוֹר כְּמִקְדָּם. (כִּף יִצִּיץ

ועולה. מֵה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם)

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ - זֶה רוּחַ עֲלִיּוֹן טְמִיר קְדוּשׁ גָּנוּז מֵהַפֵּל, שְׁפוֹלֵל אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ, וְאֵז אֵינְנוּ. וְזֶהוּ סוּד שֶׁל חֲנוּף, שְׁכַתוֹב בּוֹ (בראשית ה) וְאֵינְנוּ כִּי לִקַּח אֹתוֹ אֱלֹהִים, זֶה אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן. רוּחַ עֲלִיּוֹנָה, רוּחַ גָּנוּזָה וְטְמִירָה. וְלֹא מֵה פְּחָצִיר עוֹד מְקוֹמוֹ, שְׁהָרֵי נִכְלָלֶת רוּחַ קִטְנָה בְּרוּחַ עֲלִיּוֹנָה.

מִשַּׁח וְרִבּוֹ קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְלַחֵם לֶכֶב אָנוּשׁ יִסְעַד, הַהוּא לַחֵם דְּאֲזִילוּ שְׁחָקִים, וְטַחְנָן מִנָּא לְמִיכְלָא דְצַדִּיקָיָא סֵתֵמָא, וּמִתְמָן אֲתַנְגִּיד לְכֹמֶה חֲזִילִין, דְּאִקְרוּן לֶכֶב אָנוּשׁ. וְכִלָּא אֲתִי מִנְגִּידוּ עֲלָאָה.

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי יְיָ, אֵלִין אֵינּוֹן אֵילָנִין עֲלָאִין פְּנִימָאִין. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, דְּהֵא אֲתַעְקְרוּ וְנִטְעַ עוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָאִי בֵּין עֲצֵי יְיָ, לְאַרְזֵי לְבָנוֹן. עֲצֵי יְיָ, אֵלִין עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. אַרְזֵי לְבָנוֹן, אֵלִין חֲמֻשִׁין תְּרַעִין, דְּאִקְרוּן חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים לְקַנְנוּ, בְּטוֹלְהוֹן, מְקַנְנָן נִשְׁמַתִּיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא, וְכָל חֲזִילִין קְדִישִׁין אֲתַנְנוּ מִתְמָן. חֲסִידָה, בְּרַתִּיה דְּאַבְרָהָם אַבִּינוּ, דְּאִקְרִי חֲסִיד, וְעַבִּיד חֲסֵד עִם כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּגִין כִּף אִקְרִי חֲסִידָה. בְּרוּשִׁים בֵּיתָה. בֵּין דְּרוּעֵי עֲלָמָא יִתְבָּא. (ע"כ רעיא מהימנא.)

רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי יוֹסִי, קָמוּ לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי וְלַעֲאֵן בְּאוּרֵייתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא דְאָמַר רַבִּי חֲזִיא אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו שְׁפִיר קָאֻמַר. אָבָל כְּמָאִי אוֹקִימָנָא סוּפִיָּה דְקָרָא, כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ וְלֹא יִכְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. אָמַר לֵיהּ הֲכִי הוּא וְדָאִי, אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו כְּמָה דְאָמַר, כְּצִיץ הַשְּׂדֵה הַהוּא שְׂדֵה דְאֲשַׁתְּמוּדֵעַ. כֵּן יִצִּיץ דְאֲתַחְדָּשׁ וְאֲתַהֲדַר כְּמִלְקָדְמִין. (הכּי יִצִּיץ וְלִיקֵי, כִּי

טַעַמָא בְּגִין.)

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ, דָּא הוּא רוּחָא עֲלָאָה טְמִירָא קְדִישָׁא גָּנִיזָא מִפְּלָא, דְכָלִּיל לֵיהּ בְּגוּיָה. וְכַדִּין וְאֵינְנוּ. וְדָא הוּא רְזָא דְחֲנוּף, דְכַתִּיב בֵּיהּ (בראשית ה) וְאֵינְנוּ כִּי לִקַּח אוֹתוֹ אֱלֹהִים, דָּא אֱלֹהִים עֲלָאָה. רוּחַ עֲלָאָה, רוּחַ גָּנִיזָא טְמִירָא. וְלֹא יִכְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. דְּהֵא אֲתַכְלִיל רוּחָא זְעִירָא, בְּרוּחָא עֲלָאָה. מֵה פְּתִיב

מֵה פְּחָצִיר עוֹד מְקוֹמוֹ, שְׁהָרֵי נִכְלָלֶת רוּחַ קִטְנָה בְּרוּחַ עֲלִיּוֹנָה.

ועד עולם. ונכנס לו כהן גדול לתוך קדש הקדשים, ולוקחו ומולידו כמקדם, ומתחדש כנשר עלומיו, וחוזר הוא נער.

עד שישבו, ראו צל שעומד עליהם, הולך ויבא, הולך ויבא בתוך הבית. תמהו. אמר רבי אבא, יוסי בני, אמר לך מה היה לי עם המנוחה הקדושה. יום אחד היינו הולכים בבקעת אונו, והיינו עוסקים בתורה כל אותו יום, ומתוך חזק השמש ישבנו ליד סלע אחד בתוך נקב אחד. אמרתי לו, מה זה שבכל שעה שמתרבים הרשעים בעולם והדין שרוי בעולם, צדיקים שבהם לוקים עליהם? שפך שגינו, בחטא הדור, קדושים וצדיקים יתפסו. למה? אם משום שהם לא מוכיחים את העולם על מעשיהם - פמה הם שמוכיחים ולא מקבלים מהם, והצדיקים כפופים לפניהם. ואם משום שאין מי שיגן על העולם - לא ימותו ולא יתפסו בחטאיהם, שהרי חדוה היא לצדיקים באבודם.

אמר לו, בודאי בחטא הדור נתפסים הצדיקים, והרי בארנו דברים אלו. אבל בשעה שנתפסים הצדיקים בחלאים או במכות, זה בשביל לכפר על העולם, ואז יתכפרו כל חטאי הדור. מנין לנו? מפל איברי הגוף. בשעה שפל האיברים במצוקה וחלי גדול שורה עליהם, איבר אחד צריך ללקות כדי שיתרפאו כלם. ומיהו? הדרוע. הדרוע לוקה ומוציאים ממנה דם, ואז הרי רפואה לכל איברי הגוף.

גם כך בני העולם הם איברים זה

בתריה, וחסד יי מעולם ועד עולם ועאל ליה פהנא רבא לגו קדש קדשים. ונטיל ליה, ואוליד ליה כמלקדמין, ואתחדש כנשר ועולמין. ואתהדר איהו נער.

עד דהוו יתבי, חמו חד טולא דקיימא עלייהו, אזלא ואתיא, אזלא ואתיא, בגו ביתא. תוהו. אמר רבי אבא, יוסי בני, אימא לך מה דהוה לי עם בוצינא קדישא. יומא חד הוינן אזלינן בבקעתא דאונו, והוינן לעאן באורייתא, פל ההוא (דף ר"ח ע"א) יומא, ומגו תוקפא דשמשא אותבנין גפי חד טינרא, בגו נוקפא חדא.

אמינא ליה, מאי האי, דבכל שעתא דחייבין אסגיאו בעלמא, ודינא שרייא בעלמא, זכאין דבהון לקאן עלייהו. דהכי תנינן, בחובא דדרא, קדישייא וצדיקייא יתפסון. אמאי, אי בגין דאינון דלא מוכיחין לעלמא על עובדייהו, פמה אינון דמוכיחין, ולא מקבלי מנייהו, וצדיקייא אתפפיין קמייהו. ואי בגין דלא הוי מאן דיגין על עלמא, לא יהון מתין, ולא יתפסון בחובייהו, דהא חדוה איהו לצדיקייא באבודא דלהון. אמר ליה, בחובה דדרא ודאי מתפסין צדיקייא, והא אוקימנא הני מילי. אבל בשעתא דיתפסון צדיקייא במרעין, או במכתשין, בגין לכפרא על עלמא הוי, פדין יתפסון פל חובי דרא, מנלן. מפל שייפי גופא, בשעתא דכל שייפין בעאקו, ומרע סגי שרייא עלייהו, שייפא חדא אצטריף לאלקאה, בגין דיתסון פלהו, ומנו. דרועא. דרועא אלקי ואפיקו מיניה דמא, פדין הא אסוותא לכל שייפי גופא.

אוף הכי בני עלמא אינון שייפין דא עם דא. בשעתא דבעי קדשא בריף

עם זה. בשעה שרוצה הקדוש ברוך הוא לתת רפואה לעולם, מלקה צדיק אחד ביניהם במחלות ומכות, ובגללו נותן רפואה לכל. מנין לנו? שכתוב (ישעיה ג) והוא מחלל מפשעינו מדכא מעונתינו וגו', ובחברתו נרפא לנו. ובחברתו - הקצת דם, כמו מי שמקזי זרוע, ובאותה חברתו נרפא לנו, רפואה הוא לנו לכל איברי הגוף.

והעולם לא מלקה צדיק, אלא כדי לתת רפואה לדור ולכפר עליהם, (וסוד זה צדיק ורע לו) שזה נוח לצד האחר שהדין שולט (לשלט) על הצדיק יותר מהכל, שלא חושש אז לכל העולם ולא משגיח בהם מהשמחה שהוא שולט עלינו. ואותו צדיק זוכה לשלטון עליון בעולם הזה ובעולם הבא. צדיק וטוב לו, שלא חושש הקדוש ברוך הוא לכפר על העולם.

אמרתי לו, אלו לא היו בזמן אחד - יפה. אבל פאן יש צדיק, וכאן יש צדיק. לזה יש מחלות, ולזה יש את כל טוב העולם. אמר לי, באחד מהם או בשנים מספיק, שהקדוש ברוך הוא לא רוצה להלקות הכל, (ס"א כל עוד) כמו שלא צריך אלא זרוע אחת להלקות ולהקזי לתת רפואה לכל האיברים. גם פאן, בצדיק אחד מספיק.

ואם מתחזקת (מכבידה) המחלה על כל האיברים, אז צריך להקזי משתי זרועות. גם כן, אם התרבו החטאים וכבדים על העולם, אז כל הצדיקים לוקים, לתת רפואה על כל הדור. אבל בזמן שלא התרבו כל כן, אז רק צדיק אחד לוקה, ושאר הצדיקים בשלום, שהרי לא צריך העולם שכלם ילקו. נרפא העם - נרפאו

הוא למייהב אסוותא לעלמא, אלקי לחד צדיקא בינייהו, במרעין ובמכתשין, ובגיניה ייהב אסוותא לכלא. מנלן. דכתיב, (ישעיה ג) והוא מחלל מפשעינו מדוכא מעונתינו וגו'. ובחברתו נרפא לנו. ובחברתו, אקזותא דדמא, פמאן דאקזי דרועא, ובההוא חברתא נרפא לנו, אסוותא הוא לנא לכל שייפין דגופא.

והעולם לא אלקי צדיקא, אלא למייהב אסוותא לדרא, ולכפרא עליהו. (ורוא דא צדיק ורע לו) דהא ניחא לסטרא אחרא דדינא שלטא (לשלטא) על זכאה יתיר מפלא, דלא חייש כדין לכל עלמא, ולא אשגח בהו, מחדוה דשליט עליה. וההוא זכאה זכי לשולטנא עלאה, בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. צדיק (דף רי"ח ע"ב) וטוב לו, דלא חייש קדשא בריה הוא לכפרא על עלמא.

אמינא ליה, אלו לא הוו בחד זמנא, יאות. אבל אית צדיק הכא, ואית צדיק הכא, לדא אית מרעין ומכתשין, ולדא אית כל טיבו דעלמא. אמר לי, בחד מנייהו או תרין סגי, דלא בעא קדשא בריה הוא לאלקאה כלא, (ס"א כל דמה) כמה דלא אצטריך אלא דרועא חדא, לאלקאה ולאקזאה למייהב אסוותא לכל שייפין. אוף הכא, בחד צדיקא סגי.

ואי אתקף (ס"א אתיקר) ביה מרע, על כל שייפין, כדין אצטריך תרין דרועין לאקזאה. אוף הכי, אי אסגיאו חובין יקירין על עלמא, כדין כל זכאין אלקון, למייהב אסוותא על כל דרא. אבל בזמן דלא אסגיאו כל כן, כדין חד זכאה אלקי, ושאר צדיקיא בשלם, דהא לא אצטריך עלמא דילקון כלהו. אתסיאו עמא. אתסיאו צדיקיא. ולזמנין דכל יומיהון קיימין

הצדיקים. ולפעמים שכל ימיהם עומדים במחלות להגן על הדור. אם מתו - הרי נרפא הכל ונתפפר, לפעמים כשהחטאים הם נכבדים יותר.

קמנו והלכנו, וחזק השמש היה יותר, והדרך הייתה דחוקה לנו. ראינו אילנות במדבר ומים תחיתהם. ישבנו תחת צל של אילן אחד של המדבר. שאלנוהו, מה זה שכל עמי עולם לא עושים נענוע, רק ישראל לבדם? שפשעוֹסִקִים בתורה מתנענעים לכאן ולכאן בלי למוד של אדם בעולם, ולא יכולים לעמוד בעצמם?

אמר לי, הזפרתני דבר עליון, ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים. ישב שעה ובכה. אמר, אוי לבני האדם שהולכים בבהמות השדה בלי שכל. בדבר הזה לבדו נודעות נשמות קדושות של ישראל בין נשמות עמים עובדי כוכבים ומזלות. נשמות ישראל נגזרו מתוך גר קדוש שדולק, שכתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם. וגר זה, בשעה שנאחו (שנדלק) מתוך תורה העליונה, לא שוכף האור עליו אפלו רגע. וסוד זה - (תהלים פז) אלהים אל דמי לך. כמו זה כתוב - (ישעיה סב) המזכירים את ה' אל דמי לכם. אין שכוף לכם. אור הגר, פיון שנאחו תוף הפתילה, אותו האור לא שוכף לעולמים, אלא מתנענע האור לכאן ולכאן ולא שוכף לעולמים.

כמו זה ישראל, שנשמותיהם מתוך אותו אור הגר - פיון שאמר דבר אחד של התורה, הרי האור דולק, ולא יכולים הם לשכף, ומתנענעים לכאן ולכאן ולכל הצדדים כאור הגר, שהרי כתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם.

במרעין, לאגנא על דרא. מיתו, הא אתסי כלא, ואתכפר. לזמנין דחובין אינון יקירין יתיר.

קמנא ואזלנא. ותוקפא דשמשא הוה יתיר, ודחיק לן באורחא. חמינן אילנין במדברא, ומיין תחותיהו. יתיבנא תחות חד טולא דאילנא דמדברא. שאילנא ליה, מאי האי דכל עמין דעלמא לא עבדין נענועא, אלא ישראל בלחודדיהו, דכד לעאן באורייתא, מתנענען הכא והכא, בלא למודא דבר נש בעלמא, ולא יכלין למיקם בקיומיהו.

אמר לי, אדפרתן מלתא עלאה, ובני עלמא לא ידעין, ולא משגיחין. יתיב שעתא ובכה, אמר, ווי לבני נשא דאזלין בכעירי חקלא, בלא סוכלתנו. במלה דא בלחודדי אשתמודען נשמתהון קדישין דישראל, בין נשמתהון דעמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות. נשמתהון דישראל אתגזרו, מגו בוצינא קדישא דדליק, דכתיב, (משלי כ) גר יי נשמת אדם. והאי גר בשעתא דאתאחד (נ"א דאתדליק) (דף ר"ט ע"א) מגו אורייתא דלעילא, לא שכיף נהורא עליה אפילו רגעא. ורזא דא, (תהלים פג) אלהים אל דמי לך. פגוונא דא כתיב, (ישעיה סב) המזכירים את יי אל דמי לכם, לא שכיכו לכוון. נהורא דשרגא פיון דאתאחדא גו פתילה, ההוא נהורא לא שכיף לעלמין, אלא מתנענעא נהורא לכאן ולכאן, ולא משתכיף לעלמין.

בגוונא דא, ישראל, דנשמתיהו מגו ההוא נהורא דשרגא, פיון דאמר מלה חדא דאורייתא, הא נהורא דליק, ולא יכלון אינון לאשתפכא, ומתנענען לכאן ולכאן, ולכל סטריין. פנהורא דשרגא, דהא (משלי כ) גר יי נשמת אדם כתיב.

וְכַתִּיב, (יחזקאל לד) אָדָם אֶתֶם, אֶתֶם קְרוּיִין אָדָם, וְלֹא אוֹמְיִן עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. נְשַׁמְתִּין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מְדַעִיכוּ דְקָשׁ, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עַלְיֵיהוּ. וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין, וְלֹא מְתַנַּעְנַעֵן, דְּהָא לִית לֹון אֲנִרְיִתָא, וְלֹא דְלָקִין בָּהּ, וְלֹא נְהוּרָא שְׂרִיָא בְּהוּן, אֵינוּן קְיָיִמִין פְּעַצִּים בְּגוּ נְהוּרָא דְדָלִיק, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עַלְיֵיהוּ, וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין בְּלֹא נְהוּרָא פְּלִל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְמַלְהָ, זַפְּאָה חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְהֵאֵי, לְמִשְׁמַע דָּא.

רַעִיא מְהֵימְנָא (רועה הנאמן)

וּבְחַבּוּרָא רַאשׁוֹן אָמַר הַרְוּעָה הַנְּאָמָן, מְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, יְפָה אָמְרוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, אָבָל (תהלים ק) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאֵינְנוּ - פֶּאן צְרִיף לְפִתַח בְּדַבְרִים, מַה זֶה עֲבָרָה בּוּ? זוּ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, אָחַד מֵאוֹתָם מְלֹאכִים רַעִים.

שְׂמֻשׁוֹם שְׂלֹא יָדְעוּ בּוּ אוֹתָם בְּעַלְי חֲטָאִים, צְרִיף לְעִשׂוֹת לוּ שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשָׂה, כְּמוֹ אֲבָרָהֶם, שְׁנֵאֲמַר בּוּ (בראשית יב) לָךְ לָךְ מְאַרְצָךְ וּמְמוֹלְדְתָךְ - הָרִי שְׁנוּי מְקוּם. (שם יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרָהֶם - הָרִי שְׁנוּי הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשָׂה - שְׁהַשְׁתַּנָּה מְמַעֲשִׂים רַעִים שְׁעֵשָׂה בְּתַחֲלָה לְמַעֲשִׂים טוֹבִים. הוּא מְשַׁל לְרוּחַ שְׁל אוֹתוֹ שְׁמַת בְּלֹא בְּנִים. כְּמוֹ זֶה עוֹשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְאָדָם כְּשֶׁגָּרַשׁ אוֹתוֹ מֵאוֹתוֹ עוֹלָם, וְהֵבִיאוּ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְהָרִי נִתְבָּאָר לְמַעְלָה.

מְשַׁנָּה פְּנִי וְתַשְׁלַחְהוּ (איוב טז). וּמְשׁוּם זֶה כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ. אָחַד מֵאוֹתָם מְלֹאכִים רַעִים, כְּשׁוֹרָאָה אוֹתוֹ מְשַׁנָּה בְּזִמְן שְׁנַפְגָּשׁ (בבא עמו, שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ שְׂאָר

וְכַתִּיב, (יחזקאל לד) אָדָם אֶתֶם, אֶתֶם קְרוּיִין אָדָם, וְלֹא אוֹמְיִן עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. נְשַׁמְתִּין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מְדַעִיכוּ דְקָשׁ, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עַלְיֵיהוּ. וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין, וְלֹא מְתַנַּעְנַעֵן, דְּהָא לִית לֹון אֲנִרְיִתָא, וְלֹא דְלָקִין בָּהּ, וְלֹא נְהוּרָא שְׂרִיָא בְּהוּן, אֵינוּן קְיָיִמִין פְּעַצִּים בְּגוּ נְהוּרָא דְדָלִיק, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עַלְיֵיהוּ, וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין בְּלֹא נְהוּרָא פְּלִל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְמַלְהָ, זַפְּאָה חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְהֵאֵי, לְמִשְׁמַע דָּא.

רַעִיא מְהֵימְנָא

וּבְחַבּוּרָא קְדַמָּאָה אָמַר רַעִיא מְהֵימְנָא, בּוּצִינָא קְדִישָׁא, שְׁפִיר אָמְרוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, אָבָל (תהלים ק) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאֵינְנוּ, הֵכָא צְרִיף לְמַפְתַּח מַלִּין, מְאֵי עֲבָרָה בּוּ. דָּא עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה. חַד מְאֵינְוִן מְלֹאכִין רַעִים.

דְּבַגִּין דְּלֹא יִשְׁתַּמוּדְעוּ בֵּיהּ אֵינוּן מְאֵרֵי חוּבִין, צְרִיף לְמַעְבַּד לֵיהּ שְׁנוּי מְקוּם, וְשְׁנוּי הַשֵּׁם, וְשְׁנוּי מַעֲשָׂה. פְּגוּוֹנָא דְאַבְרָהָם, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (בראשית יב) לָךְ לָךְ מְאַרְצָךְ וּמְמוֹלְדְתָךְ, הָרִי שְׁנוּי מְקוּם. (בראשית יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד שְׁמֶךָ אֲבָרָם, וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרָהֶם, הָרִי שְׁנוּי הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשָׂה דְאַשְׁתַּנִּי מְעוֹבְדִין בִּישִׁין דְּעַבַּד בְּקַדְמִיתָא, לְעוֹבְדִין טָבִין. אִיהוּ מְתַלָּא. לְרוּחַ דְּהָהוּא דְמִית בְּלֹא בְּנִין. פְּגוּוֹנָא דָּא עַבַּד קְדַשָׁא בְּרִיף הוּא לְאָדָם, כַּד תְּרִיף לֵיהּ מְהָהוּא עֲלָמָא, וְאֵינִיתִי לֵיהּ לְהֵאֵי עֲלָמָא. וְהָא אֶתְמַר לְעִיל.

מְשַׁנָּה פְּנִי וְתַשְׁלַחְהוּ, (איוב יד) וּבַגִּין דָּא כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ, חַד מְאֵינְוִן מְלֹאכִין רַעִים, כַּד חֲזִי לֵיהּ מְשׁוּנָה, בְּזַמְנָא דְאַעֲרַע (ס"א ביה) עַמִּיהָ, שְׁאֲלִין לֵיהּ שְׂאָר מְשַׁחִיתִין עֲלֵיהּ, דָּא הוּא מְאֵרֵי חוּבָךְ. אִיהוּ עֲנִי לֹון וְאָמַר, וְאֵינְנוּ.

המשחיתים עליו: זהו בעל חובך? הוא עונה להם ואומר: איננו.

בשמותג'רש ממקומו ונגטע במקום אחר, נאמר בו ולא יפירנו עוד מקומו, בגלל (ויקרא יד) שעפר אחר יקח וטח את הבית. וזהו סוד ונתן את הבית את אבניו ואת עציו - אותם עצמות וגידים ובשר שהיה, חזר לעפר. מה כתוב בו? (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו, משום שהיה מנגע. ואחר כך, ועפר אחר יקח וטח את הבית, ובונה לו עצמות וגידים ומתחדש, כמו בית ישן שעושים אותו חדש, ודאי שהוא מתחדש. ומה שאמר ולא יפירנו עוד מקומו - על רוח, שנכללה רוח קטנה ברוח עליונה. זהו משל לאילן שלא עושה פרות, לוקחים ענפים שלו ומרכיבים אותו בענף של עץ אחר עליון (מהבוח) שעושה פרות, ונכלל זה בזה ועושה פרות. באותו זמן נאמר בו, ולא יפירנו עוד מקומו.

גם כך בן אדם שיושב בעיר שיושבים בה אנשים רעים, ולא יכול לקיים מצוות התורה ולא מצליח בתורה - עושה שנוי מקום ונעקר משם, ונשרש במקום שגרים בו אנשים טובים, בעלי תורה, בעלי מצוות. שהתורה נקראת עץ, זהו שכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. והאדם הוא עץ, שכתוב (דברים ב) כי האדם עץ השדה. והמצוות שבה דומות לפרי. ומה כתוב בו? רק עץ אשר תדע פי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת. אתו תשחית - מהעולם בין והאדם מקום, וינטע במקום אחר בין צדיקים.

מה אדם בלי בנים נקרא עקר ואשתו עקרה, גם כך תורה בלי מצוות נקראת עקרה. ולכן פרשה, לא המדרש הוא עקר אלא המעשה. באו החברים והשתטחו לפניו ואמרו, כעת למדנו

כך אתהרף מאתריה, ואתנטע באתר אחר, אתמר ביה ולא יפירנו עוד מקומו. בגין (ויקרא יד) דעפר אחר יקח וטח את הבית. ודא איהו רזא, ונתן את הבית את אבניו ואת עציו, אינון גרמין וגידין ובשרא דהיה חזר עפרא. מה כתיב ביה (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו. בגין דהיה מנוגע. ולבתר ועפר אחר יקח וטח את הבית, ובני ליה גרמין וגידין. ואתחדש, כבית ישנה דעבדין ליה חדשה. ודאי איהו דאתחדש.

ומאי דאמר ולא יפירנו עוד מקומו. על רוח, דאתפליל רוחא זעירא, ברוחא עלאה. האי איהו מתלא, לאילן דלא עביד איבין, נטלין ענפין דיליה, ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה, (דא ברא) דעביד פירין, ואתפליל דא ברא, ועביד פירין. בההוא זמנא אתמר ביה, ולא יפירנו עוד מקומו.

אוף הכי בר נש דיתיב בקרתא דיתבין בה אנשין בישין, ולא יכיל לקיימא פקודין דאורייתא, ולא אצלח באורייתא, עביד שנוי מקום, ואתעקר מתמן, ואתשרש באתר דדיירין ביה גוברין טבין, מארי תורה, מארי פקודין, דאורייתא אקרי עץ. הך הוא דכתיב, (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. ובר נש הוא עץ, דכתיב, (דברים ב) כי האדם עץ השדה. ופקודין דבה, דמנין לאיבא, ומה כתיב ביה, (דברים ב) רק עץ אשר תדע פי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת. אתו תשחית מעלמא דין, וכרת מעלמא דאתי. ובגין דא צריך לאעקרא (ליה מהחיא) מההוא אתר, ויתנטע באתר אחרא בין צדיקניא.

מה בר נש בלא בנין, אתקרי עקר, ואתתיה עקרה. אוף הכי אורייתא בלא פקודין, אתקריאת עקרה, ובגין דא אוקמוה, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. אתו

הזה. וכרת - מהעולם הבא. ולכן צריך לעקר (אותו מאותו) מאותו מקום, וינטע במקום אחר בין צדיקים.

חברייא ואשתטחו קמיה, ואמרו ודאי כען אולפינא חדושא, איך אתפליל רוח ברוח, כמאן דחזי מלה בעינא ואתבריר ליה. בקדמימא הוה לן קבלה, וכען ברירו דמלה.

ותו אתמר בחבורא קדמאה, דהא ניחא ליה לסטרא אחרא לשלטאה על זפאה, יתיר מפלא, ולא חייש בדין לכל עלמא. אדהכי, הא טולא אנדמן לגבייהו, ואמר ליה מנלן. מאיוב. דחזא קדשא בריך הוא דדרא הוו מחויבין פלגיה, ואתא שטן לקטרגא, אמר ליה קדשא בריך הוא, (איוב א) השמת לבך אל עבדי איוב פי אין כמוהו בכל הארץ, לאשתזבא ביה דרא. ואיהו מתלא לרעיא דאתא זאב למטרף עאניה, ולמיבד ליה. מה עבד ההוא רעיא דהוה חפימא, יהיב ליה אמרא תקיפא ושמנה ורבבא מפלהו, ההוא דהוו מתנהגין אבתריה פלהו. וברעו לשלטאה על ההוא אמרא טבא, שכח (נ"א ש"כ) לכלהו. מה עבד ההוא רעיא, בשעתא דהוה זאב אשתדל בההוא אמרא, ברח רעיא עם עאנא ושוי לון באתריהון. ולכתר תב לאמרא, ושזיב ליה מזאב.

הכי עביד קדשא בריך הוא עם דרא, יהיב קדשא בריך הוא לצדיק, ברשו מקטרגא, לשזבא לדרא בגיניה. ואם הוא תקיף פיעקב, אתמר ביה (בראשית לב) ויִאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, כַּל שֶׁפָּן וְכַל שֶׁפָּן דְנֻצַח לִיה, עַד דְאָמַר שְׁלַחֲנִי. אָמַר טוֹלָא טוֹלָא, הָכִי הוּא, זָפָאָה חוֹלְקִיה דִּיהוּא צִדִּיק, דְאִיהוּ תִקְיָף לְמִסְכָּל יִיסוּרִין, כַּל שֶׁפָּן מֵאֵן דְנֻצַח בְּהוֹן לְמִקְטָרְגָא דִּילִיה. דְאִיהוּ שׁוֹלְטָנוּתִיה עַל כָּל דְרָא, וְאִתְחַשִּׁיב לִיה כְּאֵלוּ הוּא שְׁזִיב לוֹן, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵבִיד לִיה רַעֲיָא עֲלִיִּיהוּ בְּאִתְרִיהוּ, וּבְגִין דָּא זָכָה רַעֲיָא מֵהִימְנָא. לְמַהוּי רֹעֵה עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עוֹד אֱלָא דְהָכִי אֲשֵׁלִיט לִיה עֲלִיִּיהוּ בְּעֵלְמָא דְאִתִּי. בְּגִין דְשְׁזִיב לוֹן דְלָא אִתְאָבִידוּ מִתְמָן, דְאִנְהִיג לוֹן בְּאוּרִייתָא וּבְעוּבְכֵי דִין טְבִין.

להיות רועה על ישראל. ולא עוד, אלא שכף משליטו עליהם בעולם הבא, משום שהציל אותם שלא נאכדו משם, שהנהיגם בתורה ובמעשים טובים.

חדוש איך נכללת רוח ברוח, כמי שראה דבר בעין והכיר לו. מקדם זה היה קבלה לנו, וכעת ברור הדבר.

ועוד נאמר בחבור ראשון, שהרי נוח לו לסטרא אחרא לשלט על הצדיק יותר מהכל, ולא חושש אז לכל העולם. בין כך הרי צל הזדמן לפניהם, ואמר לו, מנין? מאיוב. שראה הקדוש ברוך הוא שהדור מחזיבם פליה, וכא שטן לקטרג, אמר לו הקדוש ברוך הוא: (איוב ב) השמת לבך אל עבדי איוב פי אין פמהו ב[בכל ה]ארץ, להציל את הדור. והוא משל לרועה שפא הזאב לטרף את צאנו ולהאבדו. מה עשה אותו רועה שהיה חכם? נתן לו פיש חזק ושמן וגדול מפלים, אותו שפלים נוהגים אחריו, וברצון לשלט על אותו פיש טוב, שכח (השאר) את כלם. מה עשה אותו רועה? בשעה שהזאב היה מתעסק עם אותו פיש, ברח הרועה עם הצאן ושם אותם במקומם, ואחר כך שב לפיש והצילו מהזאב.

כך עשה הקדוש ברוך הוא עם הדור. נתן הקדוש ברוך הוא את הצדיק ברשות המקטרג להציל את הדור בגללו. ואם הוא חזק פיעקב, נאמר בו (בראשית לב) ויִאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ. כל שפן וכל שפן שנצח אותו, עד שאמר שלחני. אמר, צל צל, כך הוא. אשרי חלקו של אותו צדיק שהוא חזק לסבל יסורים. כל שפן מי שמנצח בהם את המקטרג שלו, שהוא שולט על כל דור, ונחשב לו כאלו הוא הציל אותם, והקדוש ברוך הוא עושה אותו רועה עליהם במקומו, ולכן זכה רועה הנאמן להיות רועה על ישראל. ולא עוד, אלא שכף משליטו עליהם בעולם הבא, משום שהציל אותם שלא נאכדו משם, שהנהיגם בתורה ובמעשים טובים.

בין כף בא רועה הנאמן, אמר להם, ולמה לוקה זרוע ימין? שדרך כל בעלי הרפואה שמקיזים בהתחלה זרוע ימין, והרי זרוע שמאל קרובה ללב, ומדוע לא מקיזים אותה? אמר לו, משום שהקדוש ברוך הוא לא רוצה להלקות יותר, שהרי בזה מספיק, ואם כבדה המחלה על איברי הגוף, מקיז מזרוע שמאל.

אמר לו, אם לא היו שניהם בזמן אחד - יפה, אבל כאן יש צדיק, וכאן יש צדיק. לזה יש חלאים ומכות, ולזה יש טוב. למה? אם יכבד החלי - יקיז לשניהם, שהם שתי זרועות, לתת רפואה לכל האיברים. ואם לא יכבד בו החלי על כל האיברים, למה מקיז לזרוע ימין יותר מהשמאל? אלא (אמר לו), אמר אתה.

אמר לו, ודאי גוף ושתי זרועות הם כנגד האבות. ראש כנגד אדם הראשון, זרוע ימין כנגד אברהם, זרוע שמאל כנגד יצחק, גוף כנגד יעקב. ומתוך לגוף - כבד לימין, טחול לשמאל - עשו וישמעאל. לב יעקב, באמצע. פנפי ראה וכליות כנגד אברהם ויצחק. ראה מים, שהם (כנפי ראה שואבים) שואבים כל מיני משקים. כליות אש, שמבשלות זרע שיוורד מהמח.

ומשום שאברהם הוא מים, שם זרעו בגלות אדם, ומשום זה כבד לימין אברהם. ומרה, שהכבד הוא חרב שלה, היא מרה, נאמר בה (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. ואם מתרבים החטאים בכני אברהם, שהם בגלות אדם, נכבד בו החלי

אברהם הוא רעיא מהימנא, אמר לון, ואמאי לקי זרועא ימינא. דאורח כל מארי אסוותא דאקיזין בקדמיתא דרועא ימינא, והא דרועא שמאלא איהו קריב ללבא, אמאי לא אקיזין ליה. אמר ליה בגין דקודשא בריך הוא לא בעי לאלקאה נתיר, דהא בהאי סגיי, ואי אתיקר מרעא על שייפין דגופא, אקיז דרועא שמאלא.

אמר ליה, אי לא הוו תרווייהו בחד זמנא, נאות אבל אית צדיק הקא, ואית צדיק הקא, לדא אית מרעין ומכתשין, ולדא אית טיבו. אמאי. אי אתיקר ביה מרעא יקני לתרווייהו, דאינון תרין דרועין, למיהב אסוותא לכל שייפין, ואי לא אתיקר ביה מרעא על כל שייפין, אמאי אקיז לדרועא ימינא, נתיר משמאלא. אלא (נ"א אמר ליה) אימא אנת.

אמר ליה, ודאי גופא ותרין דרועין, אינון לקבל אבהן. רישא, לקבל אדם קדמאה. דרועא ימינא, לקבל אברהם. דרועא שמאלא, לקבל יצחק. גופא, לקבל יעקב. ומלגו לגופא, כבד לימינא. טחול לשמאלא. עשו וישמעאל. לבא יעקב, באמצעיתא. פנפי ריאה וכוליין, לקבל אברהם ויצחק. ריאה מים. דאינון (ס"א כנפי ריאה שואבין) שואבין כל מיני משקין. כולין אשא, דבשיל זרע דנחית ממוחא.

ובגין דאברהם איהו מים, שוי זרעיה בגלותא דאדם ובגין דא כבד לימינא דאברהם, ומרה, דכבד חרב דיליה, איהי מרה, אתמר בה (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. ואי חובין מתרפין בכנוי דאברהם דאינון בגלותא דאדם, אתיקר ביה מרע עליהו מסטרא דכבד, דרועא ימינא צריך לאלקאה לאקזא דמיה מגיה, דמאן דנטלין מגיה ממוניה, כאלו שפיכו דמיה, ואשתאר עני, דעני חשוב כמת.

ואי חובין מתרפין מסטרא דכני יצחק, דאינון (ס"א בגלותא) עליהם מצד הכבד. זרוע ימין צריך להלקות, להקיז ממנו דם. שמי שלקחו ממנו מונו כאלו שפכו דמו, ונשאר עני, שעני חשוב כמת. ואם החטאים מתרבים מצד בני יצחק, שהם (בגלות) בין ישמעאל, בית חליו יכבד מצד טחול

שְׁבַשְׂמַאל, וְצָרִיף לְהַקִּיזוּ זְרוּעַ שְׂמַאל, וְלֹא יוֹתֵר.

וְאִם מִתְּרַבִּים הַחֲטָאִים בְּכַנִּי יַעֲקֹב, שֶׁהֵם אַחֲזִיזִים לְשֵׁנֵי צַדִּדִּים, שֶׁהֵם מִפְּזָרִים בְּכַנִּי עֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, הָרִי הַחֲלִי נִכְבֵּד עַל הַגּוּף, וְצָרִיף לְהַקִּיזוּ מִשְׁתֵּי זְרוּעוֹת. וְאִם כָּל הַשְּׁלֵשָׁה בְּמַחְלוֹת כְּאֶחָד, הָרִי הַחֲלִי עֲלֵה לְרֹאשׁ, וְצָרִיף לְהַקִּיזוּ וְרִידֵי הָרֹאשׁ, וּשְׁלֹשֶׁת אֱלֹהֵי נַעֲשׂוּ מְרַפְּכָה לְאָדָם הָרֹאשׁוֹן וְלְאֲבוֹת, וּבָהֶם הַתְּחִזְקוּ לְסַבֵּל יִסּוּרִים, לְהִגָּן עַל הַדּוֹר לְאַרְבַּעַת צַדִּי הָעוֹלָם.

אוֹי לְהֵם לְדוֹר שְׂגוּרָמִים שִׁילְקוּ הָאֲבוֹת וְאָדָם הָרֹאשׁוֹן וְאֵלֶּה הַצַּדִּיקִים שֶׁבִּיְנֵיהֶם, שְׁאִין הַפְּרֻדָּה בֵּין צַדִּיקִים אֵלֶּה לְאֲבוֹת וְאָדָם, שֶׁהֵם נִשְׁמוֹת שְׁלֵהֶם, וְהַדַּחֵק וְהַצַּעַר וְהַיְגוֹן שְׁלֵהֶם מְגִיעִים לְאֲבוֹת וְלְאָדָם. כְּמוֹ שֶׁהֵם, נִחְלִים אֵלֶּה שִׁיּוּצָאִים מִשָּׁם, אִם חוֹזְרִים עֲכוּרִים וּמְלַכְלָכִים לֵיָם, הָרִי הֵיָם נוֹטֵל מֵעֲכִירוֹת וְלִכְלוּף שְׁלֵהֶם. וּבִכַח הֵיָם שֶׁהוּא תְּקִיף, לֹא סוֹבֵל לְכַלּוֹף שְׁלֵהֶם זוֹרֵק אוֹתוֹ הַחוּצָה, וְנִשְׁאַרְוּ הַנְּחֻלִּים צְלוּלִים וְזָפִים מְאוֹתוֹ לְכַלּוֹף.

כְּמוֹ שֶׁאֵמַר מְנַקֵּה לְכַלּוֹכֵי בְּנֵי הַקְּטָנִים, כִּף הָאֲבוֹת מְטַהְרִים חֲטָאִים וְלִכְלוּכִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁנִּמְצָאִים בָּהֶם צַדִּיקִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם, חֲזָקִים לְסַבֵּל יִסּוּרִים עַל הַדּוֹם. בְּאוֹתוֹ זְמַן אֵין הַפְּרֻדָּה בָּהֶם. בָּאוּ כֻלָּם וּבְרַכּוּהוּ, וְאָמְרוּ לוֹ, סִינֵי סִינֵי, שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתוֹ מְדַבֵּרֶת בְּפִיו, מִי יִכּוֹל לַעֲמֹד לְפָנָיו בְּכָל? אֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ שְׂזַכִּינוּ לְחַדֵּשׁ חֲבוּר רֹאשׁוֹן זֶה בְּךָ לְהֵאִיר שְׂכִינָה בְּגֻלוֹת.

אָמַר לָהֶם, רַבָּנִים שֶׁל כָּל דוֹר הֵייתֶם בְּזִמְנָם, כָּל שֶׁכֵּן מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁחֲכַמְתּוּ מְאִירָה כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁהִיוּ אַחֲרָיו, אֵל תִּתְּנוּ

בֵּין יִשְׁמַעֲאֵל, בִּי מְרַעִיָה יִתְקַר מִסְטָרָא דְטָחוּל לְשְׂמַאֲלָא, וְצָרִיף לְאֶקְזָא דְרוּעָא שְׂמַאֲלָא, וְלֹא יִתִּיר.

וְאִי חוּבִין מִתְּרַבִּין בְּכַנִּי יַעֲקֹב, דְּאֵינוּן אַחֲזִידֵן לְתַרִּין סְטָרִין, דְּאֵינוּן מְפּוֹזְרִים בְּכַנִּי עֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, הָא מְרַעָא אֲתִיקַר עַל גּוּפָא, וּבְעֵי לְאֶקְזָא ב' דְרוּעִין. וְאִי כְּלֵהוּ תְּלַת בְּמַרְעִין בְּחָדָא. הָא מְרַעָא סְלִיק לְרִישָׁא, וּבְעֵי לְאֶקְזָא וְרִידִין דְרִישָׁא, וְאֵלִין תְּלַת אֲתַעֲבִידוּ מְרַפְּכָה לְאָדָם קְדַמָּאָה וְלְאַבְהֵן, וּבַהוּן אֲתַתְּקִפוּ לְמַסְבֵּל יִסּוּרִין, לְאַגָּא עַל דְרָא לְאַרְבַּע סְטָרֵי דְעֵלְמָא.

וְוִי לִיה לְדָרָא, דְגַרְמִין דִּילְקוּן אַבְהֵן וְאָדָם קְדַמָּאָה, וְאֵלִין צַדִּיקֵיָא דְבִינֵיהוּ, דְלִית אַפְרָשׁוּתָא בֵּין אֵלִין צַדִּיקֵיָא, לְאַבְהֵן וְאָדָם, דְּאֵינוּן נִשְׁמַתִּין דְלֵהוּן, וְדוּחַקָא וְצַעֲרָא וּיְגוּנָא דְלֵהוּן, מְטִי לְאַבְהֵן וְאָדָם. כְּגוּוּנָא דִימָא, אֵלִין נִחְלִין דְנַפְקִין מִתְּמָן, אִי חוֹזְרִין עֲכוּרִין וּמְלּוּכְלִין לִימָא, הָא יִמָא נְטִיל מִן עֲכִירוֹ וְלִכְלוּכָא דְלֵהוּן. וּבְחִילָא דִימָא דְאֵיהִי תְּקִיפָא, לֹא סְבִילַת לְכַלּוּכָא דְלֵהוּן, וְזַרְיקַת לִיה לְבַר, וְאֲשַׁתְּאָרוּ נִחְלִין צְלוּלִין וְדַכְיִין מֵהֵהוּא לְכַלּוּף.

כְּגוּוּנָא דְאֵימָא, דְדַכִּיַּאת לְכַלּוּכִין דְבַנְהָא זַעֲרִין, הַכִּי אַבְהֵן מְדַכְּאִין חוּבִין וְלִכְלוּכִין דְבַנְהָא דִישְׂרָאֵל, כַּד אֲשַׁתְּכַחוּ בַּהוּן צַדִּיקֵיָא כְּעוּבְדֵיהוּן, תְּקִיפִין לְמַסְבֵּל יִסּוּרִין עַל דְרִיהוּן. בַּהֵהוּא זְמַנָּא לִית אַפְרָשָׁא בַּהוּן. אָתוּ כְּלֵהוּ וּבְרִיכוּ לִיה, וְאָמְרוּ לִיה סִינֵי סִינֵי, דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא וּשְׂכִינְתֵיהָ מְלִיל בְּפוּמוֹי, מָאן יָכִיל לְקִימָא קַמֵּיהָ בְּכֵלָא. זַפְּאָה חוּלְקָנָא, דְזַכִּינָא לְחַדְשָׁא חֲבוּרָא קְדַמָּאָה דָא כִף, לְאַנְהָרָא שְׂכִינְתָא בְּגֻלוֹתָא.

אָמַר לוֹ, רַבָּנָן דְכָל דְרָא הוּיָתוּ בְזִמְנֵיהוּן, כָּל שֶׁכֵּן בּוּצִינָא קְדִישָׁא, דְנִהִיר חֲכַמְתֵּיהָ בְּכָל דְרִין דֵּהוּוּ אַבְתְּרֵיהָ, אֵל תִּתְּנוּ דְמִי לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא בְּאוּרִיַּתָא, עַד יַעֲרָה עֲלֵינוּ רוּחַ קְדִישָׁא (לְגַבֵּי שְׂכִינְתֵיהָ) דֵּהָא לֹא אֵית

הֵייתֶם בְּזִמְנָם, כָּל שֶׁכֵּן מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁחֲכַמְתּוּ מְאִירָה כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁהִיוּ אַחֲרָיו, אֵל תִּתְּנוּ

דמי לקדוש-ברוך-הוא בתורה
עד יצרה עליו רוח הקדש (אל
שכינתו), שהרי אין רשות
להשתמש במטטרו"ן שר הפנים
רק לה, שאותיות שלו רמוזים
בשמה.

ובעת צריך רופא לדעת בכמה
מעלות עלה דפק אותו החולה
בגלות אדום, שנאמר עליו
שחולת אהבה אני. שהרי כמה
רופאים התכנסו עליו לדעת סוף
החלי שלו בדפיקות הללו, ולא
היה אחד מהם שיודע בהם
שדפק אותו חולה לא כל רופא
בקי לדעת בו, שיש דפיקות של
קשר"ק קשר"ק קשר"ק, שהנביא
אמר עליהם (ישעיה כו) כמו הרה
תקריב ללדת תחיל תזעק
בחבליה.

וכב"ם עשרה שופרות, כלולים
בשלושה, שהם סימן קשר"ר,
שהוא תקיעה שברים תרועה.
ותקיעה נראית ארץ הגלות,
שברים התקרבות הגלות.
בתרועה תבא הגאולה, שנגא
דחק אחר דחק, ואין רוח בין זה
לזה, שודאי כיון ששאר עמים
מעפבים את ישראל בגלות,
דחקם מקרב להם הגאולה. גם כף
מהירות הדפק זה אחר זה, בו
יוצאת נפש האדם, אחר שאין
רוח בין זה לזה.

קשר"ק קשר"ק קשר"ק, הוא ששם
קשר"ר, תקיעה שברים תרועה,
שיעבר בו שגר מן העולם, שבו
שבועה - (שמות יז) מלחמה לה'
בעמלק. יתעורר בעולם שיר
פשוט, וכפול, ומשלש, ומרבע,
שהוא עולה אותיות שלו: י',
י"ה, יה"ו, יהו"ה - ע"ב. באותו

זמן - ובכך צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברנה יגילו. ו' תוספת - אלף הששי.
קדם שלו עק"ב, חרב בית המקדש, ולאחריו עד תשלוש רע"ב יהיה ער"ב. זהו שכתוב (שם טו)
ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם וגו'. (בראשית מד) כי עבדך ערב את הנער וגו'. (עד כאן רעיא מהימנא).

רשו לאשתמשא במטטרו"ן שר הפנים אלא לה, דאתון
דיליה רמיזין בשמה.

ובעז צריך אסיא, למנדע בכמה דרגין אסתלק דפיקו
דההוא חולה בגלותא דאדום, דאתמר עליה (שיר
השירים ה) שחולת אהבה אני. דהא כמה אסיין אתפגשו
עליה, למנדע קין דמרעא דיליה, באלין דפיקין, ולא
הוה חד מנייהו דאשתמודע בהון, דדפיקו דההוא חולה,
לא כל אסיא בקי לאשתמודע ביה, דאית דפיקין דקשר"ק
קשר"ק קשר"ק, דאמר נביא עליהו (ישעיה כו) כמו הרה
תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה.

ובלחו עשר שופרות, פלילין בתלת, דאינון סימן קשר"ר,
דאיהו תקיעה שברים תרועה. ותקיעה אחזי
אריכו דגלותא, שברים קריכו דגלותא. תרועה ביה ייתי
פורקנא, דאחזי דוחקא בתר דוחקא, ולית רוחא בין
דא לדא, דודאי כיון דשאר עמין מעפבין לון לישראל
בגלותא, דוחקא דלהון מקרב לון פורקנא. אוף הכי
מהירו דדפיקו דא בתר דא, ביה נפיק נפש דבר נש,
בתר דלית רוח בין דא לדא.

קשר"ק קשר"ק קשר"ק, איהו דשוי קשר"ר, תקיעה שברים
תרועה. דאתעבר ביה שגר מן עלמא, (דף ר"ט
ע"ב) דביה אומא, (שמות יז) מלחמה ליי בעמלק. יתער
בעלמא. שיר פשוט, וכפול, ומשולש, ומרובע. דאיהו
סליק אתון דיליה, י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, ע"ב. בההוא
זמנא, ובכך צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו
וחסידים ברנה יגילו. ו' תוספת, אלף שתיחאה. קודם
דיליה עק"ב, חרב בי מקדשא, ולבתר דיליה, עד תשלוש
רע"ב, יהיה ערב. הדא הוא דכתיב, (שמות טו) ערב וידעתם
כי יי הוציא אתכם וגו'. (בראשית מד) כי עבדך ערב את
הנער וגו'. (ע"כ רעיא מהימנא).

קום רבי אבא, לחדש מילין דאורייתא, דאמרת בחבורא קדמאה. פתח רבי אבא ואמר, (ישעיה מב) שירו לי שיר חדש תהלתו מקצה הארץ וגו'. פמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שחדוה שלהם ותשפחת שלהם אינה אלא (לשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו באותו שפך וכו') בו. שפך שנינו, כל חדוה של ישראל שלא משתפים בה את הקדוש ברוך הוא (ושכינתו), אינה חדוה. ועתיד הוא סמאל וכל סיעתו לקטרג לאותה חדוה, (יחזק) וישאר בצער ובכי, והקדוש ברוך הוא לא משתתף באותו הצער.

אבל מי שמשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו בחדותו, אם יבא מקטרג לקטרג באותה חדוה, הקדוש ברוך הוא ושכינתו משתתף באותו צער. מה פתוב בו? (שם טו) בכל צרתם לו צר. ובמה? משום שעמו אנכי בצרה.

ומנין לנו שיש להם לישראל לשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו בחדותם? (משום שאינה שמחה, אלא בשתפות שלו מאלו) שכתוב (תהלים קמט) ישמח ישראל בעשיו. אותה חדוה של ישראל אינה, אלא בעשיו. בעשיו?! בעושו צריף לו לכתב! אלא אלו הקדוש ברוך הוא ושכינתו, ואביו ואמו. שאף על גב שמתו, הקדוש ברוך הוא עוקרם מגן עדן ומביאם עמו לאותה חדוה, לקחת חלק של חדוה עם הקדוש ברוך הוא ושכינתו, כמו שנאמר (איוב מ) העשו יגש חרבו.

דבר אחר בעשיו - משום שפן אדם נעשה בשתפות איש ואשה והקדוש ברוך הוא, ועל סוד זה פתוב (בראשית א) נעשה אדם, בשתפות. ששנינו, שלשה אמנים

קום רבי אבא, לחדש מילין דאורייתא, דאמרת בחבורא קדמאה. פתח רבי אבא ואמר, (ישעיה מב) שירו לי שיר חדש תהלתו מקצה הארץ וגו'. פמה חביבים ישראל קמי קדשא בריך הוא, דחדוה דלהון ותושפחתא דלהון, לאו איהו אלא (ס"א לשתפא לקודשא בריך הוא ושכינתיה ביהוה דהכי תנינו, כל חדוה דישראל דלא משתתפי בה לקודשא בריך הוא (ושכינתיה), לאו איהו חדוה. וזמין איהו סמאל וכל סיעתא דיליה לקטרגא להווא חדוה, (ס"א ואתחזק) ואשתאר בצערא ובכיה, וקודשא בריך הוא לא אשתתף ביהווא צערא.

אבל מאן דשתף קדשא בריך הוא ושכינתיה בחדוה דיליה, אם ייתי מקטרגא לקטרגא ביהווא חדוה. קדשא בריך הוא ושכינתיה משתתף ביהווא צערא. מה פתיב ביה (ישעיה טו) בכל צרתם לו צר. ובמאי. בגין (תהלים צא) דעמו אנכי בצרה.

ומננן, דאית לון לישראל לשתפא לקודשא בריך הוא ושכינתיה בחדוה דלהון.

(גין דלאו איהו חדוה, אלא בשותפות דיליה מאליו) דכתיב, (שם קמט) ישמח ישראל בעושיו. ההוא חדוה דישראל לאו איהו, אלא בעושיו. בעושיו, בעושו מיבעי ליה. אלא אלן קדשא בריך הוא ושכינתיה, ואביו ואמו, דאף על גב דמיתו, קדשא בריך הוא אעקר לון מגן עדן, ואייתי לון עמיה להווא חדוה, לנטלא חולקא דחדוה עם קדשא בריך הוא ושכינתיה. פמה דאת אמר (איוב מ) העושו יגש חרבו.

דבר אחר בעושיו, בגין דבר נש אתעביד בשותפות, גברא ואתתא, וקודשא בריך הוא. ועל רזא דא פתיב, (בראשית א) נעשה אדם, בשותפו. דתנינו, תלת אמנין עבד קדשא בריך

עשה הקדוש ברוך הוא להוציא מהם עולם, ואלו הם: השמים, והארץ, והמים. וכל אחד שמש יום אחד, וחרו כמקדם.

יום ראשון הוציאו השמים אמנות שלהם, שכתוב (ש) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. יום שני הוציאו המים אמנות למעשה, שכתוב (ש) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'. עלו חצי מים למעלה, וחצי מים נשארו למטה. ואלמלא כף שהמים נפרדו, העולם לא היה עומד. יום שלישי עשתה הארץ והוציאה כמו שצותה, שכתוב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב, וכתוב ותוצא הארץ דשא וגו'. עד כאן כל אמנות משלשה אלה הוציאו אמנותו, ועשו מה שהצטוו. נשארו שלשה ימים אחרונים. יום רביעי הצטוו אמן ראשון לעשות אמנותו, שכתוב ויאמר אלהים יהי מארת וגו', והינו שמים. ביום החמישי הוציאו המים, שהוא אמנות אחרת, שכתוב ויאמר אלהים ישרצו המים וגו'. ביום הששי עשתה הארץ אמנותה, שכתוב ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו'.

בין משלשת האמנים האלה השלימו מעשיהם, אמר להם הקדוש ברוך הוא: אמנות אחת יש לי לעשות, והוא אדם. התחברו כאחד, ואני עמכם, נעשה אדם. גוף שלכם, ואני אהיה שפת עמכם ונעשה אדם. כמו שבתחלה היה בשתפות, גם אחר כך פן. אבא - שבו עושה מעשה השמים ומעשה המים, והאשה - שהיא אמן שלישי כמו הארץ, והקדוש ברוך הוא שהשתתף יחד אתם. ועל סוד זה כתוב בעשיו.

הוא, לאפקא מנהון עלמא, ואלין אינון: שמיא, וארעא, ומיאי. וכל חד שמש חד יומא, ואהדרו כמלקדמין.

יומא קדמאה, אפיק שמיא אומנותא דיליה, דכתיב (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. יומא תניינא, אפיקו מיא אומנותא לעבידתא, דכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'. אסתלקו פלגא מיא לעילא, ופלגא מיא לתתא אשתארו. ואלמלא כף דמיא אתפרשו, עלמא לא הוה קאים. יומא תליתאה, עבידת ארעא ואפיקת כמה דאתפקדת, דכתיב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב, וכתיב ותוצא הארץ דשא וגו'. עד הכא כל אומנא מאלין תלתא, אפיק אומנותא דיליה, ועבדו מה דאתפקדו. אשתארו תלת יומין אחרנין. יומא ד', אתפקד אומנא קדמאה למעבד אומנא דיליה, דכתיב ויאמר אלהים יהי מארת וגו', והיינו שמים. ביומא חמשאה, אפיקו מיא דאיהו אומנא אחרא, דכתיב ויאמר אלהים ישרצו המים וגו'. ביומא שתיתאה, עבדת ארעא אומנותא דילה, דכתיב ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו'.

בין דתלת אמנין אלין אשלימו עובדיהו. אמר לון קדשא בריך הוא, אומנותא חדא אית לי למעבד, ואיהו אדם. אתחברו כחדא, ואנא עמכון, נעשה אדם, גופא דלכון, ואנא אהא שותפו עמכון, ונעשה אדם. כמה דבבדמיתא הוה בשותפו, הכי נמי לבתר. אבא, דביה עביד עבידתא דשמיא, ועבידתא דמיא. ואתתא, דאיהו אומנא תליתאה, פגוונא דארעא. וקודשא בריך הוא דאשתתף בהדיהו. ועל רזא דא כתיב בעושיו.

ואף על גב שאבא ואמא נפדרו מהעולם הזה, יש חדוה בכל שתפות. ששנינו, בשעה שהאדם משתף את הקדוש ברוך הוא בחדוה שלו, בא הקדוש ברוך הוא לגן עדן ועוקר משם את אביו ואמו, שהם שתפים אתו, ומביא אותם עמו לאותה חדוה, וכלם מזמנים שם, ובני אדם לא יודעים. אכל בצרת האדם, הקדוש ברוך הוא מזמן אליו לבדו, ולא מודיע לאביו ולאמו. זהו שכתוב (תהלים יח) בצור לי אקרא ה' ואל אלהי אשוע וגו'.

רעיא מהימנא

אמר הקדוש ברוך הוא, אני ושכינתי שתפות הנשמה, ואביו ואמו שתפות הגוף. שאביו מזריע לבן של העינים ושל העצמות ושל הגידים והמח, והאשה שחור שבעינים ושער ובשר ועור. וגם כף שמים וארץ וכל חיליהם השתתפו ביצירתו: מלאכים, מהם יצר הטוב ויצר הרע להיות מציר משניהם. שמש ולבנה להאיר לו ביום ובלילה. חיות ובהמות ועופות ודגים להתפרנס מהם, וכל עצים וזרעי הארץ להתפרנס מהם.

מה עשה הקדוש ברוך הוא? עקר את אביו ואמו מגן עדן והביאם עמו, להיות עמו בחדות בנו, ואין חדוה בחדות הגאלה, שכתוב בה (דברי הימים א טז) ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך. אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ. (ע"כ רעיא מהימנא).

כאן רעיא מהימנא.

חור אותו צל של קדם והלף לתוף הפית כמו דמות אדם. נפל על פניו רבי אבא. אמר רבי יוסי, נזפרתי שבמקום זה ראיתי את רבי פנחס בן יאיר, יום אחד היה

ואף על גב דאבא ואמא אתפרשו מהאי עלמא, חדוה בכל שותפותא הוי. דתנינן, בשעתא דבר נש (דף ר"כ ע"א) שתיף לקודשא בריהוה הוא לחדוה דיליה, קדשא בריהוה הוא לגנתא דעדן, ואעקר מתמן (כ"א דאודע תמן) לאבוהי ואמיה, דאינון שותפין בהדיה, ואייתי לון עמיה ליהוה חדוה, וכלהו זמינין תמן, ובני נשא לא ידעין. אבל בעקו דבר נש, קדשא בריהוה הוא זמין לגביה בלחודוי, ולא אודע לאבוהי ולאמיה, הדא הוא דכתיב, (תהלים יח) בצור לי אקרא יי ואל אלהי אשוע וגו'.

רעיא מהימנא

אמר קדשא בריהוה הוא, אנא ושכינתי שותפותא דנשמתא, ואבוי ואמיה שותפותא דגופא, דאבוי מזריע לובן, דעינין, ודגרמין, וגידין, ומוחא. ואתתא שחור דעינין, ושערא, ובשרא, ומשכא. ואוף הדי שמיא וארעא. וכל חילין דלהון, אשתתפו ביצירתיה. מלאכין, מנהון יצר הטוב ויצר הרע למהוי מצוייר מתרווייהו. שמשא וסיהרא, לאנהרא ליה ביממא וליילא. חיון ובערין ועופין ונונין, לאתפרנסא מנהון. כל אילנין וזרעין דארעא, לאתפרנסא מנהון.

מה עבד קדשא בריהוה הוא, אעקר לאבוי ולאמיה מגנתא דעדן, ואייתי להו עמיה, למהוי עמיה בחדוה דבנוי, ולית חדוה כחדוה דפורקנא, דכתיב בה, (דברי הימים א טז) ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי מלך. (דברי הימים א טז) אז ירננו עצי היער מלפני יי כי בא לשפוט את הארץ. (ע"כ רעיא מהימנא).

אהדרר ההוא טולא דמלקדמין, ואזלא גו ביתא, כמו דיוקנא דבר נש. נפל על אנפוי רבי אבא. אמר רבי יוסי, אדפרנא דבהאי אתרא חמינא ליה לרבי פנחס בן יאיר,

עומד במקום זה והיה אומר כף:
פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
באות י' קטנה.

משום ששני א"ב רשומים -
אלפא ביתא של אותיות גדולות,
ואלפא ביתא של אותיות קטנות.
אותיות גדולות הן בעולם הבא,
ואותיות קטנות הן בעולם
התחתון. י' קטנה, אות ברית
הקדוש. כיון שפנחס קנא על
ברית זו, נתוספה לו י' קטנה, סוד
ברית זו.

באותה שעה אמר הקדוש ברוך
הוא: מה אעשה עם משה? ברית
זו ממשה היתה, וכלתו היתה,
גנאי הוא לתת אותה לאחר בלי
דעת ורצון משה. לא נאה זה.
התחיל הקדוש ברוך הוא ואמר
למשה: משה, פנחס בן אלעזר
בן אהרן הכהן. אמר לו משה:
רבוננו של עולם, מהו? אמר לו,
אתה הוא שמסרת נפשך על
ישראל שלא יאבדו מן העולם
בכמה פעמים, והוא השיב את
חמתי מעל בני ישראל וגו'. אמר
משה: מה אתה רוצה ממני? הרי
הכל שלך!

אמר לו: הרי הכל שלך היא,
אמר לו שתשרה בתוכו. אמר
משה: הרי בלב שלם תהיה אליו.
אמר לו: אמר אתה בפיד והרם
קולך, שאתה מסרת אותה ברצון
ובלב שלם. זהו שכתוב לכן אמר.
אתה אמר ברצון: הנני נתן לו
את בריתי שלום. שאלו הקדוש
ברוך הוא, היה לו לומר: לכן
אמר לו הנני נתן לו את בריתי
שלום. אבל לא כתוב אלא לכן
אמר. ואם תאמר שהעברה
ממשה - לא. אלא כנר זה
שמדליקים ממנו - זה נתן
וקמה, וזה לא נגרע ממנו.

יומא חד הוה קאים בהאי דוכתא, והוה אמר
הכי, (במדבר כ"ב) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
באת י' זעירא.

בגין דתרין אלפין ביתין רשימין, אלפא ביתא
דאתון רברבן, ואלפא ביתא דאתון
זעירן. אתון רברבן, אינון בעלמא דאתי.
ואתון זעירן, אינון בעלמא תתאה. י' זעירא,
ברית קיימא קדישא. כיון דקני פנחס על ברית
דא, אתוסף ביה י' זעירא, רזא דברית דא.

בהווא שעתא, אמר קדשא בריך הוא, מה
אעביד עם משה, ברית דא ממששה
הוי, וכלה דיליה הוי. גנאי הוא למיהב ליה
לאחרא, בלא דעתא ורעותא דמשה, לאו יאות
הוא. שארי קדשא בריך הוא ואמר למשה,
משה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אמר
ליה משה, רבוננו של עולם מהו. אמר ליה,
אנת הוא דמסרת נפשך על ישראל דלא
ישתצון מן עלמא בכמה זמנין, ואיהו השיב
את חמתי מעל בני ישראל וגו'. אמר משה
מה את בעי מני, הא כלא דיך.

אמר ליה, הא כלא דיך היא, אימא ליה
דתשרי בגויה. אמר משה, הא בלבא
שלים תהא לגביה. אמר ליה אימא אנת
בפומך, וארים קלך, דאנת מסר ליה ברעותא,
בלבא שלים. הדא הוא דכתיב, לכן אמור,
את אימא ברעותא, הנני נתן לו את בריתי
שלום. משה הוה אמר הנני נתן לו וגו',
דאילו קדשא בריך הוא, הוה ליה למימר לכן
אמור לו הנני נתן לו את בריתי שלום, אבל
לא כתיב אלא לכן אמור. ואי תימא,
דאתעברת מן משה. לא. אלא כבוצינא דא
דאדליקו מינה, דא יהיב ואהני, ודא לא
אתגרע מנה.

בא אותו הצל, וישב, ונשקו. שמעו קול אחד שהיה אומר: פנו מקום, פנו מקום לרבי פנחס בן יאיר, שהוא אתכם. ששנינו, שכל מקום שצדיק חדש בו דברי תורה, כשהוא באותו העולם פוקד את אותו מקום וכא אליו, וכל שפן פשוריים בו צדיקים אחרים לחדש באותו מקום שאומרים דברי תורה, כמו זה שהיה בא רבי פנחס בן יאיר לפקד את מקומו ומצא צדיקים אלו מחדשים דברי תורה, והתחדש כמקדם אותו דבר של רבי פנחס בן יאיר לפניו.

אמר רבי אבא, נאה הדבר של רבי פנחס בן יאיר, שהרי לא כתוב לכן הנני נותן, אלא לכן אמר הנני נתן לו. וכי דבר זה היה גנוי מחסיד זה פתח ידך ולא היית אומר?! אשגרי חלקנו שזכינו להיות בסיוע של הצל הקדוש כאן.

גם הוא פתח ואמר משמו של רבי פנחס, (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וגו' - כמה נאה לו לאדם בעוד שהגר דולק ושרוי על ראשו להשתדל ולעשות רצון רבונו, משום שאותו הגר הוא כ"ח ששרוי עליו, ולכן כתוב (במדבר יד) יגדל נא כח יי. כח יי, זהו כח ששורה על ראש הצדיקים וכל אותם שמשתדלים ברצון רבונם. ועל זה שנינו, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו. (זהו כחו)

ודאי צריך לעורר כל איבריו בכח חזק, משום שבהתעוררות חזקה שהתחזק, התעורר אותו כח קדוש עליון ועלה לתוף הקדש, ונשבר כח וחזק הצד האחר. ולכן בכחך, שצריך לעשות רצון רבונוך.

רישיהון דצדיקייא, וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון. ועל דא תנינן, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו. (דא איהו כחו).

ודאי אצטריך לאתערא כל שייפוי בחילא תקיף בגין דבאתערוותא תקיף דאתקף, אתער ההוא כח קדישא עלאה, ואסתלק גו קדשא ואתבר חילא ותוקפא דסטרא אחרא. ועל דא (דף ר"ב ע"ב) בכחך, אצטריך למעבד רעותא דמאריך.

אתא ההוא טולא, ויתיב, ונשיק ליה. שמעו חד קלא דהוה אומר, פנון אתר, פנון אתר לרבי פנחס בן יאיר, דאיהו גבייכו. דתנינן, דכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מלי דאורייתא, פד איהו בההוא עלמא, פקיד לההוא אתר, ואתי ליה לגביה. ופל שפן פד שראן בגווייה צדיקייא אחרנין. לחדתא בההוא אתר, דאמרינן מלי דאורייתא. פגוונא דא דהוה אתי רבי פנחס בן יאיר למפקד לאתריה, ואשפח אלין צדיקייא מחדתין מלין דאורייתא, ואתחדש פמלקדמין, ההוא מלה דרבי פנחס בן יאיר קמיה.

אמר רבי אבא, יאות מלה דרבי פנחס בן יאיר, דהא לא כתיב לכן הנני נותן, אלא לכן אמור הנני נותן לו. וכי מלה דא הוה גניזא מחסידא דא תחות ידך, ולא הוית אומר. זכאה חולקנא, דזכינא למיהוי בסיעתא דטולא קדישא הכא.

אוף הוא פתח ואמר, משמיה דרבי פנחס (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וגו', כמה יאות ליה לבר נש בעוד דבוצינא דליק ושריא על רישיה, לאשתדלא ולמעבד רעותא דמאריה. בגין דההוא נהורא דבוצינא, איהי כ"ח דשריא עליה. ועל דא כתיב, (במדבר יד) יגדל נא כח יי. כח יי, דא הוא כח, דשריא על

רישיהון דצדיקייא, וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון. ועל דא תנינן, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו. (דא איהו כחו).

ודאי אצטריך לאתערא כל שייפוי בחילא תקיף בגין דבאתערוותא תקיף דאתקף, אתער ההוא כח קדישא עלאה, ואסתלק גו קדשא ואתבר חילא ותוקפא דסטרא אחרא. ועל דא (דף ר"ב ע"ב) בכחך, אצטריך למעבד רעותא דמאריך.

כי אין מעשה וחשבון וגו', משום שבאותו פח יש מעשה השתדלות להשתדל בעולם הזה שנקרא מעשה, עולם המעשה, להשלים סוף המחשבה. וחשבון - זהו עולם שתלוי בדבור, שהרי החשבון בדבור תלוי. ולכן כל הגימטריאות ותקופות העבורים של העולם הם בלבנה. ודעת - זהו סוד ששה צדדים שתלויים במחשבה, ונקראים עולם של אותה מחשבה. וחכמה - שהכל תלוי ממנה.

וכך אלו כלולים באותו פח, מה שאין פן בצד השאול, דרגת הגיהנם. שהרי כל אדם שלא משתדל בכ"ח זה בעולם הזה להכנס בו במעשה וחשבון ודעת וחכמה, סופו להכנס בשאול, שאין בו מעשה וחשבון ודעת וחכמה. שהרי הצד האחר הוא דרך שאול, שכתוב (משלי ז) דרכי שאול ביתה. מי שיתרפה מכ"ח הקדוש הזה, מתחזק בו צד האחר, ששאול ביתה.

אשר אתה הלך שמה. וכי כל בני העולם הולכים לשאול? פן, אבל עולים מיד, שכתוב (שמואל א-ב) מוריד שאול ויעל. פרט לאותם רשעים שלא הרתרו תשובה לעולמים, שיורדים ולא עולים. ואפלו צדיקים גמורים יורדים לשם. למה יורדים? משום שלוקחים פמה רשעים משם, ומעלים אותם למעלה. (ושם גורמים להם לתרהר בתשובה) ומי הם? אותם שהרתרו תשובה בעולם הזה ולא יכלו, והסתלקו מהעולם. וצדיקים יורדים בגלל הרשעים לתוך השאול, ולוקחים אותם, ומעלים אותם משם.

אמר רבי יוסי, פתוב (קהלת) אחת לאחת למצא חשבון. חשבון של גימטריאות שעומדים בלבנה, באיזו דרגה שלה הם? לא השיב לו. אמר, שמעתי ולא נזפרתי

כי אין מעשה וחשבון וגו', בגין דבההוא כח אית מעשה, אשתדלותא לאשתדלא בהאי עלמא דאקרי מעשה, עלמא דעובדא, למשלם סופא דמחשבה. וחשבון, דא הוא עלמא, דתליא בדבורא, דהא חשבון בדבורא תליא. ועל דא, כל גימטריאות, ותקופין, ועבורין דעלמא, בסיהרא הוו. ודעת, דא איהו רזא דשית סטריין, דתליין במחשבה, ואקרון עלמא דההוא מחשבה. וחכמה, דכלא תליא מניה. ובר אלין פלילן בההוא כח, מה דלאו הכי בסטרא דשאול, דרגא דגיהנם. דהא כל בר נש דלא אשתדל בהאי כ"ח, בהאי עלמא, לאעלאה ביה, במעשה וחשבון ודעת וחכמה, סופיה לאעלאה בשאול, דלית ביה מעשה וחשבון ודעת וחכמה. דהא סטרא אחרא, ארח שאול איהי, דכתיב, (משלי ז) דרכי שאול ביתה. מאן דאתרפי מהאי כ"ח קדישא, אתקף ביה סטרא אחרא, דשאול ביתה.

אשר אתה הולך שמה, וכי כל בני עלמא אזלי לשאול. אין. אבל סלקין מיד, דכתיב, (שמואל א ב) מוריד שאול ויעל. בר אינון חייבין, דלא הרתרו תשובה לעלמין, דנחתין ולא סלקין. ואפילו צדיקים גמורים נחתין תמן. אמאי נחתין. בגין דנטלין פמה חייבין מתמן, וסלקין לון לעילא. (ותמן עברין לון לתרהר בתשובה) ומאן אינון. אינון דהרתרו בתשובה בהאי עלמא, ולא יכלו, ואסתלקו מן עלמא. וצדיקייא נחתין בגיניהון דחייבין גו שאול, ונטלין לון, וסלקין לון מן תמן.

אמר רבי יוסי, פתיב (קהלת) אחת לאחת למצא חשבון. חשבון דגימטריאות דקיימן בסיהרא, באן דרגא דילה אינון. לא אתיב גימטריאות שעומדים בלבנה, באיזו דרגה שלה הם? לא השיב לו. אמר, שמעתי ולא נזפרתי

בדבר. קם אותו הצל והכה בעיניו של רבי אבא. נפל על פניו מתוך פחד. עד שהיה נופל על פניו, נפל פסוק בפיו, שכתוב (שיר השירים ז) עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים. ואלו העינים שלה: פרפראות לתוף חכמה עליונה שנמשכה מלמעלה, ומתוף חשבון ותקופות ועבורים מתמלאים, ונעשו ברכות, שיצאו מימיו לכל הצדדים, (אוחן עינים) עד שנפקדו לכל חשבון ועבורי הלכנה בלבד (שבחוץ) וכוכבים ומזלות לעשות חשבון, וזהו שער בת רבים, זוהי הלכנה שבחוץ.

אמר רבי אבא לרבי יוסי, אותה מרגלית קדושה שהיתה תחת ידך, מתוף סיוע של החסיד הקדוש שהוא אצלנו, כמה יפה הוא, ותורנו בו. שהרי ודאי לא צריך להוציא אשה להשרות במקום אחר, עד שבעלה יצוה ויתן לה רשות ללכת, ומודיעים לבעלה בהתחלה, ומפיס אותו שהוא יצוה אותה ויתן לה רשות ללכת לאותו מקום. כף הקדוש ברוך הוא פיס את משה, ועד שנתן לו רשות ואמר לו: אמר אפה, הנני נתן לו את ברית שלום, לשרות בתוכו. ועד שנתן לה רשות ללכת לשם, לא הלכה. מנין לנו? מצדיקו של עולם, שנתן לה רשות לשרות בתוף צדיקי העולם הזה. וישבה עמם כמו כלה בתוף הקשונים שלה. וצדיק העולם רואה ושמח בזה. אבל בין זרועות בעלה שוכנת, וחוזרת להיות אדם, וישבה לבעלה, כמו שנאמר (אסתר ב) בערב היא באה ובבקר היא שבה. בערב היא באה לבעלה, ובבקר היא שבה, לגבי צדיקיה דעלמא. וכלא ברשותא

ליה. אמר, שמענא, ולא אדפרנא מלה. קם ההוא טולא, ובטש בעיניו דרבי אבא, נפל על אנפוי מגו דחילו. עד דההו נפל על אנפוי, נפל קרא בפומיה, דכתיב, (שיר השירים ז) עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים. ואלין עינין דילה, פרפראות לגו חכמה עלאה, דאתמשכא מלעילא, ומגו חשבון ותקופין ועבורין אתמליין, ואתעבידו בריכות, דנפקו מימין, לכל סטרין, (ג"א אינון עינין) עד דאתפקדן לכל חשבון ועבורין דסיהרא בלבד (כ"א דלבר), וככבין ומזלי למעבד חשבון, ודא איהו על שער בת רבים, דא איהי סיהרא דלבר.

אמר רבי אבא לרבי יוסי, ההוא מרגלא קדישא דההו תחות ידך, מגו סיעתא דחסידי קדישא דאיהו גבן, כמה שפיר איהו, ואהדרנא ביה. דהא ודאי לא אצטריך לאפקא אתתא, למשרי באתר אחרא, עד דבעלה נפקד לה ויהיב לה רשו למהך. ואודעין לבעלה בקדמיתא, ומפייסין ליה, דהוא נפקד לה, ויהיב לה רשו למיתהך לההוא אתר. כף קדשא בריך הוא פייס למשה, ועד דיהיב ליה רשו, ואמר ליה אימא אנת, הנני נותן לו את בריתי שלום, למשרי בגויה, ועד דיהיב לה רשו למהך תמן, לא אזלת.

מנלן. מצדיקו של עולם, דיהיב לה רשו, למשרי גו צדיקי בהאי עלמא. ויתבא עמהון, ככלה גו קשוטתא. וצדיקא דעלמא חמי, וחדוי בהאי. אבל בין דרועי דבעלה שכיבת, ואתהדרת למהוי בהדייהו, ותבת לבעלה. כמה דאת אמר, (אסתר ב) בערב היא באה ובבקר היא שבה. בערב היא באה, לגבי בעלה. ובבקר היא שבה, לגבי צדיקיה דעלמא. וכלא ברשותא

דְּבַעְלָהּ. (הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים לו) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן).
 וּמֹשֶׁה פָּךְ אָמַר, הִנְנִי נוֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי, כְּמָה
 דְּצַדִּיק דְּלַעֲיֵלָא נוֹתֵן, אוֹף אֲנָא הִנְנִי
 נוֹתֵן, מִתְּנָה לְמַהְדֵּר מִתְּנָה אִיהִי. וּבְגִין בְּרִית
 דָּא, רְיוּחַ כְּהוֹנָה עֲלָאָה. וְאִי לָא תְּהֵא בְּהֵדִיָּה,
 לָא אֲתַקְשֵׁר פְּנַחֶס בְּדַרְגָּא דְּכְהוֹנָה עֲלָאָה, דְּהָא
 בְּרִית דְּבִקָּא אִיהוּ תְּדִיר בְּיַמִּינָא עֲלָאָה. וְיַמִּינָא
 עֲלָאָה דָּא, זְמִין לְמַבְנֵי בֵּי מְקַדְשָׁא, דְּאִיהוּ
 בְּרִית.

(תהלים לו) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן).

וּמֹשֶׁה פָּךְ אָמַר, הִנְנִי נוֹתֵן לּוֹ אֶת
 בְּרִיתִי. כְּמֹו שְׁצַדִּיק שְׁלַמְעֵלָה
 נוֹתֵן, גַּם אֲנִי הִנְנִי נוֹתֵן, מִתְּנָה
 לְהַחֲזִיר מִתְּנָה הִיא, וּבְשִׁבִיל
 בְּרִית זוֹ הַרְוִיחַ כְּהוֹנָה עֲלִיּוֹנָה. וְאִם
 לָא תְּהִיָּה אֲתוּ, לָא יִתְקַשֵּׁר פְּנַחֶס
 בְּדַרְגַּת כְּהוֹנָה עֲלִיּוֹנָה, שְׁהָרִי בְּרִית
 דְּבִקָּה תְּמִיד בְּיַמִּין עֲלִיוֹן. וְזִמִּין
 עֲלִיוֹן זֶה עֲתִיד לְכַנּוֹת בֵּית מְקַדֵּשׁ,
 שְׁהוּא בְּרִית.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, נִזְפַּרְתִּי בְּדַבְּרֵי
 אֶחָד שְׁשֻׁמְעֵתִי מִהֶמְנוּרָה
 הַקְּדוּשָׁה, שְׁשֻׁמְעַע מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי
 אֲלִיעֶזֶר. יוֹם אֶחָד בָּא לְפָנָיו גּוֹי
 אֶחָד וְאָמַר לוֹ: זָקֵן זָקֵן, שְׁלֵשׁ
 בְּעִיּוֹת אֲנִי רוֹצֵה לְתַבַּע מִמֶּךָ.
 אַחַת, שְׂאֲתָם אוֹמְרִים שְׂיִבְנָה לְכֶם
 בֵּית מְקַדֵּשׁ אַחֵר, וְהָרִי לָא הָיוּ
 לְהַבְנוֹת אֲלָא רַק פְּעֻמִּים - בֵּית
 רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. בֵּית שְׁלִישִׁי (ובית
 רְבִיעִי) לָא תִמְצָא בְּתוֹרָה, וְהָרִי מָה
 שְׁהִיָּה לוֹ לְהַבְנוֹת כְּכֹר נִבְנוּ,
 וְלַעֲלוֹם אֵין בוֹ יוֹתֵר, שְׁהָרִי שְׁנִי
 כְּתִיב יִשְׂרָאֵל קָרָא לְהֶם הַפְּסוּק,
 וְכַתּוּב (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָּה כְבוֹד
 הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן.
 וְעוֹד, שְׂאֲתָם אוֹמְרִים שְׂאֲתָם
 קְרוּבִים לְמַלְאָךְ הַעֲלִיוֹן יוֹתֵר מִכָּל
 שְׂאֵר הָעַמִּים. מִי שְׁקָרוּב לְמַלְאָךְ
 הוּא שְׁמַח (יוֹתֵר) תְּמִיד, בְּלִי צַעַר,
 בְּלִי פַחַד, בְּלִי דַחַק, וְהָרִי אֲתָם
 בְּצַעַר וּבְדַחַק וּבִגְיוֹן תְּמִיד יוֹתֵר
 מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְלָנוּ לָא הִתְקַרַּב
 צַעַר וְדַחַק וּגְיוֹן כָּלֵל. אֲנוּ קְרוּבִים
 לְמַלְאָךְ הַעֲלִיוֹן, וְאֲתָם רְחוּקִים
 מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן יֵשׁ לְכֶם צַעַר וְדַחַק,
 אֲבָל וּגְיוֹן, מָה שְׂאֵין לָנוּ.

וְעוֹד, שְׂאֲתָם לָא אוֹכְלִים נְבִלוֹת
 וּטְרָפוֹת כְּדִי שְׁתַּהֲיוּ כְּרִיאִים
 וְגוֹפְכָם יְהִיָּה בְּכִרְיָאוֹת. אֲנוּ
 אוֹכְלִים כָּל מָה שְׁרוּצִים, וְאֲנוּ

אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲדַכְרֵנָּא מְלָה חֲדָא, דְּשֻׁמְעָנָא
 מְבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּשֻׁמְעַע מִשְׁמִיָּה דְּרַבִּי
 אֲלִיעֶזֶר. יוֹמָא חַד, אָתָּא לְקַמִּיָּה חַד חַפִּים גּוֹי,
 אָמַר לִיָּה סָבָא סָבָא, תְּלַת בַּעֲיִין (דף רכ"א ע"א)
 בַּעֲיָנָא לְמַתְבַּע מְנַה. חַד, דְּאֲתוֹן אֲמַרִּין דִּיתְבְּנִי
 לְכוּ בֵּי מְקַדְשָׁא אַחֲרָא, וְהָא לָא הָוּוּ לְמַבְנֵי
 אֲלָא תְּרִי זְמַנִּין, בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי, בֵּית
 שְׁלִישִׁי (ובית רְבִיעִי) לָא תִשְׁפַּח בְּאוֹרֵיִיתָא, וְהָא מָה
 דְּהָוָה לִיָּה לְמַבְנֵי, כְּכֹר אֲתַבְּנוּן, וְלַעֲלוֹם לִית
 בֵּיהּ יַתִּיר, דְּהָא תְּרִי בְּתִי יִשְׂרָאֵל קָרָא לוֹן קָרָא.
 וּכְתִיב, (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָּה כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה
 הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן.

וְתוּ, דְּאֲתוֹן אֲמַרִּין, דְּאֲתוֹן קְרַבִּין לְמַלְכָּא
 עֲלָאָה, יַתִּיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, מָאֵן
 דְּמִתְקַרִּיב לְמַלְכָּא, אִיהוּ חֲדִי (יַתִּיר) תְּדִיר, בְּלָא
 צַעֲרָא, בְּלָא דְּחִילוּ, וּבְלָא דְּחִיקוּ. וְהָא אֲתוֹן
 בְּצַעֲרָא וּבְדַחַקָא וּבִגְיוֹנָא תְּדִיר, יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי
 עַלְמָא. וְאֲנֵן לָא אֲתַקְרִיב לֵן צַעֲרָא וְדַחַקָא
 וּגְיוֹנָא כָּלֵל. אֲנֵן קְרִיבִין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, וְאֲתוֹן
 רְחוּקִין מִגִּיָּה, וְעַל דָּא אִית לְכוּ צַעֲרָא וְדַחַקָא
 אֲבָלָא וּגְיוֹנָא, מָה דְּלָא אִית לֵן.

וְתוּ, דְּאֲתוֹן לָא אֲכִלִי נְבִלָה וּטְרָפָה, בְּגִין
 דְּתַהוּוֹן בְּרִיאִין, וְגוֹפָא דְּלָכוֹן לְהָוִי

בְּכִרְיָאוֹתָא. אֲנֵן אֲכִלִּינֵן כָּל מָה דְּבַעֲיָנֵן, וְאֲנֵן תְּקִיפִין בְּחִילָא בְּכִרְיָאוֹתָא,

חֲזָקִים בְּכַח בְּכִרְיָאוֹת, וְכֹל אִיבְרִינוּ בְּעַמְדָם. וְאַתֶּם שְׁלֹא אוֹכְלִים, חֲלָשִׁים כְּלָכֶם בְּחִלָּאִים רְעִים וּבְשֹׁכֵר יוֹתֵר מִכֹּל שְׂאֵר הָעַמִּים. עִם שְׁשׂוּנָא אֲתַכֶּם אֱלֹהֵיכֶם בְּכֹל. זָקֵן זָקֵן, אֵל תֹּאמֶר לִי דָבָר, שְׁלֹא אֲשַׁמְעֶנּוּ אוֹתָךְ וְלֹא אֲקַבֵּל מִמֶּךָ. הָרִים רַבִּי אֶלְעָזָר עֵינָיו וְהִשְׁגִּיחַ בּוֹ, וְנִעְשָׂה גֵל שֶׁל עֲצָמוֹת.

בֵּינָן שְׁנַח רַגְזוֹ, הַחֲזִיר רֹאשׁוֹ וּבִכְהָ, וְאָמַר, (תהלים ח) ה' אֲדַגִּינוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ. כְּמָה חֲזָק כַּח הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, חֲזָק בְּכֹל הָאָרֶץ, וְכְמָה חֲבִיבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׁאִין לָךְ דְּבָר קִטְוֹן שְׁלֹא תִמְצָא בַתּוֹרָה, וְאִין לָךְ דְּבָר קִטְוֹן שְׁבָא בַתּוֹרָה שְׁלֹא יֵצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּבָרִים אֱלוֹ שְׁשָׂאֵל אוֹתוֹ רְשָׁע, אֲנִי שְׁאֵלְתִי יוֹם אֶחָד אֶת אֱלֹהֵינוּ, וְאָמַר שְׁהָרִי בִישִׁיבַת הַרְקִיעַ הַסִּתְּדָרוֹ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכָף זֶה:

שְׁבִישִׁצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים רִצְהָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹתֶם בְּאָרֶץ כְּמִלְאָכִים קְדוֹשִׁים שֶׁל מַעֲלָה, וְרִצְהָ לִבְנוֹת לָהֶם בֵּית קְדוֹשׁ וְלִהְרִידוֹ מִתּוֹךְ שְׁמֵי הַרְקִיעִים וְלִנְטֹעַ אֶת יִשְׂרָאֵל, נְצִיב קְדוֹשׁ, כְּמוֹ הַדְּמוּת שֶׁלְמַעֲלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות טו) תִּבְאָמוּ וְתִטְעַמוּ בְּהַר נַחֲלֶתְךָ. בְּאִיזָה מְקוֹם. בְּמִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת ה'. בְּאוֹתוֹ שְׁפַעֲלַת אֶתְהָ ה', וְלֹא אַחֵר. מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת ה' - זֶה בֵּית רֹאשׁוֹן. מִקְדָּשׁ ה' כּוֹנֵנוּ יָדִיךָ - זֶה בֵּית שְׁנֵי. וְשְׁנֵיהֶם אֲמִנוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם.

וּמִשְׁהַרְגִּיזוּ לִפְנֵינוּ בְּמִדְבָּר - מִתּוֹ, וְהַכְּנִיס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיהֶם לְאָרֶץ, (לְמַדוּ מֵעֲשִׂיהֶם) וְהַבִּית נִבְנָה עַל יְדֵי אָדָם, וְלָכֵן לֹא עָמַד. וְשִׁלְמָה הָיָה יוֹדֵעַ שְׁמִשׁוֹם שְׁמַעְשָׂה זֶה שֶׁל אָדָם לֹא יַעֲמַד,

וְכֹל שְׁיִיפוֹן דִּילָן בְּקִיּוּמֵיהוּ. וְאַתּוֹן דְּלֹא אֲכַלִּין, חֲלָשִׁין כְּלָכוּ בְּמַרְעִין בִּישִׁין, וּבַתְּבִירוֹ יִתִּיר מִכֹּל שְׂאֵר עַמִּין. עַמָּא דְסָנִי לְכוּן אֶלְהֶכוּן בְּכֹלָא. סָבָא סָבָא, לֹא תִימָא לִי מַדִּי, דְּלֹא אֲשַׁמְעִינָךְ, וְלֹא אֲקַבֵּל מִנָּךְ. זָקִיף עֵינָיו רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֲשַׁגַּח בֵּיהּ, וְאַתְעָבִיד תְּלֵא דְגַרְמִי. בֵּינָן דִּנְחַ רּוֹגְזִיָה, אֶהְדֵּר רִישִׁיָה וּבִכְהָ, וְאָמַר, (תהלים ח) יי אֲדוֹנָנוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ. כְּמָה תִקִּיף חֵילָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, תִקִּיפָא בְּכֹל אָרְעָא, וְכְמָה חֲבִיבִין מְלִי דְאוֹרִייתָא, דְלִית לָךְ מְלָה זְעִירָא דְלֹא תִשְׁפַּח לָהּ בְּאוֹרִייתָא, וְלִית מְלָה זְעִירָא דְאַתִּיָא בְּאוֹרִייתָא, דְלֹא נִפְקַת מִפּוּמִיָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מְלִין אֲלִין דְשָׂאֵל הֵהוּא רְשָׁע, אֲנָא שְׁאֵלְנָא יוֹמָא חַד לְאֱלֹהֵינוּ, וְאָמַר דְהָא בְּמַתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא, אֲתַסְדְּרוּ קַמִּיָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכִי הוּא.

דְּכַד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּד לוֹן בְּאָרְעָא, כְּמִלְאָכִין קְדִישִׁין לְעִילָא, וּבְעָא לְמַבְנֵי לוֹן בֵּיתָא קְדִישָׁא, וְלִנְחַתָּא לִיָהּ מִגּוֹ שְׁמֵי רַקִּיעִין, וְלִנְטֹעָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, נְצִיבָא קְדִישָׁא, כְּגוֹוֹנָא דְדִיוֹקְנָא דְלְעִילָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות טו) תִּבְיָאמוּ וְתִטְעַמוּ בְּהַר נַחֲלֶתְךָ. בְּאֵן אֶתֶר בְּמִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת יי. בְּהֵהוּא דְפַעֲלַת אֲנַת יי, וְלֹא אַחֵרָא. מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת יי, דָּא בֵּית רֹאשׁוֹן. מִקְדָּשׁ יי כּוֹנֵנוּ יָדִיךָ, דָּא בֵּית שְׁנֵי. וְתַרְוִיָהוּ, אוּמְנוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינוּן.

וּמִדְּאַרְגִּיזוּ קַמִּיָה בְּמִדְבָּרָא, מִיתוּ, וְאַכְנַס לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנֵיָהוּ בְּאָרְעָא. (אוֹלִיפוֹ עוֹבְדִיהוּן) וּבֵיתָא אֲתַבְנִי עַל יְדֵי דְבַר נֶשׁ, וּבְגִין כַּף לֹא אֲתַקְיִים. וְשִׁלְמָה הָוָה יַדַּע, דְּבְגִין דְהָאֵי עוֹבְדָא דְבַר נֶשׁ לֹא יִתְקִיִים, וְעַל דָּא

וְעַל זֶה אָמַר, (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עֲמֻלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, דְּהָא לֵית לֵיהּ בֵּיהּ קִיּוּמָא. בְּיוֹמוֹי דְּעֻזְרָא, גָּרַם חֲטָאָה, וְאַצְטִרְכוּן אִינוּן לְמַבְנֵי, וְלֹא הָוּה בֵּיהּ קִיּוּמָא. וְעַד כְּעַן, בְּנִינָא קְדָמָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוּה בְּעֻלְמָא, וְלִזְמַנָּא דְּאַתֵּי כְּתִיב, (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יִי, אִיהוּ וְלֹא אַחְרָא. וּבְנִינָא דָּא אָנֹן מְחַפְּאֵן, וְלֹא בְּנִינָא דְּבַר נֶשׁ, דְּלֵית בֵּיהּ קִיּוּמָא כְּלָל.

בֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית שְׁנֵי, יְחִית לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּחָדָא מְלַעֲיָלָא. בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, וּבֵית שְׁנֵי בְּאַתְגְּלִיא. הֵהוּא בֵּית לְהוּי בְּאַתְגְּלִיא, דְּאַתְקֵרִי בֵּית שְׁנֵי, דִּיתְחַזִּי לְכָל עֻלְמָא אוּמְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. חֲדוּדָה שְׁלִים, וְרַעוּתָא דְּלִפְּא כְּכָל קִיּוּמָא.

הֵהוּא בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, אֶסְתַּלַּק לְעֵילָא, עַל גְּבוּי דְּהֵהוּא דְּאַתְגְּלִיא. וְכָל עֻלְמָא יַחְמוּז, עֲנַנֵי יְקָר דְּסַחְרָן עַל גְּבוּי דְּהֵהוּא דְּאַתְגְּלִיא, וּבְגוּ דְּאִינוּן עֲנַנֵי, הָוּי בֵּית רֵאשׁוֹן, בְּעוּבְדָא טְמִירָא, דְּסַלִּיק עַד רוּם יְקָר שְׁמַיָּא, וּבְנִינָא דָּא אָנֹן מְחַפְּאֵן.

וְעַד כְּעַן, לֹא הָוּה בְּעֻלְמָא, דְּאַפִּילוּ קְרַתָּא דִּירוּשָׁלַם לֹא לִיהוּי אוּמְנוּתָא דְּבַר נֶשׁ, דְּהָא כְּתִיב, (זכריה ב) וְאַנִּי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱם יִי חוֹמַת אֲשֶׁר סָבִיב וְגו'. אִי לְקְרַתָּא כְּתִיב הָכִי, כָּל שְׁפָן בֵּיתָא, דְּאִיהוּ דִּיּוּרָא דִּילֵיהּ. וְעוּבְדָא דָּא, הָוּי אַתְחַזִּי לְמַהוּי בְּרִישָׁא, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְאַסְתַּלַּק עַד לְסוּף יוּמִין, בְּפוּרְקָנָא (דף רכ"א ע"ב) בְּתַרְאָה.

שְׂאֲרֵתָא אַחְרָא, דְּוּדַאי אָנֹן קְרַבִּין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, יְתִיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. וְדַאי הָכִי הוּא, דִּישְׂרָאֵל עֲבַד לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפָא דְּכָל עֻלְמָא. וְהָכִי אִינוּן יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר עַמִּין, כְּלִפְּא בֵּין שְׂיִיפִין, כְּמָה דְּשְׂיִיפִין לֹא

וְעַל זֶה אָמַר, (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עֲמֻלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, דְּהָא לֵית לֵיהּ בֵּיהּ קִיּוּמָא. בְּיוֹמוֹי דְּעֻזְרָא, גָּרַם חֲטָאָה, וְאַצְטִרְכוּן אִינוּן לְמַבְנֵי, וְלֹא הָוּה בֵּיהּ קִיּוּמָא. וְעַד כְּעַן, בְּנִינָא קְדָמָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוּה בְּעֻלְמָא, וְלִזְמַנָּא דְּאַתֵּי כְּתִיב, (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יִי, אִיהוּ וְלֹא אַחְרָא. וּבְנִינָא דָּא אָנֹן מְחַפְּאֵן, וְלֹא בְּנִינָא דְּבַר נֶשׁ, דְּלֵית בֵּיהּ קִיּוּמָא כְּלָל.

בֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית שְׁנֵי, יְחִית לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּחָדָא מְלַעֲיָלָא. בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, וּבֵית שְׁנֵי בְּאַתְגְּלִיא. הֵהוּא בֵּית לְהוּי בְּאַתְגְּלִיא, דְּאַתְקֵרִי בֵּית שְׁנֵי, דִּיתְחַזִּי לְכָל עֻלְמָא אוּמְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. חֲדוּדָה שְׁלִים, וְרַעוּתָא דְּלִפְּא כְּכָל קִיּוּמָא.

הֵהוּא בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, אֶסְתַּלַּק לְעֵילָא, עַל גְּבוּי דְּהֵהוּא דְּאַתְגְּלִיא. וְכָל עֻלְמָא יַחְמוּז, עֲנַנֵי יְקָר דְּסַחְרָן עַל גְּבוּי דְּהֵהוּא דְּאַתְגְּלִיא, וּבְגוּ דְּאִינוּן עֲנַנֵי, הָוּי בֵּית רֵאשׁוֹן, בְּעוּבְדָא טְמִירָא, דְּסַלִּיק עַד רוּם יְקָר שְׁמַיָּא, וּבְנִינָא דָּא אָנֹן מְחַפְּאֵן.

וְעַד כְּעַן, לֹא הָוּה בְּעֻלְמָא, דְּאַפִּילוּ קְרַתָּא דִּירוּשָׁלַם לֹא לִיהוּי אוּמְנוּתָא דְּבַר נֶשׁ, דְּהָא כְּתִיב, (זכריה ב) וְאַנִּי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱם יִי חוֹמַת אֲשֶׁר סָבִיב וְגו'. אִי לְקְרַתָּא כְּתִיב הָכִי, כָּל שְׁפָן בֵּיתָא, דְּאִיהוּ דִּיּוּרָא דִּילֵיהּ. וְעוּבְדָא דָּא, הָוּי אַתְחַזִּי לְמַהוּי בְּרִישָׁא, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְאַסְתַּלַּק עַד לְסוּף יוּמִין, בְּפוּרְקָנָא (דף רכ"א ע"ב) בְּתַרְאָה.

שְׂאֲרֵתָא אַחְרָא, דְּוּדַאי אָנֹן קְרַבִּין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, יְתִיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. וְדַאי הָכִי הוּא, דִּישְׂרָאֵל עֲבַד לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפָא דְּכָל עֻלְמָא. וְהָכִי אִינוּן יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר עַמִּין, כְּלִפְּא בֵּין שְׂיִיפִין, כְּמָה דְּשְׂיִיפִין לֹא

יכולים לעמד בעולם אפלו רגע אחד בלי לב, כף העמים פלם לא יכולים לעמד בעולם בלי ישראל. וכך גם ירושלים בתוך שאר הארצות כמו לב בתוך האיברים, ועל כף היא באמצע פל העולם, כמו לב בתוך האיברים.

וישראל מתנהגים בתוך שאר העמים כמו הלב בתוך האיברים. הלב הוא רך וחלש, והוא קיום פל האיברים. לא יודע מצער וצרה ויגון פלל, רק הלב, שבו הקיום, שבו השכל. שאר האיברים לא התקרב בהם פלל, שהרי אין בהם קיום ולא יודעים דבר. פל שאר האיברים לא קרובים למלך, שהוא חכמה ושכל, ששרוי במח, אלא רק הלב. ושאר האיברים רחוקים ממנו ולא יודעים פלל. כף ישראל קרובים למלך הקדוש, ושאר העמים רחוקים ממנו.

שארה אחרת, שישראל לא אוכלים נבלות וטרפות וטנוף ולכלוך ושקצים ורמשים פשאר העמים - כף הוא, שהרי הלב הוא רך וחלש, ומלך ועמידת פל שאר האיברים. לא לוקח למזונו, רק ברור וצחות פל הדם, ומזונו נקי וברור, והוא רך וחלש מהפל, ושאר הפסלת מניח לקל האיברים, וכל שאר האיברים לא משגיחים בזה, אלא פל פסלת ורע של הפל לוקחים, והם בחזק כמו שראוי להם.

ועל זה בכל שאר האיברים יש אבעבועות, שאת או ספחת, סגירות הצרעת. ללב אין פלום מפל אלה, אלא הוא נקי וברור מהפל, אין בו מום פלל. כף הקדוש ברור הוא לקח את ישראל, שהוא נקי וברור שאין בו מום, ועליו פתוב (שיר השירים ד) פלך יפה רעיתי ומום אין כף. בא

יכלי למיקם בעלמא אפילו רגעא חדא בלא לבא, הכי עמין פלהו, לא יכלין למיקם בעלמא, בלא ישראל. ואוף הכי ירושלם בגו שאר ארעאן, פלבא בגו שייפין. ועל דא איהי באמצעיתא דכולי עלמא. פלבא גו שייפין.

וישראל מתנהגן גו שאר עמין, פגוונא דלבא גו שייפין. לבא איהי רכיה וחלש, ואיהו קיומא דכל שייפין, לא ידע מצערא ועקא ויגונא כלל אלא לבא, דביה קיומא, דביה סוכלתנו, שאר שייפין לא אתקריב בהו כלל, דהא לית בהו קיומא, ולא ידעין מדי. פל שאר שייפין לא קריבין למלכא, דאיהו חכמתא וסוכלתנו, דשריא במוחא, אלא לבא. ושאר שייפין, רחיקין מגיה, ולא ידעין מגיה פלל. כף ישראל, למלכא קדישא קריבין, ושאר עמין רחיקין מגיה.

שארהא אחרא, דישראל לא אכלי נבלות וטרפות, וטנופא ולכלוכא דשקצים ורמשים פשאר עמין, הכי הוא, דהא לבא דאיהו רכיה וחלש, ומלכא וקיומא דכל שאר שייפין, לא נטיל למזוניה, אלא ברירו וצחותא דכל דמא, ומזוניה נקי וברירא, ואיהו רכיה וחלש מפלא, ושאר פסולת אנח לכל שייפין, וכל שאר שייפין לא משגיחין בהאי, אלא כל פסולת וביש דכלא נטלין, ואינון בתקיפו כמה דאתחזי לון.

ועל דא בכל שאר שייפין אית אבעבועין, שאת או ספחת, סגירו דצרעת. ללבא, לאו מפל הגי כלום, אלא איהו נקי ברירא מפלא, לית ביה מומא כלל. כף קדשא ברירא הוא נטיל ליה לישראל דאיהו נקי וברירו דלית ביה מומא על דא כתיב, (שיר השירים ד) פלך יפה רעיתי ומום אין כף. אתא רבי יוסי, נשיק

רבי יוסי, נשק ידו ואמר, אלו לא
באתי לעולם רק כדי לשמע את
זה - די לי.

ושם איש ישראל המכה וגו'.
אמר רבי יצחק, פסוק זה היה
צריך להכתב: ושם איש ישראל
אשר הכה פנחס, ולא המכה אשר
הכה. לא נאמר אלא בדרך נסתר.
אלא כף אמר רבי אלעזר (רבי
שמעון), כיון שהעלה הקדוש ברוך
הוא את פנחס לכהנה גדולה, לא
רצה להזכיר לפנחס את הרג
האדם, שהרי לא ראוי לכהן
גדול. טרם העלהו לכהנה גדולה
הזכיר לו, ואמר, וירא פנחס
[וגו'] ויקח רמח וגו', וידקר את
שניהם וגו'. כיון שהעלהו לכהנה
גדולה, לא הזכיר שמו בהרג,
שלא ראוי לו, וחס עליו כבוד
הקדוש ברוך הוא, שכהן גדול
לא ראוי להזכיר בהרג. ושם
האשה המכה, גם כף.

רבי שמעון הנה הולך
מקפוטקיא ללוד, ורבי יהודה
הלך עמו. עד שהיו הולכים, פגע
בהם רבי פנחס בן יאיר, ושני
אנשים מחמרים אחריו. עמד
חמורו של רבי פנחס. טענו אותו,
ולא הלך. אמר רבי פנחס,
השאירו אותו, שהרי ריח של
פנים חדשות הריח, או שנס
יעשה לנו כאן. עד שהם שם, יצא
רבי שמעון מאחרי סלע אחד,
נטל חמור והלך. אמר רבי פנחס,
ולא אמרתי לכם שהרי ריח של
פנים חדשות הריח!?

ירד וגפף אותו רבי פנחס ובכה.
אמר לו, ראיתי בחלומי שבאה
שכינה אלי ונתנה לי אוצרות
גדולים, ושמחתי בה. ועכשו פפי
שראיתי. אמר רבי שמעון, מקול
פרסות חמורך ידעתי שזה אמה.

ידוי, אמר, אילו לא אתינא לעלמא, אלא
למשמע דא, די.

ושם איש ישראל המכה וגו'. (במדבר כב) אמר
רבי יצחק, האי קרא הכי הוה ליה
למכתב, ושם איש ישראל אשר הכה פנחס,
ולא המכה אשר הכה, לא נאמר אלא בארץ
סתיים.

אלא הכי אמר רבי אלעזר (נ"א רבי שמעון), כיון
דסלקיה קדשא בריה הוא לפנחס
לכהנא רבא, לא בעא לאדפרא ליה לפנחס
בקטלנותא דבר נש. דהא לא אתחזי לכהנא
רבא. עד לא סלקיה לכהנא רבא, אדפר ליה,
ואמר וירא פנחס ויקח רמח וגו', וידקור את
שניהם וגו'. כיון דסלקיה לכהנא רבא לא
אדפר שמייה בקטלנותא, דלא אתחזי ליה,
וחס עליה יקרא דקודשא בריה הוא, דכהנא
רבא לא אתחזי לאדכרא בקטלנותא. ושם
האשה המוכה, אוף הכי.

רבי שמעון הוה אזיל מקפוטקיא ללוד, ורבי
יהודה אזיל עמיה, עד דהוו אזלי פגע
בהו רבי פנחס בן יאיר, ותרין גוברין טוענין
אבתריה. שכיף חמריה דרבי פנחס. טעינו
ליה, ולא אזיל. אמר רבי פנחס, שביקו ליה,
דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח, או נסא
אתעביד לן השתא. עד דאינון תמן, נפק רבי
שמעון מבתר חד טנרא. נטל חמרא ואזיל,
אמר רבי פנחס, ולא אמרית לנו, דהא ריחא
דאנפין חדתין קא ארח.

נחת וגפיה ליה רבי פנחס, ובכה, אמר ליה,
חמינא בחלמי, דאתיא שכינתא לגבי,
ויהבת לי נבזבזון רברבן, וחדינא בה. השתא
כמה דחמינא. אמר רבי שמעון, מקל פרסי

דחמריך, ידענא דאנת הוא. השתא חדוה שלי. אמר רבי פנחס, נתיב

בַּעַת חֲדוּהָ שְׁלֵמָה. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, נִשְׁבַּח בְּמִקּוּם אֶחָד, שְׁדַבְּרֵי הַתּוֹרָה צְרִיכִים צָחוּת. מִצְאוּ מַעֲזָן מִים וְעַץ, וַיִּשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, מִסְתַּכֵּל הֵייתִי שׁוֹהֵה לַתַּחֲתִית הַמַּתִּים בְּדַרְךָ אַחַר יַעֲשֶׂה לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמָה שֶׁהִיא בַּעַת רֵאשׁוֹן, יִהְיֶה אֹז אַחֲרוֹן. מִנֵּין לָנוּ? מֵאוֹתָן עֲצָמוֹת, אוֹתָן עֲצָמוֹת שֶׁהִחִיהָ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי יְחִזְקֵאל, שְׁכַתוֹב (יְחִזְקֵאל לו') וַתִּקְרְבוּ הָעֲצָמוֹת עִצָּם אֶל עֲצָמוֹ - בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחַר כֶּף כְּתוּב, וְרֵאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבִשָּׁר עֲלֶיהָ וְגו'. וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מְלֻמְעָלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם - שֶׁהָרִי מָה שֶׁהַפְּשִׁיט בַּתַּחֲלָה, יִהְיֶה אַחֲרוֹן. בַּתַּחֲלָה (הַפְּשִׁיט מְרוּחָ, וְאַחַר כֶּף) עוֹר, וְאַחַר כֶּף בִּשָּׁר. בַּתַּחֲלָה הַפְּשִׁיט מְרוּחָ, וְאַחַר כֶּף עוֹר, וְאַחַר כֶּף בִּשָּׁר, וְאַחַר כֶּף עֲצָמוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּזֶה הַתְּקִשׁוּ הָאֲחֵרוֹנִים, אֲבָל עֲצָמוֹת אֵלֶּה שֶׁהִחִיָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, נְסִים וְאוֹתוֹת מְשֻׁנִּים עָשָׂה בָּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. בֵּא וּרְאֵה מָה כְּתוּב, (אֵיבב ע') זָכַר נָא פִי כַחֲמֹר עֲשִׂיתָנִי וְאֶל עֶפֶר תְּשִׁיבֵנִי. מָה כְּתוּב אַחֲרָיו? הֲלֹא כַחֲלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תִקְפִּיאֵנִי. עוֹר וּבִשָּׁר תַּלְבִּישָׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשַׁכְּנֵנִי. עֵתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְאַחַר שִׁיבְלָה הָאֵדָם בַּעֲפֹר וַיִּגִיעַ זְמַן שֶׁל תַּחֲתִית הַמַּתִּים, שְׁאוֹתָהּ עִצָּם שֶׁתִּשָּׂאָר, לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ כְּמוֹ עֶסֶה זוֹ, וּכְמוֹ גְּבִינָה שֶׁל חֶלֶב וּנְבִיעֵת הַחֶלֶב, שְׁאוֹתָהּ נְבִיעָה נִקְיָה וּמִצְחָצַחַת בְּצָחוּת אוֹתָהּ עִצָּם. תַּתְּעַרֵּב אוֹתָהּ הָעִצָּם וַתִּמְחָה כְּמוֹ חֶלֶב, וְאַחַר כֶּף יִקְפִּיא אוֹתָהּ, וַתְּצִטֵּר בְּצִיּוֹר כְּמוֹ גְּבִינָה בַקְּפִאוֹן, וְאַחַר כֶּף יִמְשֹׁף עֲלֶיהָ עוֹר וּבִשָּׁר וְעֲצָמוֹת וְגִידִים.

בְּדוּף חֵד, דְּמַלִּי דְאֹרִיִּיתָא אֲצִטְרִיךְ צָחוּתָא. אֲשַׁכְּחוּ עֵינָא דְמֵיָא, וְאֵילָנָא, יִתְבוּ.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, מִסְתַּכֵּל הַיּוֹנָא דְהָא לַתַּחֲתִית הַמַּתִּים, בְּאַרְחָא אַחֲרָא יַעֲבִיד לוֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּמָה דְהוּהוּ הַשְּׁתָא קְדָמָאָה, לִיהוּי כְּדִין בַּתְּרָאָה. מְנַלָּן. מֵאֵינוֹן עֲצָמוֹת, הִנְהוּ גְרַמִּין דְאַחֲרָא לוֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל יְדֵי יְחִזְקֵאל, דְכָתִיב, (יְחִזְקֵאל לו') וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עִצָּם אֶל עֲצָמוֹ בְּקְדָמִיתָא, וּלְבַתֵּר כְּתִיב (דף רכ"ב ע"א) וְרֵאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבִשָּׁר עֲלֶיהָ וְגו'. וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מְלֻמְעָלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם. דְהָא מָה דְאַפְשִׁיט בְּקְדָמִיתָא, לִיהוּי בַּתְּרָאָה. בְּקְדָמִיתָא (אֲפִשִׁיט מְרוּחָ, וּלְבַתֵּר) עוֹר, וּלְבַתֵּר בִּשָּׁר, בְּקְדָמִיתָא אֲפִשִׁיט מְרוּחָ, וּלְבַתֵּר עוֹר, וּלְבַתֵּר בִּשָּׁר, וּלְבַתֵּר עֲצָמוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּדָא אֲקָשָׁן קְדָמָי, אֲבָל גְרַמִּין אֵלִין דְאַחֲרָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, נְסִין וְאוֹתִין מְשֻׁנִּין, עֶבֶד בְּהוּ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב, (אֵיבב ע') זָכַר נָא כִי כַחֲמוֹר עֲשִׂיתָנִי וְאֶל עֶפֶר תְּשִׁיבֵנִי. מָה כְּתִיב בַּתְּרִיָּה, הֲלֹא כַחֲלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תִקְפִּיאֵנִי, עוֹר וּבִשָּׁר תַּלְבִּישָׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשׁוּכְכֵנִי. זְמִין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְבַתֵּר דִּיתַבְּלִי בַר נֶשׁ בַּעֲפָרָא, וּמֵטִי זְמַנָּא דַּתַּחֲתִית הַמַּתִּים, דְהָהוּא גְרַמָּא דִישְׁתָּאָר לְמַעֲבַד לִיהָ כַּעֲסָה דָא, וְכַגְּבִינָה דְחֶלֶב, וּנְבִיעַ כַּחֲלָב, דְהוּא נְבִיעוּ נְקִי מִצְוַחְצַח בְּצָחוּתָא הָהוּא גְרַמָּא פֶד יִתְעַרֵּב הָהוּא גְרַמָּא וַיִּתְמַחֵי כַחֲלָבָא, וּלְבַתֵּר יִקְפִּיא לִיהָ, וַיִּתְצִייר בְּצִיּוֹרָא כַּגְּבִינָה בַקְּפִיאוֹתָא, וּלְבַתֵּר יִתְמַשֵּׁף עֲלֵיהָ עוֹר וּבִשָּׁר וְעֲצָמוֹת וְגִידִים.

גְּבִינָה בַקְּפִאוֹן, וְאַחַר כֶּף יִמְשֹׁף עֲלֵיהָ עוֹר וּבִשָּׁר וְעֲצָמוֹת וְגִידִים.

הָדָא הוּא דְכְתִיב הֲלֹא כְחָלַב תְּתִיכְנִי וְכַגְבִּינָה
 תְּקַפִּיאֲנִי. הֲתַכְתְּנִי לָא כְתִיב, אֶלֶּא
 תְּתִיכְנִי. הֲקִפִּיתְנִי לָא כְתִיב, אֶלֶּא תְּקַפִּיאֲנִי.
 הֲלִבְשַׁתְּנִי לָא כְתִיב, אֶלֶּא תְּלַבִּישְׁנִי. סוֹכְכְתְּנִי
 לָא כְתִיב, אֶלֶּא תְּסוֹכְכְנִי. כְּלָהוּ לְבַתָּר זְמַנָּא
 מִשְׁמַע.

וְלְבַתָּר מַה כְּתִיב, חַיִּים וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עַמְּדִי,
 דָּא רוּחָא דְחַיִּי. (ס"א ואי תיבא) עֲשִׂיתָ עַמְּדִי
 כְּתִיב, וְלֹא כְתִיב תַּעֲשֶׂה. אֶלֶּא הָכִי אָמַר, חַיִּים
 וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עַמְּדִי. בַּהֲהוּא עֲלָמָא שְׂדִית בִּי
 רוּחָא דְחַיִּים, אֲבָל וּפְקוּדַתְךָ, דְּמִטְרוּנִיתָא
 דְּמַלְפָּא, שְׁמַרְהָ רוּחִי, אִיהִי נְטֻרַת לְרוּחִי,
 בַּהֲהוּא עֲלָמָא. מָאִי וּפְקוּדַתְךָ, דְּאַתָּ זְמִין
 לְפַקְדָּא לָהּ בְּקַדְמִיתָא.

(שְׁמַרְהָ רוּחִי) וְרַזָּא דְמַלְהָ דָּא, כָּל נַפְשֵׁין דְּצַדִּיקָיָא,
 גְּנִיזִין וְטַמְרִין תַּחוּת כְּרִסְיָא דְּמַלְפָּא,
 וְאִיהִי נְטֻרָא לֹוֹן, לְאַתְבָּא לֹוֹן לְדוּכְתִיָּהוּ, הָדָא
 הוּא דְכְתִיב וּפְקוּדַתְךָ שְׁמַרְהָ רוּחִי. מָאִי
 וּפְקוּדַתְךָ. כְּמַה דְאַתָּ אָמַר, (תהלים קט) פְּקוּדַתוֹ
 יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדַתְךָ, דָּא מִטְרוּנִיתָא דְּמַלְפָּא,
 דְּכָל רוּחִין אֵינּוּן פְּקוּדוּנִין בִּידְהָא, הָדָא הוּא
 דְכְתִיב, (תהלים לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וְגו', וְאִיהִי
 נְטֻרָא לֹוֹן, בְּגִין דָּא שְׁמַרְהָ רוּחִי, וְאִיהִי נְטֻרַת
 לָהּ.

בְּגוּזָנָא דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים פו) שְׁמַרְהָ נַפְשִׁי כִּי
 חָסִיד אָנִי. שְׁמַרְהָ: דָּא מִטְרוּנִיתָא
 דְּמַלְפָּא. דְּאִיהִי נְטֻרָא נַפְשִׁי, בְּגִין כִּי חָסִיד
 אָנִי. וּבְכָל אֲתֵר דְכְתִיב סֵתֵם, דָּא מִטְרוּנִיתָא.
 כְּמַה דְאַתָּ אָמַר, (שמות כד) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. (שמות
 טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ שְׁמַעַתְּ בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס, וְאָמַר, וְלֹא אֲמַרִית לָךְ
 דְשְׂכִינְתָא יְהֵבַת לִי נְבִזְבִּזָּן וּמִתְנָן, זְכָאָה
 חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְמַחְמֵי לָךְ, וְשְׁמַעְנָא דָּא. אָמַר

זְהוּ שְׁכַתוּב הֲלֹא כְחָלַב תְּתִיכְנִי
 וְכַגְבִּינָה תְּקַפִּיאֲנִי. הֲתַכְתְּנִי לָא
 כְּתוּב, אֶלֶּא תְּתִיכְנִי. הֲקִפִּיתְנִי לָא
 כְּתוּב, אֶלֶּא תְּקַפִּיאֲנִי. הֲלִבְשַׁתְּנִי
 לָא כְּתוּב, אֶלֶּא תְּלַבִּישְׁנִי.
 סוֹכְכְתְּנִי לָא כְּתוּב, אֶלֶּא
 תְּסוֹכְכְנִי. כְּלָם מִשְׁמַע שְׁלֵאֲחֵר
 זְמַן.

וְאַחֵר כִּף מַה כְּתוּב? חַיִּים וְחֶסֶד
 עֲשִׂיתָ עַמְּדִי - זוֹ רוּחַ הַחַיִּים. (ואם
 תאמר), הֲרִי כְּתוּב עֲשִׂיתָ עַמְּדִי, וְלֹא
 כְּתוּב תַּעֲשֶׂה! אֶלֶּא כִּף אָמַר,
 חַיִּים וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עַמְּדִי. בְּאוּתוֹ
 עוֹלָם זְרַקְתָּ בִי רוּחַ חַיִּים, אֲבָל
 וּפְקוּדַתְךָ - שְׁמַלְכַת הַמְּלָךְ -
 שְׁמַרְהָ רוּחִי, הִיא שְׁמַרְהָ אֶת רוּחִי
 בְּאוּתוֹ עוֹלָם. מַה זֶה וּפְקוּדַתְךָ?
 שְׂאֵתָה עֲתִיד לְפַקֵּד אוֹתָהּ
 בַּתְּחִלָּה.

(שְׁמַרְהָ רוּחִי) וְסוּד דְּבַר זֶה - כָּל
 נַפְשוֹת הַצַּדִּיקִים גְּנוּזוֹת וְטַמְרוֹת
 תַּחַת כְּסֵא הַמְּלָךְ, וְהִיא שׁוֹמְרַת
 אוֹתָם לְהַשִּׁיבָן לְמַקוֹמוֹתֵיהֶן. זֶהוּ
 שְׁכַתוּב וּפְקוּדַתְךָ שְׁמַרְהָ רוּחִי. מַה
 זֶה וּפְקוּדַתְךָ? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים
 קט) פְּקוּדַתוֹ יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדַתְךָ -
 זֹהִי מַלְכַת הַמְּלָךְ, שְׁכַל הַרוּחוֹת
 הֵם פְּקוּדוֹת בִּידְהָ. זֶהוּ שְׁכַתוּב
 (שם לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וְגו',
 וְהִיא שׁוֹמְרַת אוֹתָם, בְּגִלְלָה זֶה
 שְׁמַרְהָ רוּחִי, וְהִיא שׁוֹמְרַת אוֹתָהּ.
 כְּמוֹ זֶה אָמַר דָּוִד, (שם פו) שְׁמַרְהָ
 נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. שְׁמַרְהָ - זוֹ
 מַלְכַת הַמְּלָךְ, שְׂהִיא שְׁמַרְהָ נַפְשִׁי,
 בְּגִלְלָה כִּי חָסִיד אָנִי. וּבְכָל מְקוֹם
 שְׁכַתוּב סֵתֵם - זוֹ הַמַּלְכָּה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, (שמות טו)
 וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ שְׁמַעַתְּ בְּקוֹל ה'
 אֱלֹהֶיךָ.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, וְלֹא
 אָמַרְתִּי לָךְ שְׂהַשְׂכִּינָה נְתָנָה לִי
 אוֹצְרוֹת וּמִתְנָנוֹת?! אֲשַׁרִּי חֲלָקִי
 שְׂזִכִּיתִי לְרֵאוּתְךָ וְשְׁמַעְתִּי אֶת זֶה.
 אָמַר לוֹ, בְּאוּתוֹ זְמַן מִילָא אוֹתָהּ

עצם, מה יעשה משאר העצמות שימצאו? אמר לו, כלן יפלו באותה נביעה של עצם זו, ויפלו יחד אפה, והכל יעשה עסה אחת, ושם יצטיר ציור, כמו שנאמר. זהו שפתיב (ישעיה נח) ועצמותיה יחליץ. מה זה יחליץ? כמו שנאמר (הושע ה) חלץ מהם. כלם יעברו מקיומם ויפלו בעצם הזאת להיות עסה אחת, ואז (ישעיה שם) והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו'. (אמר הרועה הנאמן)

רעיא מהימנא

אמר רועה הנאמן, אוי להם לבני אדם שהם אטומי לב, סתומי עינים, שלא יודעים שפשכא הלילה שערי הגיהנם נפתחים, שהיא מרה. ועשנים שלה שמתפשטים עולים עד למח. וכמה חילות יצר הרע מתפשטים בכל איברי הגוף, ושערי גן עדן, שהוא עיני הלב, נסתמים ולא נפתחים. שכל אורות העינים יוצאים מהלב, ושערי הלב, אותם עינים נסתמות, משום שלא מסתכלות במזיקים הללו, שהם לילית, ולא שולטים באורות הלב, שהם מלאכים שמתפשטים בכל האיברים פענפי העץ לכל צד. באותו זמן הם כלם אורות נסתרים בלב, ומתפנסים אליו כמו יונים לארבותיהם, כמו נח ואשתו וכל מין ומין שנכנסו עמו לתבה.

ומזיקים שמתגברים על כל איברי הגוף, כמו מי המבול שגברו עליו ט"ו אמה, משום שחטא בני"ה, והסתלק י"ה מהגוף ונשאר אל"ם, בלי ראיה ושמיעה וריח ודבור. וסוד הדבר - (תהלים ט) נאלמתי דומיה (החשיתי מטוב וכאבי נעבר). דומיה - דו"ם י"ה. פאותו זמן, חמש עשרה אמה גברו המזיקים על הגוף, והם כמו תלם לערוגה.

ליה, בההוא זמנא, תינח ההוא גרמא, שאר גרמין דישתכחון מה יתעביד מנהון. אמר ליה, פלהו יתפלילו בההוא נביעו דהאי גרמא, ויתפלילו בהדיה, ויתעביד פלא עסה חדא, ותמן יתצייר ציורא, פמה דאתמר. הדא הוא דכתיב, (ישעיה נח) ועצמותיה יחליץ. מאי יחליץ. פמה דאת אמר (הושע ה) חלץ מהם. פלהו יתעברון מקיומיהו, ויתפלילו בהאי גרמא, למהוי עסה חדא. וכדין (ישעיה נח) והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו'. (אמר רעיא מהימנא).

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ווי לון לבני נשא, דאינון אטימין לבא, סתימין עיינין, דלא ידעין דכד אתי ליליא, תרעין דגיהנם אתפתחו, דאיהי מרה. ועשנין דילה דמתפשטין, סלקין עד מוחא. וכמה חילין דיצר הרע, מתפשטין בכל אברין דגופא. ותרעין דאיהו לבא דגן עדן, מסתמין ולא מתפתחין. דכל נהורין דעיינין, מלבא נפקין.

ותרעין דלבא, אינון עיינין מסתמין, בגין דלא מסתפלין באלין מזיקין, דאינון לילית. ולא שלטין בנהורין דלבא, דאינון מלאכים דמתפשטין בכל אברים, פענפין דאילנא לכל סטרא. בההוא זמנא אינון פלהו נהורין סתימין בלבא, ומתפנשין לגביה, (ישעיה סא) כיונים אל ארבותיהם. פנח ואתתיה, וכל מין ומין, דעאלו עמיה בתיבה.

ומזיקין דמתגברין על כל אברים דגופא, כמי טופנא דגברו עליה ט"ו אמה, בגין דחב בני"ה, ואסתלק י"ה מן גופא, ואשתאר אלם, בלא ראיה ושמיעה וריחא ודבור. ורזא דמלה, (תהלים ט) נאלמתי דומיה (החשיתי מטוב וכאבי נעבר), דומיה: דו"ם י"ה. בההוא זמנא, חמש עשרה אמה, גברו מזיקין על גופא. ואינון ככסלא לעוגנא. (דף רכ"ב ע"א).

ובגוונא דנח, שלח את היונה בשליחותיה. אוף הכי שלח נשמתא באדם. רוחיה בשליחותיה. ובגין דא צריך בר נש לפקדא לה במטרונותא. הךא הוא דכתיב (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי. ואם היא אסירא בחובוי דגופא, בידא דחייילין דיצר הרע, מה כתיב, בידך אפקיד רוחי פדית אותי יי אל אמת.

ועוד בזמנא דאיהי חייבת, מה כתיב ברוחיה, (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע. דאזיל מיד ליד, במשריין דיצר הרע, דשריין עליה בחובין דיליה, וזרקין ליה מאתר לאתר. והאי איהו דאחזי גרמיה במדינה אחרת, או במלכו אחרא, ולזמנין באשפה, כפום חובוי. ואי איהו זבאה, כל משריין דיצר טוב פלהו, (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרודות, לקבלה רוחיה, וסלקין ליה לעילא, לאתר דחיון דכרסניא, ותמן חזי, כמה חזיונות, דמיונות, ומראות דנבואה. ובגין דא אוקמוה רבנן, דחלום אחד מששים בנבואה.

ועוד (תהלים פו) שמרה נפשי כי חסיד אני, אף על גב דאוקמוה בגמרא ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ארבע שעות ואני (תהלים קי"ט) חצות לילה אקום להודות לך. ולא עוד אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו' ואני ידי מלכלכות בדם שפיר ושליא פדי לטהר אשה לבעלה. מיד אזדמן ליה צפרדע ואמר ליה למה את משפחת גרמך למימר חצות לילה אקום להודות לך ואנא כל ליליא לא שכיבנא לשבחא ליה ולנגנא קמיה. אמר דוד ווי למנא דהווא צפרדע דלא ידע מאי דאנא אמינא דלא אמינא כי חסיד אני.

אלא בגין דאוקמוה רבנן, ולא עם הארץ חסיד. דאורייתא אתיהיבת מימינא דקודשא בריך הוא, דאיהו חסד. ובגין דא, מאן דאתעסק באורייתא, אתקרי

וכמו שנת שלח את היונה בשליחותו, גם כך שלח נשמה באדם, רוחו בשליחותו, ולכן צריך אדם להפקיד אותה במלכה. זהו שכתוב (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי. ואם היא אסורה בחטאי הגוף ובידי חילות יצר הרע, מה כתוב? בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת.

ועוד, בזמן שהיא חייבת, מה כתוב ברוחו? (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע. שהולך מיד ליד במחנות היצר הרע ששורים עליו בחטאיו, וזורקים אותו ממקום למקום. וזהו שמראה עצמו במדינה אחרת או במלכות אחרת, ולפעמים באשפה, כפי עונותיו. ואם הוא צדיק, כל מחנות היצר הטוב כלם, ופניהם וכנפיהם פרודות לקבל רוח, ומעלים אותו למעלות, למקום חיות הכפא, ושם רואה כמה חזיונות, דמיונות ומראות נבואה. ומשום זה פרושה רבותינו שחלום אחד מששים של נבואה.

ועוד, (תהלים פו) שמרה נפשי כי חסיד אני - אף על גב שפרושה בגמרא, ולא חסיד אני, שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ארבע שעות, ואני (שם קי"ט) חצות לילה אקום להודות לך. ולא עוד, אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו', ואני ידי מלכלכות בדם שפיר ושליה פדי לטהר אשה לבעלה. מיד נזדמנה לו צפרדע אחת ואמרה לו, למה אתה משבח עצמך לומר חצות לילה אקום להודות לך? ואני כל לילה לא ישנה לשבח לו ולנגן לפניו!

אמר דוד, אוי למנה של אותה צפרדע שלא יודע מה שאני אומר, שלא אמרתי כי חסיד אני. אלא משום שפרושהו חכמים, ולא עם הארץ חסיד, שהתורה נתנה מימין הקדוש ברוך הוא שהוא חסד. ומשום זה מי שמתעסק בתורה נקרא חסיד. בגלל זה אמרתי להקדוש ברוך

חסיד. בגין דא, אמינא לקודשא בריהּ הוא, שמרה נפשי, ולא תדון לה פּעוּבְדֵי אֵלִין עמי הארצות, דאתמר בהוּ ולא עם הארץ חסיד. ואי תימא, כמה עמי הארצות אינון דעבדו חסד. אלא הכי אוקמוה, אי זהו חסיד, זה המתחסד עם קונו. כגון דוד דתהו מחבר. ומאי הנה מחבר, אורייתא דלעילא הנה מחבר עם קדשא בריהּ הוא. ובגין דא, שמרה נפשי פי חסיד אני.

וְכַר בַּר נֶשׁ מִיֵּת, מַה כְּתִיב בָּהּ בְּהַאי נֶפֶשׁ (משלי ו) **בְּהַתְּהַלְכְּךָ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשֹׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהַקִּיצוֹת לַתַּחֲחִית הַמְּתִים, הִיא תִּשְׁחָךְ. דָּא לַתַּחֲחִית הַמְּתִים שְׁפִיר, דְּיוֹקִים לִיהּ לְבַר נֶשׁ, אֲבָל לְאַגְרָא לְנִשְׁמַתָּא בְּעֻלְמָא דְאַתִּי, מְאִי הָוִי.**

אֵלָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלַבֵּישׁ לָהּ פְּקֻדְמִיתָא בְּעַנְיָא כְּבוֹד. פְּקֻדְמִיתָא תִּיעוּל בְּמִרְאָה, דְּאִיהּ כְּגוּוֹנָא דְּגוּפָא, פְּלִיל בְּמֵאֲתָן וְאַרְבְּעִין וְתַמְנֵי אִיבָרִים. אוֹף הֵכִי תִיעוּל בְּמִרְאָה, פְּלִיל בְּמֵאֲתָן וְאַרְבְּעִין וְתַמְנֵי פִיקוּדִין וּבְמֵאֲתָן וְאַרְבְּעִין וְתַמְנֵי נְהִירִין דְּמִתְפָּרְשֵׁן מֵהוּא מִרְאָה. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (במדבר יב) וַיֹּאמֶר אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יִי בְּמִרְאָה אֵלָיו אֲתוּדַע. וּבְלִבּוֹשֵׁין דְּעַנְיָא כְּבוֹד (בראשית ט) וְרֵאִיתִיהּ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם, דָּא אֶסְפְּקִלְרֵיָא הַמְּאִירָה. (במדבר יב) בְּחֵלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ, דָּא אֶסְפְּקִלְרֵיָא דְּלָא נְהָרָא. פְּלִיל מִשׁ"ה נְהִירִין, פְּחֻשְׁבֵּן יִשְׁנָה. וְהֵינּוּ (שיר השירים ה) אֲנִי יִשְׁנָה. חַד בְּעֻלְמָא דִּין וְחַד בְּעֻלְמָא דְאַתִּי. וְאִינוּן פְּעוּבְדֵי יְדֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְרָזָא דְלַהוֹן, (שמות א) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. י"ה עִם שְׁמִי, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשָׁשִׁים. ו"ה עִם זְכָרִי, מֵאוֹתִים וְשִׁמְנָה וְאַרְבָּעִים. וְכְרוּזִין נְחֻתִין וְסִלְקִין קָמִיָּה, הֲבֵוּ יָקָר (ס"א לְדִיוֹקְנָא) לִיקְרָא דְמִלְפָּא.

וְהֵינּוּ (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. וְהוּא דְעַבְד לִיהּ בְּתַרְיִן דִּיוֹקְנִין, וַחֲמִשָּׁה וְשָׁשִׁים. ו"ה עִם זְכָרִי - מֵאוֹתִים וְשִׁמְנָה וְאַרְבָּעִים. וְכְרוּזִים יוֹרְדִים וְעוֹלִים לְפָנָיו: תְּנוּ כְבוֹד (לְדַמּוּת) לְכְבוֹד הַמְּלִיךְ.

וְהֵינּוּ (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. וְהוּא שְׁעֵשָׂה אוֹתוֹ

הוא שמרה נפשי, ולא תדון אותה כמעשה אלו עמי הארצות שנאמר בהם ולא עם הארץ חסיד. ואם תאמר, כמה עמי הארצות הם שעשו חסד - אלא כך פרושהו: איזהו חסיד? זה המתחסד עם קונו. כמו דוד שהיה מחבר. ומה היה מחבר? תורה של למעלה היה מחבר עם הקדוש ברוך הוא. ומשום זה, שמרה נפשי פי חסיד אני.

וּבְשֹׁאֲדָם מַת, מַה כְּתוּב בְּנֶפֶשׁ הַזֹּאת? (משלי ו) בְּהַתְּהַלְכְּךָ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשֹׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהַקִּיצוֹת - לַתַּחֲחִית הַמְּתִים - הִיא תִּשְׁחָךְ. זֶה לַתַּחֲחִית הַמְּתִים יָפָה, שְׁיַעֲמִיד אֶת הָאָדָם, אֲבָל לְשֹׁכֵר הַנֹּשֵׂמָה בְּעוֹלָם הֲבֵא מַה יִּהְיֶה? אֵלָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַבֵּישׁ אוֹתָהּ כְּמוֹ בַּתְּחִלָּה בְּעַנְיָא כְּבוֹד. כְּמוֹ בַּתְּחִלָּה תִּכְנַס בְּמִרְאָה, שֶׁהוּא כְּמוֹ הַגּוֹף, כְּלוּלָה בְּרַמ"ח אִיבָרִים. גַּם כֵּן תִּכְנַס בְּמִרְאָה כְּלוּלָה בְּמֵאוֹתִים אַרְבָּעִים וְשִׁמּוֹנָה מֵצוּוֹת, וּבְמֵאוֹתִים אַרְבָּעִים וְשִׁמּוֹנָה אוֹרוֹת שְׁנַפְרָדִים מֵאוֹתָהּ מִרְאָה, שְׁנֹאֲמַר בָּהּ (במדבר יב) וַיֹּאמֶר אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם ה' בְּמִרְאָה אֵלָיו אֲתוּדַע. וּבְלִבּוֹשֵׁי עַנְיָא כְּבוֹד - (בראשית ט) וְרֵאִיתִיהּ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם, זֶה אֶסְפְּקִלְרֵיָה הַמְּאִירָה. (במדבר יב) בְּחֵלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ - זֶה אֶסְפְּקִלְרֵיָה שְׁאִינָה מֵאִירָה, כְּלוּלָה מְשֻׁלֵּשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וַחֲמִשָּׁה אוֹרוֹת, פְּחֻשְׁבֵּן יִשְׁנָה, וְהֵינּוּ (שיר השירים ה) אֲנִי יִשְׁנָה. אַחַד בְּעוֹלָם הִזָּה וְאַחַד בְּעוֹלָם הַבָּא. וְהֵם בְּמַעֲשֵׂה יְדֵי שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְסוּד שְׁלָהֶם - (שמות א) זֶה שְׁמִי לְעֵלָם. י"ה עִם שְׁמִי - שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשָׁשִׁים. ו"ה עִם זְכָרִי - מֵאוֹתִים וְשִׁמְנָה וְאַרְבָּעִים. וְכְרוּזִים יוֹרְדִים וְעוֹלִים לְפָנָיו: תְּנוּ כְבוֹד (לְדַמּוּת) לְכְבוֹד הַמְּלִיךְ.

וְהֵינּוּ (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. וְהוּא שְׁעֵשָׂה אוֹתוֹ

בְּתַרְיֵן גְּנִים (ג"א פנים) דְּאִתְמַר עֲלֵיהוּ (שיר השירים ה) הַיּוֹשֶׁבֶת
בְּגַנִּים אִיהוּ עֵילַת עַל פְּלֵא דְאִתְמַר עָלָה (דברים ד) פִּי לֹא
רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָהּ. וְעַל שְׂאֵר דְּיוֹקְנֵינִי כְּתִיב, תְּמוּנַת כָּל
וְגו'. (במדבר יב) וְתְמוּנַת יְיָ יִבִּיט. וְתַרְיֵ"ג מְלֹאכֵינִי סִלְקִין
לָהּ לְנִשְׁמָתָא. בְּאֵלֵין דְּיוֹקְנֵינִי, כְּלָהוּ וּפְנִיָהּם וּכְנֻפֵיהֶם
פְּרוּדוֹת, לְקַיִים קָרָא דְכְּתִיב בְּהוֹן (שמות ט) וְאָשָׂא אֶתְכֶם
עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

כְּגוֹוֹנָא דְנִפְקוּ מִמְצָרִים, וְאֲזֵלוּ בְעַנְיֵי כְבוֹד, וּבְכָל הַהוּא
יָקָר, כִּהְהוּא גְּוֹנָא תְּהֵא מִפְּקֻנוּתָא דְנִשְׁמָתָא,
מִגּוּפָא דְטִפְה סְרוּחָה, לְמֵיזֵל לְתַרְיֵן גְּנִים, דְּאִתְבְּרִי שְׂמִיָּא
וְאַרְעָא דְלַהוֹן בְּשֵׁם יְיָ. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר, (תהלים צ) יִשְׁמְחוּ
הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ. כִּהְהוּא זְמַנָּא יִתְקַיִים כְּבַר נֶשׁ (ישעיה
ל) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיף לְגַבְיָהּ, (ישעיה ו) בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פָּנָיו,
אֲלֵא וְהָיוּ עֵינֵיהּ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיף. וּמִסְטָרָא דְאֵלֵין
מְרֵאוֹת, זְכָה מִשָּׁה רַבִּינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, רַבְּן שֶׁל נְבִיאִים
וְחֻכְמַיִם. אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, אֲנָתְהוּ הוּא דְזָכִית בְּחִיָּהּ,
לְמָה דִּיזְפוֹן צְדִיקָא בְּתַר חֵייהוֹן, זְכָאָה חוּלְקָהּ.

דְּבַר אַחַר שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִּי חָסִיד אָנִי, אֲמַאי. כְּדִי
שְׂאִתְחַסַּד עִם אָנִי. דְּאִתְמַר בֵּיהּ אָנִי וְהָ"ו. וְוִי
לֵיהּ לְמַאן דְּאִפְרִישׁ (דף רכ"ג ע"א) אָנִי מִן הוּא, דְּאִתְמַר
(תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. דְּכֵלֵא חַד בְּלֵא פְרוּדָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים לב) רֵאוּ עֵתָהּ כִּי אָנִי אָנִי הוּא אָנִי
אֲמִית וְאַחֵיהּ מַחְצֵתִי וְאָנִי אֲרַפָּא וְאִין מְדִי מְצִיל. אָנִי
יְהוֹ"ה, אָנִי הוּא וְלֹא אַחַר. וְדָא אָנִי מִן אֲדַנִּי. יְהוֹה
עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא.

וּבְגִין דִּיהוֹ"ה אִיהוּ לִימִינָא דְאִיהִי חֶסֶד, אָמַר, שְׁמֵרָה
נִפְשֵׁי דְאִתְחַסַּד בְּךָ עִם אָנִי, וְאִיהוּ אֲדַנִּי לְגַבְוָרָה.
וּבְתַפְאָרַת, אִתְחַבְּרֵן תְּרִין שְׁמֵהֶן יֵאָהֳדוּנָה"י. וְרָזָא דְמֵלָה
כְּחֶסֶד וּבְגַבְוָרָה, (יחזקאל א) וּפְנִיָהּם וּכְנֻפֵיהֶם פְּרוּדוֹת

בְּשִׁתֵּי דְמִיּוֹת, בְּשִׁנֵּי גְנִים (פנים),
שְׂנַאֲמַר עֲלֵיהֶם (שיר השירים ה)
הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים. הִיא עֵלַת עַל
הַכֹּל, שְׂנַאֲמַר עֲלֵיהּ (דברים ד) כִּי לֹא
רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָהּ. וְעַל שְׂאֵר
הַדְּמִיּוֹת כְּתוּב, תְּמוּנַת כָּל וְגו'.
(במדבר יב) וְתְמוּנַת ה' יִבִּיט. וְתַרְיֵ"ג
מְלֹאכֵים מְעֵלִים אֶת הַנְּשָׁמָה
בְּדְמִיּוֹת אֵלוּ, כְּלָם וּפְנִיָהּם
וּכְנֻפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַיִים אֶת
הַפְּסוּק שְׂכָתוּב בְּהֶם (שמות ט)
וְאָשָׂא אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים
וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

כְּמוֹ שְׂיִצְאוּ מִמְצָרִים וְהִלְכוּ
בְּעַנְיֵי כְבוֹד, וּבְכָל אוֹתוֹ כְבוֹד
כְּמוֹ זֶה תְּהִיָּה צִיָּאת הַנְּשָׁמָה
מִגּוּף שֶׁל טִפְה סְרוּחָה לְלֶכֶת
לְשִׁנֵּי גְנִים, שְׂנַבְּרָאוּ שְׁמַיִם וְאַרְץ
שְׁלָהֶם בְּשֵׁם ה', וּבְגַלְלוּ נְאֻמַּר
(תהלים צ) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל
הָאָרֶץ. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיִם בְּאֲדָם
(ישעיה ל) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיף,
לְגַבְיָהּ, (שם ו) בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פָּנָיו,
אֲלֵא - וְהָיוּ עֵינֵיהּ רֵאוֹת אֶת
מוֹרִיף. וּמְצַד הַמְּרֵאוֹת הִלְלוּ זְכָה
מִשָּׁה רַבִּינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, רַבְּן שֶׁל
נְבִיאִים וְחֻכְמַיִם. אָמַר הַמְּנוּרָה
הַקְּדוּשָׁה, אִתְּהּ הוּא שְׂזָכִית
בְּחִיָּהּ לְמָה שְׂזִיכּוּ צְדִיקִים אַחַר
חֵייהֶם, אֲשֵׁרִי חֵלְקָהּ!

דְּבַר אַחַר, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִּי חָסִיד
אָנִי - לְמָה? כְּדִי שְׂאִתְחַסַּד עִם
אָנִי, שְׂנַאֲמַר בּוֹ אָנִי וְהָ"ו. אוֹי
לוֹ לְמִי שְׂמִפְרִיד אָנִי מֵהוּא,
שְׂנַאֲמַר (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא
אֲנַחְנוּ. שְׂהַכֵּל אֶחָד בְּלֵי פְרוּד. זְהוּ
שְׂכָתוּב (דברים לב) רֵאוּ עֵתָהּ כִּי אָנִי
אָנִי הוּא [וְגו'], אָנִי אֲמִית וְאַחֵיהּ
מַחְצֵתִי וְאָנִי אֲרַפָּא וְאִין מְדִי
מְצִיל. אָנִי יְהוֹ"ה, אָנִי הוּא וְלֹא
אַחַר. וְזֶה אָנִי מִן אֲדַנִּי. ה' - עֲמוּדָא הָאֲמַצְעִי.

וּמִשׁוּם שְׂיְהוֹ"ה הוּא לְיָמִין, שְׂהוּא חֶסֶד, אָמַר, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי שְׂאִתְחַסַּד בְּךָ עִם אָנִי, וְהוּא אֲדַנִּי
לְגַבְוָרָה. וּבְתַפְאָרַת מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי שְׁמוֹת - יֵאָהֳדוּנָה"י. וְסוּד הַדְּבַר בְּחֶסֶד וּבְגַבְוָרָה (יחזקאל א)
וּפְנִיָהּם וּכְנֻפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלֻמְעֵלָה. וּבְתַפְאָרַת שְׂנַקְרָא (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה, מֵה כְּתוּב? (יחזקאל

(א) שְׁתִּים חִבְרוֹת אִישׁ, שְׁנֵי שְׁמוֹת מִתְחַבְּרִים בּוֹ כְּאַחַד. וּשְׁתִּים מְכֻסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֶיהֶנָּה. תַּפְאֶרֶת נִקְרָא גּוֹף, (דניאל י) וּגְוִיָּתוֹ כִּתְרִישִׁי, יֵאֱהוּיָהּ"ה.

הוֹשֵׁעַ עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי. שְׁמַח נִפְשׁ עֲבָדְךָ. תְּנֶה עֲזָרְךָ לְעֲבָדְךָ (תהלים פו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה דָוִד עֶבֶד בַּתְּחִלָּה הַזֶּה, כְּנִגְדֵי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שֶׁהַעֲמִידוֹ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לִהְיוֹת עֶבֶד בַּתְּפִלָּה: בַּפְּרָכּוֹת הַרְאֵנוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמְסַדֵּר שְׁבָחוֹ לִפְנֵי רַבּוֹ. בְּאִמְצָעִיּוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמְבַקֵּשׁ פָּרֶס מֵרַבּוֹ. וּבִאֲחֻרּוֹנוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמוֹדֵה לִפְנֵי רַבּוֹ בַּפָּרֶס שֶׁקָּבַל מִמֶּנּוּ וְהוֹלֵךְ לוֹ.

וְשָׂרֵשׁ פְּעָמִים שֶׁעֶבֶד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִצַּד הָעֲבוּדָה, שֶׁפְּרִשְׁוֶה בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה שָׂאִין עֲבוּדָה אֵלָּא תְּפִלָּה, וּשְׁלִשָּׁה אַבּוֹת נִקְרְאוּ עֲבָדִים מִצָּדָה, עַל שֵׁם הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא עֲבוּדַת ה'. וְגַם כִּף מְשָׁה עֶבֶד ה'. וְלִכְן (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרִים - כִּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם, מִצַּד הַמְּלָכוֹת. וְהִיא לְמָה נִקְרְאָת עֲבוּדָה? כְּדָרְךָ אֵשֶׁה לְעֲבַד לְבַעֲלָהּ, וְדָרְךָ בְּנִים לְעֲבַד אֶת אֲבִיהֶם.

וְדוֹד נַעֲשֶׂה עֲנִי, חֲסִיד וְעֶבֶד. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדוֹד הִטָּה אֲדֹנָי אֲזַנְךָ עֲנִי כִי עֲנִי וְאֲבִיוֹן אֲנִי. שְׁמֵרָה נִפְשִׁי כִי חֲסִיד אֲנִי. הוֹשֵׁעַ עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ. נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמְּלָךְ, שְׁנֵאֲמַר בָּהּ (שם נא) אֲדֹנָי שְׁפָתֵי תִפְתָּח. אֲדֹנָי הֵיכָל, נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמְּלָךְ. וְמָה כְּתוּב? הִטָּה אֲדֹנָי אֲזַנְךָ עֲנִי, וְזוֹהִי שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא אֲזֶן מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֶעוֹ אֵלָיו שָׁמַע.

שְׁהוּא נַעֲשֶׂה עֲנִי וְדָל מִצַּד אוֹת ד', מִן אַחַד, לְשָׂאֵל מִן א"ח, שֶׁהוּא עֲמוּד הָאִמְצָעִי, לְקַיֵּם בּוֹ

מִלְמַעְלָה וּבִתְפֹאֶרֶת, דְּאֲתַקְרִי (שמות טו) יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה, מָה כְּתִיב (יחזקאל א) שְׁתִּים חִבְרוֹת אִישׁ, תְּרַתִּין שְׁמֵהֶן מִתְחַבְּרִין בֵּיהֶם כְּחֶדָּא. וּשְׁתִּים מְכֻסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֶיהֶנָּה. תַּפְאֶרֶת אֲתַקְרִי גּוֹף, (דניאל י) וּגְוִיָּתוֹ כִּתְרִישִׁי יֵאֱהוּיָהּ"ה.

הוֹשֵׁעַ עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי שְׁמַח נִפְשׁ עֲבָדְךָ תְּנֶה עֲזָרְךָ לְעֲבָדְךָ. (תהלים פו) תִּלְתַּת זְמַנִּין אֲתַעְבִּיד דָּוִד עֶבֶד בַּתְּחִלָּה דָּא, לְקַבֵּל ג' זְמַנִּין, דְּאוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, דְּבַעֲי כּוֹר נִשׁ לְמַהוּי עֲבָדָא בְּצִלוֹתָא. בְּכַרְכָּאן קְדָמָאִין, כְּעֶבֶד דְּמְסַדֵּר שְׁבָחוֹי קָמֵי רַבִּיהָ. בְּאִמְצָעִיּוֹת, כְּעֶבֶד דְּמְסַדֵּר שְׁבָחוֹי קָמֵי רַבִּיהָ, דְּבַעֲי פָּרֶס מֵרַבִּיהָ. בְּאֲחֻרּוֹנוֹת, כְּעֶבֶד דְּמוֹדֵה קָדָם רַבִּיהָ, בַּפָּרֶס דְּקָבִיל מִיָּגִינָה, וְאֲזִיל לִיהָ.

וְתִלְתַּת זְמַנִּין דְּבַעֲי לְמַעַבְד עֶבֶד, מְסַטְרָא דְעֲבוּדָה. דְּאוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, דְּלִית עֲבוּדָה אֵלָּא תְּפִלָּה. וְתִלְתַּת אַבְהֵן, אֲתַקְרִיאוּ עֲבָדִים מְסַטְרָהָ, עַל שֵׁם שְׂכִינְתָּא, דְּאִיהִי עֲבוּדַת יי. וְאוּף הִכִּי מְשָׁה עֶבֶד יי. וּבְגִין דָּא, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרִינִין, כִּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם, מְסַטְרָא דְמְלָכוֹת. וְאִיהִי אֲמַאי אֲתַקְרִיאַת עֲבוּדָה. כְּאוֹרַח דְּאֲתַתָּא לְמִיפְלַח לְבַעֲלָהּ, וְאוֹרַח בְּנִין, לְמִפְלַח לְאַבּוּהוֹן.

וְדוֹד, אֲתַעְבִּיד עֲנִי, חֲסִיד, וְעֶבֶד. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדוֹד הִטָּה אֲדֹנָי אֲזַנְךָ עֲנִי כִי עֲנִי וְאֲבִיוֹן אֲנִי. שְׁמֵרָה נִפְשִׁי כִי חֲסִיד אֲנִי. הוֹשֵׁעַ עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ. אֲתַעְבִּיד עֲנִי לְתַרְעָא דְמַלְכָּא, דְּאֲתַמַּר בָּהּ, (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׁפָתֵי תִפְתָּח. אֲדֹנָי הֵיכָל, אֲתַעְבִּיד עֲנִי לְתַרְעָא דְהֵיכָלָא דְמַלְכָּא. וְמָה כְּתִיב. הִטָּה אֲדֹנָי אֲזַנְךָ עֲנִי וְדָא שְׂכִינְתָּא תַּתָּא. דְּאִיהוּ אֲזֶן לְקַבֵּל צִלוֹתִין וְלְמַשְׁמַע לוֹן. כְּדְכְּתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֶעוֹ אֵלָיו שָׁמַע.

דְּאִיְהוּ אֲתַעְבִּיד עֲנִי וְדָל, מְסַטְרָא דְאֵת ד' מִן אַחַד, לְמַשְׂאֵל מִן א"ח, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיּוֹתָא.

לְקַבֵּל תְּפִלוֹת וְלִשְׁמַע אוֹתוֹן, כְּמוֹ שְׂכִתּוֹב (שם כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֶעוֹ אֵלָיו שָׁמַע.

שְׁהוּא נַעֲשֶׂה עֲנִי וְדָל מִצַּד אוֹת ד', מִן אַחַד, לְשָׂאֵל מִן א"ח, שֶׁהוּא עֲמוּד הָאִמְצָעִי, לְקַיֵּם בּוֹ

לְקַיְמָא בֵּיהּ, (תהלים טז) דְּלוֹתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, דְּלֵא יָמוּת מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וְשֹׁאִיל מִנִּיהַּ בַּהֲוֵא תִרְעָא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל הָעֲנִיִּים, לְקַיְיִם בְּהוּ (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עָנִי תוֹשִׁיעַ.

וּלְבַתֵּר שֹׁאִיל בְּגִין כְּהֵנִיֵּא, דִּיחֲזוֹר עֲבוּדָה לְמִקּוּמָהּ, וְאַתְעֵבִיד עֶבֶד. וּלְבַתֵּר דִּיחֵיב לִזְוֵן אוֹרֵייתָא, מִסְטָרָא דְחֶסֶד, לְמַעְבַּד גְּמוּלָה עִם דְּלִ"ת מִן אוֹרֵייתָא, וּבְגִין דָּא אֲתַעֲבִיד חֲסִיד. כִּף מְטָא לְגִ' סְפִירָאן עֲלֵאִין, פִּתַח וְאָמַר (תהלים קלא) יְיָ לֹא גִבַּה לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכְתִי בְּגִדְלוֹת וּבִנְפִלְאוֹת מִמֶּנִּי.

שְׁלֹמֹה אָמַר, הָא בֵּינָה אִיהִי דְמִשָּׁה, אֲשָׁאל בְּחֻכְמָהּ עֲלֵאָה, דְּאִיהִי לְעִיל מְדַרְגֵיהָ. מַה כְּתִיב, (קהלת ז) אֲמַרְתִּי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְהָא כְּתִיב (מלכים א ה) וַיְיָ נִתַּן חֻכְמָה לְשֹׁלֹמֹה. חֻכְמָה זַעֲרָא. וּבַעַז לְסִלְקָא מִתַּתָּא לְעִילָא, דְּאֲתִרְחִיקַת מִנִּיהָ. בְּגִין דְּאֲפִילוּ לְבִינָה לִית בַּר נָשׁ בַּעֲלָמָא דִּיכִיל לְסִלְקָא, בַּר מִמִּשָּׁה, כֹּל שְׁפָן לְעִילָא מִנִּיהָ, דְּאִיהוּ חֻכְמָה עֲלֵאָה, מִסְטָרָא דִּילָהּ חֻכְמָה עֲדִיף מִנְּבִיא. וְאֵף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ בְּאַרְח דְּרִשָּׁא, עַל פְּרָה אֲדוּמָה. שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְשָׁא מְלִין קָמִי שְׁכִינְתָא, דִּי תִהֵא עֶזֶר לְאַבִּיךָ, דְּשָׂמָא גְרִים, עֶזֶר אֵל, אֵל מִימִינָא, עֶזֶר מִשְׂמָאלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) אֲעֻשֶׂה לּוֹ עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ. בְּמֵאִי. בְּזַרְע שְׁפִיר, דְּאִיהוּ הַפֶּן עֶזֶר. וַיְקוּם רַבִּי יוֹסִי עִמָּךְ, דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא שְׁלִימְתָא לְמֵאֲרִיָה, דְּהֵכִי סָלִיק יוֹסִי, לְחֻשְׁבוֹן הַפֶּס"א, אֱלֹהִים בְּחוּשְׁבוֹן.

וַיְקוּם עַמִּיָה רַבִּי יְהוּדָה, דְּבִיָה הו"ד, וּבִיָה ז"ה, וּבִיָה יְהוָה ד', אַרְבַּע חִינוּן. (יחזקאל א) וּפְנִיָהּם וּכְנַפְיָהּם פְּרוּדוֹת, כְּלָהוּ, לְקַבְּלָא לִיהָ. וּמִנִּיהַּ דְּוַד, דְּהוּדָה לְקוּדְשָׁא כְּרִיף הוּא, דְּרַגָּא כְּהוּדָאוֹת דְּאִיהוּ מִצַּד הוּד. וַיְקוּם עַמִּיָה רַבִּי אֶלְעָאִי, בְּגִימְטְרִיא יב"ק, בְּקִי בַּהֲלַכְתָּא.

וַיְקוּם עַמִּיָה רַבִּי יוֹדָאי, דְּחוּשְׁבִּנְיָה א"ל. כְּגוֹן מִיכָאֵל, מְלֵאכִין רְשִׁימִין בְּאֵל. כְּגוֹן (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל דְּנִי. וְרִזָּא דָּאֵל, א' דְּמוּת אָדָם. ל' תֵּלַת חִינוּן, דְּאִינוּן

(שם טז) דְּלוֹתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, שְׁלֵא יָמוּת מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וְשֹׁאִיל מִמֶּנּוּ בְּאוֹתוֹ הַשְּׁעָר בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל הָעֲנִיִּים, לְקַיְיִם בְּהֵם (שמואל ב-כב) וְאֵת עִם עָנִי תוֹשִׁיעַ.

וְאַחַר כִּף שֹׁאֵל בְּשִׁבִיל הַכְּהֵנִים, שְׁתַּחֲזוֹר עֲבוּדָה לְמִקּוּמָהּ, וְנַעֲשֶׂה עֶבֶד. לְאַחַר שְׁנַתֵּן לְהֵם תּוֹרָה מִצַּד הַחֶסֶד, לְעֲשׂוֹת גְּמוּלָה עִם דְּלִ"ת מִהַתּוֹרָה, וְלִכְן נַעֲשֶׂה חֲסִיד. כִּף הַגִּיעַ לְשֵׁלֶשׁ סְפִירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת. פִּתַח וְאָמַר, (שם קלא) ה' לֹא גִבַּה לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכְתִי בְּגִדְלוֹת וּבִנְפִלְאוֹת מִמֶּנִּי. שְׁלֹמֹה אָמַר, הָרִי בֵּינָה הִיא שֵׁל מִשָּׁה, אֲשָׁאל בְּחֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה, שְׁהִיא מַעַל דְּרַגְתָּו. מַה כְּתוּב? (קהלת ז) אֲמַרְתִּי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְהָרִי כְּתוּב (מלכים א-ה) וַיְיָ נִתַּן חֻכְמָה לְשֹׁלֹמֹה! חֻכְמָה קְטֻנָּה. וְרֻצָּה לְהַעֲלוֹתָהּ מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה שְׁהַתְּרַחֲקָה מִמֶּנּוּ, מִשׁוּם שְׁאֵפְלוּ לְבִינָה אִין אָדָם בְּעוֹלָם יְכוּל לְעֲלוֹת פֶּרֶט לְמִשָּׁה, כֹּל שְׁפָן לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, שְׁהִיא חֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה, שְׁמַצְדָּה חֻכְמָה עֲדִיף מִנְּבִיא. וְאֵף עַל גַּב שְׁפָרְשׁוּהָ בְּדַרְךָ דְּרִשׁ עַל פְּרָה אֲדוּמָה, שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְשׁ דְּבָרִים לְפָנֵי הַשְּׁכִינָה, שְׁתַּהֲיֶה עֶזֶר לְאַבִּיךָ, שְׁהַשֵּׁם גּוֹרֵם - עֶזֶר אֵל. אֵל מִיְמִין, עֶזֶר מִשְׂמָאל. זְהוּ שְׁכַתּוּב (בראשית ב) אֲעֻשֶׂה לּוֹ עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ. בְּמָה? בְּזַרְע יִפָּה, שְׁהוּא הַפֶּן עֶזֶר. וַיְקוּם רַבִּי יוֹסִי עִמָּךְ, שְׁהוּא כְּסָא שְׁלָם לְרַבּוֹנוּ, שְׁכִף עוֹלָה יוֹסִי לְחֻשְׁבוֹן כְּס"א, אֱלֹהִים בְּחֻשְׁבוֹן.

וַיְקוּם עַמּוּ רַבִּי יְהוּדָה, שְׁבוּ הו"ד, וּבוּ יְהוָה, וּבוּ יְהוָה ד', אַרְבַּע חִיוֹת. וּפְנִיָהּם וּכְנַפְיָהּם פְּרוּדוֹת, כְּלָם לְקַבְּלָא אוֹתוֹ. וּמִמֶּנּוּ דְּוַד, שְׁהוּדָה לְקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, דְּרַגָּה

אַרְבַּע אֲנַפִּין לְכָל חֵד, דְרַמִּיזִין (ס"א בַּה) בְּה' בַּחוּשְׁבֹן ל' תֵּלַת יוֹדִין, (נ"א עוֹלָם ל'). וְאֵינּוֹן בְּרֵאשֵׁי תֵּלַת אֲזְכָרוֹת, דְּאֵינּוֹן י"י מְלָךְ, י"י מְלָךְ, י"י מְלָךְ, לְעוֹלָם וָעֶד. וַיִּקּוּם רַבִּי אַבָּא עִמָּהוֹן, דְּאֵיהּוּ חוּשְׁבַנְיָה ד', אַרְבַּע חִיּוֹן. (דף רכ"ג ע"ב).

רַבִּי שְׁמַעוֹן אֵיהּוּ כְּאֵילָנָא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ וְחֻבְרַי, דְּאֵינּוֹן חֲמִשָּׁה דְאַדְפְּרָנָא, כְּעַנְפִּין דְּאֵילָנָא רַבְרַבִּין דְדַמְיִין לְרֹעֵין וְשׁוֹקִין.

קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַיִּתְחַדְּשׁוּן מְלִין מִפּוּמָךְ, בְּהַאי קְרָא דְמַלְקָדְמִין. לְמַנְצַח, תַּמָּן נְצַח, נְגוּן צַח. וּבֵיהּ אַתְקָרִי יְהוּהּ מְאִרִי נְצַחֵן קְרַבִּין, לְגַבִּי אוּמִין עוֹבְדֵי פוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת דְעֵלְמָא, וְרַחֲמִין וְדִינָא לְיִשְׂרָאֵל. וְרִזָּא דְמְלָה, (משלי יא) וּבְאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. מ"ל, שְׁבַעֲיָן שְׁמָהֵן אֵית לֵיהּ, וְעַם נְצַח וְהוּד, ע"ב, כְּחוּשְׁפָן חֶסֶד, וְרִזָּא דְמְלָה, (תהלים טז) נְעִימָוֹת בִּימִינְךָ נְצַח.

הוּד, בֵּיהּ (דברי הימים א טז) הוּדוּ לִי. צְדִיק, בֵּיהּ (תהלים לג) רָנְנוּ צְדִיקִים בֵּיהּוּהּ. וּבֵיהּ (ירמיה לא) רָנוּ לְיַעֲקֹב שְׁמִחָה. תַּפְאָרַת, בֵּיהּ הִלְלוּ אֵל. הִלְלוּיָהּ, הִלְלוּ יְהוּ. דְתַמָּן יְהוּ"ה. בְּנְגוּן וּבְזֻמְר, חֶסֶד וּגְבוּרָה. בְּשִׁיר וּבְבִרְכָה, חֲכָמָה וּבִינָה. בְּאֲשְׁרִי, כְּתָר. בְּתַהֲלָה, מְלָכוּת.

מְזוּמֹר, בֵּיהּ ר"ז, וּבֵיהּ מו"ם. מְסַטְרָא דְזֻמְר דְּאוּרִייתָא וְזֻמְר דְּצֵלוֹתָא. זֻמְר מְסַטְרָא אַחְרָא, אֵיהּ מו"ם ז"ר. זֻמְרָא בְּבִיתָא, חֶרְבָא בְּבִיתָא. נְדָה שְׁפַחָה בַת עוֹבְדֵי פוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת זוּנָה. וְדָא אַתְוּן מְזוּמ"ר. נְגוּ"ן, תַּמָּן ג"ן. הַכִּי שְׁפִירוּ דְנְגוּנָא, בֵּיהּ הִלְל. כְּגוּן (שמות יב) לִיל שְׁמוּרִים הוּא לִי לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשְׁרֵי דְבֵיהּ שְׁרִי עֵלְמָא מְשַׁבְּחִין, (תהלים קמד) אֲשְׁרֵי הָעַם שְׁפַכָה לוֹ. בְּבִרְכָה, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בְּתַהֲלָה, תְּמִיד תַּהֲלֵתוּ בְּפִי.

זֻמְר מְצַד אַחַר הוּא מו"ם ז"ר. זֻמְר בְּבִית - חֶרְבַּ בְּבִית. נְדָה שְׁפַחָה בַת עוֹבְדֵי כוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת זוּנָה. וְזֵה אוֹתִיוֹת מְזוּמ"ר. נְגוּ"ן - שְׁם ג"ן. כְּף יְפֵי הַנְּגוּן, בּוֹ הִלְל, כְּמוֹ (שמות יב) לִיל שְׁמֵרִים הוּא לֵה' לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשְׁרֵי שְׁבוּ שְׁרוּי הָעוֹלָם מְשַׁבְּחִים. (תהלים קמד) אֲשְׁרֵי הָעַם שְׁפַכָה לוֹ. בְּבִרְכָה - (שם לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בְּתַהֲלָה - תְּמִיד תַּהֲלֵתוּ בְּפִי.

בְּהוֹדְאוֹת, שֶׁהוּא מְצַד הוּד. וַיִּקּוּם עִמּוֹ רַבִּי אֶלְעָא, בְּגִימַטְרִיא יב"ק, בְּקֵי בְּתַלְכָּה.

וַיִּקּוּם עִמּוֹ רַבִּי יוֹדָאי, שְׁחֻשְׁבוֹנוֹ א"ל. כְּמוֹ מִיכָאֵל, מְלָאכִים רְשׁוּמִים בְּאֵל, כְּמוֹ (שם לא) יֵשׁ לְאֵל יָדִי. וְסוּד שְׁל אֵל - א' דְמוֹת אָדָם, ל' שְׁלֵשׁ חִיוֹת, שֶׁהֵם אַרְבַּע פְּנִים לְכָל אֶחָד, שְׁרַמּוּזִים (בַּה) בְּה' בְּחֻשְׁבֹן ל', שְׁלֵשׁ יוֹדִי"ן (עולות ל'). וְהֵם בְּרֵאשֵׁי שְׁלֵשׁ אֲזְכָרוֹת, שֶׁהֵם ה' מְלָךְ, ה' מְלָךְ, ה' מְלָךְ לְעֵלְמָם וָעֶד. וַיִּקּוּם עִמָּם רַבִּי אַבָּא, שֶׁהוּא חֻשְׁבוֹנוֹ ד', אַרְבַּע חִיוֹת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא כְּאֵילָן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְחֻבְרַי, שֶׁהֵם הַחֲמִשָּׁה שֶׁהַזְּפָרְנוּ, כְּעַנְפִים גְּדוּלִים שְׁל הָאֵילָן שְׁדוּמִים לְזֵרוּעוֹת וְשׁוֹקִים.

קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיִּתְחַדְּשׁוּ דְבָרִים מִפִּיךָ בְּפִסּוּק זֶה שְׁמַקְדָם. לְמַנְצַח - שְׁם נְצַח, נְגוּן צַח. וּבוֹ נִקְרָא ה' בְּעַל נְצַחוֹן קְרַבּוֹת לְאֵמוֹת עוֹבְדֵי כוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת שְׁל הָעוֹלָם, וְרַחֲמִים וְדִין לְיִשְׂרָאֵל. וְסוּד הַדְּבָר - (משלי יא) וּבְאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. מ"ל - שְׁבַעֲיָן שְׁמוֹת יֵשׁ לוֹ, וְעַם נְצַח וְהוּד ע"ב, כְּחוּשְׁבֹן חֶסֶד, וְסוּד הַדְּבָר - (תהלים טז) נְעִימָוֹת בִּימִינְךָ נְצַח.

הוּד - בוֹ הוּדוּ לֵה'. צְדִיק - בוֹ (תהלים לג) רָנְנוּ צְדִיקִים בְּה', וּבוֹ (ירמיה לא) רָנוּ לְיַעֲקֹב שְׁמִחָה. תַּפְאָרַת - בוֹ (תהלים ק) הִלְלוּ אֵל. הִלְלוּיָהּ, הִלְלוּ יְהוּ. שְׁשֵׁם יְהוּ"ה. בְּנְגוּן וּבְזֻמְר - חֶסֶד וּגְבוּרָה. בְּשִׁיר וּבְבִרְכָה - חֲכָמָה וּבִינָה. בְּאֲשְׁרִי - כְּתָר. בְּתַהֲלָה - מְלָכוּת. מְזוּמֹר - בוֹ ר"ז וּבוֹ מו"ם. מְצַד הַזֻּמְר שְׁל תוֹרָה וְזֻמְר שְׁל תַּפְלָה.

זֻמְר מְצַד אַחַר הוּא מו"ם ז"ר. זֻמְר בְּבִית - חֶרְבַּ בְּבִית. נְדָה שְׁפַחָה בַת עוֹבְדֵי כוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת זוּנָה. וְזֵה אוֹתִיוֹת מְזוּמ"ר. נְגוּ"ן - שְׁם ג"ן. כְּף יְפֵי הַנְּגוּן, בּוֹ הִלְל, כְּמוֹ (שמות יב) לִיל שְׁמֵרִים הוּא לֵה' לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשְׁרֵי שְׁבוּ שְׁרוּי הָעוֹלָם מְשַׁבְּחִים. (תהלים קמד) אֲשְׁרֵי הָעַם שְׁפַכָה לוֹ. בְּבִרְכָה - (שם לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בְּתַהֲלָה - תְּמִיד תַּהֲלֵתוּ בְּפִי.

על שושן עדות, (תהלים ט) דא הוד. דאיהו שושן, סומק שליט על חנור, דנצח שליט איהו חנור על סומק. מאי עדות. דא צדיק. איהו ברית, דאיהו אחיד לשמיא וארעא. הדא הוא דכתיב, (דברים ד) העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ. מאי מכתם. מ"ף ת"ם מף, איהו צדיק. תם, עמודא דאמצעיטא, דרגא דיעקב. איש תם. גוף וברית חשבינן חד. ללמד, חסד וגבורה, דמתמן אורייתא אתיהיבת, ללמוד וללמד.

אמר ליה שפיר קאמרת, אבל (תהלים יב) למנצח על השמינית, דלא תזוז נצח מן הוד, דאיהו ספירה ח', אמר למנצח על השמינית. אמר בוצינא קדישא, אי הכי, בינה דרגא דילך, ואמאי אוקמוה ונתן ההוד למשה, שנאמר (במדבר כז) ונתתה מהודך עליו.

אמר ליה, שפיר קא שאלת. ה' סלקא באת י', חמש זמנין עשר, לחמשין תרעין דבינה, ואתפשטותא דלהון מחסד עד הוד, הן חמש עשרה בכל ספירה, אינון חמשין. ובגין דא, מבינה עד הוד, כלא אתפשטותא קדא. לבתר אתא צדיק, ונטיל כל חמשין תרעין בלחודוי, למהוי שקיל לכל חמש, ואתקרי כל, דנטיל כל חמשין תרעין. ואוף הכי כלה, נטילת להו כלהו. אמר, כען ודאי אתיישב מלה על ברייה.

ועוד למנצח, תמן מ"ל עם נצח. ודא מ"ל מן חשמ"ל. מן ח"ש, הוד ונצח, אינון לקביל תרין שפוןן. ובגין דא אתקריאו שפוןן, חיון אשא ממללא. ובחגיגה עד היכן מעשה מרכבה, ואוקמוה מן וארא עד חשמל. דמסטרא דגבורה אתקריאו חיון אשא. ונהר דנפיק מזיען דלהון, יסוד. פלהו תלת אינון מרכבה לתפארת, אדם. מעשה מרכבה, דא מלכות. ובתלת אליו, איהו חכמה ובינה ודעת. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, דאין דורשין במעשה מרכבה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו.

היכן מעשה מרכבה? ופרשוה מן וארא, עד חשמל. שמצד הגבורה נקראו חיות אש. ונהר שיוצא מהזעה שלהם - יסוד. כל שלשת אלה מרכבה לתפארת, אדם. מעשה מרכבה זו מלכות. ובשלשת אלו, הוא חכמה ובינה ודעת. ולכן פרשוה בעלי המשנה שאין דורשים במעשה מרכבה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו.

על שושן עדות (שם ט) - זה הוד, שהוא שושן, אדם שולט על לכן, שהנצח שולט הוא לכן על אדם. מה זה עדות? זה צדיק. הוא ברית, שהוא אוהו את השמים ואת הארץ. זהו שפנתוב (דברים ד) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ. מה זה מכתם? מ"ף ת"ם. מף הוא צדיק, תם עמוד האמצעי, דרגת יעקב, (בראשית כה) איש תם. גוף וברית נחשבים לאחד. ללמד - חסד וגבורה, שמשם נתנה תורה ללמד וללמד. אמר לו, יפה אמרת, אבל (תהלים יב) למנצח על השמינית, שלא תזוז נצח מהוד, שהיא ספירה שמינית, אמר למנצח על השמינית. אמר המנורה הקדושה, אם כך, בינה דרגתך, ולמה פרשוה ונתן ההוד למשה, שנאמר (במדבר כז) ונתתה מהודך עליו?

אמר לו, יפה שאלת. ה' עולה באות י', חמש פעמים עשר, לחמשים שערי בינה. והתפשטותם מחסד ועד הוד הן חמש, עשר בכל ספירה, הם חמשים. ומשום זה מבינה עד הוד, הכל התפשטות אחת. אחר כך בא צדיק, ולקח כל החמשים שערים לבדו, להיות שקול לכל החמש, ונקרא כל, שנוטל כל חמשים שערים. וגם כך פלה לקחה את כלם. אמר, כעת החישוב דבר זה על בריו.

ועוד למנצח - שם מ"ל עם נצח. וזה מ"ל מחשמ"ל. מן ח"ש - הוד ונצח, הם כנגד שתי השפתיים. ולכן נקראו שפתיים, חיות אש מדברות. ובחגיגה, עד היכן מעשה מרכבה מן וארא, עד חשמל. שמצד הגבורה נקראו חיות אש. ונהר שיוצא מהזעה שלהם - יסוד. כל שלשת אלה מרכבה לתפארת, אדם. מעשה מרכבה זו מלכות. ובשלשת אלו, הוא חכמה ובינה ודעת. ולכן פרשוה בעלי המשנה שאין דורשים במעשה מרכבה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו.

וְאִתּוֹ מְרַכְבֵּה לְתַתָּא מְזַעֵיר אַנְפִּין, דְּאִיהוּ מִטְטָרוֹן. אָדָם הַקָּטָן. דְּבִמְרַכְבֵּה דִּילִיָּה דְּאִיהוּ פְרָדָס, רְדִיפִי מִיָּא דְּאוּרִיָּתָא, דְּנַפְיָק מְגוּ פְרָדָס דִּילִיָּה, לְתַלְתּוּ מְאַרְבַּע, דְּאִתְמַר עֲלֵיהּ, אַרְבַּעָה נִכְנְסוּ לְפְרָדָס, וְהָא אִתְמַר.

דְּאִיהוּ צְפָרָא דְחָזָא רַבָּה בַר פִּרְ חֲנָה, לְכִיף יָמָא דְּאוּרִיָּתָא, דְּיָמָא מְטִי עַד קְרִסוֹלוּי. וְרִישֵׁיהּ מְטִי עַד צִית שְׁמִיָּא, וְלֹא אֲכַשְׁלוּ תַלְתּוּ בֵּיהּ, מִשּׁוּם דְּנַפְיָשִׁי מִיָּא דִּילִיָּה, אֲלֵא מִשּׁוּם דְּרִדִּיפִי מִיָּא וְאוּקְמוּהָ.

אַבְגָּ לִיל לֹון דְּסַלְקִין לְשִׁית, לְקַבֵּל אֲתוּוֹן מְטָטְרוֹן. רְבִיעָאָה ד', (מלכים א יט) קוֹל דְּמָמָה דְקָה, דְּתַמֵּן אֲתִי מְלָפָא. וְאִיהוּ אָדָם לְשִׁבְתָּ עַל הַכֶּסֶף.

א י"י, מִים עֲלִיוֹנִים, וּמִים תַּחְתּוֹנִים. דְּלִית בִּינֵיהּ אֲלֵא כְּמֵלָא נִימָא, דְּאִיהוּ ו', נְטוּי בִּינֵיהּ, פְּרָקִיעַ דְּאִיהוּ מְבַדִּיל בֵּין מִים לְמִים, דְּיִהֵא הַבְּדֵלָה בֵּין נִוּקָבָא לְדְכֹוּרָא.

בְּגִין דָּא (בראשית א) וְיִהִי מְבַדִּיל וְרָזָא דְמַלְהָ, יֵאֵהֲדוֹנְהִי מִים עֲלִיוֹנִים זְכָרִים י' עֲלֵאָה, מִים תַּחְתּוֹנִים נְקֻבוֹת, י' תַּתָּאָה. שִׁית אֲתוּוֹן בִּינֵיהּ, כְּחוֹשְׁבֹן ו', דָּא מְטָטְרוֹן, דְּאִיהוּ בֵּין א.

וְעוֹד, יוֹד נְקוּדָה. ו' גִּלְגַּל. וְלִית תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל בְּשִׁית סְטָרִין כְּחוֹשְׁבֹן ו', אֲלֵא כְּהֵיא נְקוּדָה. וְהֵיא נְקוּדָה אִיהוּ יְחִידָא דְכֵלָא, וְאַסְהֵידַת עַל הָהוּא יְחִיד,

דְּלִית לִיהּ שְׁנִי, דְּאוּקְמוּהָ עֲלֵיהּ רַבָּנָן, שְׁצָרִיף לִיְחִידוֹ כְּדִי שְׁתַּמְלִיכְהוּ עַל (דף רכ"ד ע"א) הַשְּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת עֲלָמָא. ב', שְׁמַיִם וְאָרֶץ. ג', עֲמוּדָא סְבִיל לֹון. ד', אַרְבַּע חִינוּן. ה' פְּרִסְיָא. ו', שִׁית דְּרַגִּין לְכְרִסְיָא.

וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט: אָדָם. י' יְיָחִיד דִּילִיָּה, מְלֻכוֹת, עֲשִׂירָאָה דְּאָדָם. תְּשַׁע, אִיהוּ לְקַבֵּל תְּשַׁע אֲתוּוֹן. זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין רְזָא דְמֵאֲרִיָּהוּן.

דְּכַר אַחַר, צוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֵת קַרְבְּנֵי ה' - הַכֶּסֶף. ו' - שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכֶסֶף. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט - אָדָם. י' יְיָחִיד שְׁלוֹ, מְלֻכוֹת, עֲשִׂירֵי שָׁל אָדָם. תְּשַׁע הוּא כְּנֻגַד תְּשַׁע אוֹתִיּוֹת. אֲשִׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שִׁיּוּדְעִים סוּד רַבּוֹנָם.

דְּכַר אַחַר צוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֵת קַרְבְּנֵי לַחְמֵי רִיחַ נְחוּחֵי - רַבִּי יְהוּדָה

וְיִשׁ מְרַכְבֵּה לְמִטָּה מְזַעֵיר אַנְפִּין, שְׁהוּא מְטָטְרוֹן, אָדָם הַקָּטָן. שְׁבִמְרַכְבֵּתוֹ, שְׁהִיא פְרָדָס, זוֹרְמִים בְּמֵהִירוֹת מִים שֶׁל הַתּוֹרָה שִׁיּוּצָאִים מִתּוֹךְ פְּרָדָס שְׁלוֹ לְשִׁלְשׁ מְאַרְבַּע, שְׁנֵאמַר עֲלֵיהֶם אַרְבַּעָה נִכְנְסוּ לְפְרָדָס, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

שְׁהוּא צְפוּר שְׁרָאָה רַבָּה בַר פִּרְ חֲנָה לְחוּף יָם הַתּוֹרָה, שְׁהֵם הִגִּיעַ עַד קְרִסְלוּי, וְרֵאשׁוּ הִגִּיעַ עַד קְצֵה הַשְּׁמַיִם, וְלֹא נִכְשְׁלוּ כּוֹ שְׁלֵשָׁה מִשּׁוּם שְׁתַּמִּים שְׁלוֹ רַבִּים, אֲלֵא מִשּׁוּם זְרַמַת הַמַּיִם, וּפְרִשׁוּהָ.

אַבְגָּ כּוֹלֵל אוֹתָם שְׁעוֹלִים לְשַׁשׁ, כְּנֻגַד אוֹתִיּוֹת מְטָטְרוֹן. רְבִיעֵי ד', (מלכים א יט) קוֹל דְּמָמָה דְקָה, שְׁשֵׁם כָּא הַמְּלָךְ, וְהוּא אָדָם לְשִׁבְתָּ עַל הַכֶּסֶף.

א י"י - מִים עֲלִיוֹנִים וּמִים תַּחְתּוֹנִים, שְׁאִין בִּינֵיהֶם אֲלֵא כְּמֵלָא נִימָה, שְׁהוּא ו' נְטוּי בִּינֵיהֶם פְּרָקִיעַ שְׁהוּא מְבַדִּיל בֵּין מִים לְמִים, שְׁתַּהֵא הַבְּדֵלָה בֵּין נְקֻבָה לְזָכָר. לְכֵן, (בראשית א) וְיִהִי מְבַדִּיל וְרָזָא דְמַלְהָ - יֵאֵהֲדוֹנְהִי מִים עֲלִיוֹנִים זְכָרִים - י' עֲלִיוֹנָה.

מִים תַּחְתּוֹנִים נְקֻבוֹת - י' תַּחְתּוֹנָה. שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת בִּינֵיהֶם, כְּחוֹשְׁבֹן ו', זֶה מְטָטְרוֹן, שְׁהוּא בֵּין א.

וְעוֹד, יוֹד נְקוּדָה. ו' גִּלְגַּל. וְאִין תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל בְּשֵׁשׁ צְדָדִים כְּחוֹשְׁבֹן ו', אֲלֵא כְּאוֹתָהּ נְקוּדָה. וְאוֹתָהּ נְקוּדָה הִיא יְחִיד הַכֵּל, וּמְעִידָה עַל אוֹתוֹ יְחִיד שְׁאִין לוֹ שְׁנִי, שְׁפָרְשׁוּ עֲלֵיהּ רַבּוּתֵינוּ שְׁצָרִיף לִיְחִיד אוֹתָהּ כְּדִי שְׁתַּמְלִיכְהוּ עַל הַשְּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. ב' - שְׁמַיִם וְאָרֶץ. ג' - עֲמוּד שְׁפוּבֵל אוֹתָם. ד' - אַרְבַּע חִיּוֹת.

ה' - הַכֶּסֶף. ו' - שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכֶסֶף. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט - אָדָם. י' יְיָחִיד שְׁלוֹ, מְלֻכוֹת, עֲשִׂירֵי שָׁל אָדָם. תְּשַׁע הוּא כְּנֻגַד תְּשַׁע אוֹתִיּוֹת. אֲשִׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שִׁיּוּדְעִים סוּד רַבּוֹנָם.

אמר, בקרבן יש עשן, ויש ריח, ויש ריח ניחוח. עשן הוא מצד הדין, זהו שכתוב (דברים כט) כי אז יעשן אף ה'. (תהלים יח) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל. ריח ניחוחי, רחמים. (שיר השירים ז) וריח אפך כתפוחים.

אמר הרוצה הנאמן, והרי שניהם - עשן וריח - הם באף, והפסוקים מעידים. אחד, עלה עשן באפו. והשני, וריח אפך כתפוחים. ולמה נקרא אחד עשן דין, והשני רחמים? אלא, בחטם יש שני חלונות, ונאמר בשמאל, עלה עשן באפו. מה עלה? אלא מהלב שהוא בשמאל, כנגד גבור. ממין יורדת אליו רוח לקרוו ולשכף רגזו, מצד החסד, ששם המוח. חכמה לימין - הרוצה להחכים ידריש. בינה בלב, כלפי שמאל - הרוצה להעשיר יצפין. ולכן עלה עשן באפו, מבינה להחכמה, שהיא לימין, ומקבלו בחדוה, כנגון הלוים.

ועשן זה לא עולה, אלא על ידי אש שדולק בעצים, שהם איברים מלאים מצוות, עצי עולה. בעלי תורה, תורה שהיא נדלקת בהם, אש בחזק הגבורה, ועלה עשן בהם. בבינה עשן המערכה.

וכמשעורה לאף, נקרא קטרת, זהו שכתוב (דברים לב) ישימו קטורה באפך. ואין המבטל מות בעולם כמו קטרת, שהיא קשור הדין ברחמים עם ריח ניחוח באף. תרגום של קשר - קטירו. אמר רבי יהודה, אשרי חלקנו שהרוחנו דברים נסתרים בגלוי. עוד אמר מגורה הקדושה, שאחר התפלה, שהיא כמו קרבן, מי שיאמר פטום הקטרת אחר תהלה לדוד, מבטל מות מן הבית.

אמר רועה הנאמן, כעת צריך לדעת איך התקינו תפלות כנגד קרבנות. אלא שלש תפלות, כנגד את הפכש האחד תעשה בבקר - זו תפלת שחרית, שנאמר בה (בראשית ט) וישכם אברהם בבקר

להזמי לאשי ריח ניחוחי. רבי יהודה אמר, בקרבנא אית עשן, ואית ריח, ואית ריח ניחוח, עשן איהו מסטרא דדינא, הדא הוא דכתיב, (דברים כט) כי אז יעשן אף יי. (תהלים יח) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל. ריח ניחוחי, רחמי. (שיר השירים ג) וריח אפך כתפוחים.

אמר רעיא מהימנא, והא תרווייהו עשן וריח, אינון באף, וקראין סהדין. חד, עלה עשן באפו. ותנינא, וריח אפך כתפוחים. ואמאי אתקרי חד עשן דינא ותנינא רחמי. אלא, בחוטמא אית תרין חלונין, ואתמר בשמאלא, עלה עשן באפו, מאי עלה. אלא מלבא דאיהו בשמאלא, לקבל גבור. מימינא נחית רוחא לגביה, לקררא ליה, ולשככא רוגזיה, מסטרא דחסד, דתמן מוחא. חכמה לימינא, הרוצה להחכים ידריש. בינה בלבא, כלפי שמאלא, הרוצה להעשיר יצפין. ובגין דא עלה עשן באפו, מן בינה לגבי חכמה, דאיהי לימינא, ומקבל ליה בחדוה, כנגונא דליואי.

והאי עשן לא סליק, אלא על ידי אש, דאדליק בעצים, דאינון אברים מליין פקודין, עצי עולה. מארי תורה, אורייתא דאיהי אדליקת בהון, אש בתוקפא דגבורה, ועלה עשן בהון. בבינה עשן המערכה.

ומדסליקת לאף, אתקרי קטרת, הדא הוא דכתיב, (דברים לב) ישימו קטורה באפך. ולית דבטיל מותנא בעלמא, פקטרת, דאיהו קשורא דדינא ברחמי, עם ריח ניחוח באף. תרגום דקשר קטירו. אמר רבי יהודה, זכאה חולקנא דרווחנא מלין סתימין באתגלייא. עוד אמר בוצינא קדישא, דבתר דצלותא איהי כקרבנא, מאן דיימא פטום הקטרת, בתר תהלה לדוד, בטיל מותנא מביתא. אמר רעיא מהימנא, פען בעי למנדע, איך אתקינו צלותין לקבל קרבנין. אלא תלת צלותין, לקבל את הפכש האחד תעשה בבקר, דא צלותא דשחרית, דאתמר בה,

אמר רועה הנאמן, כעת צריך לדעת איך התקינו תפלות כנגד קרבנות. אלא שלש תפלות, כנגד את הפכש האחד תעשה בבקר - זו תפלת שחרית, שנאמר בה (בראשית ט) וישכם אברהם בבקר

אל המקום אשר עמד שם את פני ה'. ופרשוהו רבותינו, שאין עמידה אלא תפלה. ואת הפכש השני תעשה בין הערבים - כנגד תפלת מנחה שתקן אותה יצחק. זהו שכתוב (שם כד) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, ואין שיחה אלא תפלה. תפלת ערבית כנגד אמורים ופדרים שמתאכלים כל הלילה, זהו שכתוב (שם כח) ויפגע במקום וילן שם פי בא השמש, ואין פגיעה אלא תפלה.

בין כך שאנו במקום זה, למה כתוב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא? וכי לא היו לו כרים וכסתות לשכב? אלא הואיל ובא חתן לפלה, אף על פי שלא היה דרכו לשכב אלא בכרים וכסתות, והיא נהנה לו אבנים לשכב - יקבל הכל ברצון הלב, והרי נתבאר. וגם כך נאמר בחבור הראשון. מהו שכתוב (שם לב) ויאמר יעקב כֹּאשֶׁר רָאִים? אומר רבי שמעון, שֵׁב וְאָמַר הַפְּסוּקָה. (עד כאן רעיא

מדימנא.)

אמר רבי פנחס, הייתי מסתפל, השמירה היא ודאי בלב, (שראָה בלב) (והלב דגמת הלב העליון) ולכן שמור בלב ולא במקום אחר. זכירה בזכר, במח, שרוכב ושולט על הלב. ואין זכירה אלא במח. ועל זה זכור לזכר, ושמור לנגבה. המח שהוא זכר, רוכב ושולט על הלב. הלב שולט ורוכב על הפבד. הפבד, סמאל ונחש זה בזה, והוא אחד. (והם זכר ונקבה) יותרת הפבד וכבד. ולכן בקרבן, יותרת הפבד זה נחש. פבד מאכל זכר, סוד של סמאל"ל.

אמר רבי שמעון, ודאי כך זה, לוקח בהתחלה, הוא והיותרת שלו,

וילשם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יי. ואוקמוהו רבנן, דלית עמידה אלא צלותא. ואת הפכש השני תעשה בין הערבים, לקבל צלותא דמנחה, דתקין לה יצחק. הדיא הוא דכתיב, (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב. ולית שיחה, אלא צלותא. צלותא דערבית, לקבל אמורין ופדרין דמתאפלין כל הלילה. הדיא הוא דכתיב, (בראשית כח) ויפגע במקום וילן שם פי בא השמש. ולית פגיעה, אלא צלותא.

אדרבהי דאנן באתר דא, אמאי כתיב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, וכי לא הוו ליה כרים וכסתות למשכב. אלא הואיל ואתא חתן לגבי כלה, אף על גב דלא הוה ארחוי למשכב אלא בכרים וכסתות, ואיהי זיהבת ליה אבנים למשכב, יקבל כלא ברעותא דלבא, והא אתמר. ואוף הכי אתמר בחבורא קדמאה. מהו דכתיב, (בראשית לב) ויאמר יעקב כֹּאשֶׁר רָאִים, אומר רבי שמעון תיב. ואימא קרא, (ע"ב רעיא מדימנא).

אמר רבי פנחס, מסתפל הוינא, שמירה בלב איהו ודאי, (דקמא בלב) (ס"א ולב דונמא דלב עלאה) ועל דא שמור בלב, ולא באתר אחרא. זכירה בזכר, במוחא, דרכיב ושליט על הלב. ולית זכירה אלא במוחא. ועל דא זכור לזכר ושמור לנגבה. מוחא דאיהו דכורא, רכיב ושליט על הלב. לב שליט ורכיב על הפבד. פבד סמאל ונחש דא בדיא, ואיהו חד. (ס"א ואינון דבר ונוקבא) (דף רכ"ד ע"ב) יותרת הפבד וכבד. ועל דא בקורבנא, יותרת הפבד, דא נחש. פבד מיכלא דדכורא, רזא דסמאל"ל.

אמר רבי שמעון, ודאי כך הוא, ויאות הוא. וברירא דמלה, ורזא וסתרין דקרפן, הכי

ויפה הוא. וברור הדבר וסוד ונסתרות הקרבן כך הוא. פבד

(ואחר כך היותרת שלו) סמאל ובת זוגו.
(ואחר כך כל וכו' שאותם חילות) וכל
אותם עורקי הפכד חילות
ומחנות שלהם, ולוקחים את
שלהם, שאוכלים חלבים
ושמנוני הקרבן. זהו שכתוב
ואת החלב אשר עליהם. ואז
נקרב הכל ללב.

והלב לא לוקח מהכל, אלא ודוי
שנעשה בו ועולה באותו עשן
ותפלה שנעשה עליו הקרבן.
הלב מקריב למח, רצון של
היחוד שהפקח בו וחדות הלויים.
המח הזה אור שבא ממח עליון.
המח מקריב לטמיר מהכל, שלא
נודע כלל, (אלוי, מכלל שלא נפרע בלל)
והכל נקשר זה בזה, והמח
מקריב נחת רוח של הכל.

עורקי הפכד, אלו אשים וכל
אותם חילותיהם. פכד, כמו
שנאמר. יותרת נקבה, נקבה
שלו. למה יותרת? שלא
מתחברת בזכר, אלא רק
כשנשארת לה שעה לאחר
שעשתה נאופיה ועזבה אותו.
עוד יותרת נקבה - שפשוט
להתחבר באדם, נעשית אליו
שירים, שלא נחשבת כלל.
לאחר מכן מתקרבת לאט לאט
אליו, עד שנעשית אליו חבור
אחד. ומעורקי הפכד הללו
מתפשטים אחרים קטנים לכמה
מינים, והכל לוקחים אמורים
ופדרים, וכלם פלולים בפכד.

הלב שהוא עקר בקדושה, לוקח
ומקריב למח, כמו שנאמר. הלב
שרוי על שתי כליות, והם שני
כרובים, נותנים עצה, והם
רחוקים קרובים, ימין ושמאל,
וכלם נוטלים ואוכלים כל אחד
כראוי, עד שהכל נקשר כאחד.
זבחי אלהים רוח נשברה. זה
נקרב ללב, רוח נשברה, ודוי
ותפלה. שהרי ודאי (קהלת יב)

הוא. פכד נטיל בקדמיתא, הוא ויותרת דיליה,
(ס"א ולבחר יותרת דיליה) סמאל ובת זוגו. (ס"א ולבחר כל וכו'
דאינון חילוי) וכל אינון ערקין דכבדא, חילין
ומשריין דלהון, ונטילו דלהון, דאכלין חלבין
שמנינו דקרבנא. הדא הוא דכתיב, (שמות כט) ואת
החלב אשר עליהם, וכדין קריב פלא לגבי לב.
ולב לא נטיל מפלא אלא ודוי דאתעביד ביה,
וסליק בההוא תננא וצלותא דאתעביד עליה
דקרבנא. לב קריב לגבי מוחא, רעותא דיחודא
דכהנא ביה, וחדוותא דליואי. מוחא דא,
נהורא דאתיא ממוחא עלאה. מוחא קריב
לגביה טמיר מפלא, דלא אתידע כלל. (ס"א לגביה,
מכלל דלא אתפרע בלל) וכלא אתקשר דא בדא. ומוחא
קריב נחת רוח דכלא.

ערקין דכבדא, אלין אשים, וכל אינון
חיליהון. פכד, כמה דאתמר. יותרת
נקבה, נוקבא דיליה. אמאי יותרת. דלא
אתחברת בדכורא אלא פד אשארת לה שענתא,
לבחר דעבדת נאופהא, ושבקא ליה. תו, יותרת
נקבה, דכד בעיא לאתחברא בכר נש, אתעבידת
לגביה שיורין, דלא אתחשבת כלל. לבחר איהי
אתקרבת זעיר זעיר לגביה, עד דאתעבידא ליה
חבורא חדא. ומאלין ערקין דכבדא, מתפשטין
אחרן זעירין, לכמה זיינין, וכלא נטלין אמורין
ופדרין, וכלהו פלילין בפכד.

לב דאיהו עקרא בקדושה, נטיל ומקריב
למוחא כמה דאתמר. לב שריא על תרין
פולין, ואינון תרין פרובין יחבין עיטא, ואינון
רחיקין קריבין, ימינא ושמאלא. וכלהו נטלין
ואכלין כל חד פדקא יאות, עד דאתקשר פלא
כחדא.

זבחי אלהים רוח נשברה, (תהלים נא) דא מתקריב
ללב, רוח נשברה, ודוי וצלותא. דהא

וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
נִתְּנָה. וְהַכֹּבֵד מִקְרִיב אוֹתוֹ לְגַבִּי
הַלֵּב, שֶׁהוּא סִנְגוֹר עָלָיו, וְהַכֹּל
קָשׁוּר אֶחָד בְּקַרְבָּן.

מִהַכֹּבֵד יוֹצְאִים כָּל הַחֲלָאִים וְכָל
הַמַּפְסוֹת לְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף, וְבוֹ
שְׂרוּיִים. הַלֵּב הוּא זֶה מֵהַפֵּל,
וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא כָּל טוֹב, וְכָל בְּרִיאוֹת
הָאֵיבָרִים כֻּלָּם, וְכָל חֲזָק, וְכָל
חֲדוּה, וְכָל הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁצָּרִיכִים
לְכָל הָאֵיבָרִים.

רעיא מהימנא

אָמַר רוּעָה הַנְּאֻמָּן, אֵין קַרְבָּנוֹת
אֲלָא לְהַרְחִיק צְדָדִים טְמֵאִים
וּלְקַרֵב דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת. וְנֶאֱמַר
בַּחֲבוּר הִרְאִישׁוֹן שְׁלָהֶם: (עוֹרְקֵי הַכֹּבֵד
אֵלוֹ אִשִּׁים וְכָל אוֹתָם חֲלוּת, וְנִחְבָּא) עוֹרְקֵי
הַכֹּבֵד, יֵשׁ מֵהֶם גְּדוּלִים, יֵשׁ מֵהֶם
גְּדוּלִים וּקְטַנִּים, וּמִתַּפְשָׁטִים
מֵהֶם לְכַמָּה צְדָדִים. וְאֵלוֹ לּוֹקְחִים
אֵיבָרִים וְאִמּוּרִים וּפְדָרִים
שֶׁמִּתְאַכְלִים כָּל הַלֵּילָה, שֶׁהֵרִי
קַרְבָּן כִּלּוֹ לָהּ.

אָמַר מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, רוּעָה
הַנְּאֻמָּן, הֲלֹא אִמְרַתָּ לְעִיל
שֶׁקַּרְבָּנוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֵינֶם אֲלָא לְקַרֵב י' לָהּ, ו' לָהּ.
אֲלָא שְׂאֵף עַל גַּב שֶׁכָּל הַקַּרְבָּנוֹת
יֵשׁ לְהַקְרִיב לְפָנָיו, הוּא מְחַלֵּק
לְכָל הַמַּחְנָנוֹת מֵאֲכָלֵי הַקַּרְבָּנוֹת,
לְכָל אֶחָד כְּרָאוּי לוֹ. לְשַׁכְּלִיִּים
מְזוֹנוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשְׁתַּה הַיֵּין
וּמִים שֶׁל הַתּוֹרָה. לְטַבְעִיִּים, שֶׁהֵם
שְׂדִים, שֶׁהֵם כְּבָנֵי אָדָם, נוֹתֵן לָהֶם
מֵאֲכָלִים טַבְעִיִּים אֵלוֹ, שִׁיּוֹרֵד אֵשׁ
שְׁלָהֶם לְאָכֵל אוֹתָם.

כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, אִם זָכוּ
- הִיָּה יוֹרֵד כְּאֶרְיָה שֶׁל אֵשׁ לְאָכֵל
הַקַּרְבָּנוֹת, וְאִם לֹא - הִיָּה יוֹרֵד
שֵׁם כְּמִין כְּלָב שֶׁל אֵשׁ. וְגַם כִּף
כְּשֵׁמֶת אָדָם, אִם זוֹכָה - יוֹרֵד
בְּדַמּוֹת אֶרְיָה לְקַבֵּל אֶת הַנֶּפֶשׁ,
וְאִם לֹא - כְּדַמּוֹת כְּלָב, שֶׁאִמֵּר עָלָיו דּוֹד, (תְּהִלִּים כב) הַצִּילָה מִחֲרָב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדִיתִי.

וְדָאִי (קַהֲלַת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל
(דף רב"ה ע"א) וְהַכֹּבֵד מִקְרִיב לִיהָ לְגַבִּיָּה
לֵב, דְּאִיהוּ סִנְיָגוֹרָא עָלֶיהָ, וְכֹלְאָ קִשׁוּרָא כַּחֲדָא
בְּקוֹרְבָנָא.

מִן כְּבֵד, נִפְקִין כָּל מְרַעִין, וְכָל מַכְתְּשִׁין, לְכָל
שְׂיִיפֵי גּוּפָא, וּבִיָּה שְׂרִיין. לֵב, אִיהוּ זְכִיף
מִכְּלָא. מְנִיָּה נִפְקִין כָּל טַב, וְכָל בְּרִיאוֹתָא
דְּשְׂיִיפִין כְּלָהוּ, וְכָל תּוֹקְפָא, וְכָל חֲדוּה, וְכָל
שְׁלִימוֹ דְּאֶצְטְרִיף לְכָל שְׂיִיפִין.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהֵימְנָא, לִית קַרְבָּנִין, אֲלָא לְרַחֲקָא סְטְרִין
מִסְאַבִּין, וּלְקַרְבָּא דְּרָגִין קְדִישִׁין. וְאִתְמַר בַּחֲבוּרָא
קְדָמָא, דְּלָהוֹן, (עַרְקִין דְּכַבְּדָא, אֵלִין אִישִׁים וְכָל אֵינוֹן חֲטִילִין וְאִתְמַר)
עַרְקִין דְּכַבְּדָא אִית מְנַהוֹן רַבְרִבִּין, אִית מְנַהוֹן רַבְרִבִּין
וְזַעֲרִין, וּמִתַּפְשָׁטִין מְנַהוֹן לְכַמָּה סְטְרִין. וְאֵלִין נְטִלִין
אֲבָרִין וְאִמּוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַכְלִין כָּל הַלֵּילָה, דְּהָא קַרְבָּן
כִּלָּא לֵי.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, וְהֲלֹא אִמְרַתָּ לְעִיל
דְּקַרְבָּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֵינוֹן אֲלָא לְקַרְבָּא
י' בַּה' ו' בַּה'. אֲלָא, אֵף עַל גַּב דְּכָל קַרְבָּנִין צְרִיכִין לְקַרֵב
קַמִּיָּה, אִיהוּ פְּלִיג לְכָל מִשְׂרִיין, מֵאֲכָלִין דְּקַרְבָּנִין, לְכָל
חַד פְּדָקָא חֲזִי לִיהָ, לְשַׁכְּלִיִּים, מְזוּנֵי דְּאוֹרֵייתָא, וּמִשְׁתַּיָּא
דְּיִינָא וּמִיָּא דְּאוֹרֵייתָא. לְטַבְעִיִּים, דְּאֵינוֹן שְׂדִים דְּאֵינוֹן
כְּבָנֵי אָדָם, יְהִיב לוֹן אֵלִין מֵאֲכָלִין טַבְעִיִּים, דְּנַחֲתִית אֲשָׁא
דְּלָהוֹן, לְמִיכַל לוֹן.

כְּמוֹ דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנִין, אִי זָכוּ, הָוּה נַחֲתִית כְּמוֹ אֶרְיָה דְּאֲשָׁא
לְמִיכַל קַרְבָּנִין. וְאִי לֹא, הָוּה נַחֲתִית תַּמָּן כְּמִין כְּלָבָא
דְּאֲשָׁא. וְאוּף הָכִי כַּד מִית בְּר נֶשׁ, אִי זְכִי, נַחֲתִית בְּדַמּוֹת
אֶרְיָה, לְקַבֵּלָא נַפְשִׁיהָ. וְאִי לֹא בְּדַמּוֹת כְּלָב, דְּאִמֵּר דּוֹד
עָלֶיהָ, (תְּהִלִּים כב) הַצִּילָה מִחֲרָב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדִיתִי.

וְאִם לֹא - כְּדַמּוֹת כְּלָב, שֶׁאִמֵּר עָלָיו דּוֹד, (תְּהִלִּים כב) הַצִּילָה מִחֲרָב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדִיתִי.

ובגין לשיזבא קדשא בריה הוא גופיהון דישראל מנהון ונפששהון. מגי, לקרב קרבנין דבעירין וגופין באתרייהו, לקיים (משלי כח) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים. אבל קדשא בריה הוא, לא נטיל אלא רעותא דלפא, ותבירו דיליה (ראיהו ישראל). הדיא הוא דכתיב, (תהלים נא) זבחי אלהים ריח נשברה לב נשבר ונדפה אלהים לא תבזה. פגוונא דכלי חרס, דאתמר בהון נשברו נטהרו.

בהנא מוחא. לוי לפא. גופא ישראל. ואתמר בהון, פהנים בעבודתם, ולוים בדוכנם, וישראל במעמדם. ואי כבד בעי לקרבא לגבי דלפא, חלפיה דאינון מסאבין, איהו לא נטיל. אלא שמנונו דחלב טהור. פגוונא דאית בגופא, חלב טהור וחלב טמא, דם צליל בלא פסולת, ודם עכור בפסולת. וערקין דלפא, חילין קדישין. וערקין דכבד, חילין מסאבין. אוף הכי אינון משריין דיצר הרע, ומשריין דיצר הטוב, אלין ממנן על ערקין דלפא, ואלין ממנן על ערקין דכבדא. אוף הכי תרי אומי, ישראל, ואומין דעלמא עובדי כוכבים ומזלות.

אמר ליה רעיא מהימנא, שפיר קא אמרת בכלא, אבל אפילו ישראל לאו כלהו שוין, דאית בהון בני מלכות, מסטרא דמלכות קדישא, כלילא מעשר ספיראן, ומפל הוויין וכנויין. ואית מנהון עבדין, מסטרא דעבד, דאיהו (בראשית כד) עבדו זקן ביתו. ואית מנהון כבעירין, ואתמר בהון, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ואינון דדמיין לענא, קדשא בריה הוא מגי לקרבא בעירן באתרייהו, לכפרא עלייהו. ואינון דדמיין למלאכין, קרבנין דלהון אינון עובדין טבין, דממנן עלייהו למלאכים, דמקריבין לקודשא בריה הוא באתרייהו.

ואותם שדומים למלאכים, קרבנות שלהם הם מעשים טובים שממנים עליהם מלאכים שמקריבים לקדוש-ברוך-הוא במקומם.

וכדי להציל הקדוש ברוך הוא את גופיהם של ישראל מהם ואת נפשותם, מנה להקריב קרבנות של בהמות וגופים במקומם, לקיים (משלי כח) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים. אבל הקדוש ברוך הוא לא לוקח פי אם את רצון הלב ושברונו (שהוא ישראל). זהו שפתיב (תהלים נא) זבחי אלהים ריח נשברה לב נשבר ונדפה אלהים לא תבזה. כמו כלי חרס שנאמר בהם נשברו נטהרו.

בהן מח. לוי לב. ישראל גוף. ונאמר בהם, פהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם. ואם צריך להקריב כבד ללב, חלבו של אותם טמאים, הוא לא לוקח. אלא שמנונו של חלב טהור. כמו שיש בגוף חלב טהור וחלב טמא, דם צלול בלי פסולת ודם עכור בפסולת. ועורקי חלב חילות קדושים, ועורקי הפכד חילות טמאים. גם כף הם מחנות היצר הרע ומחנות היצר הטוב. אלו ממנים על עורקי חלב, ואלו ממנים על עורקי הפכד. גם כף שתי אמות, ישראל ואמות העולם עובדי כוכבים ומזלות.

אמר לו רועה הנאמן, יפה אמרת בכל, אבל אפילו ישראל לא כלם שוים, שיש בהם בני מלכות מצד מלכות הקדושה, כלולה מעשר ספירות ומפל הויות וכנויים. ויש מהם עבדים מצד של עבד, שהוא (בראשית כד) עבדו זקן ביתו. ויש מהם פבהמות, ונאמר בהם (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ואותם שדומים לצאן, הקדוש ברוך הוא צנה להקריב בהמות במקומם לכפר עליהם.

ואותם שדומים למלאכים, קרבנות שלהם הם מעשים טובים שממנים עליהם מלאכים שמקריבים לקדוש-ברוך-הוא במקומם.

וְאוֹתָם שֶׁהיוּ בָּנִים לֵה', זְהוּ שְׁכֵתוֹב (דברים י) בָּנִים אִתָּם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם, בְּחֻטְאֵיהֶם מִתְפָּרְדוֹת הָאוֹתִיּוֹת, וְהַתְּקוּן (שְׁלֵחֶם הוּא הַתּוֹרָה) הוּא שֶׁתִּהְיֶה תּוֹרָה, שֶׁהוּא שֵׁם יְהוָה, לְקַרֵּב אֶת הָאוֹתִיּוֹת, י' בַּה', ו' בַּה', בְּקַרְבְּנוֹתֵיהֶם.

הָרִי בְּכָל הַקְּרָבֹנוֹת - בֵּין שֵׁל בְּהֵמוֹת, בֵּין שֵׁל מִלְאָכִים שְׁמַמִּים עַל מַצּוֹת, בֵּין בְּמִלְכוּת, בֵּין בְּשֵׁמוֹ - הַכֹּל צְרִיף לְהַקְרִיב לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁתוֹרָתוֹ)

בְּאוֹתִיּוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבַּע חַיּוֹת שֵׁל הַמִּלְאָכִים, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבַּעַּה יְסוּדוֹת, שְׁמֵהֶם נִבְרָאוּ אַרְבַּע חַיּוֹת טְבַעֲיוֹת. וְהוּא הוּא שְׁמַקְרֵב מִים לָאֵשׁ, וְרוּחַ לְעֶפֶר. זְהוּ שְׁכֵתוֹב (איוב כח) עֲשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. וְגַם כֶּף הוּא מְקַרֵּב אֶת מִיכָאֵל, שֶׁהוּא מִים שְׁכֵלִים, עִם גְּבֻרֵי־אֵל, שֶׁהוּא אֵשׁ שְׁכֵלִי. וְהוּא מְקַרֵּב אֶת אוֹרֵי־אֵל, שֶׁהוּא אוֹר, שֶׁהֵינּוּ רוּחַ שְׁכֵלִי, עִם רְפָאֵל, שֶׁהוּא אֶפֶר, שֶׁהֵינּוּ עֶפֶר שְׁכֵלִית. שְׁמִיד שְׁמִסְתַּלֵּק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבִּינֵיהֶם, אֵין בְּהֶם כַּח.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי כְּתוֹב בְּכָל הַקְּרָבֹנוֹת לִיהוָה, וְאִיךָ אִמְרָנוּ שֵׁישׁ פְּרוּד בְּאוֹתִיּוֹת? אֵלָּא זֶה נֶאֱמַר בְּדִרְגוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ וְנִקְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ, וְלֹא שֶׁהֵם הוּא מִמֶּשׁ. זְהוּ שְׁכֵתוֹב (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמי וְלִכְבוֹדֵי בְּרָאתוֹ יִצְרָתוֹ אֶף עֲשִׂיתָיו. שֵׁישׁ אוֹתִיּוֹת שֵׁל יְהוָה בְּאַצִּילוֹת, שְׁאֵין בָּהֶן פְּרוּד וְהַפְּסָקָה, שֶׁהֵן כְּמוֹ מְבוּעֵין אֲלֵיהֶם שְׁמִשְׁקִים אֶת הָאֵילָנוֹת. וּמִשּׁוֹם אֵלֶּה שֶׁנִּבְרָאוּ מִתְדַמִּים י' לְרֹאשׁ, ו' לְגוֹף, ה' ה' לְעֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת.

אֲבָל עֲלֹת הָעֲלוֹת עַל הַכֹּל, שֶׁנִּקְרָא יְהוָה, נֶאֱמַר בּוֹ (שם מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּהָ יֹאמַר קְדוֹשׁ. (שם) וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכוּ לוֹ. (מלאכי א) אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא מְגִיעַ אֵלָיו חֻטְאִים לְהַפְרִיד אוֹתִיּוֹתָיו - י' מַה, ו' מַה, שְׁאֵין בְּהֶם פְּרוּד. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רַע. אִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּלֵּא, וְלִית מָאן דְּשְׁלִיט בֵּיהּ. אִיהוּ

וְאֵינּוֹן זְהוּוּ בָּנִין לִיהוָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אִתָּם לִי אֱלֹהֵיכֶם. בְּחֻבִּין דְּלֵהוֹן מִתְפָּרְדֵי אֲתוּוֹן, וְתִקְוָנָא (כ"א דְּלֵהוֹן הוּא אוֹרֵי־תֵא), הוּא דְלֵהוּי אוֹרֵי־תֵא דְאִיהוּ שֵׁם יְהוָה, לְקַרְבָּא אֲתוּוֹן, י' בַּה', ו' בַּה', בְּקַרְבְּנָא דְלֵהוֹן.

הָרִי בְּכָל קְרָבִינוֹן, בֵּין דְּבַעֲרִי, בֵּין דְּמִלְאָכִין דְּמִמְנָן עַל פְּקוּדִין, בֵּין בְּמִלְכוּתָא, בֵּין בְּשֵׁמִיהּ. כָּלֵּא צְרִיף לְקַרְבָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא (דאוֹרֵי־תֵא דִלִּיהּ) בְּאַתּוּוֹן קְדִישִׁין.

וְאִיהוּ רְכִיב בְּאַרְבַּע חַיּוֹן דְּמִלְאָכִים. וְאִיהוּ רְכִיב בְּאַרְבַּע יְסוּדִין, דְּמִנְהוֹן אֲתַבְּרִיאוּ אַרְבַּע חַיּוֹן טְבַעֲיִים. וְאִיהוּ הוּא דְמְקַרֵּב מִיָּא בְּאֲשָׁא, וְרוּחָא בְּעֶפְרָא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (איוב כח) עֲשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. וְאוֹף הֵכִי הוּא מְקַרֵּב מִיכָאֵל דְאִיהוּ מִים שְׁכֵלִים, עִם גְּבֻרֵי־אֵל. דְּהוּא אֵשׁ שְׁכֵלִי. וְאִיהוּ מְקַרֵּב אוֹרֵי־אֵל, דְאִיהוּ אוֹר. דְּהֵינּוּ רוּחַ שְׁכֵלִי, עִם רְפָאֵל, דְאִיהוּ אֶפֶר, דְּהֵינּוּ עֶפֶר שְׁכֵלִית. דְּמִיד דְּאַסְתַּלֵּק קְדוֹשָׁא בְּרִיף הוּא מִבִּינֵיהוּ, לִית בְּהוֹן חִילָּא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב בְּכָל קְרָבִינוֹן לִיהוָה, וְאִיךָ אִמְרָנָא דְאִית פְּרוּדָא בְּאַתּוּוֹן. אֵלָּא הָאִי אֲתַמַּר, בְּדִרְגִין דְּאַתְבְּרִיאוּ וְאַתְקִרִיאוּ בְּשֵׁמִיהּ. וְלֹא דְאֵינּוֹן אִיהוּ מִמֶּשׁ. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמי וְלִכְבוֹדֵי בְּרָאתוֹ יִצְרָתוֹ אֶף עֲשִׂיתָיו. דְאִית אֲתוּוֹן דִּיהוָה בְּאַצִּילוֹת, דְּלִית בְּהוֹן פְּרוּדָא וְהַפְּסָקָה, דְאֵינּוֹן כְּמְבוּעֵין לְגַבִּייהוּ, דְּאַשְׁקִיין לְאֵילָנִין. וּבְגִין אֵלִין דְּאַתְבְּרִיאוּ, אֲדַמְיִין י' לְרִישָׁא, ו' לְגוֹפָא, ה' ה' לְעֶשֶׂר אֲצַבְעָאן.

אֲבָל עֲלוֹת הָעֲלוֹת עַל כָּלֵּא, דְאַתְקִרִי יְהוָה, אֲתַמַּר בֵּיהּ, (ישעיה מ)

וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכוּ לוֹ. (מלאכי א) אֲנִי (מלאכי א) אֲנִי י' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא מְטִי בֵּיהּ חוּבִין לְאַפְרָשָׁא אֲתוּוֹי, י' מַה, ו' מַה, דְּלִית בֵּיהּ פְּרוּדָא. וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר, (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רַע. אִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּלֵּא, וְלִית מָאן דְּשְׁלִיט בֵּיהּ. אִיהוּ תְּפִיס בְּכָלֵּא, וְלִית מָאן דְּתְפִיס בֵּיהּ. וְאִיהוּ

אֲבָל עֲלֹת הָעֲלוֹת עַל הַכֹּל, שֶׁנִּקְרָא יְהוָה, נֶאֱמַר בּוֹ (שם מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּהָ יֹאמַר קְדוֹשׁ. (שם) וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכוּ לוֹ. (מלאכי א) אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא מְגִיעַ אֵלָיו חֻטְאִים לְהַפְרִיד אוֹתִיּוֹתָיו - י' מַה, ו' מַה, שְׁאֵין בְּהֶם פְּרוּד. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רַע. הוּא

לא אתקרי יהו"ה, ובכל שמקון, אלא באתפשטות נהוריה עלייהו. וכד אסתליק מנייהו, לית ליה מגרמיה שם כלל מנהון. (קהלת ז) עמוק עמוק מי ימצאנו.

לית נהורא יכיל לאסתפלא ביה, דלא אתחשבת. אפילו כתר עליון, דאיהו נהוריה תקיף על כל דרגיו, ועל כל חילי שמיא, עלאין ותפאין, אתמר עליה, (תהלים יח) ישת חשף סתרו. ועל חכמה ובינה, (תהלים צ) ענן וערפל סביביו. כל שפן שאר ספיראן. כל שפן חיון. כל שפן יסודין, דאינון מתים. איהו סובב על כל עלמין, ולית סובב לון לכל סטרא, עילא ותתא, ולארבע סטרין, בר מגיה. ולית מאן דנפיק מרשותיה לבר. איהו ממלא כל עלמין. ולית (ס"א אלקא וכו' לון בר מיניה) אחרא ממלא לון. איהו מחיה לון ולית עליה אלקא אחרא, למיהב ליה חיון. הדא הוא דכתיב, (נחמיה ט) ואתה מחיה את פולם. ובגנייה אמר דניאל, (דניאל ד) וכל דארי ארעא קלא חשיבין וכמצפיייה עביד בחיל שמיא. איהו מקשר ומיחד זינא לזיניה, עילא ותתא. ולית קורבא להו בד' יסודין, אלא קדשא בריף הוא כד איהו בינייהו.

מיד דחבו, אליו דאתקריאו בנים אתם ליהוה אלקיכם, אסתלק מן אתוון, אשתארו בפרודא. ומאי תקונייה, לקרבא אתוון בקודשא בריף הוא, י' בה', ו' בה'. אוף הכי אינון עבדין דיליה, מסטרא דחיון. בחובין דלהון גרמו ליה, לאסתלקא מנהון. מאי תקנתא דלהון. לנחתא קדשא בריף הוא עלייהו, לקרבא לון. אוף הכי אינון דהו מארבע יסודין, דאינון עאנא דקודשא בריף הוא, דגרמו לסלקא קדשא בריף הוא מינייהו. מאי תקנה. לקרבא לון לקודשא בריף הוא.

ובגין דא בכלהו מני, קרבן ליהוה, את קרבני לחמי לאשי. אוף את הפכש אחד תעשה בבקר ואת הפכש השני תעשה בין הערבים. וכתיב (ולקחת) (ויקרא ה) שתי תורים או שני בני יונה, כל זינא אזיל לזיניה. וקודשא בריף הוא מקרב כלא באתר דא, איהו

שולט על הכל, ואין מי ששולט בו. הוא תופס את הכל, ואין מי שתופס בו. והוא לא נקרא יהו"ה, ובכל השמות, אלא בהתפשטות אורו עליהם. וכשמסתלק מהם, אין לו מעצמו שם כלל מהם. עמק עמק מי ימצאנו.

אין אור יכול להסתכל בו, שלא נחשף. אפלו כתר עליון, שאורו חזק על כל הדרגות ועל כל חילות השמים, עליונים ותחתונים, נאמר עליו (שם יח) לשת חשף סתרו. ועל חכמה ובינה - (שם צ) ענן וערפל סביביו. כל שפן שאר הספירות, כל שפן החיות, כל שפן יסודות, שהם מתים. הוא סובב על כל העולמות, ואין סובב אותם לכל צד, למעלה ולמטה ולארבעה צדדים, פרט לו. ואין מי שיוצא מרשותו החוצה. הוא ממלא כל העולמות, ואין (אלוה וכו' להם חיון ממנו) אחר שממלא אותם.

הוא מחיה אותם, ואין אלוה אחר עליו לתת לו חיים. זהו שכתוב (נחמיה ט) ואתה מחיה את כלם. ובגללו אמר דניאל, (דניאל ד) וכל דגרי הארץ פאינם חשויבם, וכרצונו עושה בחיל השמים. הוא מקשר ומיחד מין למינו, למעלה ולמטה, ואין קרבה להם בארבעה יסודות, רק הקדוש ברוף הוא כשהוא ביניהם.

מיד שחטאו, אלו שנקראו בנים אתם לה' אלהיכם, הסתלק מן האותיות, ונשארו בפרוד. ומה תקונו? לקרב אותיות בקדוש-ברוך הוא - י' בה', ו' בה'. גם כף הם עבדים שלו מצד החיות, בחטאייהם גרמו לו להסתלק מהם. מה תקנתם? להוריד את עלת על כלא, דלית אלקא

בר מניה. ולית מאן דיכיל לקרבא

הקדוש-ברוך הוא ופתיחותיהם מלפניו
אותם. גם כן אלו שהיו מארבעה
יסודות, שהם צאנו של הקדוש
ברוך הוא, שגורמו לסלק את
הקדוש ברוך הוא מהם, מה
התקנה? לקרבם לקדוש-ברוך-
הוא.

אבל חילין דאומין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, אינון
מסטרוא דפרודא. ווי למאן דגרים בחובוי, לאעלא
אתוון וחינון ויסודין. דמיד אסתלק קדשא בריה הוא
מישראל. וייעלון אומין עובדי עבודת פוכבים ומזלות
ביניהו. לית לון קריבות בקודשא בריה הוא, דלית
קורבנין בחוצה לארץ. ובגין דא אוקמוה רבנן, הדר
בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. בההוא זמנא
דאמר מלין אליו, נחתו כל אתוון קדישין, וחינון קדישין,
וד' יסודין, לגביה, ובכיוו ליה ואמרו, על ידך רעיא
מהימנא, נחית עלן קדשא בריה הוא, ומתקרבין זינא
(דף רכ"ה ע"ב) לזיניה, בריה אנת לקודשא בריה הוא,
בארבע יסודין. פען אתבריר פלא על ברייה. (ע"כ רעיא
מהימנא).

ורבן בכלם צנה: קרבן לה, את
קרבני לחמי לאשי. גם, את
הכבש אחד תעשה בבקר ואת
הכבש השני תעשה בין הערבים.
וכתוב (ולקחת) שתי תרים או שני
בני יונה. כל מין הולך למינו.
והקדוש ברוך הוא מקרב הכל
במקום זה, הוא עלת הכל, שאין
אלוה פרט לו, ואין מי שיכול
לקרב חילות פרט לו.

פתח ואמר, (תהלים לא) בטח ביי ועשה טוב שכן
ארץ ורעה אמונה. בטח ביי, פדקא
יאות. ועשה טוב, תקוונא דברית קדישא.
דתהא מתקן ליה, ונטיר ליה פדקא יאות. ואי
תעביד דא, אנת תהא הכא בארעא, ויתזן מנה,
ויתפרנס מנה, ההיא אמונה דלעילא.

אבר חילות אמות עובדי עובדי
כוכבים ומזלות, הם מצד הפרוד.
אוי למי שגורם בחטאי להעלות
אותיות וחייות ויסודות, שמיד
מסתלק הקדוש ברוך הוא
מישראל, ויכנסו ביניהם אמות
עובדי עבודת כוכבים ומזלות,
שאין להם קרבה לקדוש-ברוך-
הוא, שאין קרבנות בחוץ לארץ.
ולכן פשוה רבותינו, הדר
בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו
אלוה. באותו זמן שאמר דברים
הללו, ירדו כל האותיות
הקדושות וחייות קדושות
וארבעה יסודות אליו, ובכרו
אותו ואמרו: על ידך, רעה
הנאמן, ירד עלינו הקדוש ברוך
הוא, ומתקרבים מין למינו. ברוך

ותו, (ס"א מתקן ליה ונטיר ליה. שכן ארץ ארץ קדישא עלאה ארץ החיים
דחיה ארץ תשרי בההוא טוב. ורעה אמונה החיה אמונה דלעילא
ותון ויתפרנס מניה על ידך. ואי תעביד דא) תתענג על יי ויתן
לך משאלות לבך. כל דא אתתקנת בתקוונא
דברית. פיון דאתקנת ברית, אתקן פלא. פנחס
בגין דקני על ברית דא, זכה לכלא. ולא עוד

אתה לקדוש-ברוך-הוא בארבעה יסודות. כעת התברר הכל על ברינו. (עד כאן רעיא מהימנא).
פתח ואמר, (תהלים לו) בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. בטח בה', פראוי. ועשה
טוב, תקון של ברית הקדש, שתתקן אותה ותשמר אותה פראוי. ואם תעשה את זה, אתה תהיה
כאן בארץ, ואותה האמונה שלמעלה תזון ממך ויתפרנס ממך.

ועוד, (מתקן אותו ושומר עליו. שכן ארץ - ארץ קדושה עליונה, ארץ החיים, שהארץ החיה תשרה בטוב ההוא. ורעה אמונה - אותה
האמונה שלמעלה תהיה נזונית ומתפרנסת ממנו על ידך. ואם תעשה זה) תתענג על ה' ויתן לך משאלת לבך - כל זה
מתקן בתקון הברית. פיון שהתקנה הברית, התתקן הכל. פנחס, משום שקנא על ברית זו,
זכה לכל. ולא עוד, אלא שהגן על כל ישראל, ובו התקיים והתענג על ה'. שהרי עלה והתקשר

למעלה (תהי) באור הראשון שבא הקדוש ברוך הוא וגנז אותו. באותו אור שנהנה ממנו אברהם, ואהרן הפהן נקשר בו. אחר שעלה לכהנה גדולה, לא הזכיר לו הרג זמרי, ולא ראוי בשביל שלא יאחז כלל בענפיו של הצד האחר, ולא ראוי להזכיר עליו. שכל מי שהורג, ענפים של צד האחר יש בו. ופנחס הרי גאחו בימין, ואין לו חלק בצד האחר כלל, ולכן לא נזכר כאן. מה שנראה שבח - גנאי הוא לו, ונחיתות ממעלה עליונה שנאחו בה. ולכן כתוב המפה אשר הפה סתם, ושם האשה המפה, ולא נזכר על ידי מי.

אמר רבי פנחס, אשרי הדור ששומעים דברי התורה שלף, ואשרי חלקי שזכיתי לכך. אמר רבי שמעון, אשרי הדור שאפה וחסידות שלף נמצא בתוכו. עד שהיו יושבים ומפייסים זה את זה, בא רבי אלעזר בן רבי שמעון ומצא אותם שם. אמר רבי פנחס, ודאי שכתוב (בראשית לב) ויאמר יעקב פאשר ראם מחנה אלהים זה. אמר לו רבי שמעון, אלעזר בני, שב בני ואמר הפסוק. ישב רבי אלעזר. פתח ואמר, (שם) ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלהים. מה זה ויפגעו בו? אלא יש פגיעה לטוב ויש פגיעה לרע ויש פגיעה לתפלה. אלא בשעה שהיה הולך לתרן מה כתוב? (שם כח) ויפגע במקום. תפלת ערבית היה מתפלל באותו מקום, כמו שנאמר (שמות לג) הגה מקום אתי. ותפלת ערבית באותו מקום נראתה.

אלא דאגין על כל ישראל, וביה אתקמי וחתענג על יי. דהא סליק ואתקשר לעילא, (ואגהיר) באור קדמאה דברא קדשא ברוך הוא, וגניז ליה. בההוא אור דאתהני אברהם מגיה, ואהרן פהנא אתקשר ביה.

לבתר דאסתלק לכהנא רבא, לא אדבר ליה קטלנותא דזמרי, ולא יאות בגין דלא יתאחד כלל בענפוי דסטרא אחרא, ולא אתחזי לאדפרא עליה. דכל מאן דקטיל, ענפין דסטרא אחרא אית ביה. ופנחס הא מתאחיד בימינא, ולית ליה חולק בסטרא אחרא כלל, ועל דא לא אדבר הכא. מה דאתחזי שבחא, איהו גנאי ליה, ונחיתו מדרגא עלאה דאתאחיד ביה. ועל דא כתיב המפה אשר הפה סתם, ושם האשה המופה, ולא אדבר על ידא דמאן.

אמר רבי פנחס, זפאה דרא דשמעין מילך באורייתא, וזפאה חולקי דזכינא לכך. אמר רבי שמעון, זפאה דרא, דאנת וחסידותך אשתכח בגויה. עד דהוו יתבין ומפייסין דא לדא, אתא רבי אלעזר בריה דרבי שמעון, ואשפח לון תמן. אמר רבי פנחס, ודאי דכתיב (בראשית לב) ויאמר יעקב פאשר ראם מחנה אלהים זה. אמר ליה רבי שמעון, אלעזר ברי, תיב ברי, ואימא קרא. יתיב רבי אלעזר.

פתח ואמר, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלהים. מאי ויפגעו בו. אלא אית פגיעה לטב. ואית פגיעה לביש. ואית פגיעה לצלותא. אלא בשעתא דהוה אזיל לתרן, מה כתיב. (בראשית כח) ויפגע במקום, צלותא דערבית הוה דצלי בההוא מקום. פמה דאת אמר, (שמות לג) הגה מקום אתי. וצלותא דערבית בההוא אתר אתחזי.

עוד ויפגע במקום - דבכרי פיוסים הם. שבא השמש הקדוש אל הלכנה, בעלה אל אשתו. מכאן שלא ראוי לבעל לבא לאשה אם לא היתה בדכרי פיוסים לפיכך, שפתיב ויפגע במקום, ואחר כך וילן שם. פשהיה בא יעקב מחרן, מה פתוב? ויפגעו בו. שלחה היא לפייס אותו לבא אליה.

ויאמר יעקב כאשר ראם. מהו כאשר ראם? אלו מלאכי היום. ומלאכי הלילה היו, ונתפסו ממנו, ואחר כך נתגלו לו. ולכן כאשר ראם, פתוב מחנה אלהים זה. מכאן שהיו אלו של היום, ואלו של הלילה. באלו של הלילה פתוב מחנה אלהים, ובאלו של היום פתוב בהם זה. ולכן ויקרא שם המקום ההוא מחננים, שתי מחנות. ועכשו מחנות קדושים ראיתי פאן. אשרי הדרך שבאתי לכאן.

אמר רבי שמעון, מי שפותח פתח יאמר. אמר רבי אלעזר, שנינו, כל מי שאומר תהלה לדרך בכל יום שלש פעמים, הוא בן העולם הבא. והרי נתבאר הטעם. אם בגלל פרנסה ומזון של כל העולמות - פעמים הם בכל יום, בבקר ובערב, שכתוב (שמות טז) בנת ה' לכם בערב בשר וגו'. למה שלש פעמים בכל יום? אלא שנים למזון בני אדם ושל כל העולם, ואחד לתת חזק לאותו מקום שידי פתוחות.

ושני מזונות אלו משנים זה מזה, וכלם שלשה מזונות פתובים כאן: (תהלים קמח) ואתה נותן להם את אכלם בעתו - זה מזון העשירים, שנותן אכל רב בעתו. הרי אחד. שנים - שכתוב ומשביע לכל חי רצון, זה מזון

הו ויפגע במקום, מלי פיוסין איהו. דאתא שמשא קדישא לגבי סיהרא, בעלה לגבי אתתא. מכאן דלא יאות לבעל למיתני לגבי אתתא, אי לא הוי במלי פיוסין לפייסא לה. דכתיב ויפגע במקום, ולבתר וילן שם. פד הוה אתי יעקב מחרן, מה כתיב, ויפגעו בו, שדרת היא לפייסא ליה, למיתני לגבה.

ויאמר יעקב כאשר ראם. מאי כאשר ראם. אלין מלאכין דיום, ומלאכין דלילה הוו, ואתפסיו מניה, ולבתר אתגליין ליה. ועל דא כאשר ראם, פתיב מחנה אלהים זה. מהכא דהוו אלין דיממא, ואלין דליליא. אינון דליליא כתיב בהו, (דף רכ"ו ע"א) מחנה אלהים, ואינון דיממא, פתיב בהו, זה. ועל דא ויקרא שם המקום ההוא מחננים. תרין משריין. והשתא משריין קדישין חמינא הקא. זכאה ארחי דאתינא הקא. (דף רכ"ו ע"א).

אמר רבי שמעון, מאן דפתח פתחא יימא. אמר רבי אלעזר, תנינן, פל מאן דאמר תהלה לדרך בכל יום תלת זמנין, איהו בר עלמא דאתי. והא אתמר טעמא. אי בגין פרנסה ומזונא דכל עלמין, תרין זמנין אינון בכל יומא בצפרא ובפנייא, דכתיב, (שמות טז) בנת ה' לכם בערב בשר וגו'. אמאי תלת זמנין בכל יומא. אלא תרין למזונא דבני אינשי ודכל עלמא. וחד למיהב תוקפא לההוא אתר דפתיחו ידוי.

ותרין מזונין אלין משניין דא מן דא, וכלהו תלת מזוני כתיבי הקא, (תהלים קמח) ואתה נותן להם את אכלם בעתו, דא מזונא דעתירי, דיהיב מיכלא סגי בעתו, הא חד. תרין, דכתיב ומשביע לכל חי רצון, דא מזונא דמספני, דאינון שבעין מרצון, ולא מגו מיכלא סגי. תלת דכתיב פותח את ידך,

דא תוקפא ל'ההוא אַתָּר, וּבַפְּתִיחוֹ דִידוּי, נַפְקָא רְצוּן וְשִׁבְעָא לְכֻלָּא.

הוּוּ הָכִי אֲוִלִיפְנָא, דְלֹא אִיהוּ אֶלָּא תְרִי זְמַנִי, בְּגִין מְזוּנָא וּפְרַנְסָה בְּכָל יוּמָא. דְאֵלִין חִיּוּבָא עַל בַּר נָשׁ. וְאִי אָמַר יִתִיר, לָאוּ בְּגִין חוּבָה אִיהוּ, אֶלָּא בְּגִין שְׁבַחָא גוּ תְשַׁבְּחָן דְזְמִירוֹת דְדוּד מְלָפָא. (ס"א דנפיק דיוי דקודשא ברוך הוא וברוך ושבעים מרצון ועל דא לאו חיובא הוא אלא תרי זמני ביומא ושבחה איהו לקודשא ברוך הוא לתת לו זמירות דדוד מלפא) מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּפְרַנְסָה לָא חֲזִי לְמִשְׁאַל אֶלָּא בְּתַר צְלוֹתָא וּפְרַנְסָה דְמֵאֲרִיָּה. מְלָפָא יִיכּוּל בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתֵּר יִיכּוּלֵן עֲבָדוּי.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) בְּאִתִּי לְגַנְי אַחֲתִי כְּלָה אַכְלֵתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עִם חֲלָבִי, לְבַתֵּר אֲכֹלוּ רַעִים. אַכְלֵתִי יַעֲרִי, דָּא צְלוֹתָא דְמִיּוֹשֵׁב. עִם דְּבִשֵׁי דָּא קְרִיאַת שְׁמַע. אַכְלֵתִי יַעֲרִי דָּא צְלוֹתָא דְמִיּוֹשֵׁב, הַהוּא יַעֲרִי (דף רכ"ו ע"ב) לְבָנוּן, יוֹצֵר אֹר (ס"א מִשְׁרָתִים) וְהָאוּפָנִים וְחִיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, (פולם קדושים) כָּל הַגִּי אֶקְרוּן יַעֲרִי אֵילָנִין וְנֹצִיבִין דְּבִיָּה. עִם דְּבִשֵׁי דָּא קְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִיהוּ מְתִיקוּ דְכֻלָּא, בְּכַמָּה צוּפִין וּמְתִיקִין.

שְׁתִּיתִי יִינִי, דָּא צְלוֹתָא, דְמַעוּמַד, מְטִיבוּ (ס"א מְשִׁיכוּ) דִּיִּינָא עֲלָאָה דְאֵתְנַטֵּר. וְדָא בְּשֵׁלֶשׁ בְּרֻכּוֹת רֵאשׁוֹנוֹת. עִם חֲלָבִי, אֵלִין אֵינּוֹן שְׁלֹשׁ בְּרֻכּוֹת אַחֲרוֹנוֹת, וְאֵתְפְּלִילָן אֵלִין בְּאֵלִין. עַד כְּעַן מִיכְלָא דְמְלָפָא. לְבַתֵּר דְּאֲכַל מְלָפָא, אֲכֹלוּ רַעִים לְעֵילָא, שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים לְתַתָּא.

וְעַל דָּא לִית חִיּוּבָא דְמְזוּנָא אֶלָּא לְבַתֵּר צְלוֹתָא. בְּצְלוֹתָא דְמִנְחָה (בַּעֲרִב) קוּדְם צְלוֹתָא מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּעַד לָא אֲשַׁתְּכַח דִּינָא קְשִׁיא, בְּעוּד דְּאֲנַפִּין דְּמְלָפָא נְהִירִין, יִימָא תְהֵלָה

(בַּעֲרִב) לְפָנֵי הַתְּפִלָּה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁעַד שְׁלֹא נִמְצָא דִין

הַעֲנִיִּים, שְׁהֵם שְׁבַעִים מְרָצוּן וְלֹא מְתוּף אֲכַל רַב. שְׁלֹשָׁה - שְׁכָתוּב פּוֹתַח אֵת יַדְךָ, זֶהוּ חֲזַק לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וּבַפְּתִיחַת יְדֵי יוֹצֵא רְצוּן וְשִׁבְעָ לְכֻלָּ.

עוּד כֶּף לְמַדְנוּ, שְׁאִינוּ אֶלָּא פְּעַמִּים בְּשִׁבִיל מְזוּן וּפְרַנְסָה בְּכָל יוֹם, שְׁאֵלוּ חִיּוּב עַל הָאָדָם. וְאִם אָמַר יוֹתֵר, לֹא בְּגַלל חוּבָה הוּא, אֶלָּא בְּשִׁבִיל שְׁבַח תוֹף תְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל זְמִירוֹת דְּדוּד הַמְּלֶכֶךְ. (שִׁיּוּצָא יְדֵי שֶׁל קוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְבַרְךְ וְשִׁבְעִים מְרָצוּן, וְעַל זֶה אֵין חִיּוּב הוּא אֶלָּא פְּעַמִּים בְּיוֹם, וְשִׁבְחָ הוּא לְקוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת לוֹ זְמִירוֹת שֶׁל דְּוּד הַמְּלֶכֶךְ) מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁפְרַנְסָה לֹא רְאוּי לְשֹׂאֵל, רַק לְאַחַר הַתְּפִלָּה וּפְרַנְסַת רַבּוֹנוּ. הַמְּלֶכֶךְ יֹאכַל בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֶּף יֹאכְלוּ עֲבָדָיו.

זֶהוּ שְׁכָתוּב, (שיר השירים ה) בְּאִתִּי לְגַנְי אַחֲתִי כְּלָה [וְגו'] אַכְלֵתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עִם חֲלָבִי, אַחַר כֶּף אֲכֹלוּ רַעִים. אַכְלֵתִי יַעֲרִי - זֶה תְּפִלַּת מִיּוֹשֵׁב. עִם דְּבִשֵׁי - זֶה קְרִיאַת שְׁמַע. אַכְלֵתִי יַעֲרִי - זֶה תְּפִלַּת מִיּוֹשֵׁב, אוֹתוֹ יַעֲרִי לְבָנוּן, יוֹצֵר אֹר (מִשְׁרָתִים) וְהָאוּפָנִים וְחִיּוֹת הַקֶּדֶשׁ (בְּלֵם קְדוּשִׁים), כָּל אֵלֶּה נִקְרָאִים יַעֲרִי עֲצִים וְנֹצִיבִים שְׁבוּ. עִם דְּבִשֵׁי - זֶה קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁהִיא מְתִיקוֹת הַכֵּל, בְּכַמָּה צוּפִים וּמְתוּקִים.

שְׁתִּיתִי יִינִי - זֶה תְּפִלַּת מַעֲמַד, מִהַטּוּב (מְשִׁיכָה) שֶׁל יֵין עֲלִיוֹן הַמְּשֻׁמֵּר, וְזֶה בְּשֵׁלֶשׁ בְּרֻכּוֹת רֵאשׁוֹנוֹת. עִם חֲלָבִי - אֵלֶּה אוֹתָן שְׁלֹשׁ בְּרֻכּוֹת אַחֲרוֹנוֹת, וְכֻלּוּלִים אֵלוּ בְּאֵלוּ. עַד כְּעַן מִאֲכַל הַמְּלֶכֶךְ. לְאַחַר שְׁאֲכַל הַמְּלֶכֶךְ - אֲכֹלוּ רַעִים לְמַעֲלָה, שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים לְמַטָּה.

וְלָכֵן אֵין חִיּוּב שֶׁל מְזוּן אֶלָּא לְאַחַר הַתְּפִלָּה. בְּתְפִלַּת מִנְחָה קֶשֶׁה בְּעוֹלָם, בְּעוּד שְׁפָנֵי הַמְּלֶכֶךְ

מאירות, יאמר תהלה לדוד
בסדור זה של המזון. שלאחר
שהדין שרוי ותלוי על העולם, זו
אינה השעה. בא רבי פנחס
ונשקו.

לְדוֹד, בְּהַאי סְדוּרָא דְּמִזְוּנָא. דְּלִבְתָּר דְּדִינָא
שְׂרִיא וְתָלִי עַל עֲלָמָא, לְאוּ שְׁעֵתָא אִיהוּ. אַתָּא
רַבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁקִיהָ.

רַעִיא מְהִימְנָא

רַעִיא מְהִימְנָא

אַרְיָא פְּגִיעָה הִיא פִּיּוּס. שְׂכַשְׁיבָא
הִתְתֵּן לְפִלָּה, אִין דְּרַף לְחֵתָן
לְהִתְיַחַד עִם הַפְּלָה אֲלָא בְּפִיּוּס,
וְאַחַר כֵּף יַעֲשֶׂה עִמָּה לִינָה. וְהִינוּ
כִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ.

אַלְא פְּגִיעָה אִיהִי פִּיּוּסָא, דְּכַד יִיתִי חֵתָן לְגַבִּי כְּלָה, לִית
אַרְח לְחֵתָן לְיַחְדָּא בְּכָלָה, אֲלָא בְּפִיּוּסָא. וְלִבְתָּר
יַעֲבַד עִמָּה לִינָה. וְהִינוּ (ר"א וְלוֹן שֵׁם) כִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ.

אָמַר רוּעָה הַנְּאָמָן, אִם כֵּף, מַהוּ
כִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ, שְׁהֵרִי דְּרַף דְּרַשׁ
פְּרִשׁוּהָ לְשׁוֹן כְּבוֹי, וְהִינוּ כִּי בָּא
הַשְּׁמֶשׁ? אֲלָא מִכָּאן לְמַדְנֹו, מִי
שְׁמַתְיַחַד עִם אִשְׁתּוֹ צְרִיף בְּלִילָה
לְכַבּוֹת אֶת הַנֵּר, וּבִיּוֹם אִין דְּרַף
רְבוּתֵינוּ לְשִׁמְשׁ מִטְּתָם, רַק
בְּלִילָה, דְּרַף צְנָעָה. וְלִכְּן מִתִּי
נַעֲשֶׂה לִינָה? כִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ,
שְׁהִתְפָּנָה הַשְּׁמֶשׁ מִהָעוֹלָם.

אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, אִי הָכִי מְאִי נִיהוּ כִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ
דְּהָא אַרְח דְּרַשָּׁא אוּקְמוּהָ, לְשׁוֹן כְּבוֹיָה, וְהִינוּ כִּי
בָּא הַשְּׁמֶשׁ. אֲלָא מִהָכָא אוּלִּיפְנָא, מֵאֵן דְּמִיַּחַד בְּאַתְתִּיהָ,
צְרִיף בְּלִילָא לְמַכְבִּי שְׂרָגָא, וּבִימְמָא לְאוּ אַרְח דְּרַבְּנָן
לְשִׁמְשׁ מִטְּתָן, אֲלָא בְּלִילָה, אַרְח צְנָעָא. וּבְגִין דָּא, מִתִּי
אַתְעָבִיד לִינָה. כִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ, דְּאַתְפְּנִי שְׁמֶשׁא מִעֲלָמָא.

וְלִכְּן גַּם כֵּן צְרִיף לְהִתְכַּסּוֹת
מִהַשְּׁמֶשׁ, וְכֵן צְרִיף לְהִתְכַּסּוֹת
מֵאֵלוּ הַמְּלָאכִים, שְׁהֵם מֵיַצֵּר
הַטּוֹב מִיַּמִּין בְּכַמָּה מַחְנוֹת,
וּמֵיַצֵּר הַרְעָה שְׁהוֹלֵף לְשִׁמְאֵל
בְּכַמָּה מַחְנוֹת. וְלִכְּן אַחַר שְׁבָא
הַבְּקָר אָמַר כְּאֲשֶׁר רָאִם. וּמֵצֵד
יַעֲקֹב שְׁהִיָּה אִישׁ תָּם, לֹא הָיָה
עִמוֹ, רַק חִילוֹת הַמְּלָךְ וְהַמְּלָכָה,
וְלִכְּן וַיִּקְרָא שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא
מַחְנֵיָם. אוֹתָם מְלָאכֵי הַיּוֹם כְּתוּב,
כְּאֲשֶׁר רָאִם מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה.
וּכְשִׁבָּאוּ מְלָאכֵי הַלִּילָה,
שְׁהִתְכַּסּוּ אִתּוֹ לְשִׁמְרֵ אוֹתוֹ, אָמַר
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא מַחְנֵיָם.
מִשׁוּם שְׁהִתְפָּלָה הִיא כְּלָה, זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֲתִי מְלָכְנוֹן
כְּלָה אֲתִי וְגו'. נִקְרָא כְּאֵן "אֲתִי",
וּבְתוֹרָה שְׁכַתְּבָא נֶאֱמַר עֲלֶיהָ,
(שִׁמּוֹת ל) הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי. וּמִשׁוּם

וּבְגִין דָּא, אוּף הָכִי דְּצְרִיף לְאַתְכַּסְיָא מִן שְׁמֶשׁא, וְהָכִי
צְרִיף לְאַתְכַּסְיָא מֵאֵלִין מְלָאכִין, דְּאִינוּן מֵיַצֵּר
הַטּוֹב מִיַּמִּינָא, בְּכַמָּה מִשְׁרִינִין. וּמֵיַצֵּר הַרְעָה, דְּאֵזִיל
לְשִׁמְאֵלָא בְּכַמָּה מִשְׁרִינִין. וּבְגִין דָּא, כְּתִר דְּאַתָּא צְפְּרָא,
אָמַר כְּאֲשֶׁר רָאִם. וּמִסְטְרָא דְּיַעֲקֹב דְּהוּא אִישׁ תָּם, לֹא
הוּא עִמִּיהָ אֲלָא חִיָּלִין דְּמְלָכָא וּמִטְרוּנֵיהָ. וּבְגִין דָּא
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא מַחְנֵיָם. אִינוּן מְלָאכִין דִּימְמָא
כְּתִיב. כְּאֲשֶׁר רָאִם מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה. וְכַד אִתּוֹ מְלָאכִים
דְּלִילָא, דְּאַתְכַּנְשׁוּ בְּהַרְדִּיהָ, לְנִטְרָא לִיהָ אָמַר וַיִּקְרָא שֵׁם
הַמְּקוֹם הַהוּא מַחְנֵיָם.

שְׁהִיא נִקְרָאָה מְקוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה, נֶאֱמַר בָּהּ וַיִּפְגַּע בְּמְקוֹם וַיִּלְךְ שָׁם.
וְלִכְּן הִיא אֲמָרָה, (יִרְמִיָּה ט) מִי יִתְּנֵנִי כַּמְדָּבָר מְלוֹן אוֹרְחִים. שְׁהִיָּתָה רְשׁוּת בְּפִנֵּי עֲצָמָה, וְלֹא עִם

בְּגִין דְּצְלוֹתָא אִיהִי כְּלָה, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
אֲתִי מְלָכְנוֹן כְּלָה אֲתִי וְגו'. אַתְקְרִי הָכָא אֲתִי.
וּבְאוּרִייתָא דְּכְתָב אֲתָמַר עֲלָה, (שִׁמּוֹת ל) הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי.
וּבְגִין דְּאִיהִי אַתְקְרִיאַת מְקוֹם בְּעֲלָמָא דִּין, אֲתָמַר בָּהּ
וַיִּפְגַּע בְּמְקוֹם וַיִּלְךְ שָׁם.

וּבְגִין דָּא אִיהִי אֲמָרָה, (יִרְמִיָּה ט) מִי יִתְּנֵנִי כַּמְדָּבָר מְלוֹן

אותם שקובעים אותה חובה
עמם, בלי החתן שלה. ובכל שעה
שאדם מתפלל, הקדוש ברוך הוא
מקדים ושומר אותו. וסוד הדבר
- (בראשית כד) והאיש משתאה לה.
ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא,
זהו שפתוב (שמות טו) ה' איש
מלחמה. (בראשית כד) ויהי הוא טרם
פלה לדבר והנה רבקה יצאת,

כמו (זכריה ט) ויצא כפרק חצו.
ואם תאמרו שהרי פרושה
רבתינו, לעשרה מקדימה
השכינה ובאה, לאחד עד
שיושב. לעשרה שהיא י' קדמה
ה'. לאחד שהוא ו', עד שיושב
לא באה אליו ה' שנית. וסוד
הדבר - שבמקום שאין שם י"ה,
לא באה שם ה'. ומי שרוצה ליחד
אותיות, צריך בתחנה
ובתחנונים. ולכן (דברים ג) ואתחנן
אל ה', באדנ"י לשכינה
בתחנונים, ולקדוש ברוך הוא
ברחמים. עד כאן.

את הפכש האחד תעשה בכרך
ואת הפכש השני תעשה בין
הערבים. שהוא סוד של סתרי
הרחמן, שבארו עליהם רבתינו,
גבי סתרי הרחמן למה לך? אלא
דברים שיהיו תחת סתרי העולם,
יהיו מכסים תחת לבושך. מה
לבוש מכסה על הגוף, גם כן
צריך לכסות סודות התורה. כל
שפן סודות הקרבנות, שהם כמו
קרבת אשה לבעלה.

ומה קרבתם צריכה במכסה, גם
כן צריך קרבן לכסות אותם מבני
עריות ושעים חצופים, שעין
להם לא בשת פנים ולא ענוה.
וכמה מיני ממזרים הם: בני
עריות, בני נדה, שגד ה' ממנה
ונמצאת במקומה, שפחה בת אל
גכר זונה. וזהו סוד (משלי ל) תחת

שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד פי ימלוך ונבל פי ישבע לחם ושפחה כי תירש גברתה. שגדה
ה' ממקומה, יצר הטוב, ונכנסה במקומה שפחה, יצר הרע.

אורחים. דהות רשו בפני עצמה, ולא עם אינון דקבעין
לה חובה עמהון, בלא חתן דילה. ובכל שעתא דבר נש
מצלי, קדשא בריך הוא אקדים ונטר ליה. ורזא דמלה,
(בראשית כד) והאיש משתאה לה. ולית איש, אלא קדשא
ברוך הוא. קדא הוא דתיב, (שמות טו) יי איש מלחמה.
(בראשית כד) ויהי הוא טרם פלה לדבר והנה רבקה יוצאת,
פגון (זכריה ט) ויצא כפרק חצו.

ואי תימרון, דהא אוקמוה רבנן, לעשרה קדמא שכינתא
ואתנא, לאחד עד דתיב. לעשרה דהיא י' קדמה
ה'. לאחד דאיהו ו', עד דתיב, לא אתנא לגביה ה'
תניינא. ורזא דמלה, דבאתר דלית תמן י"ה, לא אתנא
תמן ה'. ומאן דבעי ליחדא אתוון, צריך בתחנה
ובתחנוני. ובגין דא, (דברים ג) ואתחנן אל יי, באדנ"י
לשכינתא בתחנונים. ולקודשא בריך הוא ברחמי, עד
הכא.

את הפכש האחד תעשה בכרך ואת הפכש השני תעשה
בין הערבים. דאיהו רזא דכבשי דרחמנא, דאוקמוה
עליהו רבנן, גבי כבשי דרחמנא למה לך. אלא מלין
דיהון תחות פכשוני דעלמא, דהון מכוסין תחות לבושך.
מה לבוש איהו מכסה על גופא, אוף הכי צריך לכסאה
רזין דאורייתא. כל שפן רזין דקרבניו, דאינון פגוונא
דקריבו דאתתא לגבי בעלה.

ומה קריבו דתרווייהו צריך באתפסא. אוף הכי צריך
קרבן לכסאה לון, מבני עריין רשיעייא חצופין,
דלית לון בשת פנים ולא ענוה. וכמה מיני ממזרין אינון,
בני עריות, בני נדה, דנד ה' מנה, ואשתכח באתרה.
שפחה בת אל גכר זונה. והאי איהו רזא, (משלי ל) תחת
שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד פי ימלוך ונבל פי ישבע
לחם ושפחה כי תירש גבירתה. דנד ה' מאתראה, דאיהי
מטרוניתא, יצר הטוב. ועאלא באתרהא שפחה יצר הרע.

שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד פי ימלוך ונבל פי ישבע לחם ושפחה כי תירש גברתה. שגדה
ה' ממקומה, יצר הטוב, ונכנסה במקומה שפחה, יצר הרע.

וְרָזָא דְמִלָּה, (ויקרא יד) פְּגַנְע נִרְאָה לִי בְפִית, הִינְנו דָּם טָמֵא דְנִדְהָ. וּמָה הָתָם וְהַסְגִירוּ הִכְהִן שְׁבַעַת יָמִים. אֹרַף הָכִי (ויקרא טו) שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדְתָּהּ. זָכָאִין אֵינוֹן אַבְרָיִם דְּמִתְקַדְשֵׁי בְשַׁעַת תְּשֻׁמִישׁ, דְּאֵינוֹן עֲצֵי הָעוֹלָה, דְּאִחִידָן בְּהוֹן אֲשֵׁין קַדִּישֵׁין, שֵׁם יְהוָה דְּאִחִיד בְּאֲשֵׁין דְּלָהוֹן. וּבְגִין דָּא (ישעיה כד) בְּאוּרִים כְּבֹדוֹ יִי עַל בֶּן כְּבִשֵׁי דְרַחֲמָנָא, הִינְנו אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְרָא וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים.

שְׁלִימוֹ דְקָרָא, וְעֵשִׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת. זָכָאִה אִיהוּ מָאן דְּאֵנְגִיד מְמוּחִיָּה, טַפָּה סֵלֶת נִקְיָה בְּלֵא פְסוּלֶת. וְאִיהִי רְמִיזָא בְּאֵת י' מִן אֲדֻנִי, כְּלִילָא בְּעֵשֶׂר סְפִירָאן. דְּאִיהִי בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן פְּתִית רְבִיעִית הֵהִין. וְאִיהִי בְּלוּלָה, בְּמַקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּתַלְמוּד, בְּקַבְלָה.

יְחֻזְקָאֵל בְּד חָמָא שְׂכִינְתָא מְגוּ קְלִיפִין, חֲזָא עֲמָה עֵשֶׂר סְפִירָאן. בְּלֵא פְרוּדָא כְּלָל. וְאַלִין אֵינוֹן מוּחָא, מְלָגוּ, כְּלָהוּ חֲזָא לוֹן מְגוּ נְהַר כְּבָר דְּלִתְתָא, אִיהִי (תהלים טו) רֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים, כָּל רְבוּא עֵשֶׂר אֲלִפִין, רְבוּתִים כ' אֲלָף, אִפִּיק תְּרֵי שְׂאֵינָן, אֲשֶׁתְּאָרוּ תִמְנִי סוּר, בְּחוּשְׁבֹן ח"י עֲלָמִין. דְּכָלִיל עֵשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִתְּלַבֵּשׁ בְּט"ט מִן מְטַטְרוֹן. ט"ט מִן טַטְפַת, וְאִתְּמַר בֵּיה (דברים ו) וְהָיוּ לְטַטְפַת בֵּין עֵינֵיךָ. מָאן עֵינֵיךָ. אֵלִין לְעִילָא, דְּאִתְּמַר בְּהוּ (יחזקאל א) נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאָה מְרָאוֹת אֱלֹהִים. מָאן מְרָאוֹת. אֵלִין אֵינוֹן עֵשֶׂר מְרָאוֹת דְּמְטַטְרוֹן, דְּחֲזָא כְּשֶׁרְגָא בְּגוּ עֵשִׂישִׁיתָא. תַּשַּׁע בְּאִתְּגַלְיָא, וְחַד סְתִים.

מְרָאָה חֲדָא דְּאִיהוּ חֲזוּ קְדָמָא מְאָלוּ עֵשֶׂרָה, דָּא אִיהוּ דְּאִתְּמַר בֵּיה, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִירָא דְּמוֹת כֶּסֶף. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְּפְּרֵשׁ לְעִילָא, צְרִיךְ לְחַדְתָּא עָלֶיהָ מְלִין דְּחִדּוּשֵׁין.

וְסוּד הַדָּבָר - (ויקרא יד) כְּפָנְע נִרְאָה לִי בְפִית, הִנְנו דָּם טָמֵא שֶׁל נִדְהָ. וּמָה שֶׁם (שם יג) וְהַסְגִירוּ הִכְהִן שְׁבַעַת יָמִים - אָף כִּף (שם טו) שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדְתָּהּ. אֲשֶׁרִי אוֹתָם אֵיבְרִים שְׁמִתְקַדְשִׁים בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִישׁ, שֶׁהֵם עֲצֵי הָעוֹלָה שְׂאוּחֻזִים בָּהֶם אֲשִׁים קְדוּשׁוֹת, שֵׁם יְהוָה שְׂאֻחוֹ בְּאֲשִׁים שְׁלֵהֶם, וְלָכֵן (ישעיה כד) בְּאוּרִים כְּבֹדוֹ ה'. הִנְנו אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְרָא וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים.

שְׁלִימוֹ דְקָרָא, וְעֵשִׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת. זָכָאִה אִיהוּ מָאן דְּאֵנְגִיד מְמוּחִיָּה, טַפָּה סֵלֶת נִקְיָה בְּלֵא פְסוּלֶת. וְאִיהִי רְמִיזָא בְּאֵת י' מִן אֲדֻנִי, כְּלִילָא בְּעֵשֶׂר סְפִירָאן. דְּאִיהִי בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן פְּתִית רְבִיעִית הֵהִין. וְאִיהִי בְּלוּלָה, בְּמַקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּתַלְמוּד, בְּקַבְלָה.

יְחֻזְקָאֵל בְּד חָמָא שְׂכִינְתָא מְגוּ קְלִיפִין, חֲזָא עֲמָה עֵשֶׂר סְפִירָאן. בְּלֵא פְרוּדָא כְּלָל. וְאַלִין אֵינוֹן מוּחָא, מְלָגוּ, כְּלָהוּ חֲזָא לוֹן מְגוּ נְהַר כְּבָר דְּלִתְתָא, אִיהִי (תהלים טו) רֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים, כָּל רְבוּא עֵשֶׂר אֲלִפִין, רְבוּתִים כ' אֲלָף, אִפִּיק תְּרֵי שְׂאֵינָן, אֲשֶׁתְּאָרוּ תִמְנִי סוּר, בְּחוּשְׁבֹן ח"י עֲלָמִין. דְּכָלִיל עֵשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִתְּלַבֵּשׁ בְּט"ט מִן מְטַטְרוֹן. ט"ט מִן טַטְפַת, וְאִתְּמַר בֵּיה (דברים ו) וְהָיוּ לְטַטְפַת בֵּין עֵינֵיךָ. מָאן עֵינֵיךָ. אֵלִין לְעִילָא, דְּאִתְּמַר בְּהוּ (יחזקאל א) נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאָה מְרָאוֹת אֱלֹהִים. מָאן מְרָאוֹת. אֵלִין אֵינוֹן עֵשֶׂר מְרָאוֹת דְּמְטַטְרוֹן, דְּחֲזָא כְּשֶׁרְגָא בְּגוּ עֵשִׂישִׁיתָא. תַּשַּׁע בְּאִתְּגַלְיָא, וְחַד סְתִים.

מְרָאָה חֲדָא דְּאִיהוּ חֲזוּ קְדָמָא מְאָלוּ עֵשֶׂרָה, דָּא אִיהוּ דְּאִתְּמַר בֵּיה, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִירָא דְּמוֹת כֶּסֶף. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְּפְּרֵשׁ לְעִילָא, צְרִיךְ לְחַדְתָּא עָלֶיהָ מְלִין דְּחִדּוּשֵׁין.

מְרָאָה אֶחָד, שֶׁהוּא מְרָאָה רֵאשׁוֹן מְאָלוּ הָעֵשֶׂרָה, זֶהוּ שְׁנֵאמַר בּוּ, וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִירָא דְּמוֹת כֶּסֶף. וְאַף עַל גַּב שְׁנֵפְרֵד לְמַעְלָה, צְרִיךְ לְחַדְשׁ עָלָיו חִדּוּשִׁים.

אמר קדוש ברוך הוא, למשריין דלעילא, מאן דמצלי, בין יהא גבור, בין יהא חכם, בין יהא עשיר. בזכוון גבור. חכם בתורה. ועשיר במצות. לא ייעול בהיכלא דא צלותיה, עד דתחזון ביה סימנין אלין, דיהב גרמיה ביה תקונין דילי. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, אם הרב דומה למלאך יי צבאות תורה יבקשו מפיהו. למאן דיהא רשים באלין סימנין בלבושיה, תקבלון צלותיה. סימנא דא דיהא רשים בצלותיה, בתכלת, בכנפי מצוה ציצית. דאיהו דמי לרקיע, דאיהו מטטרון. דיוקנא דיליה, תכלת שבציצית.

ובגין דא, שיעור הציצית אוקמוה רבנן, טלית שהקטן מתפסה בה ראשו ורובו. והאי איהו דאתמר ביה, (ישעיה יא) ונער קטן נוהג בם. והאי איהו נוהג בארבע חינון, דאינון ארבע, ואיהו כליל (מלכים א י) שש מעלות לכסא, דאינון ו'. ובגין דאיהו כליל עשר, מתלבשין ביה עשר ספיראן, י'. וביה הוה אתחזי קדשא ברוך הוא בשכינתיה, דאיהי כלילא מעשר ספיראן, לנביאי. ומסטר א דשכינתא דאיהי עשיראה, תכלת שבציצית, איהו תכלת דכל גוונין.

ומשום זה שיעור הציצית פשוטה ורבותיה, טלית שהקטן מתפסה בה ראשו ורובו. והוה שגאמר בו (ישעיה יא) ונער קטן נוהג בם. וזהו נוהג בארבע חיות, שהם ארבע, והוא כולל (מלכים א-י) שש מעלות לכסא, שהם ו'. ומשום שהוא כליל עשר, מתלבשים בו עשר ספירות, י'. ובו נראה הקדוש ברוך הוא בשכינתו, שהיא כלולה מעשר ספירות - לנביאים. ומצד השכינה, שהיא עשירית, תכלת שבציצית, היא תכלת של כל הגונים.

שהיא תכלית של עשר ספירות, ובו (שמות ט) ותכל כל עבדת [משפן] אהל מועד, והיא לשון פלה. זהו שפתוב (במדבר ז) ויהי ביום פלת משה להקים את המשפן. ופרשוה רבנן, פלת פתוב, והיא תכלת הנר, שאוכלת חלבים ועולות.

ועליו אמר יחזקאל, דמות כמראה אבן ספיר דמות כסא. סגלת האבן הזו, שמי שירש אותה לא שולטת בו אש הגיהנם. אין אש שמקלקלת אותה ולא כל מיני מתכות, כל שפן שהמים לא מזיקים אותה. מי שירש אותה, מתקים בו (ישעיה מג) כי תעבר במים

אמר קדשא ברוך הוא, למשריין דלעילא, מאן דמצלי, בין יהא גבור, בין יהא חכם, בין יהא עשיר. בזכוון גבור. חכם בתורה. ועשיר במצות. לא ייעול בהיכלא דא צלותיה, עד דתחזון ביה סימנין אלין, דיהב גרמיה ביה תקונין דילי. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, אם הרב דומה למלאך יי צבאות תורה יבקשו מפיהו. למאן דיהא רשים באלין סימנין בלבושיה, תקבלון צלותיה. סימנא דא דיהא רשים בצלותיה, בתכלת, בכנפי מצוה ציצית. דאיהו דמי לרקיע, דאיהו מטטרון. דיוקנא דיליה, תכלת שבציצית.

ובגין דא, שיעור הציצית אוקמוה רבנן, טלית שהקטן מתפסה בה ראשו ורובו. והאי איהו דאתמר ביה, (ישעיה יא) ונער קטן נוהג בם. והאי איהו נוהג בארבע חינון, דאינון ארבע, ואיהו כליל (מלכים א י) שש מעלות לכסא, דאינון ו'. ובגין דאיהו כליל עשר, מתלבשין ביה עשר ספיראן, י'. וביה הוה אתחזי קדשא ברוך הוא בשכינתיה, דאיהי כלילא מעשר ספיראן, לנביאי. ומסטר א דשכינתא דאיהי עשיראה, תכלת שבציצית, איהו תכלת דכל גוונין.

דאיהו תכלית די ספיראן. וביה (שמות ט) ותכל כל עבדת אהל מועד. ואיהי לשון פלה. הדא הוא דכתיב, (במדבר ז) ויהי ביום פלת משה להקים את המשפן. ואוקמוה רבנן, פלת פתיב, ואיהו תכלת דשרגא, דאכיל תרבינ ועלוון.

ועליה אמר יחזקאל (יחזקאל א) דמות כמראה אבן ספיר דמות כסא. סגולה דהאי אבן, מאן דירית לה, לא שלטא נורא דגיהנם עליה. לית נורא בעלמא מקלקל לה, ולא כל מיני מתכות. כל שפן מיא, דלא מזיקו לה. מאן דירית לה, אתקיים ביה (ישעיה מג) כי תעבור במים

כמראה אבן ספיר דמות כסא. סגלת האבן הזו, שמי שירש אותה לא שולטת בו אש הגיהנם. אין אש שמקלקלת אותה ולא כל מיני מתכות, כל שפן שהמים לא מזיקים אותה. מי שירש אותה, מתקים בו (ישעיה מג) כי תעבר במים

פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ. תִּכְלַת הַיָּם,
בְּשִׁבִילָהּ נֹאמַר כִּי תַעֲבֹר בְּמַיִם
אֶתְּךָ אָנִי. שְׂבִסְגִלָּהּ זֹה (שְׁמוֹת טו) סוֹס
וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיָם, זֶה מִמֶּנָּה שֶׁל
מִצְרַיִם.

מִגִּזְוֹן זֶה פּוֹחֲדִים עֲלֵיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים. מִתְּחִלָּה הַיָּם פּוֹחֲדִים
מִמֶּנּוּ. וּמִתְּחִלָּה הַרְקִיעַ, שֶׁהוּא
תִּכְלַת, מִמֶּנּוּ פּוֹחֲדִים. מִתְּחִלָּה
הַתִּכְלֵת (וּמִתְּחִלָּה הַרְקִיעִים וּמִתְּחִלָּה) שֶׁאֲשִׁי
הִגִּיהֵנָם פּוֹחֲדִים מִמֶּנָּה.

וְתַכְלֵת זֹה הִיא דִּין, דִּינָא - אֲדַנְיָי.
דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא, וְשִׁנֵּי גֻנוּיִם
רְשׁוּמִים בְּטָלִית, אַחַד לְבָן וְאַחַד
תִּכְלַת. וְעַל שְׁנֵי גֻנוּיִם אֵלּוּ נֹאמַר,
(שְׁמוֹת כד) וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה
לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר. לְבַנְתֵּי - לְבָן הַסְּפִיר,
שֶׁהוּא כְּלוּל בְּשִׁנֵּי גֻנוּיִם, רַחֲמִים
וְדִין, לְבָן וְשַׁחַר. שַׁחַר הַתִּכְלֵת.
וְעַל שְׁנֵי גֻנוּיִם רַמְזוֹ רְבוּתִינוּ,
מֵאִמְתִּי קוֹרְאִים אֶת שְׁמֵעַ
בְּשַׁחֲרִית? מְשִׁיכִיר בֵּין תִּכְלַת
לְלָבָן. לְהִיּוֹת בֵּת הַמְּלָךְ, קְרִיאַת
שְׁמֵעַ, יְחֻד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
כְּלוּל מְשִׁנֵּי גֻנוּיִם אֵלּוּ, שֶׁהֵם
יְהוָה אֲדַנְיָי, רַחֲמִים וְדִין. כְּמוֹ
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹלֵל שְׁנֵי
גֻנוּיִם - יְהוָה אֲדַנְיָי, לְהִיּוֹת
רַחֲמִים וְדִין, כְּפֶסֶק דִּין וְכֶסֶף
רַחֲמִים. (מִטְטָרוֹן).

כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִיר דְּמוֹת כְּפֶסֶק.
מֵה זֶה דְּמוֹת כְּפֶסֶק? אֵלּוּ כְּנֻגֵי
הַכְּפֶסֶק, שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁבַע עֵשְׂרֵים וְשָׁנִים
גְּשָׁרִים. שִׁיחֵיהָ אָדָם רְשׁוּם
בְּשַׁבְּעֵים וְשָׁנִים קְשָׁרִים, וְחִלּוּת
הַצִּיצִית, כְּנֻגֵי שְׁבַע עֵשְׂרֵים וְשָׁנִים
גְּשָׁרִים שֶׁל הַכְּפֶסֶק, שֶׁהֵם שְׁמוֹנֶה
עָשָׂר קְשָׁרִים, וְחִלּוּת לְכָל צֶד.
שֶׁהַכְּפֶסֶק שֶׁהוּא ה', לְכָל צֶד
בְּאַרְבַּע חִיּוֹת הַכְּפֶסֶק, שֶׁהֵם ד'.

וְשֵׁשׁ מַעְלֹת הַכְּפֶסֶק, שֶׁהֵם ו', וְזֶה
מִטְטָרוֹן, הוּא כּוֹלֵל אַרְבַּע חִיּוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה יא) וְנִעַר קִטָּן נִהַג בָּם, וְהֵם: מִיכָאֵל, גְּבִרְיָאֵל,
נִרְיָאֵל, רְפָאֵל. מִטְטָרוֹן, (מַלְכִּים א-ס) שֵׁשׁ מַעְלֹת לְכֶסֶף, שְׁעוּלִים שֵׁשׁ מְאוֹת, צִיצִית בְּשִׁתֵּי יוֹדִי"ן.

אֶתְּךָ אָנִי וְגו'. וְכָל עֲלָאִין וְתַתְּאִין דְּסִטְרָא אַחְרָא דְּחִלּוּן
מִגִּיהָ. תִּכְלַת דִּינָא בְּגִינֵיהָ אֶתְּמַר, כִּי תַעֲבֹר בְּמַיִם אֶתְּךָ
אָנִי. דְּבִסְגִלָּהּ דָּא, (שְׁמוֹת טו) סוֹס וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיָם, דָּא
מִמֶּנָּה דְּמִצְרַיִם.

מִגִּזְוֹן דָּא, דְּחִלּוּן עֲלָאִין וְתַתְּאִין. מְשַׁרְיִין דִּינָא דְּחִלּוּן
מִגִּיהָ. וּמְשַׁרְיִין דְּרִקִיעָא דְּאִיהוּ תִּכְלַת, מִגִּיהָ
דְּחִלּוּן. מְשַׁרְיִין דְּתִכְלַת (ס"א וּפְשָׁרִין דְּרִקִיעִין וּמְשַׁרְיִין) דְּנִרְיָא
דְּגִיּוּנָם דְּחִלּוּן מִגִּיהָ.

וְהֵאִי תִּכְלַת (דף רכ"ז ע"א) אִיהוּ דִּין. דִּינָא אֲדַנְיָי. דִּינָא
דְּמַלְכוּתָא דִּינָא וְתַרִּין גֻּוּוּיִן רְשִׁימִין בְּטָלִית, חַד
חַוּוּר, וְחַד תִּכְלַת. וְעַל תַּרִּין גֻּוּוּיִן אֵלּוּן אֶתְּמַר, (שְׁמוֹת כד)
וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר. לְבַנְתֵּי, לּוּבָן דְּסְפִיר.
דְּאִיהוּ כְּלִיל בְּתַרִּין גֻּוּוּיִן, רַחֲמִי וְדִינָא, חַוּוּר וְאוּכָם.
אוּכָמוּ דְּתִכְלַת. וְעַל תַּרִּין גֻּוּוּיִן, רְמִיזוֹ רְבָנָן, מֵאִמְתִּי
קוֹרִין אֶת שְׁמֵעַ בְּשַׁחֲרִית, מְשִׁיכִיר בֵּין תִּכְלַת לְלָבָן. לְמַהוּ
בְּרַתָּא דְּמִלְכָּא, קְרִיאַת שְׁמֵעַ, יְחֻדָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
כְּלִיל מִתַּרִּין גֻּוּוּיִן אֵלּוּן, דְּאִינוּן יְהוָה אֲדַנְיָי, רַחֲמִי
וְדִינָא. כְּגֻוּוּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלִיל ב' גֻּוּוּיִן, יְהוָה
אֲדַנְיָי לְמַהוּ רַחֲמִי וְדִינָא, כְּפֶסֶק דִּין וְכֶסֶף רַחֲמִים.
(מִטְטָרוֹן).

כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִיר דְּמוֹת כְּפֶסֶק. (יְחֻזְקָא ל א) מֵאִי דְּמוֹת כְּפֶסֶק.
אֵלּוּ לְקַבֵּל כְּרִסְיָא, דְּאִית לֵיהָ שְׁבַעִין וְתַרִּין
גְּשָׁרִים. דִּיהָ בַר גַּשׁ רְשִׁים בְּשַׁבְּעִין וְתַרִּין קְשָׁרִים,
וְחוּלְיִין דְּצִיצִית, לְקַבֵּל שְׁבַעִין וְתַרִּין גְּשָׁרִים דְּכְרִסְיָא.
דְּאִינוּן תְּמַנְסֵר קְשָׁרִים, וְחוּלְיִין לְכָל סִטְרָא. דְּכְרִסְיָא
דְּאִיהוּ ה', לְכָל סִטְרָא בְּאַרְבַּע חִיּוֹן דְּכְרִסְיָא, דְּאִינוּן ד'.
וְשִׁירַת דְּרִגִּין דְּכְרִסְיָא, דְּאִינוּן ו', וְדָא מִטְטָרוֹן, אִיהוּ
כְּלִיל אַרְבַּע חִיּוּן. הֲדָא הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה יא) וְנִעַר
קִטָּן נִהַג בָּם. וְאִינוּן מִיכָאֵל גְּבִרְיָאֵל נִרְיָאֵל רְפָאֵל.
מִטְטָרוֹן (מַלְכִּים א א) שֵׁשׁ מַעְלֹת לְכֶסֶף, דְּסִלְקִין שִׁית מְאָה,

מִטְטָרוֹן, הוּא כּוֹלֵל אַרְבַּע חִיּוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה יא) וְנִעַר קִטָּן נִהַג בָּם, וְהֵם: מִיכָאֵל, גְּבִרְיָאֵל,
נִרְיָאֵל, רְפָאֵל. מִטְטָרוֹן, (מַלְכִּים א-ס) שֵׁשׁ מַעְלֹת לְכֶסֶף, שְׁעוּלִים שֵׁשׁ מְאוֹת, צִיצִית בְּשִׁתֵּי יוֹדִי"ן.

ואם חסר יו"ד, הרי חירק
במקומה, כף עולה. בכל צד
בארבע כנפות, ציצית ושלש
עשרה חליות הציצית - הם
תרי"ג.

ועוד שש מעלות לכפסא - בסוד
זה וא"ו, עולה לחשבון י"ג,
שנרמז בשלש תבות (שמות יד)
ויסע, ויבא, ויט. שהם והו אני
והו. חמשה קשרים, ה' לכל צד.
א' טלית אחת לכלם. ובאות ה'
נשלם ח"י, שהם ט"ט, להיות
חיה לכל צד, כולל ארבע חיות.

ולכל חיה ארבע פנים וארבע
כנפים, הם ל"ב פנים וכנפים,
והם תלויים מחיה שהוא אדם.
והם ל"ב, כחשבון יו"ד ה"א
ה"א. שלמות שלהם וא"ו. שלש
עשרה חליות בכל ארבע
הכנפים. והוא מתיוחד עם כל
ארבע חיות, ומשלים למעלה,
משלים למטה. עמוד האמצעי
הוא מטטרון, להשלים למעלה,
כמו התפארת. שמו פשם רבו.
בצלמו כדמותו נברא. שהוא
כולל כל הדרגות, מלמעלה
למטה, ומלמטה למעלה, ואחוז
הוא באמצע. זהו שכתוב (שמות כו)
והברית התיכון בתוך הקרשים
מברח מן הקצה אל הקצה.

והוא כולל ארבע פנים וארבע
כנפים לכל חיה וחיה שלמעלה,
שהם יאהדוניה. אז ישיר משה.
בכל חיה ארבע פנים וארבע
כנפים כמו זה. א"ז באריה. א"ז
בשור. א"ז בנשר. א"ז באדם.
שהם ל"ב פנים וכנפים, בחשבון
א"ז ארבע פעמים.

והם ארבע פנים: יהו"ה. ארבע
כנפים: אדני. כנגד ארבעה בגדי
זהב וארבעה בגדי לבן שולבש
הפנהו על ישראל, כנגד (תהלים נא) אדני שפתי תפתח.
י"ח ברכות התפלה. ושמונה עשרה פעמים יהו"ה, יש בהם ע"ב אותיות, בחשבון (בראשית ב)

ציצית בתרין יודי"ן. ואי חסר יוד, הא חירק באתריה,
הכי סלקא. בכל סטרא בד' פנפי, ציצית ותלת עשר
חליין דציצית, אינון תרי"ג.

ועוד. שש מעלות לכפסא, ברזא דא וא"ו, סליק לחשבון
י"ג, דאתרמיז בתלת תיבין, ויסע ויבא ויט. דאינון
והו אני והו. חמש קשרין, ה' לכל סטרא. א' טלית חד
לכלהו. ובאת ה' אשתלים ח"י. דאינון ט"ט. למחוי
חיה לכל סטרא. כליל ארבע חיות. ולכל חיה, ארבע
אנפין, וארבע גדפין, אינון ל"ב אנפין וגדפין. ואינון
תליין מחיה דאיהו אדם.

ואינון ל"ב, כחושבון יו"ד ה"א ה"א. שלימו דלהון,
וא"ו. תליסר חולין בכל ארבע פנפי, והוא"ו
מתיוחד עם כל ארבע חיות, ואשלים לעילא, אשלים
לתתא. עמודא דאמצעיתא איהו מטטרון, לאשקמא
לעילא, כגוונא דתפארת, שמיה פשם רביה. בצלמו
כדמותו אתברי. דאיהו כליל כל דרגין, מעילא לתתא,
ומתתא לעילא. ואיהו אחיד באמצעיתא. הךא הוא
דכתיב, (שמות כו) והברית התיכון בתוך הקרשים מברית
מן הקצה אל הקצה.

ואיהו כליל ארבע אנפין, וארבע גדפין דכל חיה וחיה
דלעילא, דאינון, יאהדוניה. אז ישיר משה. בכל
חיה ארבע אנפין, וארבע גדפין, כגוונא דא. א"ז באריה.
א"ז בשור. א"ז בנשר. א"ז באדם. דאינון ל"ב אנפין
וגדפין, כחושבון א"ז ארבע זמנין.

ואינון ד' אנפין: יהו"ה. ארבע גדפין: אדני. לקבל
ארבע בגדי זהב, וארבע בגדי לבן, דלביש כהנא
לכפרא על ישראל. לקבל, (תהלים נא) אדני שפתי תפתח.
וצלותא. דתפלה יהו"ה, בכתומה ח"י ברכאן דצלותא.
ותמני סרי זמנין יהו"ה, אית בהון ע"ב אתוון, כחושבון
ויכלו, דכלילין בצדיק ח"י עלמין.

הפנהו על ישראל, כנגד (תהלים נא) אדני שפתי תפתח. ותפלה, של תפלה יהו"ה, בכתומה
י"ח ברכות התפלה. ושמונה עשרה פעמים יהו"ה, יש בהם ע"ב אותיות, בחשבון (בראשית ב)

ויכלו, שכלולים בצדיק ח"י העולמים.

ובארבע חינון, יהו"ה אדני. תמני לכל סטרא, אינון ל"ב אתון, וי"ג אתון, דאשתכחו מן זה"ו אני זה"ו, הא תלת עשר, דכלילן עילא ותתא. בהון אשתלים אדם, דאיהו מ"ה, עמודא דאמצעייתא.

לעילא באילנא דחיי, לית, קליפין. (אסתר ד) כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. לתתא אית קליפין במטטרון, דאיהו בדיוקנא דעמודא דאמצעייתא. דבזמנא דקודשא ברין הוא לבר ממלכותיה, אתכפי בגדפין ואנפין דעבד דיליה, הדא הוא דכתיב, (שמואל ב כב) וירכב על כרוב ויעף.

ואינון קליפין דסחרין לד' חינון דמטטרון, אינון: תהו, (מלכים א יט) והנה רוח גדולה וחסק מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח יי. בה"ו, ואחר הרוח רעש לא ברעש יי, הא תרין קליפין, ירוק וחוור, דקליפין דאגוזא, חד תהו, קו ירוק, תננינא בהו, אבנין מפולמין, קליפא תקיפא, פאבנא מפולמא. לקבל תרין קליפין אליו, מוין ותבן דחטה.

קליפא תליתאה, דקיקא. לקבל סובין דחטה, דהכא איהו מתדבק בחטה, ולא יכיל לאתפרשא מתמן, עד דטחנין ליה בריחייא, דאינון לקבל טוחנות דפומא דבר נש, דצריף למטחן בהון מלין דאורייתא, עד דיהון פקמח סלת נקיה, ובנפה דאיהי שפה, אתבריר פסולת דאיהי סובין (דאורייתא) עד דישתכח הלכה סלת נקיה. בההוא זמנא, נטיל לה לבא ומוחא, וכל אברין דגופא דאתפשט בהון נשמטא, ואתפרנסת בה נשמטא, פגוונא דגופא אתפרנסת במלין דעלמא, (קהלת ו) דזה לעומת זה עשה אלהים, נהמא דגופא, ונהמא דאורייתא. הדא הוא דכתיב, (משלי ט) לכו לחמו בלחמי.

והאי קליפא, איהו כקליפא דמתדבקה במוחא דאגוזא,

מתפרנס מדברי העולם. שזה לעמת זה עשה אלהים - לחם (משלי ט) לכו לחמו בלחמי.

ובארבע חיות, יהו"ה אדני. שמונה לכל צד - הם ל"ב אותיות, וי"ג אותיות שנמצאו מן זה"ו אני זה"ו. הרי שלשה עשר שכלולים למעלה ולמטה, בהם השתלם אדם, שהוא מ"ה, עמוד האמצעי.

למעלה בעץ החיים אין קלפות, (אסתר ד) כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. למטה יש קלפות במטטרון, שהוא בדמות העמוד האמצעי. שבזמן שהקדוש ברוך הוא מחוץ למלכותו, מתכסה בכנפי ופני העבד שלו, זהו שכתוב (שמואל ב כב) וירכב על כרוב ויעף.

ואותן קלפות שסוכבות לארבע חיות מטטרון הן: תהו - (מלכים א ט) והנה רוח גדולה וחסק מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח ה'. בה"ו - ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'. הרי שתי קלפות, ירק ולבן. שקלפות האגוז - אחד תהו, קו ירק. שני בהו, אבנים מפלמות, קלפה חזקה פאבן מפלמת. פנגד שתי קלפות אלו, מוין ותבן של חטה.

קלפה שלישית, דקיקה - פנגד סבין של חטה, שכאן הוא נדבק בחטה ולא יכול להפרד משם עד שטוחנים אותו ברחים, שהן פנגד טוחנות הפה של האיש, שצריף לטחן בהן דברי תורה עד שיהיו כמו קמח סלת נקיה. ובנפה, שהיא השפה, מתבררת הפסלת, שהוא סבין (של התורה), עד שתמצא הלכה סלת נקיה. באותו זמן נוטל אותה הלב והמח, וכל איברי הגוף שהנשמה מתפשטת בהם, והנשמה מתפרנסת ממנה כמו שהגוף הגוף, ולחם התורה. זהו שכתוב

וקלפה זו היא כמו קלפה שנדבקה למח האגוז, וכשהאגוז רך, נפרדת אותה קלפה ממח האגוז

ובזמנא דאגוזא איהי רכיבא, אתפרש ההיא קליפא ממוחא דאגוזא, בלא קושיא. ובזמנא דאגוזא איהי (ד) רכ"ז ע"ב) יבשה, קשה לבר נש לאעברא ליה מתמן, פי עדיין הקושיא במקומה עומדת. ובגין דא מגי קדשא ברין הוא לבר נש, לאהדרא בתיובתא בבחוריתה, קודם דיזקין ביה יצר הרע. הדיא הוא דכתיב, (ויקרא ט) מפני שיבה תקום, קודם שיבה דילך. והאי קליפה איהי אש, ואתמר בה ואחר הרעש אש לא באש יי. רביעאה, תהום. חלל דאגוזא, ביה קול דממה דקה, תמן קא אתי מלכא, (יחזקאל א) ומתוכה כעין החשמל מתוף האש.

ואינון קליפין, אינון רשימין בד' אברים דגופא. בריאה, תמן ליחא, דמינה אשתכחו סרכות דריאה, (משלי ה) רגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו. ותמן רוח חזק מפרק, דדפיק בכנפי ריאה דבר נש, והאי איהו רוחא דאסעיר גופיה דבר נש, מה דכפין ליה אליהו תחותיו, וסליק לעילא ביה. הדיא הוא דכתיב, (מלכים ב) ויעל אליהו בסערה השמימה. והאי דפיק על ריאה, דשותה כל משקין. ובהון, (בראשית א) ורוח אלהים מרחפת על פני המים, האי איהו קליפה לרוחא דקודשא. לשמאלא, רוח סערה, עליהו אתמר, (קהלת י) לב חכם לימינו ולב פסיל לשמאלו.

דוד אעבר ליה מלבוי, וקטיל ליה. הדיא הוא דכתיב, (תהלים ט) ולבי חלל בקרבי ובגין דא זכה, לנשבא רוח צפונית, בכנור דיליה. ואתמר ביה, (יחזקאל לו) כה אמר יי מארבע רוחות באי הרוח, והיה מנגן ביה בכנור, בד' מיני נגונין, בשיר פשוט, דאיהו יי. ובשיר כפול, דאיהו י"ד. ובשיר משולש, דאיהו י"ו. ובשיר מרובע, דאיהו י"ח. הא אינון עשר אתון. דעבד דוד לקבליהו, יי מיני תלים. וסלקין לע"ב אנפין, פחושפן יי אתון אלין.

ומתי סליקו בע"ב מיני נגונא. בד אתעבר שולטנותא שעשה דוד כנגדן עשרה מיני תלים, ועולים לע"ב פנים, פחושפון עשר אותיות אלו. ומתי עלו בע"ב מיני נגון? כשעבר שלטון עון משחית אף

בלי קשי. וכש האגוז יבש, קשה לאדם להעבירה משם, פי עדין הקשיא במקומה עומדת. ולכן צוה הקדוש ברוך הוא לאדם לחזר בתשובה בבחוריתו, לפני שיזקין בו יצר הרע. והו שכתוב (ויקרא ט) מפני שיבה תקום, קודם שיבה שלך. וקלפה זו היא אש, ונאמר בה, ואחר הרעש אש לא באש ה'. רביעית - תהום, חלל האגוז, קול דממה דקה, שם בא המלך, (יחזקאל א) ומתוכה כעין החשמל מתוף האש.

ואותן קלפות רשומות בארבעה איברים של הגוף. בראה, שם יחה, שממנה יוצאות סרחות הראה, (משלי ה) רגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו. ושם רוח חזק מפרק, שדופק בכנפי הראה של האדם, וזהו רוח שמסעיר את גוף האדם, מה שכופף לו אליהו תחתיו ועולה בו למעלה. זהו שכתוב (מלכים ב) ויעל אליהו בסערה השמימה [השמים]. וזהו דופק על הראה, ששותה כל משקים, ובהם (בראשית א) ורוח אלהים מרחפת על פני המים, זוהי קלפה לרוח הקדש. לשמאל, רוח סערה, עליהם נאמר (קהלת י) לב חכם לימינו ולב פסיל לשמאלו.

דוד העביר מלבו והרג אותו, זהו שכתוב (תהלים ט) ולבי חלל בקרבי, ולכן זכה לנשוב רוח צפונית בכנורו, ונאמר בו (יחזקאל לו) כה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח, והיה מנגן בו בכנור בארבעה מיני נגונים: בשיר פשוט, שהוא יי. ובשיר כפול, שהוא י"ד. ובשיר משולש, שהוא י"ו. ובשיר מרבע, שהוא י"ח. הרי הן עשר אותיות

בארבעה צדדים שעולים לעשרה
 כתרם לע"ב אמות. זהו שפתוב
 (משלי יא) ובאבד רשעים רנה.

שמוכא"ל גבריאל נוריא"ל
 רפא"ל שולטים על ארבעת
 הצדדים (היסודות) הטובים של
 האדם, שהם מים ואש ורוח
 ועפר, ולכל אחד יש לו ארבע
 פנים: עון משחית אף וחמה,
 תלויים (שולטים) על מרה לבנה,
 שראה עושה סרכה. ובמרה
 האדם של הפכד שהתאדם
 במאדים. ובמרה ירקה שאחווה
 בפכד, שהוא חרב מלאך המות,
 שנאמר ביה (שם ה) ואחריתה מרה
 כלענה חדה כחרב פיות. ובמרה
 שחרה, לילית, שבת, שולטון
 בטחול, שהוא עצבות, שאול
 תחתית, עניות וחשך, בכיה
 והספד ורעבון.

מיד כשעוברות קלפות אלו
 מהאדם, שולט עליו עץ החיים
 בע"ב פנים, שהם י' י"ה יה"ו
 יהו"ה, שנמצאו עשרה תלויים
 מארבע רוחות, שהם יהוה,
 שנאמר בהם, כה אמר ה' מארבע
 רוחות באי הרוח. זהו רוחו של
 משיח, שנאמר בו (ישעיה יא) ונתה
 עליו רוח ה', כשהוא מנשב באזן
 ימין של הלב, ששם חכמה מצד
 החסד, שבו הרוצה להחפים
 ידרים בחכמה. וחס"ד נושב
 בכינה. שפחכמה י', בכינה ה',
 בתפארת ו', במלכות ה'. יהוה
 דופק בכל הארבעה, שעולים
 לעשרה, ולע"ב מחשבת הלב.

זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ימין הוא
 מים, והוא יד הגדולה. משמאל
 אש, והיא יד החזקה. בעמוד
 האמצעי י"ד רמה, שהיא רוח
 הקדש. והפל בן י"ד.

כי רוח החיה באופנים. אל אשר
 יהיה שמה הרוח ללכת ולכו (יחזקאל א).
 שאתחז בשניהם, ודופק בעורקי
 המח, שהוא מים. ובעורקי הלב, שהוא אש. ורוח בכנפי ראה.

דעון משחית אף וחימה. דבהון דפיק רוח סערה. בארבע
 סטריין, דסלקין לי' פתריין לע"ב אומין, הדא הוא דכתיב,
 (משלי יא) ובאבד רשעים רנה.

דמיכא"ל גבריאל נוריא"ל רפא"ל, שולטין על ארבע
 סטריין (ס"א יסודין) טבין דבר נש, דאינון מיא
 ואשא ורוחא ועפרא, וכל חד את ליה ארבע אנפין. עון
 משחית אף וחימה, תלנין (ס"א שלטין) על מרה לבנה,
 דריאה דעביד סרכא. ובמרה סומקא דכבד, דאתאדם
 במאדים. ובמרה ירוקא דאחידא בכבדא, דאיהו חרפא
 דמלאך המות, דאתמר ביה (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה
 חדה כחרב פיות. ובמרה שחורה, לילית, שבת,
 שולטנותא בטחול, דאיהו עצבו, שאול תחתית, עניותא
 וחשוכא בכיה והספדא ורעבון.

מיד דמתעברין אליו קליפין מבר נש, שלטא עליה
 אילנא דחיי, בע"ב אנפין, דאינון י' י"ה יה"ו
 יהו"ה, דאשתכחו עשרה תלנין מארבע רוחות, דאינון
 יהוה, דאתמר בהון, כה אמר יהוה מארבע רוחות באי
 הרוח, דא הוא רוחו דמשיח. דאתמר ביה, (ישעיה יא) ונתה
 עליו רוח יי, כד איהו מנשב באזן ימינא דלבא, דתמן
 חכמה מסטרא דחסד, דביה הרוצה להחפים ידרים
 בחכמה. וחס"ד נושב בכינה, דבחכמה י'. בכינה ה'.
 בתפארת ו'. במלכות ה'. יהוה דפיק בכלהו ארבע.
 דסלקין לעשר. ולע"ב מחשבה דלבא.

דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ימינא איהו מים. ואיהו יד
 הגדולה. משמאלא אש. ואיהו יד החזקה. בעמודא
 דאמצעיתא, י"ד רמה. דאיהו רוחא דקדשא. וכלא בן
 י"ד.

כי רוח החיה באופנים אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת
 ולכו. (יחזקאל א) ביה מתנהגים מיא ואשא. דאחיד
 בתרוייהו, ודפיק בערקין דמוחא, דאיהו מים. ובערקין
 דלבא, דאיהו אש. ורוח בכנפי ריאה.

יהיה שמה הרוח ללכת ולכו (יחזקאל א).
 בו מתנהגים מים ואש. שאתחז בשניהם, ודופק בעורקי
 המח, שהוא מים. ובעורקי הלב, שהוא אש. ורוח בכנפי ראה.

בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר דְּגוּפָא, אֲשֶׁתְּכַח גְּלַגְלִי זַמָּא דְאֹרִייתָא, וְגַלְגְּלִי רְקִיעָא, דְּאִינוּן אֲשָׁא. כְּלֵהוּ סַלְקִין וְנַחְתִּין בִּיה. וְאִיהוּ אֲתַרְיָה בֵּין רְקִיעָא וְזַמָּא, מְאֵנָא דִּילִיָּה אֲרָעָא, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא.

בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר וְאִיבְרָא שֶׁל הַגּוּף נִמְצָאִים גְּלַגְלֵי יָם הַתּוֹרָה וְגַלְגְּלֵי הָרְקִיעַ, שֶׁהֵם אֲש. כֻּלָּם עוֹלָם וְיוֹרְדִים בּו, וְהוּא מְקוּמוֹ בֵּין רְקִיעַ וְיָם. כְּלֵי שְׁלוֹ אֲרָץ, שֶׁהִיא שְׂכִינָה.

וּבְגוּוּנָא דְעוֹפִין, פְּתִיחוּ גְדַפְיָהּ, לְקַבְּלָא רוּחָא לְפִרְחָא בִּיה. הֵכִי כָּל אֲבָרִים דְּגוּפָא, פְּתִיחוּן בְּכַמְה מְקוּרִין, בְּכַמְה פְּרָקִין, בְּכַמְה עֲרָקִין, בְּכַמְה אֲדָרִין דְּלָבָא, אֲדָרִין דְּמוּחָא, לְקַבְּלָא לִיה. דְּאִי לָאוּ דְנָשִׁיב בְּכַתִּין דְּלָבָא, הָוָה נוֹרָא דְּלָבָא, אוֹקִיד כָּל גּוּפָא. וּבְכַמְה סוּלְמִין, וְאֲדָרִין, דְּעֲרָקִין דְּקָנָה דְּלָבָא, וְקָנָה דְּרִיאָה, כְּלֵהוּ מִפְּתַקְנִין לְגַבִּיָּה. כִּד סְלִיק דְּבוּרָא, עַל פְּנֵי דְרִיאָה, אֲתַעְבִּיד קוּל. בְּהֵוָה זְמָנָא (קַהֲלַת י) פִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקוּל. (תַּהֲלִים כט) קוּל יֵי עַל הַמַּיִם. מְסֻטְרָא דְמַיָּא, דְּאִיהוּ מוּחָא, דְּתַמָּן סְלִיק בְּכַנְפֵי רִיאָה. קוּל יֵי חוּצָב לְהַבּוֹת אֲש, מְסֻטְרָא דְּלָבָא, כִּד נִפִּיק מִפּוּמָא, אֲתַקְרִי דְבוּר.

וּכְמוֹ עוֹפוֹת, פּוֹתְחִים כְּנַפְיָהֶם לְקַבֵּל רוּחַ לְפִרְחָ בּו - כֶּף כָּל הָאִיבְרִים אִיבְרֵי הַגּוּף פּוֹתְחִים בְּכַמְה מְקוּרוֹת, בְּכַמְה פְּרָקִים, בְּכַמְה עוֹרְקִים, בְּכַמְה חֲדָרֵי הַלֵּב, חֲדָרֵי הַמּוֹחַ, לְקַבֵּל אוֹתוֹ. שְׂאֵם לֹא יִנָּשֵׁב בְּכַתֵּי הַלֵּב, הִיא אֲש הַלֵּב שׁוֹרֵף כָּל הַגּוּף. וְכַמְה סְלֻמוֹת וְחֲדָרִים שֶׁל עוֹרְקֵי קָנָה הַלֵּב וְקָנָה הָרֵאָה, כֻּלָּם מִתְתַקְּנִים אֵלָיו. בְּשַׁעֲרֵי הַדְּבוּר עַל פְּנֵי הָרֵאָה, נַעֲשֶׂה קוּל. בְּאוֹתוֹ זְמַן, (קַהֲלַת י) פִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקוּל. (תַּהֲלִים כט) קוּל ה' עַל הַמַּיִם - מִצַּד הַמַּיִם, שֶׁהוּא מִחַ, שֶׁשָּׁם עוֹלָה בְּכַנְפֵי רֵאָה. קוּל ה' חוּצָב לְהַבּוֹת אֲש - מִצַּד הַלֵּב, כְּשִׁיּוּצָא מִהַפֶּה, נִקְרָא דְבוּר.

וְלִקְבֹּל תְּרִין כְּנַפֵי רִיאָה, דְּפִתְחִין גְּדַפִּין לְקַבְּלָא לִיה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יִחְזַקְא א) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה. הֵכִי שְׁפּוּן נְטֻלִין לִיה לְדִבּוּר, וּפְרַחִין לִיה לְעִילָא.

וּבְנִגְדַּ שְׁתֵּי כְּנַפֵי רֵאָה שְׁפוֹתְחוֹת כְּנַפִּים לְקַבְּלוֹ, זֶהוּ שְׂכַתוּב (יִחְזַקְא א) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה - כֶּף שְׁפִתִים לוֹקְחוֹת הַדְּבוּר וּמְפָרִיחוֹת אוֹתוֹ לְמַעְלָה. וְכְמוֹ שְׂאוֹתָן חֲמֵשׁ כְּנַפֵי (עֲנַפֵי) רֵאָה, כְּלָן פְּתוּחוֹת בְּלֹא סִרְכָּה לְקַבֵּל קוּל זֶה - כֶּף גַּם צְרִיכִים לְהִיּוֹת חֲמֵשׁ תְּקוּנֵי הַפֶּה, כֻּלָּם פְּתוּחִים כְּלֵי סִרְכָּה בְּחֲמֵשׁ תְּקוּנִים, שֶׁהֵם: אַחַה ע"ע בְּגוּרִין. כּוּמ"ף בְּשַׁפְּתִים. גִּיכ"ק בַּחַף. דְּטַלְנ"ת בְּלִשׁוֹן. זְסִרְשׁ"ץ בְּשִׁנַּיִם. וְדְבוּר שִׁיחָה בְּהֵם כְּלֵי סִרְכָּה וְעִכּוּב כְּלָל, זֶהוּ שְׂכַתוּב (בְּרַאשִׁית כד) וַיְהִי הוּא טָרֵם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רְבָקָה יוֹצֵאת. דָּא צְלוֹתָא, דְּאִיהוּ דְבוּר. וּבְגִינִיָּה אֲתַמַּר, אִם שְׂגוּרָה תְּפִלְתִּי בְּפִי יוֹדַע אֲנִי שְׂמֻטְרָא. וְאִי אִית סִרְכָּא וְנִפְקָא בְּעִכּוּבָא, יוֹדַע אֲנִי שְׂמֻטְרָא. בְּגִין (כ"א גְּוִין) סִרְכָּא בְּרִיאָה דְאִיהִי טְרַפָּה.

וּבְגוּוּנָא דְאִינוּן חֲמֵשׁ כְּנַפֵי (כ"א עֲנַפֵי) רִיאָה, כְּלֵהוּ פְּתִיחוּן בְּלֹא סִרְכָּא, לְקַבְּלָא הָאִי קוּל, הֵכִי נְמִי צְרִיכִין לְמַהוּי חֲמֵשׁ תְּקוּנִין דְּפּוּמָא, כְּלֵהוּ פְּתִיחוּן בְּלֹא סִרְכָּא, בְּחֲמֵשׁ תְּקוּנִין דְאִינוּן: (דף רכ"ח ע"א) אַחַה ע בְּגוּרִין. כּוּמ"ף בְּשַׁפְּוּן. גִּיכ"ק בַּחַף. דְּטַלְנַת בְּלִישְׁנָא. זְסִרְשׁ"ץ בְּשִׁנַּיִם. וְדְבוּר דִּיהָ כְּהוּן, בְּלֹא סִרְכָּא וְעִכּוּבָא כְּלָל. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית כד) וַיְהִי הוּא טָרֵם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רְבָקָה יוֹצֵאת. דָּא צְלוֹתָא, דְּאִיהוּ דְבוּר. וּבְגִינִיָּה אֲתַמַּר, אִם שְׂגוּרָה תְּפִלְתִּי בְּפִי יוֹדַע אֲנִי שְׂמֻטְרָא. וְאִי אִית סִרְכָּא וְנִפְקָא בְּעִכּוּבָא, יוֹדַע אֲנִי שְׂמֻטְרָא. בְּגִין (כ"א גְּוִין) סִרְכָּא בְּרִיאָה דְאִיהִי טְרַפָּה.

תְּפִלְתִּי בְּפִי, יוֹדַע אֲנִי שְׂמֻטְרָא. וְאִם יֵשׁ סִרְכָּה וְיוֹצָא בְּעִכּוּב, בְּרַאָה שֶׁהִיא טְרַפָּה.

וְקוֹל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּבִיּה (יחזקאל א) וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם. וְדָא יְהוֹ"ה דְּאִיהוּ קוֹל, כַּד נְפִיק לְקַבְּלָא שְׂכִינְתָא בְּצִלּוֹתָא בְּחֻשְׁאֵי, דְּאִיהוּ דְבוּר, דְּבִיּה אֲדַנְ"י שְׁפַתֵי תַפְתַּח, כָּל אַבְרִין פְּתִיחֵן בְּלֵהוּ גְדַפְיָהוּ, בְּרַמ"ח תֵּיבִין, דְּאִינוּן בְּד' פְּרָשְׁיִין דְקָרִיאַת שְׁמַע, דְּבַהוּן נְחִית קָלָא.

וְכַד נְחִית, כְּמָה צְפָרִין מְצַפְצְפִין לְגַבֵּיהּ, בְּכַמָּה מִינֵי נְגוּן, כְּלֵהוּ עַל אַבְרִין דְּגוּפָא, דְּאִינוּן עֲנִפֵי אֵילָנָא. וּבְכָל גְדַפִּין דְּכָל אַבְר, דְּתַמֵּן דִּינִירָא דְצַפּוֹרָא, דְּאִיְהִי אֲדַנְ"י, בְּכָל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא, אֲשַׁתְּכַח פְּתִיחָא לְגַבֵּי דְבַעֲלָהּ. אֲדַנְ"י שְׁפַתֵי תַפְתַּח, אִיהוּ פְתִיחָא לְגַבֵּיהּ, בְּצִלּוֹתָא דְעַמִּידָהּ. לִית אַבְר מְמַאֲתָן וְתַמְנָא וְאַרְבַּעִין אַבְרִים דְשְׂכִינְתָא, דְלָאוּ אִיְהִי פְתִיחָא לְקַבְּלָא לִיהּ. וּבְגִין דָּא אַתְקָרִיאַת שִׁיחַת מְלֶאכִי הַשְּׂרַת. אִיהוּ צַפְצוּף עוֹפּוֹת, דְּאִינוּן נִשְׁמָתִין דְשְׂרִיין בְּאַבְרִים. אִיְהִי שִׁיחַת דְקָלִים, דְּאִינוּן עֲנִפִין דְאֵילָנָא.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא, דְנְחִית יְהוֹ"ה לְגַבֵּי אֲדַנְ"י בְּכָל אַבְר, אַתְמַר בְּהוּ, (יחזקאל א) בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה כְּנַפְיָהֶם. וְהֵאֵי רִזָּא דְחֻשְׁמַל. חֵיוֹת אֵשׁ, עֵתִים חֲשׂוֹת, וְעֵתִים מְמַלְלוֹת. וְאָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, בְּמִתְנִיתָא תְנָא, כְּשֶׁהַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲשׂוֹת, וּכְשֶׁאִין הַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְמַלְלוֹת. בְּהַהוּא זְמַנָּא דְמִתְנִיחֵין קוֹל וְדְבוּר בְּחָדָא, דְּאִינוּן יְאַהֲדוּנְהִי חֲשׂוֹת. אָבַל בְּזְמַנָּא דְפְּנִיָּהֶם וּכְנַפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, יְהוֹ"ה מִן אֲדַנְ"י בְּפְרוּדָא, אִיהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּאַרְבַּע אֲנַפֵי חִינוּן, כְּלֵהוּ פְתִיחֵן, לְקַבְּלִיהּ מְמַלְלוֹת, לְמִשְׁאַל מְזוּנָא, בְּגִין (דניאל ד) דְּמְזוּן לְכֵלָא בִּיהּ. אֲדַנְ"י אֲשַׁתְּכַח בְּכַנְפֵי חֲחִיוֹת, כְּלֵהוּ פְתִיחֵן לְגַבֵי חִינוּן.

שְׂאֲגִין בְּקוֹל דְּאִיהוּ יְהוֹ"ה, כְּלֵהוּ בִּימִינָא. אוֹפְנִים מְצַפְצְפִין בְּדְבוּר, דְּאִיהוּ אֲדַנְ"י בְּשִׁמְאָלָא. בְּשִׂרְפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדְבוּר בְּאֲמַצְעִיתָא. יְאַהֲדוּנְהִי בִּימִין. אוֹפְנִים מְצַפְצְפִים בְּדְבוּר, שְׁהוּא אֲדַנְ"י, בְּשִׁמְאָל. בְּשִׂרְפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדְבוּר בְּאֲמַצְע.

וְקוֹל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּבִיּה (יחזקאל א) וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם. וְדָא יְהוֹ"ה דְּאִיהוּ קוֹל, כַּד נְפִיק לְקַבְּלָא שְׂכִינְתָא בְּצִלּוֹתָא בְּחֻשְׁאֵי, דְּאִיהוּ דְבוּר, דְּבִיּה אֲדַנְ"י שְׁפַתֵי תַפְתַּח, כָּל אַבְרִין פְּתִיחֵן בְּלֵהוּ גְדַפְיָהוּ, בְּרַמ"ח תֵּיבִין, דְּאִינוּן בְּד' פְּרָשְׁיִין דְקָרִיאַת שְׁמַע, דְּבַהוּן נְחִית קָלָא.

וְכַד נְחִית, כְּמָה צְפָרִין מְצַפְצְפִין לְגַבֵּיהּ, בְּכַמָּה מִינֵי נְגוּן, כְּלֵהוּ עַל אַבְרִין דְּגוּפָא, דְּאִינוּן עֲנִפֵי אֵילָנָא. וּבְכָל גְדַפִּין דְּכָל אַבְר, דְּתַמֵּן דִּינִירָא דְצַפּוֹרָא, דְּאִיְהִי אֲדַנְ"י, בְּכָל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא, אֲשַׁתְּכַח פְּתִיחָא לְגַבֵּי דְבַעֲלָהּ. אֲדַנְ"י שְׁפַתֵי תַפְתַּח, אִיהוּ פְתִיחָא לְגַבֵּיהּ, בְּצִלּוֹתָא דְעַמִּידָהּ. לִית אַבְר מְמַאֲתָן וְתַמְנָא וְאַרְבַּעִין אַבְרִים דְשְׂכִינְתָא, דְלָאוּ אִיְהִי פְתִיחָא לְקַבְּלָא לִיהּ. וּבְגִין דָּא אַתְקָרִיאַת שִׁיחַת מְלֶאכִי הַשְּׂרַת. אִיהוּ צַפְצוּף עוֹפּוֹת, דְּאִינוּן נִשְׁמָתִין דְשְׂרִיין בְּאַבְרִים. אִיְהִי שִׁיחַת דְקָלִים, דְּאִינוּן עֲנִפִין דְאֵילָנָא.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא, דְנְחִית יְהוֹ"ה לְגַבֵּי אֲדַנְ"י בְּכָל אַבְר, אַתְמַר בְּהוּ, (יחזקאל א) בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה כְּנַפְיָהֶם. וְהֵאֵי רִזָּא דְחֻשְׁמַל. חֵיוֹת אֵשׁ, עֵתִים חֲשׂוֹת, וְעֵתִים מְמַלְלוֹת. וְאָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, בְּמִתְנִיתָא תְנָא, כְּשֶׁהַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲשׂוֹת, וּכְשֶׁאִין הַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְמַלְלוֹת. בְּהַהוּא זְמַנָּא דְמִתְנִיחֵין קוֹל וְדְבוּר בְּחָדָא, דְּאִינוּן יְאַהֲדוּנְהִי חֲשׂוֹת. אָבַל בְּזְמַנָּא דְפְּנִיָּהֶם וּכְנַפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, יְהוֹ"ה מִן אֲדַנְ"י בְּפְרוּדָא, אִיהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּאַרְבַּע אֲנַפֵי חִינוּן, כְּלֵהוּ פְתִיחֵן, לְקַבְּלִיהּ מְמַלְלוֹת, לְמִשְׁאַל מְזוּנָא, בְּגִין (דניאל ד) דְּמְזוּן לְכֵלָא בִּיהּ. אֲדַנְ"י אֲשַׁתְּכַח בְּכַנְפֵי חֲחִיוֹת, כְּלֵהוּ פְתִיחֵן לְגַבֵי חִינוּן.

שְׂאֲגִין בְּקוֹל דְּאִיהוּ יְהוֹ"ה, כְּלֵהוּ בִּימִינָא. אוֹפְנִים מְצַפְצְפִין בְּדְבוּר, דְּאִיהוּ אֲדַנְ"י בְּשִׁמְאָלָא. בְּשִׂרְפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדְבוּר בְּאֲמַצְעִיתָא. יְאַהֲדוּנְהִי בִּימִין. אוֹפְנִים מְצַפְצְפִים בְּדְבוּר, שְׁהוּא אֲדַנְ"י, בְּשִׁמְאָל. בְּשִׂרְפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדְבוּר בְּאֲמַצְע.

יֵאָהֲדוֹנָהּי. בָּהֶם (בראשית א) וְעוֹף
 יַעֲרֹף. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ישעיה ו) וַיַּעַף
 אֵלַי אֶחָד מִן הַשָּׂרְפִים. וְנֶאֱמַר
 בָּהֶם, (קהלת י) וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף
 אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבָר.
 וּשְׂרָפִים - שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד (ישעיה
 ו), מִצַּד הָאוֹת ו', שֶׁהוּא הָעַמּוּד
 הָאֲמֻצְעִי, כּוֹלָל יָמִין וּשְׂמָאל.
 וְהוּא כּוֹלָל שֵׁשׁ תְּבוּת - בְּשִׁתִּים
 יְכַסֶּה פָּנָיו וּבְשִׁתִּים יְכַסֶּה רַגְלָיו
 וּבְשִׁתִּים יַעֲרֹף סִימָן.

תִּקְוֹן שְׁנֵי - וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַע
 דְּמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו
 מְלַמְעֵלָה. רֶשֶׁם שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה,
 וְהוּא (שם מד) כְּתַפְאֲרַת אָדָם לְשִׁבְת
 בֵּית.

וּפְרָשׁוֹהָ רַבְּנָן, כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת
 שְׁמַע עֲרֻבִית וּשְׁחֲרִית כְּאֵלוֹ מְקַיִם
 (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.
 שְׁטִלִית לְבָנָה הִיא לְיָמִין, מִצַּד
 חֶסֶד, וְנֶאֱמַר אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל
 פֶּסַע רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת.
 (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד פֶּסַע. חֶסֶד
 עוֹלָה ע"ב חֲלִיּוֹת וְקִשְׁרֵי הַטְּלִית.
 וְיֵשׁ טְלִית מִצַּד מִטְטְרוֹ"ן, שֶׁהוּא
 ט"ט, כּוֹלָל ח"י, בֵּין קְשָׁרִים
 וְחֲלִיּוֹת לְכָל צַד. חֲמֻשָּׁה קְשָׁרִים
 כְּגִיד חֲמֻשָּׁה חֲמֻשֵׁי תּוֹרָה. וּשְׁלֹשׁ
 עֲשָׂרֵה חֲלִיּוֹת כְּגִיד שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה
 מִדּוֹת הַרַחֲמִים שֶׁל הַתּוֹרָה,
 שְׁנֶאֱמַר בָּהֶן, בְּשִׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת
 הַתּוֹרָה נִדְרָשׁת.

וּבִנְדָרָה נֶאֱמַר, כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו
 מְלַמְעֵלָה. בְּצוּרַת הַתַּפְאֲרַת,
 שֶׁהוּא תַּפְאֲרַת אָדָם עָלָיו
 מְלַמְעֵלָה. וְנֶקְרָא בְּשֵׁמוֹ, יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א. (ישעיה מג) כָּל
 הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי כְּרִאֲתוֹ
 יִצְרָתוֹ אֲפִי עֲשִׂיתִיו. וְלִמְעֵלָה
 כְּמַרְאֵה אָדָם - זוֹ שְׁכִינָה, שֶׁהִיא
 כְּמַרְאֵה שֶׁל הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי
 בְּאַרְבָּעָה פָּנִים וּבְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם אָדָם.
 וְאַרְבָּעָה פָּנִים וּבְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם אָדָם.
 אוֹתִיּוֹת, וּבִהֵן (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

וְעוֹד נֶקְרָא ח"י מִצַּד שֶׁל צַדִּיק, וּבּוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ נֶקְרָא אַז אָדָם, שֶׁהוּא הָעַמּוּד

בְּהוֹן (בראשית א) וְעוֹף יַעֲרֹף. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ו)
 וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשָּׂרְפִים. וְאֶתְמַר בְּהוֹן, (קהלת י) וְעוֹף
 הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבָר. וּשְׂרָפִים
 שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. מִסְטָרָא דָּאֵת ו', דְּאִיהוּ עַמּוּדָא
 דְּאֲמֻצְעִיתָא, כָּלִיל יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ כָּלִיל שִׁית
 תִּיבִין, (ישעיה ו) בְּשִׁתִּים יְכַסֶּה פָּנָיו וּבְשִׁתִּים יְכַסֶּה רַגְלָיו
 וּבְשִׁתִּים יַעֲרֹף סִימָן.

תִּקְוֹנָא תְּנִינָא, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת כְּמַרְאֵה
 אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה. רֶשִׁימוֹ דְּסֵפֶר תּוֹרָה, וְאִיהוּ
 (ישעיה מד) כְּתַפְאֲרַת אָדָם לְשִׁבְת בֵּית.

וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע עֲרֻבִית וּשְׁחֲרִית,
 כְּאֵלוֹ מְקַיִם (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.
 דְּטִלִית לְבָנָה, אִיהוּ לְיָמִינָא מִסְטָרָא דְּחֶסֶד. וְאֶתְמַר, אֵל
 מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל פֶּסַע רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. (ישעיה טז)
 וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד פֶּסַע. חֶסֶד סְלִיק ע"ב חוֹלִיין וְקִשְׁרֵין דְּטִלִית.
 וְאִית טְלִית מִסְטָרָא דְּמִטְטְרוֹ"ן, דְּאִיהוּ ט"ט, כָּלִיל ח"י,
 בֵּין קִשְׁרֵין וְחוֹלִיין לְכָל סְטָרָא. ה' קִשְׁרֵין לְקַבֵּל
 ה' חוֹמְשֵׁי תּוֹרָה. וְתִלְיִסָּר חוֹלִיין, לְקַבֵּל תְּלִיסָּר מְכִילָן
 דְּרַחֲמֵי דְּאוֹרִייתָא. דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, בִּי"ג מִדּוֹת הַתּוֹרָה
 נִדְרָשׁת.

וּבְגִינָה אֶתְמַר, כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה. בְּדִיוֹקְנָא
 דְּתַפְאֲרַת, דְּאִיהוּ תַּפְאֲרַת אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה.
 וְאֶתְקַרֵי בְּשֵׁמִיה, יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. (ישעיה מג) כָּל
 הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי כְּרִאֲתוֹ יִצְרָתוֹ אֲפִי עֲשִׂיתִיו.
 וְלִעֲלֵילָא כְּמַרְאֵה אָדָם, דְּאִיהוּ כְּחִיזוֹ דְּעַמּוּדָא
 דְּאֲמֻצְעִיתָא, בְּד' אֲנַפִּין, וּבְעֶשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִינּוּן אָדָם.
 וְאַרְבַּע אֲנַפִּין דְּאָדָם, אַרְבַּע אֲתוּוּן. וְאִינּוּן י"ד אֲתוּוּן,
 וּבְהוֹן (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

וְעוֹד אֶתְקַרֵי ח"י, מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, וּבִיהִ קְדָשָׁא בְּרִין

בְּאַרְבָּעָה פָּנִים וּבְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם אָדָם. וְאַרְבָּעָה פָּנִים שֶׁל אָדָם - אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת. וְהֵם י"ד

אוֹתִיּוֹת, וּבִהֵן (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

האמצעי, ט"ל, והשכינה ה'. ובה' הוא אדם, משום ש"ט"ל כף עולה בחשבון - יו"ד ה"א וא"ו. וזהו מוריד הט"ל, לגבי אות ה"א. קשר הטלית - ח"י העולמים, שקושר הקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל הצדדים בארבע כנפות הטלית.

תפלין משמאלו, זהו שכתוב (ישעיה סב) נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו. בימינו - זו תורה. ובזרוע עזו - אלו תפלין. יהו"ה בארבע פרשיות. אדנ"י - היכל לארבע אותיות בארבעה פתי התפלין. קשר של תפלין של יד זה צדיק ח"י העולמים, שהוא קשר של שניהם, בזרוע שמאל. קשר של ראש זה העמוד האמצעי שאחוז בו יהו"ה אהי"ה למעלה, שהם (כת"ר) חכמ"ה ובינ"ה.

קריאת שמע שהיא היחוד באמצע, והיא אחוזה בין ציצית ותפלין, שכל הפרשיות של ציצית ותפלין הן כלולות ביחוד של קריאת שמע. ומצד של עמוד האמצעי, שהוא טלית ותפלין, שנאמר בהן (שמות יג) והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך. (במדבר טו) ועשו להם ציצת.

ש' של תפלין, הלכה למשה מסיני. (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ובארונהו - מהו שם ה' ? אלו תפלין שבראש. ש' של תפלין. שתי שיניו - שש מאות. שש מדרגות ושבעה ענפים של שתי שינים - הרי שלשה עשר, והכל תרי"ג. ואין מצוה שאינה שקולה לכל התורה.

כגון זה, כל מצוה היא יהו"ה. י"ה עם שמ"י - שס"ה. ו"ה עם זכרי - רמ"ח. ומשום זה כל מצוה היא שקולה לתרי"ג. והרי פשוטה, שמע ישראל - כלול תרי"ג מצד של ציצית. ותרי"ג מצד של תפלין הוא בכל מקום.

הוא ושכינתיה אתקרי אז אדם, דאיהו עמודא דאמצעייתא, ט"ל, ושכינתיה ה'. ובה' איהו אדם. בגין דט"ל הכי סליק בחושבון יו"ד ה"א וא"ו. והאי איהו מוריד הט"ל, לגבי ה"א. קשר דטלית, ח"י עלמין, דקשיר קדשא ברוך הוא ושכינתיה בכל סטריין, בארבע כנפות דטלית.

תפלין משמאלא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה סב) נשבע יי בימינו ובזרוע עזו. בימינו, זו תורה. ובזרוע עזו, אלו תפלין. יהו"ה בד' פרשין. אדנ"י היכלא לד' אתוון, בד' פתי דתפלין. קשר של תפלין דיד, דא צדיק ח"י עלמין, דאיהו קשורא דתרווייהו. בזרוע שמאלא. קשר דרישא, דא עמודא דאמצעייתא, דאחיד ביה יהו"ה אהי"ה לעילא, דאינון (כת"ר) חכמ"ה ובינ"ה.

קריאת שמע דאיהו יחודא באמצעייתא, ואיהו אחיד בין ציצית ותפלין, דכלהו פרשין דציצית ותפלין, אינון כלילן ביחודא דקריאת שמע. ומסטררא דעמודא דאמצעייתא, דאיהו טלית ותפלין, דאתמר בהו, (שמות יג) והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך. (במדבר טו) ועשו להם ציצת. (דף רכ"ח ע"ב).

ש' של תפלין, הלכה למשה מסיני. (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו ממך. ואוקמוה מאי שם יהו"ה. אלו תפלין שבראש. ש' של תפלין. תרין שיניו ש' של שית מאה. שית דרגין. ושבע ענפין דתרין שיניו, הא תלת עשר, וכלא תרי"ג. ולית פקודא דלאו איהי שקילא לכל אורייתא.

כגוונא דא, פל מצוה איהי יהו"ה. י"ה עם שמ"י שס"ה. ו"ה עם זכרי רמ"ח. ובגין דא כל מצוה איהי שקילא לתרי"ג. והא אוקמוה, שמע ישראל כליל תרי"ג, מסטררא דציצית. ותרי"ג מסטררא דתפלין איהו בכל אתר.

היא שקולה לתרי"ג. והרי פשוטה, שמע ישראל - כלול תרי"ג מצד של ציצית. ותרי"ג מצד של תפלין הוא בכל מקום.

וְהוּו לטוֹטְפַת, טֹטְפַת - ט"ט, ח"י
 עוֹלָמִים, צְדִיק, כְּנֻגְדוֹ שֶׁל
 מִטְטְרוֹן. פ"ת, תְּפָאֶרֶת. מִטְטְרוֹן
 סוֹס שֶׁל תְּפָאֶרֶת, שְׁבוּ כָל
 הַסְפִירוֹת מִתְּלַבְשׁוֹת. וְכָף הוּא
 כְּגוֹף לְנִשְׁמָה. וְכֹאֲשֶׁר הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְסַלֵּק מִמֶּנּוּ, נִשְׁאָר
 אֵלֶם, אֵין לוֹ קוֹל וְלֹא דְבוּר. נִמְצָא
 שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׂכִּינָה הֵם
 קוֹל וְדְבוּר שֶׁל כָּל מְלָאָךְ וּמְלָאָךְ,
 וּבְכָל קוֹל וְדְבוּר שֶׁל תּוֹרָה, וּבְכָל
 קוֹל שֶׁל תְּפִלָּה וּבְכָל מִצְוָה
 וּמִצְוָה. בְּכָל מְקוֹם שֶׁלִּיטְתוֹ
 בְּעֲלִיּוֹנִים וּבִתְחֻמוֹנִים, הוּא חַיִּים
 שֶׁל הַפֶּל וְהוּא סוֹבֵל הַפֶּל.

וְאֵין אֲדָנִי בְּלֹא יְהוָה, כְּמוֹ שְׂאִין
 דְבוּר בְּלֹא קוֹל. וְאֵין קוֹל בְּלֹא
 דְבוּר. וְזֶהוּ אָמַת בְּעוֹלָם
 הָאֲצִילוֹת. אֲכָל בְּעוֹלָם הַפְּרוּד יֵשׁ
 קוֹל בְּלֹא דְבוּר. קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין
 שְׂדֵי, אַחוּז בּוֹ הַעֲלִיּוֹן וְהַתְּחֻמוֹן.
 וְזֶה צְדִיק חַי הַעוֹלָמִים, אַחוּז (בב)

בין קול ודבור.

בְּתוֹךְ כֶּף הַרוּעָה הֵנְאָמֵן גִּזְמָן
 אֲצֵל הַזְקֵן וְאָמַר, זָקֵן זָקֵן, תְּפִלִּין
 וְצִיצִית וּפְרָשֶׁת מְזוּזָה הֵן שְׁלֹשׁ
 מִצְוֹת כְּלוּלוֹת בְּקִרְיַאת שְׁמַע,
 וּקְרִיַאת שְׁמַע הִיא מִצְוָה רְבִיעִית.
 וְצִיצִית מְזַכֶּרֶת שְׁלֹשׁ פְּעָמִים.
 וּבִתְפִלִּין נִזְכָּרֶת בְּהֵן שְׁתֵּי פְעָמִים
 אוֹת. וּבְצִיצִית, הָאוֹת ז' שֶׁל
 תְּזַכְּרוּ שְׁצִירֶיךָ לְהַתִּיז בָּהּ.
 וּבְמְזוּזָה, שְׂדֵי מִבְּחוּץ, יְהוָה
 מִבְּפָנִים.

וּפְרָשִׁיּוֹת סְתוּמוֹת וּפְתוּחוֹת
 מֵדוּעַ? וְשַׁעוֹר אֶרְכָּה שֶׁל צִיצִית
 וְרַחֲבָה, שֶׁתְּקַנּוּ אַרְךָ כָּל הַצִּיצִית
 שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲצַבְעוֹת בְּגוּדְל.
 מִצְוֹת תְּכַלֵּת שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי

שְׁלִישֵׁי עֲנָף, וּבֵין קֶשֶׁר כְּמֵלֵא גוּדֵל. וְכָל חֲלִיָּה וְחֲלִיָּה תִּהְיֶה מְשֻׁלָּשֶׁת. וְכָף תְּפִלִּין מֵדוּעַ
 בְּמַח? וּכְנֻגְד הַלֵּב, וְשַׁעוֹר הַרְצוּעוֹת, מֵדוּעַ הֵן עַד הַלֵּב לְשִׁמְאֵל וְעַד הַטְּבוּר לְיָמִין? וְרַצוּעָה שֶׁל
 יָד עַד שִׁיכְרֶךְ, וּשְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּאֲצַבְע הָאֶרְכָּה?

וְהוּו לטוֹטְפַת, טֹטְפַת: טט, ח"י עֲלָמִין, צְדִיק, לְקַבְּלִיהָ
 מִטְטְרוֹן. פת, תְּפָאֶרֶת. מִטְטְרוֹן סוֹס דְתְּפָאֶרֶת, דְּבִיָּה
 כָּל סְפִירָאן מִתְּלַבְשִׁין. וְהָכִי אִיהוּ כְּגוּפָא לְנִשְׁמָתָא. וְכָד
 קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק מִגְּוִיָּה, אִשְׁתַּאֲר אֵלֶם, לִית לִיה
 קוֹל וְלֹא דְבוּר. אִשְׁתַּכַּח, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ
 אִיהוּ קוֹל וְדְבוּר. דְּכָל מְלָאָךְ וּמְלָאָךְ. וּבְכָל קוֹל וְדְבוּר
 דְּאוּרִייתָא, וּבְכָל קוֹל דְּצִלוֹתָא. וּבְכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא.
 בְּכָל אֲתָר שׁוּלְטָנוּתֵיהּ בְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין, אִיהוּ חַיִּים דְּכֵלָּא,
 אִיהוּ סְבִיל כֵּלָּא.

וְלִית אֲדָנִי בְּלֹא יְהוָה, כְּגוֹוֹנָא דְלִית דְבוּר בְּלֹא קוֹל. וְלִית
 קוֹל בְּלֹא דְבוּר. וְהָאִי אִיהוּ קֶשֶׁט, בְּעֲלָמָא
 דְּאֲצִילוֹת. אֲכָל בְּעֲלָמָא דְּפְרוּדָא, אִית קוֹל בְּלֹא דְבוּר.
 קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שְׂדֵי, אַחִיד בֵּיה עֵילָא וְתַתְּא. וְדָא צְדִיק
 חַי עֲלָמִין, אַחִיד (ס"א ביה) בֵּין קוֹל וְדְבוּר.

אֲדָתְהִי, הָא רַעֲיָא מְהִימְנָא אֲזַדְמָן לְגַבֵּי סְבָא, וְאָמַר
 סְבָא סְבָא, תְּפִלִּין וְצִיצִית וּפְרָשֶׁת מְזוּזָה, אֵינוֹן
 ג' פְּקוּדִין, כְּלִיל בְּקִרְיַאת שְׁמַע. וּקְרִיַאת שְׁמַע פְּקוּדָא
 רְבִיעִיָּה. וְצִיצִית אֲדָפֶר ג' זְמַנִּין. וּבִתְפִלִּין אֲדָפֶר בְּהוּ
 תְּרִין זְמַנִּין אוֹת. וּבְצִיצִית ז' שֶׁל תְּזַכְּרוּ דְצִירֶיךָ לְהַתִּיז בָּהּ.
 וּבְמְזוּזָה, שְׂדֵי מְלַבֵּר, יְהוּ"ה מְלָגוּ.

וּפְרָשִׁיין סְתִימִין וּפְתִיחֵן אֲמַאי. וְשַׁעוֹר אֶרְכָּה דְצִיצִית
 וְרַחֲבָה, דְתְּקִינוּ אַרְךָ כָּל הַצִּיצִית תְּרִין עֶשֶׂר
 אֲצַבְעָאן בְּגוּדֵל. מִצְוֹת תְּכַלֵּת, שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי
 עֲנָף. וּבֵין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר כְּמֵלֵא גוּדֵל. וְכָל חוּלְיָא וְחוּלְיָא
 תִּהְיֶה מְשֻׁלָּשֶׁת. וְהָכִי תְּפִלִּין אֲמַאי בְּמוֹחָא. וְלְקַבֵּל לְפָא.
 וְשַׁעוֹר רְצוּעָתְהוֹן אֲמַאי אֵינוֹן עַד לְפָא לְשִׁמְאֵל וְעַד
 טְבוּרָא לְיָמִינָא. וְרַצוּעָא דִיד עַד דִּיכְרוּךְ וּשְׁלֹשׁ תֵּלֶת
 זְמַנִּין בְּאֲצַבְע צְרָדָא.

שְׁלִישֵׁי עֲנָף, וּבֵין קֶשֶׁר כְּמֵלֵא גוּדֵל. וְכָל חֲלִיָּה וְחֲלִיָּה תִּהְיֶה מְשֻׁלָּשֶׁת. וְכָף תְּפִלִּין מֵדוּעַ
 בְּמַח? וּכְנֻגְד הַלֵּב, וְשַׁעוֹר הַרְצוּעוֹת, מֵדוּעַ הֵן עַד הַלֵּב לְשִׁמְאֵל וְעַד הַטְּבוּר לְיָמִין? וְרַצוּעָה שֶׁל
 יָד עַד שִׁיכְרֶךְ, וּשְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּאֲצַבְע הָאֶרְכָּה?

אֵלָא, וְדַאי בְּגַד חֹשֶׁב לָאו אִיהוּ, אֵלָא שְׁלֵשׁ עַל שְׁלֵשׁ לְכֹל בְּגָדֵי לְבָן, לְכֹל סֹטְרָא. אֵינּוּן תְּרִיסָר, לְקַבְּל אַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי דְכֹהֵן הַדְּיוּט. וּמִסֹּטְרָא דְכֹרֶפֶת כֹּהֵן הַדְּיוּט קָא רְמִיז, אַל תְּהִי בְרֶפֶת הַדְּיוּט קִלְיָה בְּעֵינֵיךָ. שְׁלֵשׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עֲנָף, דְּאִיהוּ תַכְלֵת. וְכֹל חוּלְיָא מְשׁוּלְשֵׁת, כֹּל מְשׁוּלְשׁ מִסֹּטְרָא דְקְרוּשָׁה. הַדָּא הוּא דְכֹתִיב קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ. וַיִּשְׂרָאֵל

שְׁלִישִׁיה, בְּגִין (שְׁמוֹת יד) דְּשְׁלָשָׁם עַל כְּלוּ. דְּצִיּוּצֵית מִסֹּטְרָא דְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ תְּלִיתָא לְאַבְהֵן, וְכֹל דְּבָר מְשׁוּלְשׁ, וְה"ו יל"י, כֹּל תִּיבָה מְשׁוּלְשֵׁת מִסֹּטְרוֹי. חוּלְיָא כְּלִילָא מִתְּלַת פְּרִיכוֹת מְשְׁלָשִׁין, דָּא שְׂכִינְתָּא. קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ. וְאִיהִי מְשׁוּלְשֵׁת בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, כְּלִיל תְּלַת עֲנָפֵי אַבְהֵן, דְּאִינוּן ש' מִן שֶׁבֶת, שְׂכִינְתָּא בַת יְחִידָה. (ס"א מֵלֵא מו) חֲלִיָּא, תַכְלֵת שְׂבִצִיּוּצִית.

וְכַאֲה גּוֹפָא, דְּהִכִּי אִיהוּ רְשִׁים, בְּשְׂכִינְתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל פְּנֵי דְמִצְוָה. רְשִׁים בְּרִצּוּעָא דְאִיהוּ תְּפִלָּה דִיד, בְּתַלַּת פְּרִיכוֹת בְּאַצְבַּע צְרָדָא. דְּאִיהִי כְּגוּוּנָא דְחוּלְיָא, פְּרִיכָא בְּתַלַּת פְּרִיכוֹת בְּאַצְבָּעָא. רְשִׁים בְּקֶשֶׁר דְתַפְלִין, כְּלִיל בְּתַרְיִן קֶשְׁרִין, סְלִקִין חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר מְשׁוּלְשִׁין, תְּרִין בְּקֶשֶׁרָא חַד.

שְׁלָשָׁה עֶשֶׂר חוּלְיִין, אִית בְּהוּן תְּשֻׁעָה וּשְׁלָשִׁים פְּרִיכִין, כְּחוּשְׁבֹן ט"ל. וּשְׁלָשָׁה עֶשֶׂר חוּלְיִין, כְּחוּשְׁבֹן אָחַד. סְלִקִין ב"ן. וְהֵאֵי אִיהוּ בֵן י"ה. עַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. כֹּל קֶשֶׁר בְּדִיוקְנָא דְכַף יְמִינָא, כֹּל חוּלְיָא בְּדִיוקְנָא דְאַצְבָּע, דְּאִית בֵּיה תְּלַת פְּרִקִין, לְקַבְּל תְּלַת פְּרִיכוֹת. וְהִכִּי בְּכָל אַצְבָּע תְּלַת פְּרִקִין, לְבַר מְגוּדְל. דְּאִיהוּ שִׁיעוּר בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר דְּצִיּוּצִית, כְּמֵלָא גּוּדְל. אִיהִי מְדָה דְחוּטְמָא. וּמְדָה דְעֵין יְמִינָא וּשְׂמָאֵלָא. וְאִיהוּ מְדָה בֵּין עֵין לְעֵין. וּמְדָה דְאֵזֵן יְמִינָא וּשְׂמָאֵלָא. וּמְדָה דְכָל שְׁפָה וּשְׁפָה. וּמְדָה דְלִישְׁנָא. (שְׁמוֹת כו) מְדָה אַחַת לְכָל הִירִיעַת.

שְׁלָשָׁה פְּרִקִים כְּנֶגֶד שְׁלֵשׁ פְּרִיכוֹת. וְכֹף בְּכָל אַצְבָּע שְׁלָשָׁה פְּרִקִים, חוּץ מְגוּדְל, שֶׁהוּא שְׁעוּר בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר שֶׁל הַצִּיּוּצִית כְּמֵלָא גּוּדְל. הִיא מִדַּת הַחֹטֵם, וּמְדָה שֶׁל עֵין יְמִין וּשְׂמָאל, וְהִיא מְדָה בֵּין עֵין לְעֵין, וּמְדָה שֶׁל אֵזֵן יְמִין וּשְׂמָאל, וּמְדָה שֶׁל כָּל שְׁפָה וּשְׁפָה, וּמְדַת הַלְשׁוֹן. (שְׁמוֹת כו) מְדָה אַחַת לְכָל הִירִיעַת.

וְכַרְחִיז חֲלִיָּה מְשְׁלָשֵׁת, כֹּל מְשְׁלָשׁ מִצְד הַעַמּוּד הָאִמְצָעִי, שֶׁהוּא שְׁלִישֵׁי לְאַבּוֹת, וְכֹל דְּבָר מְשְׁלָשׁ, וְה"ו יל"י, כֹּל תִּיבָה מְשְׁלָשֵׁת מִצְדוּ. חֲלִיָּה כְּלוּלָה מְשְׁלָשׁ פְּרִיכוֹת מְשְׁלָשׁוֹת, זוּ הַשְׂכִּינָה. קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ. וְהִיא מְשְׁלָשֵׁת בְּעַמּוּד הָאִמְצָעִי, כְּלוּל מְשְׁלָשָׁה עֲנָפֵי הָאֲבּוֹת, שֶׁהֵם אוֹת ש' מְשֶׁבֶת, שְׂכִינָה בַת יְחִידָה. (מֵלֵא מו) חֲלִיָּה, תַכְלֵת שְׂבִצִיּוּצִית. אֲשֶׁרִי הַגּוֹף שְׂכָף הוּא רְשׁוּם בְּשְׂכִינָה וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל פְּנֵי הַמִּצְוָה. רְשׁוּם בְּרִצּוּעָה שֶׁהִיא תְּפִלָּה שֶׁל יָד בְּשְׁלֵשׁ פְּרִיכוֹת בְּאַצְבַּע הָאֶרְכָּה, שֶׁהִיא כְּדִגְמַת הַחֲלִיָּה, כְּרוּכָה בְּשְׁלֵשׁ פְּרִיכוֹת בְּאַצְבָּע. רְשׁוּם בְּקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִין, כְּלוּל בְּשְׁנֵי קֶשְׁרִים, עוֹלִים חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר מְשְׁלָשִׁים, שְׁנַיִם בְּקֶשֶׁר אָחַד. שְׂדֵשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת יֵשׁ בְּהֵן תְּשַׁע וּשְׁלָשִׁים פְּרִיכוֹת כְּחוּשְׁבֹן ט"ל, וּשְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת כְּחוּשְׁבֹן אָחַד - עוֹלִים ב"ן. וְזֵהוּ בֵן י"ה, הַעַמּוּד הָאִמְצָעִי. כֹּרְחִיז בְּצוּרָה שֶׁל כַּף יְמִין, כֹּל חֲלִיָּה בְּצוּרָה שֶׁל אַצְבָּע, שְׁנַיִם בֵּיה שְׁלָשָׁה פְּרִקִים כְּנֶגֶד שְׁלֵשׁ פְּרִיכוֹת. וְכֹף בְּכָל אַצְבָּע שְׁלָשָׁה פְּרִקִים, חוּץ מְגוּדְל, שֶׁהוּא שְׁעוּר בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר שֶׁל הַצִּיּוּצִית כְּמֵלָא גּוּדְל. הִיא מִדַּת הַחֹטֵם, וּמְדָה שֶׁל עֵין יְמִין וּשְׂמָאל, וְהִיא מְדָה בֵּין עֵין לְעֵין, וּמְדָה שֶׁל אֵזֵן יְמִין וּשְׂמָאל, וּמְדָה שֶׁל כָּל שְׁפָה וּשְׁפָה, וּמְדַת הַלְשׁוֹן. (שְׁמוֹת כו) מְדָה אַחַת לְכָל הִירִיעַת.

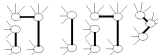
האמה היא שעור הגוף, לארבעה צדדים ומעלה ומטה, שהם שש אמות. ובכל אמה ואמה שלשה פרקים. ח"י פרקים בשש אמות. והם סוד של ח"י נענועים של הלולב לששה צדדים, שלשה נענועים לכל צד, ועליהם נאמר (שיר השירים ז) זאת קומתך דמתה לתמר. וזה שעור קומה, מקנה ישראל בשכינתה, הוא ח"י ארבע פעמים, שאלו הארבע עולים לשבעים ושנים.

יכוד של החיות, הקומה שלהן - (יחזקאל א) וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבתם וגו'. וגביהן - ארבע חיות של המרכבה התחתונה. וגבה להם - ארבע חיות של המרכבה האמצעית. וגבתם - ארבע חיות של המרכבה השלישית. וכלן שנים עשרה. והן מלאות עינים. כדגמא זו (ראה ציור למעלה) סביב לארבעתן - יהנה יהנה יהנה.

ובע"י הקומה רשומים בהם בתפלה באיזה מקום. אלא כל הפורע - פורע בבורף, וכל הזקף - זקף בשם. זקיפות ארבע ובריכות ארבע. הרי כאן רומז באלו הזקיפות והבריכות, מוליך ומביא למי שארבע רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. ואלו הם ששה צדדים - שמים וארץ וארבע רוחות. כנגד שלש ברכות ראשונות ושלש אחרונות. בעשה שלום במרומו - ארבע, בריעה וזקיפה לשמאל, ובריעה וזקיפה לימין. וזה הוא נותן שלום לשמאלו וימינו. לשמאל רבו, ולימין רבו.

הרי הן שנים עשרה בין (בריכות) (בריעות) ובריעות וזקיפות, ובהן ע"ב עינים. שש פריעות בהן שמונה עשר נענועים, שלש בכל פעם, ראש וגוף וזנב, שצריך לכרע בשמונה עשרה חליות שעולות שבעים ושנים. באלו השבעים ושנים של הקדוש ברוך הוא מאירים שבעים

אמה שיעור דגופא, לארבע סטרין ועילא ותתא. דאינון שית אמות. ובכל אמה ואמה שלשה פרקין, ח"י פרקין בשית אמיין. ואינון רזא דח"י נענועין דלולב. לשית סטרין. תלת נענועין לכל סטרא. ועלייהו אתמר, (שיר השירים ז) זאת קומתך דמתה לתמר. ודא שיעור קומה, מקנה ישראל בשכינתא, איהו ח"י ארבע זמנין, דאינון ארבע סלקין שבעים ושנים.

ורזא דחיון, קומה דלהון (דף רכ"ט ע"א) (יחזקאל א) וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבתם וגו', וגביהן, ארבע חיון דמרכבתא תתאה. וגבה להם, ד' חיון דמרכבתא מציעתא. וגבתם, ארבע חיון דמרכבתא תליתאה. וכלהו י"ב. ואינון מלאות עינים, כגוונא דא סביב לארבעתן, יהנה יהנה יהנה.

ומארי דקומה רשימין בהון בצלותא, באן אתר. אלא כל הפורע פורע בבורף. וכל הזקף זקף בשם. זקיפות ארבעה. ובריעות ארבעה. הא הכא קא רמיז באלין זקיפות ובריעות, מוליך ומביא למי שד' רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. ואינון שית סטרין, שמים וארץ וד' רוחות. ללכל תלת ברכאן קדמאין, ותלת בתראין, בעושה שלום במרומו ד', בריעה וזקיפה לשמאלא, ובריעה וזקיפה לימינא. והאי איהו נותן שלום לשמאלו וימינו, לשמאל רבו, ולימין רבו.

הא אינון תריסר, בין (בריכות) (בריעות) ובריעות וזקיפות. ובהון ע"ב עינין. ו' פריעות בהון ח"י נענועין, ג' בכל פעם, ראש וגוף וזנב, דצריך למכרע. בח"י חולין סלקין ע"ב. באלין ע"ב עינין דקודשא בריך הוא, נהרין ע"ב גרפין דשכינתא, וקמת עלייהו, ואתקריאת עמידה. דבקדמיתא נפילה איהי, וצריך לאקמא לה בשם יהנה,

הרי הן שנים עשרה בין (בריכות) (בריעות) ובריעות וזקיפות, ובהן ע"ב עינים. שש פריעות בהן שמונה עשר נענועים, שלש בכל פעם, ראש וגוף וזנב, שצריך לכרע בשמונה עשרה חליות שעולות שבעים ושנים. באלו השבעים ושנים של הקדוש ברוך הוא מאירים שבעים

ושפתים כנפי השכינה, ועומדת עליהם, ונקראת עמידה. שבתחלה היתה נפילה, וצריך לזקפה בשם יהוה, כח"י עולמות, ובארבע זקיפות בשש ברכות, שהוא תפארת, כלול בשלש ברכות ראשונות ושלש ברכות אחרונות.

ולכרע כח"י עולמות, וזהו ו' ו' ו'. כל הכורע - כורע בכרוך, וכל הזוקף - זוקף בשם יהוה. העמוד האמצעי וצדיק ו"ו. ו' עליונה בינה, בן י"ה, ואלו רמוזים ברי"סע ויבא וי"ט. ו' עליונה בן י"ה אחוז בזקיפה וכריעה, וכלם עולים ח"י ברכות של התפלה.

ארבע פריעות בשם אדני, ארבע זקיפות בשם יהוה, העמוד האמצעי והשכינה - ח"י העולמים, קושר אותם, וזה יאהדונה"י, אמן. בכל ברכה מח"י ברכות, ח"י פעמים יהוה שהם ע"ב עינים שמאירים בע"ב כנפים, שהם ח"י פעמים אדני. וסוד הדבר - וגביהן, וגבה להם, וגבתם. וגביהן - כנפים. וגבה להם - פנים. וגבתם - שהם עליהם. מלאת עינים סביב לארבעתן - כלם מרבעות. והכל אמת. שבעים ענפים (פנים) לתורה. כנפים - אדני. פנים - יהוה. עינים - אהיה. ועולים יב"ק בחשבון, אדני, במעשה. יהוה בדבור. אהיה במחשבה.

בכר עין ועין שעור גודל. וזה אות ו' בינונית. ושני פרקים בגודל הם י' י'. כנגד החטם אות ו'. כנגד שני נקבים של החטם

שתי י' י', ועולות יוד הא. וזה וייצר. שעור של כל מדה ומדה - יוד הא, בכל מקום שליטתו, בכל אבר ואבר. כל אבר, כגון (דברים לב) יפרש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו.

אין אבר בכל מרפכתו שאין הוא כל אבר בצורתו. ובכל מקום נמצא. (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרדות מלמעלה. לקבל פרשיין פתיחן דתפלין. לקבל תורה. וכד לתפא, אינון סתימין פרשיין, לקבל יאהדונהי עלייהו. באנפוי וגדפוי.

בח"י עלמין, ובארבע זקיפות בשית ברכאן, דאיהו תפארת, כליל תלת ברכאן קדמאין, ותלת ברכאן בתראין. ולמכרע כח"י עלמין, והאי איהו ו' ו' ו'. כל הכורע כורע בכרוך, וכל הזוקף זוקף בשם יהוה. עמודא דאמצעייתא וצדיק ו"ו ו'. עלאה בינה בן י"ה ואינון רמיזין בויסע ויבא וי"ט ו' עלאה. בן י"ה אחיד בזקיפה וכריעה, וכלהו סלקין ח"י ברכאן דצלותא.

ארבעה פריעות באדני, ארבעה זקיפות ביהוה, עמודא דאמצעייתא. ושכינתא חי עלמין, קשיר לון, ודא יאהדונה"י, אמן, בכל ברכתא מח"י ברכאן, ח"י זמנין יהוה אינון ע"ב עינין, דנהרין בע"ב גדפין, דאינון ח"י זמנין אדני.

ורזא דמלה, וגביהן, וגובה להם, וגבותם. וגביהן: גדפין. וגובה להם: אנפין. וגבותם: דאינון עלייהו. מלאות עינים סביב לארבעתן, פלהו מרובעות. וכלא קשוט, ע' ענפין (נ"א אנפין) לאורייתא. גדפין, אדני. אנפין, יהוה. עינין, אהיה. וסלקין יב"ק בחושבון, אדני, במעשה. יהוה, בדבור. אהיה, במחשבה.

בכל עין ועין, שיעור גודל. ודא ו' בינוני. וב' פרקין בגודל, אינון י' י'. לקבל חוטמא ו'. לקבל ב' נקבי חוטמא, י' י'. וסלקין יוד הא. ודא וייצר. שיעור דכל מדה ומדה, יוד הא, בכל אתר שלטנותיה, בכל אבר ואבר. כל אבר, כגון (דברים לב) יפרש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו.

לית אבר בכל מרפכתו, דלאו איהו כל אבר בדיוקניה. ובכל אתר אשתכת, (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרדות מלמעלה. לקבל פרשיין פתיחן דתפלין. לקבל תורה. וכד לתפא, אינון סתימין פרשיין, לקבל יאהדונהי עלייהו. באנפוי וגדפוי.

שתי י' י', ועולות יוד הא. וזה וייצר. שעור של כל מדה ומדה - יוד הא, בכל מקום שליטתו, בכל אבר ואבר. כל אבר, כגון (דברים לב) יפרש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו. אין אבר בכל מרפכתו שאין הוא כל אבר בצורתו. ובכל מקום נמצא. (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרדות מלמעלה. כנגד הפרשיות הפתוחות של התפלין. כנגד התורה. וכאשר הן למטה הן סתומות הפרשיות, כנגד יאהדונהי עליהם, בפניו ובכנפיו.

וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא רְשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל לְקַבְּלֶיהוּ, בְּצִלּוֹתָא לְמַהוּי חֲבָרִים בְּהִדְיָהוּ, לְמַכְרַע בְּכָל גּוֹפְיָהוּ, בְּתַמְנֵי סְרֵי בְּרַכָּאן דְּצִלּוֹתָא, לְאַמְלָכָא עֲלֵיהוּ אַמֵּן, וְאִיהוּ יְאֵהֲדוֹנָהּ, בְּכָל אַבְר וְאַבְר דְּלֵהוֹן, וְאָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּלֵא הוּי רְשִׁים קְדָמֵיכוּ, לְמַהוּי כּוֹרַע בְּכַרוּף, וְזוֹקֵף בִּיהוּדָה, בְּקוֹמָה דְּגּוֹפָא, לֹא יִיעוּל צִלּוֹתֶיהָ בְּהִכְלָא דִּילֵי, דְּאִיהוּ אַדְנִי. לֹא תַקְבְּלוּן מִלִּין דִּילֵיהָ, עַל גְּדַפְיֵיכוּ וְאַנְפְּיֵיכוּ, דְּכָל מָאן דְּמַצְלִי בְּאַדְנִי, וּמַצְרַף לִיהוּדָה אֲנַפִּין (כ"א ענפיו) דְּמִלְאַכִּין, וּפְנִיָהּם וּכְנַפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת לְעִילָא, (כ"א לנשלא) יְאֵהֲדוֹנָהּ"י, בְּמִלִּין דְּצִלּוֹתָא דְּנַפְקִין מִפּוּמוּי דְּכַר נֶשׁ.

וְגִדּוּל הַעוֹנָה אַמֵּן יוֹתֵר מִן הַמְּכָרָף. דְּלַגְבֵי אַדְנִי יְהוּדָה בְּצִלּוֹתָא, וּפְנִיָהּם וּכְנַפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת. לְקַבֵּל יְהוּדָה בְּאַנְפִּין, אַדְנִי בְּגַדְפִּין, (שמות כה) כְּרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה וְכְרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה. אֲבָל כַּד חֲזַר שְׁלִיחַ צַבּוּר צִלּוֹתָא, וְעוֹנָה אַמֵּן, אִיהוּ בַּמַּחְבֵּרַת הַשְּׁנִית, מִתְחַבְּרִין תְּרִין שְׁמָהֶן בַּמַּחְבֵּרַת הַשְּׁנִית. בְּקַדְמִיתָא, (שמות לו) מְקַבִּילַת הַלְּלָאֵת אַחַת אֶל אַחַת, וְגו' בְּקַרְסִים, דְּאִינוּן קָשָׁר אַצְבָּעָאן. אֲבָל בְּאַמֵּן, (שמות כו) וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד, דְּבִיָּה חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֹתָהּ.

תְּקוּנָא תְּלִיתָאָה סֵדֵר דְּבוּרָא (כ"א סדר הדבורא) דְּצִלּוֹתָא, דְּבִיָּה חֲזִין אִשָּׁא מְמַלְלָן. וְהָאֵי הִיא (יחזקאל א) וְאַרְא פְּעִין חֲשָׁמַל כְּמַרְאֵה אִשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב. הָאֵי אִיהוּ רְזָא דְּחֲשָׁמַל. דְּאִינוּן חֲזִין אִשָּׁא, עֵתִים חֲשׂוֹת עֵתִים מְמַלְלוֹת. וְאִינוּן דְּחֲשׂוֹת לְסַפֵּר תּוֹרָה, בְּזַמְנָא דְּדַבּוּר נַפִּיק מִפִּי הַקּוֹרָא, אִיהוּ חֲשִׁיב לְגַבְיָהוּ, כְּאֵלוּ מְקַבְּלִים אֲוִרֵיתָא בְּטוֹרָא דְּסִינֵי. וּבְזַמְנָא דְּאָמַר אִיהוּ אָנְכִי, לֹא אִשְׁתַּמַּע קְלָא, וְלֹא דְּבוּרָא אַחְרָא דְּחִינוּן, אֶלָּא דִּילֵיהָ.

בְּגוֹוִנָא דָא, כַּד דְּבוּרָא דָא נַפִּיק מִפּוּמִיָּה דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, חֵיוֹת אִשׁ חֲשׂוֹת. וּבְזַמְנָא דְּשְׁתִּיק חֵיוֹת אִשׁ

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רְשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל כְּנֻגְדָם בְּתַפְלָה לְהֵיוֹת חֲבָרִים עִמָּהֶם, לְכַרַע בְּכָל גּוֹפֶם, בְּשִׁמוּנָה עֲשֶׂרָה בְּרֻכּוֹת שֶׁל הַתַּפְלָה, לְהַמְלִיךְ עֲלֵיהֶם אַמֵּן, וְהוּא יְאֵהֲדוֹנָהּ, בְּכָל אַבְר וְאַבְר שְׁלָהֶם. וְאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה רְשׁוּם לְפָנֶיכֶם לְהֵיוֹת כּוֹרַע בְּכַרוּף וְזוֹקֵף בִּיהוּדָה בְּקוֹמַת הַגּוֹף, לֹא תִכְנַס תַּפְלָתוֹ בְּהִכָּל שְׁלֵי, שֶׁהוּא אַדְנִי. לֹא תַקְבְּלוּ דְבוּרִים שְׁלוֹ עַל כְּנַפֵּיכֶם וּפְנִיכֶם. שְׁכַל מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּאַדְנִי, וּמַצְרַף לִיהוּדָה פְּנִים (ענפים) שֶׁל הַמְּלָאכִים, וּפְנִיָהּם וּכְנַפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת לְמַעְלָה, (לטל) יְאֵהֲדוֹנָהּ, בְּדַבְּרֵי הַתַּפְלָה שְׂוֹצְאִים מִפּוּי שֶׁל הָאָדָם.

וְגִדּוּל הַעוֹנָה אַמֵּן יוֹתֵר מִן הַמְּכָרָף. שְׁלַגְבֵי אַדְנִי יְהוּדָה בְּתַפְלָה נְאֻמַר וּפְנִיָהּם וּכְנַפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת. כְּנֻגְדָ יְהוּדָה בְּפָנִים, אַדְנִי בְּכַנְפִים, (שמות כה) כְּרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה וְכְרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה. אֲבָל כְּאִשְׁרַח חוֹזֵר שְׁלִיחַ צַבּוּר הַתַּפְלָה וְעוֹנָה אַמֵּן, הוּא בַּמַּחְבֵּרַת הַשְּׁנִית, מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי שְׁמוֹת בַּמַּחְבֵּרַת הַשְּׁנִית. בְּתַחֲלָה - (שמות לו) מְקַבִּילַת הַלְּלָאֵת אַחַת אֶל אַחַת וְגו' בְּקַרְסִים, שְׁהֶם קָשְׁרֵי הָאֶצְבָּעוֹת. אֲבָל בְּאַמֵּן - (שם כו) וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד, שְׁבוּ חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֹתָהּ.

הַתְּקוּן הַשְּׁלִישִׁי סֵדֵר הַדְּבוּר (סדר של הדבור) שֶׁל הַתַּפְלָה, שְׁבוּ חֵיוֹת אִשׁ מְמַלְלוֹת. וְזֵהוּ (יחזקאל א) וְאַרְא כְּעִין חֲשָׁמַל כְּמַרְאֵה אִשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב. זֵהוּ סוּד הַחֲשָׁמַל, שְׁהֵן חֵיוֹת אִשׁ, עֵתִים שׁוֹתֵקוֹת עֵתִים מְדַבְּרוֹת. וְהֵן שׁוֹתֵקוֹת לְסַפֵּר תּוֹרָה בְּזַמֵּן שְׁדַבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקּוֹרָא. הוּא נֶחֱשֵׁב לְהֵן כְּאֵלוּ מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה בְּהַר סִינֵי. וּבְזַמֵּן שְׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָנְכִי - לֹא נִשְׁמַע קוֹל וְלֹא דְבוּר אַחַר שֶׁל חֵיוֹת אֶלָּא שְׁלוּ.

בְּגוֹן זֶה, כְּאִשְׁרַח דְּבוּר זֶה יוֹצֵא מִפּוּי שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֵיוֹת אִשׁ שׁוֹתֵקוֹת. וּבְזַמֵּן שְׁשׁוֹתֵק

- חיות אש מדברות. זהו שכתוב (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים וְאֵת הַקּוֹלֹת, קולות של החיות שהיו שואגות. וְאֵת הַלְפִידִם - שהיו יוצאים בדבור של החיות בכמה מיני נגונים לפני המלך. ואלו שהן שותקות לספר תורה, הן בצורה של החיות. וממנה להן הקדוש ברוך הוא להעלות אותן בחדר של מראה אש בית לה.

ועוד, שאלו ששותקות (ועוד אלו שיצא מהם דבור בתפלה שבו חיות אש מדברות והן שותקות) בתפלה בח"י ברכות, יכנסו בחדר של מראה זה. ועוד, אלו ששותקים להלכה, שנאמר בזה שכן השמועה הבנה, יכנסו בחדר שהוא היכל של מראה זה, שהתורה, עליה נאמר (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם ה' וכפטיש יפצץ סלע. וזה הסלע שנאמר בו (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. אלו שמשפדלים בזה לשמה, יוצא להם מים של התורה מתוקים, ונאמר בהם (שם) ותשת העדה ובעירם. ואלו שלא משפדלים בזה לשמה, יוצא להם מים של התורה מתוקים, ונאמר בהם (שמות א) וימרו את חיייהם בעבדה קשה - זה קשה. בחמר - זה קל וחמר. ובלבנים - בלבון הלכה.

תקון רביעי וחמישי - (יחזקאל א) ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה. שבהם שוקי החיות פנגד פלם, ובספירות נצח והוד. מטטרון הוא אות בצבא שלו, והוא צורת הצדיק. ששצדיק הוא אות בצבא מעלה, ומטטרון הוא אות בצבא של מטה. מטטרון שדי בו נאמר, (שם) והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק.

ורגליהם רגל ישראל. ורגליהם של המזיקים פלם עקלתון. ורגליהם רגל ישראל. מצד תיה שהיא ישראל, ישראל כלול בשלש חיות, שנאמר בהם, האבות הן הן המרכבה.

ממללות. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים (דף רכ"ט ע"ב) אֵת הַקּוֹלֹת, קָלִין דְחִינן, דְהוּוּ שְאָגִין. וְאֵת הַלְפִידִים, דְהוּוּ נִפְקִין בְּדִבּוּר דְחִינן, בְּכַמָּה מִינֵי נְגוּן קָדָם מְלָכָא. וְאֵלִין דְאִינוּן דְחִשׁוּת לְסִפְר תּוֹרָה, אִינוּן בְּדִיּוּקְנִיּוּהוּ דְחִינן. וּמְנֵי לֹון קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְאַעְלָא לֹון, בְּחֻדְר דְמִרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ.

ועוד אינון דחשות (ס"א ועוד אינון דנפיק מנייהו דבורא בצלותא דביה חינו אשא ממללן ואינון דחשות) בצלותא בח"י ברכאן, ייעלון בחדר דמראה דא. ועוד אינון דחשות להלכה, דאתמר בה, אגרא דשמעתתא סברא, ייעלון בחדר דאיהו היכל דמראה דא, דאורייתא, עלה אתמר (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם יי וכפטיש יפצץ סלע. ודא סלע דאתמר ביה (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. אליו דמשפדליו בזה לשמה, נפיק לון מיא דאורייתא מתיקן, ואתמר בהון, (במדבר כ) ותשת העדה ובעירם. ואליו דלא משפדליו בזה לשמה, נפיק לון מים מרירין, דאתמר בהון (שמות א) וימרו את חיייהם בעבדה קשה: דא קושיא. בחומר: דא קל וחומר. ובלבנים: בלבון הלכה.

תקונא רביעאה וחמשאה, (יחזקאל א) ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה. דבהון שוקי החיות פנגד פלן, ובספירן נצח והוד. מטטרון אות בצבא דיליה, ואיהו דיוקנא דצדיק. דצדיק אות בצבא דלעילא, ומטטרון איהו אות בצבא דלתתא. מטטרון שדי ביה, (יחזקאל א) והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק.

ורגליהם רגל ישראל, דרגליו דמזיקין פלהו עקלתון. ורגליהם, ורגליו דחין, קדישין, אתמר בהון ורגליהם רגל ישראל, מצד תיה דאיהו ישראל, ישראל כליל תלת חינו, דאתמר בהון האבות הן הן המרכבה.

ורגליהם רגל ישראל - שרגליהם של המזיקים פלם עקלתון. ורגליהם - ורגליו של חיות הקדש, נאמר בהן ורגליהם רגל ישראל, מצד תיה שהיא ישראל, ישראל כלול בשלש חיות, שנאמר בהם, האבות הן הן המרכבה.

וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֵּף רִגְלֵ עֶגְלָה (סו) - מצד החתך שהיא שור. ונצצים כעין נחשת קלל - מצד הנחש בריח של היס, שהוא עולה אצל זה שביבשה. רצוא - מצדו של נוריאל שעולה גימטריא רצוא"א. ושוב - מצד שם שד"י, שפך עולה בחשבון. והוא עולה מטטרון.

וְכַאֲשֶׁר הָיוּ יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְעִים קוֹל מִמְזִרָה, הָיוּ רָצִים שָׁם. וְלַמְעַרְב כָּךְ, וְכֵן לְדָרוֹם וְלַצְפוֹן. אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת: אֵלוּ שְׂרָצִים לְתַפְלָה שֶׁל מִצְוָה, וְרָצִים לְדַרְשָׁה בְּשִׁבְתָּ, וְרָצִים לְעֲשׂוֹת רְצוֹן שְׁלִי וְשָׁבִים בְּתִשׁוּבָה - קָבְלוּ אוֹתָם בְּהִיכָל שֶׁל זֶה הַמְרָאָה, שֶׁבְּאֵלוֹ הַסִּימָנִים הֵם חִבְרִים אֲתָכֶם. אֵלוּ שְׂרָצִים וְשָׁבִים בְּתוֹרָה, בְּדַבּוּר שֶׁל הַלְכָה, הֵם רְשׁוּמִים אֲתָכֶם, וְתַכְנִסוּ אוֹתָם בְּהִיכָל הַזֶּה.

כָּךְ כַּאֲשֶׁר מִתְפַּלְלִים יִשְׂרָאֵל, מִיכָא"ל עַף הָעוֹלָם בְּמַעוֹף אָחָד. וְגַבְרִיא"ל עַף בְּשָׁתֵי עֲפִיפוֹת. וְכַאֲשֶׁר יוֹצֵא דְבוּר מִיִּשְׂרָאֵל בְּהַלְכָה, בְּתַפְלָה וּבְכָל מִצְוָה שֶׁהִשְׁכִּינָה שָׁם - הֵם רָצִים אֲצִלָּה וְשָׁבִים בְּהַשְׁלִיחוֹת קוֹנָם. וּבְכָל מְקוֹם שֶׁשׁוֹמְעִים קוֹל הַתּוֹרָה, שֶׁשָׁם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵם רָצִים אֲצִל הַקּוֹל הַהוּא, וְשָׁבִים בְּהַשְׁלִיחוֹת קוֹנָם. שֶׁבְכָל קוֹל שֶׁשָׁם יְהו"ה אֵינוֹ שָׁם, וּבְדַבּוּר שֶׁאֵין שָׁם אֲדָנִי, לֹא רָצִים וְשָׁבִים שָׁם. וּמִשׁוּם זֶה, וְרִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל (הוֹשַׁע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי ה'. בְּמְקוֹם שֶׁשָׁם יְהו"ה שָׁם, הִיא דְרָף יִשְׂרָאֵל. וְאֵם אֵין שָׁם יְהו"ה, אֵין הִיא דְרָף יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד רִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל - אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁמִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל צְרִיף לְתַקֵּן רִגְלֵי בְּתַפְלָתוֹ כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת. כַּכֵּף רִגְלֵ עֶגְלָה, לְהִיּוֹת רְשׁוּם עִמָּהֶם. וּמִשׁוּם זֶה פָּרְשׁוּהוּ חַכְמִים, הַמִּתְפַּלֵּל צְרִיף לְכוּן אֶת רִגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֵּף רִגְלֵ עֶגְלָה. וְאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵלוּ שֶׁהֵם רְשׁוּמִים בְּתַפְלָה כָּךְ, לְכוּן רִגְלָיו כְּמוֹתְכֶם - פִּתְחוּ לוֹ שְׁעָרֵי הַהִיכָל לְהַכְנִס בְּמִרְאָה זוֹ.

וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֵּף רִגְלֵ עֶגְלָה, (יחזקאל א) מִסְטָרָא דְחִתָּה דְאִיהוּ שׁוּר. וְנִצְצִים כְּעֵין נַחֲשֵׁת קָלֵל, מִסְטָרָא דְנַחֲשׁ בְּרִיחַ דְיִמָּא. דְאִיהוּ סְלִיק לְגַבְיָהּ בִּיבִשְׁתָּא. רְצוּא, מִסְטָרָא דְנוּרִיאַל, דְסְלִיק רְצוּא. וְשׁוּב, מִסְטָרָא דְשַׁדִּי. דְהִכֵּי סְלִיק בְּחוּשְׁבָן. וְאִיהוּ סְלִיק מִטְטְרוֹן.

וְכֵן הוּא יִשְׂרָאֵל שֶׁמְעִין קָלָא מִמְזִרָה, הוּוּ רְצִין תַּמָּן. וְלַמְעַרְב הִכֵּי, וְכֵן לְדָרוֹם וְלַצְפוֹן. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת, אֵלִין דְרַהֲטִין לְצִלּוֹתָא דְמִצְוָה, וְרַהֲטִין לְפָרְקָא בְּשִׁבְתָּא, וְרַהֲטִין לְמַעַבְד רְעוּתָא דִּילִי, וְתִיבִין בְּתִיּוּבָתָא. קָבִילוּ לוֹן בְּהִיכָלָא דְהִיא מְרָאָה, דְבְּאֵלִין סִימָנִין, אֵינוֹן חִבְרִים בְּהַדִּיכּוֹ, אֵינוֹן דְרָצִין וְשָׁבִין בְּאוּרִייתָא, בְּדַבּוּרָא דְהַלְכָה, אֵינוֹן רְשִׁימִין בְּהַדִּיכּוֹ, וְאֵעִילוּ לוֹן בְּהִיא הִיכָלָא.

הִכֵּי כִּד מְצִלִין יִשְׂרָאֵל, מִיכָא"ל טָאס עֲלִמָא בְּטִיסָא חֲדָא. וְגַבְרִיא"ל טָאס בְּתִרִין טָאסִין. וְכֵד נְפִיק דְבוּרָא מִיִּשְׂרָאֵל, בְּהַלְכָה, בְּצִלּוֹתָא, וּבְכָל פְּקוּדָא דְשְׁכִינְתָּא תַּמָּן. אֵינוֹן רְצִין לְגַבְיָהּ, וְשָׁבִין בְּהַשְׁלִיחוֹת מְאִרְיָהוּן. וּבְכָל אֲתָר דְשֶׁמְעִין קָלָא דְאוּרִייתָא, דְתַמָּן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵינוֹן רְצִין לְגַבֵּי הַהוּא קָלָא, וְתִיבִין בְּהַשְׁלִיחוֹתָא דְמְאִרְיָהוּן. דְבְּכָל קָלָא דְשָׁם יְהו"ה לִית תַּמָּן, בְּדַבּוּרָא דְלִית תַּמָּן אֲדָנִי, לֹא רְצִין וְשָׁבִין תַּמָּן. וּבְגִין דָּא, וְרִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל (הוֹשַׁע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְרָכֵי יְהו"ה, בְּאֲתָר דְיְהו"ה תַּמָּן, אִיהוּ דְרָף יִשְׂרָאֵל. וְאִי לִית תַּמָּן יְהו"ה, לֹא אִיהוּ דְרָף יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד רִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ מְאִרְיָהוּ מִתְנִיתִין, דְמֵאֵן דְמַצְלִי, בְּעֵי לְתַקְנָא רִגְלֵי בְּצִלּוֹתֵיהּ, כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת. כַּכֵּף רִגְלֵ עֶגְלָה, לְמַהוּי רְשִׁים בְּהַדִּיכּוֹ. וּבְגִין דָּא, אוּקְמוּהּ רַבָּנִין, הַמִּתְפַּלֵּל צְרִיף לְכוּן אֶת רִגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֵּף רִגְלֵ עֶגְלָה. וְאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלִין דְאֵינוֹן רְשִׁימִין בְּצִלּוֹתֵיהֶם הִכֵּי, לְכוּן רִגְלָיו כְּמוֹתֵיהֶם, אֲפִתְחוּ לוֹן תְּרַעֲזֵי הִיכָלָא, לְאֲעִלָּא בְּמִרְאָה דָּא.

וְעוֹד רִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל - אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁמִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל צְרִיף לְתַקֵּן רִגְלָיו בְּתַפְלָתוֹ כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת. כַּכֵּף רִגְלֵ עֶגְלָה, לְהִיּוֹת רְשׁוּם עִמָּהֶם. וּמִשׁוּם זֶה פָּרְשׁוּהוּ חַכְמִים, הַמִּתְפַּלֵּל צְרִיף לְכוּן אֶת רִגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֵּף רִגְלֵ עֶגְלָה. וְאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵלוּ שֶׁהֵם רְשׁוּמִים בְּתַפְלָה כָּךְ, לְכוּן רִגְלָיו כְּמוֹתְכֶם - פִּתְחוּ לוֹ שְׁעָרֵי הַהִיכָל לְהַכְנִס בְּמִרְאָה זוֹ.

תקנו ששי - (יחזקאל א) ראיתי כמראה אש. פאן ראייה ממש. אמר הקדוש ברוך הוא: מי שיכנס במראה זה, ויהיה בתפלתו לבו למעלה לשם יהו"ה, ועיניו למטה בשם של אדני", תכניסוהו בהיכל הזה כמו המלאכים, וגביהן - למעלה, ויראה להם - למטה, פנגד השכינה שהיא יראת יהו"ה.

ובראיה ושמיעה וריח ודבור שורה שם יהו"ה. בעשייה, במשוש, שמוש, הלוף, שריא אדני. ודא ראייה, דאור ונר (ס"א דאורייתא), דאתמר בה (משלי ו) ותורה אור. ריחא דקרנבין, דאינון צלותין, דבור באורייתא, דבור בצלותא. ובעשייה דמצוה, ושמוש דילה, ומשוש דילה, והלוף דילה. וראייה דאורייתא אור, ויראה להם - למטה, פנגד השכינה שהיא יראת יהו"ה. ובראיה ושמיעה וריח ודבור שורה שם יהו"ה. בעשייה, במשוש, שמוש, הלוף, שורה שם אדני. וזו ראייה של אור ונר (של התורה), שנאמר בה (משלי ו) ותורה אור. ריח הקרנבות, שהם תפלות, דבור - בתורה, דבור בתפלה. ועשייה של מצוה, ושמוש שלה, ומשוש שלה, והלוף שלה. וראייה ושמיעה שאין שם תורה ומצוה, הקדוש ברוך הוא ושכינתו אינה שורה שם. שהקדוש ברוך הוא שורה בראיה, וכן השכינה, שהתורה - ותורה אור, והשכינה היא ראייה שלו, (במדבר יב) ה' במראה אליו אתודע (הקדוש ברוך הוא - במראה אליו אתודע - שכינתו).

במחשבה מבפנים בינה - בן י"ה. ישראל עלה במחשבה. הרהור חכמה, לחכם ברמז. חכמה עלה במחשבה, שהוא בינה. מחשבה והרהור הכל אחד. החכמה לא נודעת אלא בבינה, והבינה בלב. ומשום זה המחשבה בלב, הרהור בלב. וכן התורה - ספר תורה, מצוה לשמע. וכן בחטם, ריח נוחח לה. השכינה היא קרנבין שלו, עולה שלו, והתפלה היא כמו קרנבין, ועולה פריח נוחח אצלו ומתקרבת אצלו בתפלה. וכן דבור - (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם ה'. אות ה' - שכינה, דבור שלו. כמו שהשכינה היא מראה שלו, שמיעה שלו, ריח נוחח שלו, בראש - כף הוא

תקנוא שפיתא, (יחזקאל א) ראיתי כמראה אש, הכא ראייה ממש. אמר קדשא בריך הוא, מאן דייעול בחיזו דא, ויהא בצלותיה לביה לעילא, לשם יהו"ה, ועינוי לתתא בשמא דאדני", תיעלון בהיכלא דא, פגוונא דמלאכין, וגביהן לעילא, ויראה להם לתתא, לקבל שכינתא דאיהי יראת יהו"ה.

ובראיה ושמיעה וריחא ודבור, שריא יהו"ה. בעשייה, במשוש, שמוש, הלוף, שריא אדני. ודא ראייה, דאור ונר (ס"א דאורייתא), דאתמר בה (משלי ו) ותורה אור. ריחא דקרנבין, דאינון צלותין, דבור באורייתא, דבור בצלותא. ובעשייה דמצוה, ושמוש דילה, ומשוש דילה, והלוף דילה. וראייה ושמיעה, דלית תמן אורייתא ומצוה, קדשא בריך הוא ושכינתיה לא שריא תמן. דקודשא בריך הוא שריא בראייה, וכן שכינתיה, דאורייתא ותורה אור, שכינתיה ראייה דילה (במדבר יב) יהוה במראה אליו אתודע, (קדשא בריך הוא במראה אליו אתודע שכינתיה).

במחשבה מלגו בינה, בן יה. ישראל עלה במחשבה. הרהור חכמה, לחכימא ברמיזא. חכמה עלה במחשבה דאיהו בינה, מחשבה והרהור פלא חד. חכמה לא אשתמודע אלא בבינה, ובינה בלב. ובגין דא, מחשבה בלב, הרהור בלב.

וכן אורייתא ספר תורה. מצוה (דף ר"ג ע"א) לשמוע. וכן בחוטמא, ריח נוחח ליהו"ה. שכינתא איהי קרנבין דיליה, עולה דיליה, וצלותא איהי קרנבין, וכריח נוחח סליקת לגביה, ואתקריבת לגביה בצלותא, והכי דבור, (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם יהו"ה. ה' שכינתא, דבור דיליה.

פגוונא דשכינתא, איהי מראה דיליה, שמיעה דיליה,

דבור - (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם ה'. אות ה' - שכינה, דבור שלו.

כמו שהשכינה היא מראה שלו, שמיעה שלו, ריח נוחח שלו, בראש - כף הוא

בְּיָדִים עֲשִׂית מְצוּה שְׁלוֹ, בְּגוּף
כְּרִיעָה שְׁלוֹ. בְּתַפְלָה זְקִיפָה שְׁלוֹ,
בְּתַפְלָה עֲמִידָה שְׁלוֹ (שְׂהִיא מִזֵּל שְׁלוֹ),
שְׂהִיא שְׁעוּמָדָת לְפָנָיו בְּכָל מְקוֹם
וְכוֹרְעַת לְגַבְיוֹ וְנוֹפְלַת לְרַגְלָיו
בְּנִפְּלִית אִפְּסִים לְשָׂאל מִמֶּנּוּ
רַחֲמִים עַל בְּנֵיהּ. הִיא עֲנוּה
לְגַבְיוֹ, וְיֵשׁ לָהּ בִּשְׁת פָּנִים מִמֶּנּוּ.

וְהִיא כְּמוֹ שְׂפָחָה רַעָה, לִילִית,
חֲצוּפָה כְּלִי עֲנוּה, אֵין לָהּ בִּשְׁת
פָּנִים, אִמָּם שֶׁל הָעֶרֶב רַב, וּמְשׁוּם
זֶה אָמַר שְׁלֵמָה, (מִשְׁלִי"ב) אֲשֶׁת חֵיל
עֲטָרָת בַּעֲלָהּ וּכְרָקָב בְּעֲצָמוֹתָיו
מְבִישָׁה. שְׁהִשְׁכִּינָה הִיא מְלָכָה.
הַשְּׂפָחָה שְׁלָהּ לִילִית, אֵין לָהּ
עֲנוּה וְלֹא בִּשְׁת פָּנִים מִהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְכֹךְ בְּנֵיהּ עֶרֶב רַב.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַעֲבִיר
אוֹתָהּ וְאֵת בְּנֵיהּ מִהַעוֹלָם,
שְׂמִמְזָרִים הֵם מִבְּנֵי ט' מַדּוֹת -

אֲסַנְיָת מִשְׁגַּח"ת (רֵאשִׁי תְבוּת: אֲנֻסָּה,
שְׁנוּא"ה, נִדְוִי, תְּמוּרָה, מוֹרְדָה, שְׂכוּרָה, גְרוּשָׁת
הַלֵּב, חֲצוּפָה, תַּעֲרֻבָת), מִמְזָרִים
מְדַרְבָּנָן.

וְכֵן שְׂכִינָה הִיא שְׁמוּשׁ שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַיְחוּד שְׁלוֹ
עַל יְדֵי הַצְדִּיק חֵי הַעוֹלָמִים. וְהִיא
הַהֲלִיכָה שְׁלוֹ, (תְּהִלִּים פֶּה) צְדָק
לְפָנָיו יְהִלֵּךְ, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ.
(בְּרַאשִׁית כֹּד) וְיִהְיֶה הוּא טָרָם כְּלָה
לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֵצֵאת, רְצָה
לְקַרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. בְּרֵאשִׁי,
בְּשִׁמְיעָה, בְּרִיחַ, בְּדַבּוּר, בְּעֲשִׂיָה,
בְּגוּף, בְּשְׁמוּשׁ, בְּהַלּוּף, בְּכָל אֲבָר,
הִיא מְצוּה לְשִׁמֵּשׁ אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת
רְצוֹנוֹ.

וּבְנֵיהּ, כֶּף הֵם בְּצוּרְתָהּ; בְּנֵי
עֲנוּה, בְּנֵי בִּשְׁת פָּנִים. כָּלֵם כְּמוֹ
הַמַּדּוֹת שְׁלָהּ. וּמְשׁוּם זֶה צְוָה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, (שְׁמוֹת
יח) וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשִׁי
חֵיל יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲנָשִׁי אֲמַת שְׁנֵאֵי
בְּצַע. אֲנָשִׁי חֵיל - מִצַּד יְמִין שֶׁל
אֲבָרָהֶם, שְׁשֵׁם רֵאשִׁי שֶׁל הַתּוֹרָה, (דְּבָרִים ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים - מִצַּד שֶׁל יִצְחָק,

רִיחַ נִיחַח דִּילִיָה, דְּבוּר דִּילִיָה, כְּרִיעָה. הָכִי אִיהוּ בְּיָדִין,
עֲשִׂית מְצוּה דִּילִיָה, בְּגוּפָא כְּרִיעָא דִּילִיָה. בְּצִלוֹתָא
זְקִיפָא דִּילִיָה, בְּצִלוֹתָא עֲמִידָה דִּילִיָה, (דְּרֵאשִׁי מוֹלִיָה) דְּרֵאשִׁי
דְּקִימָא קָמִיָה בְּכָל אֲתָר, וּכְרַעַת לְגַבְיָהּ, וְאַתְנַפְּלַת לְרַגְלָיו
בְּנִפְּלִית אִפְּסִים, לְמִשְׁאֵל מִנֵּיהּ רַחֲמִים עַל בְּנֵיהּ, אִיהִי
עֲנוּה לְגַבְיָהּ, וְאִית לָהּ בִּשְׁת פָּנִים מִינֵיהּ.

וְלֹא כְּשִׂפָּחָה בִישָׂא, לִילִית, חֲצוּפָה בְּלֹא עֲנוּה, לִית לָהּ
בִּשְׁת פָּנִים, אִימָא דְעֶרֶב רַב, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֵמָה,
(מִשְׁלִי"ב) אֲשֶׁת חֵיל עֲטָרָת בַּעֲלָהּ וּכְרָקָב בְּעֲצָמוֹתָיו מְבִישָׁה.
דְּשְׂכִינְתָא אִיהִי מְטְרוּנִיתָא, שְׂפָחָה דִּילָהּ לִילִית, לִית לָהּ
עֲנוּה, וְלֹא בִּשְׁת אֲנָפִין מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָכִי בְּנֵיהּ
עֶרֶב רַב, וּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲתִיד לְאַעֲבְרָא לָהּ וְלְבִנְהָא
מְעֻלְמָא, דְּמִמְזָרִים אֵינוֹן מִבְּנֵי ט' מַדּוֹת, אֲסַנְיָת
מִשְׁגַּח"ת, (ר"ת אֲנוּס"ה, שְׁנוּא"ה, נִדְוִי, תְּמוּרָה, מוֹרְדָה, שְׂכוּרָה, גְרוּשָׁת
הַלֵּב, חֲצוּפָה, תַּעֲרֻבָת) מִמְזָרֵי דְרַבְּנָן.

וְכֵן שְׂכִינָה אִיהִי שְׁמוּשׁ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְחוּד דִּילִיָה
בְּצַדִּיק חֵי עֲלָמִין. וְאִיהִי הַהֲלִיכָה דִּילִיָה, (תְּהִלִּים פֶּה)
צְדָק לְפָנָיו יְהִלֵּךְ, לְמַעַבַּד רַעוּתֵיהּ. (בְּרַאשִׁית כֹּד) וְיִהְיֶה הוּא
טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת, רַהֲיִטָת לְגַבְיָהּ,
לְמַעַבַּד רַעוּתֵיהּ. בְּרֵאשִׁי, בְּשִׁמְיעָה, בְּרִיחָא, בְּדַבּוּר,
בְּעֲשִׂיָה, בְּגוּפָא, בְּשְׁמוּשׁ, בְּהַלּוּף, בְּכָל אֲבָר, אִיהִי מְצוּה
לְשִׁמֵּשׂא לִיָהּ, וְלְמַעַבַּד רַעוּתֵיהּ.

וּבְנֵיהּ, הָכִי אֵינוֹן בְּדִיוּקְנָהּ, בְּנֵי עֲנוּה, בְּנֵי בִּשְׁת אֲנָפִין,
כְּלָהוּ כְּמַדּוֹת דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְמֹשֶׁה, (שְׁמוֹת יח) וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשִׁי חֵיל
יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲנָשִׁי אֲמַת שְׁנֵאֵי בְּצַע. אֲנָשִׁי חֵיל, מִסְטָרָא
דִּימִינָא דְאֲבָרָהֶם, דְּתַמָּן רֵאשִׁי דְאֹרִייתָא, (דְּבָרִים ג)
מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים, מִסְטָרָא דִּיצְחָק, דְּתַמָּן
שְׂמִיעָה, דְּאָמַר חֲבִקוּק נְבִיאָה (חֲבִקוּק ג) וְיִ שְׂמַעְתִּי שְׂמַעְדָּךְ
יִרְאֵתִי. אֲנָשִׁי אֲמַת, מִסְטָרָא דִּיעֻקָּב, דְּתַמָּן רִיחַ נִיחַח
לִיָהּ, בְּחוּטְמָא. שְׁנֵאֵי בְּצַע, מִסְטָרָא דְדַבּוּר, סְמִכָא
אֲבָרָהֶם, שְׁשֵׁם רֵאשִׁי שֶׁל הַתּוֹרָה, (דְּבָרִים ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים - מִצַּד שֶׁל יִצְחָק,

ששם שמיעה, שאמר חבוקק הנביא, (חבוקק א) ה' שמעתי שמעך וראתי. אנשי אמת - מצד של יעקב, ששם ריח ניחח לה', בחטם. שנאי בצע - מצד של הדבור, רגל רביעית של אדם הראשון שהתחבר באבות. שלש חיות הן: אריה שור נשר, בראיה שמיעה ריח. אדם - בדבור.

ושמתי עליהם שרי אלפים - מצד האות א'. ושרי מאות - מצד האות ד', ארבע מאות שנה שנשתעבדו ישראל במצרים (בענייני של תורה). שרי חמשים - אות נ'. ושרי עשרת - אות י'.

ישראל - באלו המדות נכרים, שהם בני של הקדוש ברוך הוא ושכינתו להיות בהם אנשי חיל, כגון אשת חיל עטרת בעלה, בעלי חסד. יראי אלהים. אנשי אמת, ולא אנשי שקר, שבני (צפניה א) ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית. ונחש עפר לחמו, ודחיל למשבע מעפרא, דדחיל דתחסר ליה. והכי מארי בצע. דלא שבועין מכל ממון דעלמא.

ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. בגין דקודשא בריך הוא איהו סתים בסתרי התורה, במאי אשתמודע. במצות, דאיהי שכינתיה, דאיהי דיוקניה. כגוונא דאיהו ענו, שכינתיה ענה. איהו חסיד, ואיהי חסידה. איהו גבור, ואיהי גברת על כל אומין דעלמא. איהו אמת, ואיהי אמונה. איהו נביא, ואיהי נביאה. איהו צדיק ואיהי צדקת. איהו מלך, ואיהי מלכות. איהו חכם, ואיהי חכמתא. איהו מבין, ואיהי תבונה דיליה. איהו כתר, ואיהי עטרה דיליה, עטרת תפארת. ובגין דא אוקמוה רבנו, כל מי שאין תוכו כברו אל יפנס לבית המדרש. כדיוקנא דקודשא בריך הוא, דאיהו תוכו ושכינתא ברו, איהו תוכו מלגו, ואיהי ברו מלבר. ולא אשתניאת איהי דלבר, מההוא

והיא נביאה. הוא צדיק - והיא צדקת. הוא מלך - והיא מלכות. הוא חכם - והיא חכמה. הוא מבין - והיא התבונה שלו. הוא כתר - והיא עטרה שלו, עטרת תפארת. ומשום זה פרושהו חכמים, כל מי שאין תוכו כברו אל יפנס לבית המדרש. כדמות הקדוש ברוך הוא, שהוא תוכו,

רביעאה, דאדם הראשון, דאתחבר באבהן. תלת חיון אינון, אריה שור נשר, בראיה שמיעה ריחא, אדם בדבור.

ושמתי עליהם שרי אלפים, מסטרא דאת א'. ושרי מאות, מסטרא דאת ד', ארבע מאות שנה דאשתעבדו ישראל במצרים. (גדלות דאורייתא) שרי חמשים נ'. ושרי עשרת י'.

ישראל באינון מדות אשתמודעון, דאינון בנוי דקודשא בריך הוא ושכינתיה. למהוי בהון אנשי חיל, כגון אשת חיל עטרת בעלה, מארי דחסד. יראי אלהים. אנשי אמת, ולא אנשי שקר, דבני (צפניה א) ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית. ונחש עפר, כבר נש שמח בחלקו. ולא כערב רב בנוי דשפחה בישא, דאינון כחויא דכל ארעא קדמיה. הדא הוא דכתוב, (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו, ודחיל למשבע מעפרא, דדחיל דתחסר ליה. והכי מארי בצע. דלא שבועין מכל ממון דעלמא.

ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. בגין דקודשא בריך הוא איהו סתים בסתרי התורה, במאי אשתמודע. במצות, דאיהי שכינתיה, דאיהי דיוקניה. כגוונא דאיהו ענו, שכינתיה ענה. איהו חסיד, ואיהי חסידה. איהו גבור, ואיהי גברת על כל אומין דעלמא. איהו אמת, ואיהי אמונה. איהו נביא, ואיהי נביאה. איהו צדיק ואיהי צדקת. איהו מלך, ואיהי מלכות. איהו חכם, ואיהי חכמתא. איהו מבין, ואיהי תבונה דיליה. איהו כתר, ואיהי עטרה דיליה, עטרת תפארת. ובגין דא אוקמוה רבנו, כל מי שאין תוכו כברו אל יפנס לבית המדרש. כדיוקנא דקודשא בריך הוא, דאיהו תוכו ושכינתא ברו, איהו תוכו מלגו, ואיהי ברו מלבר. ולא אשתניאת איהי דלבר, מההוא

והיא נביאה. הוא צדיק - והיא צדקת. הוא מלך - והיא מלכות. הוא חכם - והיא חכמה. הוא מבין - והיא התבונה שלו. הוא כתר - והיא עטרה שלו, עטרת תפארת. ומשום זה פרושהו חכמים, כל מי שאין תוכו כברו אל יפנס לבית המדרש. כדמות הקדוש ברוך הוא, שהוא תוכו,

והשכינה היא ברו. הוא תוכו
מבפנים - והיא ברו מבחוץ. ולא
משתנית היא שבחוץ מאותו
שבפנים להיות ידוע שהיא
אצילותו, ואין פרוש שם כלל,
(שמות כה) שמבית ומחוץ תצפנו.

ומשום שהוא יהוה, סתום
מבפנים, ולא נקרא אלא
בשכינתו, אדני. ומשום זה אמרו
חכמים, לא כשאני נכתב אני
נקרא. בעולם הזה נכתב אני
ביהו"ה, ונקרא אני באדני"י. אבל
בעולם הבא נכתב ביהו"ה,
ונקרא ביהו"ה, להיות רחמים
מכל צד. ומשום זה צוה הקדוש
ברוך הוא למלאכי השרת: מי
שלא יהיה תוכו ברו בכל
איברים פנימיים וחיצוניים - לא
יכנס בהיכל זה. ומשום זה אמר
הפסוק, (דברים לב) הצור תמים
פעלו. (דברים יח) תמים תהיה עם
ה' אלהיך.

התקון השביעי - (יחזקאל א) כמראה
הקשת אשר יהיה בענן ביום
הגשם. אמרו חכמים, מן וארא
עד כמראה הקשת, הן הן מעשה
המרפבה. ואמרו חכמים, כשהיה
רבי עקיבא דורש במעשה
מרפבה, ירדה אש מן השמים
וסבבה האילנות, והיו מתקבצים
מלאכי השרת כבשמת חתן
וכלה, בגלל שאין חוד וקשור
ומרפבה לשם יהו"ה באדני"י
אלא על ידי הצדיק. שהוא קשת,
שהיא (שב) מרפבה שלמה
שלמעלה - יאהדונה"י.

שכינה היא מעשה בראשית,
ובארוהו, אין דורשין במעשה
בראשית בשנים. משום שענפי

האילן הם פרודים מלמעלה בכנפי החיות - יהו"ה לימין, אדני"י לשמאל. חתן לימין, כלה
לשמאל. פאשר מביאים אותה לחפה, בכמה מיני נגונים צריכים ישראל לעורר אותם למטה,
בשירות ותשבחות, בכל מיני נגון, בתפלה הנה הם באים לחפה.

וצריכים ישראל לתת קדושין לפלה מהחתן בקשירת תפלה של יד, להיותה קשורה לו, ולעטר
אותם בתפלין של ראש, שהיא פאר. זהו שכתוב (יחזקאל כד) פארך חבוש עליך. ושלוש כריכות

דלגו, לאשתמודעא דהיא אצילותיה, ולית אפרשותא
תמן כלל, (שמות כה) דמבית ומחוץ תצפנו.

ובגין דאיהו יהוה, סתים מלגיו, לא אתקרי אלא
בשכינתיה, אדני. ובגין דא אמרו רבנן, לא כשאני
נכתב אני נקרא, בעולם הזה, נכתב אני ביהו"ה, ונקרא
אני באדני"י. אבל בעולם הבא, נכתב ביהו"ה, ונקרא
ביהו"ה. למהוי רחמי מכל סטרא ובגין דא מני קדשא
ברוך הוא למלאכי השרת, מאן דלא יהא תוכו בברו,
בכל אברין פנימאין וחיצונין, לא יעול בהיכלא דא.
ובגין דא אמר קרא, (דברים לב) הצור תמים פעלו. (דברים יח)
תמים תהיה עם יי אלהיך.

תקונא שביעאה, (יחזקאל א) כמראה הקשת אשר יהיה
בענן ביום הגשם. אמרו רבנן, מן וארא
עד כמראה הקשת הן הן מעשה המרפבה. ואמרו חכמים,
כשהיה רבי עקיבא דרש במעשה מרפבה, ירדה אש מן
השמים, וסבבה האילנות. והיו מתקבצין מלאכי השרת
בכמזמוטי (דף ר"ל ע"ב) חתן וכלה. בגין דלית חודא
וקשורא ומרפבה, לשם יהו"ה באדני"י, אלא בצדיק.
דאיהו קשת, דאיהו (רא דביה) מרפבתא שלימתא דלעילא,
יאהדונה"י.

שבניתא איה מעשה בראשית, ואוקמוה, אין דורשין
במעשה בראשית בשנים. בגין דענפין
דאילנא, אינון פרודות מלמעלה בכנפי חיון, יהו"ה
לימינא, אדני"י לשמאלא. חתן לימינא, כלה לשמאלא.
כד אתיין לה לחופה, בכמה מיני נגונא, צריכין ישראל
לתתערא לון לתתא, בשירות ותשבחות, בכל מיני נגונא
בצלותא, הא קא אתיין לחופה.

וצריכין ישראל למייהב קדושין לפלה. מתתנא, בקשורא

של רצועה פגגד שלש קדשות,
 שהן קדוש קדוש קדוש, (רצועה)
 קדשה לך ישלשו. וצריך לברך
 אותן בשבע ברכות, שהן שבע
 ברכות של קריאת שמע - בשחר
 שמים לפניך ואחת לאחריה,
 ובערב שמים לפניך ושמים
 לאחריה.

ובכלל בחפה, שהיא בצורת פנפי
 מצוה, בציציות מזהבות, ותכלת
 ולבן, כסא דין וכסא רחמים,
 כלול זה בזה. וכמה קשרים
 וחליות סביבה, בכמה מרגליות
 ואבנים יקרות מלאות סגלות,
 סוככים אצלו פדמות פעמונים
 ורמונים של לבושי המלך
 והמלכה, שהם ארבעה בגדי לבן
 וארבעה בגדי זהב, מצד של שני
 שמות - יהו"ה אדני". פשמו פן
 פסאו, פן חפתו, פן לבושו. רשום
 שמו בכל פאשר רוצה לעלות
 בהיכל להיות שם חתן בכלתו
 בח"י ברכות התפלה, שהיא

(בהיכל להתניח שם בתפלה בח"י ברכות של

הצדיק שהוא) כמראה הקשת.

אין דורשין במרפכה ביחיד,
 משום שהדורש - יחיד עמו, והרי
 הם שנים בדרשה. ולא צריך
 להשמיע קול בתפלתו, אלא
 (שמואל א-א) רק שפתיה נעות
 וקולה לא ישמע. ובסוד זה (במדבר
 א) והזר הקרב ימת. וכך באצילות
 (בתפלה) כל אחד מתפלל בחשאי,
 שלא תשמע תפלתו לגבי חברו.
 כמו מי שדורש לחברו, וישתיק
 הדבור לחברו, לא צריך לעשות
 כך אלא לדבר בחשאי, שלא
 ישמע חברו. ומשום זה פרושהו
 חכמים, כל המשמיע קולו
 בתפלתו הרי זה מקטני אמנה.
 ומשום זה חיות אש למעלה,
 מדברות פענפי האילן, שהיו

מתקבצות שם כמו בשמחת חתן וכלה. באיזה מקום? בקריאת שמע, ששם ואשמע את קול
 פנפיהם, שהם ס"ד לארבע פנפים, ארבע פעמים ס"ד עולים רנ"ו. וזהו (ירמיה לא) רנו ליעקב

התפלה דיד, למהוי קשירא ליה, ולעטרך לון בתפילין
 הרישא, דאיהו פאר, הדא הוא דכתיב, (יחזקאל כד) פארך
 חבש עליו. ותלת פריכין הרצועה, לקבל ג' קדושות,
 דאינון קדוש קדוש קדוש, (רצועה) קדשה לך ישלשו.
 וצריך לברכא לון בשבע ברכאן, דאינון שבע ברכות
 דקריאת שמע, בשחר שמים לפניך ואחת לאחריה.
 ובערב שמים לפניך ושמים לאחריה.

ובכלל בחופה, דאיהי בדיוקנא וכנפי מצוה, בציציות
 מזהבות, ותכלת ולבן, כסא דין וכסא רחמים,
 כליל דא בדא. וכמה קשרים וחליון, סחרניה. בכמה
 מרגלאן ואבנין יקירין, מליין סגולות, סחרין לגביה,
 כדיוקנא דזגין ורמונין, דלבושי מלפא ומטרוניתא,
 דאינון ארבעה בגדי לבן, וארבעה בגדי זהב, מסטרא
 דתרין שמקו, יהו"ה אדני", פשמו פן פסאו, פן חופתו,
 פן לבושו. רשים שמיה בכלא, פד בעי לאעלא בהיכליה,
 למהוי תמן חתן בכלתיה, בח"י ברכאן דצלותא, דאיהי
 (ג"א כתיבא לתרא תמן בצלותא בח"י ברכאן דצדיק דאיהו) כמראה
 הקשת.

אין דורשין במרפכה ביחיד, פגין דהדורש ליחיד, עמיה
 הא אינון שנים בדרשא. ולא צריך תמן למשמע
 קלא בצלותיה. אלא (שמואל א א) רק שפתיה נעות וקולה
 לא ישמע, ובהאי רזא (במדבר ג) והזר הקרב ימת. והכי
 באצילות (ר"א בצלותא) כל חד מצלי בחשאי, דלא אשתמע
 צלותיה לגבי חבריה. פגון מאן דדריש לחבריה, וישתיק
 דבור לגביה, לא צריך למעבד אלא דבור בחשאי, דלא
 ישמע חבריה. ובגין דא אוקמוה רבנן, כל המשמיע קולו
 בתפלתו, הרי זה מקטני אמנה.

ובגין כך חיון אשא לעילא, ממללן פענפין דאילנא,
 דהוו מתקבצין תמן, במזמוטי חתן וכלה. פאן
 אתר. בקריאת שמע, דתמן ואשמע את קול פנפיהם.

וְהָיָה כִּדְבַר הַזֶּה פֶּתַח רַבִּי עֲקִיבָא בְּמַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה, פּוֹמֵיָה הָיָה סִינִי, וְקָלִיָּה הָיָה סֵלֶם, דְּבִיָּה מְלֹאכִין סִלְקִין וְנַחֲתִין. בְּכָל דְּבוּר וְדְבוּר דִּילִיָּה, הָיָה רְכִיב עָלֶיהָ מְלֹאךְ מְטֹטְרוּן. אִיהוּ רָכַב לְשִׁכְיִנְתָּא, דְּכָלִּילָא בֵּיהּ סְפִירָן עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, דְּאִיהוּ יוֹד ה"א וְא"ו ה"א מְלָגוּ. דְּשִׁכְיִנְתָּא כְּלִילָא מִי סְפִירָן, דְּלָבַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהּ, רָכַב וּמִרְכָּבָה. (עלויות העלויות) עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, רָכַב לְעֵלֶת הָעֵלוֹת. וְשִׁכְיִנְתִּיהּ, רָכַב לְעֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא. וְעֵלֶת הָעֵלוֹת אִיהוּ דְמִיחַד לְכֵלָא, וּמְסַדֵּר לְכֵלָא, וְנִהִיר בְּכֵלָא. נְהוּרִיָּה אַעֲבָר בְּנִשְׁמָתָא וּגּוּפָא וּלְבוּשָׁא. וְלִית בֵּיהּ שְׁנַי וְשׁוּתָפוּ וְחוּשְׁבָן וְתַמוּנָה וְדַמְיוֹן מְכָל מִרְכָּבָתָא, וּמְרָאָה וְדַמְיוֹן דְּאֲתַחְזִינֵי בְּעֵין הַשֶּׁכֶל. דְּרַגְיָן עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, אֵינּוּן רָכַב וּמִרְכָּבָתָא לְגַבִּיָּה, וְעָלִיָּה לִית מְאֵן דְּרָכִיב.

קִשְׁתָּא, סִימָן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְאֵינּוּן סִימָן מִרְכָּבָה דְּאֲבָהָן. תְּקִיעָה, דְּאֲבָרְהֶם. שְׁבָרִים, דִּיצְחָק. תְּרוּעָה, דִּיעֶקֶב. דְּאֲתָמַר בֵּיהּ (במדבר כג) וְתְרוּעַת מְלֶךְ בּוֹ. וְג' גְּוֹנִין אֲתַחְזִינֵין בֵּיהּ, חָוּר סוּמָק וִירֹק. וּמְסֹטְרָא דְגְבוּרָה, אֲתִקְרִי (דף רל"א ע"א) (שמואל א ב) קִשְׁת גִּבּוֹרִים חֲתִים. וּמְסֹטְרָא דִּימִנָא, (יחזקאל א) כְּמִרְאָה הַקִּשְׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה כְּעֵנָן בְּיוֹם הַגֹּשֶׁם. כִּד אֲתַחְזִי בְּיוֹם הַגֹּשֶׁם, אֲחִזִּי רַחֲמִי. וְכִד אֲתַחְזִי בְּלֵא מְטֹרָא, אֲחִזִּי דִינָא. מְעוּרָב בֵּין מְטֹרָא וְשִׁמְשָׁא, אֲחִזִּי דִינָא וְרַחֲמִי כְּלִיל. וְהֵאֵי אִיהוּ ש' מִן שְׂדֵי, תְּלַת עֲנַפֵּי אֲבָהָן, דְּאֵינּוּן יְהוֹ"ה אֱלֹהֵי"נו יְהוֹ"ה, תְּלַת שְׁמֵהֶן לְקַבֵּל תְּלַת עֲנַפֵּי אֲבָהָן. וּבִהוּן י"ד אֲתוּוּן, בְּחוּשְׁבֹן ד' מִן שְׂדֵי. וּלְבוּשׁ דְּשְׂדֵי, מְטֹטְרוּן, דְּהִכִּי סְלִיק בְּחוּשְׁבֹן שְׂדֵי. (ע"ב רע"א מהימנא).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִימָא לָן מוֹר, (ס"א מאלוין) מְלִין מְעֵלִיתָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן אֱלֹהֵינּוּ יְהוֹ"ה. שְׁלֵשָׁה שְׁמוֹת כְּנָגַד שְׁלֵשָׁה עֲנַפֵּי הָאֲבוֹת, וּבְהֶם י"ד אוֹתוּת, בְּחֻשְׁבֹן אוֹתוּת ד' מְשֻׁדֵי. וּמְלָבוּשׁ שֵׁם שְׂדֵי הוּא מְטֹטְרוּן, שְׁכַף עוֹלָה בְּחֻשְׁבֹן שְׂדֵי. (ע"ב רע"א מהימנא).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יֵאמֹר לָנוּ הֶרֶב, (מאלו) דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר,

(מלכים ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל מְקוֹם שְׁפָתוֹב וַיְהִי - הוּא צֶעֶר. וַיְהִי בַיּוֹם - צֶעֶר וַדְּאִי. וַיְהִי הַיּוֹם - יוֹם שְׁיֵשׁ בּוֹ צֶעֶר, וְזֶהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם שְׁיֵשׁ בּוֹ דִין קָשָׁה עַל הָעוֹלָם. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנֵם - יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיָּה. וּבְכָל מְקוֹם וַיְהִי הַיּוֹם - זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים - יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיָּה.

בְּכָל פַּעַם שְׁנֵי יָמִים הֵם. מַה הַטֶּעַם? כַּדִּי שְׁיִהְיֶה יִצְחָק כְּלוּל מִדִּין וּרְחֻמִּים, שְׁנֵי יָמִים וְלֹא אֶחָד. שְׁאֵם יִמְצָא יְחִידִי, יַחְרִיב הָעוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתוּב שְׁתֵּי פַעְמִים וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים - אֵלוֹ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל. בְּנֵי הָאֱלֹהִים - וַדְּאִי בְּנֵי שֶׁל הַמֶּלֶךְ קָרִיבִים אֵלָיו. וְהֵם שְׁבָעִים מְמַנִּים שְׁסוֹכְבִים תְּמִיד אֶת הַמֶּלֶךְ, וְהֵם חוֹתְכִים דִּין עַל הָעוֹלָם. לְהַתִּיצֵב עַל ה', וְכִי מַעַל ה' עוֹמְדִים? אֵלָּא בְּשַׁעַה שְׂאֵלוֹ עוֹמְדִים בְּדִין, דִּין הָרֹאשׁוֹן שֶׁהַכֵּל בּוֹ מַהוּ? מִי שֶׁלֹּא מְכַבֵּד לְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשֶׁלֹּא מְכַבֵּד לַתּוֹרָה וְלַעֲבָדָיו. אֵף כֵּן - מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל בְּאַרְץ. מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ לְכְבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִי הוּא שֶׁלֹּא נוֹתֵן כְּבוֹד לְשֵׁם זֶה. וַיָּבֹאוּ גַם הַשֵּׁטֶן בְּתוֹכָם, גַּם - לְרִבּוֹת אוֹתָהּ הַנְּקֻבָּה שְׁלוֹ. אֵף כֵּן לְהַתִּיצֵב עַל ה', שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ גַּם לְכְבוֹדוֹ שֶׁל שֵׁם זֶה.

כָּאֵן נִחְלָקוּ עֲמוּדֵי עוֹלָם הָרֹאשׁוֹנִים. אֶחָד אָמַר, אִיּוֹב מְחַסִּידֵי אַמּוֹת הָעוֹלָם הִיָּה. וְאֶחָד אָמַר, מְחַסִּידֵי יִשְׂרָאֵל הִיָּה. וְלִקְחָה לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם. שֶׁהָרִי יוֹם אֶחָד מִצָּאוֹ רַב הַמְּנוּנָא לְאֵלֶיהוּ. אָמַר לוֹ, וַדְּאִי לְמַדְנּוּ שְׁיֵשׁ צַדִּיק וְרַע

וְאָמַר (מלכים ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל אֶתֶר דְּכְתִיב וַיְהִי, אִיהוּ צֶעֶר, וַיְהִי בַיּוֹם צֶעֶר. וַדְּאִי, וַיְהִי הַיּוֹם, יוֹמָא דְאִית בֵּיה צֶעֶר, וְדָא הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא דְאִית בֵּיה דִּינָא קָשָׁיָא עַל עַלְמָא. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנֵם, יוֹמָא דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָוָה. וּבְכָל אֶתֶר וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָוָה.

בְּכָל זְמַנָּא תְרִין יוֹמִין אֵינּוּן, מָאִי טַעְמָא. בְּגִין, דְּלִהּוֹי יִצְחָק כְּלוּל דִּינָא וּרְחֻמִּי, תְרִין יוֹמִין וְלֹא חֵד. דְּאֵלְמָלָא יִשְׁתַּכַּח יְחִידִי, יַחְרִיב עַלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב תְרִין זְמַנִּין, וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אֵלִין בֵּית דִּין רַבְרָבָא. בְּנֵי הָאֱלֹהִים וַדְּאִי, בְּנוֹי דְּמַלְפָּא קְרִיבִין לְגַבְיָהּ. וְאֵינּוּן שְׁבָעִין מְמַנִּין, דְּסַחְרִין תְּדִירָא לְמַלְפָּא. וְאֵינּוּן חַתְכִּין דִּינָא עַל עַלְמָא. לְהַתִּיצֵב עַל יְיָ, וְכִי עַל יְיָ קִיַּיְמִי. אֵלָּא, בְּשַׁעַתָּא דְּאֵלִין קִיַּיְמִי עַל דִּינָא, דִּינָא קְדַמָּא דְּכֹלָא בֵּיה, מָאֵן הוּא. דְּלָא יוֹקִיר לְשִׁמָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדְלָא יוֹקִיר לְאוּרִייתָא וְלַעֲבָדָיו. אוּף הֵכִי, מָאֵן הוּא דְלָא חִיִּישׁ עַל יְקָרָא דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, דְּלָא יִתְחַלֵּל בְּאַרְעָא. מָאֵן הוּא דְלָא חִיִּישׁ לִיקְרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאֵן הוּא דְלָא שְׁוִי יְקָר לְשִׁמָּא דָּא. וַיָּבֹאוּ גַם הַשֵּׁטֶן בְּתוֹכָם, גַּם, לְרִבּוֹת הֵיָּהּ נּוֹקְבָא דִּילִיָּהּ. אוּף הֵכִי לְהַתִּיצֵב עַל יְיָ, דְּאִיהוּ חִיִּישׁ נְמִי לִיקְרָא דְּשִׁמָּא דָּא.

הָבָא אֶפְלִיגוּ עֲמוּדֵין קְדַמָּאִין דְּעַלְמָא. חֵד אָמַר, אִיּוֹב מְחַסִּידֵי אַמּוֹת הָעוֹלָם הָוָה. וְחֵד אָמַר, מְחַסִּידֵי יִשְׂרָאֵל הָוָה. וְאֵלְקִי, לְכַפֵּרָא עַל עַלְמָא. דְּהָא יוֹמָא חֵד אֲשַׁכְּחִיָּה רַב הַמְּנוּנָא לְאֵלֶיהוּ. אָמַר לִיָּהּ, וַדְּאִי תְנִינָן

דאית צדיק ורע לו, רשע וטוב לו. אמר, צדיק, כל שממעטין לו חובותיו נותנין לו בעולם הזה חובו, ועל פן צדיק ורע לו. וכל שמרבים עוונותיו וממעטין זכויותיו, נותנין לו שכרו בעולם הזה, רשע וטוב לו. אמר ליה, דינוי דמארי עלמא עתיקין (כ"א עמיקון) אבל בשעתא דבעי קדשא בריה הוא לכפרא חובין דעלמא, אלקי בדרועא דלהון, ואסי לכולהו. מתל לאסייא, דאלקי לדרועא, לשיזבא לכל שייפין. פמה דכתיב, (ישעיה נג) והוא מחלל מפשענו וגו'.

לו, רשע וטוב לו. אמר, צדיק - כל שממעטין לו חובותיו, נותנים לו בעולם הזה חובו, ועל פן צדיק ורע לו. וכל שמרבים עוונותיו וממעטין זכויותיו, נותנים לו שכרו בעולם הזה - רשע וטוב לו. אמר לו, דינוי של רבון העולם עתיקים (עמיקים), אבל בשעה שרוצה הקדוש ברוך הוא לכפר חובות של העולם, מלקה בדרוע שלהם ומרפא לכלם. משל לרופא שהלקה לדרוע להציל כל האיברים, כמו שכתוב (ישעיה נג) והוא מחלל מפשענו וגו'.

במה דאתמר, בההוא יומא של ראש השנה, דקיימין שבעין קתדראין למידן דינא לעלמא, פמה אינון מארי תריסין, קטיגורין, דקיימי לעילא. אלין מיימינין לזכו ואלין משמאלין לחובא, לאדפרא חובין דעלמא, חובין דכל חד וחד. ועל דא אצטרף לפר נש, לפרשא חובוי, כל חד וחד פמה דאיהו, בגין דמאן דמפרש חטאוי, לא אתמסר דיניה, אלא בידיא דמלכא, קדשא בריה הוא בלחודוי. ומאן דדאין ליה קדשא בריה הוא, איהו לטב. ועל דא בעא דוד מלכא, (ואמר) (תהלים מג) שפטני אלקים, אנת, ולא אחרא. וכן שלמה אמר, (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו, הוא, ולא אחרא. וכל בית דין בדילין ממנו.

כמו שנאמר באותו יום של ראש השנה, שעומדים שבעים פסאות לדון דין העולם, פמה הם בעלי מגנים, קטגורים, שעומדים למעלה. אלו מיימינים לזכות, ואלו משמאלים לחובה להזכיר חובות העולם, חובות של כל אחד ואחד. ועל זה צריך האדם לפרש חובותיו, כל אחד ואחד כמו שהוא. משום שמי שמפרש חטאו, לא נמסר דינו אלא בידי המלך, הקדוש ברוך הוא בלבד. ומי שדן אותו הקדוש ברוך הוא - הוא לטוב. ועל זה בקש דוד המלך (ואמר), (תהלים מג) שפטני אלהים. אתה, ולא אחר. וכן שלמה אמר, (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו. הוא, ולא אחר. וכל בית דין מתרחקים ממנו.

ועל דא אצטרף לון לפרשא חובין דכל שייפא ושייפא, וכל מה דעביד בפרט. הדא הוא דכתיב, (תהלים לב) חטאתי אודיעה וגו'. לבתר ואתה נשאת עון חטאתי סלה. ממשה, דכתיב (שמות לב) אנא חטא העם הזה וגו'. בישראל פתיב, (שמואל א יב) חטאנו פי עזבנו את יי, דאי תימא האי ביחיד, אבל בצבור לא. הא כתיב קרא דא. ואי תימא הא בצבור, אבל

ועל זה צריך לנו לפרט העברות של כל איבר ואיבר, וכל מה שעושה בפרט. זהו שכתוב (תהלים לב) חטאתי אודיעה וגו'. ולבסוף - ואתה נשאת עון חטאתי סלה. מנין לנו? ממשה, שכתוב (שמות לב) אנא חטא העם הזה וגו'. בישראל פתיב, (שמואל א יב) חטאנו פי עזבנו את ה'. שאם תאמר זה ביחיד, אבל בצבור לא - הרי פתיב פסוק זה. ואם תאמר זה

שְׁלִיחַא דְּלֵהוּן לָא, הָא כְּתִיב (שמות לב) וַיֵּשֶׁב מִשֶּׁה אֶל יִי וְגו'. וְכְתִיב (שמות לב) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וְגו'. מָאִי טַעְמָא. מָאן דְּמִפְּרַשׁ חוֹבִייהּ, בִּי דִינָא בְּדִילִין מִיַּנְיָהּ, בְּגִין דְּבַר נֶשׁ קָרִיב לְגַרְמִייהּ, וְלֹא אֶתְדַן עַל פּוּמִייהּ.

וְתוּ, לָא שְׁבִיק לְמַקְטָרְגָא לְאוּלְפָא עֲלִייהּ חוּבָא מוּמָא. דְּבַר נֶשׁ יְקָדִים (דף ר"א ע"ב) וַיִּימָא, וְלֹא יְהִיב דּוּכְתָא לְאַחְרָא לְמִימַר. כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא מְחִיל לִיָּהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי כח) וּמוֹדָה וְעוֹזֹב יְרוּחָם.

בְּיוֹמֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, מִתְקַנֵּין בִּי דִינָא כּוּרְסִיָּא לְמַלְפָּא, לְמִידָן כָּל עֲלָמָא. וַיִּשְׂרָאֵל עֲאֲלִין בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא קַמִּייהּ, דְּלִיפּוֹשׁ רַחֲמֵי. (ס"א קמ"ה דְּלִיפּוֹשׁ רַחֲמֵי) תָּנֵן וּמִשְׁפֵּט עֲמוּ וְיִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, יוֹם בְּיוֹמוֹ מָאִי הוּא. אֶלָּא הֵנִי תְרִי יוֹמִין דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. אֲמַאי תְרִי יוֹמִין. בְּגִין דְּאֵינוֹן תְרִי בִי דִינָא, דְּמִתְחַבְרָן פְּחָדָא. דִּינָא עֲלָאָה, דְּאִיְהוּ קִשְׂיָא, בְּדִינָא תַּתְאָה, דְּאִיְהוּ רַפְיָא, וְתַרְוֵייהוּ מִשְׁתַּכְּחִי.

וְעַל דָּא לָא יִדְעֵי הֵנִי בְּבִלְאִי, רָזָא דִּיבְכָא וַיִּלְלוּתָא, וְלֹא יִדְעֵי דְתַרְוֵייהוּ אֲצִטְרִיכוּ, וַיִּלְלוּתָא דְאִיְהוּ דִינָא תַּקִּיפָא. תֵּלַת תְּבִירִין דְּאִיְהוּ דִינָא רַפְיָא, גְּנוּחֵי גְּנַח רַפְיָא. אֵינוֹן לָא יִדְעֵי, וְעַבְדִּין תַּרְוֵייהוּ. וְאֵנִן יִדְעִינָן, וְעַבְדִּינָן תַּרְוֵייהוּ. (ס"א ועל דא רזא דיבכא ויללה ותרווייהו אצטריכו, הני בבלאי, אינון לא ידעי, ועבדין תרווייהו) וְכֹלְא נְפָקִין לְאַרְחָ קְשׁוּט.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגִנּוּ. תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר, מָאִי בַּחֲדָשׁ. דָּא בִּי דִינָא רַפְיָא, דְּאֶקְרִי חֲדָשׁ. בְּכֶסֶה : (כֶּסֶם דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, כ"ס ה' דָּא פַּחַד יִצְחָק דְּאִיְהוּ כֶּסֶם לְמַלְכָּא עֲלָאָה, תוּ בְּכֶסֶה) דָּא דִינָא קִשְׂיָא, פַּחַד יִצְחָק. דִּינָא דְּאֶתְפְּסִיָּא תְדִיר, דְּלָאוּ אִיְהוּ דִינָא בְּאֶתְגַּלְיָא.

בְּצַבּוּר, אֶבְל שְׁלִיחַ שְׁלָהֶם לָא - הָרִי כְּתוּב (שמות לב) וַיֵּשֶׁב מִשֶּׁה אֶל ה' וְגו'. וְכְתוּב (שם) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וְגו'. מָה הַטַּעַם? מִי שְׁמִפְרַשׁ חוֹבוֹתָיו, בֵּית דִּין מִתְרַחֵקִים מִמֶּנּוּ, מִשׁוּם שְׁבִין אָדָם קְרוּב לְעַצְמוֹ וְלֹא נִדּוּן עַל פִּיו.

וְעוֹד, לֹא עוֹזֵב לְמַקְטָרְגַּל לְלַמֵּד עֲלֵיו חוּב וּמוּם. שְׁבִין אָדָם יְקָדִים וַיֵּאמֶר, וְלֹא יִתֵּן מְקוּם לְאַחַר לּוֹמֵר, וְאִזּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא מוֹחֵל לוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (משלי כח) וּמוֹדָה וְעוֹזֹב יְרוּחָם.

בִּימֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה מִתְקַנֵּים בֵּית דִּין פְּסָא לְמַלְפָּא לְדוֹן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וַיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִים בְּרֵאשׁוֹנָה בְּדִין לְפָנָיו, שְׂרִבּוּ הַרְחָמִים. (לפני שירבה הרגו). לְמַדְנּוּ, וּמִשְׁפֵּט עֲמוּ וְיִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם בְּיוֹמוֹ מָה הוּא? אֶלָּא אֵלוּ שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה. מִדּוּעַ שְׁנֵי יָמִים? מִשׁוּם שֶׁהֵם שְׁנֵי כְּתִיב דִּין שְׁמִתַּחֲבָרִים כְּאַחַד. דִּין עֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא קֶשֶׁה, בְּדִין תַּחְתּוֹן, שֶׁהוּא רַפָּה, וּשְׁנֵיהֶם נִמְצְאִים.

וְעַל זֶה לֹא יוֹדְעִים אֵלוּ הַבְּבִלִּים סוּד שֶׁל הַיִּבְבָּה וְהַיִּלְלָה, וְלֹא יוֹדְעִים שְׁשִׁנְיָהֶם צְרִיכִים, לִלְלָה שֶׁהוּא דִּין תַּקִּיף. שְׁלֹשָׁה שְׂבָרִים שֶׁהוּא דִּין רַפָּה, גְּנוּיחוֹת שְׁגוּנַח בְּרַפְיּוֹן. הֵם לֹא יוֹדְעִים, וְעוֹשִׂים שְׁנֵיהֶם. וְאֵנוּ יוֹדְעִים וְעוֹשִׂים שְׁנֵיהֶם. (ועל זה סוד היבבה והיללה, ושניהם צריכים. אלו הבבלים אינם יודעים, ועושים שניהם.) וְהַפֵּל יוֹצֵא לְדִרְךָ אָמֵת.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגִנּוּ. תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר, מָהוּ בַּחֲדָשׁ? זֶה בֵּית דִּין רַפָּה, שְׁנִקְרָא חֲדָשׁ. בְּכֶסֶה - (כֶּסֶם שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, כֶּסֶם שֶׁל אֱוֹה"ה, זֶה פַּחַד יִצְחָק שֶׁהוּא כֶּסֶם לְמַלְכָּא הָעֲלִיּוֹן. עוֹד בְּכֶסֶה) זֶה דִּין קֶשֶׁה, פַּחַד יִצְחָק. דִּין שְׁמִתַּחֲבָּה תְּמִיד, שְׁאִיֵּן הוּא דִּין בְּגִלוּי. כִּי חֵק - זֶה דִּין רַפָּה.

וּמִשְׁפֹּט - זֶה דִּין (קשה). וּשְׁנֵיהֶם
הֵם כְּאֶחָד. בְּגִלּוֹל זֶה שְׁנֵי יָמִים,
וּשְׁנֵיהֶם בְּסוּד אֶחָד.

אֲשֶׁר־יָעַם יְדַעֵי תְרוּעָה וְגו' (תהלים פט). לא כְּתוּב שׁוֹמְעֵי, או
תוֹקְעֵי תְרוּעָה, אֶלֶּא יְדַעֵי תְרוּעָה.
בְּגִלּוֹל (בגוף) הַחֲכָמִים שְׁדָרִים בְּאֹרֶךְ
שֶׁל הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה, אֶלּוּ יְדַעֵי
תְרוּעָה. סוּד שֶׁל הַתְרוּעָה, כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב (תהלים ב) תִּרְעַם בְּשִׁבְט
בְּרוּל. מִי עִם כִּי־שְׂרָאֵל שְׂיִוְדָעִים
סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁל רְבוֹנִם,
לְעֻלוֹת לְפָנָיו וְלִהְתַּקְשֵׁר בּוֹ. וְכֹל
אֶלּוּ שְׂיִוְדָעִים סוּד הַתְרוּעָה,
יִתְקַרְבוּ לְלֶכֶת בְּאֹר פָּנָיו שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶה הָאֹר
הַרְאֵשׁוֹן שְׁגָנּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְצַדִּיקִים. וְעַל זֶה צָרִיךְ לְדַעַת
אוֹתָהּ.

כְּתוּב (ויקרא ט) הֵיִתְרַת מִן הַכְּבֵד.
וְכַתוּב (שם ג) וְאֵת הֵיִתְרַת עַל
הַכְּבֵד. (אחר שֶׁעֲשִׂיתָה נְאוּף, עוֹלָה עֲלִיו.)
יִתְרַת מִן הַכְּבֵד - זוֹ אֵשֶׁת זְנוּנִים
שֶׁהוֹלְכַת וְיוֹצֵאת מִן הַכְּבֵד
לְהַחֲטִיא בְּנֵי הָעוֹלָם וְלִקְטֹרֵג
עֲלֵיהֶם, וְעוֹזְבַת אֵת הַזְכָּר לְעִשׂוֹת
זְנוּנִים, וּמִשׁוּם זֶה הֵיִתְרַת,
שֶׁנִּפְרְדַת מִן הַכְּבֵד. יִתְרַת עַל
הַכְּבֵד - אַחַר שֶׁעֲשִׂיתָה נְאוּף,
עוֹלָה עֲלִיו. מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה.
מִתְגַּבְּרַת עַל בְּעֻלָּה, שֶׁהוּא כְּבֵד,
בְּכַעַס שֶׁל הַמְרָה. אֵשֶׁת מְדֻנִים
וְכַעַס, שֶׁשׁוֹלְטַת עַל הַזְכָּר שְׁלָה.
מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה שׁוֹלְטַת עַל
הַכְּבֵד, אֵשֶׁת מְדֻנִים וְכַעַס.

יִתְרַת מִן הַכְּבֵד - מִן הַכְּבֵד יוֹצֵאת
לְהַבְאִישׁ לְכֹל הָעוֹלָם וְלְעִשׂוֹת
נְאוּפִים עִם הַכֹּל. לְבִסּוּף הִיא
עוֹלָה לְגַבֵּי הַזְכָּר, מִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה, בְּעִזּוֹת שֶׁל פָּנִים, וְאֵז הִיא
עַל הַכְּבֵד. וְעוֹד, יִתְרַת מִן הַכְּבֵד
נִקְרֵאת מִהַצַּד הָאַחֵר. אַחַר
שֶׁיוֹצֵאת לְנֶאֱפֵף עִם כָּלֵם, נוֹתֵנָת
שְׂיִוְרִים לְבְעֻלָּה, וְזוֹהִי יִתְרַת מִן הַכְּבֵד.

כִּי חֵק, דָּא דִּינָא רַפְיָא. וּמִשְׁפֹּט, דָּא דִּינָא
(זשי"א). וְתְרוּוֹיִיהוּ אֵינּוֹן כְּחָדָא. בְּגִין כְּךָ תְרִין
יוֹמִין, וְתְרוּוֹיִיהוּ כְּרָזָא חָדָא.

אֲשֶׁר־יָעַם יְדַעֵי תְרוּעָה וְגו', (תהלים פט) לָא כְּתִיב
שׁוֹמְעֵי, אוֹ תוֹקְעֵי תְרוּעָה, אֶלֶּא יְדַעֵי
תְרוּעָה. בְּגִין (ס"א כְּנִיז) חֲפִימִין דְּדִיִּרִין בְּאֹיִרָא
דְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אֵינּוֹן יְדַעֵי תְרוּעָה. רָזָא
דְּתְרוּעָה, כְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים ב) תִּרְעַם בְּשִׁבְט
בְּרוּל. מָאן עֲמָא כִּי־שְׂרָאֵל, דִּי־דַעִין רִזִּין עַל־אִין
דְּמֵאֲרִיהוֹן, לְמִיעַל קַמִּיהָ, וְלֵאֲתַקְשֵׁרָא בֵּיהּ.
וְכֹל אֵינּוֹן דִּי־דַעִין רָזָא דְתְרוּעָה, יִתְקַרְבוּן לְמִיְהוּ
בְּאֹר פָּנָיו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא אֹר
קְדֻמָּאָה דְּגִנִּיזוּ קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקֵי־יָא.
וְעַל דָּא אֲצַטְרִיךְ לְמַגְדַּע לָהּ.

כְּתִיב (ויקרא ט) הֵיִתְרַת מִן הַכְּבֵד. וְכְּתִיב (ויקרא ג)
וְאֵת הֵיִתְרַת עַל הַכְּבֵד. (כְּתִר דְּעִבְדַת נִיאוּפָא,

אֲסַתְלִיק עֲלֵיהָ) יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד, דָּא אֵשֶׁת זְנוּנִים,
דְּאִזְלָא וְנִפְקָא מִן הַכְּבֵד, לְאַסְטָאָה כְּנִי עַל־מָא,
וְלֵאֲסַטְנָא עֲלֵיהּ. וְשִׁבְקַת לְדְכוּרָא, לְמַעַבְד
זְנוּנִים. וּבְגִין דָּא הֵיִתְרַת מִן הַכְּבֵד: יִתְרַת עַל
הַכְּבֵד. בְּתַר דְּעִבְדַת נִיאוּפָא, אֲסַתְלִיק עֲלֵיהּ.
מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה. אֲתַגְבְּרַת עַל בְּעֻלָּה דְּאִיהּ
כְּבֵד, בְּכַעַס דְּמְרָה, אֵשֶׁת מְדֻנִים, וְכַעַס,
דְּשִׁלְטָא אִיהִי עַל דְּכוּרָא דִּילָהּ. מִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה שִׁלְטָא עַל הַכְּבֵד, אֵשֶׁת מְדֻנִים וְכַעַס.

יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד, מִן הַכְּבֵד נִפְקָא לְאַבְאָשָׁא
לְכֹל עַל־מָא, וְלְמַעַבְד נִיאוּפִין עִם כָּלֵא.
לְבַתַּר אִיהִי סְלִקָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, מִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה, בְּעִזּוֹתָא דְּאַנְפִּין, וְכִדִּין אִיהִי עַל הַכְּבֵד.
וְעוֹד, יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד אֲתַקְרִיאת מְסַטְרָא
אַחְרָא, בְּתַר דְּנִפְקַת לְנֶאֱפֵא עִם כָּלֵא, יְהִיבַת
שְׂיִוְרִין לְבְעֻלָּה, וְהִיא אִיהִי יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד.

מתוך הכבוד והיותה של
 יוצאת מרה, והיא חרב של מלאך
 המות, שיוצאות ממנה טפות
 מרות להרג לבני אדם. זהו
 שכתוב (משלי ה) ואחריתה מרה
 כלענה. והיא תלויה בכבוד, וכל
 החלאים והמיתות תלויות בו.
 ואותו יום של ראש השנה (המשטין)
 משוטט בעולם לאסוף את כל
 חובות העולם, ואז כל האברים,
 שהם ישראל, הם בצרה, שהם
 אברים של המלכה, שנאמר (משלי
 כ) גר ה' נשמת אדם. השכינה
 הקדושה. ואז כל ישראל בצרה,
 ולוקחים שופר לעזר בו אותה
 תקיעה ושברים ותרועה.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, ודאי אחר
 שהאברים והעורקים של הלב,
 שדומים לישראל, הם בצרה.
 צריכים לעוררם בקנה, שהוא
 שופר. וזה קנה של ראה. אחר
 שפנפי ראה לא יכולות להשקיט
 רגו המרה שמתגברת על עורקי
 הלב, ועל כל העורקים של
 האברים של הגוף. אותה הרוח
 שנושבת בהם עולה בקנה, שהוא
 שופר, עולם הבא. שפך פרושהו,
 ושט דומה לעולם הזה, שבו
 אכילה ושתייה. קנה דומה לעולם
 הבא, שאין בו אכילה ושתייה.
 ואחר ששט אות ו' מן ושט,
 ברבוי אכילה של גזל, נתארף
 ונעשה שטן. ומי גרם את זה?
 שנאמר (במדבר יא) שטו העם
 ולקטו. השטות שלהם שנתערכו
 בערב רב השוטים, שהתאוה
 שלהם היא אכילה ושתייה של
 גזל וחמס של (תהלים יב) שד עניים
 ואנקת אביונים. באות נו"ן
 כפופה, השוטים, שאוכלים ובלי
 לטחן. מה כתוב בהם? (במדבר יא)

מגו כבוד, ויותרת הילה, נפקת מרה, ואיהי
 חרבא דמלאך המות, דנפקו מנה טפין
 מריזן לקטלא בני נשא. הדיא הוא דכתיב,
 (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. ואיהי תליא
 בכבוד, פל מרעין ומותא ביה תליין. וההוא
 יומא דראש השנה (משפא) משטטא בעלמא,
 למכנש פל חובי עלמא וכדין פל אברין דאינון
 ישראל, אינון בעאקו, דאינון אברי
 דמטרוניתא, (משלי כ) גר יי נשמת אדם, שכינתא
 קדישא. וכדין פל ישראל בעאקו, ונטלי שופר
 לאתערא ביה ההוא תקיעה ושברים ותרועה.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ודאי כתר דאברים וערקין דלבא,
 דדמין לישראל, אינון בעאקו. צריכין לאתערא
 בקנה, דאיהו שופר. ודיא קנה דריאה. כתר דכנפי ריאה
 לא נכלין לשפכא (דף ר"ב ע"א) ורגזא דמרה דאתגברת
 על ערקין דלבא, ועל פל ערקין דאברים דגופא. ההוא
 רוחא דנשיב בהון, סליק בקנה, דאיהו שופר, עלמא
 דאתי. דהכי אוקמוה, ושט, דומה לעלמא דין, דביה
 אכילה ושתייה. קנה, דומה לעלמא דאתי, דלית ביה
 אכילה ושתייה.

ולבתר דשט ו' מן ושט, ברבוי אכילה דגזל אתארף
 ואתעביד שטן. ומאן גרים דא. (במדבר יא) שטו
 העם ולקטו, שטותא דלהון דאתערכו בערב רב שטיין,
 דתאוה דלהון אכילה ושתייה דגזל וחמס, (תהלים יב) דשוד
 עניים ואנקת אביונים. בנון כפופה שטיין, דאכלין בלא
 טחינה. מה כתיב בהו, (במדבר יא) הכשר עודנו בין שיניהם
 טרם יפרת ואף יי חרה בעם. אתפשט ו' דשטו, איהו
 דרוחיה כפוף, ואיהו נ'. ודיא גרם דאתפשט שטן באכילה
 ושתייה, ואתגבר על פל אברין וערקין בשם"ה לא תעשה.
 הכשר עודנו בין שיניהם טרם יפרת ואף ה' חרה בעם. נתפשטא אות ו' של שטו, אותו שרוחו

כפופ, והוא אות נ'. וזה גרס שהתפשט השטן באכילה ושתייה, ומתגבר על כל איברים ועורקים בשלש מאות ששים וחמש מצוות לא תעשה. כחשבון השט"ן חסר אחד, זה יום הכפורים, שאין בו אכילה ושתייה.

והוא פדגמת הקנה, והוא אות ו' בן י"ה מבינה. ולכן בארו בעלי המשנה, הרוצה קנה בחלום זוכה לחכמה. זהו שכתוב (משלי ד) קנה חכמה קנה בינה. שאין קנה שהוא פחות משניהם, שהם י' חכמה, ה' בינה. ומשום זה צריך לעורר בשופר, שהוא קנה, עולם הבא, עולם ארץ, ארץ אפים, שנמצאים ממנו שלש עשרה מדות של רחמים, כחשבון וא"ו. אות א' - ארץ, שתי וי"ם - אפים.

ואמא עליונה היא תקיעה, מצדו של אברהם. שברים מצדו של יצחק. תרועה מצדו של יעקב. שכינה תחתונה קשר של כלם. כלומר, אות ק' - תקיעה. אות ש' - שברים. אות ר' - תרועה. וכלם משלשים לגבי השכינה. זהו שכתוב קדשה לך ישלשו. שאין קול יכול לצאת החוצה אלא מן הפה. אף כף אין להפריד השכינה מהקדוש ברוך הוא. שהקדוש ברוך הוא נאמר בו, (תהלים כט) קול ה' חצב להבות אש. והשכינה - תפלת כל פה. ואלו סימנים: קשר"ק, קשר"ק, קשר"ק. ובחבור הקדמון. (עד כאן)

זכר

לזקחים שופר לעורר בו תרועה ותקיעה, דין קשה ברחמים, ושברים - דין קשה בלי רחמים (דין רפה ברחמים), ואז כף יעוררו למעלה להתערב זה בזה.

רעיא מהימנא

אמר הרוצה הנאמן, בזה מתמתק השטן ומתקצרת אות נוי"ן מן ושט. מה שהיה שטן מקדם, שב לאחוריו, וחזר להיות ושט ככראשונה. משום

כחושבון השט"ן חסר חד, דא יום הכפורים, דלית ביה אכילה ושתייה.

ואיהו כגוונא דקנה, ואיהו ו' בן י"ה, מן בינה. ובגיגיה אוקמוה מארי מתניתין, הרוצה קנה בחלום, זוכה לחכמה. הדא הוא דכתיב, (משלי ד) קנה חכמה קנה בינה. דלית קנה דאיהו פחות מתריוניהו, דאינון י' חכמה, ה' בינה. ובגין דא, צריך לאתערא בשופר, דאיהו קנה, עלמא דאתי, עולם ארץ, ארץ אפים, דמשפכחי מיניה תלת עשר מכילין דרחמי, כחושבון וא"ו, א' ארץ, ו' אפים. ואימא עלאה איהי תקיעה, מסטרא דאברהם. שברים, מסטרא דיצחק. תרועה, מסטרא

דיעקב. שכינתא תתאה, קשר דכלהו. דהיינו: ק' תקיעה. ש' שברים. ר' תרועה. וכלהו משלשין לגבי שכינתא, הדא הוא דכתיב, קדשה לך ישלשו. דלית קלא יכיל לנפקא לבר, אלא מן הפה. אוף הכי, לית לאפרשא שכינתא מן קדשא בריך הוא. דקודשא בריך הוא אתמר ביה, (תהלים כט) קול יי חצב להבות אש. ושכינתא תפלת כל פה. ואינון סימנין, קשר"ק קשר"ק קשר"ק. ובחבורא קדמאה. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

נטלין שופר, לאתערא ביה, תרועה ותקיעה, דינא קשיא ברחמי, ושברים דינא קשיא בלא רחמי (כ"א דינא רפא ברחמי) וכדין הכי יתערו לעילא לאתערבא דא בדא.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בהאי אתבסם שטן, וקמיט נוי"ן מן ושט, מה דהוה שטן לפנים, תב לאחורא, ואתהדר ושט, כדבקדמיתא. בגין דהקול קול יעקב. ישראל לית חיליהון באכילה ושתייה,

שהקל קול יעקב. ישראל שאין פחם באכילה ושתיה. אלא חיליהון בקול דא, דאיהו עלמא דאתי, עולם ארוך, דאתברי באת יו"ד, ובגין דקול שופר מניה נפיק, אמרו רבנן אין פוחתין מעשרה שופרות. ובאות י' ודאי, אתעביד עולם ארוך, דאיהו ו' עלמא דאתי ובאת ה', ברא עלמא דין, דאיהי ה' זעירא, דבה אכילה ושתיה דאורייתא.

ועוד רזא אחרא, בטר דאתגזר גזרה בתרין אתוון, דאינון ה' ה', תרין בתי דינין, מאן יכיל לבטלא גזרה דתרווייהו. י"ו. דאת ה"א אימא עלאה. י' אב. ומה בתיב, (במדבר ל) כל גדר וכל שבעת אסר לענת נפש, דאיהי ה', אישה יקימנו ואישה יפרנו. ובגין דא, צריך לאתערא קלא דאיהו ו', בעשרה שופרות, דאינון י'. ועקרא דלהון בנשימה אחת, כל סימן וסימן, בפה, דאיהי י' מעשרה.

מיד דשמעו מלין רבי שמעון וכל חברייה, אמרו, בריך אלהא דזכינא למשמע מלין, מההוא דאתקרי רבן של נביאים, רבן דחכמים, רבן דמלאכי השרת, דקודשא בריך הוא ושכינתיה מדבר על פומי, וכתב על ידוי רזין אלין, דלא אשתמעו כנותייהו ממתן תורה, ועד כען.

אמר ליה, בוצינא קדישא, אשלים מלולי דרזין דחבורא קדמאה, לפרשא לון, דהא כל מארי מתיבתאן דלעילא, ומארי מתיבתאן דלתתא, פלהו מזומנין למשמע מלין אלין מפומך, ופירושין דילך. דהא חדרה ופורקנא, יתער בהון לעילא ותתא. אל תתנו דמי, לו, אנת וכל סיעתא דילך. עוד אמר בחבורא קדמאה. (ע"כ רעיא מהימנא).

וזה:

אמר לו, מנורה קדושה, השלם דברי הסודות של החבור הקדמון לפרש אותם, שהרי כל בעלי הישיבות של מעלה, ובעלי הישיבות של מטה, כלם מזמנים לשמע דברים אלו מפיך ופרושים שלך, שהרי שמחה ופדיון יתעורר בהם למעלה ומטה. אל תתנו דמי לו, אפה וכל החבורה שלך. עוד נאמר בחבור הקדמון. (ע"כ רעיא מהימנא).

וזה

בתרועה ותקיעה ושברים נמתק הכל זה בזה. וכל מה שאותו כבוד לוקח -

בשאר עמין, דירתין עלמא דין, דחיליהון באכילה ושתיה. אלא חיליהון בקול דא, דאיהו עלמא דאתי, עולם ארוך, דאתברי באת יו"ד, ובגין דקול שופר מניה נפיק, אמרו רבנן אין פוחתין מעשרה שופרות. ובאות י' ודאי, אתעביד עולם ארוך, דאיהו ו' עלמא דאתי ובאת ה', ברא עלמא דין, דאיהי ה' זעירא, דבה אכילה ושתיה דאורייתא.

ועוד רזא אחרא, בטר דאתגזר גזרה בתרין אתוון, דאינון ה' ה', תרין בתי דינין, מאן יכיל לבטלא גזרה דתרווייהו. י"ו. דאת ה"א אימא עלאה. י' אב. ומה בתיב, (במדבר ל) כל גדר וכל שבעת אסר לענת נפש, דאיהי ה', אישה יקימנו ואישה יפרנו. ובגין דא, צריך לאתערא קלא דאיהו ו', בעשרה שופרות, דאינון י'. ועקרא דלהון בנשימה אחת, כל סימן וסימן, בפה, דאיהי י' מעשרה.

מיד דשמעו מלין רבי שמעון וכל חברייה, אמרו, בריך אלהא דזכינא למשמע מלין, מההוא דאתקרי רבן של נביאים, רבן דחכמים, רבן דמלאכי השרת, דקודשא בריך הוא ושכינתיה מדבר על פומי, וכתב על ידוי רזין אלין, דלא אשתמעו כנותייהו ממתן תורה, ועד כען.

אמר ליה, בוצינא קדישא, אשלים מלולי דרזין דחבורא קדמאה, לפרשא לון, דהא כל מארי מתיבתאן דלעילא, ומארי מתיבתאן דלתתא, פלהו מזומנין למשמע מלין אלין מפומך, ופירושין דילך. דהא חדרה ופורקנא, יתער בהון לעילא ותתא. אל תתנו דמי, לו, אנת וכל סיעתא דילך. עוד אמר בחבורא קדמאה. (ע"כ רעיא מהימנא).

בתרועה ותקיעה ושברים, אתבסם פלא דא בדא. וכל מה דההוא כבוד נקיט, אקריב לגבי לב, דאיהו מלפא,

מְקָרִיב אֶל הַלֵּב, שֶׁהוּא מְלַף, לְזוּן
(לדח). וְאוֹתוֹ הַלֵּב אֵין דְּרָכוֹ וְאֵין
חֲשָׁקוֹ בַּמַּעֲשִׂים הַעֲכוּרִים שֶׁל
עִמוֹ, אֲלֵא לֹקַח כָּל הַמְּבָרָךְ וְכָל
הַצָּח וְכָל הַזְּכִיּוֹת וְכָל הַמַּעֲשִׂים
טוֹבִים. וְכָל אוֹתָהּ הַעֲכִירוֹת
וְהַטְנוּף וְהַלְכָלוֹף, שֶׁהֵם מַעֲשִׂים
רָעִים, (אין) וְזוֹרֵק אוֹתָם לְשָׂרַע עִמֵּי עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת אוֹתוֹ כְּבֹד) מְשָׁאֵר לְכַבֵּד,
שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית כו) עֲשׂוּ [אֲחִין]
אִישׁ שְׂעָר. וְכָל הַעוֹרָקִים שְׁלוֹ,
שֶׁהֵם שְׂאָר אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזֻלוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב, (ויקרא טז)
וְנִשְׂאָה הַשְּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם.
מִהוּ עֲוֹנוֹתָם? עֲוֹנוֹת תָּם, שְׁנֵאֲמַר
בּוֹ (בְּרֵאשִׁית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם.
וְהַחֹבוֹת שֶׁל הַעֲמוּד (שֶׁל עִמוֹ) שֶׁהֵם
עוֹרָקִים וְדַפְקִין שֶׁל הַלֵּב.

וּמִשּׁוּם זֶה, שְׁחִין וְצָרַעַת וְסַפְחַת
שֶׁכָּל אוֹתָם אֵיבָרִים, מוֹצֵאִם
מִהַכְּבֹד, מֵאוֹתָם לְכָלוּכִים
שְׁנֵשְׂאָרוֹ בּוֹ. וּמֵהַלֵּב בָּאָה כָּל
הַבְּרִיאוֹת לְכָל הָאֵיבָרִים. שְׂכָף
הוּא, בִּינָן שֶׁהַלֵּב נוֹטֵל כָּל הַזָּף
וְהַמְּבָרָךְ וְהַצָּח. הַכְּבֹד נוֹטֵל כָּל
מֵה שְׁנֵמְצָא וְנִשְׂאָר מֵהַלְכָלוֹף
וְהַטְנוּפָת, וְזוֹרֵק לְכָל שְׂאָר
הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם שְׂאָר אַמּוֹת
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת אַחֲרֵים,
בְּעַל כְּרַחֲם. וּמִפְסֻלֵת שֶׁל פְּסֻלֵת
הַכְּבֹד נוֹטֵל הַטְּחוּל, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ
(בְּרֵאשִׁית א) יְהִי מְאֹרֶת. (משלי ג)
מְאֹרֶת יְיָ בְּבֵית רָשָׁע.

רַעִיָּא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמֵן, וְהַרִי בְּאֵרוֹ
חֲכָמִים עַל זֶה, טְחוּל שׁוֹחֵק. וְזֶהוּ
(קהלת ז) שׁוֹחֵק הַכְּסִיל. וּמִשּׁוּם זֶה
פְּרֻשׁוֹהוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה, אוֹי לוֹ
לְמִי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחַקְתָּ לוֹ. וְקֵהֶלֶת
אָמַר, (שם) טוֹב פְּעַס מִשְׁחֹק. טוֹב
פְּעַס שֶׁל הַכְּבֹד, שֶׁהִיא מְרָה,
רְצוּעָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא,
רְצוּעָה לְהַלְקוֹת בְּהַצְדִּיקִים

לְזַיְינָא (לְדַיְינָא). וְהֵהוּא לֵב, לָאוֹ אוֹרְחִיָּה, וְלָאוֹ
תִּיאוּבְתִיָּה, בְּעַכְרֵי דְעוֹבְדֵין דְעַמִּיָּה. אֲלֵא
נְקִיט כָּל בְּרִירוֹ, וְכָל צְחוּתָא, (דף רל"ב ע"ב) וְכָל
זְכִיּוֹן, וְכָל עוֹבְדֵין טְבִין. וְכָל הֵהוּא עַכְרֵי
וְטְנוּפִין וְלְכָלוּכָא דְאֵינוֹן עוֹבְדֵין בִּישִׁין, (ס"א
ליתא) (זריק לון לשאר עמין עובדי כוכבים ומזלות שהוא כבוד) אֲנַח
לְכַבֵּד. דְּאֲתָמַר בֵּיה, (בְּרֵאשִׁית כז) עֲשׂוּ אָחִי אִישׁ
שְׂעָר. וְכָל עַרְקִין דִּילִיָּה, דְּאֵינוֹן שְׂאָר עַמִּין
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא
טז) וְנִשְׂאָה הַשְּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. מְאִי
עֲוֹנוֹתָם. עֲוֹנוֹת תָּם. דְּאֲתָמַר בֵּיה, (בְּרֵאשִׁית כה) וַיַּעֲקֹב
אִישׁ תָּם. וְחוּבִין דְעַמּוּדָא (ס"א דְעַמִּיָּה) דְּאֵינוֹן
עַרְקִין וְדַפְקִין דְּלַבָּא.

וּבְגִין דָּא, שְׁחִין וְצָרַעַת וְסַפְחַת, לְכָל אֵינוֹן
אֲבָרִין, מִכְּבֹד אֲשֶׁתְּכַחוּ, מְאִילִין
לְכָלוּכִין דְּאֲשֶׁתְּאָרוֹ בֵּיה. מְלַבָּא אֶתִּי כָּל
בְּרִיאוֹתָא, לְכָל אֲבָרִין. דְּהָכִי הוּא, בִּינָן דְּלַבָּא
נְטִיל כָּל זְכִיכוֹ וּבְרִירָא וְצְחוּתָא. כְּבֹד נְטִיל
כָּל מֵה דְּאֲשֶׁתְּכַח וְאֲשֶׁתְּאָר מִן לְכָלוּכָא
וְטְנוּפָא. וְזַרְיָק לְכָל שְׂאָר שְׂיִפִין, דְּאֵינוֹן שְׂאָר
עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת אַחֲרֵינִין, בְּעַל
כְּרַחֲמֵיהוּ. וּמִפְסֻלוֹת דְּפְסֻלוֹת דְּכַבֵּד, נְטִיל
טְחוּל, דְּאֲתָמַר בֵּיה (בְּרֵאשִׁית א) יְהִי מְאֹרֶת. (משלי ג)
מְאֹרֶת יְיָ בְּבֵית רָשָׁע.

רַעִיָּא מְהִימְנָא

אָמַר רַעִיָּא מְהִימְנָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ רַבְּנָן עָלֶיהָ, טְחוּל
שׁוֹחֵק. וְאִיהוּ (קהלת ז) שׁוֹחֵק הַכְּסִיל. וּבְגִין דָּא,
אוֹקְמוּהָ רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין, אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחַקְתָּ
לוֹ. וְקֵהֶלֶת אָמַר (קהלת ז) טוֹב פְּעַס מִשְׁחֹק. טוֹב פְּעַס
דְּכַבֵּד, דְּאִיהִי מְרָה, רְצוּעָה דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, רְצוּעָה
לְאֲלַקְאָה בְּהַצְדִּיקִיא בְּעַלְמָא דִּין בְּמַרְעִין בִּישִׁין,
בְּמַכְתְּשִׁין, מִשְׁחֹק דְשְׁחִיק לון בְּטְחוּל, בְּלְכָלוּכָא דְהֵאִי

בעולם הזה בְּחֵלָאִים רְעִים, בְּנִגְעִים, מִשְׁחֹק שְׂשׂוּחֹק לָהֶם בְּטָחוֹל, בְּלִכְלוּף שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׂשׂוּחֹק לָהֶם הַשְּׁעָה בְּעֶשֶׂר. וְעוֹד, אֲרֵם הַטָּחוֹל שֶׁהוּא הַזּוֹחֵל בְּעֶפֶר, וְהוּא חֹזֵק יוֹתֵר מֵאֲרֵם הַמָּרָה.

וּמִשּׁוּם שֶׁעָרַב רַב הֵם שְׂאוֹר שְׂבַעֲסָה, וְאֵלּוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם דּוֹמִים לְמִץ, יוֹתֵר מֵעֶפְכִּים בְּגִלוֹת הָעָרַב רַב אֵת יִשְׂרָאֵל מֵאֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּהוּ חֲכָמִים, מִי מֵעֶכְבִּי? שְׂאוֹר שְׂבַעֲסָה מֵעֶכְבִּי. שֶׁהֵם דְּבָקִים בְּיִשְׂרָאֵל כְּשְׂאוֹר בְּעֶסָה. אֲבָל אֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת אֵינָם כֵּן, אֱלֹא (תהלים א) כְּמִץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ.

וְעוֹד, (ויקרא טז) וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עֲלָיו, כְּאֲשֶׁר רְצוֹנוֹ לַעֲשׂוֹת קִטְרוֹג לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא נוֹשֵׂא כָּל הַחֻבוֹת שֶׁיְכוּל לִישֹׂאת אוֹתָם עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה כְּבֵד, שְׂנֵאֲמֵר (תהלים לח) כְּמִשְׂא כְּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ, חוֹבוֹת עַל כְּנַפְיוֹ. מַה עוֹשֶׂה? עוֹלָה לְהָר עֲלִיוֹן, כְּחֻמוֹר כְּאֲשֶׁר הוּא רוֹצֵה לַעֲלוֹת לְהָר גְּבוּהָ, כְּמִשְׂא כְּבֵד יִכְבְּד עֲלָיו. כְּאֲשֶׁר הוּא לְמַעַלָּה וְרוֹצֵה לַעֲלוֹת עוֹד לְפִי הַמַּעַט שֶׁנִּשְׂאָר לוֹ, כְּבֵד עֲלָיו מִשְׂאוֹ, וְנוֹפֵל, וּמִפִּיל עֲצָמוֹ לְמִטָּה. וּבְכֵבֵד הַמִּשְׂא שֶׁהַכְּבֵד עֲלָיו, נַעֲשׂוּ כָּל הָאִיבָרִים שְׁלוֹ חֲתִיכוֹת, שְׁלֹא נִשְׂאָר אִיבָר שְׁלֵם. גַּם כִּף נַעֲשֶׂה לְסַמָּאֵל וְנַחֲשׁ, הַכְּבֵד וְיוֹתֵרֵת הַכְּבֵד, יִצָּר הָרַע וּבֵת זוּגוּ זוּגָה. מִשֵּׁם כָּל בֵּת אֵל נִכְר זוּגָה. (ע"ב

רעיא מהימנא.)

זוהר

אָמַר רַבִּי פְּנַחֲס, דְּרַף זוּ הֵיִתָּה מִתְקַנֵּת לִי לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֵלּוּ מֵעֵתִיק הֵימָּיִם, אֲשֶׁרִי הָעוֹלָם שְׂאֵתָה נִמְצָא בְּתוֹכּוֹ. אוֹי לְעוֹלָם שִׁישְׂאָרוֹ יְתוּמִים וְלֹא יוֹדְעִים דְּבָרֵי תוֹרָה כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף. וְדָאֵי כִּף הוּא, שֶׁהַכְּבֵד נוֹטֵל הַכֹּל - טוֹב וְרַע. וְאֵף עַל גַּב שֶׁמְשׁוּטֵט וְאוֹסֵף כָּל חוֹבוֹתֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל - כִּף גַּם זְכוּיֵתֵהֶם אוֹסֵף כְּדִי לְהַעֲמִיד קִטְרוֹגוֹ. וְהַכֹּל, זֶה נִזְהָ מִקְרִיב לְגַבֵּי הַלֵּב. וְדָרַף הַלֵּב שְׁלֹא נוֹטֵל

עֲלָמָא, דְּשׂוּחֹק לּוֹן שְׂעֵתָא בְּעוֹתָרָא. וְעוֹד, אֲרֵם דְּטָחוֹל אִיהוּ זְחִיל עֶפֶר, וְאִיהוּ תְקִיף יְתִיר מֵאֲרֵם דְּמָרָה.

וּבְגִין דְּעָרַב רַב אֵינּוֹן שְׂאוֹר שְׂבַעֲסָה, וְאֵינּוֹן אוּמִין דְּעֲלָמָא דְּמִיִּין לְמוֹץ, יְתִיר מֵעֶפְכִּין בְּגִלוֹתָא עָרַב רַב לְיִשְׂרָאֵל, מֵאוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ רַבְּנָן, מִי מֵעֶכְבִּי. שְׂאוֹר שְׂבַעֲסָה מֵעֶכְבִּי. דְּאֵינּוֹן דְּבָקִין בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשְׂאוֹר בְּעֶסָה. אֲבָל אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, לֹא אוּמִין אֱלֹא (תהלים א) כְּמִץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ.

וְעוֹד (ויקרא טז) וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עֲלָיו, כְּדִי רְעוּתִיהָ לְמַעַבְד קוֹרְצִינָא לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ נִשְׂא כָּל חוֹבִין דְּיִכִּיל לְמַסְבֵּל לּוֹן, עַד דְּאִתְעַבֵּיד כְּבֵד, (תהלים לח) כְּמִשְׂא כְּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ, חוֹבִין עַל גְּדַפְוִי. מָה עֵבֵיד, סְלִיק לְטוֹרָא עֲלָאָה, כְּחֻמוֹרָא כְּדִי אִיהוּ בְּעֵי לְסַלְקָא לְטוֹר גְּבוּהָ, כְּמִשְׂא כְּבֵד יִכְבְּד עֲלִיהָ. כְּדִי אִיהוּ לְעִילָא, וּבְעֵי לְסַלְקָא לְפִי מַעוּט דְּאִשְׁתָּאֵר לִיהָ, אִתְיַקֵּר עֲלִיהָ מְטוּלָא, וְנִפִּיל, וְאִפִּיל גְּרַמִּיהָ לְתַתָּא, וּבְכֵבֵד מִשְׂא דְּאִתְתַּקֵּף עֲלִיהָ, אִתְעַבֵּידוּ כָּל אֲבָרִין דִּילִיהָ פְּסָקוֹת, דְּלֹא אִשְׁתָּאֵר אֲבָר שְׁלִים. אוּף הֵכָא אִירַע לְסַמָּאֵל וְנַחֲשׁ, כְּבֵד וְיוֹתֵרֵת הַכְּבֵד, יִצָּר הָרַע וּבֵת זוּגִיָּה זוּגָה. מִתְמַן כָּל בֵּת אֵל נִכְר זוּגָה. (ע"ב רעיא מהימנא.)

זוהר:

אָמַר רַבִּי פְּנַחֲס, אוֹרְתָא דָּא הָוָה מִתְקַנָּא לִי, לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין מֵעֵתִיק יוּמִין, זְכָאָה עֲלָמָא דְּאֵנְתָּ שְׂאֲרֵי בְּגוּיָה. וְוִי לְעֲלָמָא, דִּישְׁתָּאֲרוֹן יְתִמִּין, וְלֹא יְדַעִין מְלִי דְּאוֹרִיִּיתָא כְּדָקָא יָאוּת. וְדָאֵי הֵכִי הוּא, דְּכְבֵד נְטִיל כְּלָא טַב וּבִישׁ. וְאֵף עַל גַּב דְּמִשְׁטָטָא וְלָקִיט כָּל חוֹבִיָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל, הֵכִי נְמִי זְכָיִין דְּלֵהוֹן לָקִיט, בְּגִין לְקִימָא קוֹרְצִיָּה. וְכִלָּא הָאֵי וְהָאֵי מִקְרִיב

אֵלָא הַנָּזֵק וְהַמְבָאָר וְהַצָּח שֶׁל הַלֵּב, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָתָּ. וְשֶׁאֵר הַטְּנֵפֶת וְהַלְכָלוֹךְ מִחֲזוֹר לְכַבֵּד, וְלֹקֵחַ הַכֶּל בְּעַל כְּרֹחוֹ, שְׂנֵאֲמַר וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו וְגו' . דְּבַר זֶה חֲזַרְתִּי כְּדִי שִׁיתַּמְתֵּק לִפְנֵי כַּמְתִּיקוֹת הַדְּבָשׁ. אֲשֶׁרִי חִלְקִי שְׂזִכִּיתִי לְזֶה, לְרֵאוֹת זֶה בְּעֵינַי.

אִיךָ הוּא פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) ה' לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו'. פְּסוּק זֶה אָמַר דָּוִד בְּשִׁעָה שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עַל שַׁפַּת הַנְּהַר, (והנה אומר) רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הָיָה בֶּן אָדָם שֶׁהוֹדָה וְשִׁבַּח לְאֲדוֹנוֹ כְּמוֹנִי?! הַזְדַּמְנָה לוֹ צְפַרְדֵּעַ, אָמְרָה לוֹ: דָּוִד, לֹא תַתְּנָא, שְׂאֲנִי עֲשִׂיתִי יוֹתֵר מִמֶּךָ, שְׂמִסְרָתִי גּוֹפִי עַל דְּבַר קוֹנִי, שְׂנֵאֲמַר (שמות ז) וְשָׂרֵץ הַיָּאֵר צְפַרְדְּעִים, וְהָרִי פֶּרְשׁוּהוּ. וְעוֹד, שְׂאֲנִי מְשַׁבַּח וּמְזַמֵּר לִילָה יוֹם בְּלִי הַפְּסָקָה. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר דָּוִד, ה' לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. ה' לֹא גָבַהּ לִבִּי.

זֶהוּ קֶרֶבֶן שְׂבָכָל יוֹם וּבְכָל זְמַן וְזְמַן אֲצֵל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂנִכְלָלֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בּוֹ בֵּין כָּל שְׂאָר חֵילוֹתֶיהָ, וְכָל אוֹתָן הַעֲבוּדוֹת מוֹצִיאִים אוֹתָהּ מִבֵּין הַקּוֹצִים וּמִבֵּין שְׂאָר הָאֲמוֹת. כִּי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁהֵם אֲטוּמִי לֵב וְלֹא פּוֹתְחִים בְּתַשׁוּבָה, לֹא מַעֲלִים רִיחַ וְלֹא מוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין הַקּוֹצִים. אֲבָל כַּאֲשֶׁר פּוֹתְחִים בְּתַשׁוּבָה, מִיָּד מַעֲלִים רִיחַ, וְיוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְתִהְיֶה בָהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׂנֵאֲמַר (שיר השירים ה) פֶּתַח־לִי אֲחֹתִי רַעֲיָתִי. שְׂכָל זְמַן שֶׁהַשׁוֹשֶׁנָּה אֲטוּמָה, אֵין לָהּ רִיחַ וְלֹא עוֹלָה מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְדִירְתָהּ בֵּינֵיהֶם, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שִׁלַּח אוֹתָנוּ לְלֶכֶת דְּרָךְ זֶה אֵלָא לְלַמֵּד דְּבָרִים אֵלוֹ.

לְגַבִּי לֵב. וְאוֹרְחוֹי דְלֵב, לֹא נָטִיל אֶלָּא זְכִיכּוֹ וּבְרִירוֹ וְצַחוּתָא דְכֻלָּא, כְּמָה דְאָמַרְתָּ. וְשֶׁאֵר טְנוּפָא וְלְכָלוּכָא, אַהֲדָר לְכַבֵּד, וְנָטִיל כֻּלָּא בְּעַל כְּרֹחִיָּה, דְכַתִּיב וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו וְגו' . מְלָה דָּא אַהֲדַרְנָא, בְּגִין דִּיתַבְסֵם לְפוּמֵי כַּמְתִּיקָא דְדוּבִשָּׂא, זַפְאָה חוֹלְקֵי דְזַכִּינָא לְהֵאִי, לְמַחְמֵי דָּא בְּעֵינַי.

אִיךָ הוּא פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) יי לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו', הֵאִי קָרָא אָמַר דָּוִד, בְּשִׁעָתָא דְהוּא אֲזִיל עַל פִּיף נְהָרָא, (והנה אומר) רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הָיָה בֶּר נֶשׁ בְּעַלְמָא, דְאוּדֵי וּמְשַׁבַּח לְמֵאֲרִיָּה פְּוֹתִי. אֲזִדְמַנַּת לִיָּה צְפַרְדֵּעַ, אָמַרְתָּ לִיָּה, דָּוִד, לֹא תַתְּנָא, דְאָנָּא עֲבָדִית יַתִּיר מִנֶּךָ, דְמִסְרִית גּוֹפְאֵי עַל מֵימְרָא דְמֵאֲרִי, דְכַתִּיב (שמות ז) וְשָׂרֵץ הַיָּאֵר צְפַרְדְּעִים, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְתוֹ דְאָנָּא מְשַׁבַּח וּמְזַמֵּר לִילָיָא וְיוּמָא, בְּלֹא שְׂכִיכּוֹ. בְּהֵיא שְׁעָתָא אָמַר דָּוִד, יי לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. יי לֹא גָבַהּ לִבִּי.

(כאן חסר).

דָּא הוּא קֶרֶבְנָא, דְבְכָל יוּמָא, וּבְכָל זְמַן וְזְמַן, לְגַבִּי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְאֵתְפַלִּילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ, בֵּין כָּל שְׂאָר אֲכָלוּסִין, וְכָל אֵילִין פּוֹלְחָנִין, אֲפִיקוּ לָהּ מִבֵּין גּוֹבִין, וּמִבֵּין (דף רל"ג ע"א) שְׂאָר עַמִּין. כִּי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן דְאֵינוֹן אֲטִימֵי לְבָא, וְלֹא פֶתַח־יִן בְּתִיבְתָא, לֹא סְלִיקִין רִיחָא, וְלֹא אֲפִיק לֹון מְגוֹ גּוֹבִין. אֲבָל כִּד פֶּתַח־יִן בְּתִיבְתָא, מִיָּד סְלִיקִין רִיחָא, וְיִפִּיק לֹון מִבֵּין גּוֹבִין, וְיִתְהַנֵּי בְהוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְכַתִּיב, (שיר השירים ה) פֶּתַח־לִי אֲחֹתִי רַעֲיָתִי. דְכָל זְמַן דְשׁוֹשֶׁנָּה אֲטִימָא, לִית לָהּ רִיחָא, וְלֹא סְלִיקָא מִבֵּין גּוֹבִין, וְדִיורְתָהּ בֵּינֵיהוּ, כְּמָה דְאָתְמַר. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא שְׂדַר לֹן לְמַהֲךָ אוֹרְחָא דָּא, אֵלָא לְאוּלִיף מַלִּין אֵלִין.

עד שהיו יושבים, בא נשר וירד, ונטל שושנה אחת מביניהם והלך. אמרו, מפאן והלאה גלף לדרבנו. קמו והלכו. עד פאן דרכו של רבי פנחס, ורבי שמעון הלך לו, הוא ורבי אלעזר ושאר החברים, ורבי פנחס ושאר החברים.

פתח ואמר רבי פנחס על זה, (תהלים ט) למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד. מהו ללמד? ללמד לבני העולם חכמה. והרי פרושהו, שושן עדות - אלו סנהדרין גדולה, שכתוב בה (שיר השירים ז) סוגה בשושנים. מכתם לדוד - סימן שהראו לו, לדוד, כאשר שלח ליואב לארם נהרים ולארם צובה להלחם בהם. אמר רבי פנחס, זהו שושן עדות שקים פאן. הרי הפוכבים בשמים, שכינה עלינו, ומדרגות עליונות עמה, ועזרה קדושה לשבת. זהו שושן בשלמות כמו שצריך. קמו והלכו אלו לכאן ואלו לכאן. הלך לו רבי פנחס ולן בכפר עקימין, ורבי יצחק ורבי חייא עמו.

עד שהקדימו ללכת, ישבו וחפו לאור הבקר. זקף עיניו רבי חייא וראה אלו פוכבים של שרביט שרצים והולכים. אמר, ודאי בכמה פעמים שאלתי על אלו הפוכבים.

אמר רבי פנחס, אלו הפוכבים של שרביט יודעים בהבנה של החברים, שהרי הקדוש ברוך הוא ברא את כל אותם פוכבי הרקיע, גדולים וקטנים, וכלם מודים ומשפחים להקדוש ברוך הוא (שכתוב תהלים קמו) מונה מספר הפוכבים). וכאשר מגיע זמנם לשבת, קורא להם הקדוש ברוך הוא בשם, שנאמר (ישעיה מ) לכלם בשם יקרא. ואז רצים ומושיטים שרביט של אור ללכת לשבת

עד דהווי יתבי, אתא נשרא, ומאיך, ונטיל חד שושנה מביניהו, ואזלת. אמרו, מפאן ולהלאה, נהך לאורחין. קמו ואזלו. עד הכא אורחא דרבי פנחס, ורבי שמעון אזל ליה, איהו ורבי אלעזר, ושאר חברייה, ורבי פנחס ושאר חברייה.

פתח ואמר רבי פנחס על זה, (תהלים ט) למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד, מאי ללמד. לאולפא לבני עלמא חכמתא. והא אוקמוה, שושן עדות, אלין סנהדרי גדולה. דכתיב בה, (שיר השירים ז) סוגה בשושנים. מכתם לדוד סימנא דאחזיאו ליה לדוד, פד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובה, לאגחא בהו. אמר רבי פנחס, דא איהו שושן עדות דקיימא הכא, הא ככביא בשמיא, שכינתא עלן, ודרגין עלאין בהדה, וסייעתא קדישא לתושבתא, דא איהו שושן בשלימו כדקא יאות. קמו ואזלו. אלין הכא ואלין הכא. אזל ליה רבי פנחס, ובת בכפר עקימין, ורבי יצחק ורבי חייא בהדיה.

עד דאקדימו למיזל, יתבו ומחפו לנהורא דצפרא, זקיף עינוי רבי חייא, וחקא אלין פוכביי דשרביטא, דקא מרהטן ואזלן. אמר, ודאי בכמה זמנין שאלנא על אלין פוכביי. אמר רבי פנחס, אלין פוכביי דשרביטא ידיען פסוקלתנו דחברייה, דהא קדשא בריך הוא ברא כל אינון פוכבי רקיעא, רברבין וזעירין. וכלהו אודן ומשפחן לקודשא בריך הוא. (דכתיב, תהלים קמו) מונה מספר הפוכבים) וכד מטא זמניהו לשבתא, קרא לון קדשא בריך הוא בשמא, דכתיב, (ישעיה מ) לכלם בשם יקרא. וכדין רהטי, ואושיטו שרביטא דנהורא, למהך לשבתא למאריהון, בההוא אתר

לקונם, באותו מקום שנוצטוו. זהו שפכתוב (שם) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'. תוף פדי כף עלה האור. קמו והלכו.

עד שהיו הולכים, בא הנשר הגדול, הקיף על ראשיהם ועמד עליהם. אמר רבי פנחס, ודאי זמן רצון הוא עתה. אותה שעה נפתחו שערי רחמים לכל אותם שבבית חלים, והוא זמן לרפואה שלהם. ואף על גב שהם אסורי המלך, שהרי נשר זה סימן של רחמים הוא.

פתח ואמר, (דברים לב) כנשר יעיר קנו על גוזליו וגו'. אין בעולם מי שהוא בעל רחמים על בניו כנשר, והרי פרשו הפסוק שנאמר (משלי ל) ויאכלוה בני נשר, שהוא מרחם על בניו. ומתוף שעתה זמן של רחמים, בא נשר זה וסובב עלינו. בשעה זו היא רחמים לכל אותם שבבית חלים. וזהו שפכתוב (תהלים ה) בקר תשמע קולי. וזה בקר של אברהם והתעוררות שלו.

תוף פדי כף סבב הנשר ועבר לפניהם. אמר רבי פנחס, נשר נשר, מה אתה אצלנו? אם בשליחות קונך באת - הרי אנו כאן. אם בגלל דבר (סימן) אחר באת - הרי אנו כאן מזמנים לשמע. התרומם הנשר למעלה ונתפסה מהם, והם ישבו.

אמר רבי חייא, זה של שלמה המלך קטן (תמונה) הוא, שלמדנו, הנשר הגדול היה בא אצל שלמה המלך בכל יום ויום, והיה שלמה המלך רוכב על פנפיו, ומוביל אותו ארבע מאות פרסאות בשעה אחת. לאן הוביל אותו? לתרמוד במדבר בהרים. מקום אחד יש אצל הרי החשך שנקרא תרמוד במדבר, ואין הוא מקום

דאתפקדן. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא אֱלֹהִים. וְגו'. אֲדִהְכִי אֶתְּא נְהוּרָא, קָמוּ וְאִזְלוּ.

עד דהוו אזלי, אתא נשרא רברבא, אסחר על רישיהו, וקיימא עליהו. אמר רבי פנחס, ודאי עידן רעותא הוא השתא, בה שעתא, אתפתחו תרעי דרחמי, לכל אינון בי מרעי, והוא זמנא לאסותא לון. ואף על גב דאינון אסירין למלכא (ס"א דמלכא). דהא נשרא דא סימנא דרחמי איהו.

פתח ואמר, (דברים לב) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו'. ליכא בעלמא מאן דאיהו ברחמי על בניו כנשרא, והא אוקמוה דכתיב, (משלי ל) ויאכלוה בני נשר, דאיהו רחמנא על בניו. ומגו דהשתא עידן דרחמי, אתא נשרא דא ואסחר עלנא. בשעתא דא איהו רחמי, לכל אינון בי מרעי. ודא איהו דכתיב, (תהלים ה) יי בקר תשמע קולי. ודא בקר דאברהם, ואתערוותא דיליה.

אדהכי, אסחר נשרא ואעבר לקמייהו. אמר רבי פנחס, נשרא נשרא, מה אנת לגבן, אי בשליחותא דמרך אתית, הא אנן הכא. אי בגין מלה (ס"א סימנא) אתרא אתיתא, הא אנן הכא זמינין. אתרם נשרא לעילא, ואתפסי מנייהו, ואינון יתבו.

אמר רבי חייא, הא דשלמה מלכא זוטרתתי (ס"א תינהא) הוא, דתגנין, נשרא רברבא הוה אתי לגביה שלמה מלכא בכל יומא ויומא, והוה שלמה מלכא רכיב על גדפהא, ואוביל ליה ד' מאה פרסי בשעתא חדא. לאן אוביל ליה לתרמוד במדבר בהרים. אתר פד איהו, לגבי טורי דחשוכא, דאקרי (מלכים א ט) תרמוד במדבר ולאן איהו אתר דתרמודאי, אלא

שֶׁל אֲנָשֵׁי תַרְמוּד, אֲלֵא תַרְמוּד שֶׁהוּא בַמִּדְבָּר בְּהָרִים, וְשֵׁם מִתְאַסְּפִים כָּל הַרוּחוֹת וְהַצְּדִידִים הָאֲחֵרִים. וְאוֹתוֹ נֶשֶׁר הִיָּה טֹס לְשֵׁם בְּשִׁעָה אַחַת.

בֵּינָן שֶׁהִיָּה עוֹמֵד עַל הַמְּקוֹם הַהוּא, הַגְּבִיָּה הַנֶּשֶׁר, וְשִׁלְמָה כָּתַב פֶּתֶק וְהַשְׁלִיכוֹ לְשָׁם, וְנִצּוּל מֵאֵלוֹ הַרוּחוֹת. וְהַנֶּשֶׁר הִיָּה מִסְתַּפֵּל תוֹף הַחֲשָׁף שֶׁל הַהָרִים לְמְקוֹם שֶׁשֵׁם נִמְצָאִים עֲזָא וְעֲזָאֵל, שֶׁהֵם שֵׁם אֲסוּרִים בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרוֹזֵל קְבוּעוֹת תוֹף הַתְּהוֹם, וְאֵין יִכְלֹת (רִשׁוֹת) לְאָדָם בְּעוֹלָם לְהַפְגִּס לְשָׁם, וְאִפְלוּ עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, חוּץ מִבְּלָעִים.

וְכֵינָן שֶׁהַנֶּשֶׁר מִסְתַּפֵּל תוֹף הַחֲשָׁף הַגָּדוֹל, יוֹרֵד לְמַטָּה וְלוֹקֵחַ אֶת שְׁלֵמָה הַמְּלֹךְ תַּחַת כַּנֶּף הַשְּׂמַאֲלִי, וּמְכַסֶּה אוֹתוֹ, וְעוֹמֵד עַל אֵלוֹ הַשְּׁלֵשָׁלוֹת, וְהוֹלֵךְ וּמִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, וְשִׁלְמָה אֲזַ מוֹצִיא טַבַּעַת (שׁוֹרְטִינָא) שֶׁחֻקֵּק עָלֶיהָ שֵׁם קְדוֹשׁ, וְשֵׁם בְּפִי הַנֶּשֶׁר, וּמִיָּד הֵם הָיוּ אוֹמְרִים כָּל מַה שֶׁרוֹצֵה שְׁלֵמָה הַמְּלֹךְ, וּמִשֵּׁם הִיָּה יוֹדֵעַ שְׁלֵמָה חֻכְמָה עֲלִיוֹנָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (מַלְכִים א ט) וַיִּבֶן וְגו' אֶת תַּרְמוּד [תַּרְמוּד] בְּאֶרֶץ. וְכִי בִנְיָנָם הִיָּה עוֹשֶׂה בְּאֶרֶץ? אֲלֵא מֵהוּ וַיִּבֶן? הַסְתַּפֵּל בְּשִׁכְלוֹ וַיִּדַּע לְאוֹתוֹ מְקוֹם לְדַעַת בּוֹ חֻכְמָה (עֲלִיוֹנָה) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (נַחֲמִיָּה ח) וַיִּבְנוּ בְּמִקְרָא).

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, אוֹתוֹ נֶשֶׁר חֲזַר אֲלֵיהֶם וְשׁוֹשְׁנָה אַחַת בְּפִיו, וְהַשְׁלִיף לְפָנֵיהֶם וְהִלֵּךְ לוֹ. רָאוּ וְשָׁמְחוּ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, וְלֹא אָמַרְתִּי לָכֶם שֶׁנֶּשֶׁר זֶה בְּשִׁלְיָחוֹת שֶׁל קוֹנֵי הוֹלֵךְ וְכֵי? שׁוֹשְׁנָה זֹאת הִיא שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת שֶׁאֲמַרְתִּי, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלַח אוֹתָהּ אֲצִלְנוּ.

לְדוֹד לְלַמֵּד. וְכִי שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת אֵיזוֹ

תַּרְמוּד דָּאִיהוּ בַמִּדְבָּר בְּהָרִים, וְתַמָּן מִתְכַּנְּשֵׁי כָּל רוּחִין וְסִטְרִין אַחֲרֵנִין. וְהֵהוּא נִשְׂרָא הָוָה טָאס לְתַמָּן, בְּשִׁעָתָא חָדָא.

בֵּינָן דְקָאִים עַל הַהוּא דוּכְתָא, אַגְבַּה נִשְׂרָא, וְשִׁלְמָה כָּתַב פֶּתְקָא, וְאֲרַמִּי תַמָּן, וְאִשְׁתַּזִּיב מֵאֵינוֹן רוּחִין. וְנִשְׂרָא הָוָה מִסְתַּפֵּל גּוֹ חֲשׂוּכָא דְטוּרִין, לְאַתְרֵי דְתַמָּן עֲזָא וְעֲזָאֵל, דְאֵינוֹן תַמָּן אֲסוּרִין בְּשִׁלְשָׁלָאֵי דְפְרוּזָלָא, נְעִיצָן גּוֹ תְהוּמִי. וְלִית יִכְלוּ (כ"א רש"י) לְבַר נֶשֶׁ בְּעֲלָמָא (דף ע"ג ע"ב) לְמִיעַל תַמָּן, וְאִפְלוּ עוֹפֵי שְׁמַיָא, בַר בְּלָעִים.

וְכֵינָן דְנִשְׂרָא מִסְתַּפֵּל גּוֹ חֲשׂוּכָא רַבְרַבָא, מְאִיף לְתַתָּא, וְנִטִּיל לִיהַ לְשִׁלְמָה מְלָפָא תַחוֹת גְּדַפְהָא שְׂמַאֲלָא, וּמְכַסְיָא לִיהַ. וְקִיַּיְמָא עַל אֵלִין שִׁלְשָׁלָאֵי, וְאִזְלָא וּמְקַרְבָא לְגַבִּיָּהוּ, וְשִׁלְמָה כְּדִין אֲפִיק עֲזָקָא, (שׁוֹרְטִינָא) דְחֻקֵּיק עָלֶיהָ שְׂמַא קְדִישָׁא, וְשׁוּי בְּפוּמָא דְנִשְׂרָא. וּמִיָּד, אֵינוֹן הָווּ אֲמַרִי, כָּל מַה דְבְעֵי שְׁלֵמָה מְלָפָא, וּמִתַּמָּן הָוָה יוֹדֵעַ שְׁלֵמָה חֻכְמָתָא (עֲלָאָה). הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מַלְכִים א ט) וַיִּבֶן וְגו' אֶת תַּרְמוּד בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ. וְכִי בִנְיָנָא הָוָה עֲבִיד בְּאֶרֶץ. אֲלֵא מֵהוּ וַיִּבֶן. אִסְתַּפֵּל בְּסִכְלֵתְנוּ, וַיִּדַּע לְהַהוּא דוּכְתָא, לְמַנְדַּע בֵּיהַ חֻכְמָתָא. (עֲלָאָה כְּמַה דְאֵת אֲמַר (נַחֲמִיָּה ח) וַיִּבְנוּ בְּמִקְרָא).

עַד דְהוּוּ יַתְבִּי, הָא נִשְׂרָא אֲתִיָא לְגַבִּיָּהוּ, וְשׁוֹשְׁנָה חָדָא בְּפוּמָה, וְשִׁדִּי קַמִּיָּהוּ, וְאִזְלַת לָהּ, חָמוּ וְחָדוּ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, וְלֹאֵו אֲמִינָא לְכוּ, דְנִשְׂרָא דָא בְּשִׁלְיָחוֹתָא דְמֵאֲרָה, אִזְלָא וְאֲתִיָא. שׁוֹשְׁנָה דָא, אִיְהִי שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת דְקַאֲמִינָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁדַר לִיהַ לְגַבְנָן. פְּתַח פְּמִלְקָדְמִין וְאָמַר, (תַּהֲלִים ט) לְמַנְצַחַ עַל שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת מְכַתָּם לְדוֹד לְלַמֵּד. וְכִי

פְּתַח פְּמִקְדָם וְאָמַר, (תַּהֲלִים ט) לְמַנְצַחַ עַל שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת מְכַתָּם לְדוֹד לְלַמֵּד. וְכִי שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת אֵיזוֹ

עדות מעיד? אלא שושן זה היא
 עדות למעשה בראשית, והיא
 עדות לכנסת ישראל, עדות
 ליחוד העליון, וזהו בגלל
 ששושנה זו יש בה שלשה עשר
 עלים, וכלם עומדים בשרש אחד,
 ויש בה חמשה עלים מבחוץ
 חזקים שמחפים לשושנה זו
 ומגנים עליה.

והכ"ר בסוד החקמה הוא. שלשה
 עשר עלים אלו הם שלש עשרה
 מדות הרחמים שיורשת כנסת
 ישראל מלמעלה, וכלם אחוזים
 בשרש אחד. (שהם י"ג תקונים של הזקן
 המתתון של אריך אנפיו שהם י"ג תקונים
 עליונים של זעיר אנפיו) והוא ברית אחת
 ודגמת ברית היסוד (היחוד) של
 הכל. חמשה חזקים שסוכבים
 עליה אלו חמשים שערים, חמש
 מאות שנה (של היסוד, יסוד בבית המקדש)
 ברית קדש) שעץ החיים הולך בהם.
 עדות למעשה בראשית. כל
 מעשה בראשית, כלם (חמש מאות
 שנה של היסוד ברית קדש, כלם מעשה של
 בראשית יושבים וכו') תבות ידועות
 בהבנה, ועומדים בחשבון, ושם
 אלהים של מעשה בראשית,
 מראה למעלה ומראה למטה.
 מראה למעלה בסוד של העולם
 הבא, ומראה למטה בסוד של
 כנסת ישראל.

שושנה - עדות למעשה בראשית,
 שעומדת בכל אלו הסימנים,
 שפתיב (ח) בראשית ברא אלהים.
 זו שושנה. שלשה עשר עלים (הם)
 שלש עשרה תבות עד שם אלהים
 השני ואלו הם: א - את, ב -
 השמים, ג - ואת, ד - הארץ, ה
 - והארץ, ו - היתה, ז - תהו, ח
 - ובהו, ט - וחשך, י - על, יא -
 פני, יב - תהום, יג - ורוח. הרי
 שלשה עשר עלים של השושנה.
 חמשה חזקים שסוכבים לאלו
 הם: א - מרחפת, ב - על, ג -

שושן עדות מאי סהדותא סהיד. אלא שושן
 דא איהי סהדותא למעשה בראשית, ואיהי
 סהדותא לכנסת ישראל. סהדותא ליחודא
 עלאה, ודא איהו. בגין דשושנה דא אית בה
 תליסר עלין, וכלהו קיימין בעקרא חדא, ואית
 בה חמש עלין לבר תקיפין, דחפין לדא
 שושנה ואגינו עליה.

ובלא ברזא דחכמתא הוא, תליסר עלין, אלין
 תליסר מכילן דרחמי, דירתא כנסת
 ישראל מלעילא, וכלהו אחידן בעקרא חדא,
 (ד"א דאינון י"ג תקונים דדיקנא תפאה דאריך אנפיו, דאינון י"ג תקונים
 עלאין דזעיר אנפיו) ואיהו ברית חדא ודוגמא דברית
 יסודא (ס"א יחודא) דכלא. חמש תקיפין דסחרן
 עליה, אלין חמשין תרעין, חמש מאה שנין
 (ד"סודא, יסודא (נ"א כבי מקדשא) ברית קדישא) דאילנא דחיי
 אזלא בהו.

סהדותא לעובדא דבראשית. כל עובדא
 דבראשית, פלהו (ס"א חמש מאה שנין דיסודא
 ברית קדישא כלהו עובדא דבראשית תיבין וכו') תיבין ידיען
 בסוכלתנו, וקיימא בחושבנא אלהים דמעשה
 בראשית. אחזי לעילא, ואחזי לתתא. אחזי
 לעילא, ברזא דעלמא דאתי. ואחזי לתתא,
 ברזא דכנסת ישראל.

שושנה סהדותא לעובדא דבראשית, דקיימא
 בכל הגי סימנין, דכתיב (ס"א דא)
 בראשית ברא אלהים, דא שושנה. תליסר
 עלין, (נ"א אינון) תליסר תיבין עד אלהים תננינא.
 ואינון: את, השמים, ואת, הארץ, והארץ,
 היתה, תהו, ובהו, וחשך, על, פני, תהום,
 ורוח. הא תליסר עלין דשושנה. חמש תקיפין
 דסחרן לאלין, אינון: מרחפת, על, פני, המים,
 ויאמר. הא חמש אחרנין. לבתר יהי אור, הא
 עיקרא ושרשא דשושנה דכלא ואחידן בה.

פני, ד - המים, ה - ויאמר. הרי חמשה אחרים. אחר כך נאמר יהי אור, הרי עקר ושרש של השושנה שהכל אחוז בה.

עדות ליחוד. חמשה עלים חזקים, השרש והיחוד שאחוזים בו שלשה עשר עלים אלו. (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' - הרי חמשה עלים של השושנה. אחד - זהו העקר והשרש שהכל אחוז בו. סוד (עדות ליחוד. חמש תבות שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, אלו חמשה עלים חזקים של השושנה. שרש ויסוד אחוזים בו. זהו אחד. והוא עקר ושרש שהכל אחוזים בו. שלשה עשר עלים אלו סוד) של שלש עשרה בחשבון, חותם המלך.

בא וראה, פדגמת השושנה בין החוחים, (שיר השירים ב) כך הם ישראל בין העמים עובדי כוכבים ומזלות, וכך פנסת ישראל בין שאר המוני השרים הממנים. כל זמן שהשושנה עומדת סגורה ואינה פתוחה, אין בה ריח, ולא מעלים אותה ולא מוציאים אותה מתוך הקוצים. אבל בפעם שהשושנה פתוחה, מעלה ריח, ואז מוציאים אותה מתוך הקוצים, ונהנית מהם פנסת ישראל, שנאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעייתי והקדושי ברנך הוא לא שלח אותה לנו אלא ללכת לדרכנו.

ובחבור קדמון, אמר רבי אלעזר לאביו, הרי שמעתי על אלו האיברים האטומים בסוד הקרבנות. איברים אחרים, הסוד שלהם מהו? אמר לו רבי שמעון לרבי אלעזר, אלעזר בני, כל שאר איברים שמבפנים, סוד עליון הוא.

בא וראה, הלב הרי נאמר, אבל לב זה הוא אש ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך העליון את פני הראה, שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת מתוך בשמים עליונים, הנה שורף את העולם ברגע אחד.

פתח ואמר, (בראשית יט) וזה המטיר על

סהרותא ליחודא. חמש עלין תקיפין, שרשא ויחודא, דאחידן ביה תליסר עלין אלין. (דברים ו) שמע ישראל יי אלהינו יי, הא חמש עלין דשושנה. אחד, דא היא עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה.

רזא (ס"א סהרותא ליחודא. חמש תיבין שמע ישראל יי אלהינו יי אינון חמש עלין תקיפין דשושנה. שרשא ויסודא אחידן ביה דא הוא אחר, ואיהו עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה. תליסר עלין אליו רזא)

דתליסר בחושבנא, גושפנא דמלכא. תא חזי, פגוונא (שיר השירים ב) דשושנה בין

החוחים, הכי אינון ישראל בין עמין עובדי כוכבים ומזלות. והכי פנסת ישראל, בין שאר אכלוסין רברבן ממנן. כל זמן דשושנה קיימא אטימא, דלא פתיחא, לית בה ריחא, ולא סלקין לה, ולא מפקין לה מגו גובין, בשעתא דשושנה פתיחא, סלקא ריחא, פדין אפיקו לה מגו גובין. ויתנהי בהו כנסת ישראל, שנאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעייתי, וקודשא ברין הוא לא שדרה לן אלא למיהף לאורחן.

ובחבורא קדמאה. אמר רבי אלעזר לאבוהי, הא שמענא אלין

שייפין אטימין, ברזא דקרבנין. שייפין אחרנין, רזא דלהון מאי. אמר ליה רבי (דף רל"ד ע"א) שמעון לרבי אלעזר, אלעזר ברי, כל שאר שייפין דלגו, רזא עלאה איהו.

תא חזי, לבא הא אתמר, אבל לב דא איהו נורא דדליק, ואלמלא דזמין לגביה מלכא עלאה כנפי ריאה, דאתיין לקמיה רוחא, מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין, הוה אוקיד לעלמא ברגעא חדא.

פתח ואמר, (בראשית יט) ויי המטיר על סדם ועל עמרה גפרית ואש, אמאי אוקיד

סדם ועל עמרה גפריית ואש. מדוע שרף אותם? משום שכנפי ראה לא נשבו באותה שעה. והסוד של כנפי הראה, זה שנאמר (תהלים סח) כנפי יונה נחפה בכסף. ואלו הם רפאל וצדקיאל. ועליהם נאמר (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות, לנשב תמיד לפני המלך (הלב).

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, המנורה הקדושה, כל מה שאמרת - נכון, אבל המח הוא מים, והלב הוא אש, ושניהם הם רחמים ודין. זה פסא רחמים, וזה פסא דין. והקדוש ברוך הוא מלך, עומד מפסא דין, שהוא הלב, ויושב על פסא רחמים, שהוא המח.

וכאשר החובות מתרבים על האברים ועל העורקים של הלב, שהוא פסא של דין, נאמר בלב, (אסתר ז) והמלך קם בחמתו ממשתה היין, שהוא יינה של תורה. ובזמן שכנפי ראה נושבות על הלב, נאמר (אסתר ז) וחמת המלך שככה. שעל שתי כנפי ראה נאמר, (שמות כה) והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת, זו הכפרת של הלב.

ובמה חמת המלך שככה? בגלל (שואשמע את קול כנפיהם) (במדבר ז) וישמע את הקול - זה קול התורה, קול של קריאת שמע. וידבר אליו - בתפלות הפה, שעליו נאמר (תהלים נא) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.

ואותה הרוח שנושבת בכנפי הראה, היא מוציאה קול בקנה, שהוא קנה חכמה קנה בינה. ונאמר בה, (יחזקאל ז) פה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. שהן ארבע אותיות יהו"ה, וזוהי רוח שדופקת בכל עורקי הלב, שנאמר בהם (יחזקאל א) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת שמה הרוח ללכת ילכו.

אמר המנורה הקדושה, ודאי רועה נאמן, מדרגה שלך היא, שבה נאמר וחמת המלך שככה.

לון. בגין דכנפי ריאה לא נשבו בההיא שעתא. וסתרא דכנפי ריאה, דא (תהלים סח) כנפי יונה נחפה בכסף. ואינון רפאל, וצדקיאל. ועליהו אתמר, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות, לנשבא תדיר קמי מלכא (ס"א לבא).

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, כל מה דאמרת שפיר, אבל מוחא איהו מים, לב איהו אש, ותרונניהו איהו רחמי ודינא, דא כסא רחמי, ודא כסא דינא. וקודשא בריך הוא מלך, עומד מפסא דין, דאיהו לב. ויושב על פסא רחמים, דאיהו מוחא.

וכד חובין מתרבין על אברים, ועל ערקין דלבא, דאיהו כרסויי דדינא. אתמר בלבא, (אסתר ז) והמלך קם בחמתו ממשתה היין, דאיהו יינא דאורייתא. ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא, (אסתר ז) וחמת המלך שככה. דתרין כנפי ריאה, (שמות כה) והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת, דא כפורתא דלבא.

ובמאי וחמת המלך שככה. בגין (דואשמע את קול כנפיהם כמדבר ז) וישמע את הקול, דא קול תורה, קול דקריאת שמע. וידבר אליו, בצלותא דפומא, דאיהו (תהלים נא) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.

וההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה, איהו אפיק קלא בקנה, דאיהו קנה חכמה קנה בינה. ואתמר בה, (יחזקאל ז) פה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. דאינון ארבע אתנון יהו"ה, והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא, דאתמר בהון, (יחזקאל א) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

אמר בוצינא קדישא, ודאי רעיא מהימנא, דרגא דילך

שהוא קנה חכמה קנה בינה. ונאמר בה, (יחזקאל ז) פה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. שהן ארבע אותיות יהו"ה, וזוהי רוח שדופקת בכל עורקי הלב, שנאמר בהם (יחזקאל א) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת שמה הרוח ללכת ילכו.

אמר המנורה הקדושה, ודאי רועה נאמן, מדרגה שלך היא, שבה נאמר וחמת המלך שככה.

(תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה, בגימטריא משה. אמר לו, ברוך אתה המאור הקדוש, נר שדולק לפני המלך והמלכה. נר ה' - היא נשמה שלך.

אמר לו, הרי אמרת מח ולב וכנפי ראה, שתי כליות מהן? אמר הרועה הנאמן, הרי בארנו בכנפי ראה את הפסוק עשה מלאכיו רוחות. והכליות - משרתיו אש לזהט. והן שתי כנפי ראה ושתי כליות, פנגד ארבע חיות של הפסא. הפסא הוא הלב באמצע.

וכן המוח יש לו ארבע חיות, שהוא פסא של רחמים. ומהן? ראיה שמיעה ריח דבור. ראיה - אריה. שמיעה - שור. ריח - נשר. וארבע פנים וארבע כנפים לכל אחד. דבור - הוא אדם. אחוז למעלה ולמטה, זרועות, שבהן נאמר וידינו פרושות כנשרי שמים. גוף - אריה, ושוקים, עליהן נאמר (יחזקאל א) וכף רגליהם ככף רגל עגל. ועל הגוף נאמר (בראשית א) מרפכת המשנה. משנה פתוב, לשון המשנה. ובחבור קדמון. (ע"כ רעיא מדימנא).

והר

טחול, פתח המנורה הקדושה ואמר, (קהלת ד) ואראה את כל העשקים [שנעשו] אשר נעשים תחת השמש והנה דמעת העשקים. מי אלו העשוקים? אלו תינוקות שהם בחיק אמותם, שמסתלקים מהעולם על ידי מלאך המות. וכי מלאך המות הורג אותם שהוא עושק? אלא חזר ואמר, ומיד עשקיהם פח ואין להם מנחם. מי הוא אותו פח? זהו שנאמר (בראשית א) יהי מארת ברקיע השמים. וזהו מארת חסר וא"ו, וזו לילית, שהיא ממנה על אותו העושק. והיא נקראת טחול, והיא הולכת ומצחקת בתינוקות, ואחר כך עושה בהם רגז ודמעות, לבכות

איהי, דביה וחמת המלך שככה. (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה, בגימטריא משה. אמר ליה, בריך אנת בוצינא קדישא, בוצינא דדליק קמי מלכא ומטרוניתא. נר יי, איהי נשמה דילך.

אמר ליה, הא אמרת מוחא ולבא וכנפי ריאה, תרי כולין מאי ניהו. אמר רעיא מהימנא, הא אוקימנא בכנפי ריאה, עושה מלאכיו רוחות, כולין משרתיו אש לזהט. ואינון תרין כנפי ריאה, ותרין כולין, לקבל ארבע חיון דכרסניא. כרסניא, איהו לבא באמצעיתא.

וכן מוחא, אית ליה ארבע חיון, דאיהו כרסניא דרחמי. ומאי ניהו. ראיה שמיעה ריחא דבור. ראיה: אריה. שמיעה: שור. ריחא: נשרא. וארבע אנפין וארבע כנפין לכל חד. דבור: אדם איהו. אחיד עילא ותתא, דרועין דבהון וידינו פרושות כנשרי שמים. גוף אריה, ושוקים, (יחזקאל א) וכף רגליהם ככף רגל עגל. ועל גופא אתמר, (בראשית מא) מרפכת המשנה. משנה פתיב, לישנא דמתניתין. ובחבורא קדמאה. (ע"כ רעיא מדימנא).

והר

טחול, פתח בוצינא קדישא ואמר, (קהלת ד) ואראה את כל העשקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשקים. מאן אינון עשוקים. אלין ינוקין דאינון בתוקפא דאמהון. דסלקין מעלמא, על ידי מלאך המות. וכי מלאך המות קטיל לון, דאיהו עושק. אלא הדר ואמר, ומיד עשקיהם פח ואין להם מנחם. מאן ההוא פח. דא הוא דכתיב, (בראשית א) יהי מארת ברקיע השמים. ודא הוא מארת חסר ואו, ודא לילית, דאיהי ממנא דההוא עושק.

ואיהו אקרי טחול, ואיהי אזלת וחייבא בינוקיי, מארת ברקיע השמים. וזהו מארת חסר וא"ו, וזו לילית, שהיא ממנה על אותו העושק. והיא נקראת טחול, והיא הולכת ומצחקת בתינוקות, ואחר כך עושה בהם רגז ודמעות, לבכות

עליהם. הטחול הולף אתר הפכד, שהוא מינו. זה נברא בשני, וזה ברביעי במעשה בראשית. ומשום זה אין סימן טוב בשני וברביעי. פכד - מיתה של הגדולים, טחול - מיתה של הקטנים.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, ודאי כף הוא, שהפכד הוא מדרגה של עשו. עשו הוא אדום. הוא פוגס את כל הדמים, בין הצלולים בין העכורים. ולא מבחין בין טוב לרע. לא עושה הבדלה ביניהם. הלב הוא ישראל, שמכדיל בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור, ולא לוקח אלא המברר והנקי של אותו דם, כבורר אכל מתוך פסלת.

ואחר שנוטל הלב, שהוא יעקב, המברר שבדמים, שהוא למעלה, ונשאר פכד, שהוא עשו, עם הפסלת - הוא פועס עליו במרה, שהיא גיהנם, שנבראה ביום השני, מיתת הגדולים, והיא נקבה הרעה, אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה קוראים לה. ומשום שממנה מתעורר פעס לכפד, פרשוה חכמי המשנה, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד, אלא שאין שרפה וחימומות בכל המחלות של אברי הגוף אלא ממרה. שהיא מדליקה בשלהבות על העורקים של הפכד ורוצה לשרף את כל הגוף. והיא פדגמת הים פאשר הוא פועס, שגלי הים עולים עד לרקיע ורוצים לצאת מגבולם לשבר (להחריב) העולם. אם לא השכינה, שהיא לחולה פחול המקיף את הים שלא יוצא משפתו - אף כף

(תהלים מא) ה' יסעדנו על ערש דוין. ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו, משום ששכינה על

ובתר עבדת בהו רוגזא ודמעה, למבפי עלייהו. טחול לזינא דכבד אזלא. דא אברי בשני, ודא ברביעי בעובדא דבראשית. ובגין דא, לית סימנא טבא בשני וברביעי. פכד מותא דרברבי, טחול מותא דזוטרי.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ודאי הכי הוא, דכבד איהו דרגא דעשו. עשו הוא אדום. הוא כניש כל דמין, בין צולוין, בין עכורין. ולא מבחין בין טב לביש. לא עביד אפרשותא ביניהו. לפא איהו ישראל, דאבחין בין טב לביש, בין דם טמא לדם טהור, ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההוא דמא, כבורר אוכל מגו פסולת.

ולבתר דנטיל לפא, דאיהו יעקב, ברירותא דדמים, דאיהו לעילא. ואשתאר פכד דאיהו (דף רל"ד

ע"ב) עשו בפסולת. איהו כעיס עליה במרה, דאיהי גיהנם, דאתבריאת ביומא תננינא, מותא דרברבי, ואיהי נוקבא בישא, אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה קרינן לה.

ובגין דמינה אתער פעס לכבד, אוקמוה רבנן במתניתין, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד, אלא דלית שריפה וחימומות בכל מרעין דאברין דגופא, אלא ממרה. דאיהי אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד, ובעי לאוקדא כל גופא. ואיהו כגוונא דימא, בד איהו כעיס, דגלי ימא סלקין עד רקייעא, ובעו לנפקא מגבוליהו, לתברא (ס"א להרבא) עלמא. אי לאו שכינתא, דאיהי לחולה כחול דאסחר לימא, דלא נפקת מפומהא, אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא, וסמיה ליה, פמה דאת אמר, (תהלים מא) יי יסעדנו על ערש דוין.

ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, המבקר את החולה, לא ליתבי למראשותיו, משום דשכינתא על

השכינה סובבת לגוף וסומכת אותו, כמו שנאמר

השכינה על ערש דוין. ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו, משום ששכינה על

רישיה. ולא לרגלוי דמלאך המות לרגלוי. האי לאו לכל בר נש, אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור, יי יסעדנו על ערש דוי, על רישיה. ושכינתא אסחר גופיה, עד רגלוי. ובגין דא אתמר ביצקב, (בראשית מט) ויאסוף רגליו אל המטה, ודא שכינתא דאתמר בה, (ישעיה טו) והארץ הדם רגלי. לרשע גמור, מלאך המות אסחר ליה בכל סטרא. ודא יצר הרע, דמלאך המות אסחר ליה בכל סטרא, חרבא דיליה, דפניו מוריקות, בטפה חדא מאינון תלת טפות, דזריק ביה. הדיא הוא דכתיב, (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. כבד דא דכורא. יותרת הפכד נוקבא. (ע"ב רעיא מהימנא).

זהר:

קובה, איהו דרגא חד משתיין דמותא. ודא אתקרי תרדמה. עסטיראה (נ"א עסירטא), דרגא שתיתאה דמלאך המות. ומגו דאתי מרחיק, איהו מסטרא דמותא. ולא מותא. רמזא, חד משתיין דמותא.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע, לית אבר בגופא, דלא אית ביה יצר הרע ויצר טוב, לבינוניים. ולצדיקים גמורים, תרין יצירות, דדכר ונוקבא, תרווייהו טובים. כגוונא דחתן וכלה. לרשעים גמורים, תרין יצירות בישין, דכר ונוקבא, בכל אבר ואבר, מסטרא דסמאל ונחש.

ובגין דא מסטרא דאילנא דטוב ורע, קיבה אית בה תרין דרגין. דהכי אוקמוה רבנן, קיבה ישן. ואית שינה, אחת משתיין במותא. ושינה, אחת משתיין בנבואה. ובגין דא אוקמוה רבנן מארי מתיבתא, (זכריה ט) החלמות שוא ידברו, והקתיב (במדבר יב) בחלום אדבר בו. לא קשיא, כאן על ידי שד. כאן על ידי מלאך. חלום על ידי מלאך, ומשום זה פרושהו חכמים בעלי הישיבה, כתוב (זכריה ט) וחלמות השוא ידברו, והרי כתוב (במדבר

ראשו. ולא למרגלותיו, כיון שמלאך המות למרגלותיו. וזה לא לכל בן אדם, אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור - ה' יסעדנו על ערש דוי, על ראשו. והשכינה מקיפה את גופו עד רגליו. ומשום זה נאמר ביצקב, (בראשית מט) ויאסוף רגליו אל המטה, וזה השכינה שנאמר בה, (ישעיה טו) והארץ הדם רגלי. ולרשע גמור, מלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו. וזה יצר הרע, שמלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו, חרב שלו, שפניו מוריקות בטפה אחת מאותן שלש טפות שזורק בו. זהו שכתוב (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. הפכד זה הזכר. יותרת הפכד - נקבה. (עד כאן).

זהר

הקבה היא דרגה אחת מששים ממיתה, וזה נקרא תרדמה. מלאך עסטיראה (עסירטא), דרגה ששית של מלאך המות. ומתוף שבא מרחוק, הוא מצד המות, ולא מות ממש. ונרמז - אחד מששים ממיתה.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, מאחר שהגוף הוא מעץ של טוב ורע, אין איבר בגוף שאין בו יצר הרע ויצר הטוב לבינוניים. ולצדיקים גמורים שתי יצירות, של זכר ונקבה, ושניהם טובים, כדגמת חתן וכלה. ולרשעים גמורים שתי יצירות רעות, זכר ונקבה, בכל איבר ואיבר, מצד של סמאל ונחש.

ומשום זה מצד של עץ טוב ורע, היא הקבה שיש בה שתי דרגות. שפך בארוהו חכמים, קבה - ישן. ויש שנה אחת מששים במיתה. ושנה, אחת מששים בנבואה.

ומשום זה פרושהו חכמים בעלי הישיבה, כתוב (זכריה ט) וחלמות השוא ידברו, והרי כתוב (במדבר

(ב) בחלום אַדְרָך בּוּ? לֹא קָשָׁה.
כָּאֵן עַל יְדֵי שָׂד - כָּאֵן עַל יְדֵי
מִלְאָךְ. חֲלוֹם עַל יְדֵי מִלְאָךְ - אֶחָד
מִשְׁשִׁים בְּנִבְוָאָה. חֲלוֹם עַל יְדֵי
שָׂד הוּא שָׂוָא, מִצַּד שֶׁל הַמְּוֹת.
וְהוּא תְּבָן. שֶׁכֶּף בְּאַרְוֵהוּ, כְּשֵׁם
שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְכַר בְּלֹא תְּבָן, כִּף אֵי
אֶפְשָׁר לְחֲלוֹם בְּלֹא דְכָרִים
בְּטָלִים.

הַאֲצִטְמוּכָה זֶה קָרְקָן נִקְלָף.
וּבְאֵרו חֲכָמִים, קָרְקָן טוֹחֵן,
שֶׁהוּא לֹקַח הַפֶּל וְשׁוֹחֵק, וְשׁוֹלַח
לְכָל הָאֵיבָרִים. אִם הָאֵיבָרִים בְּלֵי
עֲוֹנוֹת, כְּגוֹן מַה שְּׂאֵמְרוּ חֲכָמִים,
שִׁישׁ דְּכָרִים הַמְעַכְבִּים אֶת
הַקָּרְבָן, שְׁלֹא יוֹרֵד לְקַבֵּל אוֹתוֹ
הַהוּא שְׁשִׁלַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְקַבֵּל הַמַּתְנָה שְׁלוֹ. שִׁישׁ שְׁמַקְבֵּל
אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי
אַרְיָה, שְׁנֹאֲמַר בּוּ (יחזקאל א) וּפְנֵי
אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּן.
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹכֵב עָלָיו,
יּוֹרֵד בּוּ לְקַבֵּל אוֹתוֹ דּוֹרוֹן.

וַיֵּשׁ דּוֹרוֹן שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ עַל יְדֵי
שׁוֹר, שְׁנֹאֲמַר בּוּ (שם) וּפְנֵי שׁוֹר
מִהַשְּׂמֹאוֹל לְאַרְבַּעַתָּן. וַיֵּשׁ דּוֹרוֹן
שְׁמַקְבֵּל עַל יְדֵי נֶשֶׁר, שְׁנֹאֲמַר בּוּ
(שם) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. שֶׁהֵם
שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה. וַיֵּשׁ
דּוֹרוֹן שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ עַל יְדֵי אֶדָם
שְׁפָתוֹב בּוּ (ויקרא א) אֶדָם כִּי יִקְרִיב
מִכֶּם קָרְבָן לַה'. בְּדַמּוֹת שֶׁל זֶה
שְׁנֹאֲמַר בּוּ (יחזקאל א) וּדְמּוֹת פְּנֵיהֶם
פְּנֵי אֶדָם. שֵׁם יְהוָה יוֹרֵד עֲלֵיהֶם
לְקַבֵּל הַקָּרְבָן.

וַיֵּשׁ חֵיּוֹת טְבַעֲיוֹת מִמְּנוֹת עַל
הַגּוֹפִים, שֶׁהֵם מֵאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת,
וְהֵן טְהוֹרוֹת. וְלַעֲמֹתָן יֵשׁ אַרְבַּע
חֵיּוֹת דּוֹרְסוֹת, טְמֵאוֹת, (מִלְאָכִים
מִמֵּנֵים) עַל אַרְבַּע מְרוֹת, שֶׁהֵן: מְרָה
לְבָנָה, מְרָה אֲדָמָה, מְרָה יִרְקָה,
מְרָה שְׁחָרָה. וַיֵּשׁ חֵיּוֹת שְׁכָלִיּוֹת שְׁסוֹכְבוֹת הַכֶּסֶף. וַיֵּשׁ לְמַעְלָה מֵהֵן וּגְבוּהוֹת עֲלֵיהֶן, וְהֵן חֵיּוֹת
אַלְהִיּוֹת, מִצַּד הַקְּדוּשָׁה. וַיֵּשׁ חֵיּוֹת מִהַצַּד הָאַחַר, וּנְקָרוֹת אֱלֹהִים אַחֲרֵים. וְהַחֵיּוֹת הָאֱלֹהִיּוֹת מִצַּד

חַד מִשְׁתִּין בְּנִבְוָאָה. חֲלוֹם עַל יְדֵי שָׂד, אִיהוּ שָׂוָא, מִסְטָרָא
דְּמוֹתָא. וְאִיהוּ תְּבָן, דְּהִכִּי אוֹקְמוּהָ, כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר
לְכַר בְּלֹא תְּבָן, כִּף אֵי אֶפְשָׁר לְחֲלוֹם בְּלֹא דְכָרִים בְּטָלִים.

אַצְטְמוּכָא דָא קָרְקָן נִקְלָף. וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, קוֹרְקָן
טוֹחֵן, דְּאִיהוּ נְטִיל כְּלֹא, וְשׁוֹחֵק, וּמִשְׁדַּר

לְכָל אַבְרִין. אֵי אַבְרִין בְּלֹא חוֹבִין, כְּגוֹנוֹת דְּאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן,
דְּאִית מְלִין דְּמַעַכְבִּין נַת קָרְבָנָא, דְּלֹא נַחִית לְקַבֵּל לִיהָ,
הַהוּא דְשָׂדֵר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבֵּל דְּדוֹרוֹנָא דִּילִיהָ.
דְּאִית דְּמַקְבֵּל לִיהָ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדֵי אַרְיָה, דְּאֶתְמַר
בֵּיהָ (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם. וְקוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא רֹכֵב עָלֶיהָ, וְנַחִית בֵּיהָ, לְקַבֵּל לִיהָ הַהוּא דּוֹרוֹנָא.

וְאִית דּוֹרוֹנָא דְּמַקְבֵּל לִיהָ עַל יְדֵי שׁוֹר, דְּאֶתְמַר בֵּיהָ
(יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאוֹל לְאַרְבַּעַתָּן. וְאִית

דּוֹרוֹנָא, דְּמַקְבֵּל עַל יְדֵי דְנֶשֶׁר, דְּאֶתְמַר בֵּיהָ (יחזקאל א) וּפְנֵי
נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. דְּאֵינוֹן שְׁתֵּי תוֹרִים, אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה.

וְאִית דּוֹרוֹנָא, דְּמַקְבֵּל לִיהָ עַל יְדֵי דְאֶדָם דְּכַתִּיב בֵּיהָ,
(ויקרא א) אֶדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַי'. בְּדִיוֹקְנָא דְּהַהוּא

דְּאֶתְמַר בֵּיהָ. (יחזקאל א) וּדְמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אֶדָם. יְהוָה
נַחִית עָלֶיהֶו, לְקַבֵּל דּוֹרוֹנָא.

וְאִית חֵיּוֹן טְבַעֲיוֹת, מְמַנָּן עַל גּוֹפִין, דְּאֵינוֹן מֵאַרְבַּע
יְסוּדִין, וְאֵינוֹן דְּכָיִין. וְלְקַבֵּל לִיהוּ אַרְבַּע חֵיּוֹן

דּוֹרְסִין, מִסְאָבִין, (נ"א מִלְאָכִין מִמֵּנֵן) עַל אַרְבַּע מְרִירָן, דְּאֵינוֹן:
מְרָה חוֹרָא, מְרָה סוּמְקָא, מְרָה יְרוּקָא, מְרָה אוּכְמָא.

וְאִית חֵיּוֹן שְׁכָלִיּוֹת, דְּסַחְרִין לְכַרְסֵיָא. וְאִית לְעֵילָא
מְנַיָּהוּ, וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, וְאֵינוֹן חֵיּוֹן אֱלֹהִיּוֹת, מִסְטָרָא

דְּקְדוּשָׁה. וְאִית חֵיּוֹן דְּסְטָרָא אַחְרָא. וְאַתְקָרִיאוּ אֱלֹהִים
אַחֲרִים. וְאַלְהִיּוֹת דְּקוֹדְשָׁא, אֱלֹהִים חַיִּים. וְאַלִּין אֱלֹהִיּוֹת

דְּקְדוּשָׁה, אַתְקָרִיאוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִיּוֹת, וְעֵלַת עַל כְּלֹא, אֶל
אֲדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל זֵינָא אָזִיל לְזִיגְיָה. וּבְגִין דְּאִית

אֱלֹהִים אַחֲרִים, אָמַר עָלֵיהֶו, (שמות כב) זָבַח לְאֱלֹהִים יַחֲרָם
מְרָה שְׁחָרָה. וַיֵּשׁ חֵיּוֹת שְׁכָלִיּוֹת שְׁסוֹכְבוֹת הַכֶּסֶף. וַיֵּשׁ לְמַעְלָה מֵהֵן וּגְבוּהוֹת עֲלֵיהֶן, וְהֵן חֵיּוֹת
אַלְהִיּוֹת, מִצַּד הַקְּדוּשָׁה. וַיֵּשׁ חֵיּוֹת מִהַצַּד הָאַחַר, וּנְקָרוֹת אֱלֹהִים אַחֲרֵים. וְהַחֵיּוֹת הָאֱלֹהִיּוֹת מִצַּד

הַקִּדְשָׁה נִקְרְאוֹת אֱלֹהִים חַיִּים. וְאֵלוֹ
הָאֱלֹהִיּוֹת שֶׁל הַקִּדְשָׁה נִקְרְאוֹת אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִיּוֹת, וְעַלֹּת עַל הַפֶּל, אֶל אֲדוֹן עַל
כֹּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ.
וּמִשׁוּם שֵׁשׁ אֱלֹהִים אַחֲרִים, אָמַר
עַלֵיהֶם, (שמות כב) זָבַח לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלִתי
לֵה' לְבַדּוֹ. כִּדֵי שְׁלֹא יִתְעַרֵב אֱלֹהִים חַיִּים
עִם אֱלֹהִים אַחֲרִים. (ובחבור קדמוני). (עד כאן).

זָהָר

אֲצִטּוּמָכָה זֶה לֹקַחַת וְשׁוֹחֶקֶת, וְשׁוֹלַחַת
לְכָל הַצְּדָדִים שֶׁל מִטָּה, וּמְמַנָּה נְזוּנִים
הַתַּחְתּוֹנִים. וּמֵאלוֹ שׁוֹתִים הַשְּׁמָרִים
לְמִטָּה כֹּל אוֹתָן רוּחוֹת וְצַדִּים אַחֲרִים
שֶׁנְּזוּנִים בְּלִילָה מֵאוֹתָם אֵיבָרִים וּפְדָרִים.
וְהַשְּׂאֵר נוֹטְלִים כֹּל הָאֵיבָרִים, וְנוֹטֵל הַכֹּל
הַכֶּבֶד, וּמִקְרִיב לְלֵב, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְעֵיל.
וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל
הַיָּמִין. וְעַל זֶה מִתְרַאֶה עַל הַמְּזַבַּח דְּגַמַּת
אַרְיָה שְׂאוּכַל קְרַבְנוֹת. מִכָּאֵן וְלֵהֲלָאָה
כֹּל שְׂאֵר הָאֵיבָרִים בְּסוּד שֶׁל הַגּוֹף
כִּדְגָמָא שֶׁל מַעְלָה.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, מְאוּר הַקְּדוּשָׁה,
וְדַאי אֲצִטּוּמָכָה בְּרַאשׁוֹנָה לֹקַחַת הַכֹּל
עַד שֵׁשׁ שְׁעוֹת, וְאוֹפָה. קְרַקְבָן הוּא
אוֹפָה. וְהַרְאָה הִיא מִשְׁקָה. הַלֵּב הוּא
הַמְּלָךְ. וְאֵלוֹ הַשְּׁנַיִם הֵם וְדַאי אוֹפָה
וּמִשְׁקָה לְתַת לְמֶלֶךְ מִהַטּוֹב שֶׁל כֹּל
מֵאֲכָלִים וּמִשְׁקִים, מִהַרְאֵשׁ שֶׁל כֶּלֶם,
מִהַמְּבַחֵר שֶׁל כֶּלֶם, וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (שיר
השירים ה) אַרְיָתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֲכַלְתִּי
יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי.
אַחַר כֵּן נֶאֱמַר אֲכָלוּ רַעִים, שֶׁהֵם שְׂאֵר
הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם חִילוֹת וּמַחְנוֹת הַמְּלָךְ,
שֶׁמַּחֲלֵק לָהֶם מְזוֹן עַל יְדֵי שַׂר הָאוֹפִים.
שְׁתוֹ וְשַׂר הַדּוּדִים, עַל יְדֵי שַׂר הַמְּשָׁקִים.
וְהַכֶּבֶד הוּא לִימִין הַבַּיִת אָדָם. וּמִשׁוּם
זֶה, וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם,
לִימִין הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב. הַטְּחוּל
לְשֵׁמָאל. אֵלוֹ הֵם מִהַצַּד הָאַחַר, וּפְנֵי
שׂוֹר מִהַשְּׂמָאוֹל. מִשְׁקָה יֵין מְזוּג בְּמִים
לְמֶלֶךְ. וְאַרְיָה אוֹכֵל, זֶה כֶּבֶד, שְׂאוּסָף
מְזוֹן לְפָנֵי הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב.

בְּלִתי לִיהוֹ"ה לְבַדּוֹ. בְּגִין דְּלֵא יִתְעַרֵב אֱלֹהִים חַיִּים
עִם אֱלֹהִים אַחֲרִים. (ס"א וּבַחְבוּרָא קְרַמָּאָה) (דף רל"ה ע"א).

וזהו:

אֲצִטּוּמָכָה דָּא, נְטִיל וְשַׁחִיק, וּמִשְׂדֵּר
לְכָל סְטָרִין דְּלִתְפָא, וּמְנִיָּה
אַתְּזָנוּ תְּפָאִי. מְאִינוֹן שְׁתִּין שְׁמָרִים
לְתִפָּא, כֹּל אִינוֹן רוּחִין וְסְטָרִין אַחֲרִין
דְּאִיתְּזָנוּ בְּלִילָא, מְאִינוֹן אֵבָרִים וּפְדָרִים.
וְשְׂאֵר נְטִילִין כֹּל שְׁיִיפִין, וְנְטִיל כֶּבֶד,
וְקָרִיב לְלֵב, כִּמָּה דְּאַתְּמַר. וְדָא אִיהוּ
דְּכַתִּיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין. וְעַל
דָּא אַתְּחִזִּי עַל מְדַבְּחָא, כְּגוֹוְנָא דְּאַרְיָה
אֲכִיל קְרַבְנִין. מִכָּאֵן וְלֵהֲלָאָה כֹּל שְׂאֵר
שְׁיִיפִין, בְּרַזָּא דְּגוּפָא כְּגוֹוְנָא דְּלְעִילָא.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדַאי
אֲצִטּוּמָכָה בְּקַדְמִיתָא נְטִיל כֶּבֶד, עַד שִׁית
שְׁעָתִין, וְאוֹפָה. קְרַקְבָן, אִיהוּ אוֹפָה. וְרִיָּאָה, אִיהוּ
מִשְׁקָה. לְבָא מְלָפָא. וְאִינוֹן תְּרִין, אִינוֹן וְדַאי אוֹפָה
וּמִשְׁקָה, לְמִיָּהֵב לְמְלָפָא, מִשְׁפִּירוֹ דְּכָל מֵאֲכָלִין
וּמִשְׁקִין, רִישָׁא דְּכִלְהוּ, מִבְּחַר לְכִלְהוּ. וְהֵינֵנוּ
דְּכַתִּיב, (שיר השירים ה) אַרְיָתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֲכַלְתִּי
יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי. לְבַתֵּר, אֲכָלוּ
רַעִים, שְׂאֵר אֵבָרִים, דְּאִינוֹן חִילִין וּמִשְׁרִיין דְּמְלָפָא,
דְּפָלִיג לֹזֶן מְזוּנָא, עַל יְדֵי שַׂר הָאוֹפִים. שְׁתוֹ וְשַׂר
דוּדִים, עַל יְדֵי שַׂר הַמְּשָׁקִים.

וְכֶבֶד אִיהוּ לִימִינָא דְּבַר נֶשׁ. וּבְגִין דָּא, וּפְנֵי אַרְיָה
אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם לִימִינָא דְּמְלָפָא, דְּאִיהוּ
לְבָא. טְחוּל, לְשֵׁמָאלָא. אֲלִין אִינוֹן מְסַטְרָא אַחֲרָא,
וּפְנֵי שׂוֹר מִהַשְּׂמָאוֹל. מִשְׁקָה חֲמָרָא מְזוּג בְּמִיָּא
לְמְלָפָא. וְאַרְיָה אֲכִיל, דָּא כֶּבֶד, כְּנִישׁ מְזוּנָא קָמִי
מְלָפָא, דְּאִיהוּ לְבָא.

וַיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל זֶה: אִם כָּבֵד
הוּא עֲשׂוֹ, אִיךָ הוּא מִתְקַן מְזוּן
לְלֵב? אֶלֶּא וְדָאֵי הֵלֵב הוּא
כְּדִגְמָתוֹ שֶׁל יִצְחָק. כָּבֵד - עֲשׂוֹ,
שֶׁהוּא הֶצֶד צִיד. וַיֹּאמֶר לוֹ,
(בראשית יז) יָקוּם אָבִי וַיֹּאכַל מִצֵּיד
בְּנֹו. אֵלֹו הֵן הַתְּפִלוֹת שֶׁהוֹלְכוֹת
וּמִתְרַקְּוֹת מְעַנִּיִּים, וַיִּצְחָק בְּצַעַר
וּבְיַגְוֹן, שֶׁלֹּא יִכּוֹלִים לְכוּן
לְתַפְלָה. וּמִשׁוּם זֶה לֹא אָמַר
וַיֹּאכַל מִצֵּידִי, אֶלֶּא וַיֹּאכַל מִצֵּיד
בְּנֹו, (שמות ד) בְּנֵי כְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ
זֶה אֵין לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל מְזוּן בְּגִלוֹת
אֶלֶּא עַל יְדֵי אַמּוֹת הָעוֹלָם.

אָבֵר פֶּאֶשֶׁר הֵם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
מְזוֹנּוֹתָם עַל יְדֵי הַשְּׂכִינָה. וְהָיוּ
שְׁתֵּי כְּנָפֵי הָרֶאֶה מְשַׁקּוֹת אִמָּה,
שֶׁר הַמְשַׁקִּים. וּשְׁתֵּי הַכְּלִיּוֹת -
הָאוֹפִים, שֶׁמְבַשְׁלוֹת הַזָּרַע הַיּוֹרֵד
מִן הַמַּחַ, וּמְבַשְׁלוֹת מִים
שֶׁמְקַבְּלוֹת מִכְּנָפֵי הָרֶאֶה. וּלְבַסּוֹף
שִׂיאֵכֵל הַמְלַךְ, שֶׁהוּא הֵלֵב, נֹאמַר
בְּשְׁתֵּי הַכְּלִיּוֹת שְׁלוֹ אֶכְלוּ רַעִים.
וְלִשְׁתֵּי כְּנָפֵי הָרֶאֶה - שְׁתּוֹ וְשָׁכְרוּ
דוֹרִים.

הַרְבֵּב הוּא כְּפֶאֶר דִּין, אַרְבַּע חִיּוֹת
שְׁלוּחִים שְׁלוֹ. שְׁתֵּי כְּנָפֵי רֶאֶה
וּשְׁתֵּי כְּלִיּוֹת. שְׁעַל כְּנָפֵי רֶאֶה
נֹאמַר וּפְנִיָּהֶם וּכְנִפְיָהֶם פְּרֻדּוֹת
מְלַמְעֵלָה, לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם אֶת
הַמְלַךְ, שֶׁהוּא (ישעיה יא) רוּחַ חֲכָמָה
וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת
וַיִּרְאֵת ה'. שִׁיּוֹשֵׁב עַל כְּפֶאֶר, שֶׁהוּא
הֵלֵב, שְׁכָל אוֹתָם דְּפָקִים
מִתְנַהֲגִים אַחֲרָיו כְּחִילִים אַחַר
מְלָכָם.

וְהָרוּחַ שְׁנוֹשֶׁבֶת מִכְּנָפֵי הָרֶאֶה,
נוֹשֶׁבֶת עַל שְׁנֵי נִקְבֵי הַחֹסֶם, וְהִיא
קָרִידָה וְצוֹנְנֶת מִהַשְּׂמַאל, וְחֲמָה
מִיְמִין. וּמִצַּד הַמַּחַ, שֶׁהוּא כְּפֶאֶר
שֶׁל רַחֲמִים, הִיא רוּחַ קָרָה לִימִין
לְבָב. אֵף כֵּף הֵלֵב

מְמַגֵּן מִקַּד וְחֹסֶם. וְהַמַּח גַּם כֵּף, שֶׁמְקַבְּלִים זֶה מִזֶּה.

וְאֵת הַשְּׂמֵרִים שֶׁל הַכַּל נוֹטֵל הַטְּחוּל וְהַמְחַנּוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהֵם עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, שֶׁאִמַּר עֲלֵיהֶם שְׁלֵמָה,

וְאֵת לְאֻקְשׁוֹי עַל הָאֵי. אֵי כְּבֵד אִיהוּ עֲשׂוֹ, אִיךָ הוּא
מִתְקַן מְזוֹנָא לְלֵבָא. אֶלֶּא וְדָאֵי לֵבָא אִיהוּ כְּגוֹוֹנָא
דִּיִּצְחָק. כָּבֵד עֲשׂוֹ, דְּאִיהוּ הֶצֶד צִיד. וַיִּימָא לֵיהּ, (בראשית
יז) יָקוּם אָבִי וַיֹּאכַל מִצֵּיד בְּנֹו. אֵלִין אֵינּוֹן צְלוֹתִין, דְּאֵזְלִין
וּמִתְרַקְּוִין מְעַנִּיִּים, וַיִּצְחָק בְּצַעַרָא וּבִיגְוֹנָא, דְּלֹא יִכְלִין
לְכוּוֹנָא לְצְלוֹתָא. וּבְגִין דָּא לֹא אָמַר וַיֹּאכַל מִצֵּידִי, אֶלֶּא
וַיֹּאכַל מִצֵּיד בְּנֹו. (שמות ד) בְּנֵי כְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל. כְּגוֹוֹנָא דָּא,
לִית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מְזוֹנָא בְּגִלוֹתָא, אֶלֶּא עַל יְדֵי אוּמִין
דְּעֻלְמָא.

אָבֵל כְּדֵי אֵינּוֹן בְּאֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל, מְזוֹנִיהוֹן עַל יְדֵי
שְׂכִינְתָא. וְהָיוֹן תְּרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה מְשַׁקִּין אוּמָה,
שֶׁר הַמְשַׁקִּים. וְתִרִין כְּנָפֵי הָאוֹפִים, דְּמְבַשְׁלִין הַזָּרַע
דְּנַחֲתִית מִן מוֹחָא, וּמְבַשְׁלִין מִיָּא דְּמְקַבְּלִין מִכְּנָפֵי רִיָּאָה.
וּלְבַתֵּר דְּיִיכוּל מְלָפָא, דְּאִיהוּ לֵבָא, אֶתְמַר בְּתִרִין כְּנָפֵי
דִּילֵיהּ, אֶכְלוּ רַעִים. וְלְתִרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה, שְׁתּוֹ וְשָׁכְרוּ
דוֹרִים.

דְּלֵבָא אִיהוּ כְּפֶאֶר דִּין, אַרְבַּע חִיּוֹן שְׁלִיחִין דִּילֵיהּ. תְּרִין
כְּנָפֵי רִיָּאָה, וְתִרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה וּפְנִיָּהֶם
וּכְנִפְיָהֶם פְּרֻדּוֹת מְלַמְעֵלָה, לְקַבְּלָא עֲלֵיהוּ מְלָפָא, דְּאִיהוּ
(ישעיה יא) רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת
וַיִּרְאֵת יְיָ. דְּנִתִּיב עַל כְּפִיָּיא, דְּאִיהוּ לֵבָא, דְּכָל אֵינּוֹן
דְּפִיקִין מִתְנַהֲגִין אַבְתְּרִיהּ, כְּחִילִין בְּתֵר מְלַכִּיהוֹן.

וְרוּחָא דְּנִשְׁיב מִכְּנָפֵי רִיָּאָה, נִשְׁיב עַל תְּרֵי נִקְבֵי חוּטְמָא.
וְאִיהוּ קָרִיר וְצוֹנְנָא מְשַׂמְאֵלָא. וְחֹסֶם מִימִינָא.
וּמִסְטְרָא דְּמוֹחָא דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא דְּרַחֲמֵי, אִיהוּ רוּחַ קָר
לִימִינָא, דְּחֹסֶד. וְחֹסֶם מְשַׂמְאֵלָא דְּגְבוּרָה, דְּתַמְן לֵבָא.
וּמוֹחָא מְזִיג בֵּיהּ, בְּאֻמְצַעִיתָא דְּתְרוּוִיָּיהוּ. אוּף הֵכִי לֵבָא
מְזִיג, מְקוֹר וְחֹסֶם. וּמוֹחָא אוּף הֵכִי, דְּמְקַבְּלִין דִּין מִדִּין.
וְשְׂמֵרִים דְּכֻלָּא, נְטִיל טְחוּל, וּמִשְׁרִיין דִּילֵיהּ, דְּאֵינּוֹן
עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, דְּאִמַּר עֲלֵיהוּ שְׁלֵמָה, (קהלת

החֹסֶד, וְחֲמָה מְשַׂמְאֵל הַגְּבוּרָה, שֶׁשֶׁם הֵלֵב וְהַמַּח מְזוּג בּוֹ, בְּאֻמְצַע שֶׁל שְׁנֵיהֶם. אֵף כֵּף הֵלֵב

מְמַגֵּן מִקַּד וְחֹסֶם. וְהַמַּח גַּם כֵּף, שֶׁמְקַבְּלִים זֶה מִזֶּה.

וְאֵת הַשְּׂמֵרִים שֶׁל הַכַּל נוֹטֵל הַטְּחוּל וְהַמְחַנּוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהֵם עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, שֶׁאִמַּר עֲלֵיהֶם שְׁלֵמָה,

(קהלת ב) קניתי לי עבדים ושפחות.
שתי כליות נקראות אשים, על
שם אשים של מעלה, שנאמר
בהם (דברים יח) אשי ה' ונחלתו
יאכלון.

ובקנה יש שש טבעות, שעליהן
נאמר (תהלים כט) הבו לה' בני
אלים. שבהן עולה הקול שנחלק
לששה קולות של השכינה.
והשביעי עולה לפה, שהוא פסא.
ושש טבעות של קנה, שהם
כדגמת שש מדרגות של פסא
המלך. וקנה הוא סלם, שבו נאמר
(בראשית כח) מלאכי אלהים עלים
וירדים בו, שאותם הקלים עולים
בו המלך (מהלב), והרוחות
שפאור (חורים יוצאים) יורדות בו
בלב לקרר חמימותו, שלא ישרף
הגוף.

וכאשר הרוח יורדת, יורדת
בכמה רוחות, כמלך עם חילותיו.
וכנפי הראה מקבלות לרוח,
שהוא מלך עליהן, כמו שנאמר
(יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרוות,
(שמות כה) והיו הכרבים פרשי
כנפים למעלה.

אם זפאים האיברים של האדם
במצוות עשה של המלך העליון,
שהוא רוח הקדש, יורד בסלם,
שהוא הגרון, בכמה רוחות
קדושות, שנאמר עליהן (תהלים קד)
עשה מלאכיו רוחות, ועולים
לעמת אלו הקלים של הלב,
שנאמר עליהם משרתיו אש
להט. ועליהם נאמר (תהלים כט) קול
יהוה חצב להבות אש. בגין דליבא אדני,
דמניה סלקין להבות אש בפומא דאיהו יהוה,
דנחתין עמיה פמה רוחין דקדושה,
מארבע אתון יהוה. דאתמר
עליהו, (יחזקאל לו) פה אמר יהוה
מארבע רוחות באי הרוח.

קנה - הוא קנה חכמה קנה בינה, דאינון לימינא דחסד,
ולשמאלא דגבורה. תפארת, סלם באמצעיתא,
בגופא כליל תרין דרועין, וגוף וברית, ותרין (סריו)
שוקין. לקבל שית עזקאן דקנה.

ב קניתי לי עבדים ושפחות. תרין פולין אתקריאו אשים,
על שם אשים דלעילא, דאתמר בהו (דברים יח) אשי יי
ונחלתו יאכלון.

ובקנה שית עזקאן, דעליהו אתמר, (תהלים כט) הבו לי
בני אלים. דבהון סליק קלא, דאתפליג לו קלין
דשכינתא. ושביעאה סליק לפומא, דאיהו כרסניא. ושית
עזקאן דקנה, אינון פגונוא דשית דרגין דכרסניא דמלכא.
וקנה איהו סלם, דביה (בראשית כח) מלאכי אלהים עלים
וירדים בו, דאינון הקלים סלקין ביה מלכא (נ"א מלכא),
ורוחין דאוריא (חורין נפיו) נחתין ביה בלבא, לקרא
חמימותא, דלא לוקיד גופא.

וכר רוחא נחית, נחית בכמה רוחין, כמלכא עם חיליה.
וכנפי ריאה מקבלין לרוחא, דאיהו מלכא עליהו,
פמה דאמינא. (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרוות, (שמות
כה) והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה.

אי זפאן אכרין דבר נש בפקודין דעשה דמלכא עלאה
דאיהו רוח הקדש, נחית בסלם, דאיהו גרון, בכמה
רוחין קדישין, דאתמר עליהו, (תהלים קד) עשה מלאכיו
רוחות וסלקין לקבל אליו הקלים דלבא, דאתמר עליהו,
משרתיו אש להט. ועליהו אתמר (תהלים כט) קול יהוה
חצב להבות אש. בגין דליבא אדני, דמניה
סלקין להבות אש בפומא דאיהו יהוה, דנחתין עמיה
פמה רוחין דקדושה, מארבע אתון יהוה. דאתמר
עליהו, (יחזקאל לו) פה אמר יהוה מארבע רוחות באי
הרוח.

קנה, איהו קנה חכמה קנה בינה, דאינון לימינא דחסד,
ולשמאלא דגבורה. תפארת, סלם באמצעיתא,
בגופא כליל תרין דרועין, וגוף וברית, ותרין (סריו)
שוקין. לקבל שית עזקאן דקנה.

וְכַאֲשֶׁר יוֹרֵד יְהוָה לְלֵב לְגַפִּי
 אֲדַנְי, מִתְחַבְּרִים הַדִּין בְּרַחֲמִים
 בְּלֵב, שֶׁהוּא יֵאֱהוּדוֹנְהוּ. וְכַאֲשֶׁר
 עוֹלָה שֵׁם אֲדַנְי לְפָה, שְׁנֹאֲמַר
 אֲדַנְי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, לְקַבֵּל שֵׁם
 יְהוָה בְּפִהּ, וְלֵהֲתַחַבֵּר שֵׁם שְׁנֵי
 שְׁמוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד - יֵאֱהוּדוֹנְהוּ,
 כְּמוֹ שְׁמֵתְחַבְּרִים בְּלֵב. וּמִשּׁוּם זֶה
 בְּאֵרוֹ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מִי שְׁאִין
 תּוֹכּוּ כְּכֹרוֹ אֵל יִכְנַס לְבֵית
 הַמְדַרְשׁ, אִם אֵין לָהֶם פֶּה וְלֵב

שׁוּיִם. (ע"ד כאן).

זוהר

קִנְיָה - שֵׁשׁ טַבְּעוֹת בְּקִנְיָה
 שְׁמֵתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, וְהֵן נִקְרְאוֹת
 בְּנֵי אֱלִים. מוֹצִיאֹת רוּחַ לְנֹשֵׁב
 עַל הָעוֹלָם, וּבָאוֹת מִצַּד הַגְּבוּרָה.
 וְכַאֲשֶׁר הֵן מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, הֵן
 כְּדִגְמַת הַשּׁוֹפָר. וְאֵלוֹ נִקְרְאוּ
 שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אֵיל שֶׁל יִצְחָק.
 אֱלִים - בְּנֵי בֶשֶׁן, הָבוּ לֵי בְנֵי אֱלִים.
 אֱלִים. אֱלִים שֶׁל יִצְחָק. וּמוֹצִיאֹת
 רוּחַ וְקוֹל. וְאוֹתוֹ קוֹל יוֹצֵא וּפּוֹגֵעַ
 בְּעַנְיֵי גֶשֶׁם, וְנִשְׁמָע לְבָרִיּוֹת
 שְׁבַחוֹן. וְעַל זֶה נֶאֱמַר, (איוב כו)
 וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוֹנֵן. שְׁוֹדַי
 מִצַּד הַגְּבוּרָה הֵם בְּאִים. וּמִשּׁוּם
 זֶה (ומה אומר הקול ההוא? קול ה' על המים
 אל הכבוד וגו') אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים ה'
 עַל מִים רַבִּים. אֵל הַכְּבוֹד רוֹעֵם
 לֹא כְּתוּב, אֱלֹא אֵל הַכְּבוֹד
 הִרְעִים, עַל יְדֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי אֱלִים.
 וְאֵין מִי שְׁמַפִּיר בְּשִׁבַח שֶׁל הַקּוֹל
 הַזֶּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב מִי יִתְבוֹנֵן.

רַעִיא מְהִימָנָא

פֶּתַח הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמַר, אוי
 לָהֶם לְבַנֵי אָדָם, שֶׁהֵם אֲטוּמֵי לֵב,
 סְתוּמֵי עֵינַיִם, שֶׁלֹא יוֹדְעִים אֲבָרֵי
 הַגּוּף שֶׁלָּהֶם עַל מָה הֵם מִתְקַנְיִם,
 שְׁהָרֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (הַקְנִיָה),
 שְׁלֵשָׁה חִילוֹת כְּלוּלִים בּוֹ: אֶחָד
 - הַבֵּל, שֶׁהוּא לֵהב אֵשׁ, שְׁיּוֹצֵא
 מִן הַלֵב וְנִחְלַק לְשִׁבְעָה הַבָּלִים

וְכַד נְחִית יְהוָה לְלֵבָא, לְגַפִּי אֲדַנְי, מִתְחַבְּרִין דִּינָא
 בְּרַחֲמֵי בְּלָפָא. דְּאִיהוּ יֵאֱהוּדוֹנְהוּ. וְכַד סְלִיק אֲדַנְי
 לְפּוּמָא, דְּאֲדַנְי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, לְקַבְּלָא יְהוָה בְּפּוּמָא,
 לְאַתְחַבְּרָא תְּמֵן תְּרִין שְׁמֵהֶן בְּחִבּוּרָא חֲדָא, יֵאֱהוּדוֹנְהוּ,
 כְּגוּוֹנָא דְּמִתְחַבְּרָאן בְּלָפָא. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי
 מִתְנִיתִין, מִי שְׁאִין תּוֹכּוּ כְּכֹרוֹ אֵל יִכְנַס לְבֵית הַמְדַרְשׁ,
 אִי לִית לֹזַן פּוּמָא וְלָפָא שׁוּיִן. (ע"ב רַעִיא מְהִימָנָא).

זוהר:

קִנְיָה שִׁית עֲזָקָאן בְּקִנְיָה, מִתְחַבְּרָאן כְּחֲדָא,
 וְאֵינוֹן אֶקְרוּן בְּנֵי אֱלִים, מְפָקֵי רוּחָא
 לְנֹשְׁבָא עַל עֲלָמָא. וְאַתְיִין מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה.
 וְכַד אֵינוֹן מִתְחַבְּרִין כְּחֲדָא, אֵינוֹן כְּגוּוֹנָא
 דְּשׁוֹפָר. וְאַלִין אֶקְרוּ שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אֵיל
 שֶׁל יִצְחָק. אֱלִים בְּנֵי בֶשֶׁן, הָבוּ לֵי בְנֵי אֱלִים.
 אֱלִים דִּיִצְחָק, וּמְפָקִין רוּחָא וְקִלָּא. וְהֵהוּא
 קָלָא נְפִיק, וְאַעֲרַע בְּעַבֵי מְטָרָא, וְאַשְׁתַּמַּע
 לְבְרִייתָא לְבַר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב כו) וְרַעַם
 גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוֹנֵן. דְּוֹדַי מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה
 קָא אֲתִיִין. וּבְגִין דָּא (ס"א ומה אומר ההוא קלל, קול יי על
 המים אל הכבוד וגו') אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים יי עַל מִים
 רַבִּים. אֵל הַכְּבוֹד רוֹעֵם לֹא פְתִיב, אֱלֹא אֵל
 הַכְּבוֹד הִרְעִים, עַל יְדָא דְּבְנֵי אֱלִים. וְלִית מְאֵן
 דִּידַע בְּשִׁבְחָא דְּהָאֵי קָלָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב
 מִי יִתְבוֹנֵן.

רַעִיא מְהִימָנָא

פֶּתַח רַעִיא מְהִימָנָא וְאָמַר, ווי לֹזַן לְבַנֵי נְשָׂא, דְּאֵינוֹן
 אֲטִימִין לָפָא, סְתִימִין עֵינַיִן, דְּלֹא יְדַעִין אֲבָרִים
 דְּגוּפֵיהוֹן עַל מָה אֵינוֹן מִתְקַנְיִן, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא
 (נ"א קנ"ח) תְּלַת חִילוֹן פְּלִילָן בֵּיהּ, חַד הַבֵּל, דְּאִיהוּ לֵהב
 אֵשׁ, דְּנְפִיק מִן לָפָא וְאַתְפַּלַּג לְזוֹ הַבָּלִים, דְּאָמַר קַהֲלַת.
 תְּנִינָא, אוֹרֵי דְּעָאֵל לְגַבִּיהָ מְלַבַּר. תְּלִיתָאָה, מִים דְּכַנְפֵי

שְׁאֵמַר קִהְלַת. שְׁנֵי - אֲוִיר שְׁנֹכְנִס
בְּתוֹכוֹ מִבְּחוּץ. שְׁלִישֵׁי - מִים שֶׁל
כִּנְפֵי רֵאָה, שֶׁהֵם דְּבוּקִים בְּקִנְיָה.
וּמְשַׁלְּשֵׁת אֵלּוּ נַעֲשֶׂה קוֹל - מִים וְרוּחַ
וְאֵשׁ. וּמִתְחַלֵּק כָּל אֶחָד לְשִׁבְעָה, וְהֵם
שִׁבְעַת הַלְּבוֹת, שִׁבְעָה אֲוִירִים, שִׁבְעָה
נְחָלִים.

וּבְאֲשֶׁר פּוֹגְעוֹת לְהַבּוֹת הַלֵּב בְּעַנְי
גֶשֶׁם, שֶׁהֵם כִּנְפֵי רֵאָה, דֶּרֶךְ קִנְיָה
הֶרְאָה - זֶהוּ שְׁנֵי אֲוִירֵי וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו
מִי יִתְבוּנָן. שְׁבָה הַלֵּב מִבֵּין בְּבִינָה,
שֶׁהִיא פֶלֶב לְשִׁמְאֵלוֹ, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד
לְיָמִין, מִים שֶׁל כִּנְפֵי רֵאָה. וְשֵׁם
חֶכְמָה, הַמַּחַ, וּמְנַנּוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
מַעֲנֵן גְּנִים בְּאֵר מִים חַיִּים וְנִזְלִים מִן
לְבָנוֹן, שֶׁהוּא לְבֵן הַמַּחַ, נִזְלִים עַל
הַקִּנְיָה שֶׁל הֶרְאָה, אַחַר שֶׁעָלוּ עַנְי
הַבִּינָה לְגַבֵּי הַמַּחַ.

וְסוּד הַדָּבָר - (שם א) מִי זֹאת עֲלָה מִן
הַמַּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן. וְזֶה עֶשֶׂן
הַמַּעֲרָכָה שְׁעוֹלָה מִן הַלֵּב לְמַחַ, שֶׁכָּל
הַרוּחֹת שֶׁל הָעוֹלָם לֹא מְזִיזוֹת אוֹתוֹ
מִמְקוֹמוֹ. חֶכְמָה - כ"ח מ"ה. כ"ח -
בְּלֵב. מ"ה - בְּמַחַ. קִנְיָה - תְּפִאֲרַת,
כְּלוּל שֵׁשׁ סְפִירוֹת. שֵׁשׁ מַדְרָגוֹת הֵן
לְכַסָּא, שֶׁהִיא אֲמָא. שְׁתַּרְדַּת הַחֶכְמָה
אֲצִלָּה מִן הַמַּחַ לְלֵב, שְׁבָה הַלֵּב
מִבֵּין. וּמְשוּם זֶה, (משלי ד) קִנְיָה חֶכְמָה
קִנְיָה בִּינָה. בּוֹ אֲבֵא יוֹרֵד, בּוֹ אֲבֵא
עוֹלָה. וְזֶהוּ סֵלֶם שִׁבּוֹ (עלים וְיָרְדִים ב)
עֲלִים - שְׁנִים, וְיָרְדִים - שְׁנִים.
וּבְחִבּוּר הַקְּדָמוֹן. (ע"ב)
זָהָר

וְשֵׁט - שְׁפֵלַע מֵאֲכָל, וּמְשֵׁם נִכְנָס
לְכָל הָאֵיבָרִים, שֶׁהִיא (זֶה הוּא סוּד)
בְּמַדְרָגָה שֶׁל אֲשִׁים. אֲשִׁים הֵם
קְרָבִים מִדָּ, וּבּוֹלְעִים וְנוֹטְלִים כְּלִיל
(הכל) מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַעֲלִיּוֹנָה, שֶׁכְּלִיל
לְאֲשִׁים. וְסוּד זֶה - (דברים יח) אֲשִׁי ה' וְנִחַלְתוּ יֵאֱכְלוּן. אֵלּוּ אוֹכְלִים
וּבּוֹלְעִים, וְהַשָּׂאָר לֹא אוֹכְלִים כֶּף.
וְכָרַ בְּנֵי הָעוֹלָם (שְׁבַחוּן) לְבַד, לֹא
יִדְעִים אֵיךְ אוֹכְלִים וְלֹא הַסוּד

רֵיָאָה, דְּאִינוּן דְּבוּקִים בְּקִנְיָה. וּמִתְלַת אֲלִין אֲתַעֲבִיד
קוֹל, מִים וְרוּחַ וְאֵשׁ, וּמִתְפְּלַג כָּל חַד לְשִׁבְעָה,
וְאִינוּן שִׁבְעָה לְהַבִּים, שִׁבְעָה אֲוִירוֹת, שִׁבְעָה נְחָלִים.
וְכַד אַעֲרֵעוּ לְהַבִּים דְּלִפְא, בְּעֵבֵי מְטָרָא, דְּאִינוּן
כִּנְפֵי רֵיָאָה, אֲרַח קִנְיָה דְּרֵיָאָה. הֵיאֵי אִיהוּ וְרַעַם
גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוּנָן. דְּבִיָּה לֵב מִבֵּין בְּבִינָה, דְּאִיָּה
כְּלִפְא לְשִׁמְאֵלָא, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד לְיָמִינָא, מִים דְּכִנְפֵי
רֵיָאָה. וְתַמָּן חֶכְמָה מוֹחָא, וּמְנִיָּה, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
מַעֲנֵן גְּנִים בְּאֵר מִים חַיִּים וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן. דְּאִיָּהוּ לְבוֹנָא
דְּמוֹחָא, נִזְלִים עַל קִנְיָה דְּרֵיָאָה. בְּתַר דְּאִסְתַּלְקוּ
עַנְנִים דְּבִינָה לְגַבֵּי מוֹחָא.

וְרִזָּא דְּמִלָּה (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִי זֹאת עֲלָה מִן הַמַּדְבָּר
כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן. וְדָא עֶשֶׂן הַמַּעֲרָכָה, דְּסִלִּיק
מִן לְפָא לְמוֹחָא. דְּכָל רוּחִין דְּעֲלָמָא, לֹא זִיזִין לִיָּה
מֵאֲתַרִּיהָ. חֶכְמָה: כח מ"ה. פּוֹחַ: בְּלִפְא. מָה:
בְּמוֹחָא. קִנְיָה: תְּפִאֲרַת, כְּלִיל שִׁית סְפִירָאָן. שִׁית
דְּרַגִּין אִינוּן לְכַרְסֵיָא, דְּאִיָּהי אִימָא. לְנַחְתָּא חֶכְמָה
לְגַבֵּה, מִן מוֹחָא לְלִפְא, דְּבָה לֵב מִבֵּין. וּבְגִין דָּא,
(משלי ד) קִנְיָה חֶכְמָה קִנְיָה בִּינָה. בִּיָּה אֲבָא נְחִית. בִּיָּה
אֲבָא סִלִּיק. וְהֵיאֵי אִיָּהוּ סֵלֶם דְּבִיָּה (ס"א עוֹלִים וְיָרְדִים
בו) עוֹלִים תְּרִי, וְיָרְדִים תְּרִי. וּבְחִבּוּרָא קְדָמָאָה. (ע"ב)
רַעִיא מוֹחֵמָא).

זוהר:

וְשֵׁט דְּבִלְע מִיכְלָא, וּמִתַּמָּן עָאֵל לְכִלְהוּ
שְׁיִיפִין, דְּאִיָּהי (ס"א דָא אִיָּהוּ רִזָּא) בְּדַרְגָּא
דְּאֲשִׁים. אֲשִׁים אִינוּן קְרָבִין מִדָּ, וּבּוֹלְעֵי
וְנוֹטְלֵי כְּלִיל (ס"א כִלָּא) מִגּוֹ אֲשָׁא עֲלָאָה,
דְּכְלִיל לְאֲשִׁים. וְרִזָּא דָא, (דברים יח) אֲשִׁי יי
וְנִחַלְתוּ יֵאֱכְלוּן. אֲלִין אֲכִלִין וּבּוֹלְעִין,
וְשָׂאָר לֹא אֲכִלִין הָכִי.

וְכָרַ בְּנֵי עֲלָמָא (ס"א לְכָר) לְבַד, לֹא יִדְעִין אֵיךְ
אֲכִלִין, וְלֹאוּ רִזָּא דְּלֵהוּן, אֲלָא דְּרַגִּין

שלהם, אלא מדרגות שבפנים הם יודעים, ולוקחים מהם. ושט אין לו בדיקה מבחוץ, שלא יודעים, אלא מבפנים יודעים ונוטלים עד שנכנסים לבית הטחינה, ונשחק ומתבשל. ולוקח הכל הפכד, כמו שנאמר. מאלו האשים יוצאות מדרגות שמקדימות ונוטלות מהפכד בראשונה (ומהוין אלו) הטוחנות, שאוכלים הקרבנות וטוחנים אותם. ועל זה משתרב בית המקדש פתוב, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו. אלו הטוחנות בתחלה.

בין שנטחן, הם שולטים עליהם, בולעים ונוטלים, ונקראים וש"ט. מדוע? אלא ושט, צורה של אות וא"ו, הוא ושט כפוף. ולאחר מכן משוטט לאכל ולשתות יין ומים, שנאמר (במדבר יא) שטו העם ולקטו. אכל לאכל, ושתיה של יין ומים, נסוף היין ונסוף המים.

בזה הושט נכנס, ונשאב בראה על ידי אלו השרפים (האיברים), בשלהבת שלהם לוקחים המשקה, ונקראים ראה בחבור אחד, ונשאב הכל בהם. וכל אלו לוקחים כל אחד ואחד כמו שראוי להם. ומשתרב בית המקדש נאמר, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו, כלם. שהמעטו דמותם ומזונם, ואין יום שאין בו קללה. הרים קולו רבי שמעון ואמר, אוי ירושלים עיר קדושה! אוי לעם שכל טובות אלו אבדו! שרים גבורים ממנים הקטינו דמותם. על זה בוכים החברים. אמרו, אוי רבי! פאשר תסתלק מן העולם, מי יגלה סודות סתומים עמקים פאלו, שלא נשמעו מימיו של שלמה המלך ועד עתה? אשרי הדור ששומעים מלים אלו, ואשרי הדור שאתה בתוכו! אוי לדור שישארו יתומים ממך!

דלגו אינון ידעין, ונטלין מנייהו. ושט לית ליה בדיקה מבחוץ, דלא ידעי, אלא מבפנים ידעי ונטלי עד דעאל לבי טוחנא, ואשתחיק ואתבשל. ונטיל פלא כבד כמה דאתמר. מאלין אשים נפקי דרגין, דאקדמי ונטלי מכבד בקדמיתא, (ומאן אינון אליו) הטוחנות, אכלי קרבנין וטחיני. ועל דא מדאתחרב בי מקדשא כתיב, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו. אליו טחינין בקדמיתא.

בין דאתטחנן, אינון דשליטי עלייהו, בלעי ונטלי, ואקרוין וש"ט. אמאי. אלא ושט, דיוקנא דוא"ו, (דף רל"ו ע"א) איהו ושט כפוף. ולבתר, שט למיכל משתיא, חמרא ומיא. דכתיב, (במדבר יא) שטו העם ולקטו. מיכלא למיכל, משתיא חמרא ומיא, נסוכא דיין, ונסוכא דמים.

בהאי ושט עאל ואשתאיב בריאה, אליו שרפים, (ס"א ש"פין) בשלהוביתא דלהון נטלי משתיא, ואקרוין ריאה, בחבורא חדא, ואשתאיב פלא בהון. וכל אליו, נטלין פל חד וחד, פדקא חזי ליה. ומדחרב פי מקדשא, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו כלהו. דאזעירו דיוקנייהו ומזונייהו, ולית יומא דלית ביה מארה, ארים קליה רבי שמעון ואמר, ווי ירושלים קרתא קדישא, ווי לעמא דכל טבאן אליו אבדין, רברבן גיברין ממנן אזעירו דיוקנייהו, על דא בכו חבריאי. אמרו, ווי רבי, פד תסתלק מן עלמא, מאן יגלה רזין סתימין עמיקין פאליו, דלא אשתמעו מן יומא דשלמה מלפא, ועד השתא. זפאה דרא דשמעין מליון אליו, וזפאה דרא דאנת בגווייה, ווי לדרא דישתארוין יתמין מנך.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

פְּתַח הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמַר, וְהָרִי פְּתוּב וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שְׂבַח כְּמִרְחַבֵי רְקִיעַ. וְשִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם: וִילוֹן, רְקִיעַ. שְׁחָקִים, זְבוּל. מְעוֹן. מְכוּן. עֲרֻבוֹת. שְׁחָקִים. שְׂבָהֶם רַחֲמִים שְׁטוּחָנִים מִן לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא. וְאֵלּוּ נִקְרְאִים שְׁחָקִים, עַל שֵׁם (שְׁמוֹת ל) וְשִׁחְקָת מִמֶּנּוּ הַדָּק, וְאֵינּוֹן נִצַּח וְהוּד, עַל־יְהוּ אֲתָמַר (ישעיה מה) וְשְׁחָקִים יִזְלוּ צָדֵק, דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה.

וִילוֹן, דְּבִיה מְכַנֵּס עֲרֻבִית וּמוֹצִיא שְׁחָרִית. רְקִיעַ, אִיהוּ יְסוּד. דְּבִיה נִהְרִין שְׁמָשָׁא וְסִהְרָא, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וְשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק אוֹת, בֵּין נִצַּח וְהוּד. וְעֵדוּת, בֵּין תַּפְּאֶרֶת וּמַלְכוּת. נִצַּח וְהוּד תְּרִין פְּלַגֵי גּוּפָא אֵינּוֹן, כְּגִוּוֹנָא דְתִרְיַן תְּאוּמִים. וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאוּ שְׁחָקִים. תְּרִוּוּיְהוּ כְּחָדָא ו'ו' אֵינּוֹן, מִן וְשֵׁט, מַסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא. וְאֵינּוֹן תְּרִין טוּחְנוֹת, מַסְטָרָא דִמְיֻנָּא.

נִצַּח וְהוּד - שְׁנֵי חֲצָאֵי גּוּף הֵם, כְּדִגְמַת שְׁנֵי תְּאוּמִים. וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרְאִים שְׁחָקִים. שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד אוֹת ו'ו' הֵם, מִן וְשֵׁט, מִצַּד הַשְּׁמָאֵל. וְהֵם שְׁתֵּי הַטוּחְנוֹת, מִצַּד הַיְמִין.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. עֲצָמוֹת צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, מִדְּרַגְהָ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעַל־יָהֵם נֶאֱמַר, אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי. וְאֵינּוֹן לַחֵם אֲלָא תוֹרָה, שְׁנֶאֱמַר (משלי ט) לָכוּ לַחֲמֵי בְּלַחֲמֵי. וְהֵם אֲשֶׁכּוּלוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק. וְצַדִּיק עֵץ פָּרִי. וּבְגִלְלוּ נֶאֱמַר (במדבר יג) וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים. וּמִדּוּעַ בְּמוֹט? בְּגִלְלוּ שְׂלָא הִיָּה שֵׁם צַדִּיק.

וּבְגִינְיָהוּ אֲתָמַר בֵּיה, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק, דְּאִיהוּ עֵץ, דְּאֲתָמַר בֵּיה, (במדבר יג) הִישׁ בָּה עֵץ אִם אֵין. אַעֲקְרוּ עֵץ דְּאִיהוּ צַדִּיק, אֵלִין דְּאִפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, וְגִרְמוּ, וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

עַל־יְהוּ אֲתָמַר, סַחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק יְסוּד, בֵּיה סוּד, עֵץ אִם אֵין. עֲקְרוּ עֵץ שְׁהוּא צַדִּיק, אֵלּוּ שְׁהוּצִיאוּ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, וְגִרְמוּ לָמָּה שְׁנֶאֱמַר וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

פְּתַח רְעִיא מְהִימְנָא וְאָמַר, וְהָא כְּתִיב, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שְׂבַח כְּמִרְחַבֵי רְקִיעַ. וְשִׁבְעָה רְקִיעִין אֵינּוֹן: וִילוֹן. רְקִיעַ. שְׁחָקִים. זְבוּל. מְעוֹן. מְכוּן. עֲרֻבוֹת. שְׁחָקִים. דְּבַהוּן רִיחִים דְּטוּחָנִים מִן לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא. וְאֵינּוֹן אֲקִרוּן שְׁחָקִים, עַל שֵׁם (שְׁמוֹת ל) וְשִׁחְקָת מִמֶּנּוּ הַדָּק, וְאֵינּוֹן נִצַּח וְהוּד, עַל־יְהוּ אֲתָמַר (ישעיה מה) וְשְׁחָקִים יִזְלוּ צָדֵק, דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה.

וִילוֹן, דְּבִיה מְכַנֵּס עֲרֻבִית וּמוֹצִיא שְׁחָרִית. רְקִיעַ, אִיהוּ יְסוּד. דְּבִיה נִהְרִין שְׁמָשָׁא וְסִהְרָא, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וְשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק אוֹת, בֵּין נִצַּח וְהוּד. וְעֵדוּת, בֵּין תַּפְּאֶרֶת וּמַלְכוּת. נִצַּח וְהוּד תְּרִין פְּלַגֵי גּוּפָא אֵינּוֹן, כְּגִוּוֹנָא דְתִרְיַן תְּאוּמִים. וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאוּ שְׁחָקִים. תְּרִוּוּיְהוּ כְּחָדָא ו'ו' אֵינּוֹן, מִן וְשֵׁט, מַסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא. וְאֵינּוֹן תְּרִין טוּחְנוֹת, מַסְטָרָא דִמְיֻנָּא.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. (שְׁמוֹת יג) עֲצָמוֹת צַדִּיק יְסוּד עֵלְמִין, דְּרַגְא דִּיוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעַל־יְהוּ אֲתָמַר, אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי. וְלִית לַחֵם, אֲלָא אוֹרִייתָא, (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמֵי. וְאֵינּוֹן: אֲשֶׁכּוּלוֹת דְּצַדִּיק. וְצַדִּיק, עֵץ פָּרִי. וּבְגִינְיָה אֲתָמַר, (במדבר יג) וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים. וְאֵמַאי בְּמוֹט. בְּגִין דְּלָא הִיָּה תַמְן צַדִּיק.

וּבְגִינְיָהוּ אֲתָמַר בֵּיה, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק, דְּאִיהוּ עֵץ, דְּאֲתָמַר בֵּיה, (במדבר יג) הִישׁ בָּה עֵץ אִם אֵין. אַעֲקְרוּ עֵץ דְּאִיהוּ צַדִּיק, אֵלִין דְּאִפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, וְגִרְמוּ, וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

עַל־יְהוּ אֲתָמַר, סַחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק יְסוּד, בֵּיה סוּד, עֵץ אִם אֵין. עֲקְרוּ עֵץ שְׁהוּא צַדִּיק, אֵלּוּ שְׁהוּצִיאוּ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, וְגִרְמוּ לָמָּה שְׁנֶאֱמַר וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

וְעַל הַמְּרַגְלִים נֶאֱמַר, סַחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק שְׁהוּא יְסוּד, בּוּ סוּד, שְׁהוּא יֵין הַמְּשֻׁמֵּר בְּעֲנָבֵי מִשְׁשַׁת

ימי בראשית. שהם שש מדרגות של האות ו'. והם שרפים, אותיות ו' ו', שנאמר (ישעיהו ו) שש כנפים לאחד. מהשמאל. ואלו המוציאים מים - מהימין. וצמאים בשלהבת שלהם מצד הגבורה ושואבים מצד החסד. ועליהם נאמר, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות, מצד העמוד האמצעי, שנושבים על הלב, שהוא מדרגה עשירית ברוח הקדש, שהוא ביניהם. והוא אות ו', אות בצבא שלו, כלול ו' פרקים של שתי שוקים, שכתוב בהן (שיר השירים ה) שוקיו עמודי שש, וזה צדיק אות ברית.

ו' עליונה - תפארת. בין ששה פרקים של שתי זרועות. ומשום זה ו' ו', גוף וברית שנחשבים כאחד. והם (שמות כה) פרשי כנפים למעלה, כנגד ו' עליונה שעליהם. ומצדה נקראים נביאי אמת. סככים בכנפיהם על הברית, שהיא אות ו' שניה, (משלי י) וצדיק יסוד עולם. ומשום זה נצח והוד טוחנים מן לצדיקים, שהם מצד של צדיק יסוד עולם, שהוא ביניהם. ומשום זה נקראים טוחנות. ומצד של הושט נאמר, (במדבר יא) שטו העם ולקטו, אותם המלקטים פסקים של המשנה. וטחנו ברחים - מפאן, מי שמוציא דבורים של תורה, צריך לטחנם בשנים ולהוציא דבורים שלמים, ואלו הדבורים נקראים שלמים. ואחרים, אותם שהם שוטים, שאוכלים דבורים בהלעטה ולא טוחנים אותם בטוחנות שלהם ובשנים, מה כתוב בהם? (שם) הפשר עודנו בין שניהם [וגו'] ואף ה' חרה בעם. שהם משרש של מי שנאמר עליו (בראשית כה) הלעיטני נא. ונצח והוד נקראים כרובים.

ושמונה הם: חכמה, בינה, גדלה, גבורה, תפארת, מלכות, נצח, הוד. צדיק עטרה על ראשו, שהוא אין לו זוג. ומה העטרה שלו? כתר עליון. ובגללו פרשהו בעלי המשנה,

דאיהו זין המשומר בענביו מששת ימי בראשית. דאינון ו' דרגין דאת ו'. ואינון שרפים, ו' ו', (ישעיהו ו) שש כנפים לאחד. משמאלא. ואינון אפיקו מים מימינא. וצחין בשלהוביתא דלהון מסטרא דגבורה, ושואבין מסטרא דחסד.

ועליהו אתמר, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות, מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דנשבין על לבא, דאיהו דרגא עשירא ברוחא דקודשא, דאיהו ביניהו. ואיהו ו', אות בצבא דיליה, כליל ו' פרקין דתריין שוקין, דכתיב בהו (שיר השירים ה) שוקיו עמודי שש, ודא צדיק אות ברית.

ו' עלאה, תפארת. בין שית פרקין דתריין דרועין. ובגין דא, ו' ו', גוף וברית חשבינן חד. ואינון (שמות כה) פרשי כנפים למעלה, לקבל ו' עלאה עליהו. ומסטריה, אתקריאו נביאי האמת. סככים בכנפיהם על ברית, דאיהו ו' תניינא, (משלי י) וצדיק יסוד עולם. ובגין דא, נצח והוד, טוחנים מן לצדיקיא, דאינון מסטרא דצדיק יסוד עולם, דאיהו ביניהו. ובגין דא אתקריאו טוחנות.

ומסטרא דושט, (במדבר יא) שטו העם ולקטו, אינון לקוטות דפסקות דמתניתא. וטחנו ברחים, מהכא, מאן דאפיק מלין דאורייתא, צריך למטחן לון בשניים, ולאפקא מלין שלימין, ואינון מלין אתקריאו שלמים. ואוחרנין, דאינון שטיין, דאכלין מלין בהלעטה, ולא טוחנין לון בטוחנות דלהון ובשינהון, מה פתיב בהו, (במדבר יא) הפשר עודנו בין שניהם ואף יי חרה בעם, דאינון, מגזעא דמאן דאמר (בראשית כה) הלעיטני נא. ונצח והוד אתקריאו כרובים.

ותמנינא אינון: חכמה, בינה, גדלה, גבורה, תפארת, מלכות, נצח, הוד. צדיק, עטרה על רישיה. דאיהו לית ליה זוג. ומאי עטרה דיליה. כתר עליון. ובגיניה (דף רל"ו ע"ב) אוקמוה מארי מתניתין, העולם

העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. וזהו שבארו, אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא, לכל הימים נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. אות ע' גדולה, ואות ד' גם כן. וסימן זה - עד. וזהו שכתוב (שמואל א-יב) עד ה' בככם. נשארו אותיות ש"מ. מ' פתוחה. מה הטעם לא סתומה? משום שם סתומה היא מלך (עולם) עליון. מ' פתוחה היא מלך (עולם) תחתון. אותיות אחרות נשארו א' ח', עליהן כתוב (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר.

מצאנו בספרו של רב המנונא סבא, כל מי שמייחד יחוד זה בכל יום, שמחה מזמנת לו מלמעלה מסוד אותיות אלו - ש"מ מצד זה, א"ח מצד זה. ומצרף האותיות - למפרע (שדי) מתחיל, ובקשר (חיים) מסים. וסימנים: אש"מ"ח, שנאמר (תהלים קד) אנכי אשמח בה'. ממש. זה יחוד הקדוש. ויפה הוא. וכך הוא בספרו של חנוך, שאמר כמו זה, שמי שמייחד יחוד זה בכל יום, שמחה מזמנת לו מלמעלה.

עוד יש בו אותיות ש"מ, שנכלל מן ע' גדולה. אלו שבעים שמות בסוד האבות הקדושים, וזהו שמע - שם ע'. ישראל, ה', אלהינו, ה' - אלו ארבעה בתי התפלין שמאחד אותם א"ח. אותו שאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. אות ד' - זה קשר של תפלין, שהיא אחוזה בהם. סוד לחכמים נאמר, שלא לגלות. שתק רבי שמעון. בכה וחיך. אמר, אמר, שהרי ודאי עת רצון נמצא, ואין פדור זה עד שיבוא מלך המשיח, שיהיה להם רשות לגלות.

הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. והיינו דאוקמוה, אמרה שבת קמי קדשא בריך הוא, לכלהו יומי נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים ו) שמע ישראל יי אלהינו יי אחד. ע' רבבא, ד' אוף הכי. וסימנא דא עד. היינו דכתיב, (שמואל א יב) עד יי בככם. אשתארו און און ש"מ, מ' פתוחה. מאי טעמא לא סתימא, בגין דם סתימא, מלפא (ס"א עלמא) עלאה. מ' פתיחא, מלפא (ס"א עלמא) תתאה. און און אחרנין, אשתארו א"ח, (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר פתיב.

אשבהנא בספרא דרב המנונא סבא, כל מאן דמייחד יחודא דא בכל יומא, חדוה זמינא ליה מלעילא, מרזא דאון אליון, ש"מ מהאי סטרא. א"ח, מהאי סטרא. ומצרף און, למפרע (שדי) שרי, ובקשר (חיים) סיים. וסימן אש"מ. דכתיב, (תהלים קד) אנכי אשמח ביי. ממש. דא יחודא קדישא. ושפיר איהו. והכי הוא בספרא דחנוך, דאמר פי האי גוונא, דמאן דמייחד יחודא דא בכל יומא, חדוה זמינא ליה מלעילא.

הו אית ביה ש"מ, דאתפליל מן ע' רבבא. אליון שבעין שמהן ברזא דאבהן קדישין, ודא הוא שמע: שם ע'. ישראל, יי, אלהינו, יי, אליון ארבע בתי תפלין, דאחיד לון א"ח. ההוא דאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. ד': דא קשר של תפלין, דהיא אחידת בהו. רזא לחכימין אתמסר, דלא לגלאה. שתיק רבי שמעון. בכה וחיך, אמר, אימא, דהא ודאי רענא אשתכח, ולית פדרא דא עד דיייתי מלפא משיחא, דיהא רשו לון לגלאה.

שתי רצועות יוצאות מצד זה ומצד זה, סוד של שתי ירכים שלמטה של זה הא"ח, שנביאי האמת אחוים בו. שהרי מלמעלה יוצאים שתי רצועות, סוד של שתי זרועות, מימין ומשמאל. ואות דל"ת אחוזה בהן. לבסוף יורדת, ונתפשטו שתי הירכים למטה. פיון שהיא אחוזה למעלה כמו שצריך, יורדת למטה להתאחד עם עמה. וכאשר היא מתאחדת, נאחזת בסוף הירכים, וסימן של אות יו"ד ברית קדש עליה מלמעלה. אז היא אחוזה ביחוד אחד.

יו"ד זהו סוד הברית, (ועל זה) כל מי ששומר ברית זו, הוא נשמר למעלה, ונשמר למטה. (מנן לנו) מפנחס, משום שהוא קנא על ברית זו, נצול מן הדין העליון ומן הדין שלמטה, ומשום זה נרשמה אות יו"ד זו בתוכו. זהו שכתוב פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו'.

יו"ד זו צריך שלא תפרד כלל מתוך תפלה של יד, שלא תעשה פרוד. וכל שמחה שלה היא בזו האות יו"ד. יו"ד זו היא בזכר, ולא בנקבה. הוא צדיק, והיא צדק. ומשום זה מתקרבת אצלה, ומי שמרחיק אותו ממקום זה, רחוק הוא מהענג של העולם הבא.

בזכר הוא צדיק, והיא צדק בלי אות יו"ד. הוא איש, והיא אשה, בלי יו"ד. ומשום זה שמחה (תשובה) שלה להתקרב אליה ולהתענג עמה. מי שמרחק ענג זה, ירחיקו אותו מענג של מעלה. ועל זה כתוב, (שמואל א ב) פי מכבדי אכבד וגו'.

בא וראה, פנחס עמד בפני דין תקיף של יצחק, וסתם פרצה, בגלל זה השלים לגבי פנחס סוד

תריין רצועין נפקין, מסטרא דא ומסטרא דא, רזא דתריין ירכין דלתתא דהאי א"ח, דנביאי קשוט אחידן בהו. דהא מלעילא נפקין תריין רצועין, רזא דתריין דרועין, מימינא ומשמאלא, ודל"ת אתאחידת בהו. לבתר נחמא, ואתפשטו ירכין לתתא. פיון דהיא אתאחידת לעילא בדקא יאות, נחמא לתתא, לאתאחדא באכלוסהא. וכד איהי אתאחדת, אחידא בשפולי ירכין, ורשימו דיוד ברית קדישא עלה מלעילא, פדין איהי אתאחדת ביחודא חד.

יו"ד דא איהי רזא דברית, (ועל דא) כל מאן דנטר ברית דא, איהו אשתזיב לעילא, ואשתזיב לתתא. (מנן לו) פנחס, בגין דאיהו קני על ברית דא, אשתזיב מן דינא עלאה, ומן דינא דלתתא, ובגין כך אתרשם יו"ד דא בגווייה, הדא הוא דכתיב, פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו'.

יו"ד דא, אצטריף דלא יתעדי כלל מגו תפלה דיד, דלא יעביד פרודא. וכל חדוה דילה, בהאי י'. איהו יו"ד דא בדכורא איהי, ולא בנוקבא, איהו צדיק, ואיהי צדק. ובגין כך, אתקריבת בהדה, ומאן דרחיק ליה מאתר דא, רחיק הוא מעדונא דעלמא דאתי.

בדכורא איהו צדיק, ואיהי צדק בלא יו"ד. איהו איש. ואיהי אשה, בלא יו"ד. ובגין כך חדוה (נ"א תיובתא) דילה, לאתקרבא בה, ולא תעדנא בהדה. מאן דרחיק עדונא דא, ירחקון ליה מעדונא דלעילא. ועל דא כתיב, (שמואל א ב) פי מכבדי אכבד וגו'.

תא חזי, פנחס קאים קמי דינא תקיפא דיצחק, וסתים פרצה, בגין כך אשלים לגבי פנחס רזא דיצחק. קם קמי פרצה דכתיב, (תהלים קו)

שֶׁל יִצְחָק. עֲמַד בְּפָנַי פְּרָצָה,
שְׁכָתוֹב (תהלים קו) וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס
וַיִּפְלַל. עֲמַד בְּפְרָצָה לִפְנֵי דִין שֶׁל
יִצְחָק כְּדֵי לְהַגֵּן עַל יִשְׂרָאֵל. (פנחס
עמד בפני דין התקוף של יצחק להגן עליהם על
ישראל, שכתוב (תהלים קו) וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיִּפְלַל.
מהו וַיַּעֲמֵד? שְׁעָמַד בְּפֶרֶץ בְּפָנַי דִּין שֶׁל יִצְחָק,
בְּגַלְל זֶה הַשְּׁלִים לִפְנֵיכֶם טוֹד שֶׁל יִצְחָק). וְעַל
זֶה כְּלוּל זֶה בְּזֶה בְּחֻשְׁבוֹן.

וְאִם תֹּאמַר, חֻשְׁבוֹן זֶה לֹא תְלוּי
אֲלֵא בְּעֵינַיִם שְׁלֵה, וְכֵאן הַחֻשְׁבוֹן
לְמַעַלָּה בְּיִצְחָק - אֲלֵא וְדַאי כִּף
הוּא, מְשׁוּם שֶׁיִּצְחָק תְלוּי
וּמִשְׁתַּמֵּשׁ (וּנְמִשֵּׁף) בְּאוֹתוֹ מְקוּם
שֶׁהֵם עֵינַיִם, שֶׁשָּׁם דְּנִים דְּנִינִים שֶׁל
כָּל הָעוֹלָם, שְׁהָרֵי הָעֵינַיִם שְׁלֵה
הֵם שְׁבָעִים כְּסֹאוֹת, מְקוּם דְּנֵי
הָעוֹלָם, וְנִקְרָאִים סְנֵהֲדָרִין. וְעַל
כֵּן הַכָּל אֶחָד, מְשׁוּם שֶׁיִּצְחָק וְאֵלוֹ
הוֹלְכִים כְּאֶחָד, וְהַכָּל יָפֵה.

פְּנֵחָס זֶה יִצְחָק, וְעֲמַד פְּנֵחָס וְדָן
דִּין, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּגְבוּרָה חֲזָקָה,
שְׁהוּא שְׁמֵאל. וּמְשׁוּם זֶה זְכָה
לְיָמִין. כָּאֵן נִכְלָל שְׁמֵאל בְּיָמִין.
הַשֵּׁיב אֶת חֲמָתִי, מֵהוּ הַשֵּׁיב אֶת
חֲמָתִי? אֲלֵא אֵלוֹ הֵם שְׁלֵשָׁה
מְמַנִּים שֶׁל הַגִּיהֵנָם: מְשֻׁחִית, אָף,
וְחִמָּה. (אֶחָד עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, אֶחָד עַל גִּלוּי
עֲרִוּוֹת, וְאֶחָד עַל עֲבוּדָה זָרָה). בְּגִין דְּחָמָא הַהוּא חֲמָה,
דְּהוּה פְּשִׁיט וְאִתְמַשֵּׁף מְסֻטְרָא דְיִצְחָק, מָה
עֲבַד, אִתְלַבֵּשׁ אִיהוּ בְּיִצְחָק, וְאֶחָד בְּהַהוּא
חִמָּה, כְּמֵאן (דְּרַבִּי יוֹנָתָן) דְּאֶחָד בְּחִבְרִיה, וְאֶתִּיב
לִיה לְאַחֻרָא.

וְכֵרִין דִּין דִּינָא, וְעֲבִיד דִּינָא. דִּין דִּינָא, דְּכָל
בוֹעַל אֲרָמִית קְנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ. וְעֲבִיד
דִּינָא, דְּכֹתִיב וַיִּדְקוֹר אֶת שְׁנֵיהֶם. וְעַל דָּא
כְּתִיב הָכָא, הַשֵּׁיב אֶת חֲמָתִי. וְכֹתִיב הָתָם,
(איכה ב) הַשֵּׁיב אַחֲרֵי יָמֵינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב, מָה
לְהֵלֵן לְאַחֻרָא, הָכִי נָמִי לְאַחֻרָא. וְעַל דָּא
יוֹדֵד דְּפִינְחָס הָכָא, יוֹדֵד דְּיִצְחָק. וְכֹלָא הוּא
מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּכַד חָמָא הַהוּא חֲמָה,

וַיַּעֲמֵד פְּנֵחָס וַיִּפְלַל. קָם בְּפְרָצָה קָמִי דִּינָא
דְּיִצְחָק, בְּגִין לְאַגְנָא עַל־יְהוּ דְיִשְׂרָאֵל. (ס"א פְּנֵחָס
קָאִים קָמִי דִּינָא מְקִיפָא דְיִצְחָק לְאַגְנָא עַל־יְהוּ דְיִשְׂרָאֵל. דְּכֹתִיב, (תהלים קו)
וַיַּעֲמֵד פְּנֵחָס וַיִּפְלַל. מָאִי וַיַּעֲמֵד, דְּקָם בְּפְרָצָה קָמִי דִּינָא דְיִצְחָק, בְּגִין כִּף
אֲשֵׁלִים לְנִפְי פְּנֵחָס רִוָּא דְיִצְחָק). וְעַל דָּא כְּלִיל דָּא בְּדָא
בְּחוֹשְׁבָנָא.

וְאִי תִימָא, הָא חֻשְׁבָנָא לֹא תְלוּי אֲלֵא בְּעֵינַיִן
דִּילָה, וְהָכָא חֻשְׁבָנָא לְעִילָא בְּיִצְחָק. אֲלֵא
וְדַאי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּיִצְחָק תְלוּי וְאִשְׁתַּמֵּשָׂא
(ס"א וְאִתְמַשֵּׁף) בְּהַהוּא אַתְרֵי דְאֵינּוֹן עֵינַיִן, דְּתַמָּן
דְּיֵינִין דְּיֵינִין דְּכָל עַלְמָא, דְּהָא עֵינַיִן דִּילָה,
אֵינּוֹן שְׁבָעִין קַתְדָרָאִין, אַתְרֵי דְדֵינַיִן דְּעַלְמָא,
וְאִקְרוּן סְנֵהֲדָרִין. וְעַל דָּא כְּלָא חַד, בְּגִין
דְּיִצְחָק וְאֵינּוֹן כְּחָדָא אַזְלִין, וְכֹלָא שְׁפִיר.

פְּנֵחָס דָּא יִצְחָק, וְקָם פְּנֵחָס וְדַאִין דִּינָא,
וּמִתְלַבֵּשׁ בְּגְבוּרָה תְקִיפָא דְאִיהוּ
שְׁמֵאלָא. וּבְגִין כִּף זְכָה לְיָמִינָא. הָכָא אִתְכְּלִיל
שְׁמֵאלָא בְּיָמִינָא. הַשֵּׁיב אֶת חֲמָתִי, מָאִי הַשֵּׁיב
אֶת חֲמָתִי. אֲלֵא אֵלִין אֵינּוֹן ג' מְמוֹנִים דְּגִיהֵנָם:
מְשֻׁחִית, אָף, וְחִמָּה. (ד"א חַד עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, חַד עַל גִּלוּי
עֲרִוּוֹת, וְחַד עַל עֲבוּדָה זָרָה). בְּגִין דְּחָמָא הַהוּא חֲמָה,
דְּהוּה פְּשִׁיט וְאִתְמַשֵּׁף מְסֻטְרָא דְיִצְחָק, מָה
עֲבַד, אִתְלַבֵּשׁ אִיהוּ בְּיִצְחָק, וְאֶחָד בְּהַהוּא
חִמָּה, כְּמֵאן (דְּרַבִּי יוֹנָתָן) דְּאֶחָד בְּחִבְרִיה, וְאֶתִּיב
לִיה לְאַחֻרָא.

וְכֵרִין דִּין דִּינָא, וְעֲבִיד דִּינָא. דִּין דִּינָא, דְּכָל
בוֹעַל אֲרָמִית קְנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ. וְעֲבִיד
דִּינָא, דְּכֹתִיב וַיִּדְקוֹר אֶת שְׁנֵיהֶם. וְעַל דָּא
כְּתִיב הָכָא, הַשֵּׁיב אֶת חֲמָתִי. וְכֹתִיב הָתָם,
(איכה ב) הַשֵּׁיב אַחֲרֵי יָמֵינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב, מָה
לְהֵלֵן לְאַחֻרָא, הָכִי נָמִי לְאַחֻרָא. וְעַל דָּא
יוֹדֵד דְּפִינְחָס הָכָא, יוֹדֵד דְּיִצְחָק. וְכֹלָא הוּא
מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּכַד חָמָא הַהוּא חֲמָה,

רָאָה אוֹתוֹ חֲמָה, רָאָה אוֹתוֹ שְׁהִיָּה יוֹרֵד עַל רְאֵשֵׁיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
 מָה רָאָה? רָאָה אוֹת מ', אוֹת זוֹ שְׁהִיָּתָה טְסָה בְּרִקְיעַ, וְזֶהוּ סִמְנָן שֶׁל מְלֶאֱךָ הַמּוֹת שְׂרוּצָה לְהַבְנוֹת בְּאוֹת נְא"וֹ וְאוֹת ת'. מָה עָשָׂה פְּנִיחָס? שְׁהִיָּה מִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, אֲזַי נָטַל מ' הֵהִיא, וְחִטֵּף אוֹתוֹ, וְחִבֵּר אוֹתָהּ עִמוֹ. פִּינּוֹן שָׂרָאָה מְלֶאֱךָ הַמּוֹת שֶׁפְּנִיחָס חִטֵּף לוֹ אוֹת מ' הֵהִיא עִמוֹ, מִיָּד שָׁב לְאַחֲרָיו. מָה הִטְעַם? מִשּׁוֹם שֶׁפָּאָשֵׁר קָנָא פְּנִיחָס בְּלָבוֹ, הִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, וְהִתְעַלָּה לְהִיּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן מְאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, וְכָךְ עוֹלָה שְׁמוֹ בְּמֵאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, וְכָךְ עוֹלָה יִצְחָק. פִּינּוֹן שָׂרָאָה לְאוֹת מ' עָפָה בְּרִקְיעַ, חִטֵּף אוֹתָהּ וְחִבֵּר אוֹתָהּ עִמוֹ, וְנִעְשָׂה מִיָּד מְאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב וַיִּקַּח רִמַּח בְּיָדוֹ.

מִשּׁוֹם שְׁאוֹת מ' הִיָּתָה סִמְנָן רֵאשׁוֹן לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן לְבְנוֹת מוֹת עַל הָעוֹלָם, מִשּׁוֹם שְׁאוֹת זוֹ הִיָּתָה טְסָה עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם, בְּשִׁעָה שֶׁפְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א) וַתִּקַּח מִפְּרִיּוֹ, מ' פְּרִיּוֹ. וְהָיוּ מְחַכּוֹת אוֹתֵיּוֹת ו"ת בְּזִמְנָן שֶׁפְּתוּב וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן, וַתִּפְקַחְנָה. אֲזַי נִבְנְה מוֹת עַל הָעוֹלָם.

פְּנִיחָס הָיָה נִרְאָה לוֹ עַלְשׁוֹ אוֹתָהּ אוֹת מ', עָף עַל רְאֵשֵׁיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאִיךָ רָאָה אוֹתוֹ? רָאָה צִוְרַת אוֹת מ' פְּתוּחָה, מְלֶאֱךָ דָם. פִּינּוֹן שָׂרָאָה אוֹתוֹ, אָמַר: זֶה וְדָאֵי סִמְנָן שֶׁל מְלֶאֱךָ הַמּוֹת. מִיָּד חִטֵּף אוֹתָהּ, הִזְכִּיר עֲלֶיהָ שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ, וְהוֹרִיד לְאוֹתָהּ הָאוֹת אֲצִלוֹ. וְזֶה שְׁהִיָּה בְּגִימְטְרִיא מְאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, הַצְטַרֵּף לְהִיּוֹת מְאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. וְאֲזַי נִבְנְה וַיִּקַּח רִמַּח בְּיָדוֹ. וְעַל זֶה פְּתוּב, מִעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֵת קִנְאוֹתֵי. שְׁקָנָא לְשֵׁם הַקְדוּשׁ, שְׁהָיוּ מְחַכְּבִים לוֹ בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת. בְּתוֹכָם, מֵהוּ בְּתוֹכָם? מִשּׁוֹם

חֲמָא לִיָּה דְהָוָה נְחִית עַל רִישֵׁיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל. מְאֵי חֲמָא. חֲמָא מ', אֵת דָּא דְהָוָה טָאס בְּרִקְיעָא, וְדָא הוּא סִמְנָא דְמְלֶאֱךָ הַמּוֹת, דְּבַעֲיָא לְאַתְבְּנָאָה בְּאֵת וְא"וֹ וְאֵת ת'. מָה עָבַד פְּנִיחָס. דְהָוָה מִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, כְּדִין נָטִיל הֵהוּא אֵת מ', וְחִטֵּף לִיָּה, וְחִבֵּר לִיָּה בְּהַדְיָה. פִּינּוֹן דְחֲמָא מְלֶאֱךָ הַמּוֹת, דְּפְנִיחָס חִטֵּף לִיָּה לְהֵהוּא מ' בְּהַדְיָה, מִיָּד תָּב לְאַחֲרָא.

מְאֵי טְעָמָא. בְּגִין דְכַד קָנִי בְּלִבִּיהּ פִּינִיחָס, אֲתַלְבֵּשׁ בִּיצְחָק, וְאֲסַתְלַק לְמַהוּי בְּחוּשְׁבְּנָא בְּמֵאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, וְהָכִי סְלִיק שְׁמִיָּה בְּמֵאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, וְהָכִי סְלִיק יִצְחָק. פִּינּוֹן דְחֲמָא לְאֵת מ' טָאס בְּרִקְיעָא, חִטֵּף לִיָּה, וְחִבֵּר לִיָּה בְּהַדְיָה וְאֲתַעְבִּיד מִיָּד מְאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקַּח רִמַּח בְּיָדוֹ.

בְּגִין דְאוֹת מ' הָוָה סִמְנָא קְדָמָאָה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, לְמַבְנֵי מוֹת עַל עֲלָמָא, בְּגִין דְאֵת דָּא הָוָה טָאס עַל רִישֵׁיהּ דְאָדָם, בְּשִׁעָתָא דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית א) וַתִּקַּח מִפְּרִיּוֹ, מ' פְּרִיּוֹ. וְהָוָה מְחַכָּא ו"ת, בְּזִמְנָא דְכְּתִיב, וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן, וַתִּפְקַחְנָה. כְּדִין אֲתַבְנֵי מוֹת עַל עֲלָמָא.

פְּנִיחָס הָוָה חֲמֵי לִיָּה הַשְׁתָּא הֵהוּא אֵת מ', טָאִיס עַל רִישֵׁיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל. וְהִיאָךְ חֲמָא לִיָּה. חֲמָא דְיוֹקְנָא דְמ' פְּתוּחָה, מְלִיא דְמָא. פִּינּוֹן דְחֲמָא לִיָּה, אָמַר הָא וְדָאֵי סִמְנָא דְמְלֶאֱךָ הַמּוֹת, מִיָּד חִטֵּף לָהּ, אֲדַכְּרַ עֲלָהּ שְׁמָא מְפָרֵשׁ, וְנְחִית לְהָאֵי אֵת לְגַבִּיָּה. וְזֶה דְהָוָה מְאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, אֲתַצְרִיף מְאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. כְּדִין וַיִּקַּח רִמַּח בְּיָדוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב מִעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֵת קִנְאוֹתֵי, דְקָנִי לְשְׁמָא קְדִישָׁא, דְהוּוּ מְחַכְּרִין לִיָּה בְּרִשׁוֹ אַחֲרָא. בְּתוֹכָם, מְאֵי בְּתוֹכָם. בְּגִין דְהָוָה אֲזִיל קִנְאוֹתֵי. שְׁקָנָא לְשֵׁם הַקְדוּשׁ, שְׁהָיוּ מְחַכְּבִים לוֹ בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת. בְּתוֹכָם, מֵהוּ בְּתוֹכָם? מִשּׁוֹם

שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ וּבֹא בְּתוֹךְ כְּמֵה
הַמּוֹנִים וְכִמְה חֲשׂוּבִים, וּמִסֵּר
עֲצָמוֹ לְמִיתָה בִּינְיָהֶם. אֲבָל
בְּתוֹכְכֶם, בְּתוֹךְ מ', בְּתוֹךְ מ' הִיָּה
אוֹתָהּ קִנְיָה שְׁקֵנָא.

מֵה טַעַם אוֹת מ'? מִשׁוּם שְׁהִיא
סִימָן שֶׁל מוֹת, הִיא סִימָן שֶׁל מ'
מִלְקִיּוֹת. הִיא סִימָן שֶׁל ד' מִיתוֹת
בֵּית דִּין. וּמִשָּׁם עָלָה וַיֵּרֵד, וַיֵּרֵד
וְעָלָה. עָלָה לִמ', וַיֵּרֵד לְד'. יֵרֵד
מִד', שֶׁהֵם ד' רוּחוֹת שֶׁנִּפְרְדוֹת
מִתּוֹךְ זָכַר וַיִּקְבָּה מִהִשְׁמָאָה,
וּבְגִלְלוֹן ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִשָּׁם
עוֹלִים לִמ'. כְּלוּמַר, מ' סִימָנִים
וְכֻלָּם שֶׁל מִלְאָף הַמּוֹת. וְזֶה לְקַח
פְּנִחָס וְעַמֵּד בְּתוֹךְ מ', וְעַל זֶה
נֶאֱמַר וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקִנְיָתִי.

וְכִי אֵיךְ הִשִּׁיב פְּנִחָס אֶת חֲמַתוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָרִי כְּתוּב
וַיִּהְיֶה הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה וְגו' ? אִם
לֹא מֵת אֶחָד מֵהֶם, הֵייתִי אוֹמֵר
הִשִּׁיב חֲמַתִּי, אֲבָל כִּינּוּן שֶׁכָּל אֱלוֹ
מֵתוֹ, מֵה טַעַם הִשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי
וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ?

אֲלֵא וְדָאֵי בְּרוּר הַדְּבָר: אוֹי לוֹ
לְכֹן אֲדָם שְׁפוּגָם זָרְעוּ! אוֹי לוֹ
לְמִי שְׁלֹא שׁוּמֵר זָרְעוֹ כְּמוֹ
שְׁצָרִיד! חֶס וְשְׁלוֹם שְׁאִפְלוּ אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל מֵת, אֲלֵא שְׁבֻט שְׁמַעוֹן,
כְּאִשֵּׁר בָּאוּ אוֹתָם עָרֵב רַב,
הַתְּעַרְבוּ בְּנָשִׁים שֶׁל שְׁבֻט שְׁמַעוֹן
לְאַחַר שְׁהִתְגַּיְרוּ, וְהוֹלִידוּ בָנִים -
מֵהֶם מֵתוּ בְּעַגְלָה, וּמֵהֶם מֵתוּ
בְּמַגְפָּה, וְאַחֲרֵים מֵתוּ כְּאֵן, אֱלוֹ
שְׁנִשְׁאָרוֹ. זֶהוּ שְׁכֻתוֹב וַיִּהְיֶה
הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה. אֲשֶׁר מֵתוּ לֹא
כְּתוּב, אֲלֵא הַמֵּתִים, מֵתִים שְׁכָבֵר
הִיוּ.

וּמִשׁוּם שְׁנִשְׁמָרוּ יִשְׂרָאֵל וְכָל
אוֹתָם זָרַע קְדוֹשׁ, נִמְנוּ כָּלֶם,
מִשׁוּם שְׁלֹא חִסֵּר אֶפְלוּ אֶחָד
מֵהֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב וְלֹא כְלִיתִי
אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - מֵעַל

וְעַל בְּגוֹ כְּמֵה אוֹכְלוֹסִין, כְּמֵה רַבְרָבִין, וּמִסֵּר
גְּרַמְיָה לְמוֹתָא בִּינְיָהוּ. אֲבָל בְּתוֹכְכֶם, בְּתוֹךְ מ',
בְּתוֹךְ מ' הָיָה הוּא קִנְיָה דְקִנְיָה.

מֵאֵי טַעַמָא מ'. בְּגִין דְּאִיְהִי סִימָנָא דְמוֹת,
אִיְהִי סִימָנָא דְמ' מִלְקִיּוֹת. אִיְהִי סִימָנָא
דְד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִתְמַן סְלִיק וְנַחֲתָה, נַחֲתָה
וְסְלִיק, סְלִיק לִמ', וְנַחֲתָה לְד'. נַחֲתָה מִד', אֵינּוּן
ד' רוּחִין, דְּמִתְפָּרְשִׁין מִגּוֹ דְכָר וְנוֹקְבָא
מִמְסָאבוּתָא, וּבְגִינְיָהוּ ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין.
וּמִתְמַן סְלִיקִין לִמ'. וְהֵינּוּ מ' סִימָנָא וּמֵאֵינּוּן
דְּמִלְאָף הַמּוֹת. וְדָא נְטִיל פְּנִחָס, וְקָם בְּתוֹךְ
מ', וְעַל דָּא וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי.
וְכִי הָאֵיךְ הִשִּׁיב פְּנִחָס חֲמַתִּיהָ דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה
הוּא, וְהִכְתִּיב וַיִּהְיֶה הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה וְגו',
אִי לֹא מִית חַד מִנְיָהוּ, הָיָה אֲמִינָא הִשִּׁיב אֶת
חֲמַתִּי, אֲבָל כִּינּוּן דְּכָל הַנִּי מֵיתוֹ, מֵאֵי טַעַמָא
הִשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
אֲלֵא וְדָאֵי בְּרִידָא דְמִלְאָה, וְוִי לִיָּה לְבָר נִשׁ
דְּפָגִים זָרְעִיָה, וְוִי לִיָּה לְמֵאֵן דְּלֹא נְטִיר
זָרְעִיָה כְּדָקָא יָאוּת, חֶס וְשְׁלוֹם דְּאִפְלוּ חַד
מִיִּשְׂרָאֵל מֵית, אֲלֵא שְׁבֻטָא דְשְׁמַעוֹן, כִּד אֲתִי
אֵינּוּן עָרֵב רַב, אֲתַעְרְבוּ בְּנָשִׁין דְשְׁבֻטָא
דְשְׁמַעוֹן, בְּתַר דְּאֲתַגְיָרוּ, וְאוֹלִידוּ בָנִין, מִנְהוֹן
מֵיתוּ בְּעַגְלָה, וּמִנְהוֹן מֵיתוּ בְּמוֹתָנָא, וְאַחֲרֵינִין
מֵיתוּ הַכָּא, אֵינּוּן דְּאֲשַׁתְּאָרוּ. הִדָּא הוּא דְכְתִיב,
וַיִּהְיֶה הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה, אֲשֶׁר מֵתוּ לֹא כְתִיב,
אֲלֵא הַמֵּתִים, מֵתִים דְּמַעִיקְרָא הוּוּ.

וּבְגִין דְּאֲסַתְּמָרוּ יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֵינּוּן זָרְעָא
קְדִישָׁא, אֲתַמְנוּן כְּלָהוּ, בְּגִין דְּלֹא חִסֵּר
אִפְלוּ חַד מִנְיָהוּ. וְעַל דָּא כְתִיב, וְלֹא כְלִיתִי
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכְּלָל דְּאַחֲרֵינִין כְּלוּ. וְכֹן הִשִּׁיב
אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִכְּלָל שְׁאֲחֵרִים כְּלוּ. וְכֹן מֵה שְׁנֵאמַר הִשִּׁיב

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁבִי, אֲכַל מֵעַל
אֲחֵרִים שֶׁהָיוּ עָרַב רַב לֹא הַשֵּׁבִי.
וְעַל זֶה כָּתוּב הַפְּסוּק וְאָמַר מֵעַל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִשּׁוּם זֶה נִמְנוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כְּמִקְדָּם, וְחִבְר בְּרִיךְ הוּא
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמּוֹ.

בְּדִגְמַת זֶה בְּמַעֲשֵׂה הַעֲגָל,
שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת ל"ב) וַיִּפֹּל מִן הָעַם
וְגו'. כֹּל אֵלּוּ מֵעָרַב רַב הָיוּ.
וּלְהִרְאוֹת שְׁלֵא הָיוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
מִה כָּתוּב אַחֵר כִּפְּ? (שְׁמוֹת ל"ה)
וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה (שְׁמוֹת ל"ה). בֹּא
וּרְאֵה, בְּרִאשׁוֹנָה כָּתוּב (שְׁמוֹת כ"ה)
מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ.
הַכֹּל בְּכֻלּוֹ. פִּיּוֹן שְׁאֵלוֹ הָעָרַב רַב
עָשׂוּ זֹאת וּמִתּוֹ מֵהֶם אוֹתָם
שָׁמַתּוּ, רָצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַתְּפִיֵּס עִמָּהֶם עִם יִשְׂרָאֵל. אָמַר
לָהֶם: הַתְּחַבְּרוּ כְּלַכֶּם לְצַד אַחַד.
זֶהוּ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת ל"ה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה
אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - לְבָדֶם.
אָמַר לָהֶם: בְּנֵי, בְּכֶם אֲנִי וּרְצָה
לְשַׁכֵּן, עִמָּכֶם תִּהְיֶה הַדִּירָה שְׁלִי.
וְעַל זֶה, (ש"ס כ"ה) קָחוּ מֵאֲתָכֶם
תְּרוּמָה. מֵאֲתָכֶם, וְלֹא מֵאֲחֵרִים.
לֹא רוּצָה שְׁתִּהְיֶה שְׁתַּפּוֹת
לְאֲחֵרִים עִמִּי, וְלֹא עִמָּכֶם, וּמִשּׁוּם
זֶה בָּלָם נִכְרְתוּ. אַף כָּאֵן הָרִי הֵם
מֵאֵלּוּ שֶׁרֶשׁ הָרַע הָיוּ, וַיִּהְיוּ
הַמְּתִים. הַמְּתִים - וְדֹאֵי מְתִים,
וְלֹא מִיִּשְׂרָאֵל. וּמִשּׁוּם זֶה מְנָה
אוֹתָם, שֶׁנֶּאֱמַר שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, הָרִימוּ רֹאשֵׁיהֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲבָא, כְּמָה נִכּוֹן
הוּא, אִם לֹא מִצָּאתִי חוֹלְקִים עַל
זֶה. אָמַר לוֹ, בְּנֵי אָמַר. אָמַר לוֹ,
וְהָרִי כָּתוּב (בַּמִּדְבָּר כ"ה) וַיִּצְמַד
יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, וְלִמְדָנוּ
שֶׁהִתְחַבְּרוּ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ. כְּצִמִּיד
זֶה שֶׁמִּתְחַבֵּר בְּאָדָם בְּקִשּׁוּטָיו, כִּפְּ
הַתְּחַבְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר.
אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, הוּא - וַיִּצְמַד

הַשֵּׁבִי, אֲכַל מֵעַל אַחֲרָנִין דִּהְיוּ עָרַב רַב, לֹא
הַשֵּׁבִי. וְעַל דָּא רָשִׁים קָרָא וְאָמַר, מֵעַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אֲתַמְנוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּמִלְקָדְמִין, וְחִבְר לִוְן קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּהִדְיָה.

בְּגוֹזְנָא דָּא בְּעוֹבְדָא דְעֲגָל, דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ל"ב)
וַיִּפֹּל מִן הָעַם וְגו'. כֹּל אֵינּוֹן מֵעָרַב
רַב הָיוּ. וְלֹא חֲזָא דְלֹא הָיוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִה
כָּתִיב לְבָתֵּר, (שְׁמוֹת ל"ה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (דף רל"ז ע"ב).

קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה. (שְׁמוֹת ל"ה) תָּא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא
כָּתִיב, (שְׁמוֹת כ"ה) מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ
לְבוֹ. כֹּלָּא בְּכֻלּוֹ. פִּיּוֹן דְאֵינּוֹן עָרַב רַב עָבְדוּ
דָּא, וּמִיתוּ מִנִּיְהוּ אֵינּוֹן דְמִיתוּ, בְּעָא קָדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאֲתַפְּיִיסָא בְּהַדְיָהוּ דִישְׂרָאֵל, אָמַר
לִוְן, אֲתַחְבְּרוּ כְּלַכּוּ לְסִטְר חַד, הָדָא הוּא
דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ל"ה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֵדִיְהוּ, אָמַר לִוְן, בְּכוּן אֲנָא
בְּעֵי לְמִשְׁרִי, עִמְכוּן תִּהֵא דִינִרָא דִילִי.

וְעַל דָּא, (שְׁמוֹת כ"ה) קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה, מֵאֲתָכֶם,
וְלֹא מֵאֲחֵרָא, לֹא בְּעֵינָא דְתִהֵא שְׁתּוּפָא
לְאַחֲרָנִין בְּהַדִּי, וְלֹא בְּהַדְיָכוּ, וּבְגִין כִּפְּ כְּלֵהוּ
אֲשְׁתַּצִּיאוּ. אוּף הָכָא הָא אֵינּוֹן מֵאֵינּוֹן גּוֹזְעָא
בִישָׂא הָיוּ, וַיִּהְיוּ הַמְּתִים. הַמְּתִים, וְדֹאֵי מְתִים,
וְלֹא מִיִּשְׂרָאֵל. וּבְגִין כִּפְּ מְנָה לִוְן, דְכָתִיב שָׂאוּ
אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָרִימוּ רֹאשֵׁיהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲבָא, כְּמָה יָאוֹת הוּא, אִי
לֹא אֲשַׁכְּחָנָא פְּלוּגְתָא עַל דָּא. אָמַר לִיה
בְּרִי אֵימָא. אָמַר לִיה וְהָא כָּתִיב (בַּמִּדְבָּר כ"ה) וַיִּצְמַד
יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, וְתַנִּינָן דְאֲתַחְבְּרוּ יִשְׂרָאֵל
בְּהַדְיָה, כְּצִמִּידָא דָּא דְאֲתַחְבֵּר בְּכּוּר נִשׁ
בְּקִשּׁוּטָיו, הָכִי אֲתַחְבְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר.
אָמַר לִיה אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל

יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, אֶלֶּא אֲנִי לֹא
אֲמַרְתִּי שְׁנַטְהֵרוּ יִשְׂרָאֵל מֵאוֹתוֹ
חֹב, אֶלֶּא שְׁנַטְהֵרוּ מִמּוֹת, שְׁלֹא
שָׂרָה עֲלֵיהֶם מוֹת.

אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (במדבר כח) קח
אֶת כָּל רֵאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם.
אָמַר לוֹ, רֵאשֵׁי הָעָם וְדָאִי, וְלֹא
רֵאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעָם יֵשׁ
לָנוּ לְלַמֵּד. כְּתוּב כַּאֲן הָעָם, וְכְתוּב
שָׁם (שמות לב) וַיֵּרָא הָעָם. (שם)
וַיִּקְהַל הָעָם. (שם) וַיִּפְּל מִן הָעָם.
אָבֵל בֶּא וְרָאָה, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל
לְבַעַל פְּעוֹר, וְלֹא עָבְדוּ לוֹ. אָבֵל
מִסוּף הַפְּסוּק מוֹכַח, שְׁכְּתוּב
וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ, וְלֹא כְּתוּב
וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ יִשְׂרָאֵל. אֶלֶּא
הָעָם, כִּיּוֹן שְׁכְּתוּב וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל,
מֵהוּ וַיֹּאכַל הָעָם? אֶלֶּא אוֹתוֹ וְרַע
רַע הָיוּ חוֹבָה לְיִשְׂרָאֵל.

מֵהוּ שְׁכְּתוּב (במדבר כח) וַיִּצְמַד
יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר? בֶּא וְרָאָה,
וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לֹא
כְּתוּב, אֶלֶּא לְבַעַל פְּעוֹר. קְשׁוּטִים
וְתַקַּף נִתְּנוּ לְבַעַל פְּעוֹר בְּלִי דַעַת,
מִשׁוּם שְׁעִבּוּדַת פְּעוֹר הוּא לְפָרַע
עֲצָמוֹ וְלֹהוּצִיא לְפָנָיו צוּאָה
רוֹתַחַת. וְאוֹתָהּ עֲבוּדָה מוֹעִילָה
לוֹ וּמִתְחַזֵּק מִפְּנֵה. וַיִּשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן
שָׂרָאוּ זֹאת, חֲשַׁבּוּ שְׂדָה זְלוּל
שְׂלָה הוּא וְקִלְקוּל שְׂלָה, שְׁהָרִי
בְּעִבּוּדָה זָרָה כְּתוּב, (ישעיה ל) צֹא
תֹאמַר לוֹ. וְהֵם בְּגַלּל הַזְּלוּל שֶׁל
הָעִבּוּדָה זָרָה פָּרְעוּ עֲצָמָם בְּלִי
יְדִיעָה, וְעַל זֶה כִּפּוֹר פְּנָחַס וּבִטְל
הַמַּגִּפָּה, שְׁנֹאֲמַר וַיִּכְפּוֹר עַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

רַעִיא מְהִימָנָא (רועה הנאמן).

אָמַר הַרְוֵעָה הַנְּאָמָן, הַשִּׁיב אֶת
חֻמְתִּי. מֵהוּ הַשִּׁיב אֶת חֻמְתִּי?
אֶלֶּא שְׁלֹשָׁה מִמְּנִים שֶׁל הַגִּיהֶנֶם:
אֶחָד עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְאֶחָד עַל

לְבַעַל פְּעוֹר, אֶלֶּא אֲנִי לֹא אֲמַרְתִּי דְּאֲתַדְּכוּ
יִשְׂרָאֵל מֵהָהוּא חוֹבָה, אֶלֶּא דְּאֲתַדְּכוּ מִמוֹתָא,
דְּלֹא שָׂרִיא עֲלֵיהוּ מוֹתָא.

אָמַר לִיהּ וְהָא כְּתִיב, (במדבר כח) קח אֶת כָּל רֵאשֵׁי
הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם. אָמַר לִיהּ רֵאשֵׁי הָעָם
וְדָאִי, וְלֹא רֵאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעָם אֵית
לָן לְמִילָף, כְּתִיב הֵכָא הָעָם, וְכְתִיב הֵתָם (שמות
לב) וַיֵּרָא הָעָם. (שמות לב) וַיִּקְהַל הָעָם. וַיִּפְּל
מִן הָעָם. אָבֵל תָּא חֲזִי, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל
פְּעוֹר, וְלֹא פְּלַחוּ לִיהּ, אָבֵל מִן סִיפִיָּה דְּקָרָא
אוֹכַח, דְּכְתִיב וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ, וְלֹא כְּתִיב
וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ יִשְׂרָאֵל. אֶלֶּא הָעָם, כִּיּוֹן דְּכְתִיב
וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל, מָאִי וַיֹּאכַל הָעָם. אֶלֶּא הָהוּא
זְרַעָא בִישָׂא, הוּוּ חוֹבָה דִּישְׂרָאֵל. (דף רל"ח ע"א).

מֵהוּ דְּכְתִיב, (במדבר כח) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל
פְּעוֹר. תָּא חֲזִי, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לֹא
כְּתִיב, אֶלֶּא לְבַעַל פְּעוֹר. קְשׁוּטִין וְתוֹקְפָא יְהָבוּ
לְבַעַל פְּעוֹר, בְּלֹא דַעַתָּא, בְּגִין דְּפוֹלְחָנָא
דְּפְעוֹר הוּא, לְמַפְרַע גְּרַמִּיָּה, וְלֹאֲפָקָא קַמִּיָּה
צוּאָה רוֹתַחַת. וְהָהוּא עֵיבִידְתָּא אַהֲנִי לִיהּ,
וְאַתְתַּקַּף מִנִּיָּה. וַיִּשְׂרָאֵל כִּיּוֹן דִּחְמוּ דָּא,
חֲשִׁיבָא דְּזְלוּלָא דִּילִיָּה אִיהוּ, וְקִלְקוּלָּא
דִּילִיָּה, דְּהָא בְּעִבּוּדָה זָרָה כְּתִיב, (ישעיה ל) צֹא
תֹאמַר לוֹ. וְאִינּוֹן בְּגִין זְלוּלָא דְּעִבּוּדָה זָרָה,
פָּרְעוּ גְּרַמִּיָּהוּ בְּלֹא יְדִיעָה, וְעַל הָנִי כִּפּוֹר
פְּנָחַס, וּבִטְל מוֹתָנָא, דְּכְתִיב וַיִּכְפּוֹר עַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. (ומה כתיב).

רַעִיא מְהִימָנָא

אָמַר רַעִיא מְהִימָנָא, הַשִּׁיב אֶת חֻמְתִּי, מָאִי הַשִּׁיב אֶת
חֻמְתִּי. אֶלֶּא ג' מִמְּנִים דְּגִיְהֶנֶם, חֵד עַל שְׁפִיכוֹת

דָּמִים, וְחֵד עַל גְּלוּי עֲרִיוֹת, וְחֵד עַל עִבּוּדָה זָרָה. וְאִינּוֹן: מִשְׁחִית, אָף, וְחִימָה. הוּא (חָמָא

גלוּי עֲרִיּוֹת, וְאֶחָד עַל עֲבוּדָה זָרָה. וְהֵם: מִשְׁחִית, אֶף, וְחִמָּה. הוּא (רָאָה שִׁיחֻרָה) (חִמָּה שְׁהִידָה) עָף בְּעוֹלָם. אָמַר הַשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר מֵעַל הָעָם, שֶׁהֵם עָרַב רַב, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ, שֶׁכָּף בְּאֲרָנוּ וְשָׂאֵלוּ לַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה (עַד כֹּאן).

וְכֹה כְּתוּב? קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַה', וְלֹא מֵעָרַב רַב. שְׁלֹא נִקְרְאִים קְהֵלָה וְחַבּוּר עַד שֶׁעָבַר מֵהֶם עָרַב רַב. כְּכִיכּוֹל בְּזִמְן שִׁמְתַעְרְבִים בִּינֵיהֶם, כְּאֵלוּ לֹא הָיוּ גוֹי אֶחָד. וּמִשּׁוּם זֶה קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, וְלֹא מִשְׁתַּפּוֹת אַחֲרָת, שְׂאִינִי רוֹצֵה לְשַׁתֵּף אַחֲרֵים בִּינִי וּבִינֵיכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּאֲשֶׁר עָרַב רַב הֵם מֵעָרְבִים בִּישְׂרָאֵל, מַה כְּתוּב? (אֵיכָה א) הָיוּ צָרִיָּה לְרֹאשׁ. וְיִשְׂרָאֵל, אַחַר שְׁעוֹבְרִים מֵהֶם אֵלוּ, מַה כְּתוּב? שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂאֵמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲנִי רוֹצֵה לְדוֹר עִמְכֶם. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת כה) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּת, עָלִיהֶם נֶאֱמַר, מִי מֵעַבְבֵי? שְׂאוֹר שְׁבַעסָה. וְהָרִי בְּאֲרוֹהוּ בְּעַלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּזִמְן שֶׁעָרַב רַב הֵם רֹאשִׁים עַל יִשְׂרָאֵל, כְּכִיכּוֹל כְּאֵלוּ (מַעֲבִירִים שְׁלוֹטוֹן שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא) עוֹשִׂים שְׁלוֹטוֹן בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִכְנָסִים בְּמִשְׁפָּטֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

וּמִשּׁוּם זֶה צוֹעֲקִים וְאוֹמְרִים, (יִשְׁעִיָה כו) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעֵלּוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ.

דְּבַר אַחַר, פִּינְחָס וְכו'. קוּם הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה וּפְתַח בְּדַבְרֵים לְפָנָי הַשְּׁכִינָה. קוּם הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה וְאָמַר, בַּחֲבוּר הַקְדָּמוֹן נֶאֱמַר כָּךְ. בֹּא וְרֹאֵה, פִּינְחָס עֲמַד לְפָנָי הַדִּין הַתְּקִיף שֶׁל יִצְחָק, וְעֲמַד לְפָנָי פְּרָצָה, שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים ק) וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיִּפְלֵל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה, כְּדִי לְהִגֵּן עָלֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוּם זֶה כְּלוּלִים זֶה וְזֶה בַּחֲשֻׁבוֹן, פִּינְחָס כְּחֻשְׁבוֹן יִצְחָק, וְכֹאן צָרִיף לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים.

דִּיהוּה) (ס"א חִמָּה דְּהוּה) טָאס בְּעֵלְמָא. אָמַר הַשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר מֵעַל הָעָם, דְּאֵינוֹן עָרַב רַב, דְּאֲתַמַּר וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ, דְּהָכִי אוּקִימָנָא וְשָׂאֵלוּ לְבוֹצִינָא קְדִישָׁא. (ע"ב).

וְכֹה כְּתוּב, קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַי, וְלֹא מֵעָרַב רַב, דְּלֹא אֲתַקְרִיאוּ קְהֵלָה וְחַבּוּר, עַד דְּאֲתַעְבְּר מִנְהוֹן עָרַב רַב, כְּכִיכּוֹל בְּזִמְנָא דְּמַתַּעְרְבִין בִּינֵיהוּ, כְּאֵלוּ לֹא הָווּ גוֹי אֶחָד. וּבְגִין דָּא קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, וְלֹא מִשְׁתַּפּוּ אַחֲרָא, דְּלֹא כְּעִינָא לְשַׁתַּפָּא אַחֲרֵינִי בִּינִי וּבִינֵיכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּדֵ עָרַב רַב אֵינוֹן מֵעוֹרְבִין בִּישְׂרָאֵל, מַה כְּתוּב (אֵיכָה א) הָיוּ צָרִיָּה לְרֹאשׁ. וְיִשְׂרָאֵל בְּתַר דְּמַתַּעְבְּרִי מִנֵּיהוּ אֲלִין מַה כְּתוּב, שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְאָמַר קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא, אֲנָא כְּעִי לְדִירָא עִמְכוֹן. הַדָּא הוּא דְכְּתוּב, (שְׁמוֹת כה) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּדֵ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, עָלִיָּהוּ אֲתַמַּר מִי מֵעַבְבֵי שְׂאוֹר שְׁבַעסָה, וְהָא אוּקְמוּהָ מֵאֲרִי מַתְנִיתִין, בְּזִמְנָא דְּעָרַב רַב אֵינוֹן רֹאשִׁים עַל יִשְׂרָאֵל, כְּכִיכּוֹל כְּאֵלוּ (ס"א עֲבִין שׁוּלְטָנֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא), עֲבִדִין שׁוּלְטָנוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וַיַּעֲלוֹן בְּמִשְׁפָּטֵי כְּכַבִּיא וּמְזֻלֵי. וּבְגִין דָּא צוּחִין וְאֲמִרִין, (יִשְׁעִיָה כו) יְי אֱלֹהֵינוּ בְּעֵלּוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ.

דְּבַר אַחַר, פִּינְחָס וְכו'. קוּם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְאֲפַתַּח מְלִי קְמִי שְׁכִינָתָא. קוּם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְאָמַר, בַּחֲבוּרָה קְדָמָא אֲתַמַּר הָכִי. תָּא חֲזִי, פִּינְחָס קָאִים קְמִי דִּינָא תְּקִיפָא דִּיִּצְחָק, וְקוּם קְמִי פְּרָצָה, דְּכְּתוּב, (תְּהִלִּים ק) וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיִּפְלֵל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה, בְּגִין לְאֲגָנָא עָלִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא כְּלוּל דָּא וְדָא בַּחֲשֻׁבָנָא, פִּינְחָס כְּמַנְיָן יִצְחָק, וְהָכֵא צָרִיף לְחַדֵּתָא מְלִין.

פְּתַח וְאָמַר, אֵלֶיהוּ רְחִימָא דְמִלְפָּא עֲלָאָה, חֲזָא מ"ם מִן מוֹת טָאס בְּאוּרָא, חֲטַף לָהּ, וְשַׁתַּף לָהּ עִם ר"ח, דְּאִיהוּ יִצְחָק, וְאִיהוּ בְּחוּשְׁבֵן פִּינְחָס, וְאִשְׁתַּלִּים בָּהּ רמ"ח. לְבַתֵּר חֲזָא ר' מִן מו"ת טָס בְּרִקִיעָא, וְחֲטַף לִיהּ, וְשׂוּי לִיהּ בְּרמ"ח, וְאִשְׁתַּלִּים רמ"ח. הֲדָא הוּא דְכֵתִיב, וַיִּקַּח רַמְח בְּיָדוֹ.

פְּתַח וְאָמַר, אֵלֶיהוּ אָהוּבֵו שְׁל הַמְלַךְ הַעֲלִיזוֹן רָאָה מ' מִן מוֹת, עָף בְּאוּרֵי, חֲטַף אוֹתָהּ וְשַׁתַּף אוֹתָהּ עִם ר"ח, שֶׁהוּא יִצְחָק, וְהוּא בְּחֻשְׁבוֹן פִּינְחָס, וְנִשְׁלַם עַל יְדֵה לְרמ"ח. אַחַר כֵּן רָאָה אוֹת ר' מִן מו"ת, עָף בְּרִקִיעַ וְחֲטַף אוֹתָהּ, וְשָׁם אוֹתָהּ בְּרמ"ח, וְנִשְׁלַם לְרמ"ח. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּקַּח רַמְח בְּיָדוֹ.

וְאִיהוּ, בְּמָה יָכִיל לְחַטוֹף תְּרִין אַתְוּוֹן אֲלִינוּ. בְּתִרִין רוּחִין דְּאִשְׁתַּמְרוּ (ס"א דְּאִתְמַמְרוּ) לְעֵילָא, דְּאִשְׁתַּתְּפוּ בְּפִנְחָס. פְּנ"י ח"ס. בְּתִרִין פְּנִים אֲלִינוּ, חָס עַל יִשְׂרָאֵל דְּלָא אַתְאֲבִידוּ, בְּחֵילָא דְּתִירוּוִייהוּ, וַיִּדְקוּר אֶת שְׁנֵיהֶם, בְּתִרִין אַתְוּוֹן מ"ו. וְהֵינּוּ בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכֶם.

וְהוּא, בְּמָה יָכִיל לְחַטַּף שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ? בְּשְׁתֵּי רוּחוֹת שְׁנַשְׁמָרוּ (שְׁהִסְתַּתְּרוּ) לְמַעְלָה, שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ בְּפִינְחָס. פְּנ"י ח"ס. בְּשְׁנֵי פְּנִים אֵלּוּ חָס עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלָא נִאֲבָדוּ, בְּפַח שְׁל שְׁנֵיהֶם, וַיִּדְקוּר אֶת שְׁנֵיהֶם, בְּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת - מ"ו. וְזֶהוּ שְׁנַאֲמַר בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכֶם.

וְאִמְרֵי אִשְׁתַּתְּפוּ בִּיצְחָק. בְּגִין דִּיצְחָק מְסַר גְּרַמְיָה לְמִיתָה. וּבְגִין דָּא אִשְׁתַּתְּפוּ לִיהּ לִיצְחָק, לְמַהוּי לִיהּ עֲזוּר. דְּמִסְטְרָא דְּתִרִין עֵיזְלֵי דְּאִיִּלְתָּא, אִשְׁתַּתְּפֵי בֵּיהּ אֲבָרְהָם וַיַּעֲקֹב, דְּאֲבָרְהָם דְּרָגִיָּה חֲסֵד אִשְׁתַּתְּפוּ בַח"ס דְּפִנְחָס"ס. יַעֲקֹב אִיהוּ פְּנ"י א"ל (ס"א יַעֲקֹב אִיהוּ פְּנ"י דְּפִנְחָס) דְּפִנְחָס בְּגִין דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בְּרַאשִׁית לֵב) כְּאֲשֶׁר עֵבֵר אֶת פְּנוּאֵל, (ס"א שֵׁם הַמְּקוֹם פְּנ"י) פְּנ"י א"ל. בְּגִין דְּכַד עֲלָמָא אִיהוּ בְּדוּחְקָא, וְאִית צְדִיק בְּעֲלָמָא מְקַנֵּי עַל בְּרִית, אֲבָהֵן אִשְׁתַּתְּפוּ בֵּיהּ, וּבְגִינֵיהוּ אָמַר מֹשֶׁה בְּדוּחְקָא דִּישְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת לֵב) זָכַר לְאֲבָרְהָם לִיצְחָק וְלִישְׂרָאֵל עֲבָדִיד. וּבַתְּלַת אַתְוּוֹן יַה"ו מִן אֵלֶיהוּ, זָכָה לָהּ מִן הַנְּבִיא, וְדָא אִיהוּ אֵלֶיהוּ, ה' נְבִיא, (ס"א וְדָא רָא אֵל יְהוָה נְבִיא) וְאִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ יַה"ו.

וּבְדוּעַ הִשְׁתַּתְּפוּ בִּיצְחָק? מִשּׁוּם שִׁיצְחָק מְסַר עֲצָמוֹ לְמִיתָה, וּמִשּׁוּם זֶה שַׁתַּף אֶת יִצְחָק לְהִיּוֹת לוֹ לְעֲזָר. שְׁמַצֵּד שְׁל שְׁנֵי עַפְרֵי הָאֵילִים הִשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ אֲבָרְהָם וַיַּעֲקֹב, שְׁאֲבָרְהָם שְׁדַרְגְּתוּ חֲסֵד הִשְׁתַּתְּפוּ בַח"ס שְׁל פִּנְחָס"ס. וַיַּעֲקֹב שֶׁהוּא פְּנ"י א"ל (יַעֲקֹב הוּא פְּנ"י שְׁל פִּינְחָס). שְׁפִנְחָס, מִשּׁוּם שְׁנַאֲמַר בּוֹ (בְּרַאשִׁית לֵב) כְּאֲשֶׁר עֵבֵר אֶת פְּנוּאֵל (שֵׁם הַמְּקוֹם פְּנ"י), פְּנ"י א"ל. וּמִשּׁוּם שְׁכַאֲשֶׁר הַעוֹלָם הוּא בְּצַעַר וַיֵּשׁ צְדִיק בְּעוֹלָם הַמְּקַנָּא עַל הַבְּרִית, הָאֲבוֹת מִשְׁתַּתְּפִים עִמּוֹ, וּבְגִלְלָם אָמַר מֹשֶׁה בְּצַעַרְם שְׁל יִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת לֵב) זָכַר לְאֲבָרְהָם לִיצְחָק וְלִישְׂרָאֵל עֲבָדִיד. וּבִשְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת יַה"ו מֵאֵלֶיהוּ זָכָה לְאוֹת ה' מִן הַנְּבִיא, וְזֶהוּ אֵלֶיהוּ, ה' נְבִיא (וְזֶה סוּד אֵל יְהוָה נְבִיא), וְנִשְׁלַם בּוֹ יַה"ו.

י' דְּזָכָה פִּנְחָס בֵּיהּ, בְּגִין דְּקַנֵּי עַל בְּרִית, זָכָה לְבְרִית. וְתִרִין יוֹדִין אֵינּוֹן, יוֹד עֲלָאָה מִן יַה"ו, דְּכָרַת בָּהּ לְאֲבָרְהָם, בֵּין עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת דִּידִין. יו"ד זְעִירָא אִיהִי מִן אֲדִנֵי, דְּכָרַת בָּהּ בֵּין עֶשֶׂר אֲצַבְעָאן דְּרַגְלִין וְאִיהִי אֶת קְדִישָׁא, דְּמַתְעַטְרָא בְּרִשְׁמֵי עֲלָאָה.

וְדָא אַתְרֵשִׁים תְּמִיד לְעֲלָמִין, אִיהִי אוֹת דְּשַׁבַּת, אוֹת

אוֹת י' שְׁזָכָה בָּהּ פִּנְחָס מִשּׁוּם שְׁקַנָּא עַל הַבְּרִית - זָכָה לְבְרִית. וְשְׁתֵּי יוֹדִין הֵן, י' עֲלִינָה מִן יַה"ו, שְׁפָרַת בָּהּ לְאֲבָרְהָם בֵּין עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת יְדֵיו. יו"ד קְטַנָּה הִיא מִן אֲדִנֵי, שְׁפָרַת בָּהּ בֵּין עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת רַגְלֵיו, וְהִיא אוֹת קְדוּשָׁה שְׁמַתְעַטְרַת בְּרִשְׁם הַעֲלִיזוֹן. וְזֶה רִשּׁוּם תְּמִיד לְעוֹלָמִים, וְהִיא אוֹת הַשַּׁבַּת, אוֹת הַתְּפִלִּין, אוֹת שְׁל יָמִים טוֹבִים, אוֹת שֵׁם שְׁדֵי

שָׂרָשׁוּם (דברים יא) על מזוזות ביתך
 ובשַׁעֲרֶיךָ, להיות בה רשומים
 יִשְׂרָאֵל בְּרִצּוֹעוֹת, בכְּרִית שְׁלֵהֶם,
 שֶׁהֵם בְּנֵי הַמַּלְכָּה, בְּנֵי הַהֵיכָל שֶׁל
 הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. ובתּוֹרָה הֵם
 רְשׁוּמִים בְּאוֹת י' עֲלִינָה שֶׁהֵם
 בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְוֵהוּ. וְכֵן נֹאמַר (דברים יא)
 בְּנִים אַתֶּם לַי' אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת י' שֶׁל שְׂדֵי הַחֲלִיָּה שֶׁל
 שְׁשֻׁלָּת עַל צְנֵאוֹרוֹ שֶׁל שֵׁד יִצֵּר
 הָרַע שֶׁלֹּא יִזְיֵק לוֹ לְבֶן אָדָם.
 שְׁעָלִיו אָמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה
 מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד פֶּלֶב יַחֲדָתִי.
 הוּא נַחֵשׁ, הוּא פֶּלֶב, הוּא אֲרִיָּה.
 שְׁעָלִיו אָמַר דָּוִד, (שם י) יֵאָרֵב
 בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה בְּסִכְהָ. וְהִנְבִּיא
 קָרָא לוֹ דָּב. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (איכה א)
 דָּב אֲרֵב הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים.
 (תהלים מט) נִמְשַׁל כְּבַהֲמוֹת. נִמְשַׁל
 לְכָל חַיּוֹת טְמֵאוֹת, שֶׁהֵן דּוֹרְסוֹת.
 נִמְשַׁל לְכָל אָדָם כְּפִי חוֹבוֹתָיו,
 וְהָרִי נִתְבָּאָר.

וְזֶהוּ פֶּלֶב וְנַחֵשׁ וְחִמּוֹר נּוֹעַר,
 שְׁמֶרְכִיבִים עָלָיו נַפֵּשׁ. וּמִיָּד
 שְׁנוֹדַע זֶה שְׂרוֹכֵב עָלָיו שֶׁהוּא
 הַחוּטָא, עָלָיו פָּתוֹב (בראשית מט)
 וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזָר. וְסוּד הַדְּבָר -
 (דברים כב) כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ.
 וּמִשׁוּם זֶה אָמַר אִיּוֹב, (אביו יב) לֹא
 נִפְל אֲנֹכִי מִפֶּם. וַצִּדִּיק שְׂרוֹכֵב
 עָלָיו, קוֹשֵׁר אוֹתוֹ בְּקִשְׁיָה שֶׁל
 רִצּוֹעוֹת הַתְּפִלִּין. אוֹת תְּפִלִּין
 שֶׁהִיא אוֹת יוֹד שֶׁל שְׂדֵי, טְבַעַת
 עַל צְנֵאוֹרוֹ. שֶׁ שֶׁל הַתְּפִלִּין הִיא
 שְׁשֻׁלָּת עַל צְנֵאוֹרוֹ.

וְכוּ רֹכֵב אֲלֵיהוּ וְעָלָה הַשְּׂמִימָה.
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מלכים ב-ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ
 בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה. וְכוּ (איוב לח) וַיַּעַן
 יְהוָה אֶת אִיּוֹב מִן הַסַּעֲרָה.
 וּמִשׁוּם זֶה בְּאַרְוֵהוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה
 עָלָיו, אִיזְהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ. וַיֵּשׁ מִי
 שֶׁנִּהְיָה לוֹ לְחִמּוֹר, שֶׁאִינוֹ מִצְטַעֵר וְרוֹכְבוֹ.
 וְאֵלּוֹ הֵם הַמִּשְׁתַּדְּלִים בְּקַל וְחֹמֶר. וּמִשׁוּם זֶה
 נֹאמַר בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיַּחֲבֹשׂ אֶת
 חִמּוֹרוֹ. וּבְגָלְלוֹ נֹאמַר עַל הַמִּשְׁיִחַ, (זכריה ט)
 עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חִמּוֹר.

דְּתַפְלִין, אוֹת דְּיוֹמִין טְבִין, אוֹת דְּשְׂדֵי דְרָשִׁים
 (דברים ו) עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ.
 לְמַהוּי בְּהַ רְשִׁימִין יִשְׂרָאֵל
 בְּרִצּוֹעֵיהֶוּ, בְּכְרִית דְּלֵהוֹן, דְּאִינוֹן
 בְּנוֹי דְּמִטְרוֹנִיתָא, בְּנוֹי דְּהֵיכְלָא
 דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וּבְאַרְיִיתָא, אִינוֹן
 רְשִׁימִין בְּאַת י' עֲלָאָה, דְּאִינוֹן
 בְּנֵי מַלְכָּא עֲלָאָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.
 וְהָא אַתְמַר (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לַי' אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת יוֹד דְּשְׂדֵי, אִיהוּ חוּלְיָא דְשִׁלְשֻׁלָּת,
 עַל קוּדְלָא דְשֵׁד יִצֵּר הָרַע, דְּלֹא לְנִזְיֵק
 לֵיהּ לְפָר נֶשׁ. דְּעֲלִיָּה אָמַר דָּוִד,
 (תהלים כב) הַצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד
 פֶּלֶב יַחֲדָתִי. אִיהוּ נַחֵשׁ, אִיהוּ כֶּלֶב,
 אִיהוּ אֲרִיָּה. דְּעֲלִיָּה אָמַר דָּוִד, (תהלים י)
 יֵאָרֵב בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה בְּסִכְהָ. וְהִנְבִּיא
 קָרָא לֵיהּ דָּב, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ג)
 דָּב אֲרֵב הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים.
 (תהלים מט) נִמְשַׁל כְּבַהֲמוֹת, נִמְשַׁל
 לְכָל חַיּוֹן מִסְאַבִּין, דְּאִינוֹן דּוֹרְסִין,
 אַתְמַתִּיל לְכָל פֶּר נֶשׁ, כְּפּוּם חוֹבוֹי,
 וְהָא אַתְמַר.

וְהָאִי אִיהוּ כֶּלֶב וְנַחֵשׁ וְחִמּוֹר נּוֹעַר,
 דְּמֶרְכִיבִין עָלֵיהּ נַפֵּשָׁא. וּמִיָּד דְּאַשְׁתַּמוּדַע
 הִיא דְּרֹכִיב עָלֵיהּ דְּאִיהוּ חֲמִיבָא,
 עָלֵיהּ פְּתִיב, (בראשית מט) וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ
 אַחֲזָר. וְרָזָא דְּמַלְכָּה, (דברים כב) כִּי יִפֹּל
 הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ. וּבְגִין דָּא אָמַר אִיּוֹב,
 (איוב יב) לֹא נִפֹּל אֲנֹכִי מִפֶּם. וַצִּדִּיק
 דְּרֹכִיב עָלֵיהּ, קִשְׁיָה לֵיהּ בְּקִשְׁיָה דְּרִצּוֹעֵין
 דְּתַפְלִין. אוֹת תְּפִלִּין דְּאִיהוּ אוֹת יוֹד.
 דְּשְׂדֵי, חוּלְיָא עַל קְדִילָה. שֶׁ דְּתַפְלִין,
 שְׁשֻׁלָּת עַל קְדִילָה.

וְכִי רֹכִיב אֲלֵיהוּ, וְסָלִיק לְשִׁמְיָא. הֵדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ
 בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה. וְכִי (איוב לח) וַיַּעַן
 יְהוָה אֶת אִיּוֹב מִן הַסַּעֲרָה. וּבְגִין דָּא,
 אוּקְמוּהָ רִבְנָן דְּמִתְנִיתָא עָלֵיהּ, אִיזְהוּ
 גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ. וְאִית לְמֵאן
 דְּמִתְהַדֵּר לֵיהּ חִמּוֹר, דְּלֹא אִיהוּ
 מִצְטַעֵר וְרוֹכְבוֹ. וְאִלִּין אִינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין
 בְּקַל וְחֹמֶר. וּבְגִין דָּא אַתְמַר בְּאַבְרָהָם,
 (בראשית כב) וַיַּחֲבֹשׂ אֶת חִמּוֹרוֹ.
 וּבְגִינָה אַתְמַר עַל מְשִׁיחַ, (זכריה ט)
 עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חִמּוֹר.

עָלִיו, אִיזְהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ.
 וַיֵּשׁ מִי שֶׁנִּהְיָה לוֹ לְחִמּוֹר, שֶׁאִינוֹ
 מִצְטַעֵר וְרוֹכְבוֹ. וְאֵלּוֹ הֵם הַמִּשְׁתַּדְּלִים
 בְּקַל וְחֹמֶר. וּמִשׁוּם זֶה נֹאמַר בְּאַבְרָהָם,
 (בראשית כב) וַיַּחֲבֹשׂ אֶת חִמּוֹרוֹ.
 וּבְגָלְלוֹ נֹאמַר עַל הַמִּשְׁיִחַ, (זכריה ט)
 עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חִמּוֹר.

ומשום זה י' מן שד"י, שהיא חליה של השלשלת, ממנה (מפתחים) מפזרים כל שדים ומזיקים, ומיד שרואים אותו במזוזות של הפתחים, בורחים, שבה נאמר (תהלים קמט) לאסר מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שכן כאשר רואים אותו באות של תפלין שעל הזרוע, ורשומים בה באות ברית בכשרם, (במדבר א) והזר הקרב יומת. אין זר אלא יצר הרע, שדומה לכל חיות ועופות דורסים.

ומשום זה נאמר, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד - זה פנחס שקנא על הברית, ונרשם בו שהוא בנם של המלך והמלכה. קנא במחשבה, וזכה לאות י' מן יהו"ה. וקנא במעשיו, וזכה לאות י' מן אדני. וזוהי חכמה בראש, וחכמה בסוף. ומשום שאדם הראשון היה רשום בשניהם, בארוהו חכמים שהוא ראשון למחשבה ואחרון למעשה. תוף כדי שאמר דברים אלו, נכסה מהם. אמר רבי אלעזר (לחבריו), אשרי חלקנו שזכינו לשמע דברים מבני העולם העליון. ובחבור הקדמון. לכן אמר. בשבועה עליך, אם הוא ברצונך ואם לא - אמר רבי פנחס בן יאיר. אותו הצל הפה בעיניו של רבי אבא. וכי לא היה יודע הקדוש ברוף הוא אם היה ברצונו אם לאו? אמר לו, אם לו גלוי - האם גלוי לאחרים? ומשום זה נאמר לכן אמר.

ועוד נאמר בחבור הקדמון, (תהלים ס) מכתם לדוד - סימן שהראו לו לדוד כשחל ליואב לארם נהרים ולארם צובה לעשות בהם קרב. אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - זו עדות של השכינה, שהיא שושן עדות. שהיא עדות שעומדת עלינו ומעידה עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות קדושות עמה, וסיוע קדוש לשבח. אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - שהם מעידים על ישראל, והיא נשמה עליהם,

ובגין דא י' מן שד"י, דאיהו חוליאי דשלשלת, מינה (ס'א מפתחים) מפוזרים כל שדין ומזיקין, ומיד דחזיין ליה במזוזות דתרעין, ברחין, דבה אתמר, (תהלים קמט) לאסר מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שכן כד חזיין לה באות תפלין על דרועין, ורשימין בה באות ברית בכשריהון, (במדבר א) והזר הקרב יומת, לית זר, אלא יצר הרע, דמא לכול חיון ועופין דורסין.

ובגין דא, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד, דא פנחס, דקני על ברית, ואתרשים ביה, דאיהו ברא דמלכא ומטרונתא. קני במחשבה, וזכי לאת י' מן יהו"ה. וקני בעובדוי, וזכה לאות י' מן אדני. והאי איהו חכמה בראש. וחכמה בסוף. ובגין דאדם קדמא היה רשום בתרווייהו, אוקמוה עליה רבנן, דאיהו ראשון למחשבה, אחרון למעשה. אדהכי דאמר מלין אלין אתפסי מנייהו. אמר (דף רל"ח ע"ב) רבי אלעזר, (לחבריו) זכאה חולקנא, דזכינא למשמע מלין מבני עלמא דאתי.

ובחבורא קדמא. לכן אמר, באומא עלך, אם הוא ברעותך, ואי לאו, אימא. רבי פנחס בן יאיר. ההוא טולא בטש בעינוי דרבי אבא, וכי לא היה ידע קדשא בריך הוא, אי היה ברעותיה, אם לאו. אמר ליה, אם ליה גלוי, מי גלוי לאחרינו, ובגין דא לכן אמר.

ותו אתמר בחבורא קדמא, (תהלים ס) מכתם לדוד, סימנא דאחזיאו ליה לדוד, כד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובה לאגחא בהו קרבא. אמר רעיא מהימנא, שושן עדות: דא סהדותא דשכינתא, דאיהו שושן עדות. דאיהי סהדותא דקיימא עלן, וסהידת עלן קמי מלכא, ודרגין עלאין קדישין בהדה, וסייעתא קדישא לתושבחתא.

אמר רעיא מהימנא, שושן עדות דאינון סהדין על לדוד כאשר שלח ליואב לארם נהרים ולארם צובה לעשות בהם קרב. אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - זו עדות של השכינה, שהיא שושן עדות. שהיא עדות שעומדת עלינו ומעידה עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות קדושות עמה, וסיוע קדוש לשבח. אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - שהם מעידים על ישראל, והיא נשמה עליהם,

ישראל, דאינון אברים, ואיהי נשמתא עליהו. איהו סיעתא דשמאי. דאתמר בה, (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים. איהי סיעתא קדישתא, (ומנה תלויא) המסיעת לה.

והיא סיוע משמים, שנאמר בה (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים. היא סיוע קדוש (ומנה תלוי), שנאמר עליה, תניא המסיעת לה.

איתן מושבך ושים בסלע קנף. (במדבר כד) איתן - תני"א. שם הקן של הנשר העליון, והיא השכינה, ועליה נאמר (דברים לב) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, שהם שוני הלכות ומשניות. וכל דבור ודבור שיוצא מפיו של זה התני"א, שמוציא אותו לשם השם - בין בתורה, בין בתפלה, בין בכרכה, בין בכל מצוה ומצוה - מה כתוב בו? יפרש פנפיו, אותו הנשר, שהוא דבור שבו יהו"ה. יקחהו ישאהו על אברתו. מהו על אברתו? על אותו איבר של בן האדם (של אותו נשר) שבו מצוה יהו"ה, ונקרא איבר של השכינה. ומשום זה נאמר ישאהו על אברתו. ישאהו, כמו (במדבר ו) ישא יהו"ה פניו אליך.

יקחהו ישאהו על אברתו, מאי על אברתו. על ההוא אבר דבר נש, (ס"א דהוא נשרא) דביה מצוה יהו"ה, אתקרי אבר דשכינתא. ובגין דא ישאהו על אברתו. ישאהו: כגון (במדבר ו) ישא יהו"ה פניו אליך.

איתן מושבך ושים בסלע קנף. (במדבר כד) איתן - תני"א. תמן קנא דנשרא עלאה, ואיהי שכינתא. ועלה אתמר, (דברים לב) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, דאינון שוני הלכות ומשניות. וכל דבור ודבור שיוצא מפיו של זה התני"א, שמוציא אותו לשם השם - בין בתורה, בין בתפלה, בין בכרכה, בין בכל מצוה ומצוה - מה כתוב בו? יפרש פנפיו, אותו הנשר, שהוא דבור שבו יהו"ה. יקחהו ישאהו על אברתו. מהו על אברתו? על אותו איבר של בן האדם (של אותו נשר) שבו מצוה יהו"ה, ונקרא איבר של השכינה. ומשום זה נאמר ישאהו על אברתו. ישאהו, כמו (במדבר ו) ישא יהו"ה פניו אליך.

ומאי ושים בסלע קנף. אלא אמר דוד עליה, (שמואל ב כב) וי סלעי ומצדתי. אוף הכי תנא, דאיהו ביה הלכה תקיפא כסלע, דלית פטיש יכיל לפצצא ותה בכל קושטין דעלמא. בהאי איהו מקננא נשרא, וכל תנאים אתקריאו קנים דילה. ובגין דא, (דברים כב) פי יקרא קן צפור לפניך, בארץ מקרה, זמנא קדא פאושפיזא ואכסנאי, דאזדמן לפום שעתא כבי אושפיזיה.

ומהו שכתוב ושים בסלע קנף? אלא אמר דוד עליו, (שמואל ב-כב) ה' סלעי ומצדתי. כף גם השונה הלכה שבו הלכה תקיפה כסלע, שאין פטיש יכול לפוצץ אותה בכל קשיות שבעולם. בזה הוא מקנן הנשר, וכל התנאים נקראים קנים שלה. ומשום זה נאמר, (דברים כב) פי יקרא קן צפור לפניך, בדרך מקרה, פעם אחת, כאורח ואכסנאי שמזדמן לפי שעה לבית מלונו.

ואית דאינון במתניתא דלהון דירה לשכינתא, קדא הוא דכתיב, (שמות לא) ושמרו ישראל את השבת וגו', לדרתם, לדרתם חסר, לשון דירה. ואית מארי משנה דתורתם אמנותם, דלא זזת שכינתא מנהון פל יומיהון. אבל אליו, פי יקרא קן צפור לפניך, בהון שכינתא בארץ מקרה, זמנין שרייא עליהו ואשתכחת עמהון, וזמנין לא אשתכחת עמהון.

ויש שהם בלמוד שלהם נעשים דירה לשכינה. זהו שכתוב (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת וגו', לדרתם. לדרתם חסר, לשון דירה. ויש בעלי משנה שתורתם אמנותם, שלא זזה השכינה מהם כל ימיהם. אבל על אלו נאמר, פי יקרא קן צפור לפניך. בהם השכינה נמצאת בדרך מקרה. פעמים ששורה עליהם ונמצאת עמהם, ופעמים לא נמצאת עמהם.

זזת שכינתא מנהון פל יומיהון. אבל אליו, פי יקרא קן צפור לפניך, בהון שכינתא בארץ מקרה, זמנין שרייא עליהו ואשתכחת עמהון, וזמנין לא אשתכחת עמהון.

וְרוּא דְמַלְהָ, זְמַנִּין דְאַשְׁתַּכַּחַת עִמָּהוּן, לֹא תַקַּח הָאֵם. וְזַמַּנִּין דְלֹא אֲשַׁתְּכַחַת עִמָּהוּן, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲפֹרְחִים אֲלִין מְאִירֵי מְשֻׁנָּה. אוּ בִיּוֹצִים, מְאִירֵי מְקָרָא בְּאֲלִין דְלֹא קֹבְעִין לְמוֹדִיָּיהוּ, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲבָל בְּאֲלִין דְקֹבְעִין לְמוֹדִיָּיהוּ, לֹא תַקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. וְאִיתַּי מְאִירֵי הַלְכוּת, דְדַמְיִין לְכַבְּבָא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (דְּנִיאל יב) וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים פְּכוּכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. לָאוּ פְּכוּכָבִים, דְאַתְמַר בְּהוּן (ישעיה לז) וְכָל צְבָאָם יִבּוּל. אֲלֵא כְּאִינוּן פְּכַבְּיָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְאִינוּן לְעוֹלָם וָעֶד קִיָּמִי תְדִיר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, (בראשית א) בְּתַר דְאַשְׁלִימוּ לְעֵבֵידֵיתִיהוּ כָּל אוּמָן וְאוּמָן, אָמַר לִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּמְנוּתָא חֲדָא אִית לִי לְמַעַבְד, דִּיְהִי שׁוּתְפָא דְכַלְנָא. אֲתַחֲבְרוּ כְּלָכוּ כַחֲדָא, לְמַעַבְד בִּיה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִחוּלְקָא דִּילֵיהּ, וְאָנָּא אֲשַׁתְּפֵי עִמְכוּן, לְמִיְהִב לֵיהּ מִחוּלְקָא דִּילֵי. וְהֵינֵינוּ נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ. וְאוּקְמוּהָ רַבְּנֵן, דְלִית אָדָם אֲלֵא יִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (יחזקאל לד) וְאַתָּן צְאֵנִי צֹאן מְרַעִיתִי אָדָם אֲתָם. אֲתָם אָדָם, וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבְגִין דָּא (תהלים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעַשְׂוֹ.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאִי הֵהוּא תְנָא דְאַתְטָמַר בְּסַלְע דְחוּיָא אָמַר דָּא, דְכַתִּיב בִּיה אִיתָן מוֹשְׁבָךְ וְשִׁים בְּסַלְע קִנְיָךְ. דְתַלַּת אַבְהֵן נִקְרָאוּ אִיתְנִים, וְרִבִּיעֵאָה אִיתָן מוֹשְׁבָךְ. דְבִיה מְתִישְׁבָּא הַלְכָה, דְאַתְמַר בְּה הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי. דְאִיהוּ אֲתַפְשֵׁט עַל שְׁתִּין רַבּוּא דְיִשְׂרָאֵל, וְנִהִיר לִין בְּאוּרִיָּיתָא, כְּשִׁמְשָׁא (לְסִיְהָרָא) דְאַתְפְּסִי בְּלִילְיָא, וְנִהִיר לְכָל פְּכַבְּיָא וּמַזְלֵי. וְלִית לִילְיָא אֲלֵא גְלוּתָא, וְאִיהִי (ישעיה כא) שְׁמֵר מַה מְלִילָה שְׁמֵר מַה מְלִיל. וְאַתְגְּלֵיָא בִּימְמָא, דְאַתְמַר (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר, בְּקָר דְאַבְרָהָם, דְאַתְמַר בִּיה (שמות טז) וּבִקְר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יי. (רות ג) חֵי יי שְׁכָבִי עַד הַבְּקָר.

כָּא (כא) שְׁמֵר מַה מְלִילָה שְׁמֵר מַה מְלִיל. וּמְתַגְּלָה בְּיוֹם, שְׁנַאֲמַר (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. הַבְּקָר שְׁל אַבְרָהָם, שְׁנַאֲמַר בּוּ (שמות טז) וּבִקְר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה'. (רות ג) חֵי ה' שְׁכָבִי עַד הַבְּקָר.

וְסוּד הַדְּבָר - פְּעָמִים שְׁנַמְצָאָת עִמָּהֶם, נְאָמַר עֲלֵיהֶם לֹא תַקַּח הָאֵם. וּפְעָמִים שְׁלֹא נַמְצָאָת עִמָּהֶם - שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲפֹרְחִים - אֵלוּ בְּעֲלֵי מְשֻׁנָּה. אוּ בִיּוֹצִים - אֵלוּ בְּעֲלֵי מְקָרָא. וּבְאֵלוּ שְׁלֹא קֹבְעִים אֶת לְמוֹדָם - שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲבָל בְּאֵלוּ שְׁקֹבְעִים לְמוֹדָם - לֹא תַקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. וַיֵּשׁ בְּעֲלֵי הַלְכוּת שְׁדוּמִים לְפוּכָבִים. זְהוּ שְׁכַתוּב (דְּנִיאל יב) וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים פְּכוּכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. לֹא כְּכּוֹכָבִים שְׁנַאֲמַר בְּהֶם (ישעיה לד) וְכָל צְבָאָם יִבּוּל, אֲלֵא כְּאִינוּן פְּכַבְּיָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, שְׁהֶם לְעוֹלָם וָעֶד קִיָּמִים תְדִיר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, (בראשית א) בְּתַר דְאַשְׁלִימוּ לְעֵבֵידֵיתִיהוּ כָּל אוּמָן וְאוּמָן, אָמַר לִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּמְנוּתָא חֲדָא אִית לִי לְמַעַבְד, דִּיְהִי שׁוּתְפָא דְכַלְנָא. אֲתַחֲבְרוּ כְּלָכוּ כַחֲדָא, לְמַעַבְד בִּיה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִחוּלְקָא דִּילֵיהּ, וְאָנָּא אֲשַׁתְּפֵי עִמְכוּן, לְמִיְהִב לֵיהּ מִחוּלְקָא דִּילֵי. וְהֵינֵינוּ נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ. וְאוּקְמוּהָ רַבְּנֵן, דְלִית אָדָם אֲלֵא יִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (יחזקאל לד) וְאַתָּן צְאֵנִי צֹאן מְרַעִיתִי אָדָם אֲתָם. אֲתָם אָדָם, וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבְגִין דָּא (תהלים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעַשְׂוֹ.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאִי הֵהוּא תְנָא דְאַתְטָמַר בְּסַלְע דְחוּיָא אָמַר דָּא, דְכַתִּיב בִּיה אִיתָן מוֹשְׁבָךְ וְשִׁים בְּסַלְע קִנְיָךְ. דְתַלַּת אַבְהֵן נִקְרָאוּ אִיתְנִים, וְרִבִּיעֵאָה אִיתָן מוֹשְׁבָךְ. דְבִיה מְתִישְׁבָּא הַלְכָה, דְאַתְמַר בְּה הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי. דְאִיהוּ אֲתַפְשֵׁט עַל שְׁתִּין רַבּוּא דְיִשְׂרָאֵל, וְנִהִיר לִין בְּאוּרִיָּיתָא, כְּשִׁמְשָׁא (לְסִיְהָרָא) דְאַתְפְּסִי בְּלִילְיָא, וְנִהִיר לְכָל פְּכַבְּיָא וּמַזְלֵי. וְלִית לִילְיָא אֲלֵא גְלוּתָא, וְאִיהִי (ישעיה כא) שְׁמֵר מַה מְלִילָה שְׁמֵר מַה מְלִיל. וְאַתְגְּלֵיָא בִּימְמָא, דְאַתְמַר (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר, בְּקָר דְאַבְרָהָם, דְאַתְמַר בִּיה (שמות טז) וּבִקְר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יי. (רות ג) חֵי יי שְׁכָבִי עַד הַבְּקָר.

כָּא (כא) שְׁמֵר מַה מְלִילָה שְׁמֵר מַה מְלִיל. וּמְתַגְּלָה בְּיוֹם, שְׁנַאֲמַר (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. הַבְּקָר שְׁל אַבְרָהָם, שְׁנַאֲמַר בּוּ (שמות טז) וּבִקְר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה'. (רות ג) חֵי ה' שְׁכָבִי עַד הַבְּקָר.

בתוך כף אותו הרוצה הנאמן יצא מאותו סלע ואמר, המנורה הקדושה, מה מועיל לי להסתתר מפניך, שהרי לא השארתי מקום שלא נכנסתי להסתתר ממך ולא מצאתי. אם כן, אין לי להתכפות ממך.

אמר לו המנורה הקדושה, לאחר שאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, מהו שאמר לבסוף, ויברא אלהים את האדם בצלמו? אמר לו, מה שבארו על זה בעלי המשנה, שמעם אמרו וברא, ומעם אמרו לא וברא - הקדוש ברוך הוא ברא אותו, שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו. אמר לו, אם כן הוא, לא נתן חלק בו אף אחד מהם, ולא נעשה בצורה שלהם, אלא בצורת המלך, בצלמו כדמותו, שהוא צלם דמות תבניתו. אמר, כף משמע מהכתוב.

אמר, חס ושלום! אלא אני אמרתי לך, שנברא בכל והשליטו על הכל. ואם היה נותן כל אחד בו חלקו בזמן שהיה כועס עליו, כל אחד היה נוטל חלקו ממנו, (ישעיה ב) פי במה נחשב הוא.

אמר הקדוש ברוך הוא ברא אותו (כל אחד ואחד) בצורתו, זו המלכות הקדושה שהיא תמונת כל, שבה הסתכל הקדוש ברוך הוא וברא את העולם וכל הבריות שברא בעולם, וכלל בה עליונים ותחתונים בלי פרוד כלל, וכלל בה עשר ספירות וכל שמות וכנויים והיות. והעליון על הכל, שהוא אדון על הכל, ואין אלוה חוץ ממנו, ואין נמצא בעליונים ותחתונים פחות ממנו.

משום שהוא קשר של כלם, שלמות של כלם, לקיים בו (תהלים ק) ומלכותו בכל משלה. ומשום שלא נמצא עליון על הכל בעליונים ותחתונים פחות ממנו, אפלו באחד מהם, נקראת אמונת ישראל. ומצדו של העליון על הכל נאמר בה (דברים ד) כי לא ראיתם כל תמונה. אבל מצד של שאר הבריות נאמר בה (במדבר יב) ותמונת ה' יביט.

אדהבי, הא רעיא מהימנא נפיק מההוא סלע, ואמר, בוצינא קדישא, מה מועיל לי לאתטמרא מקמך, דהא לא שבקנא אתר דלא עאלית לאתטמרא מנך, ולא אשבחנא, אי הכי לית לי לאתכסניא מנך.

אמר ליה בוצינא קדישא, בתר דאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, מאי ניהו דאמר לבתר ויברא אלהים את האדם בצלמו. אמר ליה, מה דאוקמוה על דא מארי מתניתין, דמנהון הו' אמרין יברא, ומנהון אמרין לא יברא, קדשא בריה הוא ברא ליה, דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו. אמר ליה, אי הכי (דף רל"ט ע"א) איהו, לא זיהב חולקא ביה חד מנייהו, ולא אתעביד בדיוקנא דלהון, אלא באיקונין דמלכא בצלמו כדמותו, דאיהו צלם דמות תבניתו. אמר הכי אשתמודע.

אמר חס ושלום. אלא אנא אמינא לך, דאתברי בכלא, ואשליטיה על כלא. ואי הוה זיהב כל חד ביה חולקיה, בזמניה דהוה כעסיה עליה, כל חד, הוה נטיל חולקיה מניה, (ישעיה ב) פי במה נחשב הוא.

אלא קדשא בריה הוא ברא ליה (כל חד וחד) בדיוקניה, דא מלכות קדישא, דאיהי תמונת כל. דבה אסתכל קדשא בריה הוא, וברא עלמא, וכל בריין דברא בעלמא, וכלל בה עלאין ותתאין, בלא פרודא כלל, וכלל בה עשר ספירן, וכל שמעון וכנויין והויין. ועלת על כלא, דאיהו אדון על כלא, ולית אלהא בר מניה, ולא ישתבח בעלאין ותתאין פחות מניה. בגין דאיהי קשר דכלהו, שלימו דכלהו, לקיימא ביה (תהלים ק) ומלכותו בכל משלה. ובגין דלא אשתבח עלת על כלא בעלאין ותתאין פחות מנה, אפילו בחד מנייהו, אתקריאת אמונת ישראל. ומסטרא דעלת על כלא, אתמר בה, (דברים ד) פי לא ראיתם כל תמונה. אבל מסטרא דשאר בריין אתמר בה, (במדבר יב) ותמונת ה' יביט.

משום שהוא קשר של כלם, שלמות של כלם, לקיים בו (תהלים ק) ומלכותו בכל משלה. ומשום שלא נמצא עליון על הכל בעליונים ותחתונים פחות ממנו, אפלו באחד מהם, נקראת אמונת ישראל. ומצדו של העליון על הכל נאמר בה (דברים ד) כי לא ראיתם כל תמונה. אבל מצד של שאר הבריות נאמר בה (במדבר יב) ותמונת ה' יביט.

בא המנורה הקדושה ושאר החברים, והשתטחו לפניו ואמרו, ודאי עתה אין מי שיכול לקחת ממנו חלקו, שלא נתן בו חלקו אחד בעולם אלא בורא העולם, עליון על הכל, ובו תלוי עניו או שכוונו, ולא במלאך ושרף ולא בשום בריה בעולם. ומשום זה בארו חכמי המשנה, המשתף שם שמים ודבר אחר, נעקר מן העולם. מיד ששמעו דברים אלו שאמר רבי שמעון המנורה הקדושה, שמח הרועה הנאמן. (שאמר הרועה הנאמן, שמח המנורה הקדושה) וכל החברים ברכו אותו ואמרו, רועה נאמן, אם לא היה בא אדם בעולם אלא לשמע זה די -

אשריו מי שמשתדל בגלות האחרונה לדעת השכינה, לכבוד אותה בכל המצוות ולסבל בגללה כמה צרות, כמו שנאמר, השכר עבור שמחת חתן וכלה הוא הדין. וישכב במקום שהוא (בראשית כח) - אם יש כ"ב אותיות של התורה, השכינה שוכבת עמו.

מהו י"ש? חכמה מאין? שבמקום שהשכינה העליונה שם, חכמה שם. ובגללה נאמר, (משלי ח) להנחיל אהבי יש. וזהו (שמות כ) ועשה חסד לאלפים לאהבי - מצד של אהבת חסד. ויש - שהיא חכמה - לימין. שפך בארהו, הרועה להחפים - ידרים. ומשום זה נאמר להנחיל אהבי יש.

בא וראה, בסודות הסתומים, במדות של הקדוש ברוך הוא, אותה מדה שמשתדלים בה וזוכרים אותה, עליה נאמר, במדה שאדם מודד, בה מודדים לו. ושבועים פנים לתורה, וזהו שנאמר (שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי צריך להיות! אלא באותה מדה שאזכיר את שמי, באותה מדה אבוא אליך וברכתך. (ע"כ רעיא מדימנא).

אתא בוצינא קדישא ושאר חבריאי, ואשתטחו קמיה, ואמרו, ודאי כען לית מאן דזכיל למיטל מגיה חולקיה, דלא יהיב ביה חולקא חד בעלמא, אלא בורא עלמין, עלת על פלא, וביה תליא ענשיה, או אגריה, ולא במלאך ושרף, ולא בשום בריה דעלמא. ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתין, המשתף שם שמים ודבר אחר, נעקר מן העולם. מיד ששמע מלין אלין דאמר רבי שמעון בוצינא קדישא, חדא רעיא מהימנא. (ס"א דאמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא חדא) וכל חבריאי בריכו ליה, ואמרו, רעיא מהימנא, אי לא הוה אתי בר נש בעלמא אלא למשמע דא די.

זכאה איהו, מאן דאשתדל בגלותא בתראה, למנדע לשכינתא, לאוקיר לה בכל פקודין, ולמסבל בגינה כמה דוחקין. כמה דאתמר, אגרא דכלה דוחקא. (בראשית כח) וישכב במקום שהוא, אם יש כ"ב אותיות דאורייתא, איהי שכיבת עמיה.

מאן י"ש. חכמה מאין. דבאתר דשכינתא עלאה תמן, חכמה תמן. ובגינה אתמר, (משלי ח) להנחיל אהבי יש. והיינו (שמות כ) ועשה חסד לאלפים לאהבי. מסטרא דאהבת חסד. ויש דאיהי חכמה לימינא, דהכי אוקמוה הרועה להחפים ידרים. ובגין דא, להנחיל אהבי יש.

תא חזי ברזין סתימין, במדות דקודשא בריך הוא, ההיא מדה דמשתדלין בה, ודכרין בה, עלה אתמר, במדה שאדם מודד בה מודדין לו. ושבועין אנפין לאורייתא, והאי איהו (שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי, תזכיר את שמי מיבעי ליה. אלא בההיא מדה דאזכיר את שמי, בההיא מדה אבוא אליך וברכתך. (ע"כ רעיא מדימנא).

וזוכרים אותה, עליה נאמר, במדה שאדם מודד, בה מודדים לו. ושבועים פנים לתורה, וזהו שנאמר (שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי. תזכיר את שמי צריך להיות! אלא באותה מדה שאזכיר את שמי, באותה מדה אבוא אליך וברכתך. (ע"כ רעיא מדימנא).

זהר:

זהר

ע"פ הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט. רב למעט (במדבר כו). רבי יהודה פתח ואמר (קהלת א) ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע וגו'. שלמה המלך, שחכמתו יתרה על כל בני העולם, לא ידענו כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם, והוא אמר ידעתי, מה שלא ידע בן אדם אחר?!

א"ל ודאי שלמה המלך חכמתו עולה על כל בני העולם, ומה שהוא ידע, לא יודעים כל שאר בני העולם. בא וראה, שאר בעלי אמנות שבעולם, כאשר הוא עושה מעשה, משגיח בו ומסתכל פעם ופתי פעמים ועושה אותו, ולבסוף מוסיף עליו או גורע ממנו. והקדוש ברוך הוא לא כך - מוציא מעשה לאמתו מתהו, שאין בו ממשות כלל, והוא ממש נתקן כמו שצריך, ולא צריך להוסיף ולגרע ממנו. בגלל זה כתוב, (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

ועוד, כל אשר יעשה האלהים, לתקון העולם, ודאי הוא יהיה לעולם. רבי יצחק אמר, אם פן, מהו שנאמר והאלהים עשה שייראו מלפניו? אלא זה הפסוק כף למדנו, והוא סוד עליון בין חברינו. פסוק זה כף צריך להיות: כי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם. מהו כל אשר יעשה? והרי כתוב, מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה, ואמה אמרת כל אשר יעשה? א"ל מפסוק אחר נשמע. כתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים יעשה למחכה לעשה? עין לא ראתה אלהים יעשה למחכה לו. אלא מקום עליון הוא, שנמשך

ע"פ הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט. רבי יהודה פתח ואמר, (קהלת א) ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע וגו'. שלמה מלכא, דחכמתיה יתיר על כל בני עלמא, לא ידענא כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם, ואיהו אמר ידעתי, מה דלא ידע בר נש אחרא.

א"ל ודאי שלמה מלכא חכמתיה סלקא על כל בני עלמא, ומה דאיהו ידע לא ידעי כל שאר בני עלמא. תא חזי, שאר אומני דעלמא, כד איהו עביד עבידתא, אשגח ביה, ואסתפל זמנא ותריז זמנין ועביד ליה, ולבתר אוסיף עליה, או גרע מניה. וקודשא בריך הוא לאו הכי, אפיק עבידתא לאמתו מתהו, דלית בה ממשות כלל, ואיהו ממש אתתקן כדקא יאות, ולא אצטריך לאוספא ולאגרעא מניה. בגין כן כתיב, (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

הו כל אשר יעשה האלהים, לתקונא דעלמא, ודאי הוא יהיה לעולם. רבי יצחק אמר, אי הכי מהו והאלהים עשה שייראו מלפניו. אלא האי קרא הכי אוליפנא, והוא רזא עלאה בין חברנא, האי קרא הכי מיבעי ליה, כי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם, מהו כל אשר יעשה, והא כתיב מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה, ואת אמרת כל אשר יעשה.

א"ל מקרא אחרא אשתמע, כתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים יעשה למחכה לעשה? עין לא ראתה אלהים יעשה למחכה לו.

עשה? עשית צריך להיות! למחכה לו? לך צריך להיות! אלא מקום עליון הוא, שנמשך

ויוצא ומדליק גרות כלם לכל כוון, ונקרא עולם הבא. וממנו יוצא אילן אחד להשקותו ולתקנו. וזה האילן עליון ומכבד הוא על כל שאר האילנות, וכבר בארוהו. ואותו עולם הבא שנמשך ויוצא, מתקן לו לזה האילן תמיד, משקה אותו ומתקן אותו במעשיו, מעטר אותו בעטרות, ולא מפסיק מקורו לעולם ולעולמי עולמים.

באותו אילן תלויה האמונה, בו שורה מכל שאר האילנות, קיום הכל בו. ועל זה כתוב, כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם. ודאי הוא הנה, הוא הנה, והוא יהיה. עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע. ועל זה בתורה כתוב, (דברים יג) לא תסף עליו ולא תגרע ממנו. שאילן זה תורה הוא. ומקום זה מתקן האלהים תמיד. האלהים סתם, זו גבורה מאין סוף ומאין חקר, כמו שנאמר (ישעיה מ) אין חקר לתבונתו. האלהים, ולא אלהים. ועל זה עשה, יעשה תמיד, פנביעה שלא פוסקים מימיה לדורי דורות.

בגדר זה כתוב, והאלהים עשה ששיראו מלפניו. תקן לו לזה האילן בתקון שלם שאחוז לכל צד, עליון ותחתון, כדי ששיראו מלפניו, ולא יחליפו אותו בחלוף אחר לדורי דורות.

אמר רבי אבא, ודאי יפה אתה אומר, אבל שוב יש להסתפל: בתחלה יעשה, ולבסוף - והאלהים עשה. מה בין זה לזה? אלא (תמיד) ודאי יעשה ויתקן לזה האילן שלא יפסקו מימיו לדורי דורות. ולבסוף עשה. מהו עשה? אלא עשה האלהים אילן אחר למטה ממנו. ולא יעשה כמו זה.

לתתא מניה. ולא יעשה

לו. יעשה, עשית מיבעי ליה. למחפה לו, לך מיבעי ליה. אלא אתר עלאה הוא, דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין פלהו לכל עיבר, ואקרי עולם הבא. ומניה נפיק חד אילנא, (דף רל"ט ע"ב) לאתשקיא ולאדתקנא. והאי אילנא עלאה ויקרא הוא על כל שאר אילנין, והא אוקמוה. והוא עולם הבא דנגיד ונפיק, אתקין ליה להאי אילנא תדיר, אשקי ליה, ומתקן ליה בעבידתיה, מעטר ליה בעטרין, לא פסיק מבוצעי מניה לעולם לעלמי עלמין.

בהוא אילנא תליא מהימנותא, ביה שריא מכל שאר אילנין, קיומא דכלא ביה. ועל דא כתיב, כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם. ודאי הוא הנה הוא הנה והוא יהא. עליו אין להוסיף, וממנו אין לגרע. ועל דא באורייתא כתיב, (דברים יג) לא תסף עליו ולא תגרע ממנו. דאילנא דא, דאורייתא הוא. ואתר דא אתקין האלהים תדיר. האלהים סתם, דא גבורה מאין סוף ומאין חקר. כמה דאת אמר, (ישעיה מ) אין חקר לתבונתו, האלהים, ולא אלהים. ועל דא עשה, יעשה תדיר, כמבוע דלא פסקן מימיו לדרי דרין.

בגין כך כתיב, והאלהים עשה ששיראו מלפניו. אתקין ליה להאי אילנא, בתקונא שלים, דאחיד לכל סטר עילא ותתא, בגין דייראו מלפניו. ולא יחלפון ליה בחלופא אחרא לדרי דרין.

אמר רבי אבא, ודאי שפיר קא אמרת, אבל תו אית לאסתפלא, בקדמיתא יעשה, ולבתר והאלהים עשה, מה בין האי להאי. אלא (תדיר) ודאי יעשה ואתקין להאי אילנא, דלא פסקין מימיו לדרי דרין. ולבתר עשה, מהו עשה. אלא עשה האלהים אילנא אחרא

שְׁנֵה הָאֵילָן הַפְּתוּחַ עָשָׂה אוֹתוֹ וְהִתְקִין אוֹתוֹ, מִשּׁוּם שְׁמֵי שִׁיכְנֵס לְאֵילָן הָעֲלִיּוֹן, יִכְנֵס בְּרִשּׁוֹת, וְיִמְצָא לְאֵילָן הַפְּתוּחַ, וְיִירָא לְהַכְנֵס, אֲלֵא כְּמוֹ שֶׁרְאוּי.

בֵּא וְרָאָה שְׁנֵה, שׁוֹמֵר הַפְּתוּחַ הוּא, וְעַל זֶה נִקְרָא (תהלים קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הָאֵילָן הַפְּתוּחַ עָשָׂה, וּמִשְׁקָה וּגְזוּן מִהָאֵילָן הָעֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה לֹא כְּתוּב יַעֲשֶׂה, אֲלֵא עָשָׂה. מַה הַטַּעַם? שִׁיירָאוּ מִלְּפָנָיו בְּנֵי הָעוֹלָם וְלֹא יִתְקַרְבוּ אֵלָיו אֲלֵא אֵלֹו שִׁיְהִי רְאוּיִים לְהִתְקַרֵּב, וְלֹא אֲחֵרִים, וְיִשְׁמְרוּ בְּנֵי הָאָדָם דְּרַכֵּי הַתּוֹרָה וְלֹא יִסְטוּ לְיָמִין וְלִשְׂמָאל.

בֵּא וְרָאָה, עַל זֶה הָאֵילָן שֶׁכֵּל חֲלָיו בּוֹ נִמְצְאוּ, אָמַר דָּוִד, (תהלים טז) אֲתָה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי מִהוֹ גּוֹרְלִי? זֶה הַגּוֹרֵל שְׂאוּחַז בּוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ. וְעַל זֶה כְּתוּב עַל פִּי הַגּוֹרֵל. וְכֵן הוּא עַל פִּי ה'. וְיָמַת שֵׁם עַל פִּי ה'. כְּתוּב הַגּוֹרֵל (פן בו על פי). אֲשֶׁרִי חִלַּקְתָּם שֶׁל אֵלֹו שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה יוֹמֵם וְלַיְלָה וְיוֹדְעִים דְּרַכֵּיו, וְהֵם אוֹכְלִים בְּכָל יוֹם מִזוֹן עֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֲלִיָּה. שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה שֶׁל מַעֲלָה מִמָּקוֹם זֶה נְזוֹנֵית, וְהָרִי נִתְבָּאָר עֲלֵיהֶם, (ישעיה טח) הִנֵּה עֹבְדֵי יֹאכְלוּ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרִקִיעַ. דָּא קוֹל דְּאֲחִיד לְהָאֵי רִקִיעַ, וְאֲשַׁתַּף בְּהִדְיָה. וְדָא הוּא (תהלים קיא) זָכַר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו. וְהוּא רִקִיעַ קָאִים עֲלֵיהֶו, עַל אֵינּוֹן חִיוּן. וְדָא הוּא דְאֲבָרֵי בִשְׁנֵי, (בראשית א) לְהַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.

וְהָרִי בְּאֵרוּהָ, שֶׁשְׂבָעָה רִקִיעִים לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה. וְדָאֵי וִילּוֹן אֵינּוֹ מִשְׁמַשׁ, שֶׁהָרִי אֵין לוֹ מִשְׁלוֹ, אֲלֵא מַה שֶׁנּוֹתְנִים לוֹ. וְהַעֲנִיִּים בּוֹ אֲחוּזִים. זֶהוּ סוּד הַכְּתוּב, (דברי

כהאי. דְּהָאֵי אֵילָנָא תַתָּאָה, עֹבֵיד לִיָּה וְאֲתַקִּין לִיָּה, בְּגִין דְּמֵאֵן דִּיעוּל לְאֵילָנָא עֲלָאָה, יִיעוּל בְּרִשּׁוֹ, וְיִשְׁפַּח לְאֵילָנָא תַתָּאָה, וְיִדְחַל לְמִיעָאֵל, אֲלֵא כְּדָקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, דְּהָאֵי, נְטִיר פְּתוּחָא הוּא. וְעַל דָּא אֲקָרִי (תהלים קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל וְדָא אֵילָנָא תַתָּאָה עָשָׂה, אֲתַשְׁקִיא וּמִתְזוֹן מֵאֵילָנָא דְלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב יַעֲשֶׂה, אֲלֵא עָשָׂה. מָאֵי טַעְמָא. שִׁיירָאוּ מִלְּפָנָיו בְּנֵי עֲלָמָא, וְלֹא יִקְרְבוּן לִיָּה, אֲלֵא אֵינּוֹן דִּיתַחֲזוּן לְקַרְבָּא, וְלֹא אֲחֵרָא, וְיִסְתַּמְרוּן בְּנֵי נְשָׂא אֲרַחֵי דְאֹרִייתָא, וְלֹא יִסְטוּן לְיָמִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

תָּא חֲזִי, עַל הָאֵי אֵילָנָא דְכָל חִילּוּי בֵּיה שֶׁרִיא, אָמַר דָּוִד, (תהלים טז) אֲתָה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי. מִהוֹ גּוֹרְלִי. דָּא עֲדָבָא דְאֲחִיד בֵּיה דָּוִד מִלְּפָא. וְעַל דָּא, עַל פִּי הַגּוֹרֵל כְּתִיב. וְכֵן הוּא עַל פִּי יִי. וְיָמַת שֵׁם עַל פִּי יִי. הַגּוֹרֵל כְּתִיב (פ"א בן ביה על פ'). זַכָּאָה חוֹלְקִיהוּן דְּאֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאֹרִייתָא יִמְמָא וְלִילִי, וְיִדְעֵי אֲרַחֵי. וְאֵינּוֹן אֲכִלֵי בְּכָל יוֹמָא מִזוֹנָא עֲלָאָה. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֲלִיָּה. דְּהָא אֹרִייתָא דְלַעֲיָלָא מֵאֲתַר דָּא אֲתַזֵּן, וְהָא אֲתַמַּר עֲלֵיהֶו, (ישעיה טח) הִנֵּה עֹבְדֵי יֹאכְלוּ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרִקִיעַ. דָּא קוֹל דְּאֲחִיד לְהָאֵי רִקִיעַ, וְאֲשַׁתַּף בְּהִדְיָה. וְדָא הוּא (תהלים קיא) זָכַר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו. וְהוּא רִקִיעַ קָאִים עֲלֵיהֶו, עַל אֵינּוֹן חִיוּן. וְדָא הוּא דְאֲבָרֵי בִשְׁנֵי, (בראשית א) לְהַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.

וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְשְׂבָעָה רִקִיעִין לְעֵילָא לְעֵילָא. וְדָאֵי וִילּוֹן אֵינּוֹ מִשְׁמַשׁ, דְּהָא לִית לִיָּה מְדִילִיָּה, אֲלֵא מַה דִּיתַבִּין לִיָּה. וּמִסְפְּנֵי בֵּיה אֲתַאֲחִדוּ, דָּא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (דברי הימים א כב)

הימים-א-בב) (1) כַּעֲנֵי הַכִּינּוּתִי לְבֵית אֱלֹהֵי.
וְזֶה מְכַנֵּס שְׁחָרִית וּמוֹצֵיא עַרְבִית.
שְׁחָרִי בְּלֵילָה מוֹצֵיא חִילוֹתָיו לְכָל
הַצְּדָדִים, וְשׁוֹלֵט עַל אוֹתָם חִילוֹת
וְהַמוֹנִים. וּבְשְׁחָרִית מְכַנֵּס לְכָלֶם,
וּמְכַנֵּסֶם לְנִקְבָם וְלֹא שׁוֹלֵטִים.
שְׁחָרִי הַבֶּקֶר כּוֹלֵל אֶת כָּלֶם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר
חֲסֻדְךָ וְאִמּוֹנְתְךָ בְּלֵילוֹת. וְהָרִי
בְּאֵרוֹהוּ.

וַיֵּשׁ קוֹל עַל זֶה הַרְקִיעַ, מִמֶּנּוּ נִזְוֵן
זֶה הַרְקִיעַ. בְּשַׁעַה שְׁקוֹל זֶה
מִתְעוֹרֵר, כָּל הַהִמּוֹנִים לֹא
נוֹסְעִים, וְאֵין לָהֶם רְשׁוֹת אֶלֶּא
לְעַמֵּד בְּמִקּוֹמָם, וּמְקַרְבִּים אֶת
חִילוֹתֵיהֶם וּמְחַפְּסִים לְאוֹתוֹ טוֹב
שֶׁנֶּמְשָׁף לְאוֹתוֹ רְקִיעַ וַיִּתְּבַרְכוּ
בְּגִלְלוֹ, וְעַל זֶה הוּא מֵעַל לְרְקִיעַ
אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

בֹּא וְרֵאֵה, רְקִיעַ רְקִיעַ אֲשֶׁר עַל
אֲבָן סְפִיר דְמוֹת כְּסָא, מֵה שְׁכַתְּב
כְּמֵרֵאָה אֲבָן סְפִיר - זֶה אֲבָן
יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב, (בראשית
ט) וַיִּגְלְלוּ אֶת הָאֲבָן וְגו'. אֲבָן אַחַת
יְרֵדָה מִלְּמַעְלָה כְּאֲשֶׁר רָצוּ יִשְׂרָאֵל
לְרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ, וְכַתּוּב בָּהּ
גּוֹרֵל. וְהִיא אֲמָרָה: זֶה לְפָלוּנִי,
וְזֶה לְפָלוּנִי. וְזֶה הָאֲבָן הִיא מִתְחַת
כְּסֵא הַמֶּלֶךְ יוֹרֵדֶת. וְדָאִי (שם מט)
מִשֵּׁם רַעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל כְּתוּב.
וּמִשׁוּם זֶה עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאִי
תְּחַלֵּק נְחֻלְתּוֹ.

רְבִי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הֵיוּ
הוֹלְכִים מֵאוֹשָׁא לְלוּד. פָּגַע בָּהֶם
רְבִי אֶלְעָזָר. רָצוּ אַחֲרָיו. אָמְרוּ,
וְדָאִי נְרוּץ אַחֲרֵי הַשְּׂכִינָה. עַד
שֶׁהִגִּיעוּ אֶצְלוֹ, אָמְרוּ, וְדָאִי
נִשְׁתַּתַּף אִתְּךָ וְנִשְׁמַע דְּכַר חֲדוּשׁ.
פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שְׁמַעוּ אֵלַי
רְדָפִי צְדָק מִבְּקָשֵׁי וְגו'. שְׁמַעוּ
אֵלַי רְדָפִי צְדָק - אֵלּוּ שְׁהוֹלְכִים
אֲחֵר הָאִמּוֹנָה, רְדָפִי צְדָק, וְדָאִי
אֵלּוּ מִבְּקָשֵׁי ה'. אִם רָצִיתֶם לְדַעַת
הָעוֹלָם שֶׁגֵּרְמוּ מִיָּתָה לְעַצְמָם עַל

[ו] כַּעֲנֵי הַכִּינּוּתִי לְבֵית אֱלֹהֵי. וְדָא מְכַנֵּס
שְׁחָרִית וּמוֹצֵיא עַרְבִית. דְּהָא בְּלֵילָא, אֲפִיק
חִילוֹי לְכָל סְטָרִין, וְשִׁלְטָא עַל אֵינוּן חִיָּלִין
וְאֶכְלוּסִין. וּבְשְׁחָרִית כְּנִישׁ לְכָלְהוּ, וְאֶעִיל
לְנִקְבֵיהוּ, וְלֹא שִׁלְטִין. דְּהָא בְּקֶר כָּלִיל כְּלָהוּ.
כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֲסֻדְךָ
וְאִמּוֹנְתְךָ בְּלֵילוֹת. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְקוֹל אֵית עַל הָאִי רְקִיעַ, מִנִּיה אֲתָזֵן הָאִי רְקִיעַ,
בְּשַׁעַתָּא דְּהָאִי קוֹל אֲתַעֵר, כְּלָהוּ אֶכְלוּסִין
לֹא נְטָלִין, וְלִית בְּהוּ רְשׁוּ, אֶלֶּא לְמִיקָם
בְּדוּכְתֵיהוּ, וְאֶקְרִבֵי חִילֵיהוּן וּמְחַפְּאֵן, לְהֵהוּא
טִיבוּ דְנָגִיד לְהֵהוּא רְקִיעַ, וַיִּתְּבַרְכֵן בְּגִינָה,
וְעַל דָּא אִיהוּ מֵעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

הָא חֲזִי רְקִיעַ רְקִיעַ אֲשֶׁר עַל אֲבָן סְפִיר דְמוֹת
כְּסָא, כְּמֵרֵאָה אֲבָן סְפִיר, דָּא אֲבָן יִשְׂרָאֵל.
וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (בראשית ט) וַיִּגְלְלוּ אֶת הָאֲבָן
וְגו'. חַד אֲבָן נַחְתָּא מְלַעֲיָלָא, כַּד בְּעוּ יִשְׂרָאֵל
לְמִירַת אַרְעָא, וְכַתִּיב בֵּיה גּוֹרֵל. וְאִיהוּ אָמַר,
דָּא לְפָלְנָא, וְדָא לְפָלְנָא. וְדָא אֲבָן הוּא
מִתְחַת (ד' ט"ו ע"א) כְּרִסְיָא דְמַלְכָּא נַחְתָּא. וְדָאִי
(בראשית מט) מִשֵּׁם רַעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל כְּתִיב. וּבְגִינֵי
כַּךְ עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאִי תְּחַלֵּק נְחֻלְתּוֹ.

רְבִי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הֵיוּ אוֹזְלֵי מֵאוֹשָׁא לְלוּד,
פָּגַע בְּהוּ רְבִי אֶלְעָזָר, רְהִטוּ אֲבַתְרִיה.
אָמְרוּ, וְדָאִי נְרֵהִיט אֲבַתְרִיה דְּשְׂכִינְתָּא. עַד
דְּמִטוּ לְגַבְיָה, אָמְרוּ וְדָאִי נִשְׁתַּתַּף בְּהַדְרָה,
וְנִשְׁמַע מְלָה חֲדָתָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שְׁמַעוּ אֵלַי רְדָפִי צְדָק
מִבְּקָשֵׁי וְגו'. שְׁמַעוּ אֵלַי רְדָפִי צְדָק,
אֵינוּן דְּאֶזְלִין בְּתַר מְהִימְנוּתָא, רְדָפִי צְדָק, וְדָאִי
אֵינוּן מִבְּקָשֵׁי ה'. אִי בְּעִיתוֹ לְמַנְדַּע מְהִימְנוּתָא,

הָאִמּוֹנָה וְלֵאחֲזוּ בְּזַה הַצְּדָק, לֹא תִסְתַּכְּלוּ בָּהּ לְכַבְדָּה כְּשֶׁאֵר בְּנֵי

זֶה. אֲכַל (שם) הַבֵּיטוֹ אֶל צוֹר
חֲצַבְתֶּם וְאֶל מַקְבַּת בּוֹר נִקְרַתֶּם.
זוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם
אֶת קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי וְגו'. כְּתוּב
(שְׁמוּאֵל א-טו) הַחֲפִץ לֵה' בַּעֲלוֹת
וּזְבָחִים כְּשֹׁמֵעַ בְּקוֹל ה' וְגו'. אִין
רְצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִתְחַיֵּב
בְּן אָדָם וְעַל חוּבוֹ יִקְרִיב קִרְבָּן.
אֵלָּא קִרְבָּן שֶׁהוּא בְּלֵי חוּבָה, זֶהוּ
קִרְבָּן שְׁלָם, וְנִקְרָא שְׁלָמִים.
וְקִרְבָּן תְּמִיד גַּם כִּף, וְאֵף עַל גֵּב
שֶׁמִּכְפָּר עַל חוּבוֹת.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים נא) זְבַחֵי
אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה וְגו'. פְּסוּק
זֶה פִּרְשׁוּהוּ, שֶׁרְצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, אִין רְצוֹנוֹ בְּקִרְבָּן שֶׁל אָדָם
עַל חֲטָאִיו, אֵלָּא רוּחַ נִשְׁפָּרָה.
וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים מַה אוֹמְרִים.
וְכִף שֶׁמַּעֲנוּ מִהַמְּנוּרָה הַקְּדוֹשָׁה,
שֶׁכָּאֲשֶׁר בָּא אָדָם לְהַטְמֵא
בְּחֲטָאִיו, מִמְּשִׁיף עָלָיו רוּחַ מִצַּד
הַטְּמֵאָה, וּמִתְגַּאֵה עַל הָאָדָם
וְשׁוֹלֵט עָלָיו לְכָל רְצוֹנוֹ. וְאוֹתוֹ
צַד הַטְּמֵאָה מִתְגַּבֵּר בְּכחוֹ
וּמִתְחַזֵּק, וְשׁוֹלֵט עָלָיו שְׂיַעֲשֶׂה
רְצוֹנוֹ. בָּא אָדָם וְשׁוֹלֵט עָלָיו
לְהַטְהֵר - מִטְהַרִּים אוֹתוֹ.

בְּזִמְנָן שֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם,
הַקְּרִיב קִרְבָּנוֹ - כָּל כִּפְרָה שְׁלוֹ
תְלוּיָה עָלָיו, עַד שֶׁהִתְחַרַּט וְשָׁבַר
לְאוֹתָהּ הַרוּחַ מִתּוֹךְ גְּאוֹתוֹ
וְהַשְּׁפִיל אוֹתָהּ. וְזוֹהִי הַשְּׁבִירָה
שֶׁל אוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁל טְמֵאָה.
וְכֹאֲשֶׁר נִשְׁבַּרְתָּ אוֹתָהּ רוּחַ
הַטְּמֵאָה וּמִקְרִיב קִרְבָּנוֹ, זֶהוּ
שֶׁמִּתְקַבֵּל בְּרְצוֹן כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ.

וְאִם לֹא נִשְׁבַּרְתָּ אוֹתָהּ רוּחַ, אִין
קִרְבָּנוֹ כְּלוּם, וְנִמְסָר לְכָלִּבִּים,
שֶׁהָיָה קִרְבָּן זֶה אֵינּוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אֵלָּא מִהַכְּלָבִים.
וּמִשׁוּם זֶה זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּמוֹ
שֶׁצָּרִיךְ הוּא רוּחַ נִשְׁפָּרָה, שְׂיַשְׁבֵּר

וְלֹא־חֲדָא לְהֵאֵי צָדֵק, לָא תִּסְתַּכְּלוּן בָּהּ
בְּלַחֲוּדָהָ כְּשֶׁאֵר בְּנֵי עַלְמָא, דְגִרְמוּ מִיִּתְהָ
לְגִרְמִייהוּ עַל דָּא. אֲכַל (שם) הַבֵּיטוֹ אֶל צוֹר
חֲצַבְתֶּם וְאֶל מַקְבַּת בּוֹר נִקְרַתֶּם.

זוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם אֶת קִרְבְּנֵי
לַחֲמֵי וְגו'. (במדבר כח) כְּתִיב (שְׁמוּאֵל א טו) הַחֲפִץ
לֵי בַּעֲלוֹת וּזְבָחִים כְּשֹׁמֵעַ בְּקוֹל יי וְגו'. לִית
רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דִּיחֻוב בַּר נֶשׁ,
וְעַל חוּבִיָּה יִקְרִיב קִרְבָּן. אֵלָּא קִרְבָּן דִּיאִיהוּ
בְּלֵי חוּבָה, דָּא אִיהוּ קִרְבָּן שְׁלָם, וְאִקְרִי
שְׁלָמִים, וְקִרְבָּן תְּמִיד אוּף הִכִּי, וְאֵף עַל גֵּב
דְּמִכְפָּר עַל חוּבִין.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ
נִשְׁפָּרָה וְגו'. הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּיָהּ, דְרַעוּתָא
דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לָא אִתְרַעֵי בְּקִרְבָּן דְּבַר
נֶשׁ עַל חוּבוֹי, אֵלָּא רוּחַ נִשְׁפָּרָה. וּבְנֵי נֶשָׁא
לֹא יוֹדְעֵי מַאי קָאֲמְרִי, וְהִכִּי שֶׁמַּעֲנָא מְבוּצִינָא
קְדִישָׁא, דְכַד אִתִּי בַר נֶשׁ לְאִסְתַּאֲבָא בְּחוּבוֹי,
אִמְשִׁיף עָלֵיהּ רוּחַ, מִסְטָרָא דְמִסְאֲבָא, וְאִתְגַּאֵי
עַל בַּר נֶשׁ, וְשְׁלִיט עָלֵיהּ לְכָל רַעוּתָא. וְהֵהוּא
סְטָרָא מִסְאֲבָא, אִתְגַּבֵּר בְּחִילֵיהּ וְאִתְתַּקַּף,
וְשְׁלִיט עָלֵיהּ לְרַעוּתֵיהּ. אִתִּי בַר נֶשׁ וְשְׁלִיט
עָלֵיהּ לְאִתְדַכָּאָה, מְדַכָּאִין לֵיהּ.

בְּזִמְנָא דִּיהוּהִי בֵּי מִקְדָּשָׁא קַיָּים, אִקְרִיב
קִרְבְּנֵיהּ, כָּל כִּפְרָה דִּילֵיהּ תְלוּיָא
עָלֵיהּ, עַד דְאִתְחַרַּט, וְתַבַּר לְהֵוּא רוּחַ מְגוֹ
גְאוּתָא דִּילֵיהּ, וּמִאִיף לֵיהּ. וְדָא הוּא תְבִירוֹ,
דִּיהוּא דְרָגָא דְמִסְאֲבָא. וְכַד אִתְבַּר הֵהוּא רוּחַ
מִסְאֲבָא, וְקִרְיב קִרְבְּנֵיהּ, דָּא אִיהוּ דְאִתְקַבֵּל
בְּרַעוּנָא כְּדִקָּא יָאוּת.

וְאִי לָא אִתְבַּר הֵהוּא רוּחַ, לָאוּ קִרְבְּנֵיהּ כְּלוּם,
וּלְכָלִּבִּי אִתְמַסָּר, דִּיהָא קִרְבָּנָא דָּא לָאוּ

דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֵלָּא מִכְּלָבִי. וּבְגִין כִּף זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּדִקָּא יָאוּת,

אותה רוח טמאה ולא תשלט. ועל זה מי שישבר אותה כמו שצריך, עליו פתוב, (תהלים עח) רוח הולך ולא ישוב. שיהיה אותו אדם בהבטחה שלא ישוב אצלו לעולמים. זהו שפתוב ולא ישוב. לב נשבר ונדפה - אותו אדם שלא התגאה ולא התענג בתענוגי העולם - אלהים לא תבזה, בכבוד הוא אצלו.

צו את בני ישראל (במדבר כח). מהו צו? זה עבודה זרה, פדי שלא יכניס עצמו להטמא ברוח טמאה, שהיא עבודה זרה ממש. רבי אלעזר פתח, (שיר השירים ה) פאתי לגני אחתי וגו'. פסוק זה בארוהו, אבל יש דברים נסתרים בקרבן (ששה סדרים בקרבן) כאן, והכל נתבאר. אמר לו רבי שמעון, יפה הוא שהתחלת הדבר, וסתמת, תאמר. (סתמת מדוע?) אמר, משום שראיתי בספרו של חנוך דבר ולמדתי. אמר, תאמר אותו הדבר שראית ושמעתי.

אמר, הכל דבר אחד, הקדוש ברוך הוא אמר את זה, פאתי לגני, בגלל שכל קרבנות העולם כאשר עולים, כלם עולים לתוך גן עדן בתחלה, סוד כנסת ישראל. וכיצד? בראשונה ובהתחלת הקרבן, בשעה שאדם מודה על חטאיו, ושחיתתו וזריקת דמו על המזבח.

עתה יש להסתפל, איך אותן רוחות קדושות נהנות מזה, ומה טעם של קרבן בהמה, והרי יותר היה ראוי לאדם לשבר אותה הרוח ולשוב בתשובה, ומה הטעם של שחיתת הבהמה ולשרפה באש המזבח?

אלא סוד הוא, משום שיש בהמה שרובצת על אלה הרים, ואף

הוא רוח נשברה, דיתבר ההוא רוחא מסאבא, ולא ישלוט. ועל דא מאן דיתבר ליה פדקא יאות, עליה פתיב, (תהלים עח) רוח הולך ולא ישוב. ליהוי ההוא גברא באבטחותא, דלא יתוב לגביה לעלמין. דא הוא דכתיב, ולא ישוב. לב נשבר ונדפה, ההוא גברא דלא אתגאי, ולא אתענג בענוגין דעלמא, אלהים לא תבזה, ביקרא איהו לגביה.

צו את בני ישראל. (במדבר כח) מאי צו. דא עבודה זרה. בגין דלא ייעול גרמיה לאסתאבא ברוח מסאבא, דאיהו עבודה זרה ממש.

רבי אלעזר פתח. (שיר השירים ה) פאתי לגני אחתי כלה וגו'. האי קרא אוקמוה, אבל אית סתרים בקרבנא (ס"א שית סדרין דקרבנא) ה"א, וכלא אתמר. אמר ליה רבי שמעון, יאות הוא, דשרית מלה, וסתמת, אימא. (ס"א נסתמת אמאי) אמר, בגין דחמינא בספרא דחננוך מלה, ואוליפנא. אמר, אימא ההיא מלה דחמית (דף ר"מ ע"ב) ושמעתי.

אמר פלא חד מלה, קדשא בריך הוא אמר דא, פאתי לגני, בגין דכל קרבנין דעלמא כד סלקין, פלהו עיילין לגו גנתא דעדן בקדמיתא, רזא דפנסת ישראל. והיאך בקדמיתא ושירותא דקרבנא, בשעתא דבר נש אודי חטאוי עליה, ונכיסו וזריקו דדמיה על מדבחא.

השתא אית לאסתפל, היאך אינון רוחין קדישין אתהנון מהאי. ומאי טעמא דקרבנא דבהמה, והא תיר הוה סגיא, לתברא בר נש ההוא רוחא, ולא תבא בתיובתא מאי טעמא נכיסו דבהמה, ולאוקדא ליה בנורא דמדבחא.

אלא רזא הוא, בגין דאית בהמה דרביעא על אלה טורין, ואלף טורין

הרים אוכלת בכל יום, וכלם נקראים (תהלים א) בהמות בהררי ארץ. ועל זה למדנו שיש בהמה שאוכלת בהמה. וממה נעשו? מאש. ואת כלם לוחכת אותם אותה בהמה בלחיכה אחת. זהו שכתוב (דברים ד) כי ה' אלהיך אש אוכלת הוא אל קנא. וכל מי הירדן שנתמלא בשש שנים, היא שותה אותם בגמיעה אחת. זהו שכתוב (איוב מ) יבטח פי גיית ירדן אל פיהו.

סוד הדבר, החמורה של כל אלו, עקר ויסוד לאלו הבהמות שלמטה, משום שהרוח מתפשטת מהן (שרוחות הבהמות מתפשטות מהן) למטה, ומצטיירת אותה הרוח למטה בבהמות. וכאשר חטא האדם, מביא בהמה לקרבן, ואותה הרוח של בהמה זו עולה וחוזרת למקומה, ומתפשטת אותה הרוח בכלם. וכל אלו מסוג זה מתקרבים וביאים ונהנים מאותו חלב ודם שהיה לביש של רוח זו, שהרי מצד שלהם היתה (בגלל) אותה הרוח (שלהם). וכלם נהנו ונזונו ונעשו סגגורים על אותו האדם. ונכנס דרך הושט, כמו שנתבאר. ומשום זה הקרבן מן הבהמה. אמר רבי שמעון, ברוך בני להקדוש ברוך הוא, עליך נאמר (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך - שלמעלה. ואמך - זו כנסת ישראל. ותגל יולדתך - זו בתו של רבי פנחס של יאיר החסיד. אלעזר בני, אמר, זה קרבן בהמה, קרבן העוף מהו שכתוב (ויקרא א) ואם מן העוף עלה קרבנו? אמר לו, לא ראיתי, אבל הסתכלתי מדבר זה של הבהמה, דבר של עופות. ולא

אכלת בכל יומא, וכלהו אקרוין (תהלים א) בהמות בהררי ארץ. ועל דא תנינן, דאית בעירא אכיל בעירי. וממה הו. מאשא. וכלהו לחיף לון ההיא בהמה בלחיכה חדא, הדא הוא דכתיב, (דברים ד) פי יי אלהיך אש אוכלת הוא אל קנא. וכל מיא דירדן, דאמלא בשית שנין, היא עבדת ליה גמיעה חדא, הדא הוא דכתיב, (איוב מ) יבטח פי גיית ירדן אל פיהו.

כתרא דמלה, חמירא דכל הני, עקרא ויסודא להני בעירי דלתתא. בגין דרוחא מנייהו מתפשטא (ס"א דרוחי דבעירי מנייהו אתפשטו) לתתא, ואתציר ההוא רוחא לתתא בבעירי. וכד חב פר נש, אייתי בעירא לקרבנא, וההוא רוחא דבעירא דא, סלקא ותב לאתריה, ומתפשט ההוא רוחא בכלהו. וכל אינון דזינא דא, מתקרבין ואתיין ואתהניין מההוא חלבא ודמא, דההוא לבושא דרוחא דא, דהא מסטרא דלהון הוה (גין) ההוא רוחא (דלהו). וכלהון אתהנו ואתזנו, ואתעבדון סניגורין על ההוא בר נש. ועאל דרף ופשט, פמה דאתמר. ובגין כך קרבנא מן הבהמה.

אמר רבי שמעון, בריך ברי לקודשא בריך הוא, עלך אתמר (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך, דלעילא. ואמך, דא כנסת ישראל. ותגל יולדתך, דא ברתיה דרבי פנחס בן יאיר חסידא. אלעזר ברי אימא, הא קורבנא דבהמה, קרבנא דעופי מאי דכתיב, (ויקרא א) ואם מן העוף עלה קרבנו. אמר ליה, לא חמינא, אבל אסתפלנא מהאי מלה דבהמה, מלה דעופי. ולא אוחרא, ולא אימא, בגין דלא חמינא, ועד פוען לא שמענא.

אחר, ולא אמר, משום שלא ראיתי, ועד כאן לא שמעתי.

אָמַר לוֹ, אֲלֶעָזֶר, יִפֶּה אֲמַרְתָּ. אָבֶל רָזָא דְקַרְבָּנִין סְתָרִין סְגִיאיִן תַּמָּן, וְלֹא אֶתְמָסְרוּ לְגַלְאָה, בַּר לְזַפְּאֵי קְשׁוּט, דְּרָזָא דְמֵאֲרִיהוּן לָא אֶתְפְּסִי מַנְיִיהוּ. סְתָרָא דְקַרְבָּנִין, דָּא אִיהוּ סְתָרָא, לְאַיְנוּן מְאֵנִין (ס"א ח"ג) קַדִּישִׁין. ד' דְּיוֹקְנֵין חֲקוּקִין בְּכֶסֶּא, וְדָא אִיהוּ כוֹרְסִיָּא וּפְרָנְסָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. פְּנֵי שׁוּר. פְּנֵי נֶשֶׁר. פְּנֵי אַרְיָה. פְּנֵי אָדָם. פְּנֵי אָדָם דְּכָלִּיל לְכַלְהוּ. וְכָל אֲנַפִּין מִסְתַּכְּלִין אֵלָיִן לְאַלִּין, וְאֶתְכַלִּילִין אֵלָיִן בְּאַלִּין, וּמַנְיִיהוּ מִתַּפְּשָׁטָן לְכַמְהָ סְטָרִין וְרַבּוּן, עֵילָא וְתַתָּא, דְּלִית לוֹן שְׁעוּרָא וּמַנְיִנָּא וְחֻשְׁבוּן.

מִפְּנֵי הַשּׁוֹר מִתַּפְּשָׁט לְבַהֲמוֹת רוּחַ מִמְּנוּ לְאַרְבָּעָה מִיָּנִים, וְנִכְלָלִים בְּאַחַד. וְאֵלּוּ הֵם: פָּרִים, וּכְבָשִׁים, וְעֵתוּדִים, וְעִזִּים. וְהֵם עוֹמְדִים לְקַרְבָּן. וּמִשׁוּם שְׁמֵהֶם הָיוּ, אֵלּוּ חִילוֹת קְדוּשִׁים שְׁמֵתַפְּשָׁטִים מֵאוֹתוֹ פְּנֵי שׁוֹר, מִתְקַרְבִּים לְיִסוּד שְׁלֵהֶם, וְנִהְיִים מֵאוֹתוֹ יִסוּד וּמִלְבוּשׁ שְׁלֵהֶם. וְאִם לֹא שְׁהִיוּ לָהֶם יִסוּדוֹת שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, לֹא הָיוּ נִקְרָבִים שֵׁם.

בְּדַגְמַת שֵׁשׁ נִחַת לְשִׁכְנָה הַקְּדוּשָׁה מְרוּחֹת הַצְּדִיקִים, וּמִתְקַרְבַּת לְקַבֵּל רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק וְנִהְיִית מִמְּנוּ, מִשׁוּם שְׁמִמְנָה הֵיטָה אוֹתָהּ רוּחַ - כֶּף אֵלּוּ נִהְיִים מִצַּד הַיִּסוּד שְׁלֵהֶם, וְנִהְיִים מֵאוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ שְׁמֵתַקְרָבִים אֵלָיו, (שְׁהָרִי) רוּחַ הַמְּלָבוּשׁ (כֶּף אֵלּוּ נִהְיִים מֵאוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ שְׁמֵתַקְרָבִים שֶׁמִּצַּד הַיִּסוּד שְׁלֵהֶם, שְׁהָרִי חִלְבּ וְדָם מִלְבוּשׁ) שֶׁל רוּחַ שְׁלֵהֶם הֵיטָה, וּמִשׁוּם זֶה נִהְיִים מֵהֶם.

פְּנֵי נֶשֶׁר מִתַּפְּשָׁט לְעוֹפוֹת רוּחַ מִמְּנוּ. וְנֶשֶׁר בְּשָׁנֵי צְדָדִים הוּא. וְיִסוּד זֶה (בְּרֵאשִׁית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, שְׁתֵּי רוּחֹת. וּמִשׁוּם זֶה מִתַּפְּשָׁט יוֹרֵד (וְנֶשֶׁר בְּשָׁנֵי צְדָדִים הוּא, יָמִין וּשְׂמָאל.

אָמַר לִיָּה, אֲלֶעָזֶר, יֵאוֹת אֲמַרְתָּ. אָבֶל רָזָא דְקַרְבָּנִין סְתָרִין סְגִיאיִן תַּמָּן, וְלֹא אֶתְמָסְרוּ לְגַלְאָה, בַּר לְזַפְּאֵי קְשׁוּט, דְּרָזָא דְמֵאֲרִיהוּן לָא אֶתְפְּסִי מַנְיִיהוּ. סְתָרָא דְקַרְבָּנִין, דָּא אִיהוּ סְתָרָא, לְאַיְנוּן מְאֵנִין (ס"א ח"ג) קַדִּישִׁין. ד' דְּיוֹקְנֵין חֲקוּקִין בְּכֶסֶּא, וְדָא אִיהוּ כוֹרְסִיָּא וּפְרָנְסָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. פְּנֵי שׁוּר. פְּנֵי נֶשֶׁר. פְּנֵי אַרְיָה. פְּנֵי אָדָם. פְּנֵי אָדָם דְּכָלִּיל לְכַלְהוּ. וְכָל אֲנַפִּין מִסְתַּכְּלִין אֵלָיִן לְאַלִּין, וְאֶתְכַלִּילִין אֵלָיִן בְּאַלִּין, וּמַנְיִיהוּ מִתַּפְּשָׁטָן לְכַמְהָ סְטָרִין וְרַבּוּן, עֵילָא וְתַתָּא, דְּלִית לוֹן שְׁעוּרָא וּמַנְיִנָּא וְחֻשְׁבוּן.

פְּנֵי שׁוֹר, אֶתְפְּשָׁט לְבַעֲרֵי רוּחָא מַנְיָה, לְאַרְבָּעָה זַיְיִנִין, וְאֶתְכַלִּילִין בְּחַד, וְאֵלָיִן אִינוּן: פָּרִים, וּכְבָשִׁים, וְעֵתוּדִים, וְעִזִּים. וְאֵלָיִן קְיָיִמִין לְקַרְבָּנָא. וּבְגִין דְּמַנְהוּן הוּוּ, אִינוּן חִיָּלִין קַדִּישִׁין דְּמִתַּפְּשָׁטִי מַהֲהוּא פְּנֵי שׁוֹר, מִתְקַרְבִּין לְיִסוּדָא דְּלֵהוּן, וְאֶתְהַנּוּן מַהֲהוּא יִסוּדָא וּלְבוּשָׁא דְּלֵהוּן. וְאִי לָא דִּהוּוּ לֵהוּ יִסוּדָא דֵּהָאִי עֲלֵמָא, לָא מִתְקַרְבִּין תַּמָּן.

בְּגוֹזָא דֵּהָאִי נִיָּחָא לְשִׁכְנַתָּא קַדִּישָׁא, מְרוּחֵיהוּן דְּצְדִיקֵיָּא, וְאֶתְקַרְיַבַת לְקַבֵּלָא רוּחָא דֵּהָהוּא זַפְּאָה, וְאֶתְהַנְּאֵת מַנְיָה, בְּגִין דְּמַנְהָ הוּהּ הַהוּא רוּחַ. כֶּף אֵלָיִן אֶתְהַנּוּן מִסְטָרָא דְּיִסוּדָא דְּלֵהוּן, וְאֶתְהַנּוּן מַהֲהוּא לְבוּשָׁא דְּמִתְקַרְבֵי לִיָּה, (ס"א דהא) רוּחַ מְלָבוּשָׁא (ס"א כֶּף אֵלָיִן מִתְהַנּוּן מַהֲהוּא לְבוּשָׁא דְּמִתְקַרְבֵי מִסְטָרָא דְּיִסוּדָא דְּלֵהוּן, דֵּהָא חֲלָמָא וְדָמָא לְבוּשָׁא) דְּרוּחָא דְּלֵהוּן הוּהּ. וּבְגִין כֶּף אֶתְהַנּוּן מַנְיָיהוּ.

פְּנֵי נֶשֶׁר אֶתְפְּשָׁט לְעוֹפָא רוּחַ מַנְיָה. וְנֶשֶׁר בְּתָרִין סְטָרִין אִיהוּ. וְרָזָא דָּא (בְּרֵאשִׁית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, תָּרִין רוּחִין. וּבְגִין כֶּף אֶתְפְּשָׁט וְנִחַתָּא (ס"א וְנֶשֶׁר בְּתָרִין סְטָרִין אִיהוּ, יָמִינָא וּשְׂמָאלָא וְרָזָא דָּא (בְּרֵאשִׁית א) וְעוֹף

וסוד זה (שם) נעוץ ועופף, ומשום זה שתי רוחות מתפשטות ממנו ויורדות) מִיִּמִּין ומשמאל קרֶבֶן העוֹף.

מִכָּרְבַּי הַצֵּד הַטְּהוֹר לֹא מִקְרִיבִים אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים, שֶׁהֵם נֶאֱמָנִים לְבִנְי זִוְגָם מִכָּל שְׂאֵר הָעוֹפוֹת. וְהֵם נִרְדָּפִים וְלֹא רוֹדְפִים, וְנֶאֱמָנִים זֶה לְזֶה, הַנִּקְבָּה לְכֵן זִוְגָה, וְעַל זֶה הַקְּרֶבֶן מֵהֵם. וְיִוְרְדוֹת וּמִתְקַרְבוֹת אֵלּוּ הַרוּחוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, וְנִהְיֹת מִיִּסוּד וְעֵקֶר שְׁלֵהֶם.

וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ מִתְפַּשֵּׁט מִמַּעַט שֶׁל יוֹנָה זוֹ אוֹ מִתוֹר זֶה לְכַמָּה צְדָדִים וְחִילוֹת שְׂאִין לָהֶם שְׁעוֹר? אוֹ מִן בְּהֵמָה אַחַת אֵף כֶּף? בֵּא רְאֵה, גַּר אֶחָד דֵּק דוֹלֵק, וּמִתְמַלֵּא מִמֶּנּוּ כָּל הָעוֹלָם. עוֹד, עֵץ קָטָן מִדְּלִיק לְגָדוֹל.

עַד כָּאֵן קְרֶבֶן מִשְׁנֵי צְדָדִים שְׁחֻקוּקִים בְּכֶסֶא. וְעַתָּה יֵשׁ לְשֵׂאל, אַרְבַּע דְּמִיּוֹת הֵן שְׁחֻקוֹת בְּכֶסֶא. מֵה טַעַם אֵין קְרֶבְנוֹת מִשְׁנֵי צְדָדִים אַחֲרִים? אֶלָּא וְדַאי מְכַלֵּם יֵשׁ קְרֶבֶן. אַרְיָה חֻקוֹק בְּכֶסֶא, וּבִשְׁעָה שְׁקֶרֶבֶן שֶׁלֶם, אַרְיָה יוֹרֵד וְעוֹלָה בְּאֵשׁ, וְאוֹכֵל וְנִהְיָה מִשֶּׁם. אָדָם חֻקוֹק בְּכֶסֶא, אָדָם עֹקֵר הַכֵּל, וּמִקְרִיב שֶׁם רִיחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ. וְהָאָדָם הַעֲלִיּוֹן נִהְיָה מֵהָאָדָם הַתַּחְתּוֹן, וְכֵן מִן מִתְקַרֵב לְמִינוֹ וְנִהְיָה מִמֶּנּוּ מִשְׁלוֹ מִמֶּשׁ וּמִהִסוּד שְׁלוֹ.

וְאִם תֹּאמַר, וְהָרִי אַרְיָה שְׂאִין לוֹ יִסוּד לְמִטָּה בְּאוֹתוֹ קְרֶבֶן - אַרְיָה כְּלוּל בְּכֶלֶם, שְׁהָרִי לִיִּמִין הוּא, וּמִשּׁוֹם זֶה אוֹכֵל בְּכֶלֶם, וְכֵן הַשְּׂאֵר לֹא אוֹכֵלִים (מִמֶּנּוּ) מִמִּינוֹ, מִשּׁוֹם שְׂיִמִּין הוּא. הָרִי כָּל אַרְבַּע הַדְּמִיּוֹת הַחֻקוֹת בְּכֶסֶא נִקְרְבוֹת לְקְרֶבֶן, וּמִשּׁוֹם זֶה הוּא קְרֶבֶן שֶׁלֶם. וְכַאֲשֶׁר נִהְיִים מֵעֵקֶר וְיִסוּד שְׁלֵהֶם, אַז נַחַת רִיחַ לְהַדְּלִיק גִּירוֹת הַעֲלִיּוֹנִים.

וְעוֹפֵה, וּבִגְזֵן כֶּף תְּרִין רִיחֵי מִתְפַּשְׁטוּ מִנִּיה וְנִחְתִּי) מִיִּמִּינָא וּמִשְׁמָאלָא קְרֶבְנָא דְעוֹפִי.

מִכָּרְבַּי סֵטֵר דְכֶנָּא, לֹא אֶתְקָרִיב אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים, דְאֵינּוּן בְּקִשׁוּט לְזוּוּגֵייהוּ, (ד) רמ"א"א) מִכָּל שְׂאֵר עוֹפוֹת. וְהֵם נִרְדָּפִין, וְלֹא רוֹדְפִין. וּמִהִימָנָא דָּא לְדָא, נּוֹקְבָא לְבַר זִוּגוֹ. וְעַל דָּא קְרֶבְנָא מִנִּייהוּ. וְנִחְתִּי וּמִתְקַרְבִּי אֵינּוּן רִיחִין קְדִישִׁין, וְאֶתְהַנְיִין מִיִּסוּדָא וְעֵקֶרָא דְלַהוּן.

וְאִי תִימָא, הִיךְ אֶתְפַּשֵּׁט זְעִיר מֵהָאִי יוֹנָה, אוֹ מִשְׁפָּנִינָא דָּא, לְכַמָּה סֵטֵרִין חֲיִילִין דְלִית לוֹן שִׁיעוּרָא. אוֹ מִן בְּעִירָא חָדָא אוֹף הָכִי. תָּא חֲזִי. חַד שְׂרָגָא דְקִיק דְלִיק, אֶתְמַלֵּיא מִנִּיה כָּל עֲלָמָא. תּוֹ אָעָא דְקִיק, אֲדִלִיק לְרַבְרָבָא.

עַד הֵכָּא קְרֶבְנָא מִתְרִין סֵטֵרִין דְחֻקִּיקִין בְּכֶסֶא. הַשְּׂתָא אֵית לְמִשְׂאֵל, אַרְבַּע דְיִוְקָנִין אֵינּוּן, דְחֻקִּיקִין בְּכֶסֶא, מְאִי טַעְמָא לִית קְרֶבְנִין מֵאַחֲרֵנִין. אֶלָּא וְדַאי מְכַלְהוּ אֵית קְרֶבְנָא. אַרְיָה חֻקוֹק בְּכוֹרְסִיָּא, בְּשַׁעְתָּא דְקְרֶבְנָא שְׁלִים, אַרְיָה נַחִית וְעָאל בְּאֵשׁ, וְאָכִיל וְאֶתְנַהֵי מִתְמָן. אָדָם חֻקוֹק בְּכוֹרְסִיָּא, אָדָם עֵקֶרָא דְכֶלָּא, וּמִקְרִיב תְּמָן רִיחִיה וְנִשְׁמָתִיה, וְאָדָם עֲלָהָ אֶתְהַנֵּי מֵאָדָם תַּתָּא, וְכֵן זֵינָא אֶתְקָרִיב לְזִינִיה, וְאֶתְהַנֵּי מִנִּיה מְדִילִיה מִמֶּשׁ, וּמִיִּסוּדָא דִילִיה.

וְאִי תִימָא, הָא אַרְיָה דְלִית לִיה יִסוּדָא לְתַתָּא בְּהֵוּא קְרֶבְנָא. אַרְיָה כְּלוּל בְּכֶלְהוּ, דְהָא לִימִינָא הוּי, וּבִגְזֵן כֶּף אָכִיל בְּכֶלְהוּ, וְכֵן שְׂאֵר לֹא אָכִילִין (כ"א מִנִּיה) מִזִּינִיה, בְּגִין דִּימִינָא הוּא. הָא כָּל אַרְבַּע דְיִוְקָנִין דְחֻקִּיקִין בְּכֶסֶא, מִתְקַרְבִּין לְקְרֶבְנָא, וּבִגְזֵן כֶּף הוּי קְרֶבְנָא שְׁלִים. וְכֵן אֶתְהַנּוּן מֵעֵקֶרָא וְיִסוּדָא דְלַהוּן, כְּדִין נַחַת רִיחַ לְאֲדִלְקָא בּוֹצִינִין עֲלָאִין.

בְּהַנִּי וְלִינְאֵי וְיִשְׂרָאֵלִי, יְהִיבִי (ס"א אינון) יְסוּדָא
וְעַקְרָא לְאִינוּן דְּרֵגִין עֲלָאִין דְּלֵהוּן. וְכָל
דְּרֵגָא יְהִיב לִיסוּדָא אַרְבַּע דְּיוֹקְנִין דְּכוּרְסִיָּא
בְּקַדְמִיתָא. כְּדַאמְרֵן זִינָא לְקַבֵּל זִינְיָה,
וּמְתַקְרְבִי אִינוּן בְּקַדְמִיתָא זִינָא לְזִינְיָה. פְּנִי
שׁוּר כְּלֵהוּ פְּנִים דְּמִתְפַּשְׁטֵן לְאִינוּן זִינִין
כְּדַקְאמְרֵן, כְּלֵהוּ מְתַקְרְבִי לְעַקְרָא וְיִסוּדָא
דְּלֵהוּן. פְּנִי נֶשֶׁר, כְּדַאמְרֵן. פְּנִי אַרְיָה, כְּדַאמְרֵן.
פְּנִי אָדָם, דְּמִקְרִיב רִוּחָהּ וְנִשְׁמָתֶיהָ מְתַקְרִיב
לְגַבֵּי אָדָם עֲלָאָה.

בְּהַנָּא דְּמִיחַד שְׁמָא קְדִישָׁא, מְתַקְרִיב לְגַבֵּי
כְּהַנָּא עֲלָאָה. הֵהוּא דְּעָאֵל לְבֵית קֳדָשׁ
הַקְּדוּשִׁים. וְאַתְקְרִיב דָּא, וְאַדְלִיק בְּתַקוּנְיָה
בְּנֵהִירוֹ דְּאַנְפִּין (ס"א דִּאֲתוּנון), לְקַדְמוֹת כְּהַנָּא
דְּלֵתְפָא. לִינְאֵי דִי מְנַגְנִי בְּחֻדְוָה, הֵהוּא סְטְרָא
דְּלֵהוּן חֲדִי, וְאַנְהִיר אַנְפִּין. יִשְׂרָאֵל דְּקְרִיב, (ס"א
דְּקִימו) עַל קַרְבָּנָא בְּצִלוֹתָא, דְּהָא צִלוֹתָא עַל
כְּלָא הָוָה. אַתְעַר לְגַבֵּיִהוּ יִשְׂרָאֵל סְבָא (ס"א
עֲלָאָה), סְתָמָא (ס"א חוּסְמָא) קְדִישָׁא, וְאַנְהִיר אַנְפִּין.
כֶּרֶז זִינָא לְזִינְיָה, וְכָל מְלָה בְּתַר יְסוּדָא דִּילֵיהּ
אַזְלָא וְאַתְעַרו דְּרֵגִין תְּתַאִין לְדְרֵגִין עֲלָאִין,
וְאַף עַל גַּב דְּכֵלְהוּ מִתְעַרִין, וְאַתְעַרו דְּרֵגִין
דְּחִיקִין בְּפִסָּא, לְגַבֵּי דְרֵגִין דְּאַרְעָא, יְסוּדָא
דְּלֵהוּן. וְאַינוּן דְּרֵגִין עֲלָאִין דְּמִטְמָרֵן, כְּלֵהוּ
מְתַעֲרִי וּמְתַקְרְבִי לְסַעוּדָתָא, וּמִתְעַדְנִי. אֲבָל
לֵית רִשׁוּ לְחַד מְנִיִּיהוּ לְמִיכַל, לָא לְדְרֵגִי עֲלָאִי,
וְלָא לְדְרֵגִי תְתַאִי, וְלִמְתַּהֲנִי שׁוּם הַנָּאָה, וְלָא
לְאוּשִׁיט יְדָא בְּקַרְבָּנָא, עַד דְּמִלְפָּא עֲלָאָה אָכִיל
וְאַתְהֵנִי, וְיְהִיב לֹון רִשׁוּ.

לְכַתְרָ דְּיְהִיב לֹון רִשׁוּ, כָּל חַד וְחַד אַתְהֵנִי
וְאַכִיל (כְּדַקְא יְאוּת). וְהֵינֵנוּ דְכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים
ה) אֶרֶיִתִּי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי, אֶלִין אִינוּן דְּרֵגִין
וְאַחַת נְהַנִּית וְאוּכַלַת (כְּמוֹ שְׁצִירָד). וְזֵהוּ שְׁכַתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֶרֶיִתִּי

בְּהַנִּים וְלִינְאֵי וְיִשְׂרָאֵלִים נוֹתְנִים
(הם) יְסוּד וְשִׁרְשׁ לְאֵלוּ הַמְדְרָגוֹת
הַעֲלִיּוֹנוֹת שְׁלֵהֶם. וְכָל מְדְרָגָה
נוֹתְנַת לִיסוּדָה אַרְבַּע דְּמִיּוֹת שֶׁל
הַפִּסָּא בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ
מִיּוֹן כְּנֶגֶד מִינוּ, וּמְתַקְרְבִים אֵלָיו
בְּרֵאשׁוֹנָה מִיּוֹן לְמִינוּ. פְּנֵי הַשׁוּר,
כָּלֶם פְּנִים שְׁמִתְפַּשְׁטִים לְאוֹתָם
מִיּוֹנִים כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ, כָּלֶם
מְתַקְרְבִים לְשִׁרְשׁ וְלִיסוּד שְׁלֵהֶם.
פְּנֵי נֶשֶׁר, כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ. פְּנֵי אַרְיָה,
כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ. פְּנֵי אָדָם, שְׁמִקְרִיב
רִוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ מְתַקְרֵב אֶצֶל הָאָדָם
הַעֲלִיּוֹן.

כְּהֵן שְׁמִיחַד שֵׁם הַקְּדוּשׁ, נִקְרֵב
לְגַבֵּי הַכְּהֵן הַעֲלִיּוֹן. אוֹתוֹ שְׁנַכְנֵס
לְבֵית קֳדָשׁ הַקְּדוּשִׁים. וְנִקְרֵב זֶה,
וּמְדִלִיק בְּתַקוּנּוֹ בְּהַאֲרַת הַפְּנִים
(שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת) לְקִרְאֵת הַכְּהֵן
שְׁלִמְטָה. לִוּיִם שְׁמַנְגָנִים
בְּשִׁמְחָה, אוֹתוֹ צַד שְׁלֵהֶם שְׁמַח
וּמְאִיר פְּנִים. יִשְׂרָאֵל שְׁמִקְרִיב,
(שְׁעוּמִידִים) עַל הַקְּרָבָנוֹת בְּתַפְלָה,
שְׁהֵרִי תַפְלָה עַל הַכַּל הֵיחָה.
הַתְעוּרָר לְעַמְתָּם יִשְׂרָאֵל סְבָא
(הַעֲלִיּוֹן), סְתוּם (חֲסֵם) הַקְּדוּשׁ, וּמְאִיר
פְּנִים.

כֶּרֶז מִיּוֹן לְמִינוּ, וְכָל דְּבוּר אַחַר
יְסוּד שְׁלוֹ הוֹלֵךְ, וּמְעוּרְרוֹת
מְדְרָגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת לְמְדְרָגוֹת
עֲלִיּוֹנוֹת, וְאַף עַל גַּב שְׁכָלֶם
מִתְעוּרְרוֹת, וּמִתְעוּרְרוֹת מְדְרָגוֹת
שְׁחִיקוֹת בְּפִסָּא לְגַבֵּי מְדְרָגוֹת
שֶׁל הָאֶרֶץ, יְסוּד שְׁלֵהֶן. וְהֵן
מְדְרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שְׁנִסְתְּרוֹת, כְּלֵן
מִתְעוּרְרוֹת וּמְתַקְרְבוֹת לְסַעוּדָה,
וּמִתְעַדְנּוֹת. אֲבָל אֵין רִשׁוּת לְאַחַת
מֵהֶן לְאַכֵּל, לָא לְמְדְרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
וְלָא לְמְדְרָגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת, וְלִהְנוֹת
שׁוּם הַנָּאָה, וְלָא לְהוּשִׁיט יְדָה
לְקַרְבָּן, עַד שֶׁהִמְלִיף הַעֲלִיּוֹן אוּכַל
וְנוֹתֵן לֵהוּ רִשׁוּת.

וְאַחַר שְׁנוֹתֵן לֵהוּ רִשׁוּת, כָּל אַחַת
מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי - אֵלוּ הֵן מְדְרָגוֹת

בְּהַנִּי וְלִינְאֵי וְיִשְׂרָאֵלִי, יְהִיבִי (ס"א אינון) יְסוּדָא
וְעַקְרָא לְאִינוּן דְּרֵגִין עֲלָאִין דְּלֵהוּן. וְכָל
דְּרֵגָא יְהִיב לִיסוּדָא אַרְבַּע דְּיוֹקְנִין דְּכוּרְסִיָּא
בְּקַדְמִיתָא. כְּדַאמְרֵן זִינָא לְקַבֵּל זִינְיָה,
וּמְתַקְרְבִי אִינוּן בְּקַדְמִיתָא זִינָא לְזִינְיָה. פְּנִי
שׁוּר כְּלֵהוּ פְּנִים דְּמִתְפַּשְׁטֵן לְאִינוּן זִינִין
כְּדַקְאמְרֵן, כְּלֵהוּ מְתַקְרְבִי לְעַקְרָא וְיִסוּדָא
דְּלֵהוּן. פְּנִי נֶשֶׁר, כְּדַאמְרֵן. פְּנִי אַרְיָה, כְּדַאמְרֵן.
פְּנִי אָדָם, דְּמִקְרִיב רִוּחָהּ וְנִשְׁמָתֶיהָ מְתַקְרִיב
לְגַבֵּי אָדָם עֲלָאָה.

בְּהַנָּא דְּמִיחַד שְׁמָא קְדִישָׁא, מְתַקְרִיב לְגַבֵּי
כְּהַנָּא עֲלָאָה. הֵהוּא דְּעָאֵל לְבֵית קֳדָשׁ
הַקְּדוּשִׁים. וְאַתְקְרִיב דָּא, וְאַדְלִיק בְּתַקוּנְיָה
בְּנֵהִירוֹ דְּאַנְפִּין (ס"א דִּאֲתוּנון), לְקַדְמוֹת כְּהַנָּא
דְּלֵתְפָא. לִינְאֵי דִי מְנַגְנִי בְּחֻדְוָה, הֵהוּא סְטְרָא
דְּלֵהוּן חֲדִי, וְאַנְהִיר אַנְפִּין. יִשְׂרָאֵל דְּקְרִיב, (ס"א
דְּקִימו) עַל קַרְבָּנָא בְּצִלוֹתָא, דְּהָא צִלוֹתָא עַל
כְּלָא הָוָה. אַתְעַר לְגַבֵּיִהוּ יִשְׂרָאֵל סְבָא (ס"א
עֲלָאָה), סְתָמָא (ס"א חוּסְמָא) קְדִישָׁא, וְאַנְהִיר אַנְפִּין.
כֶּרֶז זִינָא לְזִינְיָה, וְכָל מְלָה בְּתַר יְסוּדָא דִּילֵיהּ
אַזְלָא וְאַתְעַרו דְּרֵגִין תְּתַאִין לְדְרֵגִין עֲלָאִין,
וְאַף עַל גַּב דְּכֵלְהוּ מִתְעַרִין, וְאַתְעַרו דְּרֵגִין
דְּחִיקִין בְּפִסָּא, לְגַבֵּי דְרֵגִין דְּאַרְעָא, יְסוּדָא
דְּלֵהוּן. וְאַינוּן דְּרֵגִין עֲלָאִין דְּמִטְמָרֵן, כְּלֵהוּ
מְתַעֲרִי וּמְתַקְרְבִי לְסַעוּדָתָא, וּמִתְעַדְנִי. אֲבָל
לֵית רִשׁוּ לְחַד מְנִיִּיהוּ לְמִיכַל, לָא לְדְרֵגִי עֲלָאִי,
וְלָא לְדְרֵגִי תְתַאִי, וְלִמְתַּהֲנִי שׁוּם הַנָּאָה, וְלָא
לְאוּשִׁיט יְדָא בְּקַרְבָּנָא, עַד דְּמִלְפָּא עֲלָאָה אָכִיל
וְאַתְהֵנִי, וְיְהִיב לֹון רִשׁוּ.

לְכַתְרָ דְּיְהִיב לֹון רִשׁוּ, כָּל חַד וְחַד אַתְהֵנִי
וְאַכִיל (כְּדַקְא יְאוּת). וְהֵינֵנוּ דְכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים

ה) אֶרֶיִתִּי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי, אֶלִין אִינוּן דְּרֵגִין
וְאַחַת נְהַנִּית וְאוּכַלַת (כְּמוֹ שְׁצִירָד). וְזֵהוּ שְׁכַתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֶרֶיִתִּי

עליונות. מורי עם בשמי, אוכלים ונהנים כמו שצריך. (ו זרוע ימין בדרך שמאל). אכלתי יערי עם דבשי - זה יעקב ברחל, זו אכילה כמו שצריך. שתיתי ייני עם חלבי - זו זרוע שמאל בדרך ימין. הרי פלן מדרגות (קרבנות) עליונות שנהנה מהן המלך הקדוש בראשונה, וזו האכילה שלו וההנאה שלו. עד כאן אכילת המלך העליון בראשונה.

מכאן ולהלאה נתן רשות לארבע דמיות שחקוקות בכסא, ולכל אותם שמתפשטים ממנו, להנות ולאכל. זהו שכתוב אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים - אלו הן ארבע דמיות כמו שאמרנו. שתו ושכרו דודים - כל אותם שמתפשטים מהן, וכלם אוכלים ומתפשטים ונהנים כמו שראוי, ומאירים הפנים, והעולמות כלם בשמחה. וכל אחד ואחד, בין מדרגות עליונות ובין מדרגות תחתונות, בשרש שלהם מתקרבים ונהנים. זהו סוד וסתר הקרבן כמו שראוי.

באו רבי אלעזר ורבי אבא ושאר החברים והשתטחו לפניו. אמר רבי אבא, אם לא נמסרה התורה בחר סיני, אלא שהיה אומר הקדוש ברוך הוא, הרי בן יוחאי הוא התורה והסתרים שלי - די לעולם. אוי פאשר תסתלק מן העולם. מי יאיר אורות התורה. הפל יחשף מאותו יום. שהרי עד שיבא מלך המשיח לא יהיה דור כדור זה שרבי שמעון נמצא בתוכו.

אמר רבי שמעון, על סוד זה אסור לו לבן אדם לטעם פלום עד שיאכל המלך העליון. ומה הוא? תפלה. תפלה של בן אדם, כדגמת זה בתחלה מזמנים שלקח על עופות ובהמות לקרבן,

עלאין. מורי עם בשמי, אכלי ואתהני כדקא יאות. (ס"א דא זרועא ימינא, בירכא שמאלא). אכלתי יערי עם דבשי, דא יעקב ברחל, דא אכילה כדקא יאות. שתיתי ייני עם חלבי, דא זרועא שמאלא, בירכא ימינא. הא כלהו דרגין (ס"א קרבניו) עלאין, דאתהני בהו מלכא קדישא בקדמיתא. ודא מיכלא דיליה והנאה דיליה.

עד הכא מיכלא דמלכא עלאה בקדמיתא. מכאן ולהלאה, יהיב רשו לארבע דיוקנין דחקיקין בכורסייא, ולכל אינון דמתפשטן מנייהו, לאתהני ולמיכל. הדא הוא דכתיב, אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, אלין אינון ארבע דיוקנין דאמרן. שתו ושכרו דודים, פל אינון דמתפשטי מנייהו, וכלהו אכלי ומתפשטי, ואתהנון כדקא יאות, ואנהירו אנפין, ועלמין כלהו כחדה, (דף רמ"א ע"ב) וכל חד וחד, בין דרגין עלאין, ובין דרגין תתאין, ביסודא דלהון מתקרבין ומתהנין. דא איהו רזא וסתרא דקרבנא כדקא חזי.

אתו רבי אלעזר ורבי אבא ושאר חברייא, ואשתטחו קמיה. אמר רבי אבא, אלמלא לא אתמסר אורייתא בטורא דסיני, אלא דאמר קדשא ברוך הוא, הא בר יוחאי אורייתא וסתרין דילי, דיי לעלמא. ווי כד תסתלק מן עלמא. מאן ינהיר בוצינין דאורייתא, פלא יתחשף מההוא יומא. דהא עד דייתי מלכא משיחא, לא ליהוי דרא כדרא דא, דרבי שמעון שרי בגויה.

אמר רבי שמעון, על רזא דא, אסיר ליה לבר נש לטעום פלום, עד דייכול מלכא עלאה, ומה איהו. צלותא. צלותא דבר נש, פגוונא דא, בקדמיתא, מזמנין לדיוקנין

לדמיות שחקוקות בכסא על אותן הבריות שמתפשטות רוחות

בריות שהרוח שלהן יסוד בעולם הזה מהן, וזהו (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה', שהרי בריות שראויות להקריב, רוח שלהן מתפשטת עליהן, ארבע דמיות מזמנות על קרבנות אלו. וזהו שאנו אומרים, והאופנים וחיות הקדש, וכל אותם חילות אחרים שמתפשטים מהם.

ולבסוף הפכה הגדול שהוא מיחד את השם הקדוש, וזהו שאומרים אהבת עולם אהבתנו וכו'. והיחוד שמיחד, זהו (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולבסוף הלויים שמתעוררים לנגון, זהו (שם יא) והיה אם שמע וגו', השמרו לכם פן יפתה וגו'. זה נגון הלויים, כדי להסתיר סתר (לעורר צד) זה בקרבן זה. ואחר כך ישראל, זה אמת ויציב ונכון, ישראל סבא שעומד על הקרבן, (קרבן עליון אלו המדרגות) שהיא עשר מדרגות עליונות פנימיות של הכל, עומדות על השלחן.

אבר אין רשות לאחד מהם לאכל ולהושיט ידו לקרבן עד שהמלך העליון אוכל. וזהו ג' ראשונות וג' אחרונות. כיון שהוא אכל, נתן רשות לארבע דמיות, ולכל אותם הצדדים שגפודים מהן, לאכל.

ואו אדם, שהוא דמות שכוללת את כל שאר הדמיות, יורד ונופל על פניו, ומוסר עצמו ורוחו לגבי האדם העליון שעומד על אותן הדמיות, שכולל כל הדמיות, לעורר אותו עליו כמו שראוי, וזהו שנאמר (תהלים כה) אליך ה' נפשי אשא, לעורך (שלש) דמיות אחרות וכל אלו שמתפשטים מהן. (תהלה לדוד) וזהו שכתוב (שם קמח) יביעו. ירננו. יאמרו. ידברו.

דחקיקין בכורסייא, על אינון ברין, דמתפשטי רוחין דלהון, על עופי ובעירי, לקרבנא ברין דרוחא דלהון יסודא בהאי עלמא מנייהו, והיינו (תהלים קד) מה רבו מעשיך יי, דהא ברין דאתחזין לקרבנא רוחא דילהון, מתפשט עליהו ארבע דיוקנין, מזמן על קרבנין אלין. והיינו דקאמרן, והאופנים וחיות הקדש, וכל אינון חילין אחרנין דקא מתפשטי מנייהו.

ולבתר פהנא רבא דקא מייחד שמא קדישא, היינו אהבת עולם אהבתנו וכו'. יחודא דקא מייחד, היינו (דברים ו) שמע ישראל יי אלהינו יי אחד. ולבתר ליואי, דקא מתערי לנגונא, היינו (דברים יא) והיה אם שמע וגו', השמרו לכם פן יפתה וגו'. דא נגונא דליואי, בגין לאסתרא סתרא (ס"א לאתערא סתרא) דא בקורבנא דא. ולבתר ישראל, דא אמת ויציב ונכון, ישראל סבא דקיימא על קרבנא, (קרבנא עליון הא דרין) דאיהי עשרה דרגין עלאין פנימאין דכלא, קיימא על פתורא.

אבר לית רשו לחד מנייהו למיכל, ולאושיט ידא לקרבנא, עד דמלפא עלאה אכיל. והיינו ג' ראשונות, וג' אחרונות. כיון דאיהו אכיל, יהיב רשו לד' דיוקנין, ולכל אינון סטרין דמתפרשן מנייהו, למיכל.

כדון אדם, דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר דיוקנין, מאיך ונפיל על אנפוי, ומסיר גרמיה ורוחיה לגבי אדם דלעילא, דקיימא על אינון דיוקנין, דכליל כל דיוקנין, לאתערא ליה עליה פדקא חזי, והיינו (תהלים כה) אליך יי נפשי אשא, לאתערא (תלת) דיוקנין אחרנין, וכל אינון דמתפשטי מנייהו. (תהלה לדוד) והיינו

וְכֹלֶם אוֹכְלִים וְנֹהְגִים, כָּל אֶחָד
וְאֶחָד כְּמוֹ שָׂרְאוּ לֹו.

מִכָּאן וְלִהְלָאָה יֹאמֵר אָדָם צְרוֹת
שֶׁלוֹ בּוֹ (שֶׁל לְבוֹ), זֶהוּ שִׁפְתוֹב (שם
כ) יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה. (צָרָה) כְּעֶבְרָה
שִׁישׁוֹבְתָת בְּצָרָה, כְּדִי לְהַפֵּךְ אֶת
כָּלֶם לְהִיּוֹת סְגוּרִים עַל הָאָדָם.
וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי
הָעַם שִׁפְכָה לוֹ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ לְטַבְרִיָּה.
פָּגַע בּוֹ אֲלִיָּהוּ, אָמַר לוֹ, שְׁלוֹם
עֲלֶיךָ מוֹרִי. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן,
בְּמָה עוֹסֵק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּרַקִּיעַ? אָמַר לוֹ, בְּקַרְבָּנוֹת עוֹסֵק,
וְאֹמֵר דְּבָרִים חֲדָשִׁים מִשְׁמַךְ.
אֲשֶׁרִיךְ! וּבִאֲתִי לְהַקְדִּים לְךָ
שְׁלוֹם, וְדַבֵּר אֶחָד רוֹצֵה אֲנִי
לְשֹׂאֵל מִמֶּךָ לְהַסְכִּים; בִּישִׁיבָה
שֶׁל הַרְקִיעַ שְׂאֵלוֹ שְׂאֵלוֹת:
הָעוֹלָם הֵבֵא אֵין בּוֹ אֲכִילָה
וְשִׁתְיָה, וְהָרִי כְּתוּב (שיר השירים ה)
בְּאֲתִי לִגְנֵי אַחֲתִי כְּלָה וְגו',
אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'. מִי
שְׂאֵין בּוֹ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, הוּא
אוֹמֵר אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי
שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֶלְבִי?!

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מָה הִשִּׁיב לָהֶם? אָמַר לוֹ,
אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָרִי בַר
יֹחָאִי יֹאמֵר, וּבִאֲתִי לְשֹׂאֵל מִמֶּךָ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה חֲבִיבוֹת
חֲבִב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַנְסֵת
יִשְׂרָאֵל, וּמַרְבּוֹי הָאֲהָבָה שְׂאוֹהֵב
אוֹתָהּ, שְׁנָה מַעֲשָׂיו מִמָּה שֶׁהוּא
עוֹשֶׂה. שְׂאָף עַל גֵּב שְׂאֵין דְּרָכּוֹ
בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה - בְּגִלְלַת הָאֲהָבָה
אֲכַל וְשָׁתָה. הוֹאִיל וּבִא אֲצִלָּה,
עֲשֵׂה רְצוֹנָה. כְּלָה נִכְנַסֵת לְחֶפֶז
וְרוֹצֵה לְאָכַל, אֵין זֶה דִּין שִׂיאֲכַל
חֲתָנָה עֲמָה אֵף עַל גֵּב שְׂאֵין דְּרָכּוֹ
לְעִשׂוֹת כֶּף? ! זֶהוּ שִׁפְתוֹב בְּאֲתִי
לִגְנֵי אַחֲתִי כְּלָה. הוֹאִיל וּבִאֲתִי
אֲצִלָּה וְלְעִלּוֹת עֲמָה לְחֶפֶז,
אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'.

(תהלים קמה) יַבִּיעוּ. יִרְנְנוּ. יֹאמְרוּ. וְכִלְהוּ
אֲכַלִּין וְאֲתִהַנִּין כָּל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי לִיָּה.
מִכָּאן וְלִהְלָאָה לִימָא בַר נָשׁ עֲאֲקוּ דִּילִיָּה בִּיָּה
(כ"א דְלְבִיָּה), הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים כ) יַעֲנֶה
יְי בְּיוֹם צָרָה. (עֲאֲקוּ) כְּעוֹבְרָתָא דִּיתְבָּא בְּעֲאֲקוּ,
לְאֲתִהַפְכָּא כְּלָהוֹן סְיִגוּרִין עֲלִיָּה דְבַר נָשׁ. וְעַל
דָּא כְּתִיב (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁפְכָה לוֹ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה אֲזִיל לְטַבְרִיָּא, פָּגַע בִּיָּה
אֲלִיָּהוּ, אָמַר לִיָּה שְׁלָמָא עֲלִיָּה דְמוֹר. אָמַר
לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמֵאִי קָא עֲסִיק קְדָשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְּרַקִּיעַ. אָמַר לִיָּה בְּקַרְבָּנוֹת עֲסִיק, וְאָמַר
מְלִין חֲדָתִין מִשְׁמַךְ, וְכָפָּה אֲנָת, וְאֲתִינָא
לְאֲקִדְמָא לְךָ שְׁלָם, וּמְלָה חֲדָא בְּעִינָא לְמִשְׂאֵל
מְנַךְ, לְאֲסַכְמָא. בְּמִתְיָבָתָא דְרַקִּיעַ שְׂאֲלָתָא
שְׂאִילוֹ, עֲלָמָא דְאֲתִי לִיָּת בִּיָּה אֲכִילָה וְשִׁתְיָה,
וְהָא כְּתִיב (שיר השירים ה) בְּאֲתִי לִגְנֵי אַחֲתִי כְּלָה
וְגו', אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'. מֵאן דְלִית
בִּיָּה אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, אִיָּהוּ אָמַר אֲכַלְתִּי יַעֲרִי
עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֶלְבִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְאִי קָא
אַתִּיב לוֹן. אָמַר לִיָּה, אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ
הוּא, הָא בַר יֹחָאִי יַימָא. וְאֲתִינָא לְמִשְׂאֵל
מְנַךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה חֲבִיבוֹ חֲבִב קְדָשָׁא
בְרִיךְ הוּא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וּמִסְגִּיאֵו דְרַחֲמִימוּ
דְרַחֲמִים לָהּ, שְׁנֵי עוֹבְדוֹי מִמָּה דְהוּא עֲבִיד.
דְאָף עַל גֵּב דְלָאו אֹרְחוֹי בְּמִיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא,
בְּגִין רַחֲמִוּתָא, אֲכִיל וְשָׁתָה. הוֹאִיל וְאֲתִי
לְגַבָּה, עֲבִיד רְעוּתָהּ. כְּלָה עֵיילת לְחוּפָּה, וּבְעַת
לְמִיכַל, לִיָּת דִּין דִּיכּוֹל חֲתָנָה בְּהָדָה, אֵף עַל
גֵּב דְלָאו אֹרְחוֹיָה לְמַעַבְדַּד הָכִי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב
בְּאֲתִי לִגְנֵי אַחֲתִי כְּלָה. הוֹאִיל וְאֲתִינָא לְגַבָּה,
וְלְמִיעַל בְּהָדָה לְחוּפָּה, (דף רמ"ב ע"א) אֲכַלְתִּי יַעֲרִי
עִם דְּבָשִׁי וְגו'.

וְיִלְפִינָן מִדּוֹד, דְּזַמִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁנֵי עוֹבְדוּי מִמָּה דְאַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל וְעָבִיד רְעוּתֵיהּ. זַמִּין לְמַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא בְּהִדְיָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלב) קוּמָה יְיָ לְמַנוּחַתְךָ אֶתָּה וְאַרְוֵן עֵינֶיךָ. מַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא כַּחֲדָא, בְּגִין דְּלֹא לְאַפְרָשָׁא לִזְוֵן, שְׁנֵי מְאַנִּין, וְשְׁנֵי עוֹבְדִין דְּמַלְכָּא.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלב) כְּהִנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ, בְּעֵבֹר דְּוֹד וְגוֹ'. כְּהִנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק? ! לְוִיךָ צִרְיָה לְכַתֵּב! שְׁהֲרֵי צֶדֶק מִצַּד הַלְוִיִּים הוּא. וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ? ! לְוִיךָ יִרְנְנוּ צִרְיָה לְכַתֵּב! שְׁהֲרֵי רְנָה וְזַמְרָה הִיא בְּלוִיִּים. וְהוּא שְׁנָה וְאַמֵּר כְּהִנֵּיךָ וְחִסְדֵיךָ, שְׁהֵם מִצַּד הַיְמִין.

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּוֹד, אֵין דְּרַפִּי כְּךָ. אָמַר דְּוֹד, בְּעֵבֹר דְּוֹד עֲבָדְךָ אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תְּקוּן שְׁאֲנֵי תְּקַנְתִּי, אֵל תִּשְׁנָה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, דְּוֹד, הוּאִיל וְזַמְנָת אוֹתִי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, וְלֹא רְצוֹנִי וְלִמְדִים מִכָּאן דְּרַךְ הָעוֹלָם, שְׁמִי שְׁמוֹזְמָן לְאַחַר, אוֹתוֹ שְׁבֹא אֲצִלוֹ יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוֹ בְּכַךְ.

כְּךָ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וְגוֹ'. הוּאִיל וְכֹא חֲתָן אֲצִל הַפְּלָה, אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוֹ לְשִׁפְכַּ אֱלֹא בְּכָרִים וּכְסֻתוֹת, וְהִיא נִתְנָה לוֹ אֲבָנִים לְשִׁפְכַ - הַפֵּל יִקְבֵּל בְּרִצּוֹן הַלֵּב. זְהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּשְׁפַּכַּ בְּמָקוֹם הַהוּא, עַל אוֹתָם אֲבָנִים, אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוֹ בְּכַךְ.

אִף גַּם כָּאן, אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי - אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוֹ בְּכַךְ, בְּגַלְל אֶהְבֵּה שֶׁל הַפְּלָה. וְעַם כֵּל זֶה בְּבִיתָהּ שֶׁל הַפְּלָה, וְלֹא

וְיִלְפִינָן מִדּוֹד, דְּזַמִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁנֵי עוֹבְדוּי מִמָּה דְאַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל וְעָבִיד רְעוּתֵיהּ. זַמִּין לְמַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא בְּהִדְיָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלב) קוּמָה יְיָ לְמַנוּחַתְךָ אֶתָּה וְאַרְוֵן עֵינֶיךָ. מַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא כַּחֲדָא, בְּגִין דְּלֹא לְאַפְרָשָׁא לִזְוֵן, שְׁנֵי מְאַנִּין, וְשְׁנֵי עוֹבְדִין דְּמַלְכָּא.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלב) כְּהִנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ, בְּעֵבֹר דְּוֹד וְגוֹ'. כְּהִנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק, לְוִיךָ מִיבְעֵי לִיהּ, דְּהָא צֶדֶק מִסְטָרָא דְלִוְיָאֵי אִיהוּ. וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ, לְוִיךָ יִרְנְנוּ מִיבְעֵי לִיהּ, דְּהָא רְנָה וְזַמְרָה בְּלוִוְיָאֵי נִינְהוּ, וְאִיהוּ שְׁנֵי וְאַמֵּר, כְּהִנֵּיךָ וְחִסְדֵיךָ, דְּאֵינוֹן מִסְטָרָא דִימִינָא.

אָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּוֹד לָאו אוֹרְחָ דִּילֵי הַכִּי. אָמַר דְּוֹד, בְּעֵבֹר דְּוֹד עֲבָדְךָ אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תְּקוּנָא דְאַנָּא תְּקִינָת, לָא תִשְׁנָה לִיהּ. אָמַר לִיהּ, דְּוֹד, הוּאִיל וְזַמְנִית לִי, אֵית לִי לְמַעַבַּד רְעוּתְךָ, וְלָאו רְעוּתִי. וַיִּלְפִינָן מִהָאֵי, אוֹרְחָא דְעֵלְמָא, דְּמֵאן דְּזַמְנָן לְאַחְרָא, הַהוּא דְאַתִּי לְגַבִּיָּה, אֵית לִיהּ לְמַעַבַּד רְעוּתֵיהּ, אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ.

כְּךָ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וְגוֹ', הוּאִיל וְאַתָּא חֲתָן לְגַבִּי כְלָה, אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ לְמִשְׁפַּכַּ. אֱלֹא בְּכָרִים וּכְסֻתוֹת, וְאִיהִי יְהִבָּה לִיהּ אֲבָנִין לְמִשְׁפַּכַּ, כִּלְאֵי יִקְבֵּל בְּרְעוּתָא דְלִבָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּשְׁפַּכַּ בְּמָקוֹם הַהוּא, עַל אֵינוֹן אֲבָנִין, אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ.

אוֹרְחָ נְמִי הָכָא, אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי אִף עַל גַּב דְּלָאו אֲרַחוּי בְּכַךְ, בְּגִין רַחֲמֵי דְכְּלָה. וְעַם כֵּל דָּא בְּבִיתָא דְכְּלָה וְלֹא בְּאַתְרָא אַחְרָא. בְּאַתְרֵיהּ לָא אֲכִיל וְלֹא שְׁתִּי,

בְּאֶתֶר דִּילָה אָכִיל וְשָׁתִי. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, בְּאֶתִי לְגַנְי. מְלֶאכִין דְּשָׁדֵר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, לָא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ בְּאַתְרֵיהּוּ, בְּגִין אַבְרָהָם אָכְלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר לֵיהּ, רַבִּי. חֲיִידָא, מְלָה דָא בְּעֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִימַר, וּבְגִין דְּלֹא לְמַחְזֵק טִיבוּ לְגַרְמִיהּ, קָמִי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, סְלִיק מְלָה לְגַרְמָךְ, זַפְאָה אַנְתָּ בְּעֵלְמָא, דְּמֶאֱרָךְ מִשְׁתַּבַּח בְּךָ לְעֵילָא. וְעֵלְךָ כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים.

בְּמִקּוּם אַחַר. בְּמִקּוּמוֹ לֹא אוֹכֵל וְלֹא שׁוֹתֶה - בְּמִקּוּם שְׁלָה אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה. זֶהוּ שְׁכָתוּב בְּאֶתִי לְגַנְי. מְלֶאכִים שְׁשַׁלַּח הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם לֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ בְּמִקּוּמָם - בְּשִׁבִיל אַבְרָהָם אָכְלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, חֲיִידָא דְּכַר זֶה רְצָה הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לוֹמַר, וּמְשׁוּם שְׁלֹא לְהַחְזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ לְפָנֵי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, הִבִּיא הַדְּבָר לְפָנֶיךָ. אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם, שְׁאֵדוּנָךְ מִשְׁתַּבַּח בְּךָ לְמַעְלָה, וְעֵלְיָךְ כְּתוּב (שְׁמוּאֵל ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים.

אֵת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי וְגו', (במדבר כח) רַבִּי יוֹדָאִי אָמַר, בְּקַרְבְּנָא אֵית עֶשֶׂן, וְאֵית רִיחַ, וְאֵית נִיחּוּחַ. עֶשֶׂן: אֵינוֹן מְאִרֵי דְרוּגְזָא. דְכְתִיב, (דברים כט) פִּי אֲזִ יַעֲשֶׂן אֶף יִי. אֵינוֹן אַתְהֵנוֹן מְעֶשֶׂן. וְעֶשֶׂן רוּגְזָא, בְּחוּטְמָא אִיהוּ. רִיחַ: אֵינוֹן דְּאֶקְרוּן תְּפוּחִין. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּתוּחִים. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ז) וְרִיחַ אֶפְרַיִם פְּתוּחִים.

אֵת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי וְגו' (במדבר כח). רַבִּי יוֹדָאִי אָמַר, בְּקַרְבֵּן יֵשׁ עֶשֶׂן, וְיֵשׁ רִיחַ, וְיֵשׁ נִיחּוּחַ. עֶשֶׂן - אֵלוּ בְּעֵלֵי הַרְגוּ, שְׁנֹאֲמַר (דברים כט) פִּי אֲזִ יַעֲשֶׂן אֶף ה'. אֵלוּ נְהַגִים מְהַעֲשֶׂן, וְעֶשֶׂן רְגוּ בְּחוּטָם הוּא. רִיחַ - אֵלוּ שְׁנֹקְרָאִים תְּפוּחִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּתוּחִים - זֶהוּ שְׁכָתוּב (שיר השירים ז) וְרִיחַ אֶפְרַיִם פְּתוּחִים.

אֵת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר. (במדבר כח) מְאִי בַבֶּקֶר. דָּא בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם. דְכְתִיב, (בראשית כב) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. מְנַלְן דְּהֵאִי בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִהֵכָא, (בראשית מד) הַבֶּקֶר אוֹר. בֶּקֶר אוֹר לָא כְּתִיב, אֶלָּא הַבֶּקֶר אוֹר, וְדָא אוֹר קְדָמָא, דְּכָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְעַל דָּא תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר, בַּבֶּקֶר דְּאַשְׁתַּמוּדְעָא. וְלִקְבַל בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם, אַתְקָרִיב קַרְבְּנָא דָּא. קַרְבֵּן דְּבִין הָעַרְפִּים, דָּא יִצְחָק, וְלִקְבַל עַרְב דְּיִצְחָק אַתְקָרִיב. מְנַלְן. דְכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנוֹת עַרְב. וְעַרְב דְּיִצְחָק הוּא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

אֵת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר (במדבר כח). מֵהוּ בַבֶּקֶר? זֶה בֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, שְׁנֹאֲמַר (בראשית כב) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. מְנַלְן לְנוּ שְׁזֵה הַבֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִכָּאן, שְׁנֹאֲמַר (שם מד) הַבֶּקֶר אוֹר. בֶּקֶר אוֹר לֹא כְּתוּב, אֶלָּא הַבֶּקֶר אוֹר, וְזֶה אוֹר רֵאשׁוֹן שֶׁכָּרָא הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, וְעַל זֶה נֹאמַר תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר, בַּבֶּקֶר הַיְדוּעַ. וּכְנַגֵּד בֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם מְקָרִיבִים קַרְבֵּן זֶה. קַרְבֵּן שֶׁל בֵּין הָעַרְפִּים זֶה יִצְחָק, וּכְנַגֵּד עַרְב שֶׁל יִצְחָק נִקְרַב. מְנַלְן לְנוּ? שְׁנֹאֲמַר (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנוֹת עַרְב. וְעַרְב הוּא שֶׁל יִצְחָק, וְהָרִי בְּאַרְנוּ.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

מְצוּהָ זוּ לְהַקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם, וּלְהַקְרִיב קַרְבֵּן מוֹסֵף שֶׁבֶת. וְאַחֲרָיו לְסִדֵּר לְחֵם הַפָּנִים וּלְבֹנֶה,

וְקָרְבַּן מוֹסֵף בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ.
הַמְּנֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּכָל יוֹם צָרִיף
לְשִׁלַּח דּוֹרוֹן לְמִלְךָ בְּיַד הַמַּלְכָּה.
אִם הִיא בְּרִשׁוֹת בְּעֵלָה, צָרִיף
תּוֹסֶפֶת, כְּמוֹ מוֹסֵף בְּשַׁבַּת וּבְרֵאשׁ
חֹדֶשׁ, וּמוֹסֵף שֶׁל כָּל יָמִים טוֹבִים.

שְׁהִיָּא רִשׁוֹת הַיְחִיד שְׁלוֹ, וְהַעֲמוּד
הָאֲמָצְעִי הוּא בְּעֵלָה שֶׁל רִשׁוֹת
זוֹ. וַיַּעֲקֹב שֶׁתִּקַּן תְּפִלַּת עֲרֻבִית,
הוּא מְדַרְגָּה שְׁלוֹ שֶׁל הַעֲמוּד
הָאֲמָצְעִי. בְּגִלּוֹל זֶה בְּאֲרוּהוּ בְּעֵלֵי
הַמְּשֻׁנָּה, תְּפִלַּת עֲרֻבִית רִשׁוֹת.
שָׂאָף עַל גַּב שְׂבָגוֹת, הַדּוּמָה
לְלִילָה, שְׁשׁוּלְטִים שֵׁם סְמָאֵל
וְנִחַשׁ וְכָל הַמְּמַנִּים שֶׁל הַהִמְוָנִים
שְׁלוֹ, וְשִׁכְיָנָה יוֹרְדַת בְּגָלוֹת עִם
יִשְׂרָאֵל - הִיא נִמְצָאָת בְּרִשׁוֹת
בְּעֵלָה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה מב) אֲנִי
ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָר לֹא
אֶתֶּן.

וּמְשׁוּם זֶה נֶאֱמַר (בראשית כח) וַיִּפְגַּע
בְּמִקְוֵם. אֵין פְּגִיעָה אֲלֵא פִּיּוּס,
כְּמוֹ (רות א) אֵל תִּפְגְּעֵי בִי כִּנְסַת
יִשְׂרָאֵל מִפִּיֶּסֶת לוֹ שְׁלֵא יִזּוּ
מִמֶּנָּה, שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא הוּא
מִקְוֵמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֵיזָה עוֹלָם? זוֹ
הַשְּׂכִינָה. תִּרְגוּם עוֹלָם הוּא
עֲלָמָא, לְשׁוֹן נַעֲרָה, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר
(שמות ב) הַעֲלָמָה. וּמָה כְּתוּב בּוֹ?
(בראשית כח) וַיִּלְךְ שָׁם. הַתִּפְּיִס עֲמָה
לְלוֹן שֵׁם בְּגָלוֹת עִם הַשְּׂכִינָה. וְאִם
תֵּאֵמַר שֶׁיַּעֲקֹב פִּיִּס אוֹתָהּ - נִכּוֹן.
וּמְשׁוּם שֶׁהִיא בְּכָל לִילָה, שֶׁהוּא
הַגְּלוּת, בְּרִשׁוֹת בְּעֵלָה, פִּרְשׁוּ
תְּפִלַּת עֲרֻבִית רִשׁוֹת. וּפְרוּשׁ אַחֵר,
הוּא תִּבְּנָן לְאֹכַל לְבַהֲמוֹת חֲמִרִיּוֹת
בְּקַל וְחֲמֹר. יָרְדוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה
וְהַשְּׂטָטְחוּ לְפָנָיו, וְשִׂמַּח בְּדָבָר
זֶה, וְקִשְׂרוּ אוֹתָהּ בְּכִמָּה קִשְׂרִים
שֶׁל סוּדוֹת סְתוּמִים וְעִטְרוּ אוֹתָהּ,
וְהַעֲלוּ אוֹתָהּ אֶצֶל הַחֲבֵרִים שְׁנִשְׂאָרוּ שָׁם.

אֲמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, הַמְּנֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּגִלּוֹל זֶה בְּשֶׁאֵר הַתְּפִלוֹת הוּא חוֹבָה, כְּשִׁטְר חוֹב שְׁעֲלִיו,
לְסִמָּךְ אוֹתָהּ בְּצַדִּיק חֵי הַעוֹלָמִים, שְׁבוּ כָּל הַסּוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְּלָה אֵינוֹ נְזוֹק כָּל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְמָה
נִסְמָכֶת עַל יְסוּד? בְּזוּרַע יְמִין. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (רות א) חֵי ה' שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

מוֹסֵף שַׁבַּת. וְאַבְתָּרִיהָ לְהַסְדִּיר לְחֵם הַפָּנִים וּלְבוֹנָה. וְקָרְבַּן
מוֹסֵף בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ. בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּכָל יוֹמָא צָרִיף
לְשִׁדְדֵי דּוֹרוֹנָא לְמַלְכָּא בִידָא דְמַטְרוּנִיתָא. אִי אִיהִי בְּרִשׁוֹ
בְּעֵלָה, צָרִיף תּוֹסֶפֶת, כְּגוֹן מוֹסֵף בְּשַׁבַּת וּבְרֵאשׁ חֹדֶשׁ,
וּמוֹסֵף דְּכָל יוֹמִין טוֹבִין.

דְּאִיהִי רִשׁוֹת הַיְחִיד דִּילִיָּה וְעֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא אִיהוּ
בְּעֵלָה דְהֵאֵי רִשׁוֹת. וַיַּעֲקֹב דְתִקַּן צְלוֹתָא דְעֲרֻבִית,
אִיהוּ דְרָגָא דִּילִיָּה דְעֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא. בְּגִין דָּא אוֹקְמוּהָ
מְאִרֵי מִתְּנִיתִין, תְּפִלַּת עֲרֻבִית רִשׁוֹת, דָּאָף עַל גַּב דְּבַגְלוֹתָא
דְדוּמָה לְלִילָה, דְשִׁלְטִין תִּמְן סְמָאֵל וְנִחַשׁ, וְכָל מְמַנָּן
דְאֶכְלוּסִין דִּילִיָּה, וְשִׁכְיָנָתָא נִחַתָּת בְּגָלוֹתָא עִם יִשְׂרָאֵל,
אִיהִי בְּרִשׁוֹ דְבְּעֵלָה אֲשֶׁתִּפְחַת, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה

מב) אֲנִי יי הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָר לֹא אֶתֶּן.

וּבְגִין דָּא (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֵם, לִית פְּגִיעָה, אֲלֵא
פִּיּוּסָא. כְּגוֹן (רות א) אֵל תִּפְגְּעֵי בִי. כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל
פִּיִּסֶת לִיָּה, דְלֵא יִזּוּ מִיָּנָה, דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אִיהוּ
מִקְוֵמוֹ שֶׁל עוֹלָם. מְאִי עוֹלָם. דָּא (דף רמ"ב ע"ב) שְׂכִינָתָא.
תִּרְגוּם עוֹלָם, עֲלָמָא, לִישְׁנָא דְעוֹלָמָא, כְּמָה דְאֵתְ אֲמַר,
הַעֲלָמָה. וּמָה כְּתִיב בִּיהָ, (בראשית כח) וַיִּלְךְ שָׁם, אֲתִפְּיִס
עֲמָה, לְמִיבַת תִּמְן בְּגָלוֹתָא עִם שְׂכִינָתָא. וְאִי תִימָא דִיעֲקֹב
פִּיִּס לָהּ, שְׁפִיר. וּבְגִין דְאִיהִי בְּכָל לִילָא, דְאִיהוּ גְלוּתָא,
בְּרִשׁוֹ בְּעֵלָה, אוֹקְמוּהָ תְּפִלַּת עֲרֻבִית רִשׁוֹת. וּפִירוּשָׁא
אַחֲרִינָא, אִיהוּ תִבְּנָן לְמִיכַל לְבַעֲרִין חוּמְרִים בְּקַל וְחוּמְרִ.
נִחַתוּ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין, וְאֲשֶׁתִּטְחוּ קַמִּיהָ, וְחִדְדִי בְּהֵאֵי מְלָה,
וְקִשְׂרוּ לָהּ בְּכִמָּה קִשְׂרִין דְרִזִּין סְתִימִין. וְאֶעֱטְרוּ לָהּ,
וּסְלִיקוּ לָהּ לְגַבֵּי חֲבַרְיָא דְאֲשֶׁתְּאָרוּ תִמְן.

אֲמַר רַעְיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּגִין דָּא בְּשֶׁאֵר
צְלוֹתִין אִיהוּ חוֹבָה, דְשִׁטְר חוֹב עֲלִיָּהוּ, לְסִמָּכָא
לָהּ בְּצַדִּיק חֵי עֲלָמִין, דְבִיָּה כָּל הַסּוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְּלָה,
אֵינוֹ נְזוֹק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְמֵאִי סְמִיכַת עַל יְסוּד. בְּדְרוּעָא
יְמִינָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (רות ג) חֵי יי שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

אֲמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, הַמְּנֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּגִלּוֹל זֶה בְּשֶׁאֵר הַתְּפִלוֹת הוּא חוֹבָה, כְּשִׁטְר חוֹב שְׁעֲלִיו,
לְסִמָּךְ אוֹתָהּ בְּצַדִּיק חֵי הַעוֹלָמִים, שְׁבוּ כָּל הַסּוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְּלָה אֵינוֹ נְזוֹק כָּל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְמָה
נִסְמָכֶת עַל יְסוּד? בְּזוּרַע יְמִין. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (רות א) חֵי ה' שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

כאשר מגיע זמן תפלת מנחה, (אסתר ב) בערב היא באה. זהו שפתיב (בראשית ח) ותבא אליו היונה לעת ערב. משום שמונחה שלוחה היא לאדוני, (אדני צדיק להיות) בגלות של עשו, (שם לב) והנה גם הוא אחרינו. ועוד לאדוני (אדוני לאדוני), זהו אדון כל הארץ, וזה צדיק, משם יוסף הצדיק, (דברים לג) בכור שורו הדר לו, שעתידי לצאת ממנו משיח בן אפרים. ובגללו נאמר (בראשית לו) והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי. ובצדיק נאמר, כל הפורע - כורע בכרוף. אמר המנורה הקדושה, רועה נאמן, בך נאמר (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף. משום שגוף וברית נחשבים כאחד. ומשום זה עליך נאמר, והנה קמה אלמתי וגם נצבה. שכך תפלה בעמידה. וכן כל הזקף - זקף בשם. ובצדיק, כל הפורע - כורע בכרוף, וזהו ותשתחווין לאלמתי. שאפה אחוז בימין ובשמאל, בגוף וברית. ואחר כך תעלה עליהם לבינה, לפתח בה חמשים שערים של חרות לישראל, לקיים (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ומשום זה תפלת שחרית חובה, ותפלת ערבית רשות.

בערבית הוא ברפת השפיכנו, ששוככת בין זרועי המלך בגלות. כאשר יבא הבקר, פסח אחוז בו בימין. אבל בזרוע שמאל של יצחק - חדש תשרי. (בראשית כד) ויהי הוא טרם פלה לדרב והנה רבקה יצאת, מן הגלות. ומשום שלא יוצאת מצד הדין, יעקב שפל את ידיו, ושם שור בימין, אריה בשמאל. (תהלים ק) נאם ה' לאדוני שב לימיני - זה צדיק, כנגדו משיח בן יוסף. ואמר לו שב לימיני, זרוע של אברהם, בגלות של ישמעאל, עד אשית איביך הדום לרגליך.

באותו זמן תתעורר רוח יתרה תוספת על ישראל, אשפוף את רוחי על כל

כד מטי זמן צלותא דמנחה, בערב היא באה. הדיא הוא דכתיב, (בראשית ח) ותבא אליו היונה לעת ערב. בגין דמנחה שלוחה היא לאדוני, (אדני מיבעי ליה) בגלותא דעשו, (שם לב) והנה גם הוא אחרינו. ועוד לאדוני (אדני לאדוני), דיא איהו אדון כל הארץ, ודיא צדיק, מתמן יוסף הצדיק, (דברים לג) בכור שורו הדר לו. דעתידי לנפקא מניה משיח בן אפרים. ובגיניה אתמר. (בראשית לו) והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי. ובצדיק, כל הפורע כורע בכרוף.

אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא, בך אתמר (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף. בגין דגוף וברית חשבינן חד. ובגין דיא עלף אתמר, והנה קמה אלמתי וגם נצבה. דכך תפלה מעמד. וכן כל הזקף זקף בשם. ובצדיק, כל הפורע כורע בכרוף, והיינו ותשתחווין לאלמתי. דאנת אחיד בימינא ובשמאלא, בגוף וברית. ולבתר תסתלק עליהו לבינה, למפתח בה חמשים תרעין דחירו לישראל. לקיימא, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ובגין דיא צלותא דשחרית חובה, דערבית רשות.

בערבית איהו השפיכנו, דשכיבת בין זרועי מלכא בגלותא. כד ייתי צפרא, פסח אחיד ביה בימינא. אבל בדרועא שמאלא דיצחק, תשרי. (בראשית כד) ויהי הוא טרם פלה לדרב והנה רבקה יצאת, מן גלותא. ובגין דלא נפקי מסטרא דדינא, יעקב (בראשית מח) שפל את ידיו, ושוי שור בימינא, אריה בשמאלא. ובגין דיא (תהלים ק) נאם ה' לאדני שב לימיני, דיא צדיק, לקבליה משיח בן יוסף, ואמר ליה שב לימיני, דרועא דאברהם, בגלותא דישמעאל, עד אשית איביך הדום לרגליך.

בההוא זמנא, יתער רוח יתרה תוספת על ישראל, הדיא

שלא יוצאת מצד הדין, יעקב שפל את ידיו, ושם שור בימין, אריה בשמאל. (תהלים ק) נאם ה' לאדוני שב לימיני - זה צדיק, כנגדו משיח בן יוסף. ואמר לו שב לימיני, זרוע של אברהם, בגלות של ישמעאל, עד אשית איביך הדום לרגליך.

באותו זמן תתעורר רוח יתרה תוספת על ישראל. זהו שפתיב (ויאל א) אשפוף את רוחי על כל

בְּשֵׁר. וְיִהְיֶה מְנוּחָה לְיִשְׂרָאֵל
מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם, (אסתר ט) וְנוּחַ
מֵאִיבִיחָם. פְּדֻגְמַת הַשְּׁבֵת,
שְׁנוּסָפֶת בְּאֶדְם נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשֵׁבֶת
וְיֵשׁ לָהֶם בַּה נַחַת - אִם בְּנֶפֶשׁ
יִתְּרָה יֵשׁ לָהֶם נַחַת, שְׁהִיא נִקְבָּה,
כֹּל שֶׁכֵּן בְּרוּחַ, שְׁהוּא זָכָר.

וְתַנְאִים וְאֲמוֹרָאִים, נֶפֶשׁ יִתְּרָה
לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד - אַחַת הִיא,
אֲבָל לְכָל אָדָם הוּא כְּפִי מַעֲשִׂיו.
וְלִמְדֵנוּ מִקַּל וְחֹמֶר שֶׁל הַתְּשׁוּבָה,
שֶׁכֵּל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד, בְּכָל זְמַן
שֶׁחֹזְרִים כֻּלָּם - מֵתַקְבְּלִים. זֶהוּ
שֶׁפְּתוּב (דברים ד) כֹּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל
קְרָאֵנוּ אֱלִינוּ. שְׁשֵׁם ה' מִכְּתָר
עֲלֵיהֶם בְּכִתְרוֹ, שְׁהוּא כְּתָר עֲלִיוֹן.
וְזוֹהִי נִשְׁמָה יִתְּרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל
בְּשֵׁבֶת וַיִּמֵּים טוֹבִים. וּמִשׁוּם זֶה
תִּקְנֵנוּ בְּכָל יוֹם לְחַתֵּם בְּשֵׁם יְהוָה,
שְׁהוּא חוֹתֵם שֶׁל כָּל הַבְּרִכוֹת שֶׁל
הַתְּפִלוֹת, וְלֹא אוֹמְרִים מוֹסֵף בְּלִי
כְּתָר. וּבְשֵׁבֶת תִּקְנֵנוּ לוֹמַר בְּמוֹסֵף,
כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ.

אֲבָל לְכָל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל, כִּף
יִרְדֵּת לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה כְּפִי מִדְּרָגָתוֹ.
אִם הוּא חֲסִיד - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ
יִתְּרָה מִמֵּדַת חֲסִיד כְּפִי מִדְּרָגָתוֹ;
אִם הוּא גְבוּר, יִרָא חֲטָא - נוֹתְנִים
לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמֵּדַת הַגְּבוּרָה;
וְאִם הוּא אִישׁ תָּם - נוֹתְנִים לוֹ
נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמֵּדַת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ
יִתְּרָה זוֹ מַלְכוּת, שְׁהִיא כְּלוּלָה
מֵעֵשֶׂר סְפִירוֹת, וְכִפִּי מִדָּה שֶׁל בֵּן
אָדָם. אִם נִשְׂיָא יִשְׂרָאֵל, אוֹ חֲכָם,
אוֹ מְבִין בְּחֻכְמָה, אוֹ בַּתּוֹרָה,
שְׁנֹאֲמַר בוֹ (משלי א) לְהִבִּין מִשָּׁל
וּמְלִיצָה, אוֹ בְּנִבְיָאִים, אוֹ
בְּכַתּוּבִים - כִּף נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ
יִתְּרָה שְׁנִקְרֵאת כְּתָר מַלְכוּת.

וְאִם חֲכָם, כְּמוֹ שְׁבַאֲרֵנוּ, הַמְּחַפְּסִים
לְכָל אָדָם, שְׁנֹאֲמַר (תהלים קד) כֻּלָּם
בְּחֻכְמָה עֲשִׂית - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ
יִתְּרָה מִשָּׁם. וְאִם הוּא מְבִין דְּבַר בַּתּוֹרָה - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא

הוּא דְּכַתִּיב, (יזאל א) אֲשַׁפּוּף אֶת רוּחִי עַל כָּל בְּשֵׁר, וְיִהְיֶה
נִיחָא לְיִשְׂרָאֵל מֵאֲמוּמֵי דְעַלְמָא, (אסתר ט) וְנוּחַ מֵאִיבִיחָם.
כְּגוֹוְנָא דְשֵׁבֶת, דְּאֲתוּסָף בְּבַר נֶשׁ נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשֵׁבֶת, וְאִית
לוֹן בַּה נִיחָא, אִי בְּנֶפֶשׁ יִתְּרָה אִית לוֹן נִיחָא, דְּאִיחָי
נוֹקְבָא, כֹּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָא דְּאִיחָי דְּכוּרָא.

וְתַנְאִים וְאֲמוֹרָאִים, נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשֵׁבֶת לְכָל יִשְׂרָאֵל
כְּאֶחָד, חַד אִיחָי. אֲבָל לְכָל בַּר נֶשׁ, אִיחָי כְּפּוּם
עוֹבְדוּי. וְאֵלִיפְנָא מִקַּל וְחֹמֶר דְּתִיבְתָא, דְּכָל יִשְׂרָאֵל
כְּאֶחָד, בְּכָל זְמַנָּא דְּחִזְרִין בְּלָהוּ, מֵתַקְבְּלִי. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (דברים ד) פִּי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֱלִינוּ, דְּשֵׁם יי
מוֹכְתָר עֲלֵיהֶוּ בְּכַתְרֵיהּ, דְּאִיחָי כְּתָר עֲלִיוֹן. וְהִיא אִיחָי
נִשְׁמָה יִתְּרָה דְּכָל יִשְׂרָאֵל, בְּשֵׁבֶת וַיִּמֵּין טְבִין. וּבְגִין דָּא
תִּקְנֵנוּ בְּכָל יוֹמֵין, לְמַחְתֵּם בְּשֵׁם יְהוָה, דְּאִיחָי חוֹתֵם דְּכָל
בְּרַכָּאן דְּעֲלוּתֵין, וְלֹא אֲמַרִין מוֹסֵף בְּלֹא כְּתָר. וּבְשֵׁבֶת,
תִּקְנֵנוּ לְמִימַר בְּמוֹסֵף, כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ.

אֲבָל לְכָל חַד מֵיִשְׂרָאֵל, הִכִּי נַחֲתִית לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, כְּפּוּם
דְּרִגָּא דִּילִיה. אִי הוּא חֲסִיד, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה
מִמֵּדַת חֲסִיד, כְּפּוּם דְּרִגָּא דִּילִיה. אִי אִיחָי גְבוּר, יִרָא
חֲטָא, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, מִמֵּדַת גְּבוּרָה. וְאִי אִיחָי
אִישׁ תָּם, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, מִמֵּדַת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ
יִתְּרָה דָּא מַלְכוּת, דְּאִיחָי כְּלִילָא מֵעֵשֶׂר סְפִירוֹאן, וְכְפּוּם
מִדָּה דְּבַר נֶשׁ. אִם נִשְׂיָא יִשְׂרָאֵל, אוֹ חֲכָם, אוֹ מְבִין
בְּחֻכְמָה, אוֹ בַּתּוֹרָה, דְּאֲתַמַּר בִּיה, (משלי א) לְהִבִּין מִשָּׁל
וּמְלִיצָה. אוֹ בְּנִבְיָאִים, אוֹ בְּכַתּוּבִים. הִכִּי יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ
יִתְּרָה, דְּאֲתַקְרִיאַת כְּתָר מַלְכוּת.

וְאִי חֲכָם, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא הַמְּחַפְּסִים לְכָל אָדָם, דְּאֲתַמַּר
(תהלים קד) כֻּלָּם בְּחֻכְמָה עֲשִׂית, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה
מִתְּפָן. וְאִם הוּא מְבִין דְּבַר מִתּוּף דְּבַר בְּאוּרִיחָא, יְהִבִּין
לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא חֲכָם בְּנִבְיָאִים
וּבְכַתּוּבִים, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִנְּצַח וְהוּד. וְאִי אִיחָי

חכם בנביאים ובכתובים -
 נותנים לו נפש יתרה מנצח והוד.
 ואם הוא צדיק גמור ששומר אות
 ברית, אות שבת, אות ימים
 טובים, אות תפלין - נותנים לו
 נפש יתרה מצדיק. ובכל מקום,
 נפש יתרה ממלכות.

ואם הוא אדם מפל מדות אלו -
 נותנים לו פתור בשם יהוה, פיהו
 אלהינו בכל קראנו אליו. אין
 קדוש פיהו. מעולם הזכר,
 שהוא תפארת, מלך מכתר בכתר
 עליון, שבה ימלך בשכינה,
 שהיא נפש יתרה. וכתר נשמה
 יתרה, יהו"ה, רוח, שנאמר (יזאל
 א) אשפוך את רוחי על כל בשר,
 והוא כלול עשר ספירות ממעלה
 למטה, פדגמת זה: ' חכמה. ה'
 בינה. ו' כולל שש ספירות מחסד
 עד יסוד. ה' מלכות. כ' מן פיהו
 אלהינו, פתור על ראשו. וזוהי
 נשמה שנוספת ביום השבת.

ומשום שעלת העלות מפלא
 ומכסה בכתר זה, ומתפשט בשם
 יהוה בשבתות וימים טובים, אין
 שלטון לסמאל ולנחש ולכל
 הממנים שלו, ואין לו שלטון
 לגיהנם, נקבה רעה של סמאל,
 ולא למחנות שלו. כלם נסתרים
 מלפני מחנה המלך, כמו
 שסתרו אמות עובדי כוכבים
 ומזלות של העולם כאשר יתגלה
 המשיח. זהו שכתוב (ישעיה ב) ובאו
 במערות צרים (שם ז) ובנקיקי
 הסלעים.

קמו תנאים ואמוראים ואמרו,
 רועה נאמן, אתה הוא ששקול
 לכל ישראל, ממלא מפל מדות
 טובות, ודאי כך שורה זה שנאמר
 בו (שמואל א-ב) אין קדוש פיהו
 אלהינו. אתה פתור על כל אחד
 ואחד מישראל, כי אין בלתך בן
 אדם שיהיה פתור עליך, לא נשיא, ולא חכם, ולא מבין, ולא גבור, ולא תם, ולא

צדיק גמור דנטר אות ברית, אות שבת, אות יומין טבין,
 אות תפלין, יהבין ליה נפש יתרה מצדיק, ובכל אתר,
 נפש יתרה ממלכות.

ואי איהו בר נש מפל מדות אלין, יהבין ליה פתור בשם
 יהוה, פיהו (דף רמ"ג ע"א) אלהינו בכל קראנו אליו.

אין קדוש פיהו. מעלמא דדכורא, דאיהו תפארת, מלך
 מכתר בכתר עלאה, דבה ימלוך בשכינתיה, דאיהו נפש
 יתרה. וכתר נשמה יתרה, יהו"ה, רוח, דאתמר (יזאל א)
 אשפוך את רוחי על כל בשר, ואיהו כליל ' ספיראן
 מעילא לתתא, פגוונא דא: ' חכמה. ה' בינה. ו' כליל
 שית ספיראן, מחסד עד יסוד. ה' מלכות. כ' מן פיהו
 אלהינו, פתור על רשיה. והאי איהו נשמה דאתוספא
 ביום שבת.

ובגין דעלת העלות, מופלא ומכסה בהאי כתר, ואתפשט
 בשם יהוה בשבתות וימים טובים, לית שולטנותא
 לסמאל ולנחש ולכל ממנן דיליה, ולית ליה שלטנותא
 לגיהנם, נוקבא בישא דסמאל, ולא למשרין דיליה,
 פלהו מתטמרין מן קדם משרייתא דמלכא, פגוונא
 דיתטמרן אומין עובדי כוכבים ומזלות דעלמא, כד יתגלי
 משיחא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ב) ובאו במערות צרים
 (ישעיה ז) ובנקיקי הסלעים.

קמו תנאין ואמוראין, ואמרו, רעיא מהימנא, אנתה הוא
 שקיל לכל ישראל, ממולא מפל מדות טבין, ודאי
 כך שרייא, ההוא דאתמר ביה, (שמואל א ב) אין קדוש
 פיהו אלהינו. אנתה פתור על כל חד וחד מישראל, פי
 אין בלתך בר נש, דיהא כתר עליך, לא נשיא, ולא חכם,
 ולא מבין, ולא חסיד, ולא גבור, ולא תם, ולא נביא,
 ולא צדיק, ולא מלך. אנתה הוא בדיוקנא דקודשא ברין
 הוא, ברא בדיוקנא דאבוהי, פגוונא דישראל, דאתמר
 בהון, (דברים יד) בנים אתם לי אלהיכם. אשלים פקודין

אדם שיהיה פתור עליך, לא נשיא, ולא חכם, ולא מבין, ולא חסיד, ולא גבור, ולא תם, ולא

נביא, ולא צדיק, ולא מלך. אתה הוא בדמותו של הקדוש ברוך הוא, בן בדמות אביו, כמו ישראל שנאמר בהם (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. השלם מצוות של אדונך, שאין מצוות מאלו שלך שלא יתעטר בו הקדוש ברוך הוא ושכינתו מעלה ומטה בכתר עליון בכל מדה ומדה.

פתח ואמר, תנאים ואמוראים, שפאשר היה קורא לכלם, לרבי שמעון בכלל עמהם בכל זמן, אמר להם, אני משבח לכם כפי נדיבות שלכם, שאתם בני נדיבים אברהם יצחק ויעקב. אין מי שיכול לשבח לכם אלא אדון העולם, שאפלו התורה בלה עד אין סוף בכם היא תלויה, כמו מה שנאמר בתורה, (איוב יא) ארצה מארץ מדה ורחבה מני ים. כף השבח שלכם. אבל יתקיים בכם מה שהתקיים בי, ששמחתי בכבודו של אהרן אחי, כמו שבארוהו, הלב ששמח בגדלת אחיו, ילבש אורים ותמים.

ותנאים ואמוראים, כל מוספים של שבתות וימים טובים, כל מוסף שאומרים בו כתר - מכאן נודעים. וכל תפלות של ישראל, ריחן פריח של (שיר השירים א) מור ולבונה וכל אבקת רוכל, בשאר ימים. אבל בשבתות וימים טובים חשוב עליו מיני בשמים. משום שבמים טובים עולים מכל אבקת רוכל, שנאמר בו (בראשית לב) ויאבק איש עמו. שתפלה שהיא פגומה, נאבק עמה סמאל, להלחם עמה באותו פגם של עברה שבאותו אבק, שזה וזה עולה עד השמים.

אבק של יעקב, ללמד זכות על התפלה בכמה מחנות של חובות (וביחוד) שהם (תולות) קבוצות ומחנות, שמתאספים עמו ללמד זכות עליה. והאבק במדרגה של סמאל עולה בכמה מחנות

דמארץ, דלית פקודין מאלין דילך, דלא יתעטר ביה קדשא בריך הוא ושכינתיה עילא ותתא, בכתר עלאה, בכל מדה ומדה.

פתח ואמר, תנאין ואמוראין, דכד הנה קרי לבלהו, לרבי שמעון בכלל עמהון בכל זמנא, אמור לון, אנא משבחנא לכו, כפום נדיבות דלכון, דאתון בני נדיבים אברהם יצחק ויעקב. לית מאן דיכיל לשבחא לכון, אלא מרי עלמא, דאפילו אורייתא בלה עד אין סוף, בכו היא תליא. פגוונא דאתמר באורייתא, (איוב יא) ארפה מארץ מדה ורחבה מני ים, הכי שבח דילכו. אבל יתקיים בכו, מה דאתקיים בי, דחדינא ביקרא דאהרן אחי, כמה דאוקמוה, הלב ששמח בגדלת אחיו, ילבש אורים ותמים.

ותנאין ואמוראין, כל מוספין דשבתות וימים טובים, כל מוסף דאמרין ביה כתר, מהכא אשתמודעין. וכל צלותין דישראל, ריחא דלהון, פריחא (שיר השירים ג) דמור ולבונה וכל אבקת רוכל, בשאר ימין. אבל בשבתות וימים טובים, חשיב עליה מפל מיני בשמים.

בגין דביומין טבין, סלקין מפל אבקת רוכל, דאתמר ביה, (בראשית לב) ויאבק איש עמו. דצלותא דאיהי פגימה, אתאבק עמה סמאל, לאגחא עמה בההוא פגימו דעבירה, בההוא אבק דדא ודא סליק עד שמאי.

אבק דיעקב, לאולפא זכותא על צלותא, בכמה משריין דחובין (ר"א רבנן) דאינון (ס"א תלוי) תבילין ומשריין, דמתפנשין עמיה, לאולפא זכו עליה. ואבק דרגא דסמאל, סליק בכמה משריין דחובין, לאולפא חובין עליה, ודא צלותא דערבית, דאקרי סלם דיעקב, דבה (בראשית כח) והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. אלין דסלקין

אבק של יעקב, ללמד זכות על התפלה בכמה מחנות של חובות (וביחוד) שהם (תולות) קבוצות ומחנות, שמתאספים עמו ללמד זכות עליה. והאבק במדרגה של סמאל עולה בכמה מחנות

חובין, ונחתי זכרון תחותיהו, ואלין סלקין זכרון, ונחתיין חובין תחותיהו. ומשפילין לון בכמה קרבין. דאינון מארי תריסין, במלחמתה של תורה, עד דישתמע קרבא לטורין רבבין, דאינון אברהם יצחק ויעקב, הדא הוא דכתיב, (מיכה ו) שמעו הרים את ריב יי. ריב דצלותא. ריב דאורייתא. והאי קרבא דצלותא דערבית, עד עלות השחר. דרבן גמליאל אוקמה, עד עלות השחר. דתפלת ערבית זמנה כל הלילה, אלא דחכמים עבדו גדר עד חצות.

ובגין דא ויאבק איש עמו עד עלות השחר, מאן שחר. צלותא דערבית. דשיעורה עד בקר דאברהם, דאיהי ארבע שעות (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר. בריש שעתי קדמאה, בסוף השחר, (דאיהו) נצח יעקב, דתמן (תהלים כב) למנצח על אילת השחר, לנטלא נוקמא מסמאל, דנגע בירף שמאלא דיעקב, דאיהו הוד, דביה אתמר (איכה א) נתנני שממה כל היום דוה, הוד, מסטרא דהוד, אלף חמישאה, אשתארת בי מקדשא תרבה ויבשה.

ומשום זה נאמר ויאבק איש עמו עד עלות השחר. מהו השחר? תפלת ערבית, ששעורה עד בקר של אברהם, שהוא ארבע שעות. (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר. בתחלת שעה ראשונה בסוף השחר, (שהוא) נצח יעקב, ששם (תהלים כב) למנצח על אילת השחר, לקחת נקמה מסמאל, שנגע בירף שמאל של יעקב, שהוא הוד, שבו נאמר (איכה א) נתנני שממה כל היום דוה, הוד, מצד ההוד, אלף חמשי, נשאר בית המקדש חרב ויבש.

אמר רבי שמעון, זה הוד שלך, רועה נאמן, שבו אתה חרב מנבואתך משמאל, ומשום שאתה (ישעיה סג) מוליך לימין משה, שהוא נצח, ראש של השחר, ונאמר (משלי ה) אילת אהבים, לכן פתח דוד ואמר למנצח על אילת השחר, שבו זבא בעל נוצח הקרב. ומשום שנגח והוד הם שני מיני שחר, בארו במשנה מאימתי קורין את שמע בשחרין, ולא אמר בשחר, אלא בשחרין - לשון רבים, שנים.

ושני משיחים יתעוררו לגביהם - משיח בן דוד כנגד הנצח, ונקשר בבקר של אברהם, זהו שכתוב (תהלים טז) נעמות בימינך נצח. הוד קשור בגבורה, שבו משיח בן אפרים אחוז. אתה

חובין, ונחתי זכרון תחותיהו, ואלין סלקין זכרון, ונחתיין חובין תחותיהו. ומשפילין לון בכמה קרבין.

דאינון מארי תריסין, במלחמתה של תורה, עד דישתמע קרבא לטורין רבבין, דאינון אברהם יצחק ויעקב, הדא הוא דכתיב, (מיכה ו) שמעו הרים את ריב יי. ריב דצלותא. ריב דאורייתא. והאי קרבא דצלותא דערבית, עד עלות השחר. דרבן גמליאל אוקמה, עד עלות השחר. דתפלת ערבית זמנה כל הלילה, אלא דחכמים עבדו גדר עד חצות.

ובגין דא ויאבק איש עמו עד עלות השחר, מאן שחר. צלותא דערבית. דשיעורה עד בקר דאברהם, דאיהי ארבע שעות (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר. בריש שעתי קדמאה, בסוף השחר, (דאיהו) נצח יעקב, דתמן (תהלים כב) למנצח על אילת השחר, לנטלא נוקמא מסמאל, דנגע בירף שמאלא דיעקב, דאיהו הוד, דביה אתמר (איכה א) נתנני שממה כל היום דוה, הוד, מסטרא דהוד, אלף חמישאה, אשתארת בי מקדשא תרבה ויבשה.

אמר רבי שמעון, דא הוד דילך רעיא מהימנא, דביה אנת חרב, מנבואה דילך משמאלא, ובגין דאנת (ישעיה סג) מוליך לימין משה, דאיהו נצח, רישא דשחרין, (משלי ה) אילת אהבים, פתח דוד למנצח על אילת השחר, דביה ייתי מארי נצחן קרבייא. ובגין דנצח והוד תרין שחרין, אוקמוה במתניתין מאימתי קורין את שמע בשחרין, ולא אמר בשחר. אלא בשחרין תרין.

ותרין משיחין יתעוררו לגביהו, משיח בן דוד, ללקבל נצח, ואתקשר בבקר דאברהם, הדא הוא דכתיב, (תהלים טז) נעמות בימינך נצח. הוד בגבורה,

השחר, ונאמר (משלי ה) אילת אהבים, לכן פתח דוד ואמר למנצח על אילת השחר, שבו זבא בעל נוצח הקרב. ומשום שנגח והוד הם שני מיני שחר, בארו במשנה מאימתי קורין את שמע בשחרין, ולא אמר בשחר, אלא בשחרין - לשון רבים, שנים.

ושני משיחים יתעוררו לגביהם - משיח בן דוד כנגד הנצח, ונקשר בבקר של אברהם, זהו שכתוב (תהלים טז) נעמות בימינך נצח. הוד קשור בגבורה, שבו משיח בן אפרים אחוז. אתה

באמצע, שמדרגה שלך תפארת, שנקשר בך העמוד האמצעי. ויסוד חי העולמים במדרגה שלך. וחכמה בזמן, כנאמר הרוצה להחכים - ידרים. ובינה לשמאל, הרוצה להעשיר - יצפין.

היא הקשת אצלה, וזהו לבוש השכינה, לבוש הצדיק, שנקרא ברית הקשת. והיא אות שבת, ואות יום טוב, ואות תפלין, ואות ברית מילה. ואמר הקדוש ברוך הוא, מי שאינו רשום באות זו, לא יכנס במראה זו בחדר זה. וזהו מטה, שהעמוד האמצעי מטה בו כלפי חסד לצדיקים גמורים לתת להם זכיות בשמונה עשרה ברכות התפלה. ומטה כלפי חובה לרשעים, לדון אותם בגבורה לדין כפי מעשיהם. ובעמוד האמצעי מאריך על הבינוניים. וזוהי אות ש'.

שרשה גוני הקשת - אות ברית הקשת, בת יחידה, שבת המלכה. ויש לה שש מדרגות תחת שלטונה, שהם ששת ימי המעשה שכלולים במטטרון, ועליהם נאמר, (שמות כג) ששת ימים תעשה מעשיך. אבל בת יחידה היא שבת לה', העושה בה מלאכה יומת.

יהנה נקרא בצרוף אות ה' אחרונה, ומצד זה יה' לימן, שהיא ה' שלמות שלו. וכך לכל צד משה צדדים: יהו, הוי, ויה, יוה, היו, והי שהם שמונה עשרה אותיות שכלולות בצדיק חי העולמים. והיא רביעית ההין בכל צד.

והיא אות ה"א, מצד של שם המפרש, יו"ד ה"א וא"ו. יו"ד בחסד, ה"א בגבורה, וא"ו בתפארת. כששולט ה"ט"ל הזה, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת. ואתקריאו אבות מלאכות, על שם דאינון לקבל אבהן, דשליט עליהו ט"ל, דאיהו ארבעים חסר אחת.

דביה משיח בן אפרים אהיד. אנת באמצעיתא, דדרגא דילך תפארת, דאתקשר בך עמודא דאמצעיתא. ויסוד חי עלמין בדרגא דילך. וחכמה בזמן, הרוצה להחכים ידרים. ובינה לשמאלא, הרוצה להעשיר יצפין.

איהי הקשת גבה, והאי איהו לבושא דשכינתא. לבושא דצדיק, דאתקרי ברית הקשת. ואיהו אות שבת, ואות יום טוב, ואות תפלין, ואות ברית מילה. ואמר קדשא בריך הוא, מאן דלאו איהו רשים בהאי אות, לא ייעול במראה דא, בחדר דא. והאי איהו מטה, דעמודא דאמצעיתא מטה ביה כלפי חסד לצדיקים גמורים, למיהב לון זכוון, בשמנה עשר ברכאן דצלותא. ומטה כלפי חובה לרשיעייא, למידן לון בגבורה לדינא, כפום עובדיהון. ובעמודא דאמצעיתא מאריך על בינוניים. והאי איהו ש'.

תלת גוונין דקשת, אות ברית הקשת, בת יחידה, שבת מלכתא. ואית לה שית דרגין, תחת שולטנותא, דאינון ששת ימי המעשה, דכלילן במטטרון. דעליהו אתמר, (שמות כג) ששת ימים תעשה מעשיך. אבל בת יחידה, שבת ליהוה, העושה בה מלאכה יומת.

יהוה אתקרי באות ה'. ומסטררא דא, יה"ו לימינא. דאיהו ה' שלימו דיליה. והכי לכל סטרא בשית סטרין, יהו, הוי, ויה, יוה, היו, והי. אינון שמנה עשר אתוון, דכלילן בצדיק חי עלמין. ואיהי רביעית ההין בכל סטרא. ואיהו ה"א, מסטררא דשמא מפרש, יו"ד ה"א וא"ו. יו"ד בחסד, ה"א בגבורה, וא"ו בתפארת. כד שלטא האי ט"ל, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת. ואתקריאו אבות מלאכות, על שם דאינון לקבל אבהן, דשליט עליהו ט"ל, דאיהו ארבעים חסר אחת.

והיא אות ה"א, מצד של שם המפרש, יו"ד ה"א וא"ו. יו"ד בחסד, ה"א בגבורה, וא"ו בתפארת. כששולט ה"ט"ל הזה, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת. ונקראות אבות מלאכות, על שם שהם כנגד אבות ששולט עליהם ט"ל, שהוא ארבעים חסר אחת.

וּבְאֵלֶּיךָ אֲרַבְעִים מְלָאכוֹת חֹסֵר
אֶחָת, הִכָּה עֶשֶׂר מְלָקוֹת לְאָדָם,
וְעֶשֶׂר לַחַוָּה, וְעֶשֶׂר לְנֹחַשׁ, וְתִשְׁעַ
לְאַרְצָךְ. וּמִשּׁוֹם שֵׁט"ל שׁוֹלֵט
בְּשִׁבְתָּ, שֶׁהִיא אוֹת ה', לִכְן אֵין
לוֹקִין בְּשִׁבְתָּ. וְזֶה הֵט"ל אֵינוֹ כְּמוֹ
הֵט"ל שֶׁל יוֹם חַל, מִצַּד שֶׁל עֶבֶד
מְטַטְרוֹן, שֶׁהֵן אֲרַבְעִים מְלָאכוֹת
חֹסֵר אֶחָת: הַזּוֹרֵעַ וְהַחוֹרֵשׁ וְכוּ'.

זְכוּן וְזָכוֹן, הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת אֲרָץ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה 10) וְהָאָרֶץ הַדָּם רְגֵלִי. מִצַּד
הַחֹסֵד נִקְרָאת מִים, וּמִצַּד הַגְּבוּרָה
נִקְרָאת אֵשׁ, וּמִצַּד הָעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי - אֹוִיר. וְהִיא אֲרָץ,
קִרְקַע לְכֻלָּם.

וּמִשּׁוֹם שֶׁנִּשְׁמָה יִתְרָה מִתְּפַשֵּׁט
בְּשִׁכְיָנָה, שֶׁהִיא שִׁבְתַּת הַמַּלְכָּה,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים ק) וּמְלָכוֹתָ
בְּכָל מְשָׁלָה - מִשָּׁם הִיא נִעֲשִׂית
מְלָכוֹת, שֶׁשְׁלִיטְתָּהּ עַל הָאָרֶץ וְעַל
אֵילָנוֹת וְזִרְעִים (וְהָרִים וְאֲבָנִים).
וּמִשּׁוֹם שֶׁאֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהִיא
נִשְׁמָה יִתְרָה בְּשִׁבְתָּ, בָּהּ תּוֹלְדוֹת
שֶׁלָּהּ - יֵשׁ בָּהּ מְנוּחָה לְאַרְצָךְ,
שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה
הַתְּפֻשָּׁטָה בְּאַרְצָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיךָ
(במדבר 17) פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר
אֵין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיךָ
עַל, לִכְן אֶסוּר לְחַרֵּשׁ בְּשִׁבְתָּ.
וְחַרִּישָׁה בְּשׁוֹר, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכט)
עַל גְּבִי חֲרָשׁוּ חֲרָשִׁים. וְהַשְּׂכִינָה
הַתַּחְתּוֹנָה הִיא פָּרָה אֲדָמָה מִצַּד
הַגְּבוּרָה. תְּמִימָה - מִצַּד הַחֹסֵד,
שֶׁהִיא מְדַרְגָּה שֶׁל אֲבָרָהִם,
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית 17) הִתְהַלֵּף לְפָנַי
וְהָיָה תְּמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם -
מִצַּד הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. אֲשֶׁר לֹא
עָלָה עָלֶיךָ עַל - מִצַּד הַשְּׂכִינָה

הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא חֲרוֹת הַכֹּל, בְּמָקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹלְטָת, (במדבר א) וְהָזָר הִקְרַב יוֹמָת, אֵין רְשׁוּת לְצַד
הָאֲחֵר לְשַׁלֵּט, לֹא שֵׁטָן, וְלֹא מִשְׁחִית, וְלֹא מְלֶאֱךָ הַמְּנוֹת, שֶׁהֵם מִצַּד הַגִּיהֵנּוּם.

וּמִשּׁוֹם זֶה בִּימֵי הַחַל אוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב

וּבְאֵלֶיךָ אֲרַבְעִים מְלָאכוֹת חֹסֵר חֵד, לָקַח עֲשָׂרָה מְלָקוֹת
לְאָדָם. וְעֲשָׂרָה לַחַוָּה. וְעֲשָׂרָה לְנֹחַשׁ. וְתִשְׁעָה
לְאַרְעָא. וּבְגִין דֵּט"ל שֶׁלְטָא בְּשִׁבְתָּ דְאִיהוּ ה', אֵין לוֹקִין
בְּשִׁבְתָּ. וְהִיא ט"ל לְאוֹ אִיהוּ כְּט"ל דְחוֹל, מְסַטְרָא דְעֶבֶד
מְטַטְרוֹן. וְאַרְבְּעִים מְלָאכוֹת חֹסֵר אֶחָת, הֵם הַזּוֹרֵעַ
וְהַחוֹרֵשׁ וְכוּ'.

סְבָא סְבָא, שְׂכִינְתָא אֲתַקְרִי אַר"ץ דְקוֹנְדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה 10) וְהָאָרֶץ הַדָּם רְגֵלִי.
מְסַטְרָא דְחֹסֵד אֲתַקְרִיאת מִים. וּמְסַטְרָא דְגְבוּרָה
אֲתַקְרִיאת אֵשׁ. וּמְסַטְרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא אֹוִיר.
וְאִיהִי אֲרָץ, קִרְקַע לְכֻלָּהּוּ.

וּבְגִין דְנִשְׁמָתָא יִתְרָה אֲתַפְשֵׁטָא בְשִׂכְינְתָא, דְאִיהִי שִׁבְתַּת
מְלָכָתָא, דְאֲתַמַּר בָּהּ (תהלים ק) וּמְלָכוֹתָ בְּכָל מְשָׁלָה,
מִשָּׁם אִיהִי מְלָכוֹת, דְשֶׁלְטְנוֹתָהָ עַל אֲרַעָא, וְעַל אֵילָנִין
וְזִרְעִין. (וטוֹרִין וְאֲבָנִין) וּבְגִין דְאֵילָנָא דְחַיִּי, דְהִיא נִשְׁמָתָא
יִתְרָה דְבְשִׁבְתָּ, בָּהּ תּוֹלְדִין דִּילָהּ, אִית גְּיִיחָא לְאַרְעָא,
דְאִיהִי שְׂכִינְתָא.

וּבְגִין דְשְׂכִינְתָא עֲלָאָה אֲתַפְשֵׁטָת בְּאַרְעָא, דְאֲתַמַּר בָּהּ
(במדבר 17) פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם
אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיךָ עַל, אֶסוּר לְחַרֵּוֹשׁ בְּשִׁבְתַּת חַרִּישָׁה
בְּשׁוֹר. דְאֲתַמַּר (תהלים קכט) עַל גְּבִי חֲרָשׁוּ חֲרָשִׁים. וְשְׂכִינְתָא
תַּתְּאָה אִיהִי פָּרָה אֲדָמָה מְסַטְרָא דְגְבוּרָה. תְּמִימָה,
מְסַטְרָא דְחֹסֵד, דְאִיהוּ דְרָגָא דְאֲבָרָהִם, דְאֲתַמַּר בִּיהּ
(בראשית 17) הִתְהַלֵּף לְפָנַי וְהָיָה תְּמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם,
מְסַטְרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיךָ עוֹל,
מְסַטְרָא דְשְׂכִינְתָא עֲלָאָה דְאִיהִי חֲרוֹת דְכֻלָּא, בְּאֲתַר דְאִיהִי
שֶׁלְטָא (במדבר א) וְהָזָר הִקְרַב יוֹמָת, לִית רְשׁוּ לְסַטְרָא אֲתַרָא
לְשֶׁלְטָאָה, לֹא שֵׁטָן, וְלֹא מִשְׁחִית, וְלֹא מְלֶאֱךָ הַמְּנוֹת,
דְאֵינוֹן מְסַטְרָא דְגִיהֵנּוּם.

וּבְגִין דָּא, בְּיוֹמִין דְחוֹל, אֲמַרִין יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא

הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא חֲרוֹת הַכֹּל, בְּמָקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹלְטָת, (במדבר א) וְהָזָר הִקְרַב יוֹמָת, אֵין רְשׁוּת לְצַד
הָאֲחֵר לְשַׁלֵּט, לֹא שֵׁטָן, וְלֹא מִשְׁחִית, וְלֹא מְלֶאֱךָ הַמְּנוֹת, שֶׁהֵם מִצַּד הַגִּיהֵנּוּם.

וּמִשּׁוֹם זֶה בִּימֵי הַחַל אוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב

אפו וגו'. משום שבימי החל השכינה התחנתה מתלבשת באלו הקלפות של מיתה ודין. ובשבת מתפשט מהם, בגלל שעץ החיים שהוא בן י"ה, יה"ו, מתחבר באות ה"א. בזמן ההוא מנוחה נמצאת לאות ה"א, וכל מה שהוא מתחתייה, ולא צריך לומר בה והוא רחום. ומי אלו (שתחתייה)? תחת י' ישראל. וכל מקום שישאל נמצאים, שמירה נמצאת ומנוחה.

ומשום זה אסור לחרש בארץ ולעשות בה גמות, שנעשה באלו עשה פגם בארץ הקדושה, שהיא שכינה. ואסור להשתמש בפלים של הארץ בשבת, ואפלו לטלטל אבן ולא דבר, אלא כלי סתם, שיהיה מנוחה להם בנכות השכינה שנקראת אבן, שכתוב בה (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמת מצבה - בתפלה, עמידה היא לישראל, שבגללה יש להם קיום בעולם, ועליה נאמר (שם מט) משם רעה אבן ישראל. (זכריה א) על אבן אחת שבעה עינים. (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים.

ומשום זה נאמר, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. צריך לשמר אותה בדינתם, שלא יצאו מרשות היחיד לרשות הרבים. וזהו שבארזוהו בעלי המשנה, יציאות השבת שפטים שהן ארבע, הוצאה מרשות לרשות, והכנסה גם כן יציאה קורא לה. ואלו הם סמאל ונחש, צריכים ישראל לשמר עליהם שלא יכנסו לדירה של השכינה, שהיא רשות היחיד. מי רשות הרבים? חללה שפחה זונה נדה גויה, רשות של סמאל ונחש, ושבעים ממנים של העמים.

ובחבור הקדמון, אריתי מורי עם בשמי - זרוע ימין בדרך שמאל. אכלתי יערי עם דבשי - יעקב ברחל. שתיתי ייני עם חלבי - זרוע שמאל בדרך ימין. זרוע ימין בדרך שמאל, הם חסד עם הוד. יעקב ברחל -

רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו'. בגין דביומין דחול, שכינתא תתאה אתלבשת באלין קליפין דמיתה דדינא. ובשבת אתפשטת מנייהו, בגין דאילנא דחיי דאיהו בן י"ה, יה"ו, אתחבר בה"א. בההוא זמנא נייחא אשתכחת לה"א, וכל מה דאיהו תחותיה, ולא צריך למימר ביה והוא רחום. ומאן אינון (ס"א תחותיה). תחות י' ישראל. וכל אתר דישראל משתכחין, נטירו אשתכח ונייחא.

ובגין דא, אסור למחרש בארעא, ולמעבד בה גומות, דהוי כאילו עביד פגימו בארעא קדישא, דאיהי שכינתא. ואסור לאשתמשא בכלים דארעא בשבת. ואפילו לטלטל אבן. ולא מידי אלא כלי בעלמא. דיהוי נייחא לון בזכו דשכינתא דאתקריאת אבנא, דכתיב בה (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמת מצבה, בצלותא. עמידה איהי לישראל, דבגינה אית לון קיומא בעלמא. ועליה אתמר, (בראשית מט) משם רעה אבן ישראל. (זכריה א) על אבן אחת שבעה עינים, (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים.

ובגין דא (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. צריך לנטרא לה בדינתם, דלא יפקון מרשות היחיד לרשות הרבים. והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, יציאות השבת שפטים שהן (ד"ד רמ"ד ע"א) ארבע, הוצאה מרשות לרשות, והכנסה נמי יציאה קרי לה. ואינון סמאל ונחש, צריכים ישראל לנטרא לון, דלא ייעלון לדירה דשכינתא, דאיהי רשות היחיד. מאן רשות הרבים? חללה שפחה זונה נדה גויה, רשות דסמאל ונחש, ושבעין ממנן דעמין.

ובחבורא קדמאה, אריתי מורי עם בשמי, דרועא ימינא בירכא שמאלא. אכלתי יערי עם דבשי, יעקב ברחל. שתיתי ייני עם חלבי, דרועא שמאלא בירכא ימינא. דרועא ימינא בירכא שמאלא, אינון חסד עם הוד. יעקב ברחל, עמודא דאמצעיתא

במלכות. דרועא שמאלא בירכא ימינא גבורה בנצח. ואמאי שני מדות דיליה הכי. אלא רזא דנימא הכא, דוד אמר הכא, (תהלים קלב) כהניף ילבשו צדק וחסידים ירננו. ואתמר התם, ולויף מיבעי ליה למימר. אמר קדשא בריף הוא לאו ארח לשנות מדותי, אלא בתר דזמינת לי, אית לי למעבד רעותך. ומתכא אוליפנא, דבעל הבית דמזמין אפילו למלכא, אית ליה למעבד רעותיה. ובגין דא אוקמוה, פל מה שאומר לך בעל הבית עשה חוץ מצא. ועם פל דא דרזא דא שפיר איהו, הא כתיב (מלאכי א) אני יי לא שניתי, ובכל קרפנין לא כתיב בהון אלא ליהנה, איה וכל למהוי דישני דרגין דשמיה בקרפנא.

אלא, אריתי מורי: יוצר אור. עם בשמי: אהבת עולם. אכלתי יערי: שמע ישראל. עם דבשי: ברוף שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שתיתי ייני: והיה אם שמע, עד ויאמר. עם חלבי: מן ויאמר, עד אמת. אכלו רעים: ג' ראשונות, וג' אחרונות. שתו ושכרו דודים: שאר ברקאן דצלותא.

ובחבורא קדמאה, סתרא דקרפנא, פרים וכבשים ועתודים ועזים, אינון ארבעה, פני שור. פני נשר וגו', שתי תורים או שני בני יונה, וצריך לפרשא. אריה נחית לגבי שור, דאיהו שמאלא, לאתקשרא חסד בגבורה. אדם נחית לגבי נשר. דרגא דייעקב. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, שופריה דייעקב שופריה דאדם קדמאה הוה. ומאן גרים לאסתלקא לאתקרי ישראל, דכתיב, (בראשית לב) לא יעקב ואמר עוד שמך פי אם ישראל יהיה שמך, דיהוי ישראל עקר לאפרשא ביניהו. (ע"כ רעיא מהימנא).

העמוד האמצעי במלכות. זרוע שמאל בירף ימין - גבורה בנצח. ומדוע שתי מדות שלו כף? אלא הסוד שנאמר כאן, דוד אמר כאן, (תהלים קלב) כהניף ילבשו צדק וחסידים ירננו. ונאמר שם, ולויף צריך היה לו לומר! אמר הקדוש ברוף הוא, אין דרך לשנות מדותי, אלא אחר שהזמנתי אותי, יש לי לעשות רצונך. ומכאן למדנו, שבעל הבית שפזמין אפילו למלך, יש לו לעשות רצונו. ומשום זה בארוהו, פל מה שאומר לך בעל הבית עשה, חוץ מצא. ועם פל זה שסוד זה יפה הוא, הרי כתוב (מלאכי א) אני ה' לא שניתי, ובכל הקרפנות לא כתוב בהם אלא ליהנה, ואיה יכול להיות שישנה מדרגות של שמו בקרפנות?

אלא, אריתי מורי - יוצר אור. עם בשמי - אהבת עולם. אכלתי יערי - שמע ישראל. עם דבשי - ברוף שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שתיתי ייני - והיה אם שמע, עד ויאמר. עם חלבי - מן ויאמר עד אמת. אכלו רעים - ג' ראשונות, וג' אחרונות. שתו ושכרו דודים - שאר ברכות התפלה.

ובחבור הקדמון, סתר הקרפנות - פרים וכבשים ועתודים ועזים, הם ארבעה, פני שור, פני נשר וגו', שתי תורים או שני בני יונה. וצריך לפרש. אריה יורד לגבי שור, שהוא שמאל, לקשר חסד בגבורה. אדם יורד לגבי נשר, דרגה של יעקב. ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, תאר פניו של יעקב היה תאר פניו של אדם הראשון. ומי גרם שיעלה ויקרא ישראל, שכתוב (בראשית לב) לא יעקב ואמר עוד שמך פי אם ישראל יהיה שמך? שיהיה ישראל עקר להבדיל ביניהם.

(ע"כ רעיא מהימנא)

ועשירית האיפה (במדבר כח), מדוע? אלא עשירית האיפה, כנגד כנסת ישראל, שהיא העשירית שבמדרגות,

ועשירית האיפה, (במדבר כח) אמאי. אלא עשירית האיפה, לקבל כנסת

וְצִרְיָכָה לְהִנָּחֵן בֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת,
וְהִיא סֵלֶת הַלֶּחֶם, וְהִיא לֶחֶם.
וּמְשֹׁם שֶׁהִיא לֶחֶם, לֹא הִפְקֵד
עַל לֶחֶם שֶׁל חֲמֶשֶׁת הַמִּינִים,
שֶׁהֵם חֻטָּה, וְשַׁעוּרָה, וְשִׁיפוֹן
וְכוֹי, מִמֶּנּוּ שֶׁל הָעוֹלָם. וְלֹא שֵׁם
מִמֶּנּוּ עֲלֵיהֶם, אֲלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְבַדּוֹ.

וּמְשֹׁם זֶה מִי שֶׁמְזַלְזֵל בְּלֶחֶם
וְזוֹרֵק אוֹתוֹ בְּאֶרֶץ, עֲנִיּוֹת רוֹדְפֹת
אֲחֵרָיו. וּמִמֶּנּוּ אֶחָד הִפְקֵד עַל
זֶה, וְהוּא רוֹדֵף אֲחֵרָיו לְתַת לוֹ
עֲנִיּוֹת, וְלֹא יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם עַד
שִׁצְטָרֵף לְבְרִיּוֹת. וְעֲלָיו כְּתוּב,
(איוב טו) נִדְד הוּא לְלֶחֶם אִיָּה. נִדְד
הוּא, וְיִלְךְ מִטְּלָטֵל, וְגוֹלָה מִמְּקוֹם
לְמְקוֹם, לְלֶחֶם אִיָּה הוּא. וְאִין
מִי שִׁשְׁגִיחַ עֲלָיו. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
אִיָּה מִי שִׁיָּרַחַם עֲלָיו, מְשֹׁם
שֶׁלֹא יִמָּצֵא.

רַעִיא מְהִימָנָא

וּבַחֲבוּר הַקְּדָמוֹן, אָמַר הַרוּעָה
הַנָּאֵמָן, וּמֵה מִי שֶׁמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִים
שֶׁל הַלֶּחֶם וְזוֹרֵק אוֹתָם בְּמְקוֹם
שֶׁלֹא צָרִיף כֶּף - כָּל שֶׁכֵּן מִי
שֶׁמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִים שֶׁל הַמַּחַ,
שֶׁהֵם טְפוֹת הַזֶּרַע, שֶׁזוֹרֵק אוֹתָם
בְּאֶרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֵם (בְּרֵאשִׁית ו) כִּי
הַשְּׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל
הָאֶרֶץ. אוֹ שֶׁזוֹרֵק אוֹתָם בְּנִדְהָ,
אוֹ בְּבַת אֶל נֶכֶר, אוֹ בְּשִׁפְחָה
אוֹ בְּזוֹנָה. וְכָל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן
מִי שֶׁמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִים שֶׁל הַלֶּחֶם
שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם קוֹצֵי הָאוֹתִיּוֹת
וְתִגֵּי הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם,
כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר - יִחַלֵּף.

וְכֹל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמוֹסֵר סוּדוֹת
הַתּוֹרָה, וְסִתְרֵי קַבְלָה, וְסוּדוֹת
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, אוֹ סִתְרֵי
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ
לְאֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם הַגּוֹנִים, שֶׁשׁוּלֵט
עֲלֵיהֶם יֵצֵר הַרְעָה, אִשָּׁה זוֹנָה,
וְאִין לֶחֶם אֲלֵא כ"ב אוֹתִיּוֹת

יִשְׂרָאֵל. דְּאִיָּהי עֲשִׂירָאָה דְּדִרְגִין, וְאַצְטְרִיכָא
לְאַתְרֵיהֶבָא בֵּין תְּרִין דְּרוּעִין, וְאִיָּהי סֵלֶת נְהֵמָא,
וְאִיָּהי נְהֵמָא. וּבִגִין דְּאִיָּהי נְהֵמָא, לֹא אֶתְפְּקֵד
עַל נְהֵמָא דְּחֲמֶשֶׁת מִינִין, דְּאִיָּהי חֻטָּה,
וְשַׁעוּרָה, וְשִׁיפוֹן וְכוֹי, מִמֶּנּוּ דְּעֲלָמָא. וְלֹא
שְׁוֵי מִמֶּנּוּ עֲלֵיהוּ, אֲלֵא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא
בְּלַחֲדוּי.

וּבִגִין דָּא, מָאן דְּמְזַלְזֵל בְּנְהֵמָא, וְזָרִיק לִיה
בְּאַרְעָא, עֲנִיּוֹתָא רְדִיף אֲבַתְרִיהָ. וְחַד מִמֶּנּוּ
אֶתְפְּקֵד עַל דָּא, וְאִיָּהוּ רְדִיף אֲבַתְרִיהָ, לְמִיָּהב
לִיה עֲנִיּוֹתָא, וְלֹא יִפּוּק מִן עֲלָמָא, עַד דְּיִצְטְרִיף
לְבְרִיָּין. וְעֲלֵיהָ פְתִיב, (איוב טו) נִדְד הוּא לְלֶחֶם
אִיָּה. נִדְד הוּא, וְיִהֵף מִטְּלָטֵל, וְגִלִּי מֵאַתְר
לְאַתְר, לְלֶחֶם אִיָּה הוּא. וְלִית (דף רמ"ד ע"ב) מָאן
דְּיִשְׁגַּח עֲלֵיהָ, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב אִיָּה. מָאן
דְּיָרַחַם עֲלֵיהָ, בִּגִין דְּלֹא יִשְׁכַּח.

רַעִיא מְהִימָנָא

וּבַחֲבוּרָא קְדָמָאָה אָמַר רַעִיא מְהִימָנָא, מָאן דְּמְזַלְזֵל
בְּפִירוּרִין דְּנְהֵמָא, וְזָרִיק לוֹן בְּאַתְר דְּלֹא
אַצְטְרִיף. הֵאִי כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִין דְּמוֹחָא,
דְּאִינוֹן טְפִין דְּזֶרַע, דְּזָרִיק לוֹן בְּאַרְעָא, דְּאַתְמַר בְּהוֹן
(בְּרֵאשִׁית ו) כִּי הַשְּׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאֶרֶץ. אוֹ
דְּזָרִיק לוֹן בְּנִדְהָ, אוֹ בְּבַת אֶל נֶכֶר, אוֹ בְּשִׁפְחָה אוֹ בְּזוֹנָה.
וְכָל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מָאן דְּמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִין דְּנְהֵמָא
דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִינוֹן קוֹצֵי אֲתוּוֹן, וְתִגֵּי אֲתוּוֹן, דְּאַתְמַר
עֲלֵיהוּ כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתֵגָא חֵלְף.

כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּמִסֵּר רִזִין דְּאוֹרֵייתָא, וְסִתְרֵי קַבְלָה, וְסִתְרֵי
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, אוֹ סִתְרֵי אֲתוּוֹן דְּשִׁמָּא מְפָרֵשׁ,
לְאֲנָשִׁים דְּלֹאוּ אִינוֹן הַגּוֹנִים, דְּשִׁלִּיט עֲלֵיהוּ יֵצֵר הַרְעָה,
אִשָּׁה זוֹנָה, דְּאַתְמַר עֲלָהָ, (מְשִׁלִּי ו) כִּי כַעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד
שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהָ (מְשִׁלִּי ו) כִּי כַעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כֶּפֶר לֶחֶם.

התורה. ואין פכר אלא אפלו
הלכה אחת. (ועוד רעיא מהימנא).

ובחבור הקדמון לא גלה סוד
באותם פרורים אלא בדרך פשט,
ולא נתן בהם שעור. אבל בארוהו
בעלי המשנה, ששעור של
פרורים פזית לפחות, כל שפן אם
הם כפיצה. שבעלי המשנה
דקדקו עליהם, עד פזית עד
כפיצה לברך עליהם.

ודרך סוד, א"ח - הוא תשעה
פרורים, שלשה לכל פון, שלשה
מן ארבעה - שנים עשר. ד' היא
השלמות, להשלים בה עשרה.
ולהשלים ארבעה, שהם יהוה.
מהם עשרה? אלו יו"ד ה"א וא"ו
ה"א. קוץ של אות ד' מאחד,
שעורה בכזית. י' מהו"ה,
שעורה כפיצה.

היא ד', שלמות המרפכה של
אדם ושלמות של ארבע פנים של
אדם. ומשום זה (במדבר ו) ישא
יהוה פניו אליך. ובארוהו בעלי
המשנה, והרי כתוב (דברים י) אשר
לא ישא פנים. אלא אמר הקדוש
ברוך הוא, ולא אמרתי להם (שם
א) ואכלת ושבעת? והם דקדקו
עליהם, עד פזית או עד כפיצה,
ואיך לא אשא להם פנים?!
וחכמי המשנה והאמוראים, כל
התלמוד שלהם על סודות התורה
סדרו אותו.

קם הרועה הנאמן, והרים ידיו
לפני הקדוש ברוך הוא ושכנתו,
וכך אמר: קדשא בריך הוא, יהי
רצון שלך לתת לנו מזון שלם,
לתקן אצלך ואצל המלכה
העליונה, עולם הבא, שנאמר
עליו (תהלים כב) כי לה' המלוכה
ומושל בגוים. ולגבי המלכה
השניה שנאמר בה פעם שניה,
(עובדיה א) והיתה לה' המלוכה. לתקן שלחן שלם מכל מעדנים ומכל מאכלים.

ואני מזמן עמך לכל בעלי המשנה, ולבעלי המקרא, ולבעלי התלמוד, וכל שפן לבעלי סודות

כפר להם. ולית להם אלא כ"ב אתון דאורייתא. ולית
כפר, אלא אפלו הלכה אחת. (ועוד רעיא מהימנא).

ובחבורא קדמאה, לא גלי רזא באלין פרוירין, אלא
בארח פשט, ולא יהיב בהון שיעורא. אבל
אוקמוה מארי מתניתין, דשיעורא דפירוירין פזית לפחות,
כל שפן אי אינון כפיצה. דמארי מתניתין דקדקו עליהו,
עד פזית עד כפיצה לברכא עליהו.

וארח רזא, א"ח הוא ט' פרוירין, שלש לכל סטר, תלת
מן ד', תריין עשר. רביעית איהו שלימו, לאשלקמא
ביה עשר. ולאשלקמא ד', דאינון יהוה. מאי עשר. אינון:
יו"ד ה"א וא"ו ה"א. קוצא דאת ד' מן אחד, שיעורא
כזית. י' מן יהוה, שיעורא דיליה כפיצה.

איהו ד', שלימו דמרפכתא דאדם, ושלימו דארבע אנפין
דאדם. ובגין דא, (במדבר ו) ישא יהוה פניו אליך.
ואוקמוה מארי מתניתין, והכתיב (דברים י) אשר לא ישא
פנים. אלא אמר הקדוש ברוך הוא, ולא אמרתי להם
(דברים יא) ואכלת ושבעת, והם דקדקו עליהם, עד פזית
או עד כפיצה, ואיך לא אשא להם פנים. ורבנן דמתניתין
ואמוראין, כל תלמודא דלהון, על רזין דאורייתא סדרו
ליה.

קם רעיא מהימנא, וסליק ידוי קמי קדשא בריך הוא
ושכנינתיה, ואמר הכי, קדשא בריך הוא יהא רענא
דילך, למיהב לון מזונא שלימתא, לתקנא לגבך, ולגבי
מטרוניתא עלאה עלמא דאתי, דאתמר עלה, (תהלים כב)
כי ליי המלוכה ומושל בגוים. ולגבי מטרוניתא תננינא,
דאתמר בה זמנא תננינא, (עובדיה א) והיתה ליי המלוכה.
לתקנא פתורא שלימתא, מכל עדונין, ומכל מאכלין.

ואנא מזמן עמך, לכל מארי מתניתין, ולמארי מקרא,
ולמארי תלמוד, וכל שפן למארי סתרי תורה דילך,

(עובדיה א) והיתה לה' המלוכה. לתקן שלחן שלם מכל מעדנים ומכל מאכלים.
ואני מזמן עמך לכל בעלי המשנה, ולבעלי המקרא, ולבעלי התלמוד, וכל שפן לבעלי סודות

התורה שלך, פלה שלך, מלכה קדושה שלך, עליונה ותחתונה, והכל ברשות של עליון כל עליונים, אדון כל האדונים, מלך על כל המלכים של מעלה ומטה, שהוא יחיד בלי שני, ואין אות ונקדה שמשתפת עמו, ולא שנוי גונים של אנשים. שהוא בעל כל המפתחות של סודות ההיות, ושמות וכנויים, וכל סודות הגנוזים של החכמה, שתפתח אותם פלם לכבודך, עליון על כל העלות. אני מתחנן לפניך שתפתח אותם לכבודך, שפכודך הוא מאבי ואמי שבשמים, ואב של כל ישראל ואם שלהם, שנאמר בה (משלי א) ואל תטש תורת אִמְךָ, ועמך אין שתף של אם בעולם.

קם זמן שני ואמר, בעלי המשנה, נשמות ורוחות ונפשות שלכם, התעוררו פעת כלכם והעבירו שנה מפם, שהיא ודאי משנה, דרך פשט של עולם הזה. שאני לא עוררתי בכם אלא בסודות עליונים של העולם הבא, שאתם בהם (תהלים קכא) הנה לא ינום ולא יישן.

פתח ואמר, הרי בארוהו בעלי המשנה, בעל הבית בוצע ואורח מכרף. ועוד בארוהו, צריך לדקדק בה' מן המוציא. ושתי ה' הן פנגד שתי הלחם. שתי כפרות של השבת. אות י' היא פביצה של כל אחד ואחד. ומיהו בעל הבית שבוצע? זו אות ו'.

בין כף הנה זקן הזקנים הנה יורד אצלו ואמר, רועה נאמן, חזר כף, שהרי לחם הוא אות ו', שתי כפרות שלו, כמו שאמרת הן אותיות ה' ה'. ודאי אות ו' היא פנגד יעקב, ה' ה' פנגד לאה ורחל. י' פביצה לכל אחד.

אמר לו, זקן זקן, והרי בכמה מקומות בארוהו, שיעקב הוא בעל הבית, ויוסף אורח, שמדרגתו יסוד חי העולמים, כולל ח"י ברכות התפלה, ומשום זה אמרו עליו, (משלי י) ברכות לראש צדיק.

פלה דילך, מטרוניתא קדישא דילך, עלאה ותפאה, וכלא ברשות דעלת כל עלאין, אדון כל האדונים, מלך על כל המלכים דעילא ותפא, דאיהו יחיד בלא תננינא, ולית את ונקדה דמשתתף בהדיה, ולא שנוי גוונין דאינשא. דאיהו מארי כל מפתחאן, דרזין דהיות, ושמהן וכנויין, וכל רזין גניזין דחכמתא, דתפתח לון פלהו ליקרא דילך, עלת על כל עלות. אנה מתחנן קדמך, דתפתח לון ליקרא דילך, דיקרא דילך איהו מאבי ואמי דשמיא, ואב דכל ישראל, ואם דלהון, דאתמר בה (משלי א) ואל תטש תורת אִמְךָ, ועמך לית שותפו דאם בעלמא.

קם זמנא תננינא ואמר, מארי מתניתין, נשמתין ורוחין ונפשין דלכון, אתערו כען פולהו, ואעברו שינתא מנכון, דאיהו ודאי משנה, ארח פשט דהאי עלמא. דאנא לא אתערנא ככו, אלא ברזין עלאין דעלמא דאתי, דאתון בהון (תהלים קכא) הנה לא ינום ולא יישן.

פתח ואמר, הא אוקמוה מארי מתניתין, בעל הבית בוצע ואורח מכרף. ועוד אוקמוה, צריך לדקדק בה' מן המוציא. ותרין ההין אינון, לקבל שתי הלחם. שתי כפרות דשבת. י' איהו פביצה לכל חד וחד. ומאן איהו בעל הבית דבוצע. דא ו'.

אדהכי, הא סבא דסבין קא נחית לגביה, ואמר, רעיא מהימנא חזור בך. דהא לחם איהו ו', שתי כפרות דיליה, כמה דאמרת אינון ה' ה'. ודאי ו' איהו לקבל יעקב. ה' ה' לקבל לאה ורחל. י' פביצה לכל חד.

אמר ליה, סבא סבא, והא בכמה אתרין אוקמוה, דיעקב איהו בעל הבית, ויוסף אורח, דדרגיה יסוד חי עלמין, פליל ח"י ברכאן דצלותא, ובגין דא אוקמוה עליה, (משלי י) ברכות לראש צדיק. אמר ליה הכי הוא,

אמר לו, כף הוא, והכל אמת. כל סוד במקומו, מה שאני אמרתי ומה שאתה אמרת. אבל זה שבוצע את הלחם מיהו?

אמר לו, זקן, אתה בדמותו, וזה שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וזה אדם של המרכבה העליונה שהפנים שלו יהוה. ומשום זה ו' לחם, שהן ה' ה'. ושעור שקבעו פזית וכביצה, הרי נתבאר פזית באיזה שם משערים, שהרי בארו חכמים שאין עושים מצוות חבילות, אף פאן לא נותנים שני שעורים באות י', להיות פזית וכביצה. אלא שתי אלפא ביתות הן, יש י' עליונה, ויש י' קטנה. י' מן יהוה - עליונה. י' מן אדני - קטנה. ואלו השתים, אחת בפזית ואחת בכביצה, בסוד זה השלוב יאהדונהי. בא הזקן ונשק לו.

בין כף קם המנורה הקדושה, פתח ואמר, ודאי פעת מתחברים (משלי ל) מה שמו ומה שם בנו. שמחו החברים ואמרו, אשריו מי שזוכה לאכל מהלחם הזה שנאמר בו (משלי ט) לכו לחמו בלחמי, ואשרי הנפש שנאמר בה (ויקרא כב) מלחם אביה תאכל. (שם) וכל זר לא יאכל בו. שהקדוש ברוך הוא בו נאמר, (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו. והנפש שעוסקת בתורה - מלחם אביה תאכל.

ומי גרם לה שאוכלת מלחם אביה? משום שחזרה בתשובה ונאחזת (ומתחדשת) פנעוריה. זהו שכתוב (ויקרא כב) ושבה אל בית אביה פנעוריה, כמו (איוב לב) [ו]שוב לימי עלומי. כמו האילן שקצצו אותו ומתחדש בשרשיו. וזהו סוד של מי שמת בלי זרע.

ועוד יש סוד אחר, שלבסוף יבוא בגלגול ויתחדש פמזמן קדמון. וזהו אלמנה וגרושה, שהתגרשה מגן עדן, ומשום זה נקראת גרושה, כמו (בראשית א) ויגרש את האדם. ומה גרם לה? משום שזרע אין לה, שמת בלא בנים. ושבה אל בית אביה פנעוריה, ששבה בעולם הזה באותו נער בן

וכלא קשוט. כל רזא באתריה, מה דאנא אמרית, ומה דאת אמרת. אבל ההוא דפליג נהמא מאן הוא.

אמר ליה, סבא אנת בדיוקניה, ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ודא אדם דמרכבתא עלאה, דאנפין דיליה יהוה. ובגין דא, ו' לחם, דאינון ה' ה'. ושיעורא דאוקמוה פזית וכביצה, הא אתמר פזית באן שמא משערין, דהא אוקמוה רבנן דאין עושין מצוות חבילות, אוף הכי, לא יתבנין תרין שיעורין באת י', למיהוי פזית וכביצה. אלא תרי אלפא ביתות אינון, אית י' עלאה, ואית י' זעירא, י' מן יהוה, עלאה. י' מן אדני, זעירא. ואלין תרין, חד בפזית, וחד בכביצה, ברזא דא יאהדונהי. אתא סבא ונשיק ליה.

אדהכי קם בוצינא קדישא, פתח ואמר, ודאי כען מתחברין (משלי ל) מה שמו ומה שם בנו, חדו חברייא ואמרו, זכאה הוא מאן דזכי למיכל מהאי נהמא, דאתמר ביה (משלי ט) לכו לחמו בלחמי. וזכאה נפשא, דאתמר בה (ויקרא כב) מלחם אביה תאכל. (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל בו. דקודשא בריך הוא ביה אתמר, (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו. ונפשא דאתעסקת באורייתא, מלחם אביה תאכל.

ומאן גרים לה דאכלת מלחם אביה. בגין דתבת בתיובתא (דף רמ"ה ע"א) ואתאחדת (נ"א ואתחדת) פנעוריה. הדא הוא דכתיב, (ויקרא כב) ושבה אל בית אביה פנעוריה, פגון (איוב לג) [ו]שוב לימי עלומי. פגוונא דאילנא דקציצו ליה, ואתחדש בשרשוי. והאי איהו רזא, דמאן דמית בלא זרע.

ועוד אית רזא אחרא, דלבתר ייתי בגלגולא, ויתחדש פמלקדמין. והיינו אלמנה וגרושה, דאתתרכת מגנתא דעדן, ובגין דא אתקריאת גרושה, פגון (בראשית

ועוד יש סוד אחר, שלבסוף יבוא בגלגול ויתחדש פמזמן קדמון. וזהו אלמנה וגרושה, שהתגרשה מגן עדן, ומשום זה נקראת גרושה, כמו (בראשית א) ויגרש את האדם. ומה גרם לה? משום שזרע אין לה, שמת בלא בנים. ושבה אל בית אביה פנעוריה, ששבה בעולם הזה באותו נער בן

היבם, וזהו ושבה אל בית אביה כנעוריה. ולבסוף שזכתה לזרע מלחם אביה תאכל. וכל זר לא יאכל בו וגו'. (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה - לאיש זר.

אמר הרועה הנאמן, הלל ושמאי, שאתם אחד מצד הרחמים ואחד מצד הדין, שהם חסד וגבורה, מדרגות של אברהם ויצחק. ואתם מהגזע שלהם, האספו לכאן אתם ושמונים תלמידים שהיו לו להלל, ואף כף תלמידי בית שמאי, לסעודת המלך.

הרי בארתם, אתם והחברים שעמכם, בעלי הוראות, שבארתם אין הבוצע רשאי לאכול עד שיענו אמן בעלי הסעודה, ואין בעלי הסעודה רשאים לאכול עד שיאכל הבוצע. ודאי כאשר בוצע בעל הבית, ובוצע לאותם בעלי הסעודה, לא לכלם משער שעור אחד, שאין דרך אלו הבוצעים לבצע בשוה, שלפעמים נותן לזה כפיצה, ולזה פניח.

וכאשר עונים אמן על כפיצה זו, קדם שיאכל בעל הבית, מחברים שני שעורים כאחד בכזית וכפיצה, שלוב יאהדוניה - אמן זה אינו על האכילה, אלא על הכפיצה. לאחר שאלו השעורים מצטרפים באמן, יאכל בעל הבית. וזהו (שיר השירים ה) אריתי מורי עם בשמי יערי עם דבשי. ואחר כף - אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים - בעלי הסעודה. שיהיו הפנים בדמות אבותם.

הרי כאן לחם בשתי כפרות, ושעורו - פניח וכפיצה. מהו לחם הפנים של שלחן המלך? אלא זה פרושהו, שיש לו שתיים עשרה פנים. ומהן? אלא הן ארבע פנים של אריה, ארבע פני שור, ארבע פני נשר. והם (במדבר ו) יברכך יהוה. יאר יהוה. ישא יהוה.

ויגרש את האדם. ומאן גרים לה. בגין דזרע אין לה, דמית בלא בנין. ושבה אל בית אביה כנעוריה, דתבת בהאי עלמא כההוא נער בן יבם, והיינו ושבה אל בית אביה כנעוריה. ולבתר דזפת לזרע מלחם אביה תאכל. וכל זר לא יאכל בו וגו'. (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה, לאיש זר.

אמר רעיא מהימנא, הלל ושמאי, דאתון, חד מסטרא דרחמי, וחד מסטרא דדינא, דאינון חסד וגבורה, דרגין דאברהם ויצחק. ואתון מגזעיהו, אתפנשו הכא, אתון ותמנין תלמידי דהווי ליה להלל. ואוף הכי תלמידי בית שמאי, לסעודתא דמלכא.

הא אוקמתון, אתון וחברייא דעמכון, מארי דהוראות, דאוקמתון, אין הבוצע רשאי למיכל, עד שיענו אמן מארי סעודתא, ולית מארי סעודתא רשאי למיכל, עד שיאכל הבוצע. ודאי כד בצע בעל הבית, ובצע לאינון מארי סעודתא, לאו לכלהו משער שעורא חדא, דלאו אורח אלין בוצעין, לבצוע בשוה, דלזמנין יהיב לדא כפיצה, ולדא כזית.

וכר עונין אמן על האי כפיצה, קדם דיכול בעל הבית, מחברין תרין שיעורין כחדא, בכזית וכפיצה, יאהדוניה, אמן, דא לאו איהו על האכילה, אלא על הכפיצה, לבתר דאינון שיעורין מצטרפין באמן, ייכול בעל הבית. והיינו (שיר השירים ה) אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי, ולבתר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, מארי סעודתא. דיהוין בגין בדיוקנא דאבוהון.

הא הכא לחם בשתי כפרות, ושיעורו כזית וכפיצה. מאי ניהו לחם הפנים דפתורא דמלכא. אלא הא אוקמוה, דאית ליה תריסר אנפין. ומאי ניהו. אלא אינון ארבע אנפי אריה. ארבע אנפי שור. ארבע אנפי נשר. ואינון (במדבר ו) יברכך יהוה. יאר יהוה. ישא יהוה.

זה פרושהו, שיש לו שתיים עשרה פנים. ומהן? אלא הן ארבע פנים של אריה, ארבע פני שור, ארבע פני נשר. והם (במדבר ו) יברכך יהוה. יאר יהוה. ישא יהוה.

וּמְנַלְן דְּלַחֵם הַפָּנִים אִיהוּ מִפְתוֹרָא דְמִלְפָּא. דְּכַתִּיב,
 (יחזקאל מא) וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה.
 ז"ה: תְּרִיסָר אַנְפִּין. וְאוֹף הָכִי, מֵאֵן דְּאִית לֵיה, בְּעֵי
 לְתַקְנָא וּלְסַדְרָא עַל פְּתוּרֵיה, אַרְבַּע כְּפָרוֹת בְּכָל סְעוּדָתָא
 דְּשַׁבְּת, לְתַלַּת סְעוּדוֹתֵי תְּרִיסָר אַנְפִּין.

וְאִי תִימָא לָאו אֵינוֹן אֵלָא שִׁית מְדַאוּרֵייתָא, מִשּׁוּם לַחֵם
 מְשֻׁנָּה. אֵלָא לָא נִיכוּל לְמַדְכַּר ו', בְּלָא חֲבָרִיה, ו'
 ו', שִׁית מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא, וְשִׁית מְלַתְתָּא לְעֵילָא. לְקַבַּל
 שִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסֵיָא עֲלָאָה. וְשִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסֵיָא תַתָּאָה.
 שִׁית בְּאַתְכַּסְיָא. וְשִׁית בְּאַתְגְּלִיָּא. (דברים כט) הַנְּסֻתוֹת
 לִיהוֹ"ה אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגִלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחֲמֵי תוֹדָה אֵינוֹן אַרְבַּעִין חִלוֹת, עֲשָׂרָה רְקִיקִין. עֲשָׂרָה
 רְבוּכִין. עֲשָׂרָה שֶׁל חֲמִין. עֲשָׂרָה שֶׁל מִצָּה. הָא
 אֵינוֹן מ'. לְקַבַּל י' מִן יְהוֹ"ה. ד' אַנְפֵי אָדָם. י' מִן יְהוֹ"ה,
 ד' אַנְפֵי אַרְיָה. י' מִן יְהוֹ"ה, ד' אַנְפֵי שׁוֹר. י' מִן יְהוֹ"ה,
 ד' אַנְפֵי נֶשֶׁר. הָאִי אִיהוּ תְּקוּנָא קְדָמָאָה דְּפְתוּרָא דְּמִלְפָּא,
 דְּאֵינוֹן עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּצָרִיף בֵּר נֶשׁ לְאַנְהָגָא בְּפְתוּרָא
 דְּשַׁבְּת.

חַד, לְתַקְנָא פְתוּרָא כְּמֵאֵן דְּאָכִיל קָמֵי מִלְפָּא. הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוֹ"ה. תְּנִינָא, נְטִילַת
 יָדִים, עַד שְׁעוּרָא דְגִזְרוּ רַבָּנָן, דְּאֵינוֹן חֲמֵשׁ קְשָׁרִין, דְּבַהוּן
 אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין. וְאוֹף הָכִי אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין אֵינוֹן,
 דִּיד שְׁמָא לָא. וְאֵינוֹן שְׁמֹנָה וְעֶשְׂרִים פְּרָקִין. לְקַבַּלֵּיהוּ
 כ"ח יְהוֹ"ה, דְּאֵינוֹן שְׁמֹנָה וְעֶשְׂרִים אַתְוּן דְּקָרָא קְדָמָאָה
 דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית. דְּאַתְמַר בְּהוּן, (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַּל
 נָא פַחַּ יְהוָה.

וְעֲשָׂר אַצְבָּעָאן, רְמִיזֵי לְעֲשָׂר אַמִּירָן דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית.
 וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מְתַנִּיתִין, מֵאֵן דְּמִזְלִזֵל
 בְּנְטִילַת יָדִים, נַעֲקַר מִן הָעוֹלָם. אַמְאִי בְּגִין דְּאִית בְּהוּן
 רְזָא דְּעֲשָׂר אַמִּירָן, וְשְׁמֹנָה וְעֶשְׂרִים אַתְוּן, דְּבַהוּן אַתְבְּרִי
 עֲלָמָא.

פְּסוּק רֵאשׁוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם
 (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא פַחַּ יְהוָה. וְעֲשָׂר אַצְבָּעוֹת רוּמְזוֹת לְעֲשָׂרָה מְאִמְרוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. וּמִשּׁוּם זֶה בְּאָרוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה,
 מִי שְׁמִזְלִזֵל בְּנְטִילַת יָדִים, נַעֲקַר מִן הָעוֹלָם. מִדּוּעָ? מִשּׁוּם שֵׁישׁ בְּהֵם סוּד שֶׁל עֲשָׂרָה מְאִמְרוֹת
 וְשְׁמֹנָה וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שְׁבֵהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם.

תְּלִיתָאָה, כּוּס דְּבִרְכָה, דְּתַקִּינוּ בֵּיה עֲשָׂרָה דְּבָרִים. הַדְּחָה. שְׁטִיפָה. עֲטוּר. עֲטוּף. חֵי. מְלֵא. מִקְבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו. וְנוֹתְנוּ בְּמִיָּן. וְנוֹתְנָה בּוֹ. וּמַגְבִּיּוּהוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח. וּמִשְׁגָּרוּ בְּמַתְנֵה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ.

וְאוֹרַח רְזָא, כּוּס (דְּבָרִים לג) מְלֵא בְּרַכַּת יְיָ. כּוּס בְּגִי' אֱלֹהִי'ם. וּמַתְמָן נִשְׁמַתָּא, דְּאִיְהִי עַל שְׁמִיה כּוּס. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קטז) כּוּס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא. מֵאֵן יִשׁוּעוֹת. חֲמִשָּׁה אֲצַבְעָאן. דְּאִינוּן לְקַבֵּל חֲמִשָּׁה סְפִירָן דְּכּוּס. דְּאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים בִּינָה (דף רמ"ה ע"ב) מַתְפַּשְׁטָא כְּהוֹן, לְחֲמִשִּׁין תְּרַעִין. ה' זְמַנִּין עֲשָׂר. בְּאֵת י', דְּאִיְהוּ עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּתַקִּינוּ רַבְּנָן בְּכּוּס, דְּאִיְהוּ אֱלֹהִים חַיִּים, חֲמִשׁ אַתְּוּן, בְּחֻשְׁבּוֹן ה'.

וְאוֹקְמוּהָ בְּכּוּס, שְׁצָרִיף הַדְּחָה וְשְׁטִיפָה. הַדְּחָה מִבְּחוּץ, וְשְׁטִיפָה מִבְּפָנִים. וְרְזָא דְמַלְהָ, שְׁיֵהָא תּוֹכוֹ פְּכוּרוֹ. מֵאֵן דְּזָכִי לְנִשְׁמַתָּא מֵהָא כּוּס, לְמַהוּי נִשְׁמַתָּא זְכִיָּא מְלָגוּ וּמְלָבְר. וְרְזָא דְמַלְהָ, (ויקרא טז) וְטִהְרוּ וּקְדָשׁוּ, טִהְרָה מִבְּפָנִים, וּקְדָשָׁה מִבְּחוּץ. וּמָה כּוּס לָאו טִהְרַתִּיה וּקְדָשְׁתִּיה מְלָגוּ וּמְלָבְר בְּלֵא מִיָּא. אוּף הָכִי נִשְׁמַתָּא, לָאו טִהְרַתִּיה וּקְדָשְׁתִּיה מְלָגוּ וּמְלָבְר בְּלֵא אוּרִייתָא. וּבְגִין דָּא אָמַר רַבִּין גְּמַלְיָאֵל, מִי שְׂאִין תּוֹכוֹ פְּכוּרוֹ לֹא יִכְנֹס לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ. בְּגִין דְּלָאו אִיהוּ מִסְטָרָא דְאִילְנָא דְחַיִּי, אֲלֵא מַעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע.

עֲטוּר, אוֹקְמוּהָ מַעֲטוּר בְּתַלְמִידִים. וְאוֹרַח רְזָא, ה' אִיהוּ כּוּס, מַעֲטוּר בְּתַלְמִידִים בְּאֵת י', דְּאִיְהוּ עֲטוּרַת עַל ה'. עֲטוּף, צָרִיף לְאֵעֲטָפָא רִישִׁיהָ בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא עַל רִישִׁיהָ. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, אָסוּר לְתַלְמִיד חֲכָם לְמִיְהָד' אַמּוֹת בְּגִלּוּי הָרָאשׁ. מִשׁוּם (ישעיהו ו) מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שְׂפָן בְּבִרְכָה, וּבְאֲדַכְרַת שְׁמָא קְדִישָׁא, לְמַהוּי בְּגִלּוּי הָרָאשׁ.

שְׁיֵהָא עֲטָרָה עַל ה'. עֲטוּף - צָרִיף לְעֲטוּף רִישׁוֹ בְּגִלּוּל שְׁהַשְׁכִּינָה עַל רִישׁוֹ. שְׂכָף פְּרִשׁוּהוּ בְּעַלִּי הַמְּשָׁנָה, אָסוּר לְתַלְמִיד חֲכָם לְהִלָּף ד' אַמּוֹת בְּגִלּוּי הָרָאשׁ, מִשׁוּם (ישעיהו ו) מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שְׂפָן בְּבִרְכָה וּבְהַזְכָּרַת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שְׂאָסוּר לְהִיּוֹת בְּגִלּוּי הָרָאשׁ.

שְׁרִישֵׁי - כּוּס שֶׁל בְּרַכָּה שֶׁתַּקְנוּ בּוֹ עֲשָׂרָה דְּבָרִים: הַדְּחָה וְשְׁטִיפָה. עֲטוּר. עֲטוּף. חֵי. מְלֵא. מִקְבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו. וְנוֹתְנוּ בְּמִיָּן. וְנוֹתְנָה בּוֹ. וּמַגְבִּיּוּהוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח. וּמִשְׁגָּרוּ בְּמַתְנֵה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ.

וּבְדִרְךָ סוּד, כּוּס (דְּבָרִים לג) מְלֵא בְּרַכַּת ה'. כּוּס בְּגִימְטְרִיא אֱלֹהִי'ם, וּמִשְׁם הַנְּשִׁמָּה, שְׁיֵהָא עַל שְׁמוֹ - כּוּס. זְהוּ שְׂכַתוּב (תהלים קטז) כּוּס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא. מִי נִקְרָא יִשׁוּעוֹת? חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת, שְׁהֵן כְּנֶגֶד חֲמִשׁ סְפִירוֹת שֶׁל כּוּס, שְׁהוּא שֵׁם אֱלֹהִים חַיִּים שְׁהַבִּינָה מַתְפַּשְׁטָת בְּהֵם לְחֲמִשִּׁים שְׁעָרִים. ה' פְּעָמִים עֲשָׂר, בְּאוֹת י', שְׁהוּא עֲשָׂרָה דְּבָרִים שֶׁתַּקְנוּ חֲכָמִים בְּכּוּס, שְׁהוּא אֱלֹהִים חַיִּים, חֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת בְּחֻשְׁבּוֹן ה'.

וּבְאִירוֹ, בְּכּוּס שְׁצָרִיף הַדְּחָה וְשְׁטִיפָה. הַדְּחָה מִבְּחוּץ, וְשְׁטִיפָה מִבְּפָנִים. וְסוּד הַדְּבָר - שְׁיֵהָא תּוֹכוֹ פְּכוּרוֹ. מִי שְׂזָכָה לְנִשְׁמָה מִכּוּס זֶה, לְהִיּוֹת נִשְׁמָה טִהוּרָה מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ. וְסוּד הַדְּבָר - (ויקרא טז) וְטִהְרוּ וּקְדָשׁוּ. טִהְרָה מִבְּפָנִים, וּקְדָשָׁה מִבְּחוּץ. וּמָה כּוּס אֵין טִהְרַתּוֹ וּקְדָשְׁתּוֹ מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלֵי מִים - אָף כֶּף הַנְּשִׁמָּה אֵין טִהְרַתּוֹ וּקְדָשְׁתּוֹ מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלֵי תוֹרָה. וּמִשׁוּם זֶה אָמַר רַבִּין גְּמַלְיָאֵל, מִי שְׂאִין תּוֹכוֹ פְּכוּרוֹ לֹא יִכְנֹס לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ. בְּגִלּוּל שְׂאִין הוּא מַצֵּד עֵץ הַחַיִּים, אֲלֵא מַעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע.

עֲטוּר - פְּרִשׁוּהוּ מַעֲטוּר בְּתַלְמִידִים. וְדִרְךָ סוּד - ה' הִיא כּוּס, מַעֲטוּר בְּתַלְמִידִים בְּאוֹת י', שְׂכָף פְּרִשׁוּהוּ בְּעַלִּי הַמְּשָׁנָה, אָסוּר לְתַלְמִיד חֲכָם לְהִלָּף ד' אַמּוֹת בְּגִלּוּי הָרָאשׁ, מִשׁוּם (ישעיהו ו) מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שְׂפָן בְּבִרְכָה וּבְהַזְכָּרַת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שְׂאָסוּר לְהִיּוֹת בְּגִלּוּי הָרָאשׁ.

דָּאת י' מן יהוה, איהי אתעטף באור, ואתעביד אור. (והיינו אורא דארץ ישראל מחכים) בגין דָּאת י' דאיהי חכמה באור, והיינו אור דאתעטף ביה בד ברא עלמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) עטף אור בשלמה. והאי איהו (בראשית א) יהי אור יהי אור. ואוקמוה מארי סתרי תורה, בטרים נתהווה כל דבר, נתהוו ההויות. ובגין דא יהי אור ויהי אור, דהוה מקדמת דנא.

ח"י אוקמוה, חי מן החבית. וארז רזא, שכנינתא עלאָה איהי תמינא דספיראן מתפא לעילא, ובגין דא אתקריאת ח', ואתמר בה (משלי כד) בחכמה יבנה בית. והיינו חבית: ח' בי"ת. ובגין דאיהי חיים, דכתיב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה, יין מתמן איהו ח"י. ודא איהו יינא דאורייתא. מאן דאשתדל בה, אקרי ח"י. ועוד, צדיק ח"י. איהו חי מן החבית.

יין אית מניה תרין גוונין, חנור וסומק. יין, שבעין אנפין. הא ע"ב. ולקבל תרין גוונין דיין, איהי זכור ושמור דשבת, ושבעין תיבין דקדוש ויכל"ו, הא ע"ב.

מלא, הדא הוא דכתיב כוס (דברים לג) מלא ברפת יי. ואוף דאיהו מלא מיינא דאורייתא. בר נש הכי צריך למהוי שלים, כמה דאת אמר (בראשית כה) איש תם: גבר שלים. כמו (בראשית לג) ויבא יעקב שלם, הכי צריך למהוי נשמתא שלימתא, ולא יהיה בה פגם, (ויקרא כא) דכל אשר בו מום לא יקרב. אוף הכי אלם עם י"ה, הוא אלהים, פחושבון כוס. (שם י"ה) איהו מלא, והפוף אלם ותמצא מלא. אימתי. בד אית תמן י"ה. והיינו (שמות יז) כי יד על פס י"ה. אדנ"י חושבניה ו"ה. עמודא דאמצעייתא מלא מן תרווייהו. ובגין דא שריא עליה אדם, דהוא שמא מפרש.

מקבלו בשתי ידיו, פגוונא דאורייתא, דהוה בתרין אלהים, פחושבון כוס. (שם י"ה) הוא מלא, והפף אותיות אלם ותמצא מלא. מתי? פאשר יש שם אותיות י"ה. והינו (שמות יז) כי יד על פס י"ה. אדנ"י חשבוננו ו"ה. העמוד האמצעי מלא משניהם, ומשום זה שורה עליו אדם, שהוא שם מפרש. מקבלו בשתי ידיו - כמו התורה שהיתה בשני לוחות, חמשה דברות בלוח אחד פנגד חמש

שאות י' מן יהוה היא שהתעטפה באור, ונעשתה אור. (וזהו אור של ארץ ישראל מחכים) משום שאות י', שהיא חכמה, באור, וזהו אור שהתעטף בו לשברא את העולם. זהו שפתיב (תהלים קד) עטף אור בשלמה. וזהו (בראשית א) יהי אור - יהי אור. ופרשוהו בעלי סודות התורה, בטרים שנתהווה כל דבר, נתהוו ההויות. ומשום זה נאמר יהי אור ויהי אור, שהיה מזמן קדמון.

חי - פרשוהו חי מן החבית. ודרף סוד - שכניה עליונה היא שמניית לספירות ממטה למעלה, ומשום זה נקראת אות ח', ונאמר בה (משלי כד) בחכמה יבנה בית. וזהו חבית: ח' בי"ת. ומשום שהיא חיים, שפתיב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה, היין משם הוא חי. וזהו יינה של תורה. מי שמשפדל בה נקרא חי. ועוד, צדיק חי, שהוא חי מן החבית. יין יש ממנו שני גוונים - לבן ואדם. יין גימטריא שבעים פנים. הרי ע"ב. וכנגד שני גוונים של היין, הוא זכור ושמור של שבת, ושבעים תבות של קדוש ויכל"ו - הרי ע"ב.

מלא - זהו שפתיב כוס (דברים לג) מלא ברפת ה'. ואף שהוא מלא מיינה של תורה. אדם כף צריך להיות שלם, כמו שנאמר (בראשית כה) איש תם - גבר שלם, כמו (שם לג) ויבא יעקב שלם. כף צריך להיות נשמה שלמה, ולא יהיה בה פגם, ויקרא (כא) שכל (איש) אשר בו מום לא יקרב. אף כף אותיות אלם עם י"ה - הוא כף אותיות אלם. מתי? פאשר יש שם אותיות י"ה. והינו (שמות יז) כי יד על פס י"ה. אדנ"י חשבוננו ו"ה. העמוד האמצעי מלא משניהם, ומשום זה שורה עליו אדם, שהוא שם מפרש. מקבלו בשתי ידיו - כמו התורה שהיתה בשני לוחות, חמשה דברות בלוח אחד פנגד חמש

אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד יָמִין, וְחַמְשָׁה בְּלוֹחַ שְׁנֵי כְּנָגְדַי חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד שְׂמאל. וְנִתְּנוּ בְּיָמִין, כְּלוֹמַר בְּיַד יָמִין. וּמִשּׁוֹם זֶה, שְׁנֵי לוחות אֲבָנִים בְּיָדוֹ, וְלֹא בְּיָדוֹ. וְזֶהוּ שְׁמַעֲדֵי הַפְּסוּק, (דברים א) מִיָּמִינוֹ אֶשׁ דַּת לְמוֹ.

וְנוֹתַן עֵינָיו בּוֹ - מִשּׁוֹם שְׂכּוֹס זֶה הוּא כְּנָגְדַי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֲמַר בַּהּ (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְהֵיךָ בַּהּ. וְעֵינָיִם שֶׁל מַעְלָה הֵם שְׁבָעִים סְנֵהֲדָרִין, וְעֵלֵיהֶם מִשָּׁה וְאַהֲרֹן. שְׁתֵּי עֵינָיִם עֲלִיוֹנוֹת. אַחַת עֵין יָמִין, וְאַחַת עֵין שְׂמאל. וְהֵם ע"ב, כְּמִנְיַן "בִּינָן". וְזֶהוּ סוּד שֶׁל נוֹתַן כְּכוֹס עֵינוֹ.

וּמִגְבִּיהוֹ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח - מִשּׁוֹם שְׂאוֹת ה' הֵיא כּוֹס, צָרִיף לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ בְּאוֹת י', שְׁהִיא טַפַּח, שְׁבוֹ נִפְתַּחַת אוֹת ה' בְּחֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת. וּמִשְׁגָּרוֹ לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ בְּמִתְּנָה - מִשּׁוֹם שֶׁתִּתְּבַרֵךְ אֶשְׁתּוֹ, שְׁהִיא נֶפֶשׁ, שְׁנֹאֲמַר בַּהּ (במדבר יא) נֶפְשׁוֹ יִבְשֶׁה אֵין כֹּל. וּמִתְּבַרְכַת וְעוֹשֶׂה פְרוֹת. זֶהוּ שְׁכִתוּב (בראשית א) תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ דְּשֵׂא.

רְבִיעֵי - לְהִיּוֹת עַל הַשְּׁלַחַן דְּבָרֵי תוֹרָה, שְׁלֹא יִתְקַיֵּם בּוֹ כְּדִגְמַת עַמֵי הָאָרֶץ שְׁנֹאֲמַר עֲלֵיהֶם (ישעיה כח) כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלָאוּ קִיא צֹאֵה. אֲבָל בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה פִּרְשׁוּהוּ, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר - יִצְפִּין, יִתֵּן שְׁלַחַן לְצַפּוֹן. הַרִי שְׁלַחַן לְשְׂמאל, שְׁהוּא דִין, צָרִיף לְקַשֵּׁר בּוֹ הַיָּמִין, שְׁהוּא הַתּוֹרָה, שְׁנִתְּנָה מִחֲסֵד, שְׁהוּא רַחֲמִים, יָמִין ה'.

חֲמִישֵׁי - פִּרְשׁוּהוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁצָרִיף לְהָאָרֶץ עַל הַשְּׁלַחַן בְּגִלְל עֲנִיִים. וְסוּד הַדְּבָר - בְּגִלְל הַצְּדָקָה יָאֲרִיף יָמִיו, שְׁלֹא יִתְקַצְרוּ. כְּמוֹ הַתּוֹרָה שְׁהִיא אֲרִיכוֹת יָמִים בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא לְנִשְׁמוֹת - אֵף כִּף הַצְּדָקָה הִיא אֲרִיכוֹת יָמִים לְגוֹף בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת. זֶהוּ

לוחיו, חֲמִישָׁה דְּבָרִין בְּלוּחַא חֲדָא, לְקַבַּל חֲמִשָּׁה אֲצַבְעָאן דִּיד יָמִינָא. וְחֲמִשָּׁה בְּלוּחַא תְּנִינָא, לְקַבַּל חֲמִשָּׁה אֲצַבְעָאן דִּיד שְׂמאלָא. וְאַתְיָהִיבוּ בִימִינָא דְהֵינּוּ בְּיַד יָמִין. וּבְגִין דָּא, שְׁנֵי לוחות אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ, וְלֹא בְּיָדוֹ. וְהֵיא אִיהוּ דְאַסְהִיד קְרָא, (דברים ג) מִיָּמִינוֹ אֶשׁ דַּת לְמוֹ.

וְנוֹתַן עֵינָיו בּוֹ, בְּגִין דְהֵיא כּוֹס, דְּאִיהוּ לְקַבַּל אֶרְעָא דִישְׂרָאֵל, דְּאַתְמַר בַּהּ, (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי יי אֶלְהֵיךָ בַּהּ. וְעֵינָיו דְלְעֵילָא, אֵינוֹן שְׁבָעִין סְנֵהֲדָרִין, וּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן עֲלֵיהוּ. תְּרִין עֵינָיו עֲלָאֵין. חַד עֵין יָמִין, וְחַד עֵין שְׂמאלָא, וְאֵינוֹן ע"ב, כְּמִנְיַן בִּינָן. וְהֵיא אִיהוּ רְזָא דְנוֹתַן בְּכוֹס עֵינוֹ.

וּמִגְבִּיהוֹ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח, בְּגִין דָּאת ה' אִיהֵי כּוֹס, בְּעֵי לְסִלְקָא לָהּ בְּאֵת י', דְּאִיהֵי טַפַּח, דְּבִיָּה אִתְּפַתַּחַת ה' בַּהּ אֲצַבְעָאן. וּמִשְׁגָּרוֹ לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ בְּמִתְּנָה, בְּגִין דִּיתְבַּרֵךְ דְּבִיתְהוּ, דְּאִיהֵי נֶפֶשׁ, דְּאַתְמַר בַּהּ (במדבר יא) נֶפְשׁוֹ יִבְשֶׁה אֵין כֹּל, וְאַתְּבַרְכַת וְאַתְּעִבִידַת פְּרִין, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ דְּשֵׂא.

רְבִיעֵאָה, לְמַהוּ עַל פְּתוּרִיָּה דְּבָרֵי תוֹרָה, דְּלֹא יִתְקַיֵּם בִּיהּ כְּגוֹוֹנָא דְעַמֵי הָאָרֶץ, דְּאַתְמַר עֲלֵיהוּ (ישעיה כח) כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלָאוּ קִיא צֹאֵה. אֲבָל בְּסִתְרֵי תוֹרָה אִוקְמוּהּ, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין, יִתֵּן שְׁלַחַן לְצַפּוֹן. הַרִי שְׁלַחַן לְשְׂמאלָא, דְּאִיהוּ דִין, בְּעֵי לְקַשֵּׁרָא בִיָּה יָמִינָא, דְּאִיהוּ אֲוִרִיָּתָא, דְּאַתְיָהִיבַת מִחֲסֵד, דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, יָמִין ה'.

חֲמִישָׁאָה, אִוקְמוּהּ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין, דְּצָרִיף לְהָאָרֶץ עַל פְּתוּרִיָּה, בְּגִין עֲנִיִים. וְרְזָא דְמַלְהָ, בְּגִין דְּצַדִּיקָה יָאֲרִיף יוֹמוֹי, דְּלֹא יִתְקַצְרוּן. כְּגוֹוֹנָא דְּאוִרִיָּתָא אִיהוּ אֲרִיכוֹת יוֹמִין, בְּתִרִין עֲלָמִין, בְּעֲלָמָא דִין וּבְעֲלָמָא דְאַתֵי לְנִשְׁמַתָּא. אוֹף הָכִי צַדִּיקָה, אִיהֵי אֲרִיכוֹת יוֹמִין לְגוֹפָא, בְּתִרִין עֲלָמִין, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (דברים ל) כִּי הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא לְנִשְׁמוֹת - אֵף כִּף הַצְּדָקָה הִיא אֲרִיכוֹת יָמִים לְגוֹף בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת. זֶהוּ

שְׁפִתוֹב (דברים ל) כִּי הוּא חִיף וְאָרְךְ יְמֵיךְ כִּי הוּא חִיף - בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאָרְךְ יְמֵיךְ - בְּעוֹלָם הַבָּא. שְׁעוֹלָם הַבָּא לְגוֹף לְתַחֲתֵת הַמֵּתִים, שְׂאֵחַר שְׂיָקוּם לֹא יָמוּת. וְכִמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הַבָּא יִהְיֶה עוֹמֵד, כִּף הָעוֹלָם הַזֶּה יִהְיֶה עוֹמֵד.

שְׂשִׁי - שְׂלֵא יִהְיֶה גִרְגָּרָן וּבִלְעָן עַל שְׁלַחְנוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ עֲשׂוֹ שְׂאָמֵר (בראשית כה) הַלְעִיטְנִי, דָּרָךְ הַלְעִטָה, אֵלֵא דָרָךְ טַחֲיֵנָה. אַף כִּף מִי שְׂמוֹצִיא דְבוּרִים שֶׁל תְּפִלָּה אוֹ תוֹרָה מִפִּי, צָרִיךְ לְהוֹצִיא אוֹתָם בְּדָרָךְ טַחֲיֵנָה - שְׂלָמִים, וְלֹא בְּהַלְעִטָה - חֲסָרִים. וְלֹא עוֹד, אֵלֵא בְּגִלְל סַכְנָה שְׂמָא יְקָדִים קָנָה לְוִשְׁט.

שְׂבִיעִי - מִים אַחְרוֹנִים. וּפְרָשׁוּהוּ, מִים רֵאשׁוֹנִים מְצוּה, וְאַחְרוֹנִים חוֹבָה, וְאַמְצָעִים רְשׁוּת. מִים רֵאשׁוֹנִים צָרִיךְ לְהַגְבִּיחַ הָאֲצָבָעוֹת כְּדִי שְׂלֵא יִחְזְרוּ מְשָׁקִים וְיִטְמְאוּ אֶת הַיָּדִים. וְיִשׁ מִהַחֲכָמִים שְׂאָמְרוּ, שְׂאַחְרוֹנִים מְשׁוּם מְלַח סְדוּמִית, שְׂלֵא יִסְמָא אֶת הָעֵינַיִם. אֶפְלוּ כִּף הוֹצִיא אוֹתָם מַחוּבָה. וְסוֹתָרִים הַדְּבָרִים אֶת אֵלוּ שְׂאָמְרוּ עֲלֵיהֶם חוֹבָה, וְאִין דָּרָךְ אַרְץ לְסוֹתֵר דְּבָרֵי הַגְּאוֹנִים, (מאלו שְׂאָמְרוּ עֲלֵיהֶם) אֵלֵא שְׂנָאֵמֵר עֲלֵיהֶם, (דברים ז) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךְ.

וְרֵא עוֹד, אֵלֵא שְׂאָמְרוּ עֲלֵיהֶם שְׂלֵשׁ קְדוּשׁוֹת. זְהוּ שְׂפִתוֹב (ויקרא יא) וְהַתְּקַדְשָׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים. וְהַתְּקַדְשָׁתֶם - אֵלוּ מִים רֵאשׁוֹנִים. וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים - אֵלוּ מִים אַחְרוֹנִים. כִּי קְדוּשׁ - זֶה שְׂמֵן עָרֵב. אֲנִי ה' - זֶה בְּרָכָה. וְאַמְצָעִים, בֵּין גְּבִינָה לְבִשָׁר, וּמְשׁוּם זֶה וְהַתְּקַדְשָׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים כִּי קְדוּשׁ אֲנִי ה'. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂאָדוֹנִם יִשִּׁים אוֹתָם אֲצִלוּ. מִים רֵאשׁוֹנִים שְׂזוֹרַע אָדָם - מְצוּה. אַחְרוֹנִים, שֶׁל הַנְּקָבָה

חִיף וְאָרְךְ יְמֵיךְ. כִּי הוּא חִיף בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאָרְךְ יְמֵיךְ בְּעוֹלָם הַבָּא. דְּעִלְמָא דְאַתִּי לְגוֹפָא (דף רמ"ו ע"א) לְתַחֲתֵת הַמֵּתִים, דְּלְכַתֵּר דְּיִיקוּם לֹא יָמוּת. וּכְגוֹוֹנָא דְּעִלְמָא דְאַתִּי יִהְיֶה קָיִים, הַכִּי עִלְמָא דִּין יִהְיֶה קָיִים.

שְׂתִיתָאָה, שְׂלֵא יִהְיֶה גִרְגָּרָן וּבִלְעָן עַל פְּתוּרִיָּה דְּמִלְכָא, כְּגוֹוֹנָא דְּעֲשׂוֹ דְּאָמֵר (בראשית כה) הַלְעִיטְנִי, אֵרַח הַלְעִטָה, אֵלֵא בְּאַרְח טַחֲיֵנָה. אוֹף הַכִּי, מֵאֵן דְּאַפִּיק מְלִין דְּצִלוֹתִין אוֹ דְּאוֹרִיִּיתָא מִפּוּמוֹי, בְּעֵי לְאַפְקָא לִוֵּן בְּהַטְחָנָה שְׂלָמִים, וְלֹא בְּהַלְעִטָה חֲסָרִים. וְלֹא עוֹד, אֵלֵא כְּגִין סַכְנָה דְּשְׂמָא יְקָדִים קָנָה לְוִשְׁט.

שְׂבִיעָאָה, מִים אַחְרוֹנִים. וְאוֹקְמוּהָ, מִים רֵאשׁוֹנִים מְצוּה. וְאַחְרוֹנִים חוֹבָה. וְאַמְצָעִים רְשׁוּת. מִים רֵאשׁוֹנִים צָרִיךְ לְסַלְקָא אֲצָבָעָן, כְּגִין דְּלֹא יִהְדְּרוּן מְשָׁקִין וְיִטְמְאוּ אֶת הַיָּדִים. וְאִית מְרַבְּנָן דְּאַמְרֵי, דְּאַחְרוֹנִים מְשׁוּם מְלַח סְדוּמִית, שְׂלֵא תִסְמָא אֶת הָעֵינַיִם. אֶפְלוּ הַכִּי אֶפְקִין לִוֵּן מַחוּבָא. וְסוֹתָרֵי מִלִּין, אֵלִין דְּאַמְרוּ עֲלֵיהוּ חוֹבָה, וְלֹא אֵרַח אֲרַעָא לְסוֹתָרָא גְאוֹנִים מְלִין, (ס"א מאלו דְּאַמְרֵי עֲלֵיהוּ) אֵלֵא דְּאַתְקָרֵי עֲלֵיהוּ, (דברים ז) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךְ.

וְלֹא עוֹד, אֵלֵא דְּאַמְרוּ עֲלֵיהוּ ג' קְדוּשׁוֹת, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ויקרא כ) וְהַתְּקַדְשָׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים. וְהַתְּקַדְשָׁתֶם אֵלוּ מִים רֵאשׁוֹנִים. וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים אֵלוּ מִים אַחְרוֹנִים. כִּי קְדוּשׁ, זֶה שְׂמֵן עָרֵב. אֲנִי יי, זֶה בְּרָכָה. וְאַמְצָעִים, בֵּין גְּבִינָה לְבִשָׁר. וּבְגִין דָּא, וְהַתְּקַדְשָׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יי. וְכַפִּין עֲמָא, דְּמֵאֲרִיָּהוּן יִשְׂוִי לִוֵּן לְגַבִּיָּה.

אוֹף הַכִּי וְהַתְּקַדְשָׁתֶם, בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ. מִים רֵאשׁוֹנִים דְּזָרַע בְּרֵנֵשׁ, מְצוּה. אַחְרוֹנִים דְּנוֹקְבָא, חוֹבָא. וְאַמְצָעִים קָא רְמִיז, וּכְגַבִּינָה תְּקַפִּיאֲנִי. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (איוב י) הֲלֹא כַחֲלָב תִּתִּכְנִי וְכַגְּבִינָה תְּקַפִּיאֲנִי. וְהֵאֵי אִיהוּ אַף כִּף וְהַתְּקַדְשָׁתֶם - בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ. מִים רֵאשׁוֹנִים שְׂזוֹרַע אָדָם - מְצוּה. אַחְרוֹנִים, שֶׁל הַנְּקָבָה

- חֹכְבָהּ. וְאִמְצָעִים - הָרִי רוֹמֵז, וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי. זֶהוּ שְׁכֵתוּב (איוב י') הֲלֹא כְחֹלֶב תִּתִּיכֵנִי וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי. וְהוּוּ שְׂבֹא הָרִמֵז בֵּין גְּבִינָה לְכֹשֶׁר, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (איוב י') עוֹר וּבֹשֶׂר תִּלְבִּישֵׁנִי. שְׂמִינִי - לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס. מִדּוּעַ? בִּינָה הִיא הַשְּׁלִישִׁית מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מִמַּעַלָּה לְמַטָּה. וּמִשּׁוּם זֶה פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹא צָרִיף כּוֹס (ר"א). לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס. וְכֹא בְרִמֵז - קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שֶׁהַתּוֹרָה לֹא יוֹרֶדֶת פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה - כִּהְנִים, לְוִים, יִשְׂרָאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. בְּחֵדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי, בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וְזוֹ בִּינָה, יְהו"ו. וּבְגִלְגָּלָה נֶאֱמַר, שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת הַיְיָ הַלְלִיָּהּ. מַלְכוּת, אוֹת ה' רְבִיעִית, עֲלֶיהָ נֶאֱמַר, אַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת הַיְיָ הַלְלִיָּהּ. וְאוֹת ש' שֶׁל שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת. וְאוֹת ׀ שֶׁל אַרְבַּע פָּנִים כְּנֶגֶד אַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת.

תְּשִׁיעֵנִי - כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, רְבִיעִית הַלֵּל. וְשַׁעוֹר שְׁלוֹ לְעֲמַת אוֹת ה', רְבִיעִית שֶׁל שֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירִי - בְּעֶשְׂרָה אוֹמֵר נְבִרָף לֹאֲלֵהִינּוּ. וְשִׁכְנֵה תַחַתוֹנָה הִיא רְבִיעִית וְעֲשִׂירִית. רְבִיעִית לְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכַמָּה צָרִיף אָדָם לְשֹׁמֵר עֲצָמוֹ שְׁלֹא לְזַרֵק דְּבָרִים אֵלָיו בְּמִקּוֹם שְׁלֹא צָרִיף כְּמוֹ מִי שֶׁזּוֹרֵק לְחֵם. כָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁזּוֹרֵק לְחֵם שֶׁל הַתּוֹרָה הַחוּצָה מִשְׁלַחֲנוֹ, שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנַי יי'. (ע"ב רע"ב מדימנא).

רע"א מדימנא.

זהר

וּבְחִבּוּר הַקְּדָמוֹן, שְׁלֹשָׁה הֵם שְׁגוּרִמִּים רְעָה לְעֲצָמָם - שְׁנַיִם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֶחָד בְּעוֹלָם אַחֵר. וְאֵלָיו הֵם: מִי שֶׁמְקַלֵּל עֲצָמוֹ, שֶׁלְמַדְנוֹ, מִמֶּנָּה אֶחָד מִפְּקָד לְפָנַי הָאֵדָם, וּבִשְׁעָה שֶׁמְקַלֵּל עֲצָמוֹ אוֹתוֹ הָאֵדָם, מִמֶּנָּה זֶה, וְשִׁבְעִים אַחֲרָיו שְׁמִמִּים תַּחֲתָיו, נוֹטְלִים אוֹתוֹ דְבוּר וְאוֹמְרִים אָמֵן, וּמַעֲלִים אוֹתָהּ לְמַעַלָּה וְדָנִים אוֹתָהּ, וְהוּא רוֹדֵף אַחֲרָיו עַד

דְּקָא רְמִיזוּ, בֵּין גְּבִינָה לְכֹשֶׁר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם) עוֹר וּבֹשֶׂר תִּלְבִּישֵׁנִי.

תְּמִינָאָה, לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס. אֲמַאי. בִּינָה אִיהִי תְּלִיתָאָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מֵעִילָא לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹא צָרִיף כּוֹס. לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס, קָא רְמִיזוּ קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא דְאוֹרִייתָא לֹא נַחֲתָא פְּחוֹת מַג', כִּהְנִים, לְוִים, יִשְׂרָאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. בְּיַרְחַ תְּלִיתָא, בְּיוֹם תְּלִיתָא. וְדָא בִּינָה, יְהו"ו. וּבְגִינָה אִתְמַר, שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת הַיְיָ הַלְלִיָּהּ. מַלְכוּת ה' רְבִיעִית, עֲלֶיהָ אִתְמַר אַרְבַּעַה מִשְׁמֵרוֹת הַיְיָ הַלְלִיָּהּ. וְש' דְתַלְת עֲנָפִין לְקַבֵּל תַּלְת מִשְׁמֵרוֹת. וְ׀ דְאַרְבַּע עֲנָפִין, לְקַבֵּל אַרְבַּעַה מִשְׁמֵרוֹת.

תְּשִׁיעֵנָא, כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, רְבִיעִית לּוֹג, וְשִׁיעוֹרָא דִּילֵיהּ, לְקַבֵּל ה', רְבִיעִעָה דְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירָאָה, בְּעֶשְׂרָה אוֹמֵר נְבִרָף לֹאֲלֵהִינּוּ. וְשִׁכְנֵתָא תַתָּאָה, אִיהִי רְבִיעִית, וְעֲשִׂירִית. רְבִיעִית לְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת. דְּאִינוּן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכַמָּה צָרִיף בַּר נֶשׁ לְנִטְרָא גְרַמִּיהּ, דְּלֹא לְזִרוּק מַלִּין אֵלִין בְּאִתְרֵי דְלֹא אֲצִטְרִיף. כְּמוֹ מִאֵן דְּזָרִיק נְהִמָּא. כָּל שֶׁכֵּן מִאֵן דְּזָרִיק נְהִמָּא דְאוֹרִייתָא, לְכַר מִפְּתוּרֵיהּ, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. דְּאִתְמַר בָּהּ, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנַי יי'. (ע"ב רע"א מדימנא).

זהר:

וּבְחִבּוּרָא קְדָמָאָה, תַּלְת אִינוּן דְּגִרְמִין בִּישׁ לְגִרְמִייהוּ. תְּרִין בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְחַד בְּעֲלָמָא אַחְרָא, וְאֵלִין אִינוּן: מִאֵן דְּלִיט גְרַמִּיהּ, דְּתַגִּינָן חַד מְמָנָא אַתְפְּקֵד קַמִּיהּ דְּבַר נֶשׁ, וּבִשְׁעָתָא דְּלִיט גְרַמִּיהּ הֵהוּא בַר נֶשׁ, הֵאִי מְמָנָא, וְשִׁבְעִין אַחְרָנִין דְּמְמָנָן תַּחֲתֵיהּ, נְטִלִין הֵהִיא

שְׁעוֹשָׂה אוֹתוֹ וּמְשַׁלֵּם לוֹ אוֹתוֹ
דְּבוּר.

מִי לָנוּ גְדוֹל מִמֹּשֶׁה, שְׁאָמַר (שְׁמוֹת
לב) וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר
כָּתַבְתָּ, וְאָמַר לְעֹרֶךָ, וְאָף עַל גַּב
שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה רְצוֹנוֹ,
עִם כָּל זֶה לֹא נִצּוֹל מֵעַנְשׁ, וְהָרִי
נִתְבָּאָר שְׁלֵא נִזְכָּר בְּפִרְשַׁת וְאַתָּה
תְּצַוֶּה, וְנִמְחָה מִשָּׁם. וְהָרִי
פִרְשִׁיהוּ. מִי לָנוּ גְדוֹל מִדָּוִד הַמֶּלֶךְ
שְׁאָמַר (תְּהִלִּים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה
דְּרַכֵּי מַחֲטָא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה
לְפִי מַחֲסוּם בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי.
מִהוּ בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי? הַמְּמַנֶּה
הַהוּא הַמִּפְקֵד עַל זֶה, וְלוֹקַח
הַדְּבוּר הַהוּא לְקַלְקֵל לוֹ לְאָדָם.
וְאַחַד מִי שְׁזוֹרֵק לְחֵם אוֹ פְּרוּרִים
שֶׁל לְחֵם בְּקִרְקַע וְעוֹשֶׂה בוֹ זְלוּזָה,
כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. אֵלּוּ הַשְּׁנַיִם בְּעוֹלָם
הַזֶּה. וְאַחַד בְּעוֹלָם הַהוּא - מִי
שְׁפָדְלִיק נֵר בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת טָרָם
מִגִּיעִים יִשְׂרָאֵל לְקִדְשָׁא דְסִדְרָא,
מִשׁוּם שְׁמַחֲלָל שַׁבַּת, וְגוֹרָם לְאֵשׁ
שֶׁל הַגִּיהֵנָם לְדַלֵּק טָרָם הַגִּיעַ
זְמַנּוֹ.

מְקוֹם אֶחָד יֵשׁ בְּגִיהֵנָם לְאוֹתָם
שְׁמַחֲלָלִים שַׁבַּת. פִּיּוֹן שֶׁהוּא
הַדְּלִיק נֵר טָרָם הַגִּיעַ זְמַנּוֹ, יֵשׁ
מִמֶּנָּה אֶחָד בְּגִיהֵנָם בְּמוֹצָאֵי
שַׁבַּת, וּמִכְעִיר בְּרֵאשׁוֹנָה לְאוֹתוֹ
מְקוֹם וְאוֹמֵר: זֶה מְקוֹם שֶׁל
פְּלוּנִי. וְכָל חֲיָבֵי הַגִּיהֵנָם מְסִיעִים
לְהַכְעִיר אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם. אוֹתוֹ
מִמֶּנָּה קוֹרָא וְאוֹמֵר: (יִשְׁעִיהַב) הִנֵּה
ה' מְטַלְטֵלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֵר וְעֵטָף
עֲטָה. חֲיָבֵי הַגִּיהֵנָם אוֹמְרִים: (שם)
כְּדוּר אֵל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שְׁמָה
תְּמוֹת וְגוֹ'. מִשׁוּם שֶׁהוּא גָּרָם
לָהֶם לְהַשְׁרִף טָרָם הַגִּיעַ זְמַנָּם.
הָרִי לָנוּ שְׁלֹשָׁה שְׁגוּרָמִים רַע
לְעֲצָמָם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

מְלָה, וְאַמְרֵי אָמֵן, וְסִלְקֵי לָהּ לְעֵילָא, וְדִיִּינִין
לָהּ, וְאִיהוּ רְדִיף אֲבַתְרִיָּה, עַד דְּעֵבִיד לִיָּהּ,
וְאַשְׁלִים לִיָּהּ הַהוּא מְלָה.

מָאן לָן רַב מִמֹּשֶׁה, דְּאָמַר (שְׁמוֹת לב) וְאִם אֵין
מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ, וְאָמַר
לְעוֹרֶךָ, וְאָף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד
רְעוּתִיָּה, עִם כָּל דָּא לֹא אֲשַׁתְּזִיב מֵעוֹנְשָׁא,
וְהָא אֲתַמַּר דְּלֹא אֲדַפֵּר בְּפִרְשַׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה,
וְאַתְּמַחֵי מִתְּפִין. וְהָא אוֹקְמוּהָ. מָאן לָן רַב
מִדָּוִד מִלְּפָא, דְּאָמַר (תְּהִלִּים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה
דְּרַכֵּי מַחֲטָא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחֲסוּם
בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי, מָאִי בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי.
הַהוּא מְמַנֵּא דְאַתְּפַקֵּד עַל דָּא, וְנִטִּיל הַהִיא
מְלָה לְאַבְאָשָׁא לִיָּהּ לְפָר נֵשׁ.

וְחַד מָאן דְּזָרִיק נְהֵמָא, אוֹ פִּירוּרִין דְּנְהֵמָא
בְּאַרְעָא, וְקָא עֵבִיד בֵּיהּ זְלוּזָא, כְּמָה
דְּאַתְּמַר. הִנֵּי תֵרִי בְּהָאֵי עֲלֵמָא. וְחַד בְּהַהוּא
עֲלֵמָא, מָאן דְּאוּקִיד שְׁרָגָא בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, עַד
לֹא מָטוּ יִשְׂרָאֵל לְקִדְוִשָׁא דְסִדְרָא, בְּגִין דְּקָא
מַחֲלָל שַׁבַּתָא, וְגָרִים לְנוֹרָא דְגִיהֵנָם לְאַתּוּקְדָא,
עַד לֹא מָטָא (דף רמ"ו ע"ב) זְמַנִּיהָ.

חַד דּוּכְתָא אִית בְּגִיהֵנָם, לְאִינוּן דְּקָא מְחַלְלֵי
שַׁבַּתָא. פִּיּוֹן דְּאִיהוּ אוּקִיד שְׁרָגָא עַד לֹא
מָטָא זְמַנִּיהָ, חַד מְמַנֵּא אִית בְּגִיהֵנָם בְּמוֹצָאֵי
שַׁבַּת, וְאוּקִיד בְּקִדְמִיתָא לְהַהוּא דּוּכְתָא, וְאָמַר
הָאֵי דּוּכְתָא דְּפִלְגֵנָא. וְכָל חֲיָיבִין דְּגִיהֵנָם,
מְסִיעֵי לְאוּקְדָא הַהוּא דּוּכְתָא. הַהוּא מְמַנֵּא
קָאֲרִי וְאָמַר, (יִשְׁעִיהַב) הִנֵּה יֵי מְטַלְטֵלְךָ טַלְטֵלָה
גָּבֵר וְעֵטָף עֲטָה. חֲיָיבִין דְּגִיהֵנָם אֲמַרִי, (יִשְׁעִיהָ
כב) כְּדוּר אֵל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שְׁמָה תְּמוֹת וְגוֹ'.
בְּגִין דְּאִיהוּ גָרִים לוֹן לְאַתּוּקְדָא, עַד לֹא מָטָא
זְמַנִּיהוּ. הָא לָן תְּלַתָא, דְּגָרְמֵי בִישׁ לְגַרְמִיָּהוּ,
כְּמָה דְּאַתְּמַר.

השלמה מהחשממות (סימן יב) רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

וַיַּחַלְלֵם וְהִנֵּה סֵלָם (בראשית כח) - זו התפלה. מצב ארצה, שמתפללים בני אדם אותה בארץ, שהיא השכינה, ומגיעה לשמים, שהוא הקדוש ברוך הוא, שגאמר (מלכים א-ח) וְאִתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְסוּד הַדָּבָר - (תהלים ח) ה' אֲדַנִּינוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְּה הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם.

וּבִזְמַן שִׁמּוּדִיעַ לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַשְּׂכִינָה שְׁעוּלָה בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה, מִיָּד - (בראשית כח) וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וִירֵדִים בּוֹ, בְּאוֹתוֹ אָדָם. כָּלֶם פּוֹתְחִים כְּנִפְיָהֶם לְעַמַּת הַשְּׂכִינָה בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה. זֶהוּ שְׂכִתוּב (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וְכִנְפֵיהֶם פְּרִדוֹת מִלְּמַעְלָה. וְזֶהוּ עֲלִים - שְׂכִינָה עַל כְּנִפְיָהֶם. וִירֵדִים בּוֹ, מֵהוּ בּוֹ? בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְעַמַּת הַשְּׂכִינָה, וּמִתְיַחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹ בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה. שֶׁהַשְּׂכִינָה הִיא מְצוּה פְּלוּלָה מִשֵּׁם הַיְיָ, יְהוָה הִיא חִיָּה שְׁלוֹ, וּמְצוּה בְּלֹא מַחְשָׁבָה אֵין לָהּ עֲלֵיהָ.

וּמַחְשָׁבָה הִיא אָדָם - שֵׁם יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, תִּפְאָרַת, מְצוּה, הִיא מְלָכוֹת פְּלוּלָה מְאַרְבַּע חֵיוֹת שֶׁל הַמְּרַכְבָּה פְּלוּלָה מְאַרְבַּע אוֹתֵיוֹת, הִיא נִקְבָּה שְׁלוֹ, פְּנִים שְׁלוֹ, פְּנִים שֶׁל רַחֲמִים. בְּגִלְלָה גְּאָמַר, (שמות ל) אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

וּמִצַּד הַצַּדִּיק נִקְרָא אַחֲרָיו, חִיָּה פְּלוּלָה שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה חֲלִיוֹת, שֶׁהֵן מְאַחֲרָיו שֶׁל הָאָדָם לְעַמַּת שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה נְעֻנּוּעִים שֶׁל הַלּוּלָב שְׁדוּמָה לְשִׁדְרָה, שְׁבוּ שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה חֲלִיוֹת, שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה בְּרֵאשִׁית, וְקִדְּם לְמַחְשָׁבָה, שְׁגָאֵר בָּהּ, יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה. מֵה שְׂאִין בֶּן בְּאָדָם, שְׁעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה, וְקִדְּם לְפָרְעָנוֹת.

וַיַּחַלְלֵם וְהִנֵּה סֵלָם, (בראשית כח) דָּא צְלוֹתָא. מִצְב אֶרְצָה, דְּמִצְלִין בְּנֵי נִשְׂא לָהּ בְּאַרְעָא דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָא וּמִטַּאֲת לְשִׁמְיָא דְּאִיְהוּ קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר (מלכים א ח) וְאִתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְרָזָא דְּמִלָּה (תהלים ח) יי' אֲדַנִּינוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְּה הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם. וּבִזְמַנָּא דְּמוֹדַע לֹוֹן קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂכִינְתָא דְּסִלְקָא בְּהִיא צְלוֹתָא. מִיָּד (בראשית כ"ח) וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וִירֵדִים בּוֹ, בְּהִיא בְּרַ נֶשׁ. כּוּלְהוּ פְּתַחֲחִין גְּדַפְיָהוּ לְקַבֵּל שְׂכִינְתָא בְּהִיא צְלוֹתָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וְכִנְפֵיהֶם פְּרִדוֹת מִלְּמַעְלָה. וְהִיא אִיְהוּ עֲלִים שְׂכִינְתָא עַל גְּדַפְיָהוּ. וִירֵדִים בּוֹ, מֵאִי בּוֹ, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַחֲת עֲלֵיהוּ לְקַבֵּלָא שְׂכִינְתָא, וּמִתְיַחַד קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹ בְּהִיא צְלוֹתָא. דְּשְׂכִינְתָא אִיְהִי מְצוּה כְּלִילָא מִשֵּׁם הַיְיָ, יְהוָה אִיְהִי חִיָּה דִּילֵיהָ, וּמְצוּה בְּלֹא מַחְשָׁבָה לִית לָהּ סְלִיקוּ.

וּמַחְשָׁבָה אִיְהוּ אָדָם יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, תִּפְאָרַת מְצוּה, מְלָכוֹת כְּלִילָא מְאַרְבַּע חֵיוֹן דְּמְרַכְבָּתָא כְּלִילָא מְאַרְבַּע אַתְוֹן אִיְהִי נּוֹקְבָא דִּילֵיהָ אֲנַפִּין דִּילֵיהָ, אֲנַפִּי רַחֲמִי. בְּגִינָה אֲמִינָא, (שמות ל"א) אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

וּמִפְּטָרָא דְּצַדִּיק אַתְקָרִי אַחֲרוּי, חִיָּה כְּלִילָא שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה חוּלְיִין דְּאִינוּן מְאַחֲרֵי דְּבַר נֶשׁ לְקַבֵּל שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה נְעֻנּוּעִין דְּלוּלָב דְּדוּמָה לְשִׁדְרָה דְּבִיהָ שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה חוּלְיִין. אִיְהוּ אַחֲרֵי לְעוּבְדָא דְּבְרֵאשִׁית, וְקִדְּם לְמַחְשָׁבָה דְּאִתְמַר בָּהּ, יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה. מֵה לָאוּ הִכִּי בְּאָדָם, דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְּאִיְהוּ אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה וְקִדְּם לְפָרְעָנוֹת.

עֲשָׂרָה חֲלִיוֹת, שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה בְּרֵאשִׁית, וְקִדְּם לְמַחְשָׁבָה, שְׁגָאֵר בָּהּ, יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה. מֵה שְׂאִין בֶּן בְּאָדָם, שְׁעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה, וְקִדְּם לְפָרְעָנוֹת.

אותיות, ואותן תולדות שלהן עולות ק"ל. ע"ב ק"ל עולים מאתים ושנים, כחשבון ב"ר. ואתה הוא רועה נאמן, עליך נאמר (תהלים ב) נשקו בר. ואתה רב למטה, רבן של כל ישראל, רבן של מלאכי השרת, בן למעלה, בן להקדוש ברוך הוא ושכינתו.

נאמר אצל דוד, (שמואל ב י"ד) גם ה' העביר חטאתך לא תמות. בזה הגם התכפר דוד. וזהו שעור של חלה, שלש וארבעים ביצים ותוספת חמש ביצה, רמזו בנאמר (ויקרא ה) וחקמישתו יוסף עליו.

אשרי התפלה שיצאה מפיה, כמו שהקדוש ברוך הוא ירד על הר סיני ונאמר בו (דברים כט) כי אשר ישנו פה וגו'. כף בן (כאשר) אתה תשתדל בתורה ותפלה, הקדוש ברוך הוא יאסוף עליונים ותחתונים וכל אותן נשמות שהיו וכל העתידים להיות וכל מחנות המלאכים וירד בצלם שלך לקבל התפלה שלך והתורה שלך. משום שמחשבה שלך ליחד להקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל מחנות שלו למעלה ומטה בתורתך ובתפלתך.

הקדוש ברוך הוא, מחשבה טובה מצרפה למעשה. וכמו שהיא אמר אנכי, וכלם אמרו (שמות כד) נעשה ונשמע - כף הקדוש ברוך הוא עשה לכל המחנות שלו שכלם שתקו ושמעו לדבורך, משום שרצונך בהם ליחד להקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל המחנות שלו.

וכר מה שהקדוש ברוך הוא הבטיח לעשות לך כמה טובות שאין להן סוף, כלם אמרו נעשה ונשמע. ומשום זה נאמר, (תהלים ק"ג) ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו, והתחזק בך. שהרי הקדוש ברוך הוא ושכינתו וכל המחנות שלו הספיקו לעשות כל רצונך ויותר, מה שהיא כתוב על ידך, ולא נפל דבר קטן מכתובת ידך שלא התקיים.

דהא קדשא בריהו ושכינתיה וכל משיריין דיליה אסתפמו למעבד כל רעותך ויתיר, מה דאיהו כתוב על ידך. ולא נפיל מלה זעירא מכתובת ידך דלא אתקיים.

ה"א וא"ו ה"א. אתון קדמאין סלקין לשבעין ותריין אתון, ואינון תולדין דילהון סלקין ק"ל. ע"ב ק"ל סלקין מאתן ותריין כחושבון ב"ר. ואתה הוא רעיא מהימנא, עלך אתמר (תהלים ב) נשקו בר. ואתה רב לתתא רבן של כל ישראל רבן המלאכי השרת, בר לעילא, בר לקודשא בריהו הוא ושכינתיה.

אתמר לגבי דוד (שמואל ב י"ד) גם יי העביר חטאתך לא תמות, בהאי גם אתכפר דוד. והאי איהו שיעורא דחלה, תלת וארבעין ביצים ותוספת חמש ביצה, רמזו (ויקרא ה) [ו]חקמישתו יוסף עליו.

זכאה צלותא דנפקא מפומך, כגוונא דקודשא בריהו הוא נחית על טורא דסיני ואתמר ביה (דברים כ"ט) פי את אשר ישנו פה וגו'. הכי בר (ס"א בר) אתה תשתדל באורייתא וצלותא קדשא בריהו הוא כניש עלאין ותתאין וכל אינון נשמתין דהוו וכל דעתידין למהוי וכל משיריין המלאכים ונחית בצולמא דילך לקבלא צלותא דילך ואורייתא דילך. בגין דמחשבתא דילך ליחדא לקודשא בריהו הוא ושכינתיה בכל משיריין דיליה עילא ותתא באורייתך ובצלותך.

קדשא בריהו הוא מחשבה טובה מצרפה למעשה. וכגוונא דאיהו אמר אנכי, וכלהו אמרו (שמות כ"ד) נעשה ונשמע, הכי קדשא בריהו הוא עביד לכל משיריין דיליה דכלהו שתקין ושמעין למלוכה, בגין דרעותך בהון ליחדא לקודשא בריהו הוא ושכינתיה בכל משיריין דיליה.

וכל מה דקודשא בריהו הוא אבטח למעבד לך כמה טבין דלית לון סוף, כלהו אמרו נעשה ונשמע. ובגין דא (תהלים ק"ג) ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו, ואתתפק בך.

דהא קדשא בריהו הוא ושכינתיה וכל משיריין דיליה אסתפמו למעבד כל רעותך ויתיר, מה דאיהו כתוב על ידך. ולא נפיל מלה זעירא מכתובת ידך דלא אתקיים.

אשרי האדם שאדונו חושב אותו כגופו ועושה לו כבוד כצורתו להיות לוקח דברים של פיו בתורה ותפלה כדבריו בהר סיני. ואין אחד שפתח פיו לקטרג לו אלא כלם, עליונים ותחתונים, בהסקמה אחת ובכרצון אחד.

רעיא מהימנא

דבר אחר (בראשית כח) ויחלם והנה סלם, רועה נאמן, מה ל' עולה על כל האותיות, כף אפה עתיד להתעלות על כל הבריות, משום שעלה לשם של יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שבו שלש י"י, שחשבונו שלשים. שבהתחלה הייתה בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא יאא, ב"ג מדות של רחמים שהן גימטריא אחד. כעת תתעלה באל, שהוא אותיות יא"י. ששני שמות הם עדים הלא אל אחד בראנו. זהו שכתוב (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו.

ובשרש יודין אלו יתקיים כף, (ישעיה נב) ירום ונשא וגבה מאד בשם מ"ה. שכתב עולה מא"ד לחשבון אד"ם. ובהפוף אותיות - מאד הוא אד"ם. ירום - בארבע פנים של אר"ה, שהם (במדבר ו) יברכה יהו"ה. ונשא - בארבע פני שור, שהם ישא יהו"ה, בשמאל. וגבה מאד - יאר יהו"ה, באמצעיתו. וזה שם יוד הי ואו הי, ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום. רביעי - יהו"ה, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

מצד הימין נקראת אבן. וכמה אבנים לחות יקרות נמצאו מננה, שממנה מי התורה יוצאים. ובגללם נאמר, אמר רבי עקיבא לתלמידיו: כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, שמא תסתפנו בנפשכם. אל תאמרו שהם מים, מים ממש, משום (תהלים קא) דבר שקרים לא יפון לנגד עיני. שאלו הפנים זו התורה, שנאמר בה (משלי ו) ותורה אור. ומשום שזה האור נובע

ובאה בר נש דמאריה חשיב ליה כגופיה ועביד ליה יקרא כדיוקניה למתוי שקיל מילולין דפומוי באורייתא וצלותא כמלוי בטורא דסיני. ולית חד דפתח פומוי לקטרגא ליה אלא כלהו עלאין ותתאין באסקמותא חדא וברעותא חדא: (עד כאן מההשממות).

רעיא מהימנא

דבר אחר (בראשית כח) ויחלם והנה סלם, רעיא מהימנא, מה ל' אסתלק על כל אתוון, הכי את עתיד לאסתלקא על כל בריין. בגין דאסתלק לשמא דיו"ד ה"י וא"ו ה"י. דביה י"י, דחושפניה ל'. דבקדמיתא הוית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו יאא, בתליסר מכילין דרחמי, דאינון אחד. כען תסתלק באל, דאיהו יא"י. דתרין שמקן סהדין, הלא אל אחד בראנו. הך הוא דכתיב, (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו.

ובתלת יודין אליו, יתקיים כף, (ישעיה נב) ירום ונשא וגבה מאד, במ"ה. דהכי סליק מא"ד, לחשבון אד"ם. ובהפוף אתוון, מאד הוא אד"ם. ירום: בארבע אנפין דאר"ה, דאינון (במדבר ו) יברכה יהו"ה. ונשא: בארבע אנפין דשור, דאינון ישא יהו"ה בשמאל. וגבה מאד: יאר יהו"ה, באמצעיתא. ודא יוד הי ואו הי, ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום. רביעאה יהו"ה, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

מסמטרא דימינא, אתקריאת אבן. וכמה אבנין מפולמין יקירין אשתכחו מנה, דמנייהו מיא דאורייתא נפקין. ובגיניהון אתמר, אמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתפנו בנפשכם. לא תימרין דאינון מים, מים ממש. משום (תהלים קא) דבר שקרים לא יפון לנגד עיני. דאלין מים, דא אורייתא, דאתמר בה (משלי ו) ותורה אור. ובגין דהאי נהורא נביע

לוח זוהר ש"ס דף היומי מסכת סנהדרין

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ו פז-פח	סנהדרין דף סח	ח"ו כא-כב	סנהדרין דף לה	ח"ו תכז-תכח	סנהדרין דף ב
ח"ו פט-צ	סנהדרין דף סט	ח"ו כג-כד	סנהדרין דף לו	ח"ו תכט-תל	סנהדרין דף ג
ח"ו צא-צב	סנהדרין דף ע	ח"ו כה-כו	סנהדרין דף לז	ח"ו תלא-תלב	סנהדרין דף ד
ח"ו צג-צד	סנהדרין דף עא	ח"ו כז-כח	סנהדרין דף לח	ח"ו תלג-תלד	סנהדרין דף ה
ח"ו צה-צו	סנהדרין דף עב	ח"ו כט-ל	סנהדרין דף לט	ח"ו תלה-תלו	סנהדרין דף ו
ח"ו צז-צח	סנהדרין דף עג	ח"ו לא-לב	סנהדרין דף מ	ח"ו תלז-תלח	סנהדרין דף ז
ח"ו צט-ק	סנהדרין דף עד	ח"ו לג-לד	סנהדרין דף מא	ח"ו תלט-תנמ	סנהדרין דף ח
ח"ו קא-קב	סנהדרין דף עה	ח"ו לה-לו	סנהדרין דף מב	ח"ו תמא-תמב	סנהדרין דף ט
ח"ו קג-קד	סנהדרין דף עו	ח"ו לז-לח	סנהדרין דף מג	ח"ו תמג-תמד	סנהדרין דף י
ח"ו קה-קו	סנהדרין דף עז	ח"ו לט-מ	סנהדרין דף מד	ח"ו תמה-תמו	סנהדרין דף יא
ח"ו קז-קח	סנהדרין דף עח	ח"ו מא-מב	סנהדרין דף מה	ח"ו תמז-תמח	סנהדרין דף יב
ח"ו קט-קי	סנהדרין דף עט	ח"ו מג-מד	סנהדרין דף מו	ח"ו תמט-תנ	סנהדרין דף יג
ח"ו קיא-קיב	סנהדרין דף פ	ח"ו מה-מו	סנהדרין דף מז	ח"ו תנא-תנב	סנהדרין דף יד
ח"ו קיג-קי�	סנהדרין דף פא	ח"ו מז-מח	סנהדרין דף מח	ח"ו תנג-תנד	סנהדרין דף טו
ח"ו קטו-קטז	סנהדרין דף פב	ח"ו מט-נ	סנהדרין דף מט	ח"ו תנה-תנו	סנהדרין דף טז
ח"ו קיז-קיח	סנהדרין דף פג	ח"ו נא-נב	סנהדרין דף נ	ח"ו תנוז-תנח	סנהדרין דף יז
ח"ו קיט-קכ	סנהדרין דף פד	ח"ו נג-נד	סנהדרין דף נא	ח"ו תנט-תס	סנהדרין דף יח
ח"ו קכא-קכב	סנהדרין דף פה	ח"ו נה-נו	סנהדרין דף נב	ח"ו תסא-תסב	סנהדרין דף יט
ח"ו קכג-קכד	סנהדרין דף פו	ח"ו נז-נח	סנהדרין דף נג	ח"ו תסג-תסד	סנהדרין דף כ
ח"ו קכה-קכו	סנהדרין דף פז	ח"ו נט-ס	סנהדרין דף נד	ח"ו תסה-תסו	סנהדרין דף כא
ח"ו קכז-קכח	סנהדרין דף פח	ח"ו סא-סב	סנהדרין דף נה	ח"ו תסז-תסח	סנהדרין דף כב
ח"ו קכט-קל	סנהדרין דף פט	ח"ו סג-סד	סנהדרין דף נו	ח"ו תסט-תע	סנהדרין דף כג
ח"ו קלא-קלב	סנהדרין דף צ	ח"ו סה-סו	סנהדרין דף נז	ח"ו תעא-תעב	סנהדרין דף כד
ח"ו קלג-קלד	סנהדרין דף צא	ח"ו סז-סח	סנהדרין דף נח	ח"ו א-ב	סנהדרין דף כה
ח"ו קלה-קלו	סנהדרין דף צב	ח"ו טט-ע	סנהדרין דף נט	ח"ו ג-ד	סנהדרין דף כו
ח"ו קלז-קלח	סנהדרין דף צג	ח"ו עא-עב	סנהדרין דף ס	ח"ו ה-ו	סנהדרין דף כז
ח"ו קלט-קמ	סנהדרין דף צד	ח"ו עג-עד	סנהדרין דף סא	ח"ו ז-ח	סנהדרין דף כח
ח"ו קמא-קמב	סנהדרין דף צה	ח"ו עה-עו	סנהדרין דף סב	ח"ו ט-י	סנהדרין דף כט
ח"ו קמג-קמד	סנהדרין דף צו	ח"ו עז-עח	סנהדרין דף סג	ח"ו יא-יב	סנהדרין דף ל
ח"ו קמה-קמו	סנהדרין דף צז	ח"ו עט-פ	סנהדרין דף סד	ח"ו יג-יד	סנהדרין דף לא
ח"ו קמז-קמח	סנהדרין דף צח	ח"ו פא-פב	סנהדרין דף סה	ח"ו טו-טז	סנהדרין דף לב
ח"ו קמט-קנ	סנהדרין דף צט	ח"ו פג-פד	סנהדרין דף סו	ח"ו יז-יח	סנהדרין דף לג
ח"ו קנא-קנב	סנהדרין דף ק	ח"ו פה-פו	סנהדרין דף סז	ח"ו יט-כ	סנהדרין דף לד

לוח זוהר ש"ס דף היומי מסכת סנהדרין

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ז קעג-קעד	סנהדרין דף קיא	ח"ז קסג-קסד	סנהדרין דף קו	ח"ז קנג-קנד	סנהדרין דף קא
ח"ז קעה-קעו	סנהדרין דף קיב	ח"ז קסה-קסו	סנהדרין דף קז	ח"ז קנה-קנו	סנהדרין דף קב
ח"ז קעז-קעח	סנהדרין דף קיג	ח"ז קסז-קסח	סנהדרין דף קח	ח"ז קנז-קנח	סנהדרין דף קג
		ח"ז קסט-קע	סנהדרין דף קט	ח"ז קנט-קס	סנהדרין דף קד
		ח"ז קעא-קעב	סנהדרין דף קי	ח"ז קסא-קסב	סנהדרין דף קה

שכר ועונש ה' חלקים

מפעל הזוהר העולמי יוצא במבצע חסר תקדים, רכישת הספרים במחיר מסובסד, לארגונים לקרב רחוקים, כגון הידברות, ערכים, יד לאחים, שובו בנים ועוד, וכן למזכי הרבים המתנדבים לקרב ולרבות הלומדים.

המעוניין יתקשר לטלפון:
0527-651911

קחו עמכם דברים ושובו אל ה'! לא ידח ממנו נדח

ספר שכר ועונש
סדר בראשית
פרשיות בראשית-ויהי פרקים א'-ב'
מורה"ך להצלה ורוחניות
חלק א'